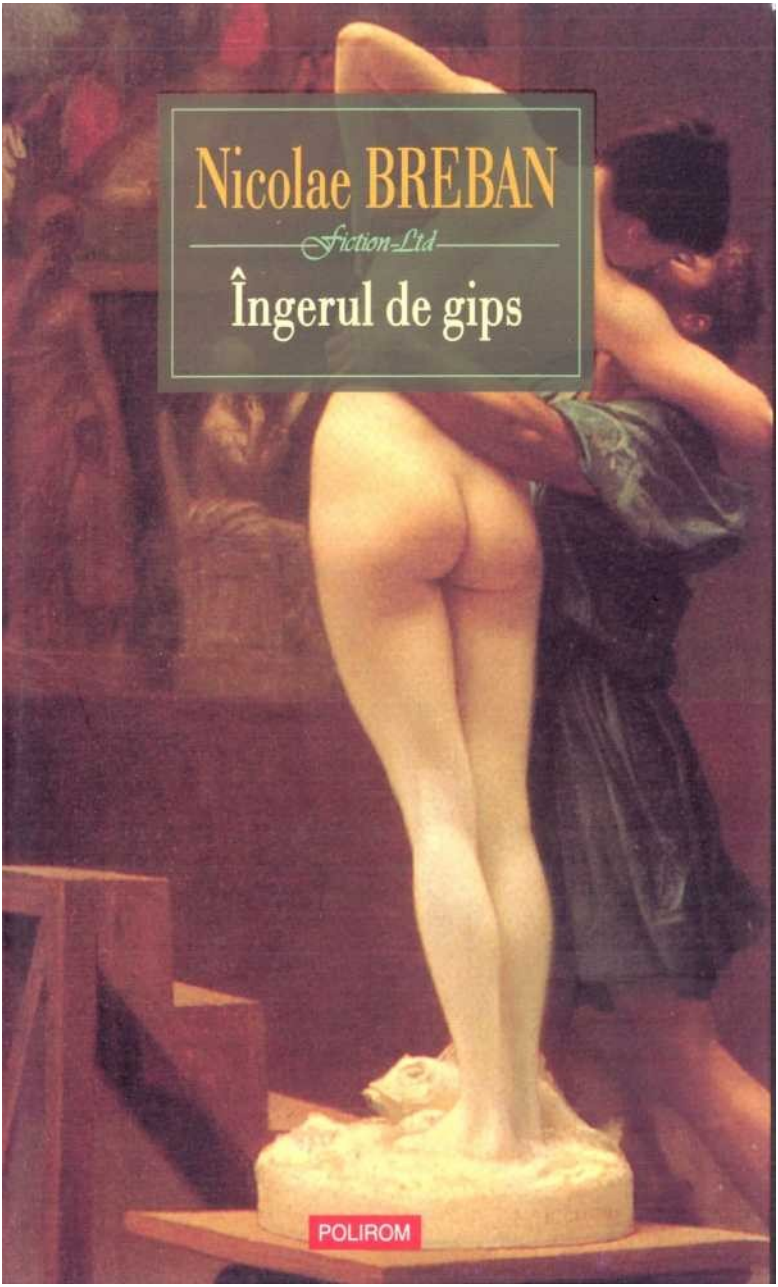
Nicolae BREBAN
Fiction Ltd
Îngerul de gips
POLIROM

Nicolae Breban (n. 1934), romancier şi eseist, unul dintre cei mai importanţi şi prolifici prozatori români contemporani. Debutează literar în revista *Viaţa studenţească*, în 1957. Opt ani mai târziu publică primul său roman, *Francisca* (tradus în limbile bulgară şi rusă), distins cu Premiul „Ion Creangă" al Academiei Române, în 1966 îi urmează romanul *în absenţa stăpânilor*, iar în 1968, *Animale bolnave*, care a întrunit toate aprecierile criticii – „romanul anului" şi Premiul Uniunii Scriitorilor. A fost redactor-şef al *României literare*. A semnat scenariul filmului *Răutăciosul adolescent*, precum şi scenariul şi regia filmului *Printre colinele verzi* (inclus în selecţia oficială a Festivalului International de la Cannes). În 1973, apare romanul *îngerul de gips*, iar în 1975, versiunea în limba suedeză a romanului *în absenţa stăpânilor*. Le urmează *Bunavestire* (1977), *Don Juan* (1981), piesele de teatru *Culoarul cu şoareci* şi *Bătrâna doamnă şi fluturele* (1981– 1982, Paris), ediţia franceză a romanului *în absenţa stăpânilor* (1983, Flammarion, Paris), *Drumul la zid* (1984), versiunea franceză a romanului *Bunavestire* (1985, Flammarion, Paris), *Pândă şi seducţie* (1991), *Amfitrion*:

I. Demonii mărunţi, II. *Procuratorii*, *III. Alberta* (1994), *Ziua şi noaptea* (1998), *Stricte amintiri literare* (2001), *Voinţa de putere* (2001).

Este membru corespondent al Academiei Române şi director al revistei *Contemporanul. Ideea europeană*.

La Editura Polirom au apărut: *Riscul în cultură* (1997), *Sensul vieţii* (*Memorii I*) (2003), *Sensul vieţii* (*Memorii îl*) (2004), *Animale bolnave* (2004), *Sensul vieţii* (*Memorii III*)

(2006), *Sensul vieţii* (*Memorii IV*)

(2007).

e 2008 by Editura POLIROM, pentru prezenta ediţie
www. polirom.ro
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:
BREBAN, NICOLAE
Îngerul de gips / Nicolae Breban. Ed. a 3-a.
— Iaşi: Polirom, 2008
ISBN 978 – 973 – 46 – 0988 – 8 821.135.1 – 31

roman Ediţia a III-a
POLIROM
2008

Tabel cronologic

1934 *1 februarie*. Se naşte la Baia Mare Nicolae Breban, fiu al lui

Vasile Breban, preot greco-catolic, şi al Constanţei Breban (n. Böhmler).

1940 Familia Breban se instalează la Lugoj, unde tatăl viitorului scriitor funcţionează în cadrul Episcopiei greco-catolice. Nicolae Breban urmează şcoala primară şi liceul la Lugoj.

1948 Regimul comunist interzice cultul greco-catolic şi impune desfiinţarea structurilor ierarhice ale acestuia; devenit mirean, Vasile Breban îşi asigură existenţa ca mic industriaş (posesor al unor mori, mici fabrici de ulei etc.).

1951 Din cauza originii sociale, Nicolae Breban e

exmatriculat din liceu, cu interdicţia de a se înscrie la vreo altă şcoală din ţară.

1952 Termină liceul la fără frecvenţă, la Oradea, unde lucrează ca funcţionar. La începutul verii, după examenul de bacalaureat, merge la Bucureşti pentru a se înscrie la universitate, la Facultatea de Filosofie. Nu este admis, din aceleaşi raţiuni din care fusese eliminat din liceu. Se angajează la Uzinele „23 August”, unde urmează cursuri de calificare ca muncitor. Lucrează o lună ca sudor electric, apoi, şase luni, ca strungar în fier.

1953 Intră la Facultatea de Filosofie „măsluind actele”, după cum explică în *Confesiuni violente*. După o jumătate de an, subterfugiul fiind descoperit, este exmatriculat.

1954 Din nou înscris la Filosofic, Ia Bucureşti. După câteva luni abandonează studiile în urma unei îmbolnăviri grave.

1956 Student la Cluj, la Filologie (limba şi literatura germană). Încearcă, în anul următor, un transfer la Bucureşti, fără succes. Exmatriculat a doua oară de Athanase Joja.

1957 *şi anii următori*. Posesor al permisului de conducere, valabil inclusiv pentru categoriile de vehicule grele, utilitare etc., Nicolae Breban nu devine şofer de taxi – contrar unei legende bizare ivite ulterior –, ci lucrează ia garajul Ministerului Finanţelor, pe un post mărunt – implicând răspunderi administrativ-organizatorice. Uneori, de serviciu pe garaj, noaptea, duminica sau în alte ocazii, utilizează câte o maşină a garajului pentru câte o plimbare cu prietenii (Nichita Stănescu ş.a.). Duce o existenţă marginală faţă de structurile instituţionalizate ale vieţii literare din epocă. îşi consacră timpul liber unor lecturi fundamentale, din marea literatură universală (în special germană), filosofic etc. în acelaşi timp face sport de

performanţă – atletism – şi îşi creează o anumită imagine, puţin comună, dacă nu cu totul ciudată în epocă, de „playboy” intelectual. Iată câteva rânduri, din *Confesiuni violente*, despre perioada respectivă: „Acei ani au fost ani de lectură. Sigur, uneori eram speriat. Toată tinereţea mea a fost înmuiată în spaima socială, în spaima de viitor. Însă, cu inconştienţa şi cu vitalitatea vârstei, nu zăboveam prea mult la asta. Nu sunt un temperament ulceros […], văd mereu partea bună din lucruri. Făceam sport pe vremea aceea, atletism. La Oradea făcusem box. […] Dar citeam mult, făceam curte unor domnişoare drăguţe. Eram mult mai liber decât colegii mei de generaţie, care erau înregimentaţi în acele abatoare care se chemau universităţile staliniste”. Frecventează un cerc informai de prieteni, de tineri cu preocupări intelectuale şi literare – dintre care unii vor deveni, ca şi el, scriitori: Nichita Stănescu, de care îl va lega o mare prietenie, Matei Călinescu, Cezar Baltag ş.a. – şi, în general, mediile tinerilor literaţi tocmai afirmaţi sau în curs de afirmare. Se distinge, în colocviile neoficiale din aceste cercuri (în care chestiunile erau discutate în mod cu totul heterodox faţă de „comandamentele” lansate de oficialităţile epocii, de dogmele „realismului socialist”), ca un susţinător energic al înnoirii concepţiei despre creaţia literară, ca un adept al primatului esteticului. În aceeaşi perioadă, a fost dus de Ilie Constantin la reuniuni ale unui cenaclu literar patronat de UTM, acolo i-a cunoscut pe Florin Mugur, Grigore Hagiu ş.a. Ulterior, Nicolae Breban s-a apropiat şi de Dumitru Ţepeneag şi s-a „aliat” cu acesta.

1961 Debut, cu schiţe, în *Gazeta literară*. Din anii ’60 şi până azi, Nicolae Breban a colaborat la reviste literare sau culturale – *Gazeta literară*, *Contemporanul*, *România literară*, *Luceafărul*, *Steaua*, Vârfra *Românească* ş.a. – cu fragmente de proză, texte eseistice, publicistică etc.

1965 Are loc debutul editorial, prin apariţia romanului *Francisca* (Premiul „Ion Creangă” al Academiei Române).

1966 Apare romanul 7 n *absenţa stăpânilor*.

1968 Apare romanul *Animale bolnave* (Premiul Uniunii Scriitorilor). Cartea înregistrează un frumos succes de critică şi de public, deopotrivă (avea să fie reeditată în anul următor), consacrându-l pe autor – deja remarcat pentru cele două romane anterioare – drept unul dintre cei mai importanţi prozatori ai momentului. De-a lungul celor aproape trei decenii care au trecut de atunci, scriitorul şi-a păstrat şi consolidat, prin scrierile ulterioare – fără îndoială, inegale, dar remarcabile fără excepţie –, un loc proeminent în ierarhia valorilor literare actuale.

14 – 16 noiembrie. *Au* loc, la Bucureşti, lucrările Adunării generale a scriitorilor; sunt alese, prin vot liber şi secret, organele de conducere ale Uniunii Scriitorilor. Nicolae Breban este ales în Biroul Uniunii Scriitorilor.

1969 Are loc premiera filmului artistic de lung metraj *Răutăciosul adolescent* (scenariu: Nicolae Breban, regia artistică: Gheorghe Vitanidis).

Scriitor consacrat, bucurându-se de apreciere cvasiunanimă, Nicolae Breban este – în epoca de relativă „deschidere” a oficialităţii comuniste faţă de problemele libertăţii de creaţie, de încurajare a competenţei şi valorii – „mobilizat” şi „promovat” politic: devine membru al PCR şi, la al X-lea Congres al acestuia (6 – 12 august), e desemnat membru supleant al Comitetului Central.

1970 Scriitorul este numit la conducerea revistei *România literară* (figurează ca redactor-şef începând cu numărul 20/1970). Pune mult suflet în activitatea de conducător de revistă, se străduieşte să dinamizeze, conform concepţiei sale, publicaţia, să o transforme într-un factor de influenţă constructivă în viaţa culturală a ţării.

Organizează dezbateri substanţiale, întâlniri ale redacţiei cu cititorii etc.

1971 Are Loc premiera filmului artistic de lungmetraj *Printre colinele verzi* (scenariul şi regia de Nicolae Breban), adaptare cinematografică a romanului *Animale bolnave*. Filmul displace Elenei

Ceauşescu, care considera că aspectele de viaţă evocate nu se conformează tabloului „optimist", idilic, pe care se aştepta să-l prezinte cinematografia despre actualitatea românească şi, cu ocazia festivităţilor prilejuite de jubileul PCR (8 mai), îi adresează autorului reproşuri violente. Prevăzut iniţial a fi proiectat într-un cadru festiv, în contextul manifestărilor legate de jubileul sus – amintit, filmul este reprogramat la altă sală şi privat de girul oficialităţilor. Peste câteva zile, tot în mai, are loc ediţia din acel an a Festivalului Cinematografic de la Cannes. *Printre colinele verzi* fusese inclus în selecţia oficială. Nicolae Breban este prezent la Cannes, cu ocazia proiecţiei filmului. Călătoreşte apoi prin Italia, iar în iulie, aflându-se la Paris şi luând cunoştinţă de măsurile de înăsprire a dirijismului ideologic introduse în ţară („tezele" din iulie 1971, care lansau ceea ce avea să fie numit de mass-media din Occident „mica «revoluţie culturală» a lui Ceauşescu"), îşi prezintă, în semn de protest, demisia de la conducerea *României literare* şi acordă interviuri presei occidentale, criticând politica regimului Ceauşescu.

1972 Se întoarce în ţară. Fusese exclus din Biroul Uniunii Scriitorilor şi din PCR: marginalizat de autorităţi, nu mai ocupă nicio funcţie oficială şi se dedică cu totul scrisului. E şicanat de oficialităţi în legătură cu încercările sale de a-şi publica operele în străinătate. Până în 1976 nu i se mai permite să călătorească peste hotare.

1973 Apare romanul *îngerul de gips*.

1977 Nicolae Breban susţine luarea de poziţie a lui

Paul Goma.

Apare romanul *Bunavestire* (Premiul Uniunii Scriitorilor). Cartea apare cu dificultate şi provoacă un atac de o mare violenţă în plenara CC din iunie 77, reluat în toată presa de partid şi cultură, semnalat de T. Popovici şi N. Ceauşescu, Iată cum explică scriitorul, în *Confesiuni violente*, acel episod: „Ceea ce i-a înşelat pe unii a fost faptul că am tratat ideile lui Farca uneori cu aerul că eu sunt partizanul lor. Dar [...] asta a fost o noutate stilistică. În loc să iau distanţă faţă de ideile unui personaj, cum face autorul clasic, eu am intrat în pielea lui, ca în orice roman postmodernist".

1977Face lungi călătorii în străinătate, în special la Paris, dar deşi

— 1989 dobândise, încă din 1972, şi cetăţenia germană, nu părăseşte definitiv România, nu se autoexilează, contrar aparenţelor. Scrie noi romane pe care le publică în ţară. îi apar opere mai vechi, în traducere, în Franţa. Deşi sprijinise acţiunea lui Goma, sieşi îşi refuză postura de opozant politic radical al regimului de la Bucureşti, fiind preocupat în primul rând de realizarea propriei opere, ca şi de impunerea ei atenţiei internaţionale, exclusiv prin valoarea estetică.

1980Nicolae Breban scrie, la Paris, piesele de teatru *Bătrâna doamnă*

— 1981 *şi fluturele* şi *Culoarul cu şoareci* (reprezentate scenic sau radiofonic în ţară după 1990).

1981 Apare romanul *Don Juan*.

1983 Apare în Franţa, la Editura Flammarion, în traducere, *în absenţa stăpânilor* (*En l'absence des maîtres*).

1984 Apare romanul *Drumul la zid*, numit de autor „poem epic".

1985 Apare în Franţa, tot la Flammarion, în

traducere, *Bunavestire* (*L'Annonciation*).

1988 Apare în *Viaţa Românească* – în urma publicării de către Gabriel Liiceanu a *Epistolarului* – eseul *Tinerii corifei* (Paris, octombrie 1987), în care romancierul îşi exprimă simpatia şi preţuirea pentru „grupul de la Păltiniş".

1990 Tot mai prezent, după 22 decembrie 1989, în dezbaterile de idei şi în coloanele presei literare şi culturale din ţară, cu contribuţii publicistice, Nicolae Breban devine, în mai, director al săptămânalului *Contemporanul – Ideea europeană*, serie nouă a *Contemporanului*. Titlul şi concepţia revistei i se datorează. Publică, în revista pe care o conduce, texte de atitudine, vădind năzuinţa unei superioare pedagogii socioculturale (precum seriile de eseuri *Forţa exemplului* şi *Riscul în cultură*, a căror apariţie sub formă de carte este iminentă).

1991 Apare romanul *Pândă şi seducţie* (scris în 1976).

Don Juan apare, în traducere, în Franţa (Editura Flammarion).

1992 Apare volumul de versuri *Elegii pariziene*.

1994 Apare o *utopie tangibilă*, volum alcătuit de Ovidiu Pecican în 1986, din convorbiri ale lui Nicolae Breban – dezbateri purtate împreună cu personalităţi literare sau culturale, interviuri acordate unor ziarişti etc. – publicate în presă de-a lungul anilor. Ovidiu Pecican a ales fragmente pe care le-a structurat în acest volum, oferind astfel, după cum remarca Irina Petras, un fel de „Nicolae Breban par lui-même".

Apare *Confesiuni violente*, carte-interviu: o seamă de mărturii („literare, politice şi biografice") formulate de scriitor într-o suită de convorbiri cu Constantin Iftimie se articulează într-o autobiografie selectivă, operă de

memorialistică şi profesiune de credinţă totodată.

Apare masiva trilogie romanescă *Amfitrion* (/. *Demonii mărunţi;* II. *Procuratorii*; *III. Alberta*). Astfel s-a întregit, după cum a explicat autorul, o monumentală macrotrilogie – sau „megatrilogie" –, care, sub titlul generic de *Don Juan*, cuprinde romanul *Don Juan* din 1981, *Pândă şi seducţie* şi *Amfitrion* (format din trei volume). Cele trei părţi componente, inegale ca amploare, ale „megatrilogiei" nu reprezintă un continuum narativ (e vorba în fiecare caz de alte personaje, de alte împrejurări, de altă „intrigă" ş.a.m.d.), dar participă toate la dezvoltarea unui ambiţios proiect auctorial: revitalizarea şi „rescrierea", într-o viziune cu totul originală, a marelui mit modern european al lui Don Juan.

1996 Apare volumul exegetic *Breban. Eseu despre stratagemele supravieţuirii narative* de Marian Victor Buciu.

1997 Apare volumul *Antimemoriile lui Grobei. Eseu monografic despre opera lui Nicolae Breban* de Laura Pavel.

Din 1997 este membru corespondent al Academiei Române.

2001 începe dubla serie de tetralogii: tetralogia romanescă *Ziua şi noaptea* (Vol. 1 – *Ziua şi noaptea*, vol. 2 – *Voinţa de putere*, vol. 3 – *Puterea nevăzută*, vol. 4 – *Jiquidi*) şi tetralogia memorialistică *Sensul vieţii*, Editura Polirom.

Lupta cu îngerul

„O luptă învinsă e orice carte", spune Lucian Blaga.

Nu ştiu, a fost un blestem sau un dar răutăcios al zeilor, dar a trebuit să lupt pentru fiecare roman al meu. O, nu numai cu mine, acesta era şi este riscul şi miza splendidă a meseriei mele. Nu, a trebuit să lupt cu ceilalţi; evident, nu am fost singurul dintre scriitorii de primă linie,

ca să zicem aşa, ce a trebuit să lupte pentru publicarea textelor în totalitarism. Numai că eu, spre deosebire de confraţii hiei, *mes paires*, mi-am îngreuiat considerabil această situaţie. Şi anume, apăsând pe cele două elemente constitutive ale carierei unui scriitor profesionist ambiţios sub vechiul regim: refuzul limbajului esopic, afrontarea directă deci a realului şi a realităţii (inclusiv a celei politice) şi, în consecinţă, o extrem de vagă, de liberă, aproape exterminantă cenzură interioară.

Şi, doi: o extrem de rară, chiar şi printre colegii mei de acelaşi nivel, intransigenţă în lupta cu şicanele şi cu presiunea cenzurii exterioare, politice. Cu doar două excepţii *Un absenţa stăpânilor* şi *îngerul de gips*), toate romanele mele au trebuit să aştepte ani de zile în anticamera mărunţilor zei de pripas, politici, dar şi a unor colegi ai noştri cocoţaţi în posturi administrativ-culturale şi care, printr-o desigur, abilitate a demonilor mărunţi ce ne conduceau, erau adeseori mai cruzi şi mai inventivi în a găsi obstacole construcţiilor mele romaneşti.

Numai că *îngerul de gips* a avut o istorie şi mai extraordinară.

„Ideea" acestui roman – ca să vorbesc puţin ca un diletant – mi-a venit în vara lui ’67, la Lugoj, plonjat în tenebrele, hăţişurile, aş zice: intestinele a ceea ce urma să se numească *Animale bolnave*. Ca de fiecare dată, *nel mezzo del cammin*, la mijlocul unei ample construcţii mă pierd ca un ucenic vrăjitor ce ignoră formula ieşirii din labirint. Mi se părea atunci, în vara lui ’67, că tot ce scriu e lipsit de sens, că toată acea istorie a unei secte incipiente, religioase, în care Maestrul este ucis de ucenicul său fanatic de teamă că acesta va trăda Ideea, este provincială şi greoaie. Şi în momentele acelea de descurajare şi silă, la lectura unei oarecari prefeţe a unui volum străin al cărui titlu l-am uitat, a izbucnit lumina, ideea: să scriu istoria (cu

adevărat modernă, mi se părea!) a unui bărbat ce *decade*. Numai că această *degradare*, decădere, trebuia să fie nu numai infinită, dar şi absolută. Or, eu ştiam, încă de pe atunci, că orice lucru ce atinge absolutul se transformă în altceva (după o idee a lui Goethe care îi plăcea foarte mult lui Th. Mann: dacă atingi perfecţiunea într-un domeniu, prin chiar aceasta el este depăşit). Deci, această cădere absolută trebuia să fie o mântuire.

Un bărbat puternic, aflat în culmea carierei sale, medic, profesor, autor de literatură specifică, ins ce nu dispreţuieşte uneori existenţa mondenă, logodit cu o frumoasă şi tânără femeie, Ludmila, întâlneşte chiar pe prima pagină a romanului un „demon mărunt”. E ca şi cum, în vis, cineva s-ar afla într-o cameră tapetată cu oglinzi ce-l reflectă fidel din cap până în picioare: puternic, inspirat, stăpân al existenţei, adaptat superior unei lumi ce-l acceptă şi-l susţine. Doar una dintre oglinzi îl arată altfel: ea poartă numele Mia Fabian şi, după trei sute de pagini de luptă, ezitare, neîncredere, farse de prost gust, coşmaruri vii, doctorul Minda *intră* în această oglindă umană. Un critic inteligent (pe vremea aceea) a comparat romanul meu cu capodopera fratelui lui Th. Mann, Heinrich Mann, *Profesorul Unrat*. Nu era lipsită de interes această comparaţie, numai că drama expresionistă a prof. Unrat care, pândind elevii de liceu ce se strecoară într-un cabaret, cade el însuşi în triviala capcană a îngerului albastru, este coaja procesului psihologic mai intim şi de o simbolică diferită în propria mea istorie.

Era cât pe-aci să las baltă *Animale bolnave şi* să mă apuc imediat de noua carte, care mi se părea, cum am mai spus, mai expresivă, mai modernă. Dar unul dintre asprele dictoane ale maeştrilor mei germani răsuna ca o sentinţă: sfârşeşte totdeauna ceea ce ai început. Toată viaţa a rezonat în urechea mea morală acest sfat, această poruncă

– adeseori greu, aproape imposibil de îndeplinit –, şi pentru că am rămas fidel acestui simplu şi aspru model, poate, Dumnezeu se va îndura să sfârşească ceea ce a început cu mine.

Strângând deci din dinţi, blestemându-mi principiile, am terminat *Animale bolnave* ferm convins că a doua zi mă voi apuca de noua, arzătoarea temă. Au trecut însă cinci ani: lupta grea pentru publicarea *Animalelor bolnave* fără tăieturi, cariera „fulgerătoare" profesională şi politică, *România literară*, regia unui film de autor selecţionat de francezi la Cannes, declaraţiile publice şi demisia mea la Paris împotriva începutului dictaturii, reîntoarcerea, pentru unii uluitoare, în ţară, pierderea (binecuvântată!) a posturilor şi privilegiilor mele sociale, a casei şi a oricărei retribuţii, intrarea bruscă, brutală, aproape fericită, în starea de „lepros social", de marginal (ce va dura aproape două decenii), iată condiţiile *ideale* pentru tratarea în deplină libertate interioară, într-o radicalitate morală în sfârşit recâştigată, a ceea ce numesc eu prima mea temă majoră. Ca o răsplată a unei justiţii în sfârşit prezente, aproape „gâfâitor" de prezentă, temele „mari" s-au aglomerat apoi una lângă alta într-un lanţ ce, şi până azi, mă umple de uimire: la două luni după ce am sfârşit *îngerul de gips*, mi s-a „impus" începutul *Buneivestiri* (25 decembrie 72), a urmat apoi *Don Juan* (o iute prefigurare a pânzei mari ce urma să se numească *Amfitrion*), *Drumul la zid şi*, în fine, trilogia *Amfitrion*.

Îngerul de gips a fost scris în satul 2 Mai, de la începutul lui iunie până la începutul lui septembrie 1972. Cum nu fusesem primit la Congresul scriitorilor – niciunul dintre colegii mei nu a protestat la aceasta, dar eu nu port pică nimănui –, am fugit de la Mogoşoaia, unde mi se dăduse, provizoriu, o cameră şi, în patru luni, am scris cele şase sute de pagini ale cărţii, fericit de noua libertate

socială şi, mai ales, morală câştigată, păzit la intrarea în sat de un securist jovial care în ultima parte a sejurului meu la 2 Mai a îndrăznit să se mute chiar în curtea ţăranului la care locuiam. Ziua duceam o existenţă tipic estivală, mă îmbăiam împreună cu prietenii mei în Marea Neagră, bucurându-ne fals îngroziţi de armata meduzelor ce năpădise în acea vară 2 Mai-ul şi Vama Veche şi nu ne feream să ridicăm libaţii la faimosul restaurant „Dobrogeanul” împreună cu cei care nu se fereau să stea la masă cu mine: Al. I. Ştefănescu şi Nina Cassian, Maria-Luiza Cristescu, Virgil Mazilescu, Dan Laurenţiu, Daniel Turcea, D. Ţepeneag, Liviu Ciulei, tânărul şi necunoscutul pe acea vreme Virgil Tănase şi încă alţi câţiva. Seara, la ora zece, mă retrăgeam în cămăruţa mea, unde, în ciuda vremilor vitrege (sau, mai ştii, fantastice î), aveam mereu în rezervă o ladă cu vin roşu, simplu şi aspru de Dobrogea şi unde primeam vizitele unor prieteni: Constantin Ţoiu şi soţia sa Karin, Dumnezeu s-o ierte, Al. Paleologu şi tânăra sa soţie, Lucian Pintilie sau splendizii mei prieteni, artiştii plastici Vasile Gorduz, Silvia Radu, Tana Maitec şi încă alţi câţiva, nu foarte mulţi. La zece seara însă stingeam lumina, urmând ca după patru ore de somn să mă scol, totdeauna fără ceas, la ora două dimineaţa, şi să încep fericita luptă cu îngerul.

Dar, ca într-un roman de Dostoievski sau Th. Mann, printre atâţia vizitatori simpatici şi umani s-a amestecat şi… diavolul. Într-o seară, la nicio jumătate de oră după ce am stins lumina, am auzit o bătaie în uşă, am deschis şi m-am trezit în faţa unui tinerel, îmbrăcat civil, care s-a recomandat a fi ofiţer al Ministerului de Interne, şi-a spus numele, pe care l-am uitat, s-a scuzat că mă deranjează şi m-a anunţat că superiorul său, colonelul de Securitate Tăbăcaru, ar dori să aibă o convorbire cu mine. „Puteţi să refuzaţi”, mi-a spus cu un aer sportiv, probabil admirându-

se pe sine în clipa aceea. L-am întrebat unde urma să aibă loc întrevederea şi, cum tinerelul mi-a indicat numele unui restaurant cunoscut din Mamaia, am fost de acord.

Eram de vreo trei luni înapoiat în ţară din spectaculoasa mea călătorie în Franţa şi R.F. Germania, unde dădusem declaraţii în presă şi la radio, atrăgând atenţia occidentalilor increduli şi care îl ţineau în mare stimă pe Ceauşescu – sau se prefăceau foarte bine în aceasta – asupra schimbării bruşte de unghi în politica internă a României. Nu, nu am protestat contra comunismului, ci doar contra începutului dictaturii, fapt dramatic care avea să singularizeze România între celelalte ţări din estul Europei afiliate Moscovei şi s-o proiecteze în două decenii de coşmar social şi psihologic: ruina instituţiilor, chiar şi a celor comuniste, a şcolii, a culturii, distrugerea satelor, atacul tot mai brutal contra individului şi a demnităţii sale, schizofrenizarea aproape a întregii populaţii adulte. Imediat după declaraţiile mele de la Paris şi din Germania (unde am fost secundat de D. Ţepeneag, Gh. Pituţ, Dieter Schlesack, Monica Lovinescu, Mircea Eliade şi doamna Cristinel, I. Guşa, Pierre Emmanuel, Hans Harti şi dr. Ghermani de la Südost-Institut München, Acrivu din Köln, Noël Bernard şi încă alţi câţiva), organele de intoxicare ale Securităţii române au lansat imediat zvonul că am fugit. Deşi am anunţat – mi se pare că în *Quinzaine Littéraire*, la ospitalierul Maurice Nadeau – că mă voi întoarce în ţară, voind să dau prin aceasta greutate protestului meu sau, dacă vreţi, revoltei mele (e adevărat, o revoltă pe jumătate, dar cine a mai făcut-o la acest nivel în ţările comuniste din jurul nostru?!), nimeni nu voia şi nu putea să creadă că am să mă întorc după ce un Petru Dumitriu şi alţi câţiva protestaseră doar cu fuga. M-am întors însă, spre stupefacţia tuturor, în noaptea de 19 aprilie 1972, pe la frontiera Arad. Din clipa

aceea am fost urmărit, se înţelege, de organele „de resort” şi, în plus, au fost lansate alte torente de intoxicare ale căror miasme fetide, în zdrenţe, preluate cu grabă ciudată, aproape cu veselie, de unii colegi sau de necunoscuţi, ajung la mine până astăzi: „dezechilibrat mental”, „aventurier”, „agent cu sarcini speciale”.

Scenariul „dezechilibratului mental” în primele TunâdTJpă întoarcerea mea a prins o anume, rapidă consistenţă, iar răspunsul meu, singurul meu răspuns posibil, firesc – deşi paradoxal pentru unii – a fost propunerea unei structuri romaneşti ample, solide, novatoare, înalt expresive. Până la simbol. Aproape un an a durat lupta pentru publicarea manuscrisului meu *îngerul de gips*. Şi doi oameni au un merit incontestabil în aceasta: Marin Preda, directorul Editurii Cartea Românească (editură a Uniunii Scriitorilor pentru a cărei înfiinţare, în ciuda directivelor Comitetului Central, eu însumi am luptat aproape singur împotriva Ministerului Culturii şi a secretarului CC cu cultura şi propaganda Paul Niculescu-Mizil) şi Georgeta Naidin-Dimisianu, deşi simplă redactoră la Cartea Românească (ea însăşi urmând a fi expulzată din editură în ultimii ani ai dictaturii), unul dintre marii editori ai culturii române sub comunism, căreia îi datorez apariţia a încă două cărţi: *Don Juani* 1981), la numai patru ani de la scrierea ei, şi *Drumul la zid* (1984), la aceeaşi editură.

Îngerul de gips a apărut în luna august 1973, într-o tăcere totală şi o indiferenţă aparentă. Tirajul (minim: 12.500 de exemplare) stătea în pivniţele editurii, Preda neîndrăznind să-l difuzeze, în timp ce unii creaseră o comisie şi un „dosar” al romanului din partea Consiliului Culturii, iar alţii pregăteau „campanii”. Al. Andriţoiu scrisese un atac fulminant în *Scânteia* contra mea, atac oprit în pagină printr-un ordin de sus, din „viclenie de sus”, deoarece Ceauşescu, aflat în excelente relaţii cu

lumea occidentală, a intuit că nu era în favoarea sa să creeze un scandal în jurul unui tânăr şi celebru scriitor care-i punea în discuţie noua sa politică. De altfel, asta urma să fie, timp de două decenii, „inovaţia" sa politică, marea sa abilitate faţă de ceilalţi colegi ai săi conducători din Est: o aproape liberală politică externă, cu unele lovituri diplomatice surprinzătoare – susţinerea Israelului, a liderilor arabi, a social-democraţiei germane aflate atunci la putere, a Chinei –, îmbinată cu o strângere tot mai accentuată a „şurubului" în politica internă. O cvadratură a cercului, stupefiantă şi neverosimilă pentru unii analişti occidentali, convenabilă însă unor lideri politici cinici care înţelegeau să-l folosească pe tot mai paranoicul nostru şef de stat în demersuri şi; afaceri aparente şi ascunse care mergeau de la intermedierea unor conflicte politice – Africa Centrală, conflictul din Vietnam, pacea Begin-Sadat – până la cinicul furt şi spionaj industrial.

În acele săptămâni de august, directorul tehnic al editurii, Gheorghe Iacob, Dumnezeu să-l odihnească, l-a convins pe Preda să difuzeze cartea.

— N-am primit ordin s-o difuzez, *mon cher!*

— Dar nici nu aţi primit ordin să n-o difuzaţi, i-a replicat Iacob. Şi astfel, cu ajutorul unui excelent tipograf, cartea a intrat pe tăcute în librării. Nu s-a permis niciun anunţ al lansării, iar în curtea Editurii Cartea Românească, la ora difuzării romanului, în afara unor securişti fals plictisiţi în fruntea cărora trona zâmbitor Vasile Nicolescu, nu mai era aproape nimeni, nici măcar prietenii foarte apropiaţi. Am dat totuşi o masă la restaurantul „Bolta rece" la care au participat Marin Preda şi soţia sa, Paul Goma şi soţia sa, Dan Laurenţiu, parcă Ileana Mălăncioiu, Sorin Titel, I. Drăgănoiu şi, cu siguranţă, Vasile Nicolescu, lichea superioară, Dumnezeu să-l ierte (Dumnezeu le iartă

şi pe lichele!), poet veleitar şi snob torturat însă de o abjectă poftă de putere, intrigant de curte fanariotă, maltratând cu brutalitate, cu foarfecele sale însângerate de metafore, sute şi sute de versuri ale poeţilor adevăraţi din întreaga România.

Şi apoi, tăcere. Iar după această tăcere prelungită, falsă, a izbucnit furtuna: patru ample articole scrise la comandă, în patru mari reviste literare, care desfiinţau romanul şi pe autor – Valeriu Râpeanu, Aurel Martin, Ov. S. Crohmălniceanu şi Ion Ianoşi. Cel mai brutal a fost, bineînţeles, sluga fanatică a partidului, Râpeanu. Cel mai cinic: Crohmălniceanu. Profesorul Ianoşi şi-a luat atâtea rezerve în atacarea cărţii – care, bineînţeles, nu coincidea cu „marile idealuri socialiste ale comunismului" şi al cărei final, mai ales, în speţă ultima frază: „Un salt între două morţi", indica, după spusele respectuos indignate ale recenzentului, un „mesaj străin lumii noastre" etc. etc. –, încât faţă de tonul brutal cinic al celorlalţi trei, articolul său mi s-a părut aproape o curtoazie. Radu Cosaşu mi-a dat numărul său de telefon şi l-am sunat „mulţumindu-i" pentru tonul său urban şi, în ciuda rezervelor clare politice, menţionarea numelui lui Dostoievski. Peste mai bine de un deceniu, Ion Ianoşi urma să răspundă galanteriei mele scoţându-mi din impas masivul meu poem epic *Drumul la zid* pe care, deşi avea bunul de tipar de aproape şase luni, „forurile" nu îndrăzneau să-l pună pe piaţă, şi a făcut totuşi ceea ce un critic important face rareori: mi-a făcut o vizită acasă, dl Ianoşi, şi mi-a oferit spre lectură referatul său la *Drumul la zid* înainte de a-l înmâna autorităţilor, mulţumindu-mi în vorbe calde pentru bucuria spirituală pe care i-a cauzat-o lectura romanului meu. (Un singur critic avea să-mi mai facă acest dar: Nicolae Manolescu. Într-o seară târzie de mai 1977, cu ochii sclipind de bucuria complicităţii şi a revelaţiei

capodoperei, mi-a citit cronica sa la romanul *Bunavestire* care urma să apară în *România literară* şi avea, peste câteva zile, să-i atragă suspendarea cronicii literare pentru un timp şi, mai ales, să-i nimbeze fruntea sa de mare critic cu acea aureolă rară în lumea necreatorilor: riscul şi suferinţa pentru îndrăzneala în afirmarea adevărului.)

Lupta mea donquijotescă împotriva naturalismului în proza română îşi găseşte, probabil, prima expresie în *îngerul de gips*. Şi poate n-ar fi nepotrivit să vorbesc despre *sinceritatea* acestei cărţi, dar nu în sensul imediat, direct, al acestui cuvânt: mai degrabă aş putea vorbi despre *sinceritatea unei vocaţii*. Deşi ne aflăm în faţa unui *story* realist, a câtorva personaje distincte ce respectă marile reguli ale realismului secolului trecut, *îngerul de gips* este mai puţin sau mai mult decât o carte realistă: e o halucinaţie tematică. Degradarea, decadenţa, decăderea doctorului Minda a fost şi capcana (realistă) în care au căzut rarii critici care s-au aventurat în exegeza acestei cărţi. Nu faptul că nu era recomandabil din punct de vedere politic să comentezi această ultimă carte a lui Breban i-a împiedicat pe criticii importanţi români să se aplece asupra ei, ci, cred eu, noutatea – nu a temei, ci a tratării ei – i-a făcut pe exegeţi să ezite în abordarea ei. În fapt, discuţia putea fi simplificată, redusă la două elemente fundamentale: reflectare şi simbol. De o sută de ani, proza română, cea mare, cea „naţională”, cea socială, a slujit acelui ideal descoperit la începutul secolului trecut francez când Balzac şi alţi câţiva au descoperit că arta lor, minoră, provincială până atunci, o cenuşăreasă a culturii, putea concura şi apoi putea pătrunde cu aplomb în hemiciclul valorilor majore ale artei: „fiziologiile” sale o arată, ca şi acele naive şi încântătoare vanităţi în care se închipuia pe el însuşi ca om de ştiinţă – *docteur en sciences morales* se credea a fi –, şi aceasta arată deja prestigiul pe care îl

câştigase nu arta, ci ştiinţa în acel timp (1830). Idealul acesta, ce părea, dacă nu concurent ştiinţei, oricum complementar, era idealul reflectării. Din tinereţea mea, am fost nemulţumit de acest ideal. O nemulţumire mai degrabă temperamentală, nu valorică. Ca orice mare ideal, el nu e perisabil, el poate fi doar trădat. De altfel, meseria mea, atât cât o ştiu, am învăţat-o slujindu-l, şi e suficient să amintesc fraza mea care sună ca un laitmotiv în *Don Juan*: descrierea înseamnă posesie. Dar era ceva în mine, probabil, încă de pe atunci, care era entuziasmat şi nemulţumit în acelaşi timp de acest grandios proces al reflectării, al descrierii. Al imitaţiei. „Imitaţi natura", spunea Shakespeare. Una dintre frazele sale cele mai criptice. Da, dar unde e natura? am putea întreba noi astăzi, la câteva secole după ce acest „mare romancier" a sfâşiat pânzele stilizate şi splendid ipocrite ale artei medievale? Ce, care natură s-o slujim? De-a lungul întregii mele cariere, am luptat nu numai pentru o şcoală de roman românesc, dar şi pentru una problematică, ideatică, pentru un „roman de idei", cum se zicea altă dată în jurul lui Lovinescu, dar şi al lui Ibrăileanu. (Acesta, ieşeanul, o numea „proză de analiză", vorbea de „proză de creaţie şi de analiză"). Apoi, prin anii '30, a apărut conceptul de „proză psihologică". Unul dintre vârfurile criticii literare de după război mă situează în contingentul celor care fac proză de analiză. Aceasta arată încă o dată încetineala, prudenţa cu care exegeza în proza română se apropie de formele mai noi ale „reflectării"! Sau teama de o nouă psihologie a artei, teama de a trece pragul acestei uriaşe descoperiri ce a fost şi este realismul în artă. Teama, mai ales, la noi, la români, de a nu ne subţia geniul, de a nu lăsa să se infiltreze viruşii corupţiei „moderniste", teama – încă atât de prezentă, aproape vehementă în tinereţea mea literară – că orice concept poate dăuna acurateţei

specifice, că orice intruziune speculativă, noţională, distruge sau compromite genuinul inspiraţiei. Interesant, nu-i aşa? – cultura ca duşman al culturii! Oare numai absenţa în cultura română a unei mari şi istorice şcoli filosofice să explice aceasta? Sau e o răzbunare a fondului nostru arhaic, cum o spunea Blaga, această pudoare de a păşi pe gheaţa conceptelor, eliberaţi, dar şi părăsiţi de fermele legături autentice, de lanţurile diafane şi aproape vizibile care ne ţin încă legaţi, în istorie, în baladă, dar şi în artă, de râuri, de colinele ce ascund turlele măruntelor biserici de lemn, de „râul, ramul" lui Eminescu?

Îngerul de gips, ca în artele marţiale japoneze, luptă cu un duşman folosindu-i armele: el vrea să înfrângă realismul, ceea ce noi înţelegem prin aceasta (în secolul trecut francez prin naturalism se înţelegea realism), folosindu-i mijloacele şi, poate, întreaga-i, prestigioasa-i tradiţie. Nu, tinzând spre simbol în *îngerul de gips*, nu am trădat nicio clipă realismul clasic (sau critic, cum îl numesc unii). Suntem poate prea aproape de marile cupole epice ale lui Balzac şi Tolstoi ca, în toată onestitatea, să putem neglija pur şi simplu „metoda lor". Dar, folosindumă de uneltele reflectării învăţate de la aceşti maeştri şi, în primul rând, de acea ştiinţă ce într-o clipă de zăpăceală ne împinge pe soclul dumnezeirii (am numit arta creării personajului), descoperii în straturile de fund ale spontaneităţii mele artistice o altă necesitate. Nu mai mult, nu mai adânc, nu mai înalt: *altceva*.

Und mich ergreift ein längst entwöhntes Sehnen
Nach jenem stillen, emsten Geisterreich.

Şi eu am resimţit, ca şi autorul lui *Faust*, aici, la gurile Dunării, această veche, liniştită şi gravă, aproape uitată nostalgie spre imperiul spiritului! Iar pentru noi, acest imperiu era capacitatea romanului, a ceea ce numim astfel, nu să se autodepăşească ci pur şi simplu să

înainteze, să continue a fi în uzura enormă a genurilor literare. Şi, în secolul nostru, un Marcel Proust şi un Th. Mann au avut această îndrăzneală păşind, ambii, pe noile continente lunecoase ce cu zgomot asurzitor se ridicau din apele posibilului în arta noastră care a devenit atât de centrală, de responsabilă.

E posibil de a interpreta *îngerul de gips* numai în cheie realistă. Nu a fost numai prudenţa autorului, aceea de a se asigura de solul artei clasice romaneşti, dar şi o luciditate a specificului, siguranţa că, odată descoperite, acele arme ale reflectării – naraţiunea, tipologia, atmosfera, cochetăria cu istoria, şi altele – sunt încă suficiente să „imite" acea natură de care vorbea tatăl lui Prospero: dar odată cu *îngerul de gips* am simţit că proza română merită şi trebuie să intre sub zone mai ample, mai expresive. Evident, acest roman e o lungă, aproape oţioasă, aproape pedantă descriere, enumerare a treptelor pe care cade un „trup" uman, aşa cum în Evul Mediu meridional era aruncat câte un trup în canalele Veneţiei. G. Horodincă, într-un interesant studiu, a observat că dr. Minda semnifică o dramă tipică sub dictatură: incapacitatea unui om de merit de a se realiza. E posibil, aceste drame existau, şi ele au şi fost parţial tratate în proza anilor '80. Dar *îngerul de gips* voia să fie altceva: *o adaptare prin dezadaptare*. Nici măcar o *mid-life crisis*… ci un dialog dramatic, aproape romantic, cu ideea de adaptare, atât de scumpă secolului în care trăim. Adaptare şi suferinţă, iată două elemente excesiv fals legate în vremea noastră. Dacă suferinţa este pivotul uriaşei construcţii dostoievskiene, noi simţim, nelămurit, dar tenace, că acest Shakespeare al vremii noastre nu era în primul rând interesat de adaptarea socială şi nici de variantele şi dramele ei. Nu, la Dostoievski, suferinţa este atât de teribil de sinceră, de copleşitoare, încât cu

siguranţă ea semnifică altceva, ea ne aruncă peste hotarele lumii şi normelor în care trăim, ne trimite într-un exil al ideii absolute, în acel imperiu al spiritului, în zona aceea eleată unde nimic sau aproape nimic nu se schimbă. Unde omul e gol, e acelaşi, tânjind după el însuşi, corupt de ideea dumnezeirii.

Poate acest model îl aveam în cap aplecându-mă cu grijă, cu răbdare, asupra bietului Minda care trăia un reflex uman simplu: acela de a nu fi îngropat într-un mormânt de lux. El se detrachează, face gesturi necugetate, nepotrivite carierei sale cuminţi de până atunci, e aproape suicidar, îşi face rău sieşi. La sfârşitul cărţii stă singur, şi ultimele pagini îl descriu proiectat parcă într-o relaţie onirică sau de final de film polonez: singurul său corespondent este un fel de sobol, de şobolan care pare a-l fi urmărit într-un labirint simetric pe întinderea periferică a unui maidan sau loc de deşaije menajere. Minda nu încearcă măcar să înţeleagă, el încearcă să fie. Autorul însuşi nu face cea mai mică încercare de a-şi înţelege eroul. El îi descrie pur şi simplu falsa cădere, într-o complicitate care nu este cea a înţelepciunii, ci a intuiţiei.

Intuiţia unui sfârşit de secol, intuiţia noilor drame ale omului sub cele aparente: politica, războiul, banul. Drama singurătăţii celui ce continuă să fie.

Nicolae Breban *Bucureşti*, *iulie 1997*

În memoriam: *Tatălui meu*, *Vasile* în fereastra despre mare Stă copila cea de crai – Fundul mării, fundul mării Fură chipul ei bălai.

Iar pescarul trece-n luntre şi în ape vecinic cată – Fundul mării, fundul mării Ah! de mult un chip i-arată.

„Spre castel vreodată ochii N-am întors şi totuşi plâng – Fundul mării, fundul mării Mă atrage în adânc”.

Eminescu, *Postuma*

„… Wieviel Wahrheit *erträgt*, wieviel Wahrheit *wagte*. În Geist? das wurde fur mich immer mehr der eigentliche Werthmesser. Irrthum (der Glaube an's Ideal) ist nicht Blindheit, Irrthum ist *Feigheit*…"

Fr. Nietzsche, *Ecce homo*

„… Cât adevăr *suportă*, cât adevăr *îndrăzneşte* un spirit? Aceasta a devenit pentru mine tot mai mult adevărata normă a valorii. Eroarea (credinţei într-un ideal) nu este obtuzitatea, eroarea este laşitatea…"

Partea întâi

Capitolul I

1 sept. 1969

7 iunie 1972

— Mai e cineva? întrebă doctorul Minda, şi sora urâtă, roşcată, cu mâinile lungi, deschise uşa cabinetului.

Intră o femeie; în spatele ei, figura lui Ceea.

— Ai venit? făcu Minda şi voi să se ridice.

Dar celălalt strigă din uşă:

— Aştept, termină-ţi treaba… am un ziar la mine! şi surâse, şi Minda îi făcu un semn amical cu mâna.

Pacienta (ultima din acea zi) se aşează pe scaunul din faţa biroului său şi îi dictă cele câteva date convenţionale pe care Minda le trecu în registru. Apoi o privi: era o femeie în jur de treizeci, cu ceva neplăcut în toată fiinţa ei, dar curând, în timpul consultaţiei, această primă impresie se şterse din mintea lui. O făcu încet să vorbească, apelând la întrebări scurte, monosilabice, simple şi eficiente automatisme, şi ea îi răspundea cu oarecare voioşie deplasată. O dată sau de două ori i se păru că o mai văzuse undeva, că o cunoştea chiar, dar în timp ce se ridică să o vadă, uită acest lucru, o uită chiar şi pe ea, concentrându-se asupra diagnosticului. Se reaşeză apoi, scriindu-i reţeta, în timp ce ea se reîmbrăca, păstrând aceeaşi voioşie deplasată şi, poate, cu oarecare încetineală voită. Sora

trecuse deja alături şi Minda o auzi cum se schimbă, lucru care îi displăcea, deoarece orele de serviciu nu se sfârşiseră încă. Cazul femeii era simplu şi ea ar fi putut să se adreseze şi unui generalist, dar Minda, în timp ce îi dădu cele câteva recomandări, păstră aceeaşi faţă impenetrabilă şi gesticulaţia lentă, ca şi cum ar fi stat în faţa unui caz serios, din simplă obişnuinţă sau cult al propriei profesiuni. Acum, stând în picioare în faţa ei, o privi mai atent: mijlocie de stat, figura rotundă, ochii mici, vii, sprâncenele desenate gros, buzele groase, rujate cu vulgaritate, dinţii frumoşi, perlaţi, părul des, fruntea mică, încăpăţânată, lipsită de spiritualitate, talia uşor îngroşată etc. Din nou i se păru ceva cunoscut în fiinţa din faţa sa; probabil o fostă pacientă. Deodată o auzi spunând (o voce surprinzător de plăcută, un timbru cald, răguşit):

— Pe leu l-aţi mai revăzut?

Minda o privi fără expresie şi ea repetă:

— Pe Nestorescu.

— Aha!… făcu doctorul şi îşi aminti de cine era vorba, precum şi de femeia din faţa sa, numele ei (de data aceasta asociat cu altceva, cu o după-amiază petrecută cu vreun an şi jumătate înainte în casa-atelier a unei cunoştinţe, tehnician radio, Victor Nestorescu, care îi controla sau repara uneori cele câteva aparate din casa sa, chiar şi cele medicale). Sora se întoarse în cabinet, şi Minda îşi propuse să nu-i spună nimic, dintr-un simplu exerciţiu de voinţă. Femeia plecă, apoi intră Laurenţiu, şi în primele clipe ale întâlnirii lor, când doctorul îşi odihnea faţa într-un surâs pe jumătate, care arăta cu adevărat sfârşitul unei zile „publice” şi prezenţa prietenului, în el stăruia încă reziduul unei senzaţii uşoare şi neplăcute, şi când o analiză, îşi dădu seama că felul în care se mişcase acea femeie, cu o degajare parcă forţată sau insolentă, voioşia ei nefirească, felul în care lungea cuvintele, maniera de a-l privi, fix,

nepoliticos, toate acestea îl impresionaseră neplăcut. O chema Fabian Volumnia, şi în clipele când îşi schimba halatul şi se spăla îndelung, gânditor, la chiuvetă, pe mâini, îşi dădu seama că ea venise să-l consulte în mod inutil, plătind o taxă la policlinica specială (deşi diagnosticul i l-ar fi putut pune orice doctor de cartier) doar pentru că îl întâlnise odată, pentru că îl „cunoştea”. Reintrând în cabinet şi apoi coborând scările alături de Ceea, o uită, în timp ce se concentra asupra discuţiei, asupra plăcerii de a fi lângă prietenul său, asupra serii care îl aştepta.

— Vii cu noi? întrebă Minda.

El şi logodnica sa erau invitaţi la un coleg al doctorului, unde se dădea un fel de sindrofie muzicală; doi din cei cinci copii ai gazdei urmau să se producă la vioară şi pian în faţa asistenţei. În ceea ce-l privea pe Minda, seara avea pentru el şi un alt scop, mult mai important.

— Nu, răspunse Ceea, înaintând alături, cu mersul său elastic, trebuie să citesc încă astă-seară… de altfel, mie-mi place să mă culc devreme…

— Să citeşti? întrebă, distrat, celălalt.

— Să învăţi… făcu Laurenţiu, pufnind în râs, şi Minda râse şi el, contagiat de Ceea, de reacţia sa, nu şi de ceea ce spusese. Era încă preocupat de altceva şi era un fel al său de a se odihni.

— Vino, totuşi! insistă încă o dată doctorul, după o scurtă pauză. N-o să stăm nici noi foarte mult…

Laurenţiu nu răspunse. Mişcă încet din umeri şi continuă să meargă pur şi simplu, cu mâinile în buzunare, concentrându-se parcă numai asupra plăcerii de a umbla. îşi împingea cu lene picioarele sale lungi, îşi lăsa întreg corpul său subţire şi lung, cu umerii înguşti, să se mişte, să se târască lin, simţind aproape frecarea înceată a oaselor de ligamente şi muşchi. Capul lui Ceea era urât; osos, pleşuv, cu nasul mare, cu maxilarul inferior puternic, prea

puternic, cu sprâncenele aproape roşii. Doar pielea foarte albă, care se colora repede, a feţei, îi trăda sensibilitatea şi o scurtă spaimă care i se ivea în ochii spălăciţi, ca o panică a propriei sale sensibilităţi. Şi-apoi zâmbetul său pe jumătate vinovat, feminin, dar acesta era uneori făcut, jucat. Alături, statura masivă a lui Minda, proporţională, cu capul „frumos”; aerul grav, conştient de sine, al doctorului dădea senzaţia unui bărbat matur mergând alături de un adolescent. Erau însă amândoi de aceeaşi vârstă, exact de aceeaşi vârstă (sub patruzeci), şi de aceeaşi înălţime, în jur de 1, 80.

— Îl cunoşti pe doctorul Birtaşu? întrebă Minda. (Era gazda la care erau invitaţi.)

— Îl cunosc, replică sec Ceea. E tipul semidoctului!

— Ia te uită! făcu doctorul, surâzând, descoperind din nou felul de a se exprima uşor „bombastic” al prietenului său. De-aia nu vrei să vii?

Laurenţiu îşi mişcă uşor umerii, nerăbdător, şi doctorul nu mai insistă:

— Bine, spuse Minda, am să dau un telefon Ludmilei să meargă înainte.

— De ce?! se împotrivi Ceea, oprindu-se. Eu mă duc şi aşa acasă…

— Pariez că mai ai şi câteva cumpărături de făcut… la vreun aprozar, la un magazin cu lactate?!

Minda spuse toate acestea cu veselie; îi plăcea să-şi ironizeze prietenul, care putea fi văzut adeseori cu plase încărcate cu ape minerale, borcane cu iaurt, sacoşe cu zarzavaturi etc., deşi în familia sa se aflau forţe care, după părerea doctorului, ar fi fost mai potrivite cu asemenea îndeletniciri. Ceea era căsătorit, avea trei copii, dintre care două fete în jur de 10 ani, şi în casa sa mai trăia şi o bătrână, mama soţiei sale, pensionară de doi ani abia, o femeie de o energie uimitoare. Soţia lui nu fusese

niciodată „surprinsă”, de Minda, cel puţin, cu astfel de corvezi, şi de aici doctorul deduse că lui Ceea îi făceau chiar o anumită plăcere aceste „trivialităţi”, cum le numea celălalt, statul pe la cozi interminabile pentru orice fleac, dispersarea în atâtea griji mărunte, casnice, mărunt casnice. îl acuza chiar pe Ceea de o anumită manie, o anumită „penibilă perversiune!”

— La vârsta noastră, bineînţeles dacă suntem normal constituiţi şi am avut o adolescenţă normală, se poate să apară, pe ici, pe colo, câte o perversiune! glumise odată Minda, pe jumătate doar. Chiar dacă sunt perversiuni mărunte, compensatorii până la urmă! Tu, în loc să priveşti măcar o singură dată cu interes picioarele unei fete de 18 ani sau să te îmbeţi într-o seară turtă cu primul imbecil întâlnit şi cu câteva sticle din celebrul nostru „vermut roşu”, ceea ce trebuie să recunoşti că e un început de perversitate, sau să furi o singură dată, de la un magazin cu autoservire, zece cutii de scobitori, cu care oricum n-ai ce să faci, tu stai pe la cozi, răbdător ca un câine, lipsit complet de imaginaţie, nepreţuind deloc timpul etc., ca să cumperi o jumătate de duzină de Biborţeni…

— Nu pot să beau apa de la chiuvetă! replică serios Ceea, şi-apoi Biborţeniul e exact ce-mi trebuie. Chiar tu mi l-ai recomandat…

— Eu? întrebă Minda. Eşti idiot! Ce-s eu, balneolog? Te-ai văzut vreodată cărând plasele alea din plastic scorojit, rupte… una mi se pare că e şi cusută de soacră-ta cu ceva aţă la aceeaşi nuanţă… sau…

Minda începu să râdă, pentru că Ceea însuşi râdea. Ceea râdea frumos, cu un fel de pudoare, roşindu-se cu rapiditate pe partea inferioară a feţei.

— Pentru cei care au avut o adolescenţă normală! reluă Laurenţiu, mergând în felul său, băieţesc, cu mâinile în buzunare, slab, înalt, surprinzător de elastic. Eu n-am

avut-o. De aceea stau pe la cozi! Am o perversitate utilă!

— Nu-i deloc utilă! Te înşeli! în primul rând, mă compromiţi pe mine, pentru că ştie toată lumea că eşti prieten cu mine. (Ceea râdea din nou, privind în jos). În al doilea rând, îţi pierzi vremea, cu inteligenţa ta, cu examenele pe care le ai de dat... ce dracu' ai instinctul ăsta plebeic?!

Ceea tăcea, umblând cu nonşalanţă, fluierând încet, perfect plictisit. Era singurul prieten al lui Minda, conferenţiar la institut, somitate în materie (era internist), şi ştia că Minda va încerca mai degrabă să-l dezveţe de anumite „manii" – cum era cea cu statul pe la cozi –, cu un didacticism înnăscut, decât să încerce să-l schimbe, să-şi caute un alt prieten. Deşi se aflau într-un fel de extreme sociale – Ceea era grefier la tribunal şi-şi dădea cu întârziere examenele la Drept, la fără frecvenţă –, se potriveau mult prea bine, erau de nedespărţit, şi Laurenţiu era singurul prieten adevărat al doctorului Minda, fire închisă, rezervată, solid ca un glonte, extrem de circumspect în relaţiile sale extraprofesionale. Nimeni din subalternii sau colegii săi n-ar fi bănuit limbajul lui Minda din întâlnirile sale cu Ceea, nici tipul lor de relaţii. Prietenia cu funcţionarul de la tribunal era o insulă perfectă în existenţa lui Minda, şi el şi-o impunea cu siguranţa, aproape cu brutalitatea cu care-şi impunea personalitatea. Era aproape singurul său lux într-o existenţă încărcată de muncă de înalt nivel, într-un timp ca al său, împărţit de dimineaţă de la şase până la douăsprezece punct, când se culca, după ultimele două ore de lectură din literatura vastă a specialităţii sale. Existenţa sa mai avea un lux, unul singur: o logodnă greoaie, ce dura de aproape doi ani, cu Ludmila Ogrin, stomatologă, femeie cu aproape zece ani mai tânără, cu care caracterul şi prestigiul lui Minda, după părerea unanimă, se sincronizau

perfect. Căsătoria întârzia – deşi cei doi se vedeau zilnic, sau aproape zilnic, şi, în afara domiciliilor încă despărţite, trăiau ca soţ şi soţie – şi ameninţa să devie „cealaltă curiozitate din viaţa lui”, alături de prietenia cu Ceea. În rest, totul era mecanicitate şi capacitate de muncă, inumană aproape, şi asta, se pare, de la începuturile adolescenţei.

— Dacă nu mergi, adăugă Minda, am să-i dauern telefon Ludmilei să se ducă înainte, fără mine… trebuia să trec să o iau.

— De ce? întrebă Laurenţiu, roşind. Eu am să…

— Dă-mi voii Putem să mai stăm împreună o oră… aproape o oră…

— O să se înfurie pe mine, replică timid Laurenţiu, de altfel, eu…

— O clipă! făcu Minda şi, fără să-l mai asculte, se opri lângă un telefon public, o sună pe logodnica sa şi, foarte scurt, îi dădu întâlnire la familia Birtaşu.

— Voiai să-mi spui ceva… spuse doctorul, ajungându-l din urmă pe Ceea. La telefon mi-ai spus că…

Laurenţiu dădu încet din umeri, cu capul aplecat uşor pe umărul stâng, cu privirea pierdută, concentrat parcă asupra celui ce mergea în el însuşi, asupra celui ce se târa lin, muzical, peste pavajul prăfuit. Era o vreme caldă, un declin al zilei atrăgător, lucrurile, obiectele, cei câţiva copaci de pe stradă erau atât de limpede conturaţi, de parcă desenul lor vibra în acea intensitate scăzută, maladivă, lucidă, a crepusculului. Totul era luminos şi lipsit de relief, casele vechi, prost întreţinute, păreau decupate din carton, fără realitate, şi cel care făcuse toate astea nici măcar nu părea să-şi fi dat prea multă osteneală. Era sfârşitul lui septembrie, dar niciunde nu se recunoştea acest lucru, anotimpul nu se trăda în niciun fel, era o înserare impersonală, fadă, reconfortantă, în care se putea

înainta ca într-un tunel de sticlă, undeva în afara timpului, o vacanţă de timp, evident doar pentru câteva fracţiuni de secundă, poate şi mai puţin, dar era ceva, într-adevăr, ceva care se opunea oricărui fel de tensiune, de tensionare, ceva mort şi liniştitor, aproape surâzător.

Cu câteva zile înainte, cei doi se întâlniseră din nou, luaseră masa împreună, la invitaţia lui Minda, şi ceea vorbise câteva minute – sau fusese poate o jumătate de oră? – despre cineva, un anume Treicu, o figură pierdută în adolescenţa sa, a ultimelor clase de liceu, pe care Ceea le absolvise la $. Pe Minda începu să-l intereseze ceea ce, spontan, începuse să înşire prietenul său şi ar fi vrut – poate de asta şi prelungise prezenta întâlnire, riscând o seară de gheaţă a Ludmilei – să-l incite la noi amănunte. Laurenţiu simţea acest lucru, un început de silă faţă de indecenţa lui Minda, amestecată cu o silă autentică faţă de propria sa dorinţă de a vorbi.

— De ce te prefaci că te interesează prostiile pe care ţi le-am înşirat luni? întrebă Ceea, ştiind foarte bine că greşea şi că Minda nu şi-ar fi pierdut niciodată timpul cu lucruri care nu-l interesau, nici măcar „de dragul lui”, al lui Ceea. Prin ’48 şi până prin ’52, ’53, trebuie, în mare, că s-au întâmplat aceleaşi lucruri. Mă rog, un fel de entuziasm sincer care ne-a prins pe toţi, chiar şi pe mine, care… dar şi, evident, înălţarea câtorva cozi de topor… în sfârşit, chestii de astea, prin care aţi trecut şi voi, acolo, la Câmpulung parcă?!

— Fals! spuse Minda. Eu am fost o singură dată la Judeţeană UTM şi o singură dată la o şedinţă a organizaţiei în liceu. În rest, citeam cursuri universitare de biologie şi anatomie descriptivă, de chimie biologică, făceam disecţii şi cântam la pian Canonul.

— Şi ce? – făcu Ceea, oprindu-se în loc şi privindu-l pe celălalt – ce crezi că ai să afli de la mine? Ce fel de

amănunte crezi că am să-ţi debitez eu?!

Minda dădu din umeri şi porniră mai departe. (Se aflau pe o stradă lăturalnică ce cobora spre râu.) După o scurtă pauză:

— Eu nu vreau să aflu nimic. Credeam că tu vrei să afli ceva!

Laurenţiu dădu încet din cap, fără să-l privească.

— Eşti deştept. Parcă ai fi la un seminar în faţa tocilarului anului, un individ probabil cu care ai cele mai scârboase relaţii.

— Aiurea! făcu distrat Minda. Eu nu ţin seminarii… n-am timp! De altfel… – adăugă el după un timp – putem vorbi despre altceva. Nu ţin prea mult să mă foloseşti drept ladă de gunoi în care să-ţi verşi adolescenţa ta nenorocită de la Caransebeş, parcă, sau…?

Laurenţiu îl privi şi surâse:

— Ai dreptate, ai fi bun de aşa ceva. Eşti exact tipul potrivit pentru aşa ceva… pentru o „confesiune" sau, cumî Tzice! Ha, ai merita să-ţi fac o confesiunei

— Fă-mi! spuse Minda cu tonul său sec, inegalabil.

— Crezi că se poate trece ceva? făcu Ceea, brusc obosit. Crezi că se înţelege ceva? Crezi în prostiile alea literare à la James Hilton, cu confesiuni, eroi cu amnezii totale sau parţiale şi-apoi, deodată, iluminarea, şuvoiul de nestăvilit al trecutului… care trecut?! Al cui?!

— Cine-i ăsta James Hilton?

— Un tâmpit! Foarte la modă pe la sfârşitul războiului, el şi o întreagă serie de filme psihologizante… de altfel, şi-acum câţiva ani apăruse moda asta… *Une* şi *longue absence* şi altele…

— Nu ştiu, n-am văzut! replică scurt doctorul. Eu sunt un om ocupat.

— A, le-am văzut eu… a-ţi povesti trecutul e o simplă şarlatanie. Nu există niciun fel de trecut!

— Şi niciun fel de prezent. Şi niciun fel de viitor, ricană Minda.

— Bineînţeles! făcu Ceea şi zâmbi privindu-l, dar Minda, cu umărul întors spre el, îi simţi mişcarea buzelor numai din intonaţie şi nu mai avu nevoie să-l vadă: privea jos, în pavaj, şi acolo apăru capul urât al lui Ceea, livid şi împurpurat în partea inferioară, cu zâmbetul acela de femeie, indescriptibil, care, chiar jucat, era de neînvins. Cel puţin pentru Minda.

— Teorii! irupse Minda. Luni mi-ai povestit câteva fapte concrete.

— A,. fapte concrete… ştiu o grămadă! Ţin minte o faptă foarte concretă din vremea aceea: avea cozile scurte, ţepene, părul spălăcit, gura prea mare, tibia prea scurtă, cum aţi zice voi, dar când se uita la mine, îmi tremurau umerii! Parcă o chema Pitina… Pitina de la un ştiu ce…

Minda aştepta ca celălalt să continue. Apoi spuse:

— Nu mă interesează aventurile tale sentimentale sau fostele tale experienţe post-puberale.

— Aventuri sentimentale? spuse Ceea, şi Minda simţi, nu văzu, cum celălalt îşi ridică încet sprâncenele sale subţiri şi gălbui. Ar fi fost grozav să fi avut pe vremea aceea aventuri sentimentale. Aiurea! Aventuri sentimentale am acum… era aventurilor sentimentale abia începe! Şi să vezi ce-o să fie în cincinalul viitor! Pitina… Pitina…

— Ce-i asta, un şlagăr?

— Da… răspunse şovăind Ceea, a fost un şlagăr. Ce-ai împotriva şlagărelor?

— Eu? N-am nimic. îmi plac şlagărele. Vrei să-mi cânţi şlagărul tău, *Commendatore*?!

— Ţi-l cânt… meriţi asta… după mutra infectă pe care o faci, meriţi un şlagăr… un şlagăr împuţit, nenorocit, răguşit, hârâit, târnosit… cârâit!…

— Dă-i drumu'!… făcu Minda. Sau, mai bine, cântă-mi o reclamă. Cunoşti reclama peştelui congelat?

— Nu. Ce-i asta?!

— Nu contează. Cântă-mi alta. Dacă vrei, poţi să-mi cânţi şi un *bestseller*;

— Crezi că pot asta?!

— Tu, *Commendatore*, poţi orice. Numai să vrei. Trebuie să ai calităţi moral-volitive. Ai aşa ceva?

— Da, spuse Ceea.

— Ei, vezi? Ce te mai fandoseşti? Dă-i drumu'! Hai, că eu mă fac că n-ascult. Vomează-ţi trecutul.

— Să-mi fac autobiografia.

— Bineînţeles. Bineînţeles. Fă-ţi cât mai repede autobiografia. Cât mai e timp. Cunoaşte-te pe tine însuţi.

— De ce să mă cunosc pe mine însumi? Pentru că vrei tu?!

— Bineînţeles, bineînţeles. Ce era cu Treicu ăla, tipul cu fularul gri veşnic în jurul gâtului?

— A, ăla! – făcu Ceea, aproape cu nostalgie – ăla era un tip romantic… sau cum îşi închipuia el că trebuie să fie un tip romantic… sau, mai bine, cum i se trasase şi lui sarcină să fie…

— Şi cu asta… cu Pitina? Ce mai era?…

Ceea făcu o schimă plictisită:

— A, nu era nimic. Era o simplă gâscă. Crezi că eu ştiu ce era? Crezi că dacă încep acum să-ţi înşir *cum era*, înseamnă că trebuie să fi fost aşa?

— Nu face nimic, dă-i drumul oricum. Falsifică, inventă, calomniază, idilizează, umple de noroi o întreagă epocă istorică… fă un imn de slavă revoluţiei!…

— A, asta aş fi în stare! spuse Ceea cu seriozitate.

— Foarte bine, dă-i drumul!

Celălalt dădu din umeri.

— Şi pe tine ce te interesează să dau eu din gură?

— N-are importanţă. Închipuie-ţi că trebuie să mă gândesc la ceva şi nu pot decât dacă-mi turuie unul la ureche.

— Şi ăla să fiu eu?

— Numai tu… asta e condiţia mea.

— Aşa un tâmpit oarecare, nu?… Numai eu?

— Numai tu! spuse sec Minda, aprinzându-şi o ţigară.

— Politic? Erotic? întrebă serios Laurenţiu.

— Politico-erotic. Şi dacă se poate şi ceva cu droguri…

— Cu droguri n-am…

— Nu-i nimic, făcu cu regret Minda şi-l simţi din nou pe celălalt zâmbind. Cu crime atunci…

— N-am nici crime…

— Atunci cu o singură crimă. Sau un asasinat, cum vrei.

— N-am nici asasinat.

— Atunci un asasinat politic?…

— N-am, făcu sec Laurenţiu. Am însă un fel de complot politic.

— Aha, se însufleţi Minda, foarte bine!

— Da, spuse Ceea nehotărât, dar nu ştiu dacă era un adevărat complot politic… se poate să fi fost doar o înscenare…

— Nu contează, nu contează, spuse enervat doctorul, dă-i drumul oricum… nu mă interesează adevărul, pe mine…

— Ce vorbeşti? Vasăzică nu te interesează adevărul?!

— Ei, asta-i! De ce să mă intereseze adevărul? în primul rând, asta nu mai e o chestie modernă: adevărul! Prin secolul XVIII, începutul secolului XIX, am mai auzit ultima oară expresia asta, evident, folosită de nişte spirite conservatoare…

— Retrograde, vrei să spui?

— Nu-nu, conservatoare. Dacă vreau să spun retrograde, spun eu, n-ai nicio grijă, *Commendatore*…

— Şi ce-i acu cu *Commendatore* ăsta? Ce-i tot dai zor cu…

— Hai, lasă-lasă… nu te eschiva… atacă la esenţă!

— A, Ia esenţă?!

— Bineînţeles, la esenţă! Numai la esenţă!

— Deci adevărul nu, esenţa da?!

— Mă rog, cum vrei… spuse Minda, ridicând din umeri. Dacă vrei neapărat, din când în când, poţi să spui şi adevărul… dacă nu se poate altfel… îţi atrag atenţia însă că nu interesează; nu e modern.

— Ce-i asta, o ironie didactică?!

— Ironie? Să mă ferească Cel-de-Sus! Nu mă interesează adevărul pur şi simplu, nu poţi să înţelegi, seralistule! Mă interesează altceva!

— Nu sunt seralist. Sunt la fără frecvenţă.

— Vezi că eu sunt prieten cu trei din profesorii tăi. Şi ceilalţi mă stimează, ceea ce e şi mai grav. Inclusiv secretarul obului facultăţii voastre.

— Adică ce vrei să spui cu asta?

— Nimic. Am spus tot ce-am avut de spus. Şi dacă te mai obrăzniceşti…

Ceea începu să râdă. Râdea cu hohote, pur şi simplu. Minda începu să râdă şi el încet, fumând mereu. Se găseau pe un pod acum, larg, vechi, cu parapete largi, de piatră. Cei doi stăteau rezemaţi de parapet şi priveau în apa tulbure, murdară, care curgea sub ei, urmărind involuntar petele mari, albastre, de ulei, de la suprafaţa râului.

— …Pitina… Pitina… Ăsta e un nume, un nume pe care-l ştiu bine, pe de rost… Dacă nu l-aş fi ţinut minte, poate că aş fi uitat totul, precis aş fi uitat totul. Mi-aş fi pierdut vremea cu disecţii, sau, şi mai bine, colecţionam timbre. Dar eu am făcut invers. Exact invers: am primit, pe

când aveam vreo 12 ani, un album de timbre, ca moştenire de la un fel de unchi pe care nu l-am văzut niciodată, cine ştie ce maniac bătrân, care nu m-a văzut niciodată în viaţa lui. Mi-a lăsat un album de timbre foarte bine garnisit, din care mi-am făcut rost de bani de buzunar vreun an de zile. Era un unchi ăsta, necunoscutul, formidabil! Mergeam cu toţi bandiţii mei la cofetărie, haleam o grămadă de torturi şi-apoi închiriam câte o trăsură publică… pe vremea aia se mai aflau în B. câteva prăpădite de trăsuri publice, care au dispărut, bineînţeles, acum şi au apărut nişte autobuze… mai e câte un tâmpit, pe ici, pe colo, care le regretă… unul din ăştia fără scaun la cap, care nu ştie ce-i aia civilizaţia… un bou! Odată, hî, i-am cerut birjarului, lui Keri-baci, să ne plimbe cu rabla lui de trăsură cu tot în parcul cel mare, să ne plimbăm pe alei, şi dobitocul bătrân n-a vrut. L-am dat jos, pur şi simplu, de pe capră… da, de pe capră, aşa se zice, nu? Ei bine, l-am dat jos de pe capră şi am mânat chiar eu căruţa, trăsura adică, pe aleile late ale parcului nostru! A fost un hai! S-a lăsat cu un proces, deoarece Keri-baci afirma că pe la unsprezece noaptea, când i-am adus rabla înapoi, lipseau două pături! auzi ce dobitoc: să reclame două pături care cică ar fi dispărut! Nu-i nimic, aşa-i trebuie, pe urmă i-au luat şi trăsură, şi cal, şi pături, şi l-au trimis la dracu', să crape ca o râmă, în mahalaua lui nenorocită. Istoria, tovarăşe, l-a măturat de pe scena ei şi a pus în acelaşi colţ, lângă restaurantul „Traian", trei Moskviciuri. Moskviciurile au rămas. Ei bine, astea sunt şotii, lucruri neinteresante… uite câte tâmpenii mai căpuşează pe ţeasta mea!… D-aia, probabil, nu înţeleg unele chestii pe care mi le explică *Procedura civilă sau* nevastă-mea!… Pitina… Pitina… Ea a apărut în cursul superior, odată cu „revoluţia". Ea e fiica „revoluţiei", ea e fata-comisar. Dacă n-ar fi fost ea… dacă n-ar fi fost ea, n-aş mai ţine nimic minte. Ce interes aş avea să ţin minte

atâtea tâmpenii? Cu ce m-ajută acum, când stau la câte-o coadă mai lunguţă, să zicem, la carne? A, nu, la carne nu m-ajută. Când stau la „ape” sau la sifoane – astea sunt cozile intelectuale, aşa se cheamă –, atunci mă ajută. Pe cuvântul meu. Mai ales că la „ape” nici nu trebuie să stau la coadă, nu-i aşa? Bineînţeles, mi-am dat şi eu seama, am exagerat. Am exagerat, dar nu conştient. Am exagerat inconştient. Pitina… Pitina… numai pe tine te am… ce prostie, să te legi, aşa, de-un nume… de-un nume care nu înseamnă nimic, pur şi simplu de-un nume. Să-l iei, să-l strângi în braţe ca un senil, ca un zaharisit, ca un dobitoc, să-l morfoleşti, să-l legeni, să-i cânţi un şlagăr… Pitina… Pitina… ştii cum ne-am cunoscut? Ai să râzi, la o manifestaţie la sate! Au fost organizate două sau trei camioane cu voluntari, de la cele două licee din localitate, cel de băieţi şi cel de fete, şi am plecat în campanie la sate. Eram cu adevărat voluntari, entuziaşti, copii leninişti, credeam în revoluţie, urlam, îngrămădiţi în lăzile camioanelor care ne aruncau şi ne striveau unii de alţii prin hârtoapele acelor autostrăzi, şi scandam lozinci, era una, foarte bună, dramatizată, era câte unul, cu voce groasă, care striga:

„Măi tovarăşi, ce vreţi voi?” şi noi, căci noi eram tovarăşii la care se răstea, răspundeam: „Noi vrem pace, nu război”. Sau, alta: „Stalin şi poporul rus, libertate ne-au adus” sau „Ana, Luca şi cu Dej, bagă spaima în burgheji”. Spre seară, jumătate dintre noi nu mai puteam vorbi, dar asta nu conta, era o răguşeală fotogenică, eram tineri, înfiorător de tineri, scârbos de tineri, şi credeam în revoluţie, în revoluţia mondială, în comunism, singurul viitor al omenirii… într-una din lăzile alea zbuciumate, prin praful uriaş răscolit de noi pe drumurile de la o comună la alta, ca nişte pânze de corăbii, rezemaţi turtiţi amândoi de cabina maşinii, aşa am cunoscut-o… pe minunata mea

Pitină… Când ne-am dat jos, noaptea, din camion, am sărit primul şi i-am întins mâna, ca un dobitoc. Dar ea a primit mâna mea, de care nu s-a sprijinit deloc, şi-apoi a plecat cu colegele ei, fără să mă privească. Şi-aşa îmi făcuse o favoare, era cu doi ani mai mare ca mine, eu eram într-a VIII-a şi ea într-a X-a, îţi dai seama ce prăpastie! Era exact în anul una mie nouă sute patruzeci şi nouă. A doua oară… unde puteam să o întâlnesc a doua oară? Tot la o manifestaţie! Acţiunile astea, cum se chemau, ne plăceau grozav, bineînţeles şi pentru idee, dar şi pentru conţinut, aş zice, pentru că erau ocaziile, singurele, de a ne întâlni cu cele de la liceul de fete sau cu cele de la Şcoala Normală, tot de fete, bineînţeles… mai era şi un liceu comercial, dar ăştia nu prea contau… nu contează nici astăzi… noi eram viitoail şi mai ales prezentul. Cu o generaţie înainte, elevii se întâlneau la biserică şi cu alta înainte, tot la biserică. Noi, pentru prima oară în istorie, ne-am întâlnit în campanii, în acţiuni, făceam de pază la sediu, aveam toţi nişte mutre de parcă eram anarhişti… Acasă încasam nişte bătăi fioroase, bineînţeles noi, ăştia, fiii de mic-burghezi, de intelectuali, pentru că ceilalţi, orfanii, sau copiii găsiţi, puteau să umble noaptea şi ziua, după pofta inimii. Câte acţiuni, câte paze la sediu n-am ratat din pricina prostului de taică-meu, Dumnezeu să-l ierte… imaginează-ţi să ieşi noaptea din casă, la 13 – 14 ani, să lipeşti afişe, să stai la sediul Judeţenei UTM în nişte birouri uriaşe, luminate *a giorno*, cu alţi câţiva, să râzi, să povesteşti şi mai ales să te laşi înfrigurat de vârsta aceea fantastică în revoluţie… să vii dimineaţa la şcoală, mai odihnit ca niciodată, cu secretul acelei nopţi în tine, cu misterul acelei nopţi albe lipite de coaste… fuseseşi, măcar pentru o noapte, unul din cei aleşi, unul din cei iniţiaţi, fuseseşi câteva ore alături de câţiva colegi mai mari şi, uneori, chiar cu un *tovarăşi*. Se înfiinţau organizaţiile UTM

în şcoli şi… a, iartă-mă, uitasem, vasăzică a doua oară am întâlnit-o la teatru, la unul din zecile de spectacole pe care le dădea liceul nostru, liceul lor, liceele reunite, şcolile profesionale, căminele de ucenici etc… şi am întâlnit-o chiar în culise, era o lume în culise, cred că o jumătate din sală se afla în culise: corul mixt, reunit din cele două coruri ale liceelor, aveam şi un cor vorbit, ceea ce era altă brânză, cei de la echipele de teatru, şi eu eram unul din ăştia, pentru că ne produceam şi cu mici scenete, unde apărea figura odioasă a chiaburului, ţăranul sărac, ţăranul mijlociu, ba odată am jucat şi într-o scenetă cu nişte mineri în care eu pronunţam foarte mândru tot timpul cuvântul pikhamăr… scenete luate de prin îndrumătorul cultural, scrise de nu ştiu cine… Ce Homer, ce Ovidiu, ce Petrarca! Recitam pe Dan Deşliu şi pe Maiakovski, Bezâmenski şi alţi clasici ai acelor vremuri, şi eram fericiţi! Nu, e fals! eram mai mult decât fericiţi: eram exaltaţi. Era o adolescenţă în altă adolescenţă, o febră în altă febră, o tensiune dublă şi triplă, şi-oricum, tensiunea cea largă, cea socială tensiona şi pe aceia dintre noi care se născuseră având deodată vârsta de 60 de ani… chiar cei mai nesimţiţi, chiar cei mai prăpădiţi simţeau că se întâmplă ceva, umblau cu nasul prin aer ca mânjii primăvara… Ovidiu şi Petrarca am avut tot timpul să-i citim pe urmă, şi eu, unul, i-am şi citit. Sau pe Blaga şi pe Ion Pillat, care atunci erau „interzişi”! De fapt, nu erau interzişi, nu erau încă „reconsideraţi”! Bravo lor! Să văd eu cine i-ar mai fi citit pe urmă dacă n-ar fi fost sau dacă ar fi fost, pe vremea aceea, în manualele şcolare! Chiar şi Ovidiu, ce zic eu, chiar şi bătrânul Homer nu era reconsiderat şi a avut şi el noroc că, după aceea, când a apărut după nu ştiu câţi ani, s-a vândut ca pâinea caldă. Mai citeşte cineva Homer sau Thomas Mann în Occident?

Aiurea, câţiva buchen, pensionari senili, împreună cu amantele lor, şi vreo doi-trei nenorociţi de doctoranzi care

îşi scriu teza cu ei, că altfel nu pot avansa şi nu-şi pot plăti ratele… noi însă îi citim pentru că am trecut prin revoluţie, am trecut cu adevărat şi am citit pe sub bancă nu *La Medeleni* de Ionel Teodoreanu, ci chiar pe Eminescu, *Oda în metru antic* şi *Glossa*, care nu erau încă „reconsiderate”. Şi au citit atunci o grămadă lucrurile astea, numai pentru că nu erau în manuale, aşa cum o generaţie înaintea noastră, fete şi băieţi, au citit la *garçonne* şi Pitigrilli şi aşa cum astăzi se citeşte *l’histoire d’O* şi alte porcării sadicofantastice… Noi am citit pe ascuns numai literatură bună, pe Blaga l-am citit prima oară pe nişte foi bătute la maşină. Şi ea era printre toate astea, curgea şi fâlfâia printre toate astea! Acolo, stând câteva ceasuri în culise… Ia un moment dat am făcut o manevră de apropiere de grupul de fete în care se găsea şi unde se aflau şi doi dintr-a X-a, de la noi… o manevră foarte dibace, îngrozitor de dibace, şi cred că, dacă nu s-ar fi întors ea deodată şi mi-ar fi vorbit, abia ţinându-se să nu izbucnească în râs, cred că mai manevram şi astăzi peste scândurile acelea stropite cu apă, unde se zice că s-ar fi produs şi Franz Liszt… da, ea s-a întors, cu totul pe neaşteptate, şi… şi…

După ce se despărţi de Ceea, Minda făcu instinctiv câţiva paşi mai repezi, cu teama că e în întârziere, dar constată curând, controlându-şi ceasul, că nu e nevoie să se grăbească. Atunci când ajunse la casa doctorului Birtaşu, toată lumea, fără excepţie, era de faţă. Gazda era un radiolog „modest şi harnic”, coleg de clinică. Alături de Minda, mai avea invitate două „somităţi”: dr. Gurgut Ivan, profesor de dermatologie, şi dr. Roşea, director în minister. Birtaşu era şeful unei numeroase şi vesele familii (mai avea şi doi bătrâni în casă şi o nepoată rămasă de timpuriu orfană de ambii părinţi). împreună cu soţia sa, învăţătoare, care, dedicându-se familiei, se retrăsese din învăţământ, însufleţeau o mică colonie umană şi reuşiseră, traversând o

mie de greutăţi, să dea o educaţie „completă” progeniturilor lor. Astăzi îi prezenta pe Dan, de 11 ani, violonist, şi pe Mirela, de 13, pianistă, în câteva duete, şi-apoi, la cererea generală, politicoasă, câte un solo al fiecărui „virtuoz”. Copiii erau, bineînţeles, nu din cale-afară de dotaţi, dar întreaga familie respira un aer senin, cu adevărat senin, soţia doctorului era o femeie care râdea cu plăcere, ascunzându-şi mâinile masculinizate de muncă, nu făcea însă eforturi prea mari să şi le ascundă şi nimeni nu părea, din familia Birtaşu, prea crispat de a avea invitaţi atât de simandicoşi, lucru pentru care şi venea lumea la ei şi pentru care te puteai simţi cu adevărat bine acolo. Despre acest Birtaşu se pronunţase atât de drastic Ceea, numindu-l „tipul semidoctului” şi greşind, bineînţeles, pentru că Birtaşu era unul dintre rarii oameni modeşti, fără calităţi individuale, neglijent îmbrăcat, lipsit complet de tact (lucru într-adevăr dificil de suportat), dar având o calitate preţioasă, pe care puţini erau în stare s-o detecteze: un fel de veselie naturală, care apărea şi exista la el fără niciun motiv, un fel de râs veşnic şi senin, inutil şi imbecil poate, dar reconfortant între atâtea expresii grăbite, crispate. Această „veselie blândă” reuşise s-o transmită şi familiei sale şi acesta era secretul, dacă era un secret, al prietenilor lor, numeroşi şi, unii dintre ei, iluştri. Era ceva neprefăcut, şi musafirul inteligent care avea norocul să intre în acea casă modestă îşi dădea destul de repede seama că aerul care plutea acolo şi de care se lăsa cu bucurie oricine contagiat exista şi înainte şi după o astfel de „vizită” sau „serată” sau de faţă cu un grup mare şi simandicos, sau numai faţă de unul sau doi invitaţi; acel aer era un dar cu atât mai preţios cu cât se întâlneşte rar, şi Birtaşu era bineînţeles mai cunoscut pentru familia sa, în clinică, decât pentru tomografiile sale. El ar fi fost – împreună cu ai săi – poate mai potrivit undeva, ia o

circumscripţie, călătorind cu un cal sau cu un faeton de lăptar, condus de un ţăran surd şi inutil la munca câmpului, peste livezi şi coline, cu o veche geantă de piele scorojită etc., etc., dar iată că întâmplarea a vrut să-l aşeze într-o clinică universitară, într-un mare oraş, spre norocul atâtor „orăşeni” grăbiţi, plictisiţi, înăcriţi de „marile” lor destine.

Seara avea pentru Minda şi un alt scop: trebuia să facă cunoştinţa doctorului Roşea, director în minister, personaj foarte influent, întâlnire programată şi aranjată de un amic al lui Minda, dr. Velici, conferenţiar de medicină legală. Cei dintâi interesaţi în această întâlnire erau Velici şi Roşea; Velici voia să se facă util directorului general, iar Roşea auzise de Minda, de capacitatea sa deosebită profesională, dar, mai ales, urmărise de departe în ultimii doi ani felul de a se comporta social, autoritatea reală a lui Minda în colectivul catedrei, în conferinţele internaţionale străine şi interne etc., şi voia, în sfârşit, să-l cunoască de aproape înainte de a-l atrage în anturajul său oficial, care, se ştia sigur, era şi al ministrului. Roşea „pescuia oameni”, Minda ştia că urmează să fie „pescuit”, iar Velici, o natură complicată, radia că se afla în centrul acestei „ţesături”.

Ludmila, logodnica lui Minda, nu dăduse dovadă, la început, de niciun fel de indispoziţie – aşa cum se temea el – faţă de faptul că, în loc s-o ia de acasă, el o trimisese înainte, întârziind astfel aproape o oră întâlnirea sa cu Ceea, o prietenie pe care Ludmila, din diferite motive, o suporta destul de dificil. Dimpotrivă, în primele minute ale întâlnirii lor, cu atâta lume de faţă, ea îi zâmbi, veni la el, îl prezentă cuiva şi, prin câteva zeci de semne afectuoase şi criptice, mărunte şi foarte concrete, îl făcu să înţeleagă că raporturile lor sunt perfecte. La început, Minda simţi ceva vecin cu recunoştinţa faţă de înţelegerea ei, dar apoi

zâmbi de propria-i naivitate, dându-şi seama că totul era un joc. Un joc al ei, bineînţeles, pentru că ea nu putea să lase nerăzbunată o asemenea neglijenţă. Ea era orgolioasă, chiar trufaşă, şi logodnicul ei, contrariat, se surprindea uneori plăcând-o pentru această mândrie a ei, care avea uneori un timbru strident, dar era totdeauna „a ei", „semnată de ea". Poate în felul acesta se exprima demnitatea ei sau nevoia ei vitală de a fi respectată. În acest sens, Ludmila avea un instinct sigur. Mai puţin trufaşă, Minda ar fi iubit-o mai adânc, dar ar fi părăsit-o mai repede. Pentru aceasta şi pentru stridenţele la care ea nu voia să renunţe, deşi simţea perfect că accesele ei erau false uneori. Dar aceste note false o ajutau să supravieţuiască lângă bărbatul dificil care era logodnicul ei, în această legătură ridicolă pentru oricine, afară de Minda. De zeci şi zeci de ori, ca şi în acea seară, Minda, greşind mărunt faţă de ea, se aştepta, încrezător ca un adolescent sau un îndrăgostit fără vârstă, ca ea să-i fie superioară, tandră, calmă, generoasă; şi, de zeci de ori, ea îi înşelase aşteptările, îi făcuse scene disproporţionate, se răzbuna în cele mai felurite şi înspăimântătoare forme, şi Minda, după un ceas sau o noapte încărcată de ură, revenea la ea – deşi ea nu-l chema în niciun fel –, se lăsa recâştigat printr-un secret pe care nu-l înţelegea prea bine. De altfel, înfricoşat de prea marea raţionalitate şi organizare care domnea în viaţa sa, în fiinţa sa, se lăsa, lângă Ludmila, „să plutească". Nu cu totul, se înţelege, şi nu fără a o examina tot timpul, duşmană şi prietenă în acelaşi timp, camaradă bună oricând, dar soţia, pentru el, care mai fusese însurat o dată, chiar în anii studenţiei, şi divorţase la nici doi ani, trebuia să însemne altceva. Soţia *lui*, bineînţeles, viitoarea lui soţie! Deşi trecuse mai bine de un deceniu de la divorţul său, Minda era încă speriat, exagerat de speriat, de fostul său mariaj, de ceea ce

numea el „incapacitatea de a alege” de care dăduse dovadă. Această spaimă exagerată, această „incapacitate de a alege” de care el vorbea şi acum uneori prea mult şi prin care încerca să explice logodna lor întârziată (deşi, lămurit, el n-o făcuse niciodată) era, în ochii Ludmilei, cel puţin, şi ea o afirma fără menajamente, râzând, o dovadă, poate singura, a unei trăsături feminine în caracterul său, ce părea atât de rezolut. O tendinţă nebărbătească de a se lăsa cucerit, sedus, „convins”, un fel de cochetărie cu pretendentele la „mâna lui”.

— Care pretendente?! replicase el odată, pe jumătate furios. Nu e decât una singură… şi nici măcar pretendentă, ci logodnică…

— Să nu ne jucăm cu cuvintele! i-o tăie ea bine dispusă, realmente bine dispusă, pentru că era o bună luptătoare. E perfect exact: „Cu pretendentele!”. În spatele meu, tu vezi o armată de femei, atente la cea mai mică greşeală a mea, să-mi ia locul şi şansele la „mâna ta”.

— Absurd, pufnea el, *la mâna mea*!

— Da-da, riposta ea, scuturându-şi cu atenţie ţigara, la mâna ta cam mare, de domnişoară jignită sentimental.

— Ascultă…

— Nu-nu, dă-mi voie! (Şi ea îl întrerupea nu cu vocea mai ridicată, ci cu un zâmbet al ei, mic, de gheaţă, care îl scotea din sărite pe doctor, dar pe care, acasă, în singurătate, spre mirarea sa, îl regăsea, îl căuta chiar cu interes.) Tu eşti convins – alt aspect îndoielnic al bărbăţiei tale! – că eşti o partidă grozavă!

— Ce scârbos, făcea el, să fii o partidă…

— Bineînţeles, dar tu eşti într-adevăr o partidă. Dar nu pentru mine!

— Şi atunci, ce vrei? striga el, nu prea tare, însă cu un început vizibil de enervare.

— Eu? dădea ea uşor din umeri, sigură de inteligenţa

sau poate de instinctul ei. Eu sunt printre puţinii oameni care „te ştiu”, oricum singura femeie care te-a intuit. Asta nu înseamnă – adăuga ea repede, perfect rece –, asta nu trebuie să însemne că noi doi am fi o pereche ideală sau măcar potrivită. Poate chiar dimpotrivă!

— De ce râzi! întrebă el, mirat sincer.

— Pentru că am umor. Pentru că şi tu ai umor. În orice caz, e singura explicaţie valabilă – pentru mine, oricum – a încăpăţânării mele de a sta lângă tine, individ execrabil ce eşti!…

— Care motiv?… râdea el de astă dată.

— Cum care?! Acela că te cunosc! Asta e o valoare pe care am dobândit-o greu, e un semn sigur al perspicacităţii, dar şi al tenacităţii mele, care ţi-a ţinut piept.

— Asta e adevărat. Tenace eşti!

— Ia te uită! Brută! în loc să-mi admiri picioarele!…

— Sau să-ţi cumpăr un sutien…

Ea îl privi o clipă, izbită de grosolănia lui, şi apoi răspunse sec:

— Sutien îmi cumpăr singură; tu să-mi iei un mantou de blană, peste două luni începe să ningă.

— Am să-ţi dau ţie banii, eu sunt ocupat.

— Aceasta va fi una din ocupaţiile tale de căpetenie. Eu, în schimb, am să spun la toată lumea că tu mi l-ai cumpărat.

— De ce la toată lumea? făcu el cu un reproş jucat.

— Ai dreptate. Numai la câţiva. La cei care trebuie să ştie.

Minda râdea din nou, uşor:

— Ia uite ce bine ne înţelegem…

Ea îl privi atent, drept, cu un început de roşeaţă pe tâmple:

— Fals, iubitule! Tocmai acum nu ne înţelegem. Eu îţi

ţin piept, la o mârlănie de a ta îţi răspund cu alta, şi asta îţi dă probabil o plăcută jenă precardiacă, care ţie ţi se pare că aduce cu dragostea! Grosolănia mea te înduioşează! Asta e o duioşie de proprietar, nu de amant…

— E plăcut să ştiu că sunt proprietarul tău… sau că voi fi în curând… încercă el un fel de compliment.

Ludmila îl privi din nou drept, fără expresie. El veni lângă ea, o atinse cu mâna pe păr, pe urechea stângă, apoi o sărută.

— Aş vrea să ştiu ce gândeşti acum? o întrebă el privindu-i profilul.

Ea dădu din umeri, fără să scoată un cuvânt. Fuma în continuare. îi plăcea ca el s-o privească din profil.

La scurt timp după terminarea „concertului”, în timp ce se serveau nişte sandviciuri sărăcăcioase (cu pastă de peşte prea sărată, unt şi felii de salam ieftin) şi fiecare se găsea cu un pahar desperecheat, umplut cu vin ieftin, Velici manevră în aşa fel ca Minda împreună cu Ludmila să se găsească faţă în faţă cu Roşea. Directorul din minister era un bărbat scund, foarte vioi, cu dinţii frumoşi, cu un început de chelie, cu unghiile roase la degete. Părea o paiaţă în faţa cuplului Minda-Ludmila, dar numai câteva secunde, primele secunde, pentru că, imediat, se reliefară calităţile sale de om de lume, cu bruscheţe aproape, aşa cum se umflă o băşică de plastic fixată la ventilul unui mic compresor. Minda îl privi la început cu o oarecare neîncredere, ca orice bărbat înalt pe unul mic, şi Roşea – dintr-un bun instinct sau din politeţe? – se adresă în primele minute Ludmilei. Velici îl aborda pe Minda şi, în timp ce discuta cu el – Velici era un bun specialist şi un om inteligent, informat –, doctorul putu să constate, cu un zâmbet mic (pe care celălalt nu putea să şi-l explice), că logodnica sa „se răzbuna deja” pentru „mojicia” pe care i-o făcuse în acea seară, preferând compania lui Ceea. Deşi

era evident că nu putea să-i placă un bărbat ca Roşea – evident, de ce evident?! –, ea, în doar câteva minute de când discuta cu el, la câţiva centimetri de umărul logodnicului ei, se „modifică” pe nesimţite, dar foarte vizibil pentru el, pentru Minda. Deşi schimba probabil amabilităţi cu favoritul ministrului, întreg trupul ei înalt, subţire, cu umerii puţin prea laţi, se „fluidifica” vizibil, conturul cărnii ei prindea un reflex mat, capul ei frumos şi mândru şi-l ţinea cu o anumită eleganţă aplecat pe un umăr sau altul – ca să atenueze diferenţa de înălţime dintre ea şi partenerul ei? –, întreaga ei inteligenţă rece, ironică, cobora acum în corpul ei, difuzându-se, dilatându-i sexul pe fiecare centimetru pătrat al fiinţei ei vizibile, privirea ei ascuţită se voala şi acum *privea* cu întreg trupul, cu o ciudată ascuţime, *el* privea şi îi ordona apoi gesturile pe sfert cu mâinile-i frumoase, pe care le ţinea în faţă (în faţa ei şi a *lui*, neliniştindu-l), zâmbetele acelea *neutre*, fără legătură cu ce se vorbea, delicate şi *neutre*, când buzele subţiri şi vii se întind şi dezgolesc uşor vârfurile umede, sclipitoare ale dinţilor mărunţi şi albi, iar peste corneea ei albastră, de porţelan, o pensulă nevăzută, sigură, întinde ca un tuş movul acela pal, tulburat de pasiune, o pasiune încă fără scop, dar căutând unul… Minda zâmbea mereu, un zâmbet fin, persistent, uşor răutăcios (un zâmbet cu care Velici se resemnase), urmărind reflexul infragesticulaţiei ei pe chipul uşor împurpurat al consilierului, care se stăpânea perfect, formidabil chiar (şi Minda aprecia acest lucru, ca între bărbaţi!), în faţa acelui tir continuu de artilerie, atât de suav, de rece şi de exact. Da, şi asta era feminitatea ei, a logodnicei sale, şi Minda spumega (zâmbind mereu, nepierzându-şi expresia feţei care-l apăra), dar era, cumva, într-un fel ciudat, şi încântat, şi din nou îşi aminti fraza ei: „O încântare de proprietar!”. „Se poate, replică el reflex,

mental, dar ce proprietate!” în timp ce-i răspundea lui Velici, străduindu-se să nu pară mai prost decât celălalt şi reuşind. Ar fi fost timpul ca ei doi, Minda şi Velici, să facă o jumătate de întoarcere şi un pas, ca să se apropie de cei doi, ajungând la scopul propriu-zis al întrevederii. Minda nu o făcea însă, aşteptând, întârziind acel timp al nimănui, şi, observând că Velici încetase să vorbească, începu el însuşi o frază lungă. îl amuza acel joc, îl amuza să-şi simtă sângele în artere – pentru că se juca cu sângele său, sângele orgoliului său –, deveni sclipitor, îşi inventă o vervă care-l uimi şi fermecă pe Velici, lăsând-o pe ea să „continue”, aproape curios, ca în faţa unei lame de ţesut viu, de evoluţia ei. Toţi patru, cu siguranţă, simţiră întârzierea aceasta a lui Minda, şi atunci, Roşea, cu o foarte scurtă ezitare, se întoarse spre el, şi Ludmila îl acapara din nou pe celălalt. Din clipa aceea, totul se tulbură, Roşea, cu o fină discernere a nuanţelor sociale, se încruntă abia simţit, răspunzând scurt frazelor Ludmilei, Velici se uscă brusc. Bineînţeles, apoi, cele două grupuri se reuniră, Minda şi cu Roşea îşi făcură o reciprocă „bună impresie”, Velici reînflori”.

În drumul spre casă, cei doi logodnici făcură o grămadă de remarci interesante sau nu despre seara lui Birtaşu şi despre cei de acolo, ca şi despre alte lucruri, niciun cuvânt însă despre „mojicia” lui şi „răzbunarea” ei. Ceva rece, abia simţit rece, se instală însă între cei doi, şi acest lucru deveni cu atât mai evident în faţa casei ei, unde el o conduse, în clipa când se sărutară de rămas-bun. Ea încercă un sărut rece, pe obraz, el îl acceptă, apoi, iritat, o prinse în braţe şi o sărută cu adevărat, pe gură, şi ea îi răspunse, fericită, ca trezită dintr-o abia simţită hipnoză. Ea îl chemă sus, dar el o luă la el, la un „scotch fără gheaţă”, şi se iubiră şi băură împreună, tăifăsuind goi, cu trupurile lor frumoase, încă tinere, pe jumătate sau pe

sfert acoperite de cearşafuri, privindu-se în ochi, în iubirea lor mai tânără după acea „luptă” neexplicită, fericiţi că sunt împreună, ştiind că în clipa aceea, cel puţin (şi astfel de clipe fuseseră cu sutele, cu sutele!), îşi erau indispensabili, nimeni dintre milioanele de bărbaţi sau de femei nu l-ar fi putut înlocui pe cel de faţă, ajuns printr-un fals hazard acolo, cu trupul gol, antic, dezgolit, luminând abia în semiîntuneric, obosiţi de dragoste, aşteptând, ascultând cu o ureche internă ca ea să se trezească din nou sau nu, fericiţi oricum, trăind miracolul unui *interes* comun şi atât de profund, încât îşi pierdea orice nume. Trăiau o oră – un timp când *ceilalţi* dormeau, comunicându-le lor, celor doi treji, o stare ciudată de aţâţare! –, o oră dincolo de carierele lor sociale, dincolo de vârsta lor chiar, de societatea în care trăiau, dincolo de politică şi religie, de orice politică şi de orice religie. Sexul lor opus şi atâtea alte întâmplări din existenţa lor genetică şi socială îi apropiaseră şi îi păstrau alături, încă alături, şi acel *încă* era o victorie împotriva morţii, care, oricum, nu va întârzia să vină. Trupurile lor alături erau ca două filamente în incandescenţă, arzând într-un vas invizibil, din care fusese supt aerul social. Era o formă a libertăţii pe care o simţeau confuz cei doi, şi când într-unul se atenua acest sentiment, celălalt i-l reaprindea. Un şir lung şi complicat de „coincidenţe fericite” se întâlnea în grupul lor statuar, un hazard care le era prieten şi care le surâdea, şi ei alergau pe cele două şine alăturate în viteza ameţitoare a doua garnituri paralele, ce străbat, incredibil, în aceeaşi fracţiune de timp, aceeaşi fracţiune de spaţiu, astfel ca două mâini de la două ferestre opuse să se poată prinde şi ţine strâns. Strâns, strâns, în paralelismul acela incredibil, în goana aceea fără scop – exista cineva, cu siguranţă, care se încărca de scopul lor, de care ei nu aveau nevoie! –, în ciuda vitezei, a accidentelor de teren, a istoriei şi a naturii.

Toate aceste noţiuni, aceste zeităţi grave şi posomorâte erau negate cu violenţă şi nepăsare şi *ele* trebuiau să se nască încă o dată, să facă efortul de a se naşte încă o dată, un alt firesc, o altă logică, a lor, o altă istorie, o altă natură. Durata însăşi, timpul era neliniştit, privindu-i, pentru că se părea că cei doi nu aveau nevoie de el... aveau totuşi nevoie şi se temeau chiar de semnul său amical pentru că în el îi aştepta propria lor degradare, *reumanizarea* lor, de care nu aveau nevoie, stingerea sau scurtcircuitarea trupurilor lor ca două filamente verticale. Dar moartea aceasta era în nicăieri încă şi apoi clipa lor fusese – rotundă, vie, concretă ca o bilă de oţel – sfidarea nu a morţii, ci a vieţii înseşi. A vieţii care îi aştepta după aceea, a vieţii fireşti, a istoriei, a nu ştiu cărui gest din nu ştiu care dimineaţă când duci absent cana la gură, într-o absenţă ce durează o secundă, două secunde, pe care nu o înţelegi, care ţi se pare inutilă, o absenţă din gând şi din carnea acelei zile *fireşti*.

Spre dimineaţă stinseră veioza, pentru că geamurile se colorau deja, şi se culcară să doarmă. Nu reuşiră însă, era ceva în ei, ceva confuz, inferior, care se opunea somnului, şi atunci aprinseră ultima ţigară.

Ludmila o stinse însă la jumătate şi se ridică să facă un duş rece. De ce să se mai culce? Mai aveau nici două ore până să plece la lucru. Se ridicară amândoi, se îmbrăcară şi ieşiră să dea o raită prin mica piaţă din apropiere (la vreo zece minute de mers pe jos), una din puţinele care încă nu fuseseră desfiinţate şi unde, cu precizie, soseau acum, la această oră, ţăranii din împrejurimi cu zarzavaturi şi fructe proaspete, cu inutilele flori. Sau aceia dintre ei sosiţi de cu seară şi care dormiseră pe sacii încărcaţi, alături de femeile lor sau de o bătrână, se trezeau acum, cu siguranţă, se spălau la vreo gură de apă ce ieşea din pavaj (sau la furtunul vreuneia

din armata femeilor fără vârstă ce curăţau rigolele cu jeturi de apă) şi îşi aranjau apoi marfa pe tejghelele de ciment, văruite în alb. „Marfa” lor, legumele crescute de ei în dosul casei, aduse oraşului – şi pe care oraşul le primea cu atâta suspiciune! –, aduse funcţionarilor, profesorilor de la institute, muncitorilor, militarilor, celor mărunţi. Minda şi Ludmila se îndreptau tocmai către aceşti oameni, cu veselie, odihniţi de acea noapte de nesomn, mergând să respire aerul legumelor proaspete, nearanjate în vitrine, păstrând încă urme din pământul străbun, să privească feţele acelor oameni, aspre, senine, mulţumiţi că fac încă ceea ce au făcut toţi moşii lor, ceea ce nu vor face strănepoţii lor, cu siguranţă. Da, o revoltă împotriva planetei, împotriva ideii ei fixe, tiranice, de civilizaţie, tot mai grăbită, mai precipitată, mai panicată, o civilizaţie care îşi sfâşia încă marginile de mâinile acelea aspre, infinit plastice, ale celor care îşi deşertau cu mişcări tremurate, dibace, sacii pe tejghelele acelea de ciment văruit. Ce aproape erau acum cei doi de aceşti oameni pe care nu i-au întâlnit niciodată. Niciunul din cei doi nu era copil de ţăran. Deşi cumpărători, erau abia priviţi. Pentru că acolo nu se vindea şi nu se cumpăra nimic, sau doar în silă, de formă, se petrecea un ritual, naiv, simplu, cu mult prea simplu, un ritual ca o fosilă a unei alte existenţe. Ţăranul venea încă la oraş, acel pumn de ţărani, strecurându-se printr-o armată de intermediari „agricoli”, venea, fără să ştie de ce mai vine, fără niciun „rost”. Cauza lui era pierdută, el aducea fructe care creşteau fără pământ, fructe şi legume cu rădăcinile în aer, el aducea căpăţâni proaspete de gulii şi varză pe care le culegea din răsadurile sale de flori, un fel de flori ale lui, ale singuraticului, prietenului nostru, strămoşul nostru viu. Minda şi Ludmila se plimbau fără rost printre tejghele, cumpărară un kilogram de mere şi respirară aerul

legumelor proaspete. Era o noapte de iubire prelungită, şi siluetele acelea îmbrăcate pestriţ, printre care cei doi întârziau, erau profund liniştitoare, profund materiale, aspre şi absente totodată. Oraşul se trezea, în jur tramvaiele şi maşinile se înteţeau, indiferenţa lor zgomotoasă începea să se facă simţită, mecanica lui îi cucerea tot mai mult pe cei doi logodnici întârziaţi. Când plecară, lăsară însă, fără voia lor, un rest din ei şi din noaptea lor – *a lor*; o particulă de neexpropriat – în piaţetă. Ciudat, în momentul în care plecară, trăiră strania senzaţie nu a unei îndepărtări pe orizontală, ci parcă se ridicau lent şi legănându-se în aer ca traşi de un mătăsos elicopter, pentru că piaţeta rămânea, cu o persistenţă inexplicabilă, ca un inel care se îngustează, se leagănă şi se micşorează, apoi alunecă uşor în stânga, tot mai jos, mai departe, mereu prezentă în faţa ochiului. Care ochi? Numai al lor, cei încă otrăviţi de iubire, a celor ce intrau în istorie, în firesc, în logicul *cel de toate zilele*. *Dă-ne astăzi şi pâinea noastră cea de toate zilele şi ne iartă păcatele noastre, aşa cum şi noi iertăm greşiţilor noştri*…

Capitolul II

La vreo săptămână după serata de la Birtaşu, Minda se afla încă la clinică. Era în jur de douăsprezece şi treizeci; terminase de aproape o oră vizitele şi dăduse câteva consultaţii unor cunoştinţe, colegi, inşi veniţi cu unele recomandaţii etc. Faima sa crescândă de bun diagnostician, deşi îl flata, în ultima vreme îi ocupa toate amiezile, perioada aceea de aproape două ore după vizită, pe care de ani de zile şi-o dedica laboratorului clinicii şi „literaturii*”. Acum nu-i rămâneau decât orele serii pentru lectură, şi ele se dovedeau insuficiente la avalanşa tot mai mare de volume care se adunau pe masa de lucru, multe din ele venindu-i din străinătate, de la cunoştinţele şi colegii pe care-i cunoscuse acolo sau cu care coresponda.

Beletristică sau, slăbiciunea sa, autori de istorie antică de la sfârşitul secolului trecut (Gibbon, Mommsen) aproape nu mai ajungea să citească. Devenea tot mai mult un „specialist împuţit”, cum zicea el însuşi zâmbind, necrezând, şi îşi făcea planuri detaliate de lectură laică pentru concediul viitor, istorie şi mai ales istorie antică. Imperiul roman, perioada târzie, a decadenţei, îl pasiona acum, istoria cezarilor de la Augustus, caracterele lor complicate, schizoide, personalităţi fascinante, care, reuşind în sfârşit să se elibereze din tirania sclavilor lor erudiţi, greci, egipteni, evrei, au creat un *fin de siècle* fantastic, enorm, pe măsura planetei vizibile atunci pe care o posedau şi căreia îi atinseseră limitele, obosiţi de mitul puterii, dezvoltând în orgiile lor, în crimele şi lecturile lor, în prieteniile şi capriciile lor ultima glorie a imperiului, alexandrinismul lor monstruos, pentru că, vai, erau încă prea vitali etc., etc.

Ceasul de pe masa sa de lucru indica ora unu fără cinci minute, şi în minutele în care, ca şi acum, apăreau „furiile” sale că nici „astăzi” nu reuşise să se retragă, să lucreze, să salveze acele două ore pe care înainte de a fi „celebru” izbutea să le fure celorlalţi şi care, poate, tocmai acele două ore zilnice, închis în laboratorul său, îl făcuseră să fie ceea ce era astăzi, şi iarăşi mai apărea un telefon şi apoi încă unul, cu o scrisoare de la miile, zecile sale de mii de cunoştinţe, apoi încă un distins coleg, apoi rudele – îngrozitor de multe rude! –, apoi din nou un amic (?), chiar un prieten (?), cineva cu care dracu’ ştie când, într-un moment de neatenţie, probabil dăduse mâna şi îi spusese dintr-o nenorocită de bună-creştere – cel mai odios lest mic-burghez pe care-l căra încă cu el! –, îi spusese o frază amabilă, ceva aşa cum se spune prin romane: „Încântat de cunoştinţă!” sau: „Sunteţi un om deosebit de inteligent!” sau: „Mi-a făcut plăcere cunoştinţa dumneavoastră!”… şi

alte porcării de felul acesta, şi unde mai pui că ăştia vor să fie diagnosticaţi pe gratis, probabil îşi închipuie că l-ar jigni dacă i-ar lăsa surorii o bancnotă, dar atunci, dracu' să-i ia, să trimită acasă, lui Ana-neni (femeia lui în casă), o curcă, ceva, cum se făcea în timpurile civilizate, o damigeană de vin bun, natural, şi l-ar scuti de grija de a alerga la dracu' în praznic, cu maşina, în goană după un vin după care să nu-ţi vie a doua zi să-ţi omori cu toporul singurul prieten care te mai suportă pe lume... Tâmpiţii însă trimit zeci de sticle de lichior, cutii cu praline şi alte porcării de felul acesta, în sfârşit... în sfârşit...; ei bine, tocmai când se apropia un asemenea sfert de oră de „furie a remuşcării", i se dădu din nou legătura şi la început nici nu înţelese bine cine era la telefon. Când întrebă a doua oară, mereu politicos, un fel de politeţe scrâşnită, cu cine are onoarea, i se răspunse (era o femeie) că e o „voce blondă"... Asta era culmea! Cine era mahalagiţa asta care îi ştia numărul de la clinică?! Să spună despre ea însăşi că e o „voce blondă"?! „Şi cum te numeşti mata, dragă?" insistă el calm (auzi, „voce blondă"!), iar de dincolo, ceva, ceva ce nu distinse foarte bine, parcă şi un chicotit, se pare că persoana nu era singură. Cât p-aci să trântească receptorul, deşi nu-i stătea deloc în obicei, şi atunci auzi deodată foarte clar: „Mia Fabian". „Cum?", făcu el. Şi i se răspunse prompt, de data aceasta foarte distinct: „Volumnia Fabian, de la..." şi el aşteptă să audă de unde, începuse să-l intereseze de unde poseda fiinţa aceea telefonul său de la clinică, pe care-l păzea ca pe ochii din cap. Apoi auzi, a doua oară într-o săptămână, cuvântul: Nestorescu, un om pe care nu-l mai văzuse de vreo doi ani, şi atunci se lumină totul. Era individa aceea durdulie care venise la el la specială cu o micoză, cu vreo săptămână în urmă, cu totul inutil, dar căreia îi dăduse, parcă... cum? Ciulin? Cine-i Ciulin ăsta? întrebă el, plictisit bine deja, ce

dracu', i se făcea legătura telefonică acum şi cu... „Cum aşa? – auzi el ciripind la celălalt capăt – nu aţi auzit de doctorul Ciulin?!" aşa, un fel de mirare lungă, mieunată, ce-i cu nebuna asta, domnule?! Nu, îi părea rău, dar nu auzise şi îi veni să întrebe cu ce se ocupă acest „doctor Ciulin", când auzi stupefiat de dincolo:

— Ei, nu mă miră defel, vă mâncaţi şi voi între voi... Află, stimate domnule, că acest „Ciulin" e un internist cel puţin la fel de bun ca mata, de altfel, când a citit reţeta pe care mi-aţi dat-o...

— Ei bine – făcu Minda, din nou cât p-aci să pună telefonul pur şi simplu pe masă şi s-o lase pe Elvira (soraşefă), care era deja lângă el, să descurce ceea ce ea însăşi încurcase, dar îl interesa totuşi reacţia ăluia –, ei bine, ce a zis distinsul domn Ciulin când...

— Ei vezi – se auzi gângurind de dincolo –, acuma mă şi ironizezi!

Când dracu' ajunseseră deja la... *auzi*: „A/de ironizezi", eu o ironizez *pe ea*!

— Nu-nu, se stăpâni el, cu tonul cel mai sec. Vă înşelaţi! Voiam doar să ştiu părerea colegului în... de altfel... Vă recomand să urmaţi în continuare sfaturile domniei sale dacă, după cum...

— Îmi pare rău! i-o tăie ea, de dincolo, cu voce schimbată, avea de altfel, sau poate numai la telefon, un timbru foarte plăcut, răguşit uşor, cald, când nu se mieuna, bineînţeles. Acum însă schimbă brusc, vorbea repede, foarte clar: îmi pare rău, nu voiam să vă supăr! Să ştiţi că, dacă, cumva, mi-am permis să...

Asta era culmea! Acum începeau şi scuzele, şi el...

— Nu-nu – tăie el, din nou începând să se enerveze, fulgerând-o pe Elvira, care stătea, vinovată, lângă el –, nu m-aţi jignit deloc! Dar, vă rog, spuneţi-mi ce... (era să spună: „Ce dracu'!...") ce doriţi de fapt de la mine? Din

păcate, nu posed prea mult timp acum, sunt deja aşteptat la…

Imediat îşi muşcă buzele şi, într-adevăr, o auzi spunând:

— A, domnul profesor e ocupat! Şi eu îl reţin cu fleacurile mele, când domnia-sa, nu aşa, e solicitat de persoane simandicoase, de cazuri grave! Vă rog încă o dată să mă iertaţi dacă…

— Nu e nevoie să vă cereţi iertare – făcu el, necăjit cu totul –, cred că e o neînţelegere! Mi-amintesc foarte bine cazul dumneavoastră şi v-am prescris, dacă nu mă înşel, un fungicid. Cu ce vă mai pot ajuta acum?

Acum ea se crezu obligată să-l asigure că, deşi ţinea foarte mult la părerea acelui Ciulin, un fel de somitate (de care n-auzise însă nimeni!), şi despre el, despre Minda adică, *ea* avea o părere excelentă şi, poate nu se exprimase destul de lămurit, dar îl considera, în ciuda faptului că era la modă (auzi, deci era la modă?!), un bun practician… nu auzise decât cuvinte de laudă despre… foarte citit, foarte la curent cu… Nestorescu, care de câteva ori întrebase de…

Minda îşi muşcă de câteva ori buzele, ştiind că orice întrerupere îi putea fi fatală. Scăpă numai promiţându-i că poate să mai vină încă o dată la consultaţie.

— Dar bine, stimată doamnă, făcu el, încercând chiar, din teroare, un fel de umilinţă în ton, dar la specială poate să vină oricine, se plăteşte, sunt la dispoziţia…

— Nu-nu, gânguri ea. Vă rog să-mi daţi dumneavoastră, personal, permisiunea, ştiu cât sunteţi de ocupat şi nu mi-aş…

Ei, asta-i acum, începea aria cealaltă!…

— Bine! conceda el, cu mare prudenţă în ton. Vă invit atunci şi… oricând, nu aşa…

Strecură şi el un *nu aşa* de-al ei, cu oarecare teamă,

dar totul se sfârşi cu bine şi el putu aşeza în sfârşit… în sfârşit! receptorul, o privi mut, trist, semnificativ pe Elvira, care stătea stană de piatră – cum poate rămâne stană de piatră o femeie mică, durdulie, de vreo 50 de ani! –, dar apoi, uşurarea că scăpase de vocea aceea mieunată şi agăţătoare fu probabil atât de mare, vinovăţia Elvirei atât de marcată, încât el izbucni în râs. Sora-şefă începu atunci să explice, el îi făcu semnul lui cu mâna şi se duse să se schimbe.

— O să scot telefonul ăsta de aici! strigă el de dincolo, deja bine dispus. Cine vrea să vorbească cu mine, să-mi scrie! ştiind că ce spunea e imposibil.

…În ziua aceea lua masa cu un amic, un fiziopatolog, un bărbat foarte tânăr, care se făcuse cunoscut în străinătate şi tocmai se întorsese de câteva zile de la un congres de la Lugano, apoi un drum la un anticariat, unde i se rezervase o carte pe care o căuta de câteva luni, specială, acasă, lectură o oră cel puţin, un telefon Ludmilei şi ceea. Laurenţiu îi dăduse în dimineaţa aceea un telefon, şi el, în primul impuls, îi fixă o întâlnire în aceeaşi seară, uitând că Ludmila cumpărase bilete la un spectacol. Ca un făcut, Ceea şi Ludmila se suprapuneau mereu, în ultima vreme cel puţin, şi Minda, sâcâit de aceste coincidenţe plicticoase – erau chiar coincidenţe, înainte vreme ele nu se întâmplau, nu însemna oare, îşi dădu el cont, puţin uimit, că era foarte „interesat” în ultima vreme să-l vadă pe Ceea singur, să-l audă vorbind, să-l facă să vorbească, stârnind însă, din neîndemânarea sa, o falsă ostilitate a Ludmilei faţă de Laurenţiu, ei care până acum timp de aproape doi ani, se înţeleseseră binişor, aşa cum, evident, o logodnică îl poate suporta pe cel mai bun prieten?! –, hotărî totuşi în ultimă instanţă că va renunţa la spectacol. În schimb, o va lua de la teatru şi vor rămâne împreună. Nu va fi uşor, ştia, Ludmila ţinea foarte mult să apară

împreună cu el, şi Minda îi dădea dreptate, ei doi realizau un cuplu şi social, se puneau în valoare unul pe celălalt şi, pentru acest lucru (şi pentru acest lucru, spera el!), erau văzuţi cu plăcere împreună. Astfel de cupluri sunt rare, oricât de surprinzător ar părea, şi lumea, societatea, într-un fel de vanitate sau de egoism al ei, inconştient (colectivităţile umane au adeseori şi defectele unui organism singular), îi întâmpina cu mărunte şi semnificative semne de simpatie. Ei „ornau" o seară, un grup, atunci când apăreau împreună, aveau amândoi un înnăscut tact social, erau arătoşi, încă tineri, şi Minda ştia să-şi ascundă perfect succesele profesionale. Odată constituiţi într-un cuplu atât de reuşit, de „omologat", lumea strâmba din nas întâlnindu-i singuri (acolo unde ar fi trebuit să fie împreună, la spectacole, la serate, la ieşiri cu maşina etc.), şi astfel ei începură să simtă şi tirania grupului social de care aparţineau, ce era, mai ales datorită lui, foarte larg. Minda se sinchisea prea puţin de astfel de „mofturi", Ludmila, în mod firesc, era afectată uneori în tipul ei de reacţie, foarte afectată, preferând să nu iasă decât să se arate singură. Ea, ca femeie, simţea şi mai acut toată acea subtilă şi, uneori, incomodă reacţie madreporică socială. De aceea el o şi convingea mai greu, în asemenea cazuri, să nu ţie seama de şicanele mărunte, dulceag-înţepătoare ale cunoştinţelor, pentru că ea nu avea deloc chef să-i înţeleagă punctul de vedere, ei îi convenea perfect această tiranie mondenă.

…Totul se aranja sau… aproape, Ludmila admise să fie doar aşteptată la ieşire sau la ultimul act măcar, dejunul cu fiziopatologul decurse excelent, Minda îşi propuse chiar să fie precaut, să înceapă să fie precaut cu tânărul cercetător, care, nu se ştie din ce pricini, îl simpatiza cu violenţă şi îl ameninţa foarte serios cu o prietenie în perspectivă, o prietenie ce ar fi fost un lux care nu mai

încăpea deloc în programul supra-încărcat al lui Minda, îşi luă cartea de la anticariat şi se întâlni în jur de şapte (la şapte fără un sfert; Minda avea curiozitatea de a-şi da întâlnire nu la ore rotunde, ci la: şi un sfert, la: fără un sfert, eventual la: şi jumătate, asta pentru a marca într-un fel obligaţia la punctualitate) cu Ceea.

— …Nu ne-am văzut de aproape o săptămână, spunea Laurenţiu, şi mi se părea că am să-ţi spun o grămadă de lucruri… acum însă, nu ştiu de ce, mi s-a făcut un fel de… silă!

Stăteau amândoi aşezaţi la o masă, lângă perete, într-un local de periferie. Mai încercaseră în două birturi, unde nu găsiseră bere de care Ceea era mare amator, şi atunci căutară un al treilea. Bere nu găsiră nici aici („s-a terminat de nici jumătate de oră – li se spuse cu mare politeţe –, dacă aţi fi venit cu jumătate de oră mai devreme…) şi, din lipsă de altceva, băură ţuică, cu brânză, păstramă, gogoşari, o cafea – care, în mod ciudat, nu era proastă –, fripturile erau însă detestabile şi le trimiseră înapoi. Era un local nu prea mare, care avea şi grădină, ei se aşezară însă în „salon”, pentru că era mai puţină lume. îi servea o femeie care îl indispuse de la început pe Minda, pentru că observă că îşi rodea unghiile, iar restul materiei cornoase era dat violent cu lac roşu-sângeriu. Lângă ei, instalat în perete, se afla un telefon public şi veşnic erau incomodaţi de indivizi care căutau fise, ocupau telefonul cu discuţii interminabile, unul strigă în receptor încât se indignă şi responsabilul localului, barmanul, un ins ţigănos, cu sprâncenele negre, unite, ce spăla mereu pahare. Se indignă e un fel convenţional de a defini lucrurile: acolo, intruşii erau ei doi, acceptaţi cu indiferenţă, ceilalţi, se pare, se cunoşteau cu toţii, cel puţin fizionomic, sau, mai probabil, aveau fizionomiile potrivite unui astfel de local. Cei doi nu schimbară

restaurantul, nici măcar masa, deoarece Laurenţiu spuse că cel mai bun local era cel în care se găseau în clipa aceea, senzaţia cea mai incomodă ar fi fost aceea de a căuta un local „mai bun”. Murdăria, gălăgia, telefonul sâcâitor din spate, femeia indolentă care îi servea, totul era mai acceptabil decât mărunta speranţă, triviala speranţă de a găsi altul mai convenabil. Minda îi dădu dreptate şi abia se atinse de ce era în faţa lui.

— Ciocoiule! îl gratifică, la un moment dat, Ceea. Pariez că cel puţin unul din cei cinci inşi din jurul nostru ţi-ar repezi cu cea mai mare satisfacţie un pumn peste falcă!

— Posibil! răspunse distrat Minda, aruncând o privire oarbă în jur. La mine în clinică însă, stau întinşi ca mieluşeii în paturi… iar când îi ascult şi îi ating cu degetele, tremură ca fecioarele Sudului.

În curând însă, zgomotul din jurul lor se absorbi în clipa când interesul lor se concentră în altă parte.

— …Silă? se miră pur formal Minda.

— Silă! făcu Ceea. Tu, în ultima vreme, de vreo câteva săptămâni, începi să manifeşti un interes de un anumit tip faţă de mine… probabil că aşa te uiţi şi la cobaii tăi, cu…

— Eu nu fac experienţe cu cobaii… decât foarte rar! Eu nu sunt fiziopatolog! replică, plictisit, doctorul.

— …Şi asta mi-a transmis şi mie un fel de… silă, continuă Ceea imperturbabil. De asta! în orice caz, am început să ne vedem, în ultimele două-trei dăţi, cu un… anumit scop. Cel puţin eu! adăugă el repede, deşi celălalt nu-l contrazise. O prietenie se murdăreşte dacă apare un anumit… un fel de scop, şi…

Minda îl asculta zâmbind, sprijinindu-şi bărbia în pumn.

— …Există teoria, continuă Ceea după o scurtă pauză, că povestind, *trecând* cuiva ceva din propria ta

încărcătură emotivă sau… cum să-ţi spun, din propria ta experienţă, te uşurezi… e un fel de sentiment de uşurare, foarte cunoscut, care… nu neg, probabil aşa e! La mine însă se întâmplă altfel; ceea ce, cel puţin pentru mine, e o dovadă că eu nu încerc să scap de o povară, ci, dimpotrivă, mă încarc de o povară. Şi asta, probabil, pentru că eu nu spun ce a fost sau, cel puţin, ce am trăit eu… nu, pur şi simplu…

— …îţi proiectezi starea ta de acum pe trecut… – întrerupse, moale, doctorul – peste cei douăzeci de ani, şi astfel modifici fără să…

— Aiurea! făcu Ceea. Nu proiectez nimic! Astea sunt teorii împuţite… proustianisme, teorii la modă! Nu înţelegi: eu sunt un individ incapabil să-mi trăiesc starea de acum… să-mi trăiesc clipa de faţă, asta, nenorocită, când individul ăsta de la telefon mi se aşază în spate şi, în faţă, chelnăriţa stă cu coatele rezemate de tejghea şi râde cu şeful ei, care-i este probabil amant…

— Păi asta înseamnă… încercă, vag, doctorul, dar celălalt făcu un gest iute cu mâna, clătinând paharul său din faţă, care nu se răsturnă, printr-o minune.

— Nu înseamnă absolut nimic! făcu Ceea cu un început de furie nemotivată, şi doctorul îl privi iute, părându-i-se că celălalt ar fi beat. Înseamnă un căcat, asta înseamnă!

(„Nu e beat!” constată reflex Minda, şi se întoarse cu umărul la el, lăsându-l să se liniştească.)

— Nu fac fiţe! reluă Ceea. Ar fi şi mai scârbos. Dar e… nu ştiu cum!… Nu reuşesc să scap de o anumită senzaţie idioată… de o anume nevoie profundă şi complet falsă… falsă pentru că îmi produce numai necazuri… un fel de nerăbdare, nelinişte… un fel de frică, da, un fel de frică de a trăi numai acum, acum, de a trăi până la fund ceasul, gestul ăsta pe care-l fac cu tacâmul, inutil, dar să-l trăiesc

numai pe el, fără niciun adaos, fără niciun fel de *fugă*... mă amuz uneori... amuz e un fel de a vorbi, să surprind oamenii într-o stare foarte scurtă, totală însă... nu ştiu cum să-ţi explic; un fel de infrastare, un infragest, o cuantă de existenţă sau, mă rog, găseşte vreun alt termen împuţit pentru ceea ce vreau să spun... ai urmărit oamenii care stau la coadă la o casierie, să zicem, într-un magazin... sunt distraţi, vorbesc între ei cu o anumită indiferenţă, cei mai mulţi cască ochii pe pereţi sau se gândesc aiurea... în clipa când ajung în dreptul casieriei se schimbă total: toată fiinţa lor se concentrează într-o atenţie simplă, e adevărat, dar totală... aş zice curată! Pot cita mii de astfel de situaţii: omul care aleargă după un vehicul, cel care-şi caută locul la spectacol când e în întârziere, când cineva îţi aruncă o cheie de la etaj... clipa aceea, fracţiunea aceea infimă de timp când stai cu privirea în sus, cu mâinile întinse, perfect concentrat să prinzi cheia metalică, nu? în secunda aceea, întreaga atenţie e totală, niciun gând, cel mai mărunt, niciun muşchi al corpului nu are altă „preocupare" decât aşteptarea, concentrarea, pentru a nu rata o acţiune simplă. Ca să mă înţelegi, trebuie să ai în vedere numai o fracţiune infimă de timp, din toate aceste exemple şi multe altele, atunci când concentrarea pe un singur punct al întregului organism nervos e totală... Prima oară... mai bine zis prima oară când am devenit lucid de observaţia mea a fost cu un fapt cam întortocheat, deşi şi el banal. Eram la lacuri la Herăstrău şi mă plimbam pe mal, lângă debarcader. Într-o barcă legată încă de ţărm sau al cărei lanţ îl ţinea paznicul, nu mai ştiu, stătea în picioare un tânăr şi privea spre o tânără fată, foarte arătoasă, care cobora cu atenţie taluzul, cu biletele în mână, probabil de la casă. Acest tânăr, care urmărea cu o îngrijorare tot mai mare apropierea fetei, cu atât mai mult cu cât ea trebuia să se urce în barca ce se clătina şi pe care tinerelul ce

făcea pe paznicul o ţinea cu multă neîndemânare sau plictiseală… ei bine, pe mine m-a lovit aproape ca un şoc electric privirea acelui îndrăgostit, totala sa concentrare în acel sfert de minut al existenţei sale, era atât de lipit de prezent, atât de sudat de cele câteva secunde, una, două, trei, patru… cinci, care parcă începuseră să treacă, să se audă cu un anumit zgomot. Eram convins, ferm convins, până la emoţie, că în capul şi în întreaga fiinţă neuromusculară a acelui ins… cum să-ţi spun, acel individ, probabil un intelectual, un ins cu reacţii şi procedee mentale foarte complicate, devenise deodată, pentru mine, de sticlă, pentru câteva secunde… figura sa, ochii, expresia feţei nesupravegheată, gura ce-i rămăsese uşor întredeschisă şi mai ales ochii, parcă avizi de acel sfert de secundă în tensiunea acelei clipe care-l încordase cu o putere uimitoare… Uite, nu ştiu cum să-ţi spun, dar cred că un om – e o simplă presupunere, bineînţeles –, un om chiar aflat în pericol de moarte – eu însumi m-am aflat, ţi-am spus parcă, într-o situaţie similară acum cinci ani, într-o tamponare –, un om aflat într-o astfel de stare-limită, creierul său poate emite totuşi două sau trei idei, cel puţin, adiacente pericolului mortal în care a fost aruncat, de la o secundă la alta, sau chiar iminenţa catastrofei poate crea o astfel de ideaţie paralelă, cvadruplă etc. Ca să înţelegi însă ce vreau să spun, trebuie să te gândeşti doar la situaţiile perfect banale pe care nu le observă nimeni… pentru că se întâmplă în jurul nostru cu miile, durează extrem de puţin şi nu au niciun fel de consecinţe, niciun fel de valoare… ei bine, această stare o numesc eu – şi ia tot ce ţi-am spus ca o metaforă – capacitatea de a trăi prezentul, prezentul pur, curat, nemurdărit de nicio fărâmă de trecut, de viitor, de metatrecut, de metaviitor etc. Nu ştiu, m-am exprimat foarte confuz, dar am convingerea că un matematician m-ar înţelege mai bine – nu orice matematician, bineînţeles –

sau, cel puţin, m-ar exprima mai bine, acest sentiment al meu se poate exprima, sunt convins, mult mai bine, mai propriu, în limbajul matematicii superioare… sau al fizicii atomice, în limbajul particulelor infinitezimale, al cuantelor, unde poţi surprinde cel mai bine, mai clar, legile, mecanica materiei… Habar n-am, e o simplă, o presupunere diletantă, dar aşa cred… ei bine, sunt oameni, de tipul tău, care-şi trăiesc existenţa curat, unitar… în sensul că sunt sincroni cu propria lor vârstă, poziţie socială, cu micromediul lor, mai mult sau mai puţin cu trecutul lor privat etc., adică ceea ce se cheamă adaptaţii! … Dar bine, nu asta voiam să spun: ce-i aia *adaptat*? Bineînţeles, este cam tot ce-am înşirat mai înainte, dar această adaptare a cuiva (care e şi sursa fericirii sale individuale) e posibilă… această capacitate de adaptare e o formă de structură nervoasă echilibrată, la care reacţiile faţă de stimulii externi sunt totdeauna cu indicii cei mai mici de pierdere, cum ar zice un psiholog, vine, sunt convins, dintr-un fericit simţ de aproximaţie a realităţii şi chiar a realului, capacitatea de a răspunde conform acestei „aproximaţii” şi, mai departe, rezistenţa la acest lanţ de reacţie, adică durata în adaptare… Iartă-mi, te rog, bâlbâielile astea pedante, vorbesc aşa numai pentru că nu sunt în stare să mă exprim mai simplu, mai…

— Nu-nu, răspunse Minda, absorbit, continuă… (Zâmbetul mic, feminin, vinovat, al lui Ceea apăru iute, traversându-i faţa, şi Minda îl recunoscu în orbita unei zecimi de secundă, aşa cum avem revelaţia cuiva foarte apropiat, după ore şi ore de intimitate, ciudat, într-un gest mărunt, neaşteptat, cu o lumină neaşteptată, şi nervii noştri tresar şi exclamă: „*Da*, *el estev*.)

— Adaptarea aceasta, „fericirea”, vine dintr-un fel de acceptare profundă a realităţii şi a prezentului (cu întreaga câtime de trecut şi viitor pe care o conţine), e un fel de a

accepta orizontul infinit şi sălbatic al mării în clipa când, înotând spre ţărm, te întorci deodată cu faţa spre mare şi o *accepţi*. Ţi-este frică, bineînţeles, dar e o spaimă pe care o înţelegi, pe care o poţi înţelege, pe care o poţi accepta, cu care poţi să trăieşti. Ei bine, mie mi-a fost întotdeauna teamă – asta voiam să-ţi spun atât de ocolit şi de confuz – de ceea ce se cheamă prezent, o teamă infernală de clipa pe care trebuia să o trăiesc cât mai total, mai concentrat, pentru ca să pot fi *fericit*, am fugit totdeauna din oricare prezent mi s-a dat… mi s-a impus, prin biografie, prin vârstă, prin propriile sentimente etc… am fugit totdeauna, cu acelaşi reflex stupid, imbecil, sinucigaş, onanist, abject, ca dintr-o casă în flăcări, ca dintr-un loc în care miroase urât, insuportabil, ca dintr-o hazna, ca dintr-o pivniţă plină de şobolani, ca din faţa cuiva pe care ai încercat să-l omori!… De aceea stau uneori ca un redus mental şi urmăresc oameni străini în mecanismele lor cele mai simple şi mai fulgerătoare, pe care ei le fac cu o perfectă inconştienţă şi cu o totală lipsă de memorie…

— De-aia îţi pierzi vremea pe la cozi! glumi superficial Minda, vrând să-l deconecteze o clipă pe celălalt, a cărui tâmplă palpita de emoţie şi gâtul şi partea inferioară a feţei se roşiseră violent, neliniştitor.

— Da – acceptă Laurenţiu, cu o bruscă oboseală, dând din cap şi privind în lemnul mesei –, tocmai de aceea…

…Ea s-a întors deodată spre mine atât de brusc, încât m-am speriat, şi râdea. Era furioasă şi râdea de furie. În spatele ei, grupul acela de colege şi cei doi colegi ai mei, mai mari cu doi ani ca mine – deci cu douăzeci de ani, cel puţin! –, camarazii ei fireşti, în jur zeci de siluete, grăbite, panicate sau indolente, în grupuri, pe fundalul nu ştiu cărei recitări, al vreunei scenete sau al cuvântării vreunui profesor sau activist politic.

— Ce vrei? m-a întrebat, m-a şfichiuit ea, râzând mereu, pentru cei din jur, cu ochii însă reci şi cruzi, cum numai vârsta ei fantastică îi putea crea. Nu-ţi dai seama că mă compromiţi, şi tu te faci de râs? apoi s-a apropiat cu gura de urechea mea şi mi-a suflat, într-un scurt icnet de râs: Nu vezi că eşti ridicol? apoi serioasă: Eşti ridicol! Profund ridicol! Privindu-mă în ochi, dându-şi brusc capul pe spate, cu cozile ei ţepene, şfichiuind aerul: Caută-ţi pe cineva de vârsta ta… uite, îţi prezint eu câteva fete de la noi, dintr-a VIII-a, zău, foarte nostime… vrei? şi râdea încet, gâlgâit. O ştii pe Eta Sârbu? Aia blondă, înaltă, cu picioare lungi?… Sau pe Vuia, e cea mai inteligentă fată din clasă… îi plac Teodoreanu, Romain Rolland, puteţi discuta literatură… Mai încet, cu ochii înecaţi de râs: Se pare că are sâni foarte frumoşi!… Zău… mai frumoşi că ai mei! Şi aici, râsul o înecă total, şi atunci, de teamă să nu cred că-şi bate joc de mine (parcă mie mi-ar fi păsat de asta!), adăugă repedè: Ştii, tu eşti foarte drăguţ… zău, foarte drăguţ, am auzit că citeşti mult, te-am auzit, atunci, la club, cântând la vioară *Romanţa în fa* a lui Beethoven… la cine iei ore, la Willer-baci? Şi, fără să aştepte, bineînţeles, răspunsul meu, totul era spus într-o panică verbală şi gestică totală din cauza grupului care o aştepta în spate (Corneanu, unul dintr-a X-a, era pentru ea, sunt convins), adăugă: Dar… noi doi… e nu ştiu cum, straniu, comic! şi izbucni din nou în râs. Eşti prea mic pentru mine, zău… prea mic, altfel! Altfel… altfel, poate că, cine ştie…

Şi râse din nou, fără răutate, fără ironie măcar, râdea pur şi simplu pentru că se afla acolo, pentru că avea 16 ani, cu atâta lume în jur, pentru că era dorită – începea să simtă ce simte orice femeie când e dorită, ce binecuvântare, ce spadă tăioasă care cade deodată, totdeauna mult prea devreme, şi împarte pe cele ce se retrag în vreo turmă de celelalte, norocoasele, fericitele,

buimăcitele! –, era dorită, şi trupul ei se răzvrătea şi râsul ei necontenit, prostesc, era o dovadă a răzvrătirii lui – avea colege foarte grave, ce imitau cucoanele! –, dar ce revoltă! Tocmai această revoltă împotriva sexului ei şi a victoriilor pe care i le pregătea el, acest instinct al viitoarelor triumfuri şi bravarea lui, că nu era o „vacă" şi, se vedea, nu va fi niciodată, cu oricâte suferinţe previzibile urma să plătească acest lucru, de asta râdea… râdea din pricină că se vedea femeie în cele câteva perechi de ochi masculini care o urmăreau, în cele câteva respiraţii pe care le îneca de pe acum, şi ea nu era încă, ea brava încă toate acestea, întârziindu-se cu bună ştiinţă, cu o încăpăţânare sublimă în sexul ei indecis, un ceas, o lună, un an, poate, o victorie împotriva tuturor, a ei înseşi, ea, cea atât de sigură de victorie, încât o amâna, râdea de ea, o androgină, o Diană cu ciuta, aşa cum aveam noi acasă o mică copie, la care gâtul ciutei era rupt.

— Pleacă acum! mi-a spus ea brusc, pentru că, a doua oară, o voce din spatele ei o strigase, şi râsetele care veneau de acolo erau datorate, noi o ştiam, şi cuplului nostru…

— Nu plec dacă nu-mi promiţi că te vezi cu mine…

Pitina m-a privit cu o anumită duioşie mirată:

— Să ne dăm o întâlnire? Noi doi? De ce? Vrei să flirtăm?

Am dat din umeri:

— Nu ştiu, aşa… să ne vedem, să facem câţiva paşi, dar nu prin centru. Încolo, spre Imbroane… (Asta era pe malul apei, la ieşirea din orăşel, un loc foarte dichisit.)

— La Imbroane? întrebă ea şi din nou îi luciră ochii de râs, dar se abţinu, faţa îi rămase serioasă. Vrei să mă atragi în locuri retrase… să-mi faci vreo declaraţie… te pomeneşti că vrei să mă şi săruţi?!

— Nu… nu vreau să te sărut cu orice preţ! am

replicat, privind în jos, în podeaua scenei. (Obrăznicia ei merita o cârpeală în clipa aceea, dar avea dreptate, eram prea mic pentru asta.) Vreau să fim prieteni, am adăugat, am nevoie de cineva care să… cu care să pot vorbi, colegele mele sunt nişte gâşte, se gândesc numai la prostii!…

— A, şi crezi că eu sunt mai serioasă?!

— Da, sub toate maimuţărelile astea, ştiu eu ce se ascunde!

Ea se apleca uşor spre mine şi-mi şopti, de parcă ne-ar fi auzit cineva:

— Sub toate maimuţărelile astea se ascunde o altă maimuţăreală, şi mai mare! Tu eşti un băiat inteligent, de ce te laşi păcălit de nişte fuste?

— Nu mă las păcălit de niciun fel de fuste! am replicat eu cu atâta furie încât am simţit cu spaimă umezindu-mi-se ochii. Tu nu eşti o fustă! Eşti altceva…

— Eu? făcu ea şi mă privi. Eşti un prost! Uită-te la cozile mele, uită-te la genunchii mei… Apoi, la ureche, cu o voce din nou înecată de râs: Ştii că am început să port sutien?… şi mă lăsă, fără o vorbă, şi, în clipa în care s-a întors cu spatele, am ştiut, am simţit cu precizie că m-a uitat total.

Imediat se auzi un hohot măreţ de râs în grupul în care tocmai reintrase şi eram sigur că de mine se râdea, poate chiar ea spusese ceva muşcător, oricum, ceva despre mine, şi derbedeii ăia, din care unul îşi lăsase deja mustaţă, se strâmbau de râs.

…Am făcut ce-am făcut – ştiu eu bine ce-am făcut, dar n-are rost să-ţi înşir toate astea – şi, după nici două săptămâni, am reuşit s-o întâlnesc, bineînţeles nu la Imbroane şi nu într-o după-amiază romantică, cu soare şi cu râul fâşâind undeva în iarbă. Ploua, ploua de câteva zile, şi la sâcâielile mele multiple – bănuind probabil că n-

am să încetez cu una, cu două şi, poate, tocmai de aceea, acceptând, ca să mă convingă să încetez – mi-a transmis prin „persoana” de legătură să fiu la şapte în faţa librăriei „Danciu”, pentru că „s-ar putea” să treacă.

În după-amiaza aceea aveam program, ore de lucru manual cu Iorgovici. Acest Iorgovici fusese profesor de gimnastică, mai era de altfel şi acum la o şcoală profesională, şi la noi căpătase nişte ore de „dexterităţi”, ne „învăţa” să facem ştergătoare din pănuşeii de porumb, să legăm cărţi, să legăm dracu’ ştie ce, tot felul de lucruri nefolositoare, un individ detracat, mizer, morfinoman într-un grad înaintat, şi doar o conducere tembelă putea să-i mai permită accesul în şcoală. Avea nasul coroiat, gura dreaptă, severă, fără buze, un fel de mers disperat, înfiorător de ţeapăn, cămaşa murdară inabil mascată de un fular ros de mătase, şi din hainele sale, ca şi din întreaga sa făptură, se degaja un miros insuportabil: un fel de mucegai pătrunzător, violent. Mâinile sale înfiorau cel mai mult: puternice, cu degete lungi, frumos desenate, vitriolate de nicotină, murdare, zgâriate şi cu urme evidente de arsuri, rotunde, de parcă cineva ar fi strivit zilnic pe pielea lor mucuri de ţigări aprinse. El şi soţia sa (o femeie înaltă, slabă, cu o aceeaşi veşnică rochie cenuşie, ruptă la poale, cu picioarele subţiri acoperite şi ele de un fel de răni sau arsuri, foarte ciudate, cu părul veşnic în dezordine, cu ochii tulburi) intrau, pentru ochii noştri dilataţi, incapabili de a prefigura viciul pentru că nu-l cunoşteam, într-o lume grotescă şi fantastică, vagă, extrem de vagă şi respingătoare.

Prima oră a decurs în linişte. La începutul orei a doua, nu ştiu cum, se stinse lumina electrică, şi cum sala noastră de clasă avea puţine geamuri, nu se mai putu lucra. Atunci se întâmplă ceva ciudat: semiobscuritatea care plutea în clasă, contururile şterse ale obiectelor, ale

feţelor colegilor şi ale siluetei lui Iorgovici, care se plimba printre bănci, ne dădură o neaşteptată euforie, fără pricină, fără scop. Lăsarăm cu toţii orice preocupare şi ne concentrarăm atenţia asupra profesorului, până acum cvasi-ignorat, într-o tăcere care ar fi trebuit să i se pară suspectă, lui, obiectul atâtor farse şi glume rele din partea noastră. Apoi răsunară chiar în spatele meu un şir de explozii repetate: era Lică, cel ce avea din naştere o infirmitate la mâna dreaptă, un fel de palmă cu degetele chircite şi lipite, şi cu acest ciot pocnea acum un şir de puşcoace de hârtie, aflate în faţa lui pe bancă, cu o viteză şi cu o regularitate inegalabile. Iorgovici se repezi în direcţia lui (era, sărmanul, un sangvin), dar alt şir de explozii răsunară în spatele său, apoi altele, cred că o treime din clasă fabricase astfel de bombe de hârtie. Iorgovici, derutat, se agita ca un biet animal, cu o anumită furie disproporţionată în mijlocul râsetelor bonome şi ale exploziilor care încetară apoi brusc, fără pricină. Profesorul, care împărţise câteva palme, la dreapta şi la stânga, unor necunoscuţi, care le primiră râzând, scăpându-i din mână, se linişti şi el, înşelat de liniştea care se lăsă deodată, împreună cu întunericul care devenea tot mai dens. Fu atunci o clipă când ar fi trebuit să ne dea drumul, dar, scăpând momentul, intrarăm cu toţii într-un fel de fascinaţie a întunericului şi a adultului aceluia atât de lipsit de autoritate şi care, odată cu mirosul stătut al hainelor şi al corpului său, începu să exale un miros ciudat, necunoscut, teribil de aţâţător… Deodată, în partea cealaltă a clasei se auzi, la început înăbuşit, ca o părere, un bâzâit care se transformă repede într-un mormăit general, tot mai clar şi mai puternic, care, în câteva secunde, ne cuprinse pe toţi. Iorgovici, după ce strigă de câteva ori: „Încetaţi! încetaţi imediat, altfel vă elimin din cinci în cinci!”, neobţinând decât o şi mai mare

intensificare a zgomotului, ce devenise acum un muget insuportabil, se repezi şi lovi pe vreo doi care-i stăteau la îndemână, apoi, părându-i-se că instigatorul general era ciungul Lică, care stătea singur în ultima bancă şi se agita la stânga şi la dreapta, excitat la culme, se repezi la el, vrând să-l prindă de păr, probabil, şi să-l lovească. Lică era însă neruşinat şi abil totodată: stătu nemişcat până când Iorgovici ajunse lângă el, apoi alunecă cu repeziciune în dreapta, aruncându-se în culoarul dintre bănci. Iorgovici, avântându-se imprudent, înşelat de mişcarea elevului, îşi pierdu echilibrul şi căzu cu faţa în jos, lovindu-se cu tâmpla de lemnul băncii. În clipa aceea se ridicară câteva braţe în semiobscuritate şi, în liniştea aceea aţâţată, se auziră lovituri înfundate şi o plesnitură scurtă, seacă, urmată imediat de un strigăt. Iorgovici sări în picioare ca un arc – părea, nu ştiu cum, mai înalt – şi trecu repede printre şirurile de bănci, printre noi, nu destul de repede ca să nu deosebesc pe tâmpla stângă un fel de pată întunecată, sânge sau poate era doar ideea mea de sânge, o idee fixă şi stăpână, care plutea tot mai concretă deasupra noastră, în aerul acela schimbat brusc, electrizat, imbecilizat. Făcu câţiva paşi repezi, se vedea efortul pe care-l făcea încercând să se stăpânească, să nu-şi trădeze de tot frica ce-l cuprinsese, şi eu aşteptam ca cineva să înceapă să râdă, un râs binefăcător, eliberator pentru noi toţi şi pentru el. Tăcerea însă, un fel de tăcere fibroasă, metalică, ţeapănă, era mai acută ca nicicând. Ea îl sperie şi pe cel care se simţea acum, evident, hăituit şi, de spaimă, începu să alerge spre uşa clasei, care, din locul în care mă aflam eu, în stânga, lângă perete, se zărea în semiîntuneric doar ca o pată, o pată parcă la marginea unui coridor, instabilă, alunecând pe şine în acel relief, micşorându-se şi rămânând tot timpul egală, apropiindu-se şi micşorându-se. Înainte de a ajunge şi de a atinge

această pată – care era, poate, la fel de ireală şi de instabilă şi pentru Iorgovici –, el se împiedică de ceva, probabil un obiect pus cu intenţie sau piciorul cuiva, şi căzu cu faţa la pământ. Spre deosebire de prima căzătură pe lemnul băncii lui Lică, de data aceasta fostul profesor de gimnastică se ridică greoi, gâfâind cu putere, cu ochii bombaţi în orbite, cu cracul stâng al pantalonului spart la genunchi. Sărise la timp, pentru că trupul său căzut ridicase din nou patru-cinci siluete, care se apropiaseră dintr-o mişcare, de-un uluitor automatism, şi, câteva secunde, *cei doi* se priviră, pentru că erau doar doi, singuratecul, victima, şi ceilalţi, care făceau un singur corp de-o omogenitate electrică, cleioasă, fumegândă. El se dădu instinctiv o jumătate de pas înapoi, cu mâinile curbate, deodată asimetrice, cu părul viu şi hainele jucându-i pe trup în efectul acelei semiobscurităţi, iar ceilalţi se traseră şi ei înapoi, înspăimântaţi de forţa unei libertăţi apărute brusc şi fără limite, deşi nu se mişcară cu un centimetru, siluetele lor fugind înainte şi înapoi în semiîntuneric. Se retraseră totuşi, sau în ei înşişi se născu un gol pe care Iorgovici îl simţi şi în care păşi cu o prudenţă inutilă şi jalnică. Era jalnic, mi-amintesc, pentru că încerca să zâmbească în acele clipe când avea hainele şi faţa sfâşiate de căzături, de lovituri, în timp ce, în sfârşit, se strecură pe uşă. Deodată însă, jalnici devenirăm noi, cu adevărat jalnici, respingători şi adulţi, în mod strâmbat adulţi, era o maturitate deodată atinsă şi ratată, era incapacitatea de a deosebi o victimă reală de o fantoşă, sau era acesta, bătrânul detracat, adultul rămas în urmă din turma adulţilor, şi acei patru-cinci lupi tineri ce se treziseră în acel semiîntuneric eliberator cu o siluetă şovăitoare în faţă, cu o victimă pe trei sferturi, o falsă victimă totuşi, un hibrid din care viaţa se scursese de mult, o păpuşă asimetrică din cârpe, care icnea şi gâfâia la

lovituri?!…

El nu mai apăru niciodată în clasa noastră, şi aceasta fără un cuvânt, fără niciun fel de vâlvă, şi noi ne risipirăm în după-amiaza aceea întunecată, tăcuţi, mânjiţi pe mâini, pe coate şi pe maxilare de urmele acelui aer sangvin în care ne mişcaserăm, speriaţi de ura aceea colosală, lichefiată între noi şi el, între noi şi ei?! Nu-nu, fals, omul acela nu putea fi victimă, era un fals instinct al unor falşi vânători… doar ura, ura rece în care ne mişcaserăm cu toţii câteva secunde era reală, concretă, şi ea urma să revină…

Pentru că ieşisem mai devreme de la ore, am umblat hai-hui prin ploaie, nu ştiu cât… ea a întârziat aproape o jumătate de ceas şi a venit atunci când nu mai trebuia de mult să vină. Mi-a făcut din ochi un semn să mă ţin la distanţă, deşi era singură, a intrat în librărie, unde a întârziat destul de mult, deşi habar n-am cât a stat. A ieşit apoi la fel de grăbită, fără să-mi dea nicio atenţie. Am rămas câteva secunde nehotărât, ferindu-mă de ploaia subţire şi persistentă, apoi am pornit în urma ei, panicat, şi am regăsit-o destul de uşor. Apăru deodată în faţa mea, cu gulerul raglanului ei sărăcăcios ridicat, cu baticul legat strâns sub bărbie, aproape anonimă. Eu mergeam în urma ei cu mâinile în buzunare, cu ploaia rece picurându-mi prin şuviţele lungi de păr, pe urechi, strecurându-se pe lângă gulerul cămăşii, pe pielea gâtului, pe spate, dar, în sfârşit, în sfârşit, ea se strecura înaintea mea printre cei câţiva trecători şi eu aşteptam să… apoi, nu ştiu cum s-a întâmplat, deşi eram la o distanţă de câţiva metri de ea, am văzut-o stând de vorbă cu cineva, o doamnă în jur de vreo treizeci sau şaizeci, o conversaţie plină de volubilitate se încinse, de parcă nu ploua, nu era şi-aşa îngrozitor de târziu, timpul meu nenorocit împărţit, aruncat cu dementă la toată lumea, la toate… Ea râdea cu poftă uneori, râsul ei

contagios, neobişnuit de expansiv, care sfârteca ploaia aceea gri, provincială, râsul ei pe care trupul meu îl recunoscu cu un început de teamă. Doamna aceea o mângâia uneori pe frunte, îndepărtându-i şuviţele ude de pe obraz, un gest ce ajunsese să-mi fie nesuferit. În sfârşit, se despărţiră (eu mă făceam că mă uit într-o vitrină cu vase de bucătărie, de unde aveam nevoie de cratiţe pentru bucătăria mea din sudul Franţei!) şi, în sfârşit, se despărţiră, adică începu acel tangou, doi paşi înainte, doi paşi înapoi, şi apărură chestiile acelea: „Dar, bine, eu niciodată n-am… Apropo, m-am văzut cu… ştii tu care… nuanţa aia de *vert-électrique*, răscroită în faţă puţin, aşa, un pliu doar, cât să… în bié, da, în bié… imposibil, am o jumătate de kilogram prea puţin, m-am gândit să fur ceva de la mâneci, dar… Mi-a povestit-o şi mie, dar ştii că ea începe cu ultimele pagini şi… Hai, du-te, du-te, cine ştie cine te aşteaptă după colţ, vreun tinerel cu un moţ negru peste ochi… eu, aş, trebuie să fug să duc un caiet Mirelei… Cine, care Mirela… Fata lui Belcia, şeful secţiei comerciale… A, eşti prietenă cu fata lui?… Hi-hi-hi… he-he-he… şi iar: Hi-hi-hi… ha-ha-ha…”, cu o neruşinare care făcea să-mi fiarbă sângele în vine, da, sigur că da, aruncaţi, doamnelor, cu timpul meu împuţit, nenorocit, sluga dumneavoastră pentru totdeauna, agentul dumneavoastră comercial şi imobiliar şi statuar, reprezentantul dumneavoastră de încredere în afacerile de vidanjaj pe care le veţi întreprinde, huo!

Din nou, ca într-o tăietură de montaj cinematografic, ea mergea în faţa mea, puţin aplecată, fără măcar o jumătate de privire în urmă sau într-o parte, să se asigure că valoarea mea neglijabilă se mai află prin preajmă sau că am întins-o furios şi disperat, lovind cu pantofii în toate zidurile şi în toate bălţile… cu demnitate, nu? Aiurea, ştia domnişoara foarte bine cu cine avea de-a face. Câinele o

urma, o urma, o urma, ud ca un câine, furios ca un câine, demn ca un câine, mirosind ca un câine (cel mai mizerabil miros din lume) ... în sfârşit, a cotit-o pe strada Avram Iancu, o stradă largă, străjuită de-o parte şi de alta de salcâmi mici, strâmbi şi piperniciţi, am ajuns-o din urmă şi ea a ridicat atât de surprinsă privirea, de parcă o acostam. Poate că, cine ştie, o acostasem?!

— Trebuie să mă grăbesc, spuse ea fără să-şi încetinească goana, trebuie să las un caiet încă înainte de a mă întoarce acasă... Dacă vrei, poţi să vii cu mine, dar grăbeşte-te, te rog!...

Eram atât de furios, încât am tăcut din gură; tăcea şi ea, ne-am înţeles perfect. Tropăiam pe lângă ea şi m-am hotărât ca, abia după ce o să-şi depună caietul la sclifosită ei de colegă, să abordez chestiunea cu toată... Ea s-a oprit în faţa unei case mari, verzui, şi am văzut după faţa ei, care luase o expresie energică, că se hotărâse să mă concedieze, aşa că am luat eu repede cuvântul:

— Te aştept, am spus, nu poa' să dureze mult până laşi caietul ăsta, şi eu, oricum...

— E mai bine să... începu ea foarte gravă.

Dar i-am tăiat-o:

— Nu plec oricum! Stai cât pofteşti, totuşi ar fi mai bine să intri acum, în felul ăsta ai să ieşi mai repede...

Ea mă privi o clipă, dădu din umeri şi intră. Reveni peste habar n-am cât timp şi am început goana spre casa ei. Asta era întâlnirea pe care mi-o promisese domnişoara Pitina. N-am spus nimic şi am continuat să alerg pe lângă ea prin ploaia aceea nemuritoare. Tăceam şi mă consolam cu ideea că ea locuieşte foarte departe, deci aveam ocazia să tac încă vreo jumătate de ceas lângă ea. Aş fi tăcut, într-adevăr, dar, după vreo jumătate de kilometru de mers, ea s-a oprit şi a început, bineînţeles, să râdă. Iată ce forţă are tăcerea!

— Ce vrei, puştiule, a spus ea în mare formă.

— Eu? am făcut eu pe niznaiul, întorcându-mă uşor pe călcâie. Prea puţin. Să te conduc acasă, dacă… în fiecare seară, bineînţeles!

Se pare că tonul meu plictisit a făcut-o să mă atace direct:

— N-are să fie imprudent din partea ta? Am auzit că ai o oră precisă, şapte sau şapte şi jumătate, şi peste ora asta, tatăl tău te altoieşte zdravăn, cum? Se pare că e un bărbat care nu ştie de glumă!

— Exact, am răspuns eu, tatăl meu e un om de nădejde! Dar asta ne priveşte pe noi doi!

Apoi, după câteva clipe de tăcere, ea, privindu-mă drept:

— Ei bine, spune-mi ce ai de spus. Parcă voiai să-mi spui ceva?!

…Peste o jumătate de oră ne găseam în acelaşi loc. Acest lucru era o victorie a mea. Ploaia încetase nu ştiu când, de fapt nici nu ştiu dacă încetase sau nu. Mergeam încet de data aceasta, era mai mult un fel de a sta pe loc, şi ajunsesem foarte departe în relaţiile noastre, în sensul că ea acceptase să discute cu mine de la egal la egal.

— Chiar dacă aş accepta să… spunea ea, alegându-şi cuvintele. Acum, să fim prieteni, să ne întâlnim uneori, în ciuda… în ciuda atâtor lucruri care par că ne despart, de fapt e imposibil, pentru că, pentru că, fundamental, noi doi ne deosebim. Tu cauţi un singur lucru, în timp ce eu, eu, cum să-ţi spun?…

— Spune direct!

— …Chiar dacă mi-ai plăcea foarte mult, foarte mult, chiar dacă mi-ai plăcea cu adevărat, ar fi imposibil, pentru că… şi ea dădu din umeri, toate aceste lucruri, acum, le privesc ca pe nişte… fleacuri, sentimentalisme… mic-burgheze! Acum e nevoie de noi, de mine în alt fel, acum

are nevoie de mine…

— Revoluţia! am spus eu cu ironie, pentru că ea întârzia.

— Da… a confirmat ea gânditoare, privindu-mă cu oarecare tristeţe, un fel de falsă tristeţe. Eu am trăit toate astea o dată, întâlniri, bileţele, cărţi împrumutate cu anume pasaje subliniate, staluri de cinematograf, chiar… chiar…

— Nu mă interesează! am făcut eu scurt, de parcă vorbeam cu o curtezană vlăguită de amor.

— Nici pe mine! replică ea imediat, scuturându-şi cozile (pe care şi le eliberase din baticul cenuşiu). E nevoie însă de întreaga mea energie acum, de toată inteligenţa şi devotamentul meu, de…

— Astea-s ideile lui Guga, nu-i aşa? (Guga era un coleg al meu dintr-a X-a, membru în biroul UTM al şcolii, era un tip citit, inteligent, un fel de fanatic, comunist din convingere. Alţii, din acelaşi birou, erau carierişti, inşi şterşi, complexaţi, care găsiseră un prilej de a prinde putere asupra propriilor colegi, chiar şi asupra profesorilor.)

— Nu numai ale lui! îmi replică ea, fulgerându-mă cu ochii ei cenuşii. Şi pe urmă, să ştii, eu sunt foarte bună prietenă cu el. E un tip de mare cultură, mai inteligent decât toţi profesorii voştri la un loc, cinstit, ataşat… el nu-mi cere şi nu-mi trimite bileţele de amor! irupse Pitina, deodată, cu ură veritabilă.

— Probabil că nu eşti genul lui… sau te pomeneşti că o place pe Tufeasca!… (Monica Tufescu era o fată înaltă, blondă, limfatică, un fel de frumuseţe americană de dinainte de război, care, nu ştiu de ce dracu', plăcea la o grămadă de derbedei de la noi.)

— El e mai presus de toate astea! făcu ea, încruntată, schimbată. El şi-a dedicat întreaga fiinţă revoluţiei, cauzei!

— Ia uite! am spus eu, puţin descumpănit. Să fie sănătos! Ce te priveşte pe tine, pe noi, toate astea?

— Pe „noi”? întoarse ea capul. Există vreun „noi”? Exişti doar tu, un individ mărunt, ridicol, mic-burghez, ca şi taică-tu…

— Mic-burghez?! am făcut eu plictisit. Se poate. Să lăsăm afară din chestie pe bătrân. În orice caz, cred că e mai cinstit să nu te amesteci în toate porcăriile astea. Eu învăţ, vreau să…

— Vezi! mă întrerupse ea cu un gest scurt, pe care nu i-l ştiam. Ce mai vrei? Ce mai vrei? Ce mai vrei să vorbim, ce mai avem comun noi doi? Ai o ideologie de raţă pe uscat, de umbrelă de domnişoară bătrână, semeni, cu aerul tău sfătos, cu unul din papucii bunicii mele căruia i s-a dezlipit tocul de lemn şi bălăngăne…

Eu râdeam deja cu poftă veritabilă şi, după o scurtă secundă de deconcertare, a început şi ea să râdă. Apoi am vorbit serios de data asta:

— Ia ascultă, domnişoară, socot că e mai cinstit din partea mea să-mi fac datoria, să învăţ cinstit, decât să-mi torn elevii şi profesorii, să mă folosesc de nişte lozinci politice ca să tai şi să spânzur, să-mi fac o situaţie privilegiată, dintr-un biet pârlit şi analfabet cum era Suciu, să ajung membru prin tot felul de comitete, să umblu toată ziua cu un fular soios în jurul gâtului şi cu un carneţel în mână, să stau ore întregi la sediu, să strig la profesori… dă-l încolo pe Suciu… de ce, ia spune-mi, de ce nu-i Guga secretar şi membru la Judeţeană UTM, de ce-l sapă ălălalt, împreună cu ăilalţi doi, cu Chirilă şi Ignea, numai pentru că Guga e fiu de profesor şi citeşte franţuzeşte de mic, şi nu râgâie după fiecare fel de mâncare!… Da, o să-l coste pe Guga chestia asta cu cămăşile schimbate şi altele şi cu franţuzeasca lui nenorocită. Iar tu, dacă mai iei mult lecţii de pian, o să te dea şi pe tine afară din comitetul de clasă!

— Ce prostii! spunea Pitina, de data aceasta fără niciun fel de revoltă. Ce amesteci toate lucrurile astea, ce harababură!

— Oho, ce harababură! am făcut eu, simţindu-mă ca un prost tare pe poziţie. Şi asta nu-i decât o mică parte. Ca să nu vorbim de…

— Ce? întrebă ea, întorcând încet capul spre mine. Spune, ce?!

Am dat din umeri. N-aveam chef de o discuţielntelectualopolitico-socialo-dialectică tocmai cu ea.

— De ce? spuse ea făcând sforţări, o vedeam, să fie calmă, stăpânită. De ce amesteci toate acestea… de ce, mai ales, vezi din revoluţie doar părţile joase, meschine, aspectele de suprafaţă, accidentale… sigur că există oportunişti, mai bine zis… oportunism!

— Violenţe! am punctat eu. Abuzuri…

— Abuzuri? a făcut ea. Astea sunt eterne, au existat întotdeauna. Violenţe, da! Aceasta-i revoluţia! Putem instala puterea muncitorilor şi ţăranilor şi prin violenţă. Burghezia nu va accepta niciodată de bunăvoie să…

— Bine-bine! am făcut eu, pentru că-l citisem şi eu pe Lenin. (Aveam chiar un portret al lui pe perete, la mine, în camera mea, un portret făcut în Elveţia în 1911, un Lenin intelectual, ars de febră, după prima mare înfrângere a sa din 1905, un chip asimetric, cu famtea tăiată în două de un reflector prost pus, dar ce plutea, Dumnezeule, pe acel chip de Prometeu din umbră, cu Ideea aceea nebună, ce-i ardea straniu pe faţă!)

Şi deodată ne pomenim cu această faţă plină de coşuri a lui Chirilă!… De ce niciunul din cei şapte sau opt membri în biroul UTM al liceului nu era fiu de muncitor? Guga este fiu de profesor, aproape toţi ceilalţi însă erau veniţi de la ţară şi nu fi de ţărani săraci, ci de ţărani *mizeri*, din procentul acela etern şi el de beţivi, care stau

pe cuptor toată ziua şi ies la lucru cu ziua numai când îi dă foamea afară din casă, din cei care şi-au vândut pământul ca să scape de-o grijă, lumpenul agricol… sau, şi mai rău, erau, s-a văzut după aceea, unii dintre ei fii de chiaburi care îşi ascundeau originea şi, prin exces de zel… da, erau chiar unii care nu şi-o ascundeau, cărora li se cunoştea această origine, cele câteva zeci de hectare de acasă, dar nu se dădeau unii pe alţii afară pentru că *serveau*, sau ştiau prea multe despre alţii din aceeaşi făină sau, şi mai rău, erau inşi care se pretau la orice… inşi lipsiţi de organ moral, de structură morală!

— Bine-bine, am replicat eu, vom instala puterea muncitorilor şi ţăranilor, dar noi, ăştia care nu suntem nici muncitori, nici ţărani… pătura aceasta subţire, categoria asta, dacă vrei, această viitoare clasă… ce faci cu noi, ce faceţi cu noi?

— Cine *noiy* adică? întrebă ea, privindu-mă bănuitor, şi mi-a venit să izbucnesc în râs şi de cele ce spusesem eu, din cauza aerelor mele, şi de aerul ei „vigilent”, ca şi de întreaga noastră discuţie proletcultă, dar era o fanatică atunci, în acel ceas, eram însă şi eu un fanatic, de alt tip.

— Noii am răspuns. Noi, ăştia care citim…

— Ei bravo! făcu ea. Parcă numai voi citiţi!

— Ei, nu, dar la noi asta este o… cum să spun, un fel de slăbiciune, o slăbiciune care ajunge până la urmă o profesie… (Vorbeam, nu ştiu cum, cu o anume jenă, deoarece, printr-un simplu hazard, eu ajunsesem să reprezint „tipul intelectual”, iar ea „tipul revoluţionar”. Era însă o simplificare, un ridicol fără ridicol din cauza marii noutăţi a întâmplării, a marii ei violenţe sociale, a marii idei pe care o aducea.)

— Intelectualul este un muncitor cu creierul, cu mintea! mi-o reteză ea scurt.

— Ei, bravo! am făcu eu cu ironie. Am auzit-o şi pe

asta! (începusem să devin ironic, antipatic, opoziţia noastră devenea tot mai evidentă, exact ceea ce doream mai puţin. Pentru o astfel de discuţie stupidă alergasem aproape o lună după această întâlnire, pentru o astfel de Pitina, deodată emaciată, masculinizată, „ideologizată”… deşi ştiam că „nu e bine”, nu puteam să fac altfel, poate că iubirea mea faţă de ea era prea slabă pentru a mă umili, pentru a renunţa la „convingerile mele” – aveam eu convingeri politice atunci, le am eu acum? –, pentru a rămâne un simplu şi eficient pretendent, fără niciun fel de suprastructură, un Romeo pur, invincibil, jucând cu armele şlefuite de milenii ale inimii).

— E falsă opoziţia! spuse ea cu severitate.

— Da-da, e falsă! am izbucnit eu cu atâta spontaneitate, încât ea zâmbi şi adăugă imediat.

— Nu, m-ai înţeles greşit, nu era vorba de noi doi. Opoziţia pe care vrei s-o provoci e falsă. Iartă-mă că-ţi răspund mereu cu lozinci, dar ele sunt adevărurile simple: să câştigăm, şi după aceea vom vorbi şi de nuanţe, vom aborda subspeciile, destinele categoriilor, ale grupelor, bineînţeles ale celor care creează valoare…

— …Şi, bineînţeles, numai acea valoare de care avem *noi* nevoie!

— De ce? Avem nevoie de orice fel de valoare…

— Nu ţi se pare că dai dovadă de simţ eclectic?…

— Ce-i aia eclectic? întrebă ea, şi o clipă era aceea pe care o iubeam eu. Trebuie să câştigăm, adăugă ea, strângându-şi umerii, până atunci nu poate fi vorba de iubire, pălăvrăgeală pretenţioasă, sentimentalisme, chiar sentimente, milă mic-burgheză…

— …Artă, frumos, valoare!

— Nici artă, nici frumos, nici valoare! a replicat ea fulgerător, cu o asprime care m-a îngheţat o clipă. Apoi, dându-şi seama că mă şocase, adăugă: Poate că ai dreptate

cu unii care se strecoară… elemente necinstite, oportuniste…

— Depinde până unde, cât de sus se strecoară! am adăugat eu, posomorât la rându-mi.

— Nu contează! făcu ea din nou acelaşi gest pe care nu i-l ştiam, un gest cu mâna stângă în care se sprijinea parcă. Până la urmă, ei înşişi vor fi daţi peste cap de revoluţie, de socialism!

— Şi răul pe care-l fac?

— Ce, tu vrei să fii tribunalul revoluţiei? Tu? Du-te atunci şi judecă Thermidorul, nouăzeci şi treiul francez, salvează-i pe André Chénier, pe Lavoisier, pe doamna Roland, pe Danton, care a salvat revoluţia, care a condus armatele revoluţionare împotriva Europei reacţionare… Deocamdată, noi ne facem revoluţia noastră. Când vom învinge, vom face şi dreptate! Victoria e întotdeauna generoasă. Lupta, nu!

— Nici tu! am spus, cu teamă şi un început de tristeţe.

Ea dădu din umeri. Era altfel de cum credeam. Pitina, dar, ce ciudat, nu cu mult altfel. Alesesem oare greşit? Era o exaltată… dar eu însumi nu eram un exaltat? Nu în felul ei, evident, eu eram un exaltat *chircit*, înăuntru, la mine un blestemat simţ al pudorii devia mereu fasciculul principal, şi lumina mea – căci fiecare avem o lumină, un reflex de neconfundat – era mereu dedusă, nefrontală. Ea privea drept şi îşi arunca lancea ei ca o Minerva, o Minervă de provincie. Ştiu eu? Provincial poate eram eu, sau poate nici eu. În clipa aceea nu exista provincie în România, nici provincial. Mult mai mult există acum…

După o pauză lungă, eu:

— Ce bine că discutăm totuşi, că suntem împreună chiar şi în acest fel, certându-ne, neînţelegându-ne… suntem totuşi alături, vreau să spun că eu sunt alături de

tine…

— Numai aşa putem fi… împreună! spuse ea zâmbind.

— Certându-ne?!

— Nu ne certăm deloc. Nu ne certăm deloc. Ce, crezi că eu sunt o activistă, sau voi fi una? Niciodată. Peste vreo zece ani voi fi o dolofană mamă de familie, cu patru-cinci derbedei în jurul meu, emoţionată la ideea că soţului meu, cine ştie ce contabil cumsecade, nu-i ajung cămăşile sau cum să fac curte proprietăresei, să ne amâne plata chiriei! …

— Nu vor mai exista proprietărese! am spus eu triumfător.

— Crezi? mă privi ea într-o parte. Simplifici!

— Ceea ce faci tu mereu: simplifici!

— Ai dreptate, făcu ea, dând din umeri, simplific. Nu poţi lupta altfel decât simplificând.

— Şi crima e o simplificare?

— Bineînţeles. Dar la ce crimă te referi? Există atâtea crime în istoria omenirii!

— La cele care se pot face de acum înainte, printr-o simplificare forţată, nenecesară, la crimele care se pot evita! La crimă în numele unei idei!

— Da-da, spuse ea cu un fel de absenţă, ştiu cântecul ăsta…

— Ce-ai împotriva lui?

— A, nu, n-am nimic împotriva lui. E un cântec foarte frumos, eu însămi îl cânt uneori… uneori! E unul dintre cele mai faimoase cântece. Dar nu e decât un cântec.

Am vrut să adaug ceva, dar ea mă opri, punându-mi mâna pe braţ:

— Dă-mi voie! Nu trebuie să te sperie discuţia noastră! Tu voiai altceva, dar, de fapt, trebuie să fii fericit că s-a întâmplat aşa. Ceea ce am vorbit, ce vorbim acum

ne leagă. Aceasta e umanitatea Revoluţiei, noi doi, acum, aici, pe strada asta periferică, noroioasă… poate am mai multă nevoie de tine decât credeam, oricum, cu mult mai multă decât la începutul serii, când voiam într-un fel, rapid, să scap de tine, de tine, un tinerel frumuşel, cu lecturi şi-o anume sensibilitate vagă, generală… un tinerel care nu avea loc, care nu-şi putea găsi niciun sfert de oră în timpul meu atât de… atât de…

— Dedicat Revoluţiei! am ajutat-o eu.

Ea dădu încet din cap, fără să mă privească. Se făcuse târziu, trecuse de nouă. Ciudat, ea nu se mai dezlipea de mine acum. Nu ştiam ce să fac cu ea, cum s-o ating – sufleteşte, se înţelege, altfel, o simţeam prin raglanul ei spălăcit, era o singură fibră, de-o tensiune insuportabilă, care-o urâţea. Dar o urâţea frumos. Eram într-un fel trist: ştiam, niciodată n-am s-o mai pot privi altfel, niciodată n-am să pot ignora ceea ce aflasem acum, virginitatea ei se maculase de politic. Politicul, politicul acesta era secolul în care intram, în care mă născusem. Ce căutam în acest secol? Ca Eminescu, trăiam nostalgia lui o mie patru sute… „Fals! Fals! m-am scuturat. Eu sunt cel fals, un excrement livresc. Ea e viaţa, în orice caz e mai vitală, mai directă, mai… masculină!” într-adevăr, intuiţia mea din seara de la teatru, cu o săptămână înainte, fusese justă: ea refuza să intre în gesticulaţia sexului ei, ea se „încăpăţâna” într-o anume virginitate bravardă, într-o frondă dincolo de sex, da, e adevărat, dar altfel decât credeam atunci. Nu era o Diană hăituindu-l pe Acteon în pădurile eterne, de sticlă, aşa ceva nici nu există. Miturile antice sunt perfect perimate şi, în genere, orice mit e perimat care-şi trage seva din fantastic, din acea hibridizare a naturalului, din fiinţele jumătate om, jumătate cal sau peşte, sau zeu. Omul a devenit sceptic, omul alb, cel puţin, înfiorător de sceptic şi matur. Nu se

vrea decât pe el, nu-şi iubeşte decât propria imagine fidelă, perfect fidelă, fidelă până la trivialitate şi halucinare vizuală. Din copil, omul a devenit brusc bătrân. Iată ce bătrână e această fecioară… dar nu, nu, bătrân eram eu! Poate de aceea îmi şi plăcea… poate de aceea mă atrăgea virginitatea ei, pe care politicul o apăra cel mai bine. Da, castitatea ei era apărată de politic. Cu toţii eram, de altfel, atât de căşti, atunci, o castitate de care eram mândri, pe care nu ţi-o poate da decât revoluţia. Orice revoluţie! Iată ce apolitic eram eu: acceptam numai ideea de revoluţie, ca o formă goală, necesară, împotriva spiritului reacţionar pe care-l prinde orice societate care s-a uzat, care îşi pierde „ideologia", care-şi pierde nimbul ideatic, care-şi pierde, cum spuneau paşoptiştii, „idealul", singura nobleţe a omului. Dar *această* revoluţie era adevărată?! Era adevărată, de vreme ce exista, deşi unii, atunci, o credeau mimată, accidentală, importată etc. Iată că nu era o tiranie întâmplătoare, fără istorie, fără drept la istorie. Dar ce greu e, ce infernal e să treci de la generalitate la particular, la concret. Ce strâmb ni se pare concretul, poate chiar şi este, până devine din nou general şi istorie. Dar ce-mi păsa mie, ce-aveam eu comun cu toate acestea, ce căutam la ora aceea pe stradă, ud de ploaie, cu fetişcana aceea exaltată, scrântită?! Nu eram eu însumi scrântit, nu fugeam eu însumi de la obligaţiile mele sigure, de ia cărţile mele, de la ascultarea părinţilor şi profesorilor, din prezentul meu… Care era prezentul meu? Nu era ea, în clipa aceea, cu tot balastul ei, care se umaniza prin ea, care se armoniza prin ea?! Ce existenţă nenorocită! îmi venea să scuip!

— Aceasta e umanitatea revoluţiei! spuse ea din nou, sau era doar un sfârşit de frază, pentru că ea tăcu şi nu mai adăugă nimic.

— Care? am întrebat. Noi? /

— Nu, nu noi, noi suntem vânt, aer, două forme, eventual doi inşi post-puberali în prima panică fiziologică, doi fluturi dizgraţioşi, orbi… dar ceea ce ne umple acum, ideea asta mai necesară decât pâinea şi sexul, de vreme ce există… de vreme ce ne împiedică să ne strângem mâinile! şi ea mă privi cu un fel de tristeţe lipsită de tristeţe.

— E o simplă expresie a unui fel de nonconformism al vârstei, am făcut eu în continuare pe scepticul, dar inerţia mea era mai puternică decât mine. Toată lumea la 16 ani scrie versuri!

— Da, dar unul dintre cele câteva zeci de mii e cu adevărat un poet. Poate chiar un mare poet!

— Eu nu sunt un poet. Eu sunt un post-puberal, cum spui tu, de serie. Mi-e silă de gesturile mari, chiar frică.

— Şi eu sunt din serie, spuse ea, dar nu mi-e frică.

— Poate eşti mai inconştientă…

Ea mă privi mirată, şi atunci m-am precipitat, simţind cum mă roşesc cu repeziciune la faţă, o boală pe care o am de atunci încă:

— Iartă-mă, sunt un tâmpit! Nu voiam să te jignesc! Te rog să mă ierţi… să lăsăm toată discuţia asta. Nici nu trebuia începută… E falsă, copiată de undeva şi mai ales profund iritantă… ne proiectează pe amândoi în două stări false… profund falsei

Ea dădu încet din umeri, fără să răspundă. Habar nu aveam ce gândea. Poate devenise brusc absentă, poate un cuvânt al meu, indiferent, care o proiectase în afară, o înstrăinase deodată, şi am tăcut. O furie începu să mă inunde, o furie împotriva acestei discuţii interminabile, de serie, care ne ascundea, ne calomnia, ne arunca în stări extreme. Cum ajunsesem aici, în capcana asta, în banalitatea unor asemenea idei? Banalul mi se părea atunci cel mai mare păcat, mă înfuria, mă scotea din minţi, mă murdărea, îmi dădea un complex de necurăţie, de vină.

— …Sigur că da, mi-a răspuns ea după un timp, eu sunt mai inconştientă, precis mai inconştientă, dar nu e grozav asta? Ca unul dintre noi să fie inconştient, să-şi dispreţuiască trupul şi legile sale mecanice, triviale, finalitatea sa măruntă… finalitatea sa previzibilă! Şi, în clipa aceea, mă prinse de mână şi am roşit că ea făcuse acel gest. Gestul ei nu însemna însă nimic. Cred că m-a prins de mână pentru că eram lângă ea, pentru că eram mai mic decât ea, pentru că mă dispreţuia într-un fel, pentru că era mai puternică decât mine. Pe Guga, pe aureolatul, nu l-ar fi prins, cu siguranţă, de mână, şi, dacă ar fi atins-o el, din nebăgare de seamă, ea ar fi tremurat. În clasa a doua de liceu am fost câţiva colegi la cinematograf şi cu unul dintre ei m-am ţinut de mână, unul dintre ei cu care ascultam împreună Beethoven şi Berlioz şi descifram primele texte din poezia simbolistă franceză. Fusese, ţin minte, atunci, o senzaţie cu mult mai incertă, mai sexuată, mai atrăgătoare decât strângerea ei de mână, decât mâna ei cu o temperatură egală, aproape uscată, neechivocă, mai puţin sexuată decât a unui bărbat. Ce puteam să fac să încălzesc această mână, numai această mână, să-i redau forţa ei unică, ambiguă, animalitatea ei fantastică, neliniştitoare? Nu ştiu, eram disperat, disperat şi trist. Niciodată nu voi fi în stare s-o înving, gândeam, şi mă lăsam dus de mâna ei de fier, de mâna ei care se oprea la umăr.

Capitolul III

Ajuns acasă, doctorul Minda o găsi pe Ludmila aşteptându-l. Probabil că nu-şi închipuise că el va întârzia atât, voise să-i facă o surpriză, şi acum o găsi adormită într-o pijama mare a lui, cu lumina aprinsă deasupra patului. O privi câteva clipe dormind, cu lumina aceea obositoare deasupra capului – era frumoasă, întinsă astfel cu picioarele lungi, desfăcute „conturându-se cu claritate

sub pledul subţire, cu braţele ridicate, pozând aproape, deşi dormea cu adevărat, respirând adânc, mişcându-se încet, chinuit, de parcă l-ar fi simţit. Apoi, în timp ce el îşi aranja haina în dulap, ea se trezi, şi el, fără o vorbă, deschise frigiderul şi prepară un scotch cu gheaţă pentru amândoi. Ea se ridică în capul oaselor, recunoscându-l cu un zâmbet obosit, şi abia atunci îşi dădu seama că era încă prea surescitat de lunga povestire a lui Laurenţiu ca să poată dormi. Stinse lumina din perete şi aprinse un lampadar dintr-un colţ mai depărtat al camerei, se aşeză pe marginea patului lângă ea şi ciocniră, apoi îşi aprinse o ţigară. Întârziară aproape o oră astfel – cu un scotch repetat –, ea deveni subit volubilă, el deveni vesel, râse de câteva ori cu o sonoritate exagerată, încât ea îi acoperi gura cu palma, făcându-i semn spre vecini. Apoi Minda se culcă şi o iubi şi se simţi bine în cuibul acela al lui, în care nu era singur, şi în clipa aceea dori cu putere să nu mai fie singur, acum, că îşi găsise perechea, dar o oarecare reticenţă, o anume spontaneitate greoaie, caracteristică, aproape firească firii sale, îl împiedică să i-o spună prea lămurit şi ei, dar ea înţelese din frânturi de frază mai bine, din lăcomia mereu vie a gurii, a mâinilor sale, a mâinilor sale mari, puternice şi pofticioase ca ale unui adolescent, ca ale unui puber, atât de nerăbdătoare şi lacome încât deveneau stângace, febrile, nehotărâte şi brutale. Ea era mai stăpânită decât el, dar nu, era mai speriată, şi asta îi aţâţa mereu dorinţa de a o poseda total, şi felul în care ea îi scăpa, împotriva voinţei ei, acea spaimă care tremura mereu, niciodată ucisă, în vocea ei şoptită, în epiderma ei albă pătând întunericul, în mişcările ei abandonate, semihipnotice, în ochii ei care râdeau deşănţat câteodată, cu o desfrânare de-o clipă care îl fascina, peste o gură tremurătoare în care se împiedicau mereu ţipete scurte… şi gâtul ei viu, lung, nefiresc de lung, subţire,

înspăimântător… era femeia lui şi era mulţumit de ea şi, simţeau amândoi, ceea ce el nu-i spunea acum îi va spune în curând, cât mai curând, odată când se vor preface amândoi că îi preocupă altceva, vreun amănunt important apărut atunci în epica trivială a vreunei după-amiezi de timp lânced, încremenit, când se pot spune câteva cuvinte mari, grave, fără să trebuiască să roşeşti prea mult, să te prefaci prea mult… într-una din după-amiezile care vor veni, care sunt în faţa pragului deja şi care îi va uni pentru foarte multă vreme, pentru neînchipuit de multă vreme, cum se spunea atât de frumos odată: „Până dincolo de mormânt!”. Un mormânt dublu, nu-i aşa, spre asta tindeau amândoi, un mormânt paşnic, care le surâdea familiar deja, impunător, care nu era, la urma urmei, decât paturile lor două, apropiate, în care se aflau acum, mişcându-se cu atâta neobosealã, căutându-se, alungându-se, trezindu-se deodată aşezaţi transversal, cu capul lângă tăblia de la picioare sau mâna atârnând în gol, în stânga, piciorul deodată lipindu-se de covor şi apoi revenind în trupul lor comun care încerca să se agaţe de acel pat uriaş dublu, de parcă ei ar fi stat nemişcaţi, şi el, mobila aceea, se mişca şi se zgâlţâia, încercând să-i azvârle spre exterior, într-o centrifugare aproape spaţială, acel pat care voia atât de greu să se transforme în mormântul lor spre care tindeau, pe care îl apropiau şi-l depărtau în fiecare clipă, speranţa lor, mormântul lor dublu, surâzător… într-una din după-amiezile care vor veni, poate chiar mâine, îşi propunea Minda, încercând să adoarmă, ascultându-şi trupul care respira lângă trupul ei, cu sângele liniştindu-se, retrăgându-se cu un zgomot nesimţit din vârfurile depărtate ale degetelor, din umerii care se răceau binefăcător, din membrele inerte pe care nimic nu le mai putea mişca aşa cum se îngropau acum în piatra cearşafului… Ea nu gândea nimic, pentru că era mai

curată, iar trupul ei „gândea” cu mult mai mult şi mai muzical, dar surâdea fără să vrea, la rându-i, unei după-amiezi din acelea, atât de apropiate probabil, care îi lega deja, prima lor după-amiază casnică, ei, deja obosiţi de acea singurătate în doi, falsă, renegată acum, care durase prea mult… în zâmbetul ei indecis, devorat în fiecare clipă de întunericul din jur, albăstrui, se scălda deja ora aceea din după-amiaza care se apropia, o auzea zgâriind tăblia uşii de la intrare, strecurându-se ca o pisică printre picioarele arcuite ale scaunelor din hol, aşezându-se lângă perna pe care stătea aparatul de telefon, împingând aparatul, răsturnându-l cu o mişcare leneşă pe parchet şi instalându-se acolo, în aerul acela apăsat de obişnuinţe vechi şi tiranice, de consemne stricte ca nişte ritualuri pe care ea le cunoştea bine, aproape în întregime, de aerul acela de nepătruns, calm, care îi aparţinea deja, în care se strecurase de atâtea ori aşa cum îţi strecori degetul, jumătate pe furiş, într-un inel vechi de familie sau îţi prinzi o broşă din platină, cu pietre stinse, opaline, ce n-au mai fost purtate de aproape un secol, cu acul tocit de mâinile fine străvezii ale unor bunici cu mult mai tinere decât femeia de acum, şovăitoare, încercând să pătrundă într-un secol neînţeles, atrăgător, atât de depărtat… Era o după-amiază binecuvântată, pe care ea şi trupul ei, surpându-se în somn, o aşteptau, o chemau, pentru care era pregătită şi căreia avea să-i servească cu cinste, fără de prihană… în care avea să-l subjuge lin, definitiv, aşa cum el aştepta, nerăbdător, dezarticulat de-o aşteptare lungă, ca un coridor prea drept, fără tablouri, sever, şi va şti să ia asupră-şi partea aceea din el care îi aparţinea şi care rătăcea de câtăva vreme, sălbăticită, în fiinţa lui de bărbat singuratic, înăsprit fără rost într-o celulă în care se închisese singur şi din care ea îl va elibera, cu blândeţe şi fermitate… Da, trebuia să fie o oră a unei după-amiezi, ea

îi simţea deja mirosul, culoarea care creştea deasupra trupului ei ca o umbră liliachie, tot mai mult, tot mai prezentă, împingând-o definitiv în somnul acela care o smulse, ca o îmbrăţişare, ca o promisiune certă, definitivă.

…Trecu o zi foarte încărcată pentru Minda, a doua zi avu din nou „specială” şi foarte mulţi solicitatori, cele două bănci lungi, galbene, din holul comun erau pline de pacienţi care-l aşteptau. Deşi nu obişnuia acest lucru – şi nici nu voia să se încetăţenească acest obicei –, stătu aproape o oră după program, la rugămintea direcţiei, dar când ieşi, se simţi deodată foarte bine, aproape odihnit. Ludmila îl aştepta, sau un telefon cel puţin, şi el se gândea că va merge fără să se anunţe, va cumpăra o sticlă pe drum şi ceva, un mărunţiş de undeva, un obiect mărunt, colorat sau nu, care să fixeze după-amiaza aceasta pentru amândoi. Privi ceasul, era cu puţin înainte de şapte, avea tot timpul deci, îşi impuse să nu ajungă la ea înainte de o oră şi să meargă pe jos, relaxat, atent la fiecare pas… trebuia în această oră de singurătate să se odihnească, pentru ca falsa odihnă pe care o simţea să nu se prăbuşească în vreo depresiune fiziologică, abia simţită, dar ea, care-l cunoştea prea bine, ar fi ştiut şi s-ar fi simţit jignită că el îi dămieşte oboseala lui de la sfârşitul zilei, fără nicio scuză, pentru că bărbaţii tari nu au niciodată scuză. Când coborî scările de marmură tocită care îi aminteau de fiecare dată, fără greş, de scările de la liceu, pe unde nu urcau decât profesorii şi pe unde se strecurau ei, pe furiş, uneori, fericiţi că încalcă o interdicţie şi un privilegiu, simţi în urmă nişte paşi mărunţi, pe tocuri, şi putu deja să-şi închipuie „persoana”, mică, grăsuţă, cu obrajii grăsuţi jucând în tactul paşilor sacadaţi, mecanici, şi rări şi mai mult paşii, ca să fie depăşit, pentru că nu îi plăcea să coboare scările împreună cu cineva. Paşii se răriră şi ei şi atunci întoarse capul, de nevoie, cu o

plictisită curiozitate, şi o recunoscu imediat, încercând să se prefacă însă că-şi continuă drumul, de parcă n-ar fi văzut nimic atunci când i se răsucise craniul, de parcă privise înăuntru, spre un obiect din el, şi o clipă i se păru că va scăpa, „ea” încetinise intimidată paşii, rămânând puţin în urmă, dar era o fire voluntară probabil, pentru că o simţi foarte curând lângă umărul său – mai avea trei sau patru trepte până jos şi portarul se pregătea deja să-l salute – şi-o auzi vorbind, cu timbrul ei răguşit, ciudat de plăcut, de fiecare dată ciudat de plăcut, deşi nu vorbise cu ea decât în două rânduri. E unul din aceia care nu-şi pierd timbrul la telefon, gândi el şi începu să asculte, deşi ea era la mijlocul frazei; din fracţiunea de timp în care el îşi îndreptă atenţia spre ea, toate cuvintele, deja spuse, săriră la locul lor şi el auzi următoarele:

— Ai trecut pe lângă mine fără să mă saluţi, domnule doctor, ceea ce nu se face… mai ales la un om ca dumneata, cu pretenţii…

Minda simţi un mărunt val de căldură la acel „dumneata”, precum şi la intonaţia ei jucăuş-insolentă, care reuşise şi în cursul convorbirii telefonice să-l irite puternic în primele secunde, şi o întrebă:

— Ce doriţi dumneavoastră? şi se opri. „Trebuie să fiu atent, gândi el reflex, e unul din indivizii care mă poate scoate din fire înainte ca să bag bine de seamă…”

Ea îl privi în ochi fără o vorbă, cu atâta insistenţă, încât îl obligă şi pe el s-o facă o clipă. Zâmbea şi, deodată, din mijlocul acelei feţişoare rotunde, frumuşele, puţin triviale, sclipiră nişte ochi de-o expresie amuzată, care, deasupra aerului său brutaldistant şi a mişcărilor ei de femeiuşcă insolentă, păreau că vorbesc: „Ce proşti suntem, doctore, hai, nu mai fi ipocrit… Şi ce dacă sunt o femeiuşcă pe care dumneata n-ai s-o bagi niciodată în seamă? Poate nici nu vreau asta…”. Cam aşa ceva, pentru că simţi cu

uşoară mirare un vag curent subversiv care începea să-i macine morga care voia să-l apere de intrusă. Era Mia Fabian, pacienta care îl găsise la telefonul de la clinică, şi în clipa aceea îşi aminti abia că uitase să cerceteze cum parvenise ea să-l găsească acolo, dar îşi răspunse singur, acum, cu o ridicătură din umeri: astfel de pramatii ajung uneori să se infiltreze acolo unde alţii, care au într-adevăr nevoie…

— Îmi permiţi să te însoţesc câţiva paşi, continuă ea, portarul arde de nerăbdare să te salute…

Şi ea făcu câţiva paşi înainte, ca să nu-i dea timp să refuze, cu acelaşi mers ţopăitor, probabil foarte obositor, şi el, dând a doua oară din umeri, cu sprâncenele sale groase, puţin ridicate, ieşi. Avea prea mult umor ca să nu guste situaţia, deşi în cariera-i de practician mai trăise cel puţin câteva variante ale aceleiaşi. Nu reuşea însă să se debaraseze de uşoara enervare pe care i-o producea permanenta ei semitutuire, dar îşi reprimă şi asta şi se hotărî să termine repede scena, fără crispare, luându-şi partea sa de amuzament şi plantând-o definitiv. Aşa că în faţa porţii se opri şi luă mina unui om politicos, dar grăbit.

— A, făcu ea, credeam că facem câţiva paşi, dar, mă rog… Deşi ştiu că-ţi place să apari cu femei frumoase, dar…

— Dumneavoastră, începu el pe un ton voit moale, îmi comunicaţi mereu amănunte despre persoana mea, pe care nu doresc să le cunosc… şi e împotriva principiilor mele să ofer consultaţii pe trotuar, aşa că…

— Asta-i bună, irupse ea, fără să-şi piardă însă expresia jucăuşă, vorbeşti cu mine de parcă m-aş agăţa aşa de dumneata ca să!… N-am vrut să te mai reţin în cabinet, văzusem şi-aşa că-i ora peste program şi… oricum, parcă am fost amici, odată… sau…

— Aş fi preferat să depăşesc programul în cabinet

decât aici în stradă! punctă el cu răceală şi fu mulţumit de fraza sa, dar Mia Fabian izbucni într-un gâlgâit interminabil, privindu-l aproape cu compasiune, şi el se frământă puţin pe loc, fără s-o arate, nemulţumit încă o dată de prejudecata bunei sale creşteri care îl împiedica să părăsească o femeie fără s-o salute, şi nu puteai saluta o femeie care râdea, mai ales în felul acesta.

— Asta-i bună, făcu ea a doua oară, mă pui şi la punct acum! şi-l privea în continuare aşa cum priveşte o femeie de treizeci pe un adolescent cu coşuri, stângaci-obraznic. Ai dreptate, e o bună pedeapsă pentru snobismul meu! Toată lumea îmi dă ghes: „Du-te şi la Minda, până nu te vede el, nu poţi fi sigură de diagnostic!”. Deşi, ţi-o spun sincer, astea nu sunt decât mofturi. Ciulin e un specialist la fel de bun ca dumneata, dar dumneata eşti la modă şi el nu!

Minda simţi cum trebuie să depună un efort ca să-şi stăpânească contrarierea că este târât într-o discuţie care nu-I privea şi în care nu reuşea să găsească tonul care-i convenea lui:

— Cazul dumneavoastră e banal, continuă el, încercând să treacă pe terenul său, din momentul în care veţi fi în posesia medicaţiei, micile dumneavoastră inconveniente se vor fi rezolvat...

— Fals! sări femeiuşcă, furioasă, deşi, el trebui s-o recunoască, dintre ei doi, ea se stăpânea cel mai bine. Mi s-a preparat în mod special medicamentul la Farmacia nr. 3 de către domnul Mihailopol, pe care-l cunosc personal şi care voia să mă servească, şi nu a dus la nimic... Simptomele s-au ameliorat, dar de fapt...

— V-am mai spus, făcu Minda, mereu calm şi stăpânit, simţind cum discuţia aceasta inutilă îi mănâncă din timp, din odihna lui, trebuie să faceţi rost de medicamentul străin... fungicidele noastre nu dau încă

rezultatele scontate! Acest lucru vi-l poate atesta şi „domnul Ciulin”! făcu el cu o uşoară plecăciune maliţioasă.

— He! He! făcu femeiuşcă scuturându-se de râs şi făcându-i cu degetul roşu de ojă. Te roade invidia, doctore, şi…

Minda se aplecă însă ceremonios, rece, şi spuse:

— Îmi pare rău, trebuie să vă las. Bună seara! şi se întoarse, decis s-o lase acolo.

Dar în aceeaşi clipă auzi distinct în spatele său:

— Laşule!

Şi când se întoarse, dintr-o mişcare, rămase într-adevăr descumpănit o clipă, pentru că ea râdea, neforţat, cu toată faţa şi cu ochii aceia, ca şi vocea, discordanţi cu întreaga ei personalitate măruntă şi trivială, ochi blânzi, calmi şi calzi.

— Dumneata eşti un om serios, de ce joci teatrul ăsta! Crezi că mă păcăleşti pe mine?!

— Doamnă, vă rog să consideraţi că…

— Haide, haide! făcu ea şi din nou îi apărură gropiţele în obrajii bucălaţi, foarte proaspeţi, ca de copil, în contrast cu buzele prea puternic, vulgar conturate cu creionul roşu de buze. Nu-ţi mai da osteneala să te prefaci… în faţa mea nu eşti decât cel care eşti!

— Daa?! făcu Minda surprins şi făcu o jumătate de pas spre ea. Şi cum sunt anume, dacă-mi permiteţi?!

— Ei haide, iarăşi începi! făcu ea, cu tonul cu care o femeie bate pe umeri bărbatul. Ceea ce e caraghios e că dumneata îţi închipui că eu aş avea cine ştie ce planuri şi că chestia cu boala mea nu-i decât un pretext! Dacă crezi că am pus ochii pe dumneata şi aşa mai departe, te înşeli! Nu-mi placi deloc ca bărbat, iartă-mă că ţi-o spun…

Minda deschise ochii, părându-i-se că visează: ca şi cu câteva zile în urmă, la telefon, insolenţa ei, după o primă formă de iritare, îi producea acum un interes

aproape amuzat, atât de… oricum, ajunseseră destul de departe dacă ea îl respingea deja ca bărbat. Se stăpâni să nu zâmbească şi spuse:

— E o mare dezamăgire, pe care numai timpul o va consola!… („He, he, he!” râdea ea, bine dispusă, privindu-l cu o anume compasiune caldă.) Totuşi, trecând peste această dură lovitură, continuă el, m-aţi îndatora dacă mi-aţi spune mai răspicat cum anume „sunt” eu, pentru că, după cum am înţeles, nu-i aşa… în spatele teatrului pe care-l joc, ascund, mefistofelic, o cu totul altă mască şi…

— Ei, las-o, las-o! făcu ea. Te-ai supărat acum!…

— Dar nu m-am supărat deloc! replică Minda, şi atunci, în clipa aceea, nu rostea decât adevărul. Dimpotrivă, sunt foarte curios ce se ascunde sub această mască pe care privirea dumneavoastră, cu mult prea pătrunzătoare, a sfârtecat-o fără milă!…

— Ah, cum vorbeşti acum! replică ea, încântată mereu, nu se ştia prea bine de ce. Spui nişte fraze! Oricum, îmi placi mai mult aşa decât adineauri, când făceai pe cocoşelul grav şi fandosit… Parcă n-aş şti cine eşti!

— Da?! spuse Minda tot mai uimit de această trivialitate francă. Tocmai asta voiam să… şi cum anume sunt?

El începuse să vorbească mai uşor, mai cursiv, mai relaxat, intrând în jocul ei dintr-un imens şi, la urma urmei, foarte odihnitor amuzament.

— Ei, cum anume eşti? Dar ce ne-am proţăpit aici? Fii galant şi însoţeşte-mă câţiva paşi! şi ea o porni înainte, pe tocurile ei prea înalte, şi Minda, după o clipă, dar nu de şovăire, ci ca s-o contemple mai bine în tot mecanismul ei, o urmă, făcându-şi reflex socoteala că putea să mai întârzie cu ea zece minute, cu condiţia să ia apoi un taxi.

— E foarte bine! începu să sporovăiască Mia Fabian,

păşind cu încântare lângă statura masivă, elegantă, a lui Minda. E foarte bine şi nimerit ca la „serviciu” să-ţi iei o mutră gravă, pretenţioasă… asta impresionează pacientul şi-l face să d ea drumul mai mult la pungă!

Şi ea râse, şi Minda, care-şi propusese să-i facă jocul un timp, râse şi el.

— Dar cu mine ar fi ridicol, ciripi Mia Fabian mişcându-şi cu ostentaţie şoldurile prea pronunţate de un taior strâns croit, mai ales că ne şi cunoaştem dinainte şi…

— A, de la leu Nestorescu… îşi aminti Minda, frecându-şi fără să vrea mâinile. Ce mai face?

— Icu? întrebă ea, ridicând sprâncenele mult deasupra ochilor ei puternic conturaţi cu negru. Habar n-am! Nu l-am mai văzut de vreo lună… i-am dat însă un telefon alaltăieri şi i-am spus că te-am consultat… m-a întrebat ce mai faci şi, dacă vrei, să-i dai un telefon…

— Da?! se miră Minda, tot mai uimit, amuzat-uimit, cum persoana sa putea fi atât de uşor şi de repede amestecată în relaţiile acelei lumi – chiar şi în memoria acelei lumi – din care sărise, ca un peşte durduliu, Mia Fabian. Bine că mi-aţi spus, continuă el cu seriozitate, am să-i dau un telefon bătrânului Nestorescu…

— Mai ştii numărul? întrebă ea şi i-l spuse.

Era un număr făcut din zerouri şi o aceeaşi cifră care se repeta de două ori, un număr parcă al unui serviciu de utilitate publică, care i se impregnă imediat în memorie.

— Nu-l notezi? observă ea. Vrei să-ţi dau un pix?

— A, nu, replică surâzând Minda, îl am notat! (Minţea, dar întreg jocul îl amuza tot mai mult. îşi privi ceasul: mai putea să mai întârzie şapte… chiar zece minute).

— Nu-i elegant să te uiţi la ceas când eşti cu o doamnă! îl apostrofă ea, privindu-l şăgalnic, cu colţul gurii ei grăsuţe ridicat puţin în sus, probabil într-un fel care ei i

se părea irezistibil. Cu toate acestea, atitudinea ei nu era indecentă; balansa uşor între armele obişnuite de seducţie ale unei femei de condiţia ei, aproape automatisme, şi un anumit ton de lejeră camaraderie, ca între *copains*.

Continuară apoi să meargă, fără un cuvânt. Erau amândoi mulţumiţi, fiecare în alt fel; Mia Fabian pentru că-i reuşise consultaţia pe care şi-o plănuise şi mai era şi însoţită de un asemenea domn serios, impunător, Minda pentru că se amuza copios, odihnindu-se tocmai în acest fel, un alt fel de relaxare decât şi-o promisese, într-o plimbare liniştită, de o oră, solitară, dar se pare la fel de eficientă, tocmai prin aerul de divertisment, de insolit jucăuş pe care-l aducea. Întâlni o cunoştinţă şi avu – spre amuzamentul său crescând – o clipă de derută, deoarece era văzut într-o astfel de companie. Cel care-l salutase – un asistent de la catedra lui Zager, neurologul – se înclinase cu tot respectul, şi atunci, cu această ocazie, observă Minda că se îndreaptă spre bulevard, unde vor fi probabil mult mai multe cunoştinţe. O clipă cochetă cu ideea să încerce această formă de teribilism social, de frondă, apărând alături de o astfel de muieruşcă, care, în aparenţă, pentru un ochi neavertizat şi care nu-i cunoştea marea sobrietate, nu prezenta niciun element contrastant. Trecătorii, numeroşi la acea oră, păşeau cu indiferenţă, unii chiar respectuoşi, pe lângă acest cuplu format dintr-un domn serios, iremediabil serios, bine îmbrăcat, cu un mers elastic, şi o doamnă ceva mai tânără, în jur de treizeci, poate chiar mai puţin, maturizată însă printr-un uşor exces de fardare, o femeie bine îmbrăcată, puţin cam „plinuţă” în uşoara ei disproporţie cu talia înaltă a însoţitorului ei, dar felul ei de a înţepa trotuarul, hotărât, cu tocurile ei foarte înalte, arăta că se simte perfect potrivită în acest cuplu, şi nimeni, din cei care îi întâlneau, nu gândea altfel. O pereche sobră, de vechi cunoştinţe, nu-

i aşa… în niciun caz soţ şi soţie, nici măcar amanţi, deşi, cine ştie… dar nu, puteau fi colegi de instituţie, evident o instituţie culturală, un centru de cercetări sau aşa ceva… sau… poate avocaţi, da, colegi într-un barou, sau rude prin alianţă, în sfârşit… Minda se simţi astfel tentat să prelungească gluma, îngroşând-o, lăsându-se dus spre bulevardul larg, cu pomi, spre care, poate instinctiv, îl duceau paşii ei, şi deja savura, singur, unele mărunte surprize, dar apoi renunţă, zicându-şi că nu-i era permis să violenteze în niciun fel optica unor oameni serioşi, care îl stimau, şi, dacă se distra în acest fel, trebuia s-o facă singur. O rugă deci, cu tonul său ceremonios, fin exagerat, pe care şi-l luase faţă de ea de când acceptase acel joc atât de inedit, să se abată din drum, şi ea acceptă imediat, privindu-l în faţă, cu unul din zâmbetele ei mici, care îi stăteau deodată foarte bine şi nu păreau a-i aparţine. Va mai întârzia două sau trei minute, se gândea Minda, şi apoi se va eclipsa, râzând singur, povestindu-i Ludmilei totul, până la amănunt, ca să râdă împreună.

— Eşti însurat? întrebă ea, deodată, ca un vechi camarad.

— Nu, răspunse Minda, reluându-şi uşoara sa afectare din ultimele minute, sunt un burlac convins. Nu am…

— Mă miră, îl întrerupse ea, un om cu situaţie, ca dumneata… şi bărbat bine, trebuie să ţi-o spun! Sper că nu te-a afectat prea mult ce ţi-am spus în legătură cu faptul că nu eşti genul meu… Asta n-are nicio legătură cu…

— Dar, marşă Minda, trebuie să recunosc că nu mi-a fost perfect indiferent… niciun bărbat nu rămâne indiferent când o femeiuşcă atât de nostimă ca dumneata, dacă-mi permiţi să…

Pronunţase cuvântul „femeiuşcă” cu oarecare teamă de reacţia ei, dar Mia Fabian nu păru să observe nimic

neobişnuit în acest epitet care i se adresa şi spuse, cu nonşalanţa ei obişnuită, cu gesticulaţia ei categorică, nu lipsită de feminitate:

— Haide, haide, doctore… nu te lansa pe panta asta, nu-ţi stă deloc bine! Se vede limpede că nu-ţi plac, probabil pentru că nu sunt din cercul dumitale sau din casta dumitale, cum i-oţi fi spunând… mă rog, n-am nimic împotrivă… şi-apoi, un tip ca dumneata, serios, cu viitor, trebuie să-şi stăpânească reacţiile, să nu se repeadă să facă complimente primei doamne cu care face o plimbare de o jumătate de oră… asta nu se potriveşte cu ţinuta dumitale şi nici nu-mi place…

— Dar de ce, insistă Minda, înveselit că ea pronunţase cuvântul „castă” şi „tip”, „un tip ca dumneata”, îmi spuneaţi adineauri să nu mă prefac… să nu joc pe un altul…

— Ei, asta-ii făcu ea. Adineauri era să mă laşi în stradă, şi-acum mă-nghesui cu complimentele… Mi se pare că îţi râzi de mine sau…

— O, o, cum se poate! replică el, puţin plictisit. Daf aş putea să vă întreb, cu ce vă ocupaţi… unde „aveţi serviciul”?

— Eu?! Ţi-am mai spus, la prima vizită… lucrez la Editura Academiei!

— Da? se miră doctorul, gândindu-se: „Ciudat, eu te credeam dactilografă sau funcţionară la Muncă şi salarii!”. Şi continuă: Şi ce anume, corectoare?

— Ei, asta-i bună! se înveseli ea. De ce să fiu corectoare? Sunt redactoare… Am eu o mutră, aşa, care respinge intelectualitatea?!

— Vai de mine, vai de mine! se scuză Minda, gândind: „Da, de altfel, totul e posibil! Până la urmă am să aflu că e cercetătoare în lingvistică şi că are şi lucrări publicate!”

— S-a făcut întuneric, observă ea, ce-ai zice dacă ţi-

aş permite să mă inviţi undeva, într-o cofetărie, la o cafea? Pentru o jumătate de oră, doar, pentru că…

— Regret din suflet, sunt dezolat, spuse Minda privindu-şi ceasul-brăţară, trebuie să alerg, nu mai pot întârzia o clipă… mă reclamă o îndatorire urgentă! („Am început să vorbesc ca Farfuridi!” se înveseli el, tacit.) Dacă aş fi ştiut din timp, desigur că… neîntârziat…

— Nu face nimic, a fost plăcut şi atât! spuse Mia Fabian întinzându-i mâna plinuţă, albă, cu unghiile lungi, violent roşii, în felul evident în care dau unele femei mâna pentru a le fi sărutată, şi Minda se şi conformă cu o galanterie mereu exagerată.

Ea era bine dispusă, refuzul lui n-o afectă deloc. În clipa când el voi tocmai să se răsucească pe călcâie ca să alerge după un taxi, ea mai spuse:

— Dă-mi puţin pixul dumitale… sau un stilou!…

Ea luă stiloul pe care i-l întinse el şi scrise ceva pe o bucată de hârtie pe care o rupse dintr-un carneţel pe care îl purta în poşeta ei cam mare, laolaltă cu pudriera, batista, portfardul etc., pe care le răscoli ca să-l găsească.

— Ţi-am scris numărul meu de telefon! Poţi să mă suni când vrei, cât de târziu, să şuetăm puţin… nu mă deranjezi!…

— A, foarte încântat, mulţumesc! se înclină Minda şi se îndepărtă repede, ca să nu i se vadă zâmbetul care îi plutea deja pe trăsături.

…Ajuns cu oarecare întârziere, nu prea mare, la Ludmila, nu o găsi singură, aşa că nu putu să-i spună, din prima respiraţie, „aventura” pe care o trăise. Se găseau la ea o veche prietenă şi colegă de facultate împreună cu soţul ei, care locuiau în oraşul C., la distanţă de o oră şi jumătate cu maşina, şi care veneau cu regularitate să o vadă – o pereche pe care Minda nu o vedea cu ochi prea buni din motivele lui însuşi îi erau nelămurite. Astă-seară

era însă nerăbdător să-i vadă plecaţi, dar Ludmila, fără să înţeleagă, sau tocmai din „meşanterie”, îi reţinu atunci când soţii Nistor se hotărâră să plece. Minda se răzbună la rându-i şi plecă împreună cu ei, în jur de zece şi jumătate, deşi, după felul în care îi năvăli sângele în obraji Ludmilei, când se ridică să plece, îşi dădu perfect cont de starea de spirit în care o lăsa.

Ajuns acasă, el întârzie, voit, să-i formeze numărul, ştiind că ea aşteptase ca el să se întoarcă din drum, şi, cunoscându-i mândria, ghicea că ea nu va suna prima chiar dacă ar fi fost ca el să n-o caute zile la rând. Stătea tolănit însă pe un fotoliu, lângă telefon, aşa cum intrase din stradă, aruncându-şi ochii şi răsfoind distrat un ziar pe care îl culese de pe birou, lăsându-se purtat de o ciudată şi plăcută inerţie. Apoi se răsuci în scaun şi ridică receptorul, dar în ultima clipă se răzgândi şi se pomeni formând numărul lui Ceea. Laurenţiu nu răspunse şi Minda deduse că se culcaseră şi scoseseră telefonul din priză. Putea să-şi închipuie, el şi întreaga sa familie duceau o viaţă extrem de echilibrată, în afară de serile când întârzia cu el sau la facultate, Ceea şi ai săi se culcau devreme, în jur de zece. Din timpul studenţiei, când citise mult şi învăţase acerb, cu o putere de muncă care-i impresionase pe colegi şi pe profesori, laolaltă, Minda rămase cu obiceiul, atunci când era acasă, să citească până la douăsprezece punct. Nu renunţase la acest obicei, folosind orele de după cină, ore liniştite, când nu măi era solicitat de pacienţi sau chiar de colegi, pentru a se pune la punct cu „literatura” specialităţii sale, atât de vaste, de internist. Şi acum făcu la fel; îşi luă lângă el câteva tomuri la care citea simultan şi, hotărât să folosească din plin ora care-i mai rămânea, deschise *Bolile metabolismului* de G. Duncan, o carte apărută de curând în româneşte.

Nu citi mai mult de o jumătate de oră însă. Se ridică,

îşi aprinse o ţigară – deşi nu obişnuia să fumeze seara, înainte de culcare – şi se plimbă de câteva ori în sus şi în jos, apoi se apropie de telefon şi formă, în sfârşit, numărul Ludmilei. Telefonul sună lung, fără niciun răspuns. Minda îşi privi ceasul: trecuseră, într-adevăr, cincizeci de minute de când plecase de la ea şi mai bine de o jumătate de oră de când ea aştepta, probabil, telefonul. Acum îl scosese din priză. O clipă, simţi dorinţa să se îmbrace şi să se întoarcă la ea, dar renunţă. O curioasă inerţie îl stăpânea, o moleşeală de care nu se putea scutura. N-avea niciun chef să se întoarcă la Duncan, care-l aştepta deschis pe marginea fotoliului, şi măsură în continuare camera în diagonală, de la colţul biroului până la fereastră şi înapoi, oprindu-se cu grijă şi răsucindu-se de fiecare dată în acelaşi loc. Nu se simţea deloc obosit, nu se putea concentra însă asupra unui singur lucru şi se simţea incapabil de orice iniţiativă. Când avea astfel de stări – rare în caracterul său atât de bine ordonat, dominat fără greş de o voinţă pilduitoare –, el se lăsa în voia acestor „crize” care durau uneori o jumătate de oră, altă dată o jumătate de zi, niciodată mai mult, şi care, prin raritatea lor şi opoziţia lor perfectă la felul lui de trai, la tipul lui de existenţă, îl înveseleau aproape, în orice caz li se aservea cu o lene de iniţiativă, ca un răsfăţ al tenacităţii sale atât de des verificată. Astfel şi acum, nu făcu nici cea mai mică tentativă de a redeschide *Bolile metabolismului*, deoarece era sigur că a doua zi, prin revanşă, va recupera această oră pierdută, şi mai mult chiar. Se întâmplase aşa în atâtea rânduri, şi de aici originea unui anumit orgoliu al său, echilibrator al activităţii sale, perfecta încredere în resursele proprii şi în reacţiile sănătoase, puternice, ale organismului său moral. Nu-i era însă somn şi se abandona acelei pendulări fără rost, care, tocmai prin perfecta ei inutilitate, îl atrăgea, aşa cum, în aceeaşi după-amiază,

plimbarea cu femeiuşcă aceea care-l agasase de câteva ori în cabinet şi la telefon îl odihnise. De ce oare? Numai din divertisment? Sau era o veche formă de teribilism, neepuizată în vârstele adolescenţei, care pentru el, din proprie voinţă, fusese atât de severă, de fructuoasă? Sau poate atracţia unui lucru, mărunt, e adevărat, care se opunea perfect firii sale? Poate, zâmbi doctorul, păşind înveselit de unul singur prin holul său spaţios, care îi servea şi drept birou. Era cazul, poate, şi al acestei inerţii, care apărea atât de rar în viaţa sa plină de muncă şi atât de organizată, „inuman organizată", cum se plângea uneori Ludmila, căreia însă îi convenea în fond felul lui de a trăi, capacitatea sa de a se dirija raţional, de a folosi fiecare parte a zilei pentru un singur scop, calificarea sa profesională.

Tocmai de aceea ceda el acelor mărunte „crize", cum le numea el ironic, ce nu erau, poate, decât astenii scurte ale nervilor săi suprasolicitaţi, de fapt semnale pentru un program supra-încărcat. „Da, gândea Minda, e o artă aceea de a-ţi găsi parametrii proprii, limitele de efort şi de rezistenţă nervoasă". Şi trebui să constate, cu oarecare mândrie naivă, că apariţia atât de rar şi pe perioade atât de scurte a acelor „crize" sau „răsfăţuri" era un semn sigur al aproximaţiei destul de exacte la care se supunea, o cunoaştere destul de precisă a propriilor limite. „Cunoaşte-te pe tine însuţi şi în sensul rezistenţei psihice" spunea el.

Era, oricum, odihnitor acest abandon, şi poate tocmai acest lucru îl împiedicase să-i dea un telefon Ludmilei, ca să-l poată gusta din plin. Era doar un fenomen atât de rar, şi pentru ca mărunta sa astenie să se resoarbă deplin, trebuia, nu-i aşa, lăsată să se consume în voie, iar el avea şansa de a trăi, un timp foarte scurt, într-o „vacanţă" totală a firii sale, de-a dreptul amuzantă, tocmai pentru că se opunea perfect, era o opoziţie perfectă a felului său de a fi,

de a exista şi, poate, de aceea, o odihnă perfectă. Oamenii – monologa în continuare Minda –, cu deosebire cei structuraţi, cei care au o fire cristalizată, puterniceristalizată, simt uneori tentaţia amorfului, aşa cum cei nestructuraţi, probabil, au o veşnică tânjire după ordine, voinţă conducătoare, capacitatea de a opune instinctului raţiunea, şi poate această tânjire după calităţile perfect opuse firii lor amorfe le dă acestora senzaţia de ratare. Nu-nu, se contrazise singur doctorul, senzaţia de ratare e totuşi o senzaţie superioară, a unui individ superior, dacă ea nu e mimată, cum e în majoritatea cazurilor, când devine o formă foarte nimerită de existenţă, un *modus vivendi* al unor firi isteroide, care reclamă mereu compasiunea publică sau pur şi simplu un fel mai „nobil" de a fi mediocru, pentru că, nu-i aşa, sunt mulţi care preferă să pară „rataţi" decât mediocri, deşi, pentru un Horaţiu, *aurea mediocritas* putea fi un scop al unei existenţe… Da-da, oboseala, chiar când e rară şi întâmplătoare, poate fi fructificată, gândea Minda, zâmbind involuntar de noua sa „cauzalitate", cum îşi numea el micile sale descoperiri teoretice în planul existenţei proprii şi private –, oboseala, astenia e şi ea o formă de existenţă, care poate fi supusă, dominată, din care se poate extrage odihnă şi plăcere… da-da, chiar plăcerei Plăcerea de a fi, o clipă, *cu totul altfel*, perfect opus ţie însuţi, nu doar opus sau diferit, ci *perfect opus*, aşa cum un tren vine în întâmpinarea altui tren dintr-o direcţie perfect contrarie, dovadă că rulează ambele pe aceleaşi şine, dar într-un sens opus fiecare. Şi catastrofa pe plan feroviar, în funcţionalitatea moral-nervoasă se transformă în odihnă, relaxare printr-un divertisment total… foarte scurt, e adevărat, apărând la mari intervale, dar totale! Probabil aici se află şi tentaţia spre viciu a oamenilor profund virtuoşi şi decenţi, spre anonimat a

celebrităţilor, spre lene a harnicilor – şi, evident, spre hărnicie a leneşilor! –, spre adevăr a mincinoşilor şi, de ce nu, spre minciună a celor care nu pot trăi în afara adevărului! O minciună măruntă, e adevărat, poate chiar neexprimată sau repede retractată, sau infirmată apoi prin slujirea fanatică a adevărului zile şi ani întregi, dar totuşi… – zâmbi reflex Minda, un zâmbet uitat, puberal, stângaci şi puţin feminin – era o minciună ca o odihnă după o severă profesare a adevărului, poate o odihnă necesară chiar adevărului pentru a regenera cu o nouă forţă din această scurtă izbire de opoziţia sa fundamentală în cadrul îngust al unui caracter perfect structurat şi cu vocaţia născută a sa…

Această „odihnă” scurtă sau „astenie” abia observabilă nu era decât – gândea doctorul – un fel de a-ţi contempla propria existenţă din afară, un fel posibil de a te arunca în afara ei, perfect în afara ei, ca dintr-un tren în mers, dar în loc să te rostogoleşti sub roţi sau să te striveşti pe planşeul de beton al unui viaduct peste care trece duduind garnitura, să pluteşti miraculos alături de ea. Evident, acest lucru nu se putea realiza, atunci când se realiza, decât prin fracţiuni infime de timp şi poate era un fel de leac al existenţei, aşa cum otrăvurile, dozate cu stricteţe, pot fi folosite ca antidot într-o serie de afecţiuni, un fel de *mitridatism*, o adaptare a corpului prin otravă dozată progresiv tocmai ca să reziste unui şoc de acest tip, al unei otrăviri. Da, otrava dozată în porţii infime anihilează chiar otrava, o face suportabilă!… Da – zâmbi încă o dată, amuzat, Minda –, posibilitatea de joc, de a trăi câteva clipe de parcă ai fi cu totul alt om, de a naviga împotriva propriei existenţe, era de fapt o formă a sinuciderii, această trăire a unei existenţe opuse, fulgerătoare, dar nu o anihilare pasivă, sterilă, absolut sterilă, ca în cazul autodistrugerii fizice, ci una dinamică,

activă, fecundă, chiar... o sinucidere de o zecime de secundă sau chiar mai puţin, căreia îi poţi supravieţui, poate o odihnă de existenţă, necesară în acest secol în care existenţa a devenit atât de tensionată, electrică, în care sarcina nervoasă funcţionează uneori în şocuri atât de greu suportate de întreg sistemul nervos, uneori abia supravieţuind de la un şoc la altul... şocurile mari, nervoase, ale secolului!

Minda îşi continua rondul său regulat, pe acelaşi traiect, precis, întorcându-se în loc, de fiecare dată în acelaşi punct, la colţul biroului şi la extremitatea dreaptă a ferestrei ce da spre curte, cu mâinile în buzunarele pantalonului. Deodată îşi dădu seama că are între degetele mâinii drepte o bucată de hârtie cu care se juca reflex de un timp şi o scoase din buzunar, privind-o fără niciun interes, apoi o aruncă pe birou, concentrat mereu în gândurile sale care îl absorbeau şi înveseleau totodată, aşa cum se întâmpla totdeauna când încerca să urmărească un oarecare „motiv" teoretic, uneori pur speculativ, până la ultima sa consecinţă. Era un joc intelectual acesta care îl scotea din monotonia studiului său, dar era şi o formă de exerciţiu, de muncă intelectuală care arăta că, în ciuda teoriilor sale „ad-hoc", mintea sa activă şi ordonată nu putea trăi „hiatusuri" sau „astenii" totale, ca o formă de „odihnă existenţială" sau „fascinaţie a unei stări perfect opuse" etc., etc.

Trecând însă mereu prin dreptul biroului, privirea sa distrată alunecă din nou peste hârtia aceea albă, îndoită, aruncată acolo, de câteva ori, aşa cum, minute întregi, degetele sale se jucaseră inconştiente cu ea. Apoi, el deveni încă o dată conştient de ea, se apropie şi, cu un gest gratuit, de umplutură, o ridică cu două degete şi o despături. Zâmbi apoi imediat, pentru că hârtia nu avea înscris decât un număr de telefon, al Miei Fabian, pe care

îl uitase în fundul buzunarului, deşi îl primise în aceeaşi după-amiază. Minda contemplă cu sprâncenele ridicate, înveselit, cifrele numărului ca pe un desen şi fu uimit că nu aruncase imediat notiţa. Voi încă o dată s-o arunce, când se abţinu şi un zâmbet larg îi înflori pe buze. Privi ceasul-pendulă, vechi cât propria sa vârstă, pe care îl primiseră părinţii săi ca dar de nuntă de la un unchi al tatălui al cărui nume îl purta şi el, Alexandru, Ovidiu-Alexandru! Era, în cinci minute, douăsprezece. Se apropie de telefon, ţinând hârtiuţa în mână, zâmbind larg: „Poţi să mă suni cât de târziu, să şuetăm puţin… nu mă deranjezi!” spusese parcă femeiuşcă aceea, atât de nostimă în ridicolul şi trivialitatea ei francă, şi, cu această frază în gând, doctorul ridică receptorul. Se răzgândi însă pe loc şi formă încă o dată numărul ei, al Ludmilei, care, poate… dar nu, apelul se făcea în gol la celălalt capăt al firului, şi atunci, dând din umeri, cu zâmbetul adolescentin pe care şi-l simţea aproape fizic pe buze, formă numărul de pe biletul îndoit.

— Alo! auzi la capătul celălalt, aproape imediat după primul apel. Minda puse la loc receptorul fără o vorbă, ezită o secundă, apoi surâsul acela ştrengăresc reapăru şi el formă încă o dată numărul.

— Alo! se auzi din nou vocea, ceva mai iritată acum.

Şi Minda răspunse moale, încercând să-şi stăpânească râsul:

— Bună seara, doctorul Minda la telefon! Vă deranjez, duduiţă?!

— A, domnul doctor! se auzi vocea ei, înmuiată şi caldă, deloc surprinsă. Cum de ţi-a dat în gând să mă suni? … Credeam că ai să arunci biletul, de aia ţi l-am şi dat…

— Da, se uimi doctorul, atunci poate e mai bine să…

— Ei, haide, făcu ea cu timbrul ei uşor răguşit, foarte puţin deformat de pâlnia receptorului, astea sunt glume la miezul nopţii, nu mai e o discuţie serioasă dacă…

— Vreţi să avem o discuţie serioasă, duduie? întrebă ipocrit Minda, fericit de acel „duduie” şi „duduiţă”, apelative de care se amuzase întotdeauna auzindu-le întrebuinţate de alţii, şi îşi propuse ca să încerce, cu prima ocazie, şi pe „domniţă”, pentru că se părea…

— Bineînţeles, replică vocea, sau te pomeneşti că vrei să-mi faci curte… afemeiat cum eşti, te cred în stare…

— Afemeiat! făcu Minda, într-adevăr uimit. Sunteţi sigură că nu vă înşelaţi? Chiar afemeiat?

— Haide, haide! replică ea. M-ai trezit la miezul nopţii ca să… vrei neapărat să-mi faci o impresie bună, mi se pare? Ce urmăreşti, domnişorule, hai? şi vocea ei gâlgâi de un râs concesiv şi echivoc.

— Cum, v-am trezit din somn? N-am să-mi iert asta niciodată! replică doctorul, aşezându-se comod în fotoliu, simţind, nu se ştie de ce, o dorinţă ascunsă să-şi frece palmele, un gest pe care nu-l putea suferi.

— Zău? făcu ea. Dar ce-ai vrea să fac la ora asta? Crezi că, dacă nu dormeam, dacă eram cu cineva, ţi-aş fi răspuns? Nu-mi place să fiu deranjată în anumite momente, he, he!

— Ha, ha! râse şi Minda, bine dispus de turnurajocului şi de vulgaritatea atât de francă a femeiuştii.

O convorbire telefonică conserva întreg ineditul hazliu al situaţiei şi, în plus, nu era atât de compromiţătoare ca o plimbare pe străzi, în văzul lumii. îşi promise ca, în cazul că va mai simţi vreodată nevoia să-i vorbească, amuzându-se de limbajul şi reacţiile ei nude, s-o facă exclusiv la telefon. Trebuia în acelaşi timp să-i interzică să-i mai solicite serviciile în calitate de medic, mai ales că îl avea pe „specialistul Ciulin”, de care el nu auzise niciodată, dar care era, probabil, din aceeaşi făină… „doctor de femeiuşti”… foarte bine! îşi propuse să nici n-o

mai vadă, pentru că, realmente, nu simţea nici cea mai măruntă atracţie fizică spre acea femeie, cu trupul ei cam îndesat şi unghiile violent vopsite… cu lipsa ei totală de candoare, de feminitate… se putea însă să fie o bună camaradă, evident, pentru cei de-o seamă cu ea, *ejusdem generis*…

— Ei, ai tăcuti întrebă ea. Ţi s-a făcut somn? Cine ştie cum ţi-ai petrecut seara, hai? Doar nu eşti obosit că ai stat să citeşti prin manualele alea ale dumitale, recunoaşte?! Nu eşti omul, de altfel…

— Dar ce, marşă el, înveselit şi curios, puţin emoţionat dintr-o pricină nelămurită, eu vă întreb pe dumneavoastră ce-aţi făcut în…

— Ascultă, ştii ceva… dacă tot ne ţinem de-un fir la miezul nopţii, hai să nu ne mai dumneatarisim… mă tot iei cu dumneavoastră etţetera… nu ţi se pare că nu se potriveşte?

— Cu ce? întrebă el, râzând uşor.

— Cu ce! Cu nimic… în faţa mea nu trebuie să te prefaci… poţi să dai dracului toate snobismele voastre împuţite, care, trebuie s-o recunoşti, sunt şi cam plicticoase… ce nevoie ai, când vorbeşti cu o doamnă la miezul nopţii la telefon, să spui tot felul de prostii… nici nu te prind, de altfel!

— Da-da, ai dreptate, râse încet Minda, nu mă prind! Dar ştii, puterea obişnuinţei!

— Să fim serioşi! ciripi ea la celălalt capăt, deosebit de bine dispusă. Mai bine spune-mi nişte bancuri, sau să-ţi spun eu… când stau cu cineva faţă în faţă, sunt mai rezervată, să ştii, mai timidă!…

— Da?! se uimi, destul de grosolan, Minda.

Dar ea adăugă imediat, cu volubilitatea ei de neînfrânt:

— Dar la telefon e altceva… mai ales la ora asta,

faptul că stau în pat, într-o cămăşuţă destul de subţire, şi mă conversez cu un tip atât de fandosit ca tine... e ceva, nu?! Parcă mă gâdilă ceva, he, he!

— Ha, ha! râse şi Minda, fără să vrea, simţind că roşeşte de ce aude, furios în acelaşi timp de propria sa crispare. Oare pe femeiuşcă asta n-o scotea nimic din firea ei uşuratică şi agresivă?!

— Ei, hai, îl îmboldi ea, mai spune ceva, nu mă ţine aşa, că începe să mi se facă frig!

— Ce să-ţi spun, „domniţă”, riscă el, poate vrei să-ţi fac curte.

— Fă-mi, de ce nu?! Poţi să-mi faci şi altceva, la distanţa asta, he, he! Minda resimţi o scurtă panică şi, furios pe sine însuşi, continuă, deşi începea să regrete c-o sunase:

— Trebuie să mă înveţi ce să fac, că eu...

— O, bebeluşule, tare mai eşti candid şi parşiv! Ştii tu foarte bine, mult mai bine decât... ia spune-mi mai bine, la câte femei ai sucit capul până acum?

— Ei, asta-i! râse el. Mă faci să roşesc... m-ai luat aşa...

— Dar acum cu cine eşti? Sau eşti cu mai multe, hai? Ia spune-mi o minciună frumoasă! Te pomeneşti că e una lângă tine întinsă în pat şi... eşti în stare! Cunosc eu tipii ăştia marţiali şi reci: „Aş fi preferat să depăşesc programul sus în cabinet decât aici jos, în stradă!” îl maimuţări ea.

— Ia uite, ai ţinut minte!

— Păcat că nu te-ai văzut în oglindă! îmi venea să mă îndoi de râs! Sanctitatea sa, care pune la punct o femeiuşcă obraznică, care vrea să-i facă ochi dulci, poate chiar vrea să-l ia de bărbat pentru că s-a interesat în prealabil de salariu şi de procentele de la policlinică...

— Recunoaşte că te tentează, drăguţă! spuse el, neştiind ce să răspundă la un asemenea val de enormităţi.

— Dacă nu te superi, îţi spun sincer: nu! Prea suntem amândoi canalii ca să ne înţelegem! îi ştii pe ăia care au divorţat din potrivire de caracter? „Tovarăşe judecător, zicea el, ne potrivim prea bine: ea beţivă, eu beţiv, ea mincinoasă, eu mincinos, ea curvă, eu curvar”, he, he!

— Mă faci să roşesc, domniţă! spuse el, neminţind.

— Eu pe tine! Drept cine mă iei? Poate că…

În aceeaşi clipă, Minda aruncă receptorul în furcă şi se ridică în picioare dintr-o mişcare. Făcu câţiva paşi, trecu în baie fără să ştie de ce, aprinse lumina şi se văzu în oglinda de deasupra chiuvetei. Tresări, era roşu violent la faţă, de parcă ar fi fost lovit cu o mănuşă. îşi scoase ochelarii, îşi frecă ochii cu mâna stângă, masându-i încet, şi se privi din nou, cercetător, străin: avea ochii puţin dilataţi, surescitaţi şi urme roşii pe obraz ca nişte dungi. Se întoarse încet şi stinse lumina, dar rămase pe loc, în întuneric. Atunci sună telefonul. Abia la al doilea apel el se mişcă, deodată grăbit, pentru că îşi aminti brusc de Ludmila. Era însă tot ea, aceeaşi voce plăcută, caldă, distinctă, fără inflexiuni emotive, veşnic bine dispusă:

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea.

— Nu ştiu… se bâlbâi el, s-a întrerupt… tocmai voiam să te sun, dar m-am gândit că vrei să te culci! De altfel…

— Aiurea! spuse ea. Nu mi-e deloc somn. Te ascult, dă-i drumul…

— Spune-mi tu ceva, replică el, începând să-l plictisească, să-l obosească deja acel joc care se prelungea. Gândul la Ludmila nu-i murise. Făcu o sforţare: Spune-mi, domniţă, cine te iubeşte?

— Pe mine? se auzi gâlgâitul ei încântat. O mulţime, drăguţule! Nu duc lipsă şi-mi face plăcere asta, o recunosc pe faţă! Deşi nu mă culc decât cu unul singur!

— Haida de! o imită el, privindu-şi vârfurile pantofilor.

— Parol! Când ai să mă cunoşti mai bine, ai să-ţi dai seama! întreabă-l şi pe leu, care…

— Pe cine?

— Cum pe cine? Pe Nestorescu, pe cobzarul ăla care a încercat şi el marea cu degetul… nu că mi-ar fi ruşine, dar poţi să mă crezi, e foarte incomod! în primul rând e riscant, tu ştii bine, ca doctor, asta, şi nu-mi place să am de-a face cu serviciul dermatoveneric, he, he! mai ales că atunci când o femeiuşcă nostimă ca mine încape pe mâna voastră, o vindecaţi şi de altele, nu numai de ce are ea… şi p-ormă e incomod în sensul real al acestui cuvânt… trebuie să-l minţi pe unul pentru altul şi pe amândoi pentru un al treilea! Da, poate că-i interesant la început, pentru fetişcane, deşi eu şi când eram mai mică nu făceam asta! E aşa, amuzant, la început, să ieşi din patul unuia şi să te plimbi cu altul în parc şi să nu-l laşi să te ia de-un deget, să-l faci să asude până pune mâna pe tine, dar, de fapt, e profund plicticos! Nu trăieşti niciodată dragostea până la capăt, şi eu, să ştii, ciripi Mia Fabian, eu sunt în amor ca şi la mâncare, nesăţioasă: vreau totul! Când las un bărbat, las numai pielea de pe el, şi aia scorojită şi ruptă, aşa cum îşi aruncă şarpele blana! Tu eşti însă dintr-ăia care-i place să ţie un cârd după ei, hai!

— Ai o părere prea bună despre…

— Hai, las-o, ce, crezi că vreau să-ţi fac morală? Faci ce-ţi place, dar în faţa mea ai avantajul că poţi să te arăţi cum eşti… nu e nevoie să faci fiţe, să-ţi dai aere, care, la urma urmei, sunt şi foarte obositoare… Cu mine poţi să fii un camarad, să ştii că eu sunt loială! Nu amestec borcanele şi nu trăncănesc! Dar, apropo, cum de nu eşti la ora asta împreună cu distinsa doctoriţă Ogrin? Cu Ludmila?

— Cum? se fâstâci din nou Minda, simţind deodată acel „bici” al unei mănuşi de piele, pe faţă. Ce fel de

Ludmila?!

— Ei, asta-i! Credeam că eşti numai fandosit, dar acum văd că şi minţi! Vă ştie o lume… bineînţeles, ea e „oficiala”! De celelalte nu te întreb, mai ales că…

Minda depărtă receptorul de ureche şi-l aşeză încet pe perna aparatului. Simţea cum îi zvâcneşte sângele în vine, o ciudată emoţie şi ruşine îl invada. Deşi, la oarecare distanţă, se auzea ciripitul Miei Fabian, egal în debit, proaspăt şi limpede, uşor răguşit, dar şi cristalin totodată, trecând ca un tăvălug peste el, peste deprinderile sale, peste puterea sa de reacţie şi stăpânire… ea era mai tare în acel joc de cum crezuse, trivialitatea are o forţă impresionantă, se pare, şi o insensibilitate la fel de remarcabilă, aproape masculină… în timp ce el, cu experienţa sa de viaţă, cu forţa sa, cu atâţia oameni, bărbaţi şi femei, care-i trecuseră pe sub mână, care i se abandonaseră cu spaima aceea animalică de moarte în ochi, el roşea stupid ca un puber, făcea un puls instabil ca o fată de pension… luă din nou receptorul şi auzi:

— …Tatăl meu murise pe front, nu mi-l amintesc, dar cred că era un bărbat care plăcea femeilor… galant, darnic, se pierdea în petreceri, n-a lăsat în urmă decât o fotografie, care îl arată cu pălărie şi fular de mătase ca Rudolf Valentino, şi maică-mea, săraca, deşi a avut multe de tras după el, l-a iubit până a murit…

Eu nu l-am iubit, pentru că nu mi-l aminteam şi pentru că îl uram că murise şi ne lăsase pe noi două singure, la discreţia bărbaţilor, a mizeriei… Ea cred că de asta a şi murit, ea nu era o femeie dintr-astea, moderne, cum sunt eu, de exemplu, făcute să „răzbească” prin viaţă! Trebuie să recunoşti, o specie destul de neplăcută de femei, astea care „răzbat”, cot la cot cu bărbaţii… să vă fie ruşine că ne-aţi acordat drepturi egale! Ce prostie! Tocmai această „egalitate” e de fapt începutul inegalităţii, al

dispreţului faţă de ce înseamnă o femeie, mai mult chiar, faţă de amintirea pe care o păstrează orice bărbat despre *femeie*, începând cu mama sa şi apoi cu prima fată de care s-a apropiat. Adolescenta aia stângace şi proastă, gâsculiţa aia de provincie care trebuia să fie suma delicateţii şi farmecului acelei slăbiciuni care subjugă pe bărbat sau, mă rog, pe viitorul bărbat care tânjeşte în orice licean… şi, ai să râzi, de multe ori această gâsculiţă stângace şi care calcă în strâchini, care râde şi plânge când nu trebuie, de cele mai multe ori îşi îndeplineşte cu succes grozavul ei rol, cel mai greu rol din viaţa ei, atunci, la început, în faţa voastră, care, la vârsta aia hidoasă, sunteţi obraznici şi răutăcioşi, fără niciun Dumnezeu, nişte monştri mici şi crude animale de pradă… Ce faci, ai adormit?!

— Nu-nu! spuse Minda. Ascult! Continuă.

— În sfârşit, nu vreau să-ţi spun toate într-o seară, dar îmi place să vorbesc cu tine, pentru că nu eşti prost… cred că e singura ta calitate, hai? He, he!

— Ha, ha! râse Minda, aproape cu slugărnicie, şi râse de două ori, o dată în el şi o dată spre ea, şi în clipa aceea nu ar fi putut spune cu precizie care din cele două râsete era al său, dacă era vreunul. Ai totuşi puţină încredere în mine, spuse el, ca să spună ceva, dacă îmi spui astea?…

— Nu prea… aş fi spus-o oricui, dacă m-ar fi sculat din somn, astăzi, la ora asta… Am făcut greşeala să mănânc nişte papanaşi înainte de a mă culca – în mod obişnuit nu mănânc seara, pentru siluetă – şi am avut un vis urât… de-asta, când m-ai trezit, ţi-am fost recunoscătoare…

— Ei totuşi, insistă el, mi-ai spus mie şi nu altcuiva!

— Da, se poate… făcu ea, pentru prima oară gânditoare. Apropo, ştii că o cunosc pe logodnica ta, pe Ludmila?

— Apropo de ce? spuse Minda repede, ca să-şi

ascundă uimirea.

— Nu ştiu, replică vocea, am fost colege de şcoală… într-o vreme am fost şi prietene, deşi nu ne potriveam deloc, dar ea a dorit foarte mult asta, nu ştiu ce i se năzărise la mine! Era o fată inteligentă, curată, cea mai bună din clasă… avea scârbos de multe calităţi, pentru mine… mă şi complexa puţin, de aia, până la urmă, am şi dat dracului întreaga prietenie, ştii, cu ifose, jurnale, panglicuţe şi bileţele, confesiuni şi miliarde de secrete grave… Ceea ce mă plictisea mai mult erau nu toate astea, ci era, mai ales, un anumit aer de „castă” pe care îl aveau ea şi încă vreo două prietene ale noastre şi ale ei, tot aşa, inteligente, curate, eminente, serioase… O scârboşenie! râse Mia Fabian. Şi adăugă repede: Eu am părăsit repede „casta” şi în curând am şi plecat de la liceu, am plecat în alt oraş… de altfel, mie niciodată nu mi-au plăcut prieteniile cu femeile, dar nu le acuz pe ele, ci pe mine… cred că eu am ceva „bărbătesc” în mifie, ce spui?

— Mă provoci! Ha, ha…

— De ce nu?! Eşti destul de departe ca să… fii inofensiv! Vorbesc serios, pentru o femeie, eu sunt ceva insuportabil, ceva atât de respingător, încât parcă nici n-aş avea sex… Ştii că femeile nu au nevoie de prietene, ci de călăi sau de victime… şi mai ales de victime, şi dacă nu le găsesc printre bărbaţi, le caută printre aşa-zise „prietenele lor”. Şi ceea ce e scârbos la aceste „victime” odată găsite, e că nici nu sunt victime autentice, totul nu e decât slugărnicie, teatru ieftin, care mă face mereu să pufnesc în râs! Ai văzut că femeile nu-ţi iartă când râzi de ele? Poţi să le înşeli, dar să nu râzi de ele!

— L-ai citit pe Pitigrilli? întrebă Minda, plictisit de atâtea banalităţi preţioase.

— Da, sigur că da, în liceu, sub bancă… cred că mi-ar plăcea şi astăzi… ceva total neafectat, inteligent…

— …Foarte spiritual, fără frazeologie inutilă! completă ironic Minda. Şi ea făcu:

— Da, da, exact! cu atâta convingere, încât lui i se făcu deodată silă. Făcu în aşa fel încât, după câteva fraze scurte, să trântească un:

„Noapte bună, păpuşică”! fără să se obosească să ducă jocul până la capăt. Sau poate îl dusese, pentru că ea nu păru ofensată de felul în care o expedie. Avea, pentru o femeie, o ciudată insensibilitate sau, poate, o sensibilitate medie, chiar submedie. Ce animal curios, cam respingător, e adevărat, deloc fandosită, dar cu ce preţ! Se hotărî să n-o mai sune.

…Peste câteva zile, Pitina m-a întâlnit din nou, şi după câteva fraze oarecare (ce uşor obţinusem această întâlnire!) a tăcut, a tăcut minute în şir, şi eu i-am respectat tăcerea, mergând lângă ea pe trotuarele acelea strâmte, cu asfaltul crăpat, prin care năvăleau iarba şi blajine bălării… Apoi s-a oprit şi m-a privit cu seriozitate în ochi, a făcut un efort aproape fizic şi a scos un plic alb din buzunarul raglanului ei sărăcăcios. M-a privit cu gravitate în ochi, apoi a surâs, un zâmbet silit, şi m-a întrebat, încercând să mimeze nepăsarea:

— Îl cunoşti pe Guga? Poţi să-i dai plicul ăsta?!

Mi-a năvălit deodată sângele în obraji; astfel se lămurea deci totul, trebuia să devin un fel de curier de amor şi ea mă găsise destul de imbecil pentru treaba asta… Ea mi-a simţit crisparea, şi eu, de ciudă, ca să nu încep să plâng, am zâmbit, un zâmbet răutăcios, îngheţat:

— Sunt foarte onorat că ai…

— Taci! mă întrerupse ea cu un ton de fier, cu ochii scăpărând – o, îi scăpărau ochii teribil! –, apoi se înmuie. Deodată îşi strânse umerii şi spuse încet, fără să mă privească: Ţi se pare că te jignesc? Că vreau să te folosesc ca… ca un codoş pentru… şi crezi că sunt atât de

indecentă, pot fi atât de neruşinată încât să exploatez ceea ce simţi tu pentru mine ca să… Dar nu, taci! Nu e nevoie! Poftim, ia plicul şi fă ce vrei cu el! Rupe-l acum în faţa mea!

— De ce? am întrebat eu cu un zâmbet destul de hidos. De ce să-l rupem? Hai să-l deschidem dacă tot…

— Nu-nu, replică ea, încet, abia am auzit-o, cu o mare paloare a vocii, asta nu se poate… e ceva care nu-mi aparţine!

— Dar dacă îl deschid totuşi?! am replicat eu, simţind că-mi alunecă gheaţă prin vine, fluturându-i plicul prin faţă, aşteptând ca ea să întindă mâna şi să încerce să mi-l smulgă.

Eram pregătit la orice. Dar ea stătea nemişcată, privindu-mă fix, cu o faţă de hârtie, se pare că n-avea nici cel mai mic chef să mi-l smulgă.

— Dar dacă îl deschid totuşi?! am repetat eu cu o încăpăţânare rece, dincolo de voinţă, un fel de furie rece, lichidă, rea, crudă cu amândoi, cu mine şi cu ea. Dar dacă îl deschid totuşi, pentru că mi l-ai dăruit, nu-i aşa?

— Ţi l-am dat, acceptă ea mereu fără expresie, dar nu ai dreptul să-l deschizi… poţi să-l rupi, ţi-am mai spus, dar nu să-l deschizi, pentru că…

— Dar dacă îl deschid totuşi?! am repetat eu cu suavă brutalitate.

Şi atunci, o clipă, ochii ei fulgerară lung, puternic, buzele i se strânseră, şi am adăugat eu repede injuria, am articulat eu cuvintele, ca să nu le aud de pe buzele ei, pentru că orice epitet negativ, cât de mărunt, cât de puţin jignitor, i s-ar fi strecurat în memorie, undeva, adânc, în subconştient, şi ar fi început, nesimţit, să-şi schimbe, dacă nu purtarea – lucru care mă interesa, în definitiv, mai puţin, deşi mă interesa enorm! –, măcar opinia, şi tremuram de felul în care ar fi putut să mă privească acei

ochi cenuşii, foarte limpezi… oricum, mai bine râsul acid, un dispreţ leneş, un dispreţ abia ca o politeţe, ca singura politeţe posibilă, dar un anume dispreţ care putea porni dintr-o femeie tânără, fascinant de tânără, spre un adolescent care îşi caută încă propria adolescenţă, propria vârstă şi, într-adevăr, oricât de neplăcut ar suna, propriul sex… ce gol suna acest cuvânt pentru mine, atunci, deşi era omniprezent, mă înconjura ca un zid rotund, alb, un zid de vată însă în care mă afundam cu un sentiment de neplăcere, de repulsie… şi poate Pitina, amestecul acela de forme fizice, sunete întretăiate, de priviri electrice schimbătoare, ca un puls al soarelui peste care alunecă fulgerător fâşii înguste de nori albi, triunghiulari, şi vârful miliardelor de raze ce trăiesc pe aleea de nisip din faţă pe care stau strivite, pe jumătate putrede, frunze galbene, ude, respingătoare… da, poate ceea ce numeam eu atunci „Pitina” era şi ea – sau el?! – o parte a acelui zid de vată, zidul umilinţelor mele nesfârşite, de bărbat care încă nu poate fi bărbat, care aleargă indecent, cu braţele întinse, bezmetic, cu ochii larg deschişi şi vâscoşi, mai orbi decât lumina, după acel cuvânt de aer, mai concret decât orice, decât mâinile mele, decât zidurile de muşchi nevăzuţi care ocroteau ca nişte tunele sângele meu ce alerga fâşâind şi bolborosind prin trupul unui liliac enorm, decât părinţii mei, pe care îi vedeam adeseori departe, ca în vârful unei perspective, de parcă ar fi fost desenaţi într-o oră de exerciţiu, de tehnică a desenului, undeva foarte departe, acolo unde cele două margini paralele ale drumului se apropiau într-un punct, sau aproape de acel punct iluzoriu, fals, o boală a ochilor noştri, o veşnică boală.

…Da, acel cuvânt era torturam de concret, îţi aminteşti cred, ţi-am povestit, am avut un coleg care şi-a tăiat venele în penultima clasă de liceu din cauza acestui cuvânt, cred, dar nu ştiu nimic, şi nimeni n-a aflat atunci

nimic, cu toate acestea… deşi ştiu totul, precis, până la ultima consecinţă… rareori în viaţă trăim atât de împuţit de apropiaţi, de lipiţi unul de altul, şi de alţii, şi ai mereu senzaţia – la această vârstă – că te afli, în grup, la examenul medical general, undeva într-o încăpere străină, mare, diformă, în care se găseşte o „comisie”, trei sau patru doctori plictisiţi, mahmuri, în halate albe, descheiate, şi „noi”, de partea cealaltă, sau „ei”, de partea cealaltă, lungi, slabi, cu coastele vizibile, goi, urâţi, diformi şi goi şi conştienţi de acest lucru, împingându-ne unul într-altul ca nişte viţei nou-născuţi, cu blana încă umedă de uterul mamei, râzând cu gura până la urechi şi arătându-ne dinţii neregulaţi, respingători… nişte animale orbite de lumină şi cu urâţenia aceea a goliciunii pe care numai un om o poate avea… asta era vârsta aceea a noastră, o încăpere mare, cei trei-patru martori plictisiţi, definitiv plictisiţi, şi „noi ceilalţi”, râzând fără rost, împingându-ne unii într-alţii, frecându-ne pielea impură de a celuilalt, privindu-ne cu gura căscată sexele, reciproc, o turmă care putea fi biciuită, expusă batjocurii publice, închisă, împuşcată, mânată din urmă cu un singur baston, împinsă într-o groapă de excremente sau lăsată ore întregi în faţa unui cântar şi a unui spirometru, în dosul unor geamuri mari, vopsite, prin care trece o veşnică zi murdară, lăptoasă, fără răsărit, fără amiază…

…Apoi, deodată, m-am hotărât, sau ceva din mine a hotărât, şi, cu un gest scurt, am desfăcut plicul, rupându-i marginea… înainte însă să pot lua cunoştinţă de conţinutul lui, Pitina s-a întors fulgerător pe tocuri şi s-a depărtat de mine cu paşi iuţi. M-am repezit după ea, încercând să-i explic, să-mi cer scuze, să încerc să-i restitui plicul… ea însă nu mă asculta, devenise brusc o străină care nu mă văzuse niciodată şi, mai grav, părea că încearcă să scape de mine ca de un oarecare individ necunoscut şi sâcâitor

care-ţi apare, deodată, alături, pe stradă, un nebun sau un alcoolic, sau poate… Am renunţat să-i mai vorbesc şi m-am întors abătut acasă, convins că o pierdusem pentru totdeauna. Nu-mi mai păsa de ce mă aştepta, figura teribilă şi gravă a tatălui meu pedepsitor, acel *pater tonans* se estompase în ceaţa nevăzută şi prezentă a unei suferinţe încă tulburi pe care mi-o provocasem atât de fulgerător şi fără să vreau, aproape din stângăcie… sau poate nu, din răutate şi slăbiciune, dintr-o pornire joasă spre răzbunare, e sigur, lezat în vanitate, mă purtasem, oricum, ca un puşti nenorocit, ca un mucos cu ifose, şi mai voiam să fiu iubit de cea mai frumoasă elevă din oraş… şi nu ştiu dacă era cea mai frumoasă, nu mai ţine nimeni minte aceasta, a dispărut orice martor, dar dacă am rămas eu singurul, atunci pot să jur că ea era… ea era aceea care putea duce întreaga povară a acestei exclamaţii: „Cea mai frumoasă elevă din oraş!”. Ce ani neverosimili, fără istorie, încremeniţi sub pleoapa mea gânditoare, fixă, imbecilă şi visătoare, ca acei copii de la Fatima, poate, cărora li s-a părut că zăresc plutind peste un mărăcine o pată albă, o doamnă frumoasă, gravă, celestă… Acasă, în acea seară, am scăpat de pedeapsă, tatăl meu întorcându-se mai târziu decât mine, şi „femeile” casei, adică mama şi cele două stră-mătuşi, ascunzându-i vina mea, într-o conspiraţie măruntă, tacită.

A doua zi l-am căutat pe Guga şi i-am dat plicul, aşa rupt cum era. După acea lovitură care însemna pentru mine fuga Pitinei, nimic nu m-ar mai fi putut convinge să violez secretul acelui plic. El a rămas surprins că îl caut cu un astfel de mesaj, m-a întrebat cine l-a rupt, apoi, părând că nu-l mai interesează răspunsul, a scos o foaie împăturită, care era scrisă probabil pe partea interioară, şi m-a concediat, cu un zâmbet reţinut, fermecător…

…Laurenţiu tăcu deodată, şi Minda se ridică imediat

şi aduse două pahare şi vermut cu sifon. Erau amândoi bine dispuşi, Minda era expansiv şi de câteva ori îl lovi cu palma pe genunchi pe Ceea, care îl privi amuzat, pe jumătate surprins. O aştepta pe Ludmila, şi în clipa când se auzi soneria la uşă, doctorul se afla în bucătărie, pregătind cafeaua, şi strigă de acolo, rugându-l pe Ceea să deschidă. Ludmila avea în braţe un pachet mare cu fursecuri şi portocale – se dăduseră undeva portocale, povestea ea, şi stătuse de două ori la coadă, pentru că se vindeau cantităţi limitate –, era îmbrăcată într-un taior elegant, *bleu turquoise*, cu o bluză albă cu jabou bogat, foarte bine dispusă, încântată – spunea ea în timp ce despacheta şi aranja pe o tavă mică, de metal argintat, fursecurile – că-l întâlnise pe Ceea acolo, încât celălalt fu convins că era momentul să plece, şi când Minda intră cu cafelele, el se ridică şi îşi luă rămas-bun. Nu reuşi însă să plece şi se aşezară toţi trei, Ludmila desfăcându-le portocale celor doi bărbaţi. Ea era mulţumită într-adevăr că îl găsise acolo pe Laurenţiu, pentru că nu-l mai văzuse pe Minda din seara când o vizitase odată cu soţii Nistor, plecând împreună cu ei. Veselia ei de acum era într-un fel nefirească, aproape o stare de surescitare, în timp ce Minda se crispase brusc şi devenise ciudat de protocolar. Laurenţiu simţi toate acestea, simţi că e nevoie de el, acolo, de prezenţa lui fizică în primul rând, ca de un obstacol. Era puţin umilit de această constatare, dar rămase totuşi, pentru că era prietenul lor, prietenul doctorului, şi prietenia, gândi el, cu un zâmbet interior, „nu e o cauză prea uşoară”.

— V-am întrerupt – spuse Ludmila cu satisfacţie, aşezându-se –, dar e singurul fel de a vă întâlni, împreună. La mine nu prea vrei să vii sau, cel puţin, aşa-mi spune Minda…

Laurenţiu se mulţumi să surâdă, încercând să nu

roşească – ridicol, gândi el, un tată de familie să roşească în faţa unei fraze atât de stupide! –, şi Minda, care se aşezase din obişnuinţă în spatele biroului, confirmă, spunând:

— Nu vrea, e adevărat… şi eu îl încurajez în asta!

— Bravo, făcu Ludmila, bine că recunoşti!… Mai ales că în ultima vreme parcă vă vedeţi mai des… faceţi plimbări… de ce nu luaţi cu voi şi o biată femeie care se preface foarte ocupată şi care e de plâns, de fapt… Laurenţiu, pe tine te rog!

— În ultima vreme – spuse el, aplecându-se în faţă şi prinzându-şi genunchii cu mâinile –, e adevărat că ne întâlnim, pentru că eu am nevoie de Minda… am devenit un oarecare… un neplăcut pacient!

— Ha, ha! râdea Minda.

— Şi nu te amuză postura de pacient… de pacient al lui? întrebă ea. Am auzit că sunt unele dame care se dau în vânt…

— Ce vorbe! replică doctorul încercând să pară serios, dar se vedea că nu avea niciun chef. Apropo, o cunoşti pe una Mia Fabian?

— Da, răspunse Ludmila, am fost colege de liceu, în cursul inferior… o femeie cam rebelă, neconformistă…

— Da? se miră Minda. Neconformistă la ce? Mie mi s-a părut trivială… Când ai văzut-o ultima dată?

— De curând, răspunse Ludmila, de vreo jumătate de an… dar nu ne văzuserăm multă vreme, ea a plecat din oraş, împreună cu mama ei, rămăsese orfană la o vârstă ingrată, şi am întâlnit-o, din întâmplare, anul trecut sau cu vreo doi ani în urmă, într-un hol de cinematograf, cu cineva, un bărbat în jur de cincizeci, foarte prezentabil, distins, îngrijit îmbrăcat, pe care mi l-a prezentat cumva, dar am uitat… pe vremuri fuseserăm bune prietene, dar, nu ştiu ce, ne-a despărţit… De altfel, moartea tatălui ei a

sălbăticit-o, a făcut-o insuportabilă, deşi o compătimeam toate… Am schimbat numere de telefon şi ne-am despărţit, dar peste câteva zile doar ne-am întâlnit din nou şi atunci ea m-a întrebat de tine, ne văzuse împreună…

— Gând a fost asta? întrebă Minda.

— Prin iarnă, cred… sunt vreo şapte-opt luni de atunci… mi-a spus că te cunoştea, te întâlnise în repetate rânduri la o cunoştinţă comună, un inginer radiofonist sau aşa ceva… Crevescu sau Teodorescu…

— Nestorescu, corectă Minda, şi tehnician obscur, nu inginer…

— Nu ştiu, nu-mi amintesc numele… i-am spus că suntem logodiţi şi, spre uimirea mea, ea a râs, crezând că glumesc, apoi s-a indignat de-a binelea, spunându-mi că fac o mare greşeală… n-am vrut să-ţi spun, ca să nu te indispun, şi nici nu ştiam că vă cunoaşteţi…

— Dar nu mă indispuneai deloc! făcu Minda, într-adevăr indispus. Am întâlnit-o doar o singură dată, când…

— De ce îmi dai amănunte? întrerupse Ludmila, zâmbindu-i cald, victorioasă. Dacă vrei, încheiem discuţia, mi se pare că m-am pierdut în amănunte…

— De ce? făcu Minda, recâştigându-şi buna dispoziţie. Să vorbim cu cât mai multe amănunte… vasăzică era indignată că…

— Da, îmi spunea că te cunoaşte bine şi că… Ludmila ezită surâzând, apoi continuă, râzând tot mai tare, mai nestăpânit, de cele ce spunea: Şi că nu eşti demn de mine, aşa spunea ea, că eşti un găunos, un individ „căptuşit de fraze”, este expresia ei, un fel de doctor şarlatan, la modă, cu o „morgă de tinichea”, o altă expresie a ei… mi-a dat apoi telefon şi s-a invitat la mine. Deşi îmi vorbea în acest fel, nepermis şi profund ridicol despre tine, îmi făcea plăcere s-o revăd, îşi păstrase de atunci, din primele clase de liceu, când eram colege şi prietene, o anume

prospeţime, un anume neconformism…

— Sunt profund interesat ce numeşti tu nonconformism? întrebă Minda uitându-se semnificativ la Ceea.

Ludmila îl privi o clipă deconcertată, apoi făcu cu mâna un gest uşor, de parcă ar fi vrut să alunge o undă de fum care se mişca prin încăpere:

— Îi acorzi prea multă importanţă… dar de ce mă întrebi de ea? spuse ea, ridicându-se şi făcând câţiva paşi prin încăpere.

— A venit de vreo două ori la specială şi m-a agasat, apoi la clinică, cu un telefon insolent, răspunse Minda, nu ştiu cum de-a ajuns să afle…

— Eu i-am dat numărul şi i-am spus cui să se adreseze… spunea că e ceva grav şi…

— …Şi voia să-l consulte pe „doctorul şarlatan”! Nu-i aşa?

— De ce? replică Ludmila. Deşi, într-un fel, e adevărat, a ţinut să se explice de ce te caută, îmi spunea că a auzit că eşti în posesia unor medicamente străine…

— Sau în legătură cu anumiţi misiţi de medicamente, nu-i aşa?

— Da… recunoscu ea, râzând stingherită, mereu amuzată de întreaga discuţie, privindu-l uneori, în fugă, pe Laurenţiu care părea că ascultă altceva, nu discuţia lor, deşi îi privea, surâzând. Da… în alţi termeni, dar era interesată de un medicament… un fungicid, parcă, era vorba de o micoză, sau aşa ceva…

— Iată un frumos portret, ce zici? se întoarse Minda spre Laurenţiu. O „morgă de tinichea”, şarlatan de medicamente sau „medic şarlatan”, cum era de fapt?

Minda se adresase acum Ludmilei, dar ea râdea de felul în care el se prefăcea că îl amuză toate astea, precum şi de acele epitete atât de nepotrivite, perfect nepotrivite,

şi care tocmai pentru asta stârneau râsul.

— Dacă ai vedea-o, continuă Minda spre Laurenţiu, mică, dolofană, o femeiuşcă în toată legea, trivială, francă, perfect echilibrată, aproape agresiv echilibrată…

— De ce te răzbuni acum în felul acesta? întrerupse Ludmila, care râdea şi ea. Ce legătură au toate astea…

— De ce să mă răzbun? spuse Minda, ridicând sprâncenele. Dimpotrivă, lucrurile astea sunt interesante la culme… tu însă, dacă te-au amuzat epitetele ei, de ce nu mi-ai spus nimic… de ce mi-ai ascuns, nu-i aici, oare, începutul unei… credinţe, unei îndoieli?!

— Nu ţi-am ascuns nimic! replică Ludmila, mai hotărâtă acum, pentru că râsul uşor cu care Minda îşi subliniase ultimele cuvinte o intrigau. De fapt, ea nu vorbea despre tine. De la primele cuvinte, atât de nepotrivite, mi se părea că vorbeşte despre o altă persoană şi am pus-o să mi te descrie fizic. Erai tu, într-adevăr, deşi avea şi aici felul ei cu totul particular de a te vedea… ha, ha! Fabian şi-a păstrat originalitatea, deşi totdeauna mi s-a părut puţin excentrică… nu ţi-am spus pentru că era total nesemnificativ, pentru că… intuiam reacţia ta de acum. Una din calităţile tale majore e aceea de a trăi cu gravitate, existenţa, precum şi propria ta existenţă… dar tu conferi gravitate uneori şi unor amănunte nesemnificative şi atunci devii tu însuţi ridicol…

— Se poate, se poate! murmură Minda şi pe faţă i se putea citi buna dispoziţie.

— De altfel, continuă Ludmila, totul era atât de nepotrivit cu tine, încât devenea ridicol, amuzant, hazliu. Este evident, ea nu te cunoaşte deloc şi repetă, probabil, părerea cuiva despre tine, a vreunui coleg mărunt şi invidios, sau…

— Nu cred, întrerupse doctorul, a avut posibilitatea să mă cunoască, şi încă destul de bine. Ţi-am spus că am

cunoscut-o la Nestorescu, un tehnician radio-electronist foarte priceput, la care m-am dus cu pick-up-ul care trebuia controlat. La acest Nestorescu, care locuieşte singur, împreună cu mamă-sa, într-o casă destul de mare, se adună uneori tot felul de lume bizară. Colegi, ingineri sau avocaţi, dar şi antrenori de rugby, dansatoare de la Operetă, secretare de instituţii pompoase, studente la Arhitectură… Odată am întâlnit acolo şi un ofiţer superior, care era însă în civil. Toate astea, constatate în câteva vizite, necesare, cu aparatele mele electrice, pe parcursul a câţiva ani, şi din cele ce-mi spune el… de altfel, nu se întâmplă nimic neîngăduit acolo. Se vine, se bea o cafea excelentă totdeauna, pe care el o primeşte de undeva, din străinătate, servită de mama sa, o femeie grasă, cu o expresie tristă, şi se ascultă muzică de jazz, de bună calitate, de la Benny Goodman şi Bing Crosby până la Oscar Peterson, Bill Evans, Dave Brubeck, Miles Davis, Bob Dylan, free jazz, fără pop şi muzică de dans, lucru în care gustul meu se potrivea cu al lui Nestorescu. Năvala aceea de lume atât de diferită mă alunga însă, de fiecare dată, şi nu m-am dus niciodată la el fără să am nevoie de el. El, Nestorescu, nu-mi ia bani pentru reparaţiile pe care le face, şi pentru acest lucru îmi creează o serie de neplăceri, de incomodităţi. Nu pot să mă duc la altcineva şi, în general, deşi i-am făcut câteva contraservicii, voi ştiţi, ideea de a-i fi cuiva obligat, atunci când poţi să-l plăteşti, foarte simplu, e teribil de sâcâitoare. Ei bine, cu o asemenea ocazie am cunoscut-o şi pe „doamna” Mia Fabian, care venise „să bea o cafea” şi care părea în relaţii foarte amicale cu un fel de avocat cu studiile neterminate, un tip înalt, distinsoid, de-o mizeră eleganţă sau de-o disperată eleganţă, nu ştiu, un fel de Gregory Peck de pe aici, dintr-unul din satele din jurul Capitalei. Ntrerau decât ei doi, afară de Nestorescu şi de mine… de fapt, nu era

niciodată prea multă lume deodată acolo, dar diversitatea obositoare a celor care veneau acolo mă indispunea, mă alunga, chiar atunci când aş fi vrut să mai întârzii încă o jumătate de oră, cafeaua lui, repet, şi instalaţia sa de „hi-fi” sunt unice… Eu sunt un ins greoi în relaţiile mele private, neplăcut de greoi… epoca noastră, se pare, cere un tip psihologic mult mai mobil, insul capabil necontenit de relaţii noi, psihicul flexibil, mobil, apt de-o mare varietate de adaptări psihice, în conformitate cu noul relief psihologic al lumii, cu călătoriile rapide, cu mijloacele de comunicare atât de perfecte, cu această planetă care se micşorează îngrijorător. Eu, în privinţa asta, sunt un neadaptat şi doresc să rămân astfel… eu am cultul unui sau a doi prieteni, aceiaşi pentru un deceniu, cel puţin, şi-apoi eu nici nu am timp să cunosc mereu indivizi noi, să mă adaptez intern la tot felul de psihologii variate… dacă mă duc undeva, îmi place, în genere, să întâlnesc cam aceiaşi oameni, pe care să-i pot cunoaşte, aprofunda… bineînţeles, şi ei pe mine, să cultiv legături durabile, de profunzime. E, de altfel, foarte incomod să te tot prezinţi unuia şi altuia şi să-i ajuţi să te pătrundă, să te intuiască şi alte prostii de felul acesta, prietenii americane cu o spumă de conversaţie franţuzească. Mie-mi face plăcere să mi se cunoască în mare tabieturile, preferinţele, tipul meu de reacţie, de a gândi… asta e ceva comod şi practic, în acelaşi timp, practic într-un sens adânc, în sensul cultului unei relaţii, al unei afecţiuni reciproce… aşa cum sunt împotriva celor care schimbă femeile, inşi incapabili să aprofundeze un sentiment, inşi care nu cunosc confortul unui sentiment care să-i învăluie adânc…

(Ludmila îl asculta cu un surâs uşor, pentru că felul acesta de a gândi al lui era exact ceea ce dorea ea de la el, ancora ei aruncată stabil în fiinţa lui, astfel ea îl recunoştea rapid şi total, acest ins „demodat” şi stabil

trebuia să fie prietenul ei de o viaţă, soţul ei. „Suferim amândoi de aceeaşi infirmitate – gândea ea ascultându-l, cu o ironie falsă, satisfăcută adânc –, suntem amândoi anacronici timpului nostru, prieteniei americane… speriaţi de facilitatea atâtora de a lega mereu noi relaţii, de a se adapta, aproape zilnic, la noi şi noi feţe… Ceea e la fel? Probabil că da, un greoi, la rândul său, altfel…” Ciudat, să-ţi auzi propriile-ţi gânduri, nici măcar gânduri, ceva mai adânc, exprimate de altcineva! Da, şi dacă luni în şir, ani în şir, cineva îţi exprimă mereu, cu exactitate, propriile tale… nu idei sau, mai bine, *idei ale fiinţei*, cum să nu-l recunoşti, să nu ţi-l apropii, să nu-l păstrezi, cu un fel de egoism chiar, un egoism necesar, un fel de altruism faţă de propria ta existenţă… Şi Ludmila tresări şi zâmbi încă o dată, pentru că Minda, în clipa aceea, ce ciudat, pronunţa şi el cuvântul „egoism”.)

— …Da-da, spunea el, eu recunosc sunt un egoist, dintr-un fel de egoism fac toate astea. Ca să revin însă la această Mia Fabian, în după-amiaza când am cunoscut-o (singura şi ultima oară, afară, bineînţeles de săptămâna trecută, când mi-a făcut onoarea să mă caute ca s-o pun în legătură cu contrabandiştii de medicamente…), ei bine, în după-amiaza aceea, asta se întâmpla cu aproape doi ani în urmă, nu ştiu cum s-a făcut, am vorbit foarte mult şi despre multe cu acel avocat cu părul lins. Lucrasem intens o săptămână întreagă, în laborator şi acasă, fără să văd aproape pe nimeni, şi Nestorescu şi cei doi musafiri ai săi erau primele feţe pe care le întâlneam. Cred că am avut un puseu adolescentin, în orice caz m-am trezit deodată vorbind, am vorbit despre Renaştere, câte ceva despre amintirile mele din Italia şi marea emoţie care mi-a dat-o descoperirea sculpturii de dinainte de Michelangelo, Verrocchio şi Donatello, din care se găsesc câteva piese magistrale la Muzeul Bargello din Florenţa şi care nu

numai că explică apariţia lui Buonarotti, dar îl depăşesc în rafinament şi în modernitate. Apoi despre *le nouveau roman* şi despre arta abstractă, în general, şi-apoi, nu ştiu cum, despre prof. Victor Papilian, pe care l-am cunoscut, şi cenaclul său literar de la Cluj, despre afinităţile mari pe care le au oamenii profesiunii mele cu literatura şi arta, care însă, din păcate, astăzi abia se mai remarcă pe ici, pe colo, într-un mod cu totul izolat, semănând mai mult a diletantism decât cu o nevoie profundă, autentică, sistematică, cum era la noi înainte de război… Pe scurt, m-am pomenit debitând o grămadă de stupidităţi inteligente, nelalocul lor în faţa celor doi străini, a avocatului şi a femeii aceleia durdulii, în timp ce Nestorescu, care şi el e un durduliu, meşterea la masa sa plină cu sute de piese mărunte, ascultându-mă cu capul plecat pe un umăr, surâzând uşor, din vanitate satisfăcută, probabil, că în casa sa se aud astfel de lucruri… *şi* astfel de lucruri! Am vorbit aproape o oră numai eu, şi deodată m-am uitat în jur, zăpăcit, realizând unde mă aflu. De altfel, e evident, iată cu ce impresie a rămas amica ta, „nonconformista”, cum îi zici tu! Trebuie că lucrurile alea despre Renaşterea italiană i se păreau foarte dubioase… probabil că îşi închipuia că am venit acolo să plasez nişte medicamente străine şi făceam un preambul viclean, vorbind despre colajele lui Severini şi ale lui Kurt

Schwitters, sau despre fascinanta pictură *L’Estaque* a lui Braque, deşi perioada lui cubistă nu m-a încântat niciodată prea mult!…

Minda începu să râdă, contagiat de cei doi, care râdeau în voie.

— Ce copilăros eşti sau te prefaci! spuse Ludmila, apropiindu-se de el şi atingându-l uşor cu mâna ei subţire, foarte îngrijită, pe păr. Parcă tu voiai să le comunici celor trei de acolo ceva?! Precis că i-ai speriat, i-ai neliniştit

puţin… cât despre părerea pe care şi-a format-o Mia Fabian, ea n-are nicio legătură cu sporovăială ta deplasată, care nu era, probabil, decât un fel de monolog! Ea a fost şi rămâne o fiinţă practică şi, în preţuirea pe care mi-o poartă, voia să mă avertizeze…

— Poate voia să-şi bată joc de tine! spuse Minda.

— Te înşeli! Cum poate un om cu inteligenţa ta să fie atât de subiectiv, atât de prost?! Nu-ţi poţi închipui că există undeva, cineva în faţa căruia „marile tale merite" să nu sclipească sau, mai grav, să provoace o impresie detestabilă? Cum poate un practician ca tine să fie atât de puţin practic, atât de neexperimentat… sau poate atât de vanitos, de ridicol de vanitos?!

— Eu nu sunt un practician! mormăi Minda. E interesant, adăugă el încet, ea voia să te avertizeze…

— Vorbiţi prea mult despre femeia asta! spuse Ceea. Astfel de neînţelegeri se întâmplă curent… şi mie mi s-a întâmplat de câteva ori să fiu luat drept altul! Odată, ţin minte, acest lucru mi-a produs chiar plăcere, era un sentiment al imposturii autentic pe care nu l-am încercat niciodată înainte! Era ca o furnicătură plăcută, ca un sfert de oră de chiul de undeva, un fel de incognito în propria-ţi piele, ceva delicios…

— Da-da, făcu îngândurat Minda, dar cu atâta violenţă!…

— Dar e perfect hazliu! spuse Ludmila, apropiindu-se de fereastră, absentă sau plictisită deja de temă. Adăugă totuşi: Nu realizezi ridicolul întregii ei revolte? Are haz pentru că părerea ei despre tine se opune perfect firii tale… defectele pe care ţi le atribuie se opun perfect calităţilor tale, e un fel de caricatură involuntară… ceva extrem de comic!

— …Da, ai dreptate! spuse Minda şi, ridicând ochii, o privi o clipă uimit pe Ludmila, mai bine zis fixă uimit

spatele ei, căci ea continua să se uite pe geam. Da, e ceva perfect opus! Fascinant, nu-i aşa? Cu totul fascinant, nu-i aşa? şi el întoarse capul privindu-l pe Laurenţiu.

Acesta dădu din umeri:

— Chiar fascinant… nu cred. Ludmila are dreptate, e comic, e hazliu… faptul că există aşa ceva, un om în care tu te poţi răsfrânge astfel…

— Dar bine… făcu Minda cu un început de exaltare, ea, această femeie, există, e reală şi e sinceră! în ochii ei, pentru ea, eu exist astfel, nu? Inteligenţa mea e platitudine, cunoştinţele mele sunt dubioase, cariera mea e o şarlatanie, nu?!

— Sigur că da, dragule! spuse Ludmila, întorcându-se şi reîncepând să râdă văzându-i figura uimită. Realitatea e comică, nu? Ce credeai, că te reflecţi în ochii tuturor femeiuştilor ca un fel de doctor Faustus, combinat cu Don Juan?!

— A, nu, nu, murmură Minda, întorcând capul, nu, bineînţeles că nu… dar aici e altceva… sau…

Cum doctorul nu părea că vrea să mai adauge ceva, Ludmila începu, cu multă însufleţire, să povestească despre o expoziţie de ceramică şi obiecte ţărăneşti, făcute din lemn, pe care o văzuse cu o zi înainte. Ceea îi răspunse ceva şi, nu se ştie cum, se ajunse la cuvântul: cinic.

— Ăsta e unul din cuvintele care şi-au pierdut înţelesul! îl auzi Minda spunând. Şi, în mod reflex, întrebă:

— Ce cuvânt?

— Cinic. E un cuvânt total devalorizat, a început să prindă cele mai contradictorii sensuri. Nu mă refer, bineînţeles, la cele din dicţionare, care n-au nicio influenţă asupra limbii vorbite… cinic a ajuns să însemne un ins impertinent sau unul care nu se formalizează prea mult de uzanţe. Cinic înseamnă pentru unii şi escroc sau, direct, sadic. Sensul lui adevărat e, ciudat, foarte rar întrebuinţat.

Şi e curios că…

În clipa aceea sună telefonul. Minda voi să-l scoată din priză, dar Ceea îi făcu semn să vorbească şi, după o secundă de şovăire, doctorul ridică receptorul. După câteva clipe de ascultat în receptor, îi privi nedumerit pe ceilalţi doi, care tăceau, apoi dădu din umeri şi spuse:

— Bineînţeles… bineînţeles! Să ne dăm o oră… ce, eşti jos?… Bine, dar… a, nu – nu… mă rog, cum vrei, deşi… da, mă rog, dacă e atât de necesar!… Da, urcă… nu – nu, poţi să urci! Mă deranjezi, râse doctorul uşor crispat, dar dacă vrei neapărat… urcă!… Ceva plicticos, se scuză el, aşezând receptorul, ceva total plicticos şi neaşteptat: cineva pe care nu l-am văzut de aproape douăzeci de ani, Bibi Medoia, un fost coleg de liceu… ce stupid! Stupid, de altfel, sunt şi eu, el e pe undeva în provincie, inginer sau aşa ceva, şi, probabil, felul ăsta de a năvăli arată trepidaţia vieţii adevărate nefalsificate… antisnoabe! Sunt curios, acum că tot vine, cum arată? Era mic, subţire, cu un păr moale, feminin, ondulat, un individ plin de farmec, câţiva ani am făcut un cuplu. Era un mare amator de muzică clasică, mai bine zis era colecţionar de discuri, avea tot ce e mai important din Bach, Beethoven, Brahms etc., concerte, simfonii, la el am auzit primele partite pentru vioară solo de Bach, cu Enescu, şi toate astea implicau un veritabil eroism, erau discuri de ebonită, şi o simfonie beethoveniană atârna vreo zece chile… Ha – râse doctorul, deodată bine dispus, părând că nu bagă de seamă figura contrariată a Ludmilei, care îşi vedea distrusă după-amiaza ei –, Bibi Medoia! Tatăl său, ceva şef de birou la Administraţia Financiară sau aşa ceva, a fost arestat peste noapte, nu se ştie pentru ce, şi săracul Bibi a făcut tot cursul superior al liceului şi facultatea cu spaima în suflet, cu hainele jerpelite, mutându-se la cămin, întreţinut vag de o mătuşă de-aiurea. Am auzit apoi că tatăl său a

supravieţuit, s-a întors şi… n-am ce să fac, trebuie să-l suportaţi!…

Capitolul IV

Laurenţiu încercă să spună ceva, apoi Ludmila, nimic nu se lega însă. Toţi trei aşteptau crispaţi să se întâmple un lucru neplăcut, nedorit, de neocolit, sosirea acelui Medoia care îşi revendica un drept pe care nu-l mai avea de mult, dacă îl avusese vreodată, care venea sub forma unei stafii… o stafie corpolentă, cu picioare scurte (se văzu atunci când intră), excesiv de gălăgios, cu o sticlă de lichior ieftin în mână, chel, fără urmă din acel păr mătăsos de care amintise doctorul, cu un cap gros, rotund, răsuflând zgomotos pe nările mari, păroase, cu braţele scurte, rotunde şi tari, cu doi ochi albaştri, limpezi; surprinzători, atât de nepotriviţi cu el însuşi încât erau mereu uitaţi de îndată ce-i părăseai figura şi care reapăreau apoi ca un miracol nedorit, nepotrivit, un miracol de prost gust. Se simţi obligat, de la început, să vorbească mult, ceilalţi făcură la fel, vrând să-şi ascundă antipatia spontană care-i cuprinsese faţă de musafir. El se simţea stingherit faţă de propria sa realitate aşezată brusc în faţa celor trei siluete străine, distante, greţos de politicoase, jignitor de manierate, de distinse, de ireale. El însă, Medoia, era extrem de real, brutal de real, concret, pe măsură ce amfitrionii îşi pierdeau tot mai mult din substanţă, din realitatea lor puţină, cedându-i-o (aşa părea!), renunţând la ea ca la un lucru, ca la un obiect excedentar, una din acele poveri de care abia aştepţi să scapi, ca de-un coşmar sâcâitor, de isteria stinsă a gesturilor mărunte, necesare, de neocolit, a surâsurilor repetate aruncate în gol, cu oboseală definitivă a buzelor, murdărite astfel. Minda propuse un vin, din cel din care beau el şi ceea (Ludmila nu bea), un vin adus de el, cu propria sa maşină, din jurul Tulcei. Musafirul privi însă de

departe, bănuitor, vinul şi-l întrebă pe doctor dacă n-are „ceva tărie” în casă. Minda aduse o sticlă de horincă ardelenească şi una de coniac „5 stele”. Medoia, după o scurtă şovăire, opină pentru coniac, dar când Minda umplu un pahar, musafirul adăugă: „Lasă şi sticla aici, pe masă!”, şi gazda se supuse, surâzând, simţind însă, peste umerii săi, figura Ludmilei care îngheţa.

— Îţi aminteşti de… Cutare? întrebă musafirul.

Era răsturnat comod în unicul fotoliu de piele al încăperii, după ce sorbise jumătate aproape din paharul de coniac aflat în faţa sa în felul acela specific în care beau oamenii obişnuiţi să bea cu regularitate, şi anume: lichidul se topeşte miraculos la atingerea buzelor doar, niciunde nu se simte sau nu se vede, alunecarea undei fluide pe traiectul gastric* gura nu trădează nici ea, în vreun fel, lichidul conţinut, doar nările se umflă uşor, abia vizibil, de parcă ele l-ar aspira, cu o uşurinţă plină de haz. Expresia feţei nu trădează nimic ca la nebăutori, unde ochii se îngustează sau se crispează, gâtul emite un fel de sunet gâtuit, sufocat, iar întreg trupul are o abia simţită revoltă amuzată împotriva violenţei alcoolului. Nu, aici nu se întâmplă nimic, absolut nimic. Peste tot e linişte, relaxare, calm, aproape absenţă, de parcă gândul ar fi concentrat în altă parte, asupra unor treburi evident mai importante, iar când paharul din care lichidul, cum spuneam, s-a evaporat miraculos, parcă pe un alt orificiu decât pe cel indicat, e golit, şi când toată lumea priveşte cu o anume stupoare recipientul gol, singurul spirit liniştit e tocmai cel în care s-a vărsat – sau s-a „aspirat” – acel lichid violent şi periculos. El priveşte în jur senin sau reîncepe să vorbească despre ceva cu haz sau nu, chiar abordând sau continuând un subiect grav, aşezat, neobservând nimic deosebit, nimic schimbat, nici în el, nici la ceilalţi. Astfel că privirile lor amuzat-speriate, gurile lor contractate, toată mărunta lor

agitaţie te poate face foarte bine să crezi că în ei s-a vărsat de fapt lichidul acela roşietic sau alb-cristalin, oricum, mai degrabă în ei, atât de neliniştiţi şi de crispaţi, decât în bărbatul acela grav şi demn, liniştit-demn, care îşi toarnă cu seriozitate un alt pahar, până la vârf (în dispreţul liniştit al etichetei care cere ca orice pahar să fie umplut doar până la jumătate sau pe trei sferturi), şi din nou făpturile acelea atât de neliniştite din jur încep să se agite, deşi paharul e încă plin, atât de „frumos-plin", s-ar putea spune, şi atunci eşti cu adevărat tentat să crezi că oamenii aceia sunt cu mult mai laşi decât cel ce bea cu adevărat. îl bea oare cu adevărat?! Nimic nu lasă să se vadă acest lucru, această „realizare" s-ar putea spune. El rămâne în continuare acelaşi, vorbeşte calm, binevoitor, îşi şterge din când în când ca orice om serios transpiraţia de deasupra buzei superioare şi de pe bărbie, cu palma mâinii drepte, într-un gest scurt şi foarte îndemânatic, pune picior peste picior, vorbeşte mereu, bineînţeles nu uită să râdă acolo unde trebuie, pufăie pe nări acolo unde trebuie – evident, acolo unde consideră el că se potriveşte, că se „cere" –, tresare apoi şi se îndreaptă din fotoliul său pentru că a uitat să-şi reumple paharul (cu câtă siguranţă urcă lichidul roşietic până sus, ameţitor de sus, o infimă fracţiune dintr-un centimetru îl mai separă de buza subţire de sticlă), se reaşază apoi la loc, fără să bea imediat, a, nu, cu o indiferenţă, cu o nonşalanţă de parcă ar fi umplut pur şi simplu paharul altuia, ajutând gazda atât de neîndemânatică în oficiile sale şi... ciudat, încet-încet se liniştesc şi figurile crispat-neliniştite din jur, alcoolul acela puternic, e evident, şi-a făcut efectul. Bineînţeles, din nou asupra lor, mereu asupra lor, i-a amorţit, le-a trezit un mic zâmbet ambiguu şi stingherit pe figură, care a şters spaima aceea măruntă şi caraghioasă, o spaimă nelalocul ei, fără motiv. Conversaţia poate continua acum, în linişte,

cu toată seriozitatea necesară, şi domnul acela *Jrapif*, cu toate semnele unei vitalităţi sută la sută, aruncă şi el o privire scurtă, circulară, satisfăcut, în fine, că toată lumea se poate dedica, se poate concentra, intelectual şi moral, asupra temei în discuţie. Teama aceea diletantă, puerilă, de alcool a dispărut, el a urcat repede şi voios în vasele comunicante ale făpturilor din jur şi i-a anesteziat uşor, scoţându-i din sâcâiala măruntă şi atât de burgheză a atâtor triviale inhibiţii. De-acum înainte, ei vor putea cu toţii împreună să dezbată atâtea idei mari şi captivante, atâtea probleme cu adevărat majore pe care secolul nostru le pune în faţa atâtor oameni cu simţul răspunderii, a unor inşi care nu vor să se „strecoare", să se „fofileze" pur şi simplu, ascultând doar de meschinele imbolduri ale instinctului de conservare. Nu, hotărât că nu…

— …îţi aminteşti de Cutare? spusese Medoia. (Cutare purta numele de Sârbu.) … S-a însurat a doua oară şi s-a transferat la Turnu-Severin. Copil bun, tot aşa vorbeşte, parcă trage unul un dulap, pe podele, dar… apropo, pe Eremia l-ai mai văzut? Nu? A, e mare acum, e directorul bibliotecii judeţene din C, tâmpitul ăsta care în tot liceul făcea comerţ cu romane poliţiste! Dar, mă rog, ăsta-i drumul culturii, poate că… se zice că lectura amestecată dă precocitate! Mă rog! Eremia s-a ajuns însă, pezevenghiul, are în total opt bibliotecare în subordine, şi asta numai la centrală! mai pune şi filialele! Şi niciuna peste treizeci şi cinci! Din când în când, aşa mi-a spus, mai pasează câte una şi vreunui tovarăş de la Consiliul Popular sau la Judeţeană, asta, bineînţeles, pentru o alocare suplimentară de fonduri pentru carte, nu mare, una mică-mică, dar iată că depozitul de cărţi se măreşte şi tot mai mulţi oameni ai muncii, nu aşa… Eremia, copil bun! Are soţie, doi copii, e la fel de grăsuţ ca în liceu… m-a întrebat de tine, zău! „Eminenţa noastră cenuşie ce-o mai fi

făcând?!” mi-a spus, credea că eu te-am mai văzut, ştie că eu mai umblu prin Bucureşti. Nu ştiu de ce-ţi spune aşa! Cine ştie ce şi-o fi închipuit el că înseamnă „eminenţă cenuşie”? Nu-i nimic, trebuie lăsat la locul lui, e un copil bun! Apropo, chestia, scandalul cu Vuia?! Formidabil… Fii atent, copile! Vuia ăsta – se adresă Medoia binevoitor şi spre ceilalţi doi – era un individ frumuşel încă din liceu; avea voce frumoasă, tenor parcă, îşi lăsase din clasa a VI-a o mustăcioară mică, englezească, mai avea, ţii minte, un pardesiu foarte bine croit dintr-o stofă englezească pe care-l purta foarte calm, până târziu, în vară, mă rog… când trecea pe sub ferestrele

Liceului de fete Julia Haşdeu” (acum îi zice numărul doi, probabil că nu e ceva în regulă cu bătrâna), era cutremur mare. Pentru că a rămas de două ori repetent din cauza lui Simu, la istorie deci, Vuia şi-a pus în ambiţie să se facă profesor de istorie şi a reuşit, al dracului! A intrat şi în partid şi a fost repartizat de la început chiar în oraş, îţi dai seama ce bucurie pe babacii lui, să-l ştie pe copilaş lângă ei, nu înotând cine ştie prin ce noroaie!… *Bref*, s-a aranjat Todică şi la liceul nostru şi la cel de fete, şi la amândouă la cursul superior, şi cu toate că era a treia oară divorţat şi a treia oară însurat, le-a intrat pe sub piele şi la unii de la partid şi l-au numit instructor pe linie de partid cu liceele, sau aşa ceva… în orice caz, stătea bine, cânta frumos, şi-a cumpărat mobilă, elegant, parfumat, mă rog, când venea un străin prin oraş sau la câte o masă comună, nu-ţi era ruşine când te uitai la el! Nenorocirea însă a făcut că profesorii trebuiau spre sfârşitul anului să dea meditaţii, gratuite, bineînţeles, la elevii corijenţi sau şi la ăilalţi, dracu’ să-i ia, *bref* Todică, săracu’, a fost prins cu o fată dintr-a X-a într-o sală de clasă, numai ei doi, singurei… sau nu, ea, fata adică, a vrut să-şi facă raclaj în luna a patra sau a cincea, şi toată chestia a ieşit la iveală, ea a

plâns şi a spus că de la meditaţie adică… pe scurt, o nemernică, care a pus ochii pe el, o copilă din astea de azi, emancipată, şi prin luna a şasea, Todică a trebuit să se cunune cu ea (se pare că era tocmai în divorţ şi de cea de-a treia nevestică), aşa că s-a potrivit bine. Numai că ticăloşii ăia l-au dat afară din partid şi l-au şi trimis nu ştiu unde dracu', la ţară, i-au luat diploma sau l-au ameninţat doar că i-o iau în caz că la alte meditaţii, nu aşa… sau dacă divorţează de fosta elevă, habar n-am! Acum, săracu' Todică bate drumurile la Bucureşti cu memorii, se pare că a fost şi un fel de lucrătură, ştii cum sunt invidiile în provincie, deşi recunoaşte că a ajutat şi el cu ceva… are pe un ştiu cine, el zice că are un ştăbuleţ, care i-a promis că, dacă… prostii! Ce modă şi asta, acum, cu meditaţiile?! Pe vremea noastră, elevii trebuiau să înveţe ca şobolanii, şi care nu, îl lua mama dracului!

Aşa, mă rog, o întinzi de-acasă, zici că mergi la meditaţie, mai apare şi câte-un profesoraş cu un raglan frumos, parfumat, inteligent!… Todică mi-a spus că Tarcău, directorul adjunct al liceului nu ştiu cum îi zice, face chestia asta cu meditaţiile de ani de zile şi nimeni nu… ştii, acolo e şi seralul, şi Todică îmi spunea că Tarcău ăsta, precum şi directorul, Julzan, au împărţit diplome la inşi cât de cât reprezentativi de pe la Consiliul Popular, OCL, mă rog… din localitate, încât poate să dea meditaţii până la anul două mii şi tot nu… ştii că a venit o dispoziţie ca să-şi completeze studiile, altfel îi zboară, aşa că îţi dai seama… nu mai merge aşa, să fii cu trei clase şi să răspunzi de nu ştiu ce sector. Diploma, tovarăşe! La învăţătură! Cine nu-şi completează studiile, afară! La munca de jos! Fără pardon! Aşa că… îţi dai seama!… Ştefănel, săracu', ştii că e nebun… e la fel ca acum cincisprezece ani. Familia a crezut la început că e din cauza femeilor, adică din cauza abstinenţei sexuale, şi i-au adus o ţigancă, una Ghizela,

promiţându-i că, dacă se culcă cu Ştefănel, şi, bineînţeles, se înzdrăveneşte cât de cât, îi transcriu o jumătate de casă pe numele ei… săracu' Ştefănel! Era unul dintre cei mai buni din clasă, colabora la *Ziarul ştiinţelor* încă din clasa a II-a, ierbare şi insectare că el nu mai avea nimeni! Şi la facultate, la Chimie industrială, până în anul trei, când l-a lovit nenorocirea, se pare că făcea foarte bine faţă! Pe Ghizela aia, însă, nebunu' a dat-o afară, se apropie, ca şi noi, acum, de patruzeci, e cast şi aşa va rămâne până la sfârşit, stă într-o cameră dosnică, întunecată, şi când vin să-i aducă mâncare, se ascunde sub masă şi trage peste el faţa de masă, ceva lucrat în casă, cu franjuri… săracu' Ştefănel, tu ştii că eu am fost prieten cu el, îl admiram, eram convins că va ajunge o celebritate în viaţă! Păcat! mai bine i-ar sta tovarăşului profesor Vuia să-şi tragă faţa de masă cu franjuri peste cap, dar uite, vezi… Dumnezeu are planurile lui!… Pe Joloncovschi l-ai mai văzut? Ţii minte, el a fost deportat în Bărăgan, cu familia… cum, nu ţii minte? Cum dracu' … bineînţeles, prin '50, taică-su nici măcar nu era chiabur, sau aşa ceva, era un simplu popă, dar era, se pare, într-o comună foarte înstărită şi… în sfârşit, habar n-am, ştii cum era atunci, te lua la plimbare şi după cinci ani, în cel mai bun caz, îţi cerea sincer scuze, ha, hai că a fost o greşeală, ştiţi, o confuzie de nume, cineva ranchiunos, care, nu aşa… în sfârşit, bine că s-au terminat şi astea! Măcar familia lui Joloncovschi, ai lui Vlad, i-au strămutat doar, le-a luat tot ce aveau şi i-a dus nu ştiu unde, în Bărăgan, unde erau strămutaţi o grămadă de chiaburi din Banat, elemente ostile colectivizării (era adevărat, se pare, după ce i-a dus, ai văzut ce repede s-a făcut colectivizarea…), şi a trebuit, fiecare familie, indiferent, să-şi clădească casă, din chirpic, din ce putea, să-şi câştige pâinea din munca câmpului, cât era câmp, că mai mult erau mlaştini pe acolo… dar, mă rog, ce,

mlaştinile nu pot fi asanate?! Vlad s-a întors, cu ai săi, prin ’56, ca şi ceilalţi, a făcut armata şi acum e contabil la spital! S-a însurat, are o fetiţă, îşi face casă acum, n-o duce rău! E la fel ca în şcoală, sfios, timid, nu bea deloc… zău, mai mult bea nevastă-sa! Copii minunaţi! îi vizitez regulat când trec prin oraş, anul viitor ne-am propus să facem împreună concediul la Sovata! E o familie care-mi place, şi-apoi eu, mă, eu ţiu legăturile cu vechii colegi, cu vechii prieteni, nu m-am distanţat ca tine… carieristule! Ciocoiule! Toată lumea se plânge că eşti distant… că nu scrii, „sunt unii, cei mai mulţi, care nu te-au văzut de douăzeci de ani, prin ziare ce se mai aude de tine… nenorocitule!

Minda râdea, bine dispus, Medoia începu şi el să râdă, râdeau cu toţii

— …Bereţariu, săracu’, ştii că a murit!… Nu-nu, n-a fost un accident de maşină, a fost un accident CER, dacă pot să mă exprim astfel… era într-un accelerat Bucureşti-Timişoara şi, undeva, pe la Balota, parcă, trenul şi-a luat avânt, într-un mod suspect se pare, la vale, şi lumea a intrat în panică, s-a zis că s-au ars frânele şi alte prostii… era noapte, şi Bereţariu, săracu’, a sărit de pe scară şi a nimerit exact peste un pod, a căzut pe planşeul de beton, de la o înălţime nu prea mare, dar… se zice că nevastă-sa s-a şi logodit cu altul! Ce prostie, să te logodeşti după ce ai fost măritată o dată! O dată în viaţă te logodeşti, atunci, la douăzeci de ani! După aia, gata! Te însori, divorţezi, te-nsori, divorţezi, şi-aşa mai departe, da logodna o laşi! Nu se face, nu-i frumos! Ce-i asta?!… Eh, ce m-aş mai logodi şi eu o dată, ce zici, bătrâne…?! Câţi copii am? Trei… până acum. Trei fetiţe dulci, minunate, parşive! Le face tata contabile sau infirmiere-şefe sau responsabile de alimentare… trei curviştine mititele, cea mai mare are 9 ani şi e premiantă! Scârbos! Singura condiţie e să treacă

clasa, dar, mă rog… mă-sa e cu ambiţiile sociale! Le-am făcut târziu, n-am ştiut cum se face… he, he! Marcu are un băiat care termină liceul! Da-da, Marcu e tehnician veterinar, n-are licenţă ca noi doi, dar câştigă de trei ori cât mine. Umblă să vaccineze câinii şi, cum nu-ş' ce mă-sa ser le dă, mor jumătate din ei, patruzeci şi nouă la sută, cum zice el, şi să vezi ce bacşişuri încasează ca să-i vaccineze numai din doi în doi sau din cinci în cinci, în ultima vreme! I-e şi lui greu, vrea să-şi ia o maşină şi, numai cu salar, ştii tu! Dar ce, parcă tu ştii? Voi, doctorii, parcă nu primiţi peşcheşuri de tot… a, tu eşti universitar, ai dreptate, tu eşti un pârlit de universitar, un pârlit de savant! Eh, ce să-i faci, dacă n-ai vrut să vii la ţară, acolo îţi găseam ceva, aşa, să-ţi tragi zilele de azi pe mâine! La noi nu moare nimeni de foame… cum îi spuneam lui Gicu, deunăzi, ăsta e un coleg de şantier, cu mine: „După ce că ducem mizerie, ne mai şi îngrăşăm, ha ha!"

Medoia continua să pălăvrăgească, bine dispus, sticla de coniac din faţa lui, din care bea singur, se golise mai mult de jumătate. La un moment dat, pe neaşteptate, în mijlocul uneia din frazele sale, se întoarse spre Ceea, despre care probabil că avea o foarte vagă idee cam cine ar fi putut fi, şi-l întrebă:

— …Noi ne-am luat cu ale noastre şi am uitat că… eu am intrat aici pe o discuţie, cred… ce vorbeaţi?!

— Noi? făcu Laurenţiu, surprins şi roşindu-se ca un licean. Vorbeam despre cinism!…

— A! făcu Medoia, privind cu discretă duioşie sticla din faţa sa, lăsându-se înapoi, pe spătarul fotoliului. Despre cinism… Interesant!…

Mai făcu de vreo două ori: „Interesant", mulţumit de sine însuşi, absent, apoi întrebă din nou, de data asta fără să se obosească să privească pe cineva anume, ci, tot aşa, cu bunăvoinţă, privind în gol:

— Asta e la modă acum… pe-aici?!… Vreau să zic, cuvântul ăsta cinism sau… ce discutaţi!…

— Nu-nu! se repezi Ceea, impulsiv, şi Minda se surprinse privindu-l cu antipatie, pentru că îşi dădea seama că Laurenţiu vrea să fie politicos cu fostul lui coleg. Nu cinism, ci cinic. Tocmai făceam observaţia că acest cuvânt, mai bine zis sub acest cuvânt se înţeleg astăzi cele mai surprinzătoare lucruri, afară de… vreau să zic, sensul său adevărat, primul său sens. nu e folosit deloc, nu e simţit deloc…

— Da-da… se poate! făcu Medoia, concesiv, moale. Probabil că aceasta era ideea lui despre politeţe, aşa cum şi ceea avea una, aceea a spontaneităţii.

Apoi Medoia se întoarse spre Ludmila şi spuse, privind-o mieros:

— Şi duduia ce crede? Ce părere aveţi?…

Şi faţa lui surâdea uşor, ceva onctuos, o groasă amabilitate se îndrepta spre logodnica lui Minda, şi Ludmila înţepeni, în ciuda voinţei ei, iar când răspunse, vocea ei suna ca o hârtie:

— Nu vă preocupaţi de părerea mea! Era o discuţie ca oricare alta… o simplă…

— A, spuse Medoia, făcând o mişcare în fotoliul său şi un zâmbet satisfăcut i se lăţi pe faţă, duduia nu mă crede apt pentru o discuţie aşa, mai… à la Bucureşti! mai intelectuală, aşa…

Minda se crispă auzind a doua oară acel „duduie” pe care el i-l adresase ironic femeii aceleia, Fabian, acum adresat logodnicei sale. Se ridică, trecu în biroul său, reveni, îşi făcu ceva de lucru cu o sticlă de apă minerală, pentru că voia să stea câteva minute cu spatele la cei trei, sau la cei doi, Ceea şi ea, fiecare în felul lui, se crispa acum de dragul său, aveau, probabil, amândoi senzaţia unuia căruia i se urcă o gânganie pe umăr, lucru pe care

musafirul îl simţea. îi era insuportabilă această senzaţie de falsă superioritate care se căscase între musafirul său şi cei doi prieteni ai săi, poate chiar între el şi celălalt… el nu trebuia să vină, poate, dar acum era aici şi ce se întâmpla era intolerabil… deşi nu se întâmpla nimic, aparenţele erau încă salvate, şi tocmai această salvare a aparenţelor era o formă a grosolăniei lor, a falsităţii lor, a celor care trăiau într-un mediu închis, într-o castă, poate, cum sunt atâtea zeci, şi, iată, în casta lor pătrunsese o gânganie care… care… poate şi el, la rândul lui, îşi avea propria sa castă… una mai aşa, mai de „serie”, a inginerilor din provincie, exista oare aşa ceva? Cei peste, să zicem, trei mii pe lună, cei care câştigă în jur de cincizeci de mii, cum ar zice Balzac…

— …Şi noi, tocmai spunea Medoia, după ce golise din nou, netulburat, o jumătate de pahar de coniac, fără să ţie seamă că în jur nu se bea deloc, avem, bineînţeles, discuţiile noastre… discutăm chiar foarte mult, am un coleg, Molnar îl cheamă, e român, cu toate că numele… ei bine, ăsta citeşte colosal! Vine de pe şantier şi se-apucă de citit! Şi tatăl meu, săracul, citea foarte mult… tu l-ai cunoscut pe tatăl meu, nu?! A murit acum câţiva ani…

Şi o clipă părea că se va afunda iar în vreo istorioară care se mişca în jurul vreunui fost coleg de liceu, din lumea aceea atât de populată, de pestriţă şi de vie, care fusese şi a doctorului. Tăcu însă, privind mulţumit, îngăduitor, în faţa sa, şi Minda aduse sticla de horincă şi îşi turnă un pahar plin ca al fostului său coleg, pe care îl dădu jumătate pe gât.

— Ia te uită! făcu Medoia. Bravo! Asta zic şi eu că… că ştiţi că pe măsură ce se goleşte sticla asta din faţa mea, mă chinuie tot mai mult părerea de rău că nu am atacat ţuica aia ardelenească, ha, ha!

— Nu-i prea târziu nici acum… spuse Ludmila,

zâmbind, plictisindu-se. Dacă vreţi, vă ţinem şi noi… adică eu, companie… horinca asta i-a adus-o lui Minda (ea îi spunea mereu pe numele de familie) prietenul său Pupi, de la Cluj…

— Pupi? făcu Medoia, uimit. Ce-i asta?

Şi Ludmila izbucni într-un râs mărunt, care-l crispa încă o dată pe Minda, şi adăugă repede:

— Un prieten, un coleg, doctorul Mărgineanu… un fost coleg de facultate!

— Pupi!… făcu din nou Medoia cu un fel de consternare, şi cu această consternare pe faţă, goli ce rămăsese în pahar, a doua jumătate, bineînţeles.

Pentru că el golea paharul, ceilalţi putuseră să înveţe acest lucru, deja, din două înghiţituri, deşi era un pahar măricel, pe care Minda, nechibzuit, i-l pusese în faţă. Nechibzuit? Da, pentru că un pahar identic îşi luase şi el, pentru horinca lui, ca să nu-l jignească pe musafir, deşi e problematic dacă acesta observase „fineţea" doctorului. Ludmila îşi luă singură un pahar mic, în care Minda îi turnă horincă, şi ea îşi muie buzele, cu ochii sclipind. Chiar şi ceea dădu pe gât paharul său de vin şi rugă să i se mai toarne încă unul. Medoia îi privea amuzat, îngăduitor ca o cloşcă, pe noii săi prieteni, care se avântau cu atâta bunăcreştere, vrând să-i ţină de urât, măcar în acest fel, lui, intrusului. De fapt, doctorul era singurul care bău cu adevărat un pahar din acea teribilă horincă, ce oscila în jur de cincizeci de grade, de „focuri", cum se zicea, dintr-un fel de ciudă disperată şi neputincioasă pe el însuşi şi pe ceilalţi doi, apropiaţi lui, pe care ar fi vrut din suflet să-i vadă plecaţi, încetând să mai joace comedia aceea stinsă a politeţii. El, oricum, nu bea din politeţe, şi, cu acest sentiment, îşi mai turnă un pahar. Medoia îl privea cu un fel de duioşie ironică, iar Ceea spunea tocmai, răspunzând unei fraze a Ludmilei pe care doctorul n-o auzise sau o

uitase:

— …Ce legătură are asta? Aici e vorba de un fel de idiosincrazie faţă de un cuvânt… un fel de antipatie a românului faţă de cuvântul catolic… papistaş sau papistăşesc, aşa cum e întrebuinţat de anumiţi istorici, peiorativizat. Uite, polonezii au o mie de ani de „papistăşism”, şi acest lucru nu le-a înmuiat fiinţa naţională, nu i-a înmuiat, nu i-a dezmembrat!

— Acelaşi lucru a făcut la noi ortodoxia! spuse Ludmila, fumând.

— E adevărat, rosti cu un fel de vehemenţă Ceea, dar ne-a ţinut în aria greco-balcanică-slavă! O Grecie însă fără Antichitatea greacă, un slavism fără Dostoievski! Ne-a ţinut, vreau să zic, departe de Occident, de instituţiile lui, de moravurile lui, de cultura lui… eu am fost anul trecut la Cracovia: imaginaţi-vă tot centrul oraşului e un fel de Florenţă, mai mohorâtă, mai nordică, imaginaţi-vă, să creşti, să copilăreşti între asemenea ziduri, să fii dus la biserică, unde să asculţi corale de Händel, Bach, arii din Palestrina, Monteverdi… aceste lucruri se impregnează în individ, determină o societate, creează structuri stabile, clare, cu care nu se pot face compromisuri fundamentale… formează în insul social ideea de libertate, o idee profund europeană, care a dus la laicizarea culturii, la Renaştere, în definitiv… ce atâta teamă de un cuvânt?!

— Nu uita, spuse Ludmila rece, ea nu se aprindea niciodată la astfel de discuţii, la noi ortodoxia asta greco-slavă, de care spui, a adus tiparniţele, a răspândit scrisul tipărit şi limba română…

— Ştiţi ce sunt eu? se amestecă şi Medoia. Eu sunt greco-catolic. Eu n-am semnat…

— Ce anume n-ai semnat? întrebă Minda. Apelul Păcii?…

— Nu-nu! făcu Medoia, punând picior peste picior.

Nu mai ţii minte, la noi era o episcopie greco-catolică, care a fost desfiinţată în ’48?!

— Nu-i adevărat, spuse Ludmila, Biserica Unită s-a contopit cu Biserica Ortodoxă în ’48 sau ’49 şi… era de fapt şi o stupiditate să existe două biserici româneşti, care, tocmai, slăbeau unitatea noastră de credinţă, de rezistenţă…

— Vasăzică tu eşti greco-catolic? îl întrebă doctorul, zâmbind, pe Medoia. Eşti unit… unit cu ce?

— Cum cu ce? sări Ceea. Unit cu Roma. Şi eu aş trece astăzi la această biserică, dacă ar mai exista…

— Nu-ţi dai seama, spuse cu gravitate Ludmila, înfiinţarea acestei aşa-zise biserici a fost o deriziune, o încercare a ungurilor de a slăbi rezistenţa românească din Ardeal, uniţi în jurul ortodoxiei, care apăra ideea de naţiune, de…

— Ungurimea papistaşă! râse Laurenţiu, ridicând paharul, din care uită să bea apoi.

— Da-da! făcu cu seriozitate Ludmila. A fost un grup de preoţi, pe la 1800, care, atraşi de nişte promisiuni sau avantaje materiale oferite de unguri…

— Nu 1800, făcu Medoia, ci 1700, episcopul Atanasie, care…

— Da… spuse Ludmila, privindu-l puţin deconcertată pe inginer. În definitiv…

— …Şi avantajele materiale au fost burse de studiu la Roma, adăugă Medoia, din care s-au întors unii, care…

— Cum, unii? făcu Ceea cu indignare. Micu Klein, Popa Maior, Şincai… Şcoala Ardeleană, singurul mare curent românesc cultural-politic! Pentru că aceste burse, în loc să dizolve rezistenţa naţională, au întărit-o în mod neaşteptat, au adus argumentele originii noastre latine… auziţi? Argumentele! Ceea ce visau Miron Costin şi Dimitrie Cantemir, ceea ce ei încercau să deducă, să

anticipeze, cu modeste argumente filosofice, toponimice, tinerii ăştia care „şi-au trădat dreapta credinţă” au demonstrat, ei au adus dovezile din Biblioteca Vaticanului, istoria cuceririlor Romei, coloana lui Traian etc. Astea nu mai erau intuiţii sau semantică măruntă, discutabilă… dovezi, dovezi, o uriaşă bucurie: era certitudinea, revelaţia!

— … „Marius Chicoş Rostogan”! spuse, râzând, Minda.

— Sigur că da! spuse Ceea cu o înflăcărare deplasată, care-i diminua forţa de convingere. Marius Chicoş Rostogan era un european! Un postiluminist, de provincie, poate, dar asta răzbate chiar prin caricatura pe care i-a făcut-o Caragiale, acest *graeculus* care, bineînţeles, nu vedea decât umorul… şarja, peste tot! Dar înaintea lui Chicoş Rostogan a fost Heliade, un oarecare Heliade-Rădulescu, cu mult mai ridicol decât Marius Chicoş, de care însă maestrul, nenea Iancu, n-a mai îndrăznit să se atingă, deşi acest paşoptist exaltat şi fricos era cu mult mai ridicol decât pedagogul nostru de şcoală nouă, cu italienismele şi cu mantila sa albă, pe care o fâlfâia la Paris, interesându-se discret în scrisori dacă se poate întoarce în ţară fără pericol… ridicolul îşi închipuia, se măgulea cu ideea că cineva voia să-l închidă! Bineînţeles că era un ridicol, un *caraghios*, cu toţii erau nişte caraghioşi, stârneau râsul şi pe vremea aceea, nu numai acum… şi-acum îmi vine să mor de râs când citesc: – … A, bellă eşti Dilecto şi capellura-ţi blondă/ De voluptate peplu, ca crinii lui Amor/ Cu buclele lui Phebu te-ammantă, te circondă/ Electric radioasă… Te acoperă, că mor!…

— Asta-i ceva tipic românesc, să râzi de totul, chiar de propriile tale necazuri, suferinţe! Aceasta-i o supapă naţională, şi în felul acesta am reuşit să rezistăm, sublimând în râs, într-un râs autentic, necrispat, ceea ce

era fatal… râsul ăsta, şarja asta de care spui, e o dovadă de vitalitate, până la urmă, o formă…

— Nu totdeauna – făcu Ceea, încruntat, bând din pahar din pură distracţie –, nu totdeauna! Poate fi şi o formă a deturnării unui adevăr prea grav, a unui adevăr care te poate ucide sau… sau schimba!

— Păi asta spuneam şi eu… spuse Minda, privindu-l cercetător pe Medoia.

— Nu-nu, replică Ceea, din nou cu o violenţă inutilă, tu vorbeai de sublimare, de încercarea colectivă sau individuală de a ţine piept, de a rezista istoriei, care era uneori absurdă, dizolvantă… vorbeai de o deturnare a atenţiei, de fapt, a stării de spirit, binefăcătoare poate, precis, nu poate, de cele mai multe ori… dar uite că din toate acestea a rămas râsul, deprinderea asta de a lua totul în râs, chiar şi ceea ce nu trebuia… Marius Chicoş ăsta e de fapt Gheorghe Lazăr, care deschide prima şcoală în Bucureşti şi…

— Haide-haide, făcu Minda, asta am mai auzit-o! Te înşeli, Marius Chicoş e pedantul mărunt, cu ticurile verbale ale…

— Ale cui? Ale cui? strigă Ceea, şi Ludmila îşi astupă ostentativ urechile.

Ei îi displăcea – şi avea grijă să o arate întotdeauna – impulsivitatea, violenţa în discuţie a lui Ceea, adolescenţa sa stridentă, uneori.

— Ale Şcolii ardelene, nu?! spuse Ceea. Latinismele lui Laurian, ale lui Massim, italienismele ridicolului Heliade, nu…?!

— Da… bineînţeles că da! admise Minda. Dar şarja lui Caragiale nu e decât o dezinvoltură faţă de o anume rigiditate, e o ironie la adresa unei forme pozitive în cultură, a unei şcoli pozitive, prea exaltată însă, care îşi maimuţărea propriile idealuri… ironia asta a grecului

poate e mult mai europeană decât întreaga revelaţie latino-papistăşească cu care au venit… de care…

— Da, bineînţeles… spuse Ceea. Dar Ludmila îl întrerupse:

— Dă-mi voie să spun şi eu ceva… şi începu să vorbească calm, măsurat, dându-i dreptate, la sfârşit, în mod surprinzător, lui Ceea.

Cei trei mai discutară astfel câteva minute, apoi, într-o pauză, Medoia spuse:

— …De fapt, toată cearta asta a voastră e o ceartă religioasă… mie religia nu-mi spune nimic… ca om modern…

Cei trei îl priviră o clipă, şi Ludmila avu, o zecime de secundă, atâta dispreţ în privire, încât Ceea, care simţi crisparea doctorului, începu să vorbească repede, în felul lui neplăcut, cu gesturi vii, prea largi, prea iuţi, vorbind prea tare şi, mai ales, cu o roşeaţă neplăcută care-i urca repede de pe maxilarul său inferior, mare, pe figura osoasă, ţărănească, ajungând până sus, la chelie, invadându-i faţa sa urâtă, grea, ca o cască metalică, grosolană, medievală, în care îşi răsucea gâtul subţire un veşnic post-puberal, cu toate calităţile dizgraţioase ale unui astfel de tip, calităţi care, în mod ciudat şi profund semnificativ, puteau atrage doar un tip ca Minda, orgolios şi insultător de sigur pe sine. Ceea vorbi despre piesa lui Al. Davilla, *Vlaicu-Vodă*, unde exista o asemenea dispută religios-politică, şi luă partea doamnei Clara, favorabilă catolicismului, victima boierilor până la urmă…

…La vreo două ore după toate acestea, Ludmila plecă, după un schimb de vorbe cu Medoia, chiar cu Minda, Ceea, încurcat, teribil de încurcat, o însoţi. Se pare că se răzbunase toată acea sforţare de a fi politicoasă, de a se stăpâni, de a face pe placul unui om pe care îl considera inferior sau, oricum, un intrus, un ins ce „deranjează1, un

impostor, cineva care i-a furat o după-amiază ce fusese plănuită una de împăcare, de revedere cu iubitul ei după acea nefericită neînţelegere cu vizita soţilor Nistor şi-apoi cu acel hiatus de câteva zile între ei, în care nu se văzuseră, nu se atinseseră, nu se priviseră în ochi – odihna lor, bucuria lor! –, nu se iubiseră, nu merseseră împreună pe stradă, undeva, oriunde, cu mersul lor şi staturile lor ce se armonizau atât de bine, nu se certaseră măcar în acest interval mort şi, iată, din pricina acelui „ipochimen”, timpul neutru, răutăcios, se căsca în continuare, ca o gură bătrână, ştirbă, moluscoidă, răutăcioasă… era o neînţelegere, desigur, mai bine zis o serie de neînţelegeri; prezenţa lui Ceea la el, deşi doctorul ştia că ea vine, întârzierea lui Ceea acolo, e adevărat că şi ea ajutase la aceasta, săracul Laurenţiu voise să plece imediat, dar ea îl reţinuse pentru încă un sfert de oră, ca „revederea” lor să fie blând-mediată, prietenul acela al lui trebuia să înmoaie, să îndulcească, să apropie şi apoi, bineînţeles, să dispară, să fie ejectat, dat pe scări, râzând, bineînţeles, cu fluturări de mâini, dar, oricum, azvârlit de acolo de propria lor atingere, în sfârşit, de regăsirea lor şi a celor o mie de nuanţe şi înţelegeri tacite dintre ochii, mâinile, pielea, silabele lor, a senzualităţii şi spiritului fratern ce sărea din fiecare por al aerului aceluia dintre ei, laminat, tensionat până la strigătul gâtuit, până la şoapta pe jumătate ghicită, dulce-neruşinată, vulgară fără vulgaritate, stridentă şi brutală în armonia lor, care salva, mântuia totul, care surâdea peste ei doi, deodată puerili, pierduţi de-o infantilitate bruscă, dureroasă, panicardă, în imperiul lor, inventat de ei înşişi, de ceva din ei înşişi!… Şi-apoi, după toate alea, apăru şi inginerul Medoia – Bibi Medoia, ce nume, croit pentru acel personaj! –, insul acela care năvăli între ei tocmai când primele suturi le lipeau fiinţele şi ceea se mişca deja nerăbdător pe scaun, insul acela cu

„drepturile” lui… o catastrofă, evident! Bineînţeles, un fost coleg, un prieten de acum douăzeci de ani, ales la acea vârstă dintr-o colectivitate restrânsă, nu putea să arate altfel; singura lui vină, a lui Medoia, era aceea că „năvălise în după-amiaza ei”, şi acest lucru ea i-l spusese, spre furia de moment a lui Minda şi uimirea lui Ceea, care se frământa pe loc cu atâta spaimă, roşind atât de violent pe faţă şi pe gâtul său neplăcut de alb, încât Ludmila, deşi vorbea repede, mânioasă, era cât pe-aci să izbucnească în râs…

— …Ce vină să ai dumneata? făcuse ea cu un dispreţ uşor, când, la o frază măruntă a ei, o înţepătură (probabil felul acela nestingherit în care provincialul golea sticla de coniac o scosese din sărite până la urmă), el se ridicase cu statura sa sferoidă, masivă, şi încerca să bolborosească o scuză („Mă iertaţi, e vina mea, poate, că…”, de fapt, un şantaj sentimental, pentru că se ştia în inferioritate şi îşi specula bine acea inferioritate, precum şi „dreptul” lui de dinainte de două decenii). Ce vină?! Dumneata n-ai nicio vină, dar nu trebuia să te afli aici, acum, în prezenţa mea! Aceasta se cheamă tact, lipsă de tact, o sfruntată lipsă de tact, pentru care nici măcar joviala dumitale provincialitate nu te scuză!…

— Ludmila! strigase Minda, nu prea tare, încercând mai mult s-o tempereze cu privirea sa şi cu contrarierea sa grav-reţinută.

— De ce?… făcu ea şi râse, aproape cu politeţe, cu farmec, oricum. Domnul Medoia va înţelege că aceasta nu e prea grav, el e un bărbat… sinceritatea mea e un compliment de fapt, o dovadă că îl consider dintr-ai noştri! …

Medoia se înclină – era surprinzător de stăpân pe el, pe persoana sa fizică, adică, după atâta alcool –, era o înclinare pe jumătate teatrală, pe jumătate batjocoritoare,

sau stângace, el îşi plecă creştetul şi schiţă cu braţele un fel de gest în lături, rămânând secunde lungi în această poziţie, şi, peste umerii lui groşi, Ludmila îi trimise iubitului ei un surâs cald, tânăr, victorios, rece totuşi… şi Minda, enervat de menajamentele crispate cu care toţi trei îl trataseră pe intrus, care, la urma urmei… simţi, uimit el însuşi, că, dincolo de contrarierea pe care i-o provoca acea ieşire a Ludmilei atât de „ludmiliană” de fapt! o obscură mulţumire îl invada cu discreţie…

— …Vina dumitale e de fapt, adăugă Ludmila, luându-şi mănuşile, că ai ratat o posibilă prietenie a noastră! Nu se intră astfel într-o amiciţie… îmi pare rău, îmi pare nespus de rău. Vă las, nu mai am destulă răbdare să asist şi la golirea sticlei de ţuică, vă las să vă priviţi în ochi cu duioşie, să vă bateţi ca nişte birjari pe umeri, să vă pricepeţi din sferturi de fraze, să imitaţi vreun profesor de-al vostru, de-acolo etc., etc., lucruri foarte fireşti, ca şi scuipatul sau scărpinatul, dar nu trebuiau să se întâmple în după-amiaza aceasta, a mea! N-aveţi tact, nici dumneata, nici Minda, trebuia să aranjaţi asta altfel… Ceea, vii şi dumneata?!… şi Ludmila ieşi repede, tocmai ca să-l împiedice pe Medoia să plece (acesta se şi precipitase spre uşă, mai bine zis tuşise de câteva ori şi îşi încheiase nasturii hainei încercând să bolborosească ceva), şi, la sfârşit, Ludmila zâmbi chiar, spuse o frază amabilă, găsi chiar un epitet liniştitor, relativizând tot ce spusese (era evident, felul în care „intrusul” îi suportase mânia, flagelarea, o îmblânzise într-un fel, în orice caz ea îl va detesta fără dispreţ sau îl va dispreţul fără ură…), şi ceea o urmă tulburat, privindu-l comic pe Minda, căruia, furios, îi venea să şi râdă în acelaşi timp, şi dacă cei doi, Ceea şi Medoia, printr-o minune fizică, ar fi dispărut ca un abur din încăpere, ce-ar mai fi râs cu ea, deodată, aşezându-se amândoi pe câte un fotoliu, cu braţele în jos, şi ar fi râs, ar

fi râs!…

…Când se reîntoarse în încăpere, Minda îl găsi pe fostul său coleg reinstalat în fotoliu, cu paharul plin în faţă, pe care îl privea cu o anume gingăşie, cu un zâmbet mărunt, ca o fiinţă care trebuie protejată. Doctorul se aşează şi el, bău puţin din propriul său pahar, împreună cu apă minerală rece, de la gheaţă (horinca era vitriolantă!), şi tăcură amândoi, după ce schimbară un zâmbet de înţelegere, adică: „Astea sunt femeile, bătrâne!”. În ora, în ceasul care urmă, ei nu schimbară mai mult de douăzeci de fraze. Afară se întunecase, doctorul aprinse un lampadar într-un colţ, şi cei doi prieteni-străini nu făcură altceva decât să bea împreună. Să bea! Ciudat, după plecarea celor doi, Medoia bău mai puţin, cu regularitate totuşi, şi Minda bău şi el, mult mai puţin, evident, dar şi el cu regularitate.

Medoia devenise morocănos sau absent, acum că rămăseseră singuri, de parcă societatea celor doi, a străinilor, a logodnicei prietenului său, care fusese atât de aspră cu el, i-ar fi lipsit. Sau locvacitatea sa nu fusese decât şocul primei revederi şi un fel de a face faţă al lui, al celui venit din provincia depărtată faţă de trei străini distanţi din Capitală, sau, în felul acesta, se simţea de fapt bine, el… sau, în sfârşit, şi mai banal, nu mai „aveau ce să-şi spună”.

Minda se liniştise treptat, prima parte a după-amiezii îl crispase, îl obosise teribil, cu pânda aceea dintre ei, cel care „năvălise” şi care trebuia apărat şi ceilalţi, deşi tocmai această idee a apărării celui răsărit, ca o boală ruşinoasă, din trecutul său era lucrul cel mai neplăcut, umilitor… şi, într-un fel, răbufnirea Ludmilei, acea revoltă a francheţei ei… de altfel, Medoia nu-i purta pică, dovadă câteva jumătăţi de frază, după plecarea ei, spuse în felul său, bineînţeles, numai în felul său, arătau că… „Te felicit!

spusese el, parcă. E bine femeia! Vă potriviţi bine, e altceva… cu totul altceva decât…” şi făcu cu mâna sa groasă, foarte puternică probabil, un gest evaziv şi elocvent, încât Minda tresărise, de parcă celălalt ar fi făcut o aluzie la prima lui soţie, colega sa de facultate, dar era imposibil, de unde ar fi putut s-o cunoască Medoia, ei nu se mai văzuseră de la bacalaureat, asta e sigur… dar nu, totuşi o dată… da-da, Minda îşi aminti, o dată, în Gara de Nord, când tânărul student la Medicină căuta pe cineva la un tren de Timişoara care-i aducea un pachet de la ai săi, de acasă, îl întâlnise pe Medoia, care venea de la Craiova, unde făcea facultatea, un Medoia subţirel, cu hainele jerpelite, fugit din internatul acela al lor, pentru o noapte şi o zi, la un meci în Capitală, un Medoia de care se simţea înstrăinat, dar simpatia pentru acel tinerel care făcea facultatea cu atâtea eforturi, în sărăcie, cu teama aceea de „cadre” în spate (tatăl său se mai afla în detenţiunea aceea brutală, fără motiv), îl încălzise totuşi, încă o dată, în acea oră petrecută în gară, undeva, în picioare, la o masă, într-un bufet sordid, hiperaglomerat, într-o gloată amorfă, gălăgioasă, care îi ascundea totuşi pe cei doi prieteni, foşti prieteni, cu tot mai multă repeziciune. Iată, acum, în această înserare, stând în faţa acelui individ cu hotărâre străin, dinaintea acelui trup gros, puternic, a acelui obraz lipsit de spiritualitate, de gingăşia dezarmată care fusese farmecul lui Medoia adolescentul, lui Minda – totuşi, prin ce forţă?! – îi năluci propria sa adolescenţă, o stafie care prindea corp – un anume corp, o anume substanţă! –, o stafie care se înălţa ca un abur, evident, doar din trupul acela cu umerii prăbuşiţi din faţa sa, stafia propriei sale adolescenţe, o vârstă care avusese prea puţin drept de existenţă în viaţa atât de încordată, de metodic împărţită, de două decenii, a doctorului. Într-adevăr, cât de rar se gândise el – spre deosebire de Ceea, pe care, poate, tocmai

de aceea îl asculta cu atâta aviditate! – la propria sa pubertate şi adolescenţă, cât de puţin loc avuseseră aceste vârste, stadii abandonate, în viaţa sa ambiţioasă, harnică, excesiv de harnică… Iată, Medoia nu venise cu mâna goală: îi adusese acest mărunt dar: halucinaţia, aburul pe jumătate închegat, stafia încă timidă – care poate va muri încă o dată, pe loc, pentru multă vreme! – a „stadiilor" acelora cărora li se spunea astfel: pubertate, adoles… „învierea lui Lazăr!", gândi înveselit Minda, prin nu ştiu ce curioasă asociaţie, şi-apoi, cum această expresie se fixă, din oboseală, dintr-un mărunt automatism al vreunui contact cerebral, ca un deget care bate distrat şi mecanic aceeaşi clapă la o claviatură, într-o cameră goală, doctorul se ridică, surâzând, şi trecu în bibliotecă. După o foarte scurtă căutare, reveni în fotoliul său cu o carte pe care n-o mai avusese în mână de foarte multă vreme, *Noul Testament* în traducerea lui Luther. Din trecută să „erudiţie de liceu" îşi aminti – cu un zâmbet involuntar de orgoliu – că istorioara cu „învierea lui Lazăr" nu se găsea decât în *Evanghelia lui Ioan*, şi, în timp ce o căuta, cu gesturile acelea simple, hotărâte, ale unui om care a frunzărit sute şi sute de cărţi, încercă să-şi explice de ce în celelalte trei evanghelii era omis perfect acest fapt; găsi în sfârşit *Evanghelia lui Ioan*, capitolul 11, versetul 1, şi citi, cu amuzament la început, apoi tot mai prins, tot mai contrariat de lectură:

„Es lag aber einer krank mit Namen Lazarus, von Bethanien, în *dem Flecken Marias und ihrer Schwester Martha. Maria aber war; die den Herrn gesalbt hat mit Salbe und seine Füsse getrocknet mit ihren Haar\ deren Bruder…"*

În vremea aceea zăcea bolnav un oarecare, pe nume Lazăr din Betania, din satul Mariei şi al surorii sale Marta. Maria era însă aceea care unsese cu mirodenii picioarele

învăţătorului şi le ştersese cu propriul ei păr; fratele ei, Lazăr, era bolnav. Surorile trimiseră atunci după el, ca să i se spună: «Doamne, vezi, cel pe care-l iubeşti zace. Când Iisus auzi aceasta, spuse: «Boala lui nu e spre moartea sa, ci spre mărirea lui Dumnezeu, ca fiul lui Dumnezeu să fie slăvit prin ea». Iisus o iubea însă pe Maria şi pe sora ei şi pe Lazăr. Când auzi el, deci, că acesta era bolnav, mai întârzie el doar două zile în acel loc în care se afla. Apoi vorbi el către învăţăcei: «Să ne întoarcem în Iudeea!» învăţăceii însă îi răspunseră: «învăţătorule, nu cu multă vreme în urmă voiră iudeii să te lapideze, şi tu vrei să te reîntorci acolo?». Iisus răspunse: «Nu sunt oare acestea cele douăsprezece ceasuri ale zilei? Cine umblă ziua, însă, acela nu se împiedică; pentru că el vede lumina acestei lumi. Cine însă călătoreşte noaptea, acela se va rătăci; pentru că în el însuşi nu se află lumină».

Astfel vorbi el şi după aceea le spuse lor: «Lazăr, prietenul nostru, doarme; dar eu voi merge la el şi-l voi trezi». Atunci grăiră învăţăceii: «Doamne, dacă doarme, e spre binele său». Iisus vorbea însă de moartea sa, iar ei înţelegeau că era vorba doar de somnul trupului său. Atunci Iisus le vorbi deschis: «Lazăr a murit şi mă bucur pentru voi că nu am fost de faţă, pentru ca voi să credeţi. Dar să mergem la el!». Atunci Toma, cel numit Geamănu, vorbi către învăţăcei: «Să mergem, deci, ca să murim cu el împreună!». Astfel ajunse Iisus acolo la patru zile după ce îl îngropaseră. Betania nu se găsea însă prea depărtată de Ierusalim, ci doar la o jumătate de ceas. Şi mulţi iudei veniseră la Maria şi Marta să le consoleze de moartea fratelui lor.

Când Marta auzi deci că Iisus venise, îi alergă în întâmpinare; Maria rămase însă acasă. Astfel îi vorbi Marta lui Iisus: «Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit. Şi iată, ştiu, Dumnezeu îndeplineşte

rugămintea celui care i-o face». Iisus vorbi către ea: «Fratele tău va învia». Marta îi răspunse: «Ştiu că va învia la învierea judecăţii de apoi». Iisus vorbi către ea: «*Eu sunt învierea şi viaţa. Cine crede în mine va trăi chiar dacă moare; şi cel care trăieşte şi crede prin mine, acela va fi nemuritor*. Crezi tu aceasta?». Ea îi răspunse: «Da, Doamne, cred că tu eşti Christos, fiul lui Dumnezeu, care ai venit în lumea aceasta».

După ce grăi acestea, alergă şi o chemă în taină pe sora ei, Maria, şi îi spuse: «învăţătorul e aici şi te cheamă». Iisus însă nu ajunsese în satul lor, ci se găsea încă în acel loc în care îi alergase Marta în întâmpinare. Iudeii care se găseau la ea în casă, consolând-o, zărind-o pe Maria că se ridică grăbită şi iese afară, o urmară, gândind în sinea lor: «Merge la mormântul lui, să-l plângă».

Când Maria ajunse deci în locul în care se afla Iisus şi îl zări, îi căzu la picioare şi îi spuse: «Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu nu ar fi murit». Văzând-o Iisus că plânge, împreună cu iudeii care o însoţeau, se înverşună în sinea sa şi se tulbură şi spuse: «Unde l-aţi aşezat?». Şi ei răspunseră: «Doamne, vino şi vezi!». Şi Iisus îşi ascunse ochii. Astfel vorbiră iudeii: «Vedeţi cât de mult l-a iubit?». Unii dintre ei, însă, grăiră: «Nu putea, oare, cel care a deschis ochii orbilor să facă ca acesta să nu moară?». Atunci, tulburându-se Iisus încă o dată în sine însuşi, se apropie de mormânt. Era o criptă însă şi o piatră grea era aşezată la intrare. Iisus vorbi: «Luaţi piatra de aici!». Atunci grăi către el Marta, sora celui care murise: «Doamne, el pute deja, căci au trecut patru zile de când e aici». Iisus îi răspunse: «Nu ţi-am spus oare că dacă vei crede, vei vedea măreţia lui Dumnezeu?». Atunci dară piatra la o parte. Iisus îşi ridică ochii şi spuse: «îţi mulţumesc, Tată, că m-ai ascultat! Ştiam că tu mă asculţi mereu; dar spre binele poporului, al celor care stau aici în

jur, ţi-am vorbit, ca ei să creadă că tu m-ai trimis la ei». Spunând acestea, strigă el cu voce înaltă: «Lazăre, vino afară!». Şi mortul ieşi afară, cu picioarele şi mâinile înfăşurate în bandaje şi cu faţa acoperită cu un giulgiu.

Iisus vorbi deci către el: «Desfaceţi-i bandajele şi lăsaţi-l să umble!». Mulţi dintre iudeii veniţi la Maria, văzând acestea, crezură în el. Unii însă alergară la farisei şi le povestiră totul".

...Nu se opri însă aici şi citi mai departe, când observă, deodată, că era urmărit; ridică ochii: Medoia îl fixa cu o privire atât de clară, de lucidă, încât doctorul se îndoi o clipă că acest om băuse o jumătate de kilogram de coniac. Sau poate acesta era felul său de a-şi pierde minţile, felul lui de a fi, vesel şi liber.

— Ce citeşti? îl întrebă Medoia. Şi în clipa când Minda deschise gura, să-i răspundă, i-o tăie: Lasă, nu-mi răspunde, nu mă interesează... Ce dracu' eşti atât de politicos? Dă-mi un pahar cu sifon rece, un pahar foarte mare şi un sifon rece!...

Minda se ridică supus, zâmbind stângaci, vinovat, un surâs care îl uimi pe el în primul rând – el se transforma cu rapiditate sub ochii sau în apropierea lui Medoia în ceva ce nu mai fusese niciodată sau nu mai fusese de multă vreme, o docilitate şi o stângăcie dezarmante, care îl uimeau şi îl şi amuzau, probabil pentru că nu era ceva care să dureze –, şi îi aduse celuilalt, din frigider, paharul cerut.

— Sunt un porc, nu? făcu Medoia, zâmbind, ştergându-se mulţumit la gură cu mâna. Ce crezi acum, când te uiţi la mine, sfios şi bine-crescut, scârbos de bine-crescut? Că m-am îmbătat?! Bineînţeles că m-am îmbătat! Am vrut să mă îmbăt şi am făcut-o, ha, ha! râsul lui Medoia era cald, fără urmă de ironie. Nu era nici râsul minţii, nici al unei inimi duplicitare, nici râsul vreunei memorii încâlcite; era râsul trupului său, mulţumit de sine însuşi. E

adevărat, adăugă el, că nu ştiam că am să fac asta la tine, stricându-ţi seara şi alungându-ţi prietenii… se întorc ei mâine, nicio grijă… şi domnul filosof, domnul…

— Laurenţiu Ceea.

— Exact. Asta voiam să spun şi eu: Laurenţiu Ceea. Şi distinsa domniţă care… în sfârşit! O femeie cumsecade, foarte bine aleasă, însoară-te cât mai repede cu ea… De când sunteţi împreună?

— De vreo doi ani.

— Prea mult. Nu mai sta şi calcula atâta. Ai ales bine, este exact ce-ţi trebuie ţie: arătoasă, serioasă… asta n-o să te înşele nici clacă şi-ar pierde mama! Nu pentru tine, bineînţeles, nici nu ştiu dacă te iubeşte sau… nu – nu, prostii, te iubeşte, numai că… la ea, acest lucru nu e foarte important, nu e cel mai important… nu – nu, prostii, ce vorbesc! Bineînţeles că te iubeşte, te iubeşte de nu mai poate, dar asta numai fiindcă eşti tu aşa cum eşti… ce mai, eşti un câine singuratec, însoară-te cât poţi mai repede, toarnă şi tu un copil, doi, şi pe urmă poţi să-ţi vezi mai departe de… ştiinţa ta, de consultaţii, congrese, etţetera…

Medoia vorbea cam în felul acesta, cu bonomie, neprivindu-l, mai relaxat acum, de când erau singuri, revenindu-şi din amorţirea sa, care, doctorul îşi dădu acum bine seama, nu era o prostraţie a alcoolului. Unde era acel tinerel, Bibi Medoia, cu părul moale, feminin, cu gesturile acelea stângace, ce-l fermecaseră pe seriosul şi echilibratul Minda, acea dezarmare a întregii lui fiinţe, a „acelui” Medoia, predestinat atât de devreme sărăciei, umilinţelor materiale, *fricii*, abia acum pricepea doctorul, încercând cu ochi sfredelitori să desluşească silueta subţirelului său prieten în acel bandaj gros de carne care era trupul lui Medoia (…” Şi mortul ieşi afară, cu picioarele şi mâinile înfăşurate în bandaje…”), câtă frică, spaimă abjectă, animalică, abrutizantă, trebuise să îndure,

să simtă, sub ce colosal ciocan de spaimă trebuise să gâfâie trupul acela melodios, pe care-l iubise, ce-l tulburase pe el, sub ciocanul acela ce-l turtise şi-l făcuse astfel… da, bineînţeles, multă lume trăise atunci în spaimă, „revoluţia” adusese şi spaima simplă, animalică, cu ea sau numai aşa-zisa revoluţie?! Alţii au plătit mai greu, el, Medoia, şi familia sa au avut totuşi noroc… da-da, noroc! gândi Minda şi dădu încet, fără să vrea, din cap, cu amărăciune, bineînţeles, noroc, tatăl său s-a întors totuşi şi a murit de moarte bună, o-ho, şi încă ce bună, moarte veritabilă, sută la sută, şi el, tinerelul acela speriat, jegos, hăituit, pe care-l întâlnise atunci în Gara de Nord, când ei, Minda, era atât de îngrijit îmbrăcat, cu pantalonii călcaţi, un student la Medicină exemplar, cu toate relaţiile sociale în regulă, cu un tată bine adaptat şi atunci, nu grozav de descurcăreţ, dar alunecând în media aceea – ce subţire era în anii aceia chiar şi media *aceea*, a celor uniformi, cenuşii, a celor lipsiţi de personalitate, a celor care nu atrăgeau în niciun fel atenţia! –, da, alţii au plătit total, deşi… supravieţuirea aceasta, a fiului şi a tatălui, era de preferat? A fiului şi a tatălui Medoia, ei supravieţuiseră… deşi, bineînţeles, şi el şi tatăl său, adică cei doi Minda, supravieţuiseră! Să supravieţuieşti, asta e totul, totul, cu încă ceva, foarte puţin, ceva neclar, confuz, pe deasupra, dar, de fapt, asta e: să supravieţuieşti!

„Lazăre, vino afară” strigă cineva în gâtlejul lui Minda, privindu-şi prietenul, trupul său gros care-i stătea în faţă, pe jumătate amorţit de alcool – băuse, poate, nu poate, ci sigur, speriat că-l vede, şi erau şi celelalte două animale de faţă!… „Lazăre, vino, vino afară!” strigă cineva, ceva, în cripta aceea uriaşă, şi doctorul trebui să se ridice brusc, era ceva care-l sufoca, ceva greţos, nebărbătesc, ceva nepotrivit, total nepotrivit cu… Medoia îl întrebase ceva, şi Minda se întoarse vioi, deodată stăpân, şi celălalt

repetă:

— …Nu mai ai ceva de băut?

— De ce, simţi că te trezeşti? şi Minda râse şi se auzi cu plăcere râzând.

— Da, cam aşa… spuse Medoia puţin uimit, şi e ceva foarte scârbos. Dintre două rele, eu aleg pe cel mai mic… mahmureala asta e tot ce poate fi mai infect, e tot ce nu pot să sufăr eu la băutură… de asta, îmi explic, nu mă îmbăt în fiecare zi… ha, ha, să te trezeşti tot timpul şi, mai ales, cu rahatul ăsta în gură… în sfârşit, adă ceva…

— Nu mai am coniac.

— Altceva n-ai? Vin, bere, vodcă…

— Vin am… spuse Minda, îndreptându-se spre bucătărie. Dar Medoia îl opri:

— Nu, lasă vinul, n-am niciun chef de vin… altceva n-ai?

— Am nişte vermut… dar…

— Ce fel? Românesc?

— Cinzano.

— Bravo! Adă-l încoace… repede! Cu un sifon rece! Simt că mi se face rău… şi ochii lui râdeau şi o clipă sclipi în ei feminitatea aceea puberală, dispărută, ochii aceia nepotriviţi cu restul, perfect albaştri, intacţi.

Se apucară amândoi de *vermuth and soda*, şi Medoia se amuza de mutra îngrijată pe care o făcea doctorul când el îşi dădea paharul peste cap:

— Ţi-e frică, bătrâne? Stai liniştit, cât timp beau, nu mi se poate întâmpla nimic…

Apoi începu să povestească o istorie cu o ingineră tânără, stagiară într-unul din şantierele unde era el şef de lot, „un drac tânăr cu ochii de viezure, cu gheare lungi, subţiri, care îi răscoliseră ficatul”, pentru că, spunea el, „îi fusese atinsă nu inima, ci ficatul, un organ la fel de nobil, mult mai înţelept însă, dar, ce folos…”, şi Medoia continua

să turuie, cu bonomie, despre „viezurele ăla infect ce se lipise de pielea lui” şi pentru care „era cât p-aci să-şi luxeze căsnicia!”... Reuşise să se „salveze”, se îmbătase cu bună ştiinţă, în câteva rânduri, într-un asemenea hal, încât o îngreţoşase „pe aia mică”, deşi, se jura inginerul, atunci alcoolul îi era total nesuferit, scârbos, de parcă ar fi sosit proaspăt de la o dezintoxicare, dar „am închis ochii cât am putut, am strâns din fălcile mele late şi n-am dat pe la şantier vreo săptămână... şi-asta în două rânduri, plus ce... ce n-am băut atunci, până şi faimosul nostru vermut roşu, care e la fel de bun la gust ca hipermanganatul, dar mult mai periculos! Da, bătrâne, beam şi plângeam, beam şi plângeam... ăsta e avantajul de a fi beat, poţi să-ţi dai drumul... dar ce, parcă numai ăsta?! Plângeam, hohoteam ca un bivol nespălat care se tot răsuceşte în mocirla lui de care nu se apropie decât ţânţarii şi musculiţele, roiurile de musculiţe, dragele de ele!... Şi, bineînţeles, aia mică a fugit mâncând pământul, deşi, din când în când, se uita înapoi, uneori aveam senzaţia că îşi dă seama de întreaga schemă, ajunsese să mă cunoască prea bine... periculos, extrem de periculos! Am scăpat însă, nu-ţi spun ce fericit am fost când am scăpat! îmi venea să rup totul de pe mine, să dau dracului totul, jumătate de an n-am ieşit din baraca mea unde-mi am biroul, şi. bineînţeles, am fost avansat... dar am scăpat (Medoia avea o crispare amară în jurul gurii când spunea acel „am scăpat”), am salvat ambarcaţiunea, deşi, bineînţeles, nevastă-mea a mirosit totul, nici beţiile *alea* n-au păcălit-o – ea a simţit imediat, cu o precizie magnifică, că aici e vorba de cu totul altceva, nu de-o minunată şi cinstită afaniseală –, dar... s-a salvat. Totul s-a salvat, totul, bineînţeles afară de... minunea aia mică, cu unghiile ei, care mi se lipise de coaste şi-mi gângurea acolo de-mi făcea respiraţia aşa ca locomobilele alea chiabureşti, tuf-tuf, tuf-tuf, pe arie... şi ce mai arie,

bătrâne, ce mai arie! Nu ştiu, data viitoare dacă o să mai am atâta minte, dacă o să mai pot băga în mine atâta zeamă amestecată… cine ştie, data viitoare, dacă o să maj prindă schema cu… Data viitoare – şi Medoia începu să râdă, scuturându-se tot, deşi râdea fără veselie –, să dea Dumnezeu ca data *viitoare* să vie cât mai târziu sau deloc… se pare însă că trebuie să fie şi o dată viitoare, nu? Ce zici, doctore? Ai habar de chestiile astea…?!”…

De-atunci, spunea el, avea ficatul făcuţi praf şi el însuşi devenise un fel de cetăţean cumsecade, ceva teribil de scârbos… Apoi trecu la altceva, Minda îi răspunse şi el, şi, după un timp – era aproape zece seara –, doctorul îi propuse să mănânce ceva, avea câte ceva în frigider sau, mai bine, să coboare jos, la colţ e un restaurant curăţel, unde era cunoscut şi… Nu-nu, nu-i era foame, spuse Medoia şi se ridică în picioare, se uită afară pe geamul întunecat şi începu apoi să se plimbe prin încăpere. Mergea calm, sigur, fără nicio ezitare, şi doctorul se minuna de capacitatea de absorbţie a acelui trup masiv; probabil că, în ciuda aparenţelor, astfel de excese nu erau zilnice, poate nici săptămânale, deşi… dar…

— Ştii ce-ar fi bună acum, bătrâne? spuse deodată Medoia, oprindu-se din plimbare cu acrul cuiva căruia i-a dat prin cap o idee. O femeie… o fată, o femeie, ceva care să se mişte, să zgârie, să sâsâie încet…

— Eşti prea beat pentru aşa ceva… râse doctorul.

— Crezi? replică Medoia, râzând şi el, observând că Minda se roşise la cererea sa neaşteptată. De ce crezi că un om beat, un cetăţean cumsecade, care respectă legile, ca şi mine, nu poate să placă unei femeiuşti?! Crezi că minunatele de ele se împiedică într-o formalitate de-asta măruntă, cum ar fi starea de beţie sau de veghe a pretendentului, adică… femeile…

— Ce-i cu femeile?! marşă Minda, încercând să

zâmbească, încă roşu La faţă.

— Du-te-n mă-ta, făcu Medoia cu simpatie, ce te-ai crispat în halul ăsta?! Crezi că vreau să ţi-o cer pe distinsa ta doctoriţă, sau ceva asemănător?... Aiurea, mie-mi trebuie acum o femeiuşcă, o minunată femeiuşcă, binefăcătoare ca o mămică, aşa, mai tânără, ha, ha, un animal care să sâsâie şi să te împungă cu ochii, cum sunt câteva mii în oraşul ăsta împuţit, care se perpelesc în aşternut, visându-mă, şi...

— Ha, ha, ha, tocmai pe tine te visează, *Commendatore*\ Bravo, ai nimerit-o, eşti exact omul care...

— Eşti un bou, Minda, spuse liniştit Medoia, te înşeli total, ele tocmai pe mine mă visează, exact un tip ca mine, gros la trup şi fercheş la minte! Eu sunt bărbatul ideal, eu sunt ce le trebuie... dar ce să mai... dacă-ţi vorbesc ţie de o femeie, e ca şi cum aş învăţa mierla să înoate! Printre cucoanele tale sofisticate, pline de idei ca găina de păduchi, care râd cu un ochi şi lăcrimează cu celălalt, depilate pe picioare şi pe la subţioară, ca nişte...

— Hai-hai, faci pe grozavul, ţi-ar plăcea şi ţie o cucoană de asta depilată, dac-ai ajunge la ea!

Dar Medoia continua să râdă, cu umerii mişcându-se puternic şi respirând greoi, parcă obosit. Băuse aproape singur întreaga sticlă de vermut.

— De altfel, spuse Minda, ridicându-se dintr-o săritură, amorţit de atâta şedere pe scaun, cunosc o asemenea femeiuşcă, ai să râzi... face toţi banii! Este exact ce-ţi trebuie!

— Să mergem la ea! făcu Medoia, cu seriozitate.

Minda dădu din cap şi, fără o vorbă, se apropie de telefon şi formă un număr. Aşteptă un timp, destul de lung, apoi, tocmai când voi să închidă, se auzi dincolo, la celălalt capăt al fiailui, un:

— Alo!

— Alo, răspunse el, credeam că nu eşti acasă, tocmai…

— Ba da, se auzi de dincolo vocea Miei Fabian, ca de obicei bine dispusă, şi încă o dată pe doctor îl impresionă plăcut timbrul ei caid, uşor răguşit, pe care îl uitase. Dar aveam pe cineva în vizită şi nu eram hotărâtă dacă să…

— Pardon, se scuză el, dacă e aşa, atunci te rog să…

— Ha, ha, ha, ha, nu – nu, nu e ceea ce crezi, ha, ha… nu, cel puţin nu de astă dată… altfel, fii fără grijă, nu ridicam eu, ha, ha… e cu totul altceva, zău, cu totul altceva! Uite, două bune prietene, două porumbiţe sunt la mine şi bem împreună vin fiert cu smochine uscate… ce zici?! O să le dau afară peste câteva minute, pentru că, ţi-am spus, nu suport prea mult timp femeile, în asta semăn puţin cu voi, ha, ha… prefer caii, câinii, un papagal… uite, că-mi fac şi semne, vor să ştie cine eşti, dacă eşti drăguţ…

— Bine! făcu Minda, simţind cu furie că începe să se crispeze şi că, dintr-o clipă în alta, Medoia îl va simţi. Atunci, dă-mi un telefon mai târziu, dacă vrei… bineînţeles, dacă nu se face prea târziu şi…

— Ha, ha, ha! se auzi gâlgâind la capătul celălalt, probabil că una din cele două „porumbiţe” făcuse vreo remarcă şi Fabian reacţionase direct, cu atâta spontaneitate, încât şi inginerul ridică privirea, „ha-ha”-ul din receptor se auzea până la el.

Cu câteva cuvinte scurte, Minda închise.

Peste vreo jumătate de oră, când inginerul se pregătea, în sfârşit, să plece, sună telefonul şi Minda auzi din nou timbrul acela răguşit, cald:

— Te-ai culcat, doctore! Ce voiai să-mi spui? Sau voiai doar să mă întrebi ce fac? şi râse, fără rost, un gâlgâit care răsuna în pâlnia de ebonită aproape muzical, şi câteva fracţiuni de secundă

Minda nu-şi putu prefigura prea bine faţa ei,

mişcările ei şi întreaga ei fire, atât de sonor, de cald, de armonios îi era râsul. Ei, ce faci acolo, ai amuţit?

— Nu, te ascultam cum râzi. Uite ce, un prieten al meu, aflat la mine, inginerul Medoia, vrea să-ţi spună ceva, dacă eşti de acord…

Medoia luă receptorul şi, în clipa când începu să vorbească, se înclină atât de puternic, atât de neaşteptat, încât lui Minda îi fu teamă că celălalt se va lungi pe parchet; cu un miraculos echilibru, inginerul rămase în picioare.

— Mă iertaţi, stimată domniţă, vorbi el în receptor, că vă deranjez la această oră, cu atât mai mult cu cât… nu-i aşa, nu am avut plăcerea… vreau să zic onoarea… poftim? … A, bineînţeles, şi plăcerea, în primul rând plăcerea, ha, ha…

— Ha, ha! se auzi râsul sonor al Miei Fabian în receptor şi, o clipă, lui Minda i se păru că halucinează.

— De altfel, se repezi inginerul, ştergându-şi reflex, cu mâna stângă, cu gestul său atât de expert, sudoarea de pe buza de sus şi de pe bărbie, faptul că el a fugit atât de repede… poftim? Cum cine? Bineînţeles, el, numai el… lăsându-mă în braţe cu… poftim? Ha, ha, nu, vai de mine, cum puteam să-mi permit… cum? Ha, ha, asta-i bună… zău, n-am vrut să insinuez nimic! Mi-milioane de scuze, domniţă… ha, ha…

Minda întoarse capul şi-l privi cu suspiciune, deoarece îi trecu prin cap ideea că Medoia s-ar fi putut preface mai beat decât era în realitate. De ce ar fi făcut-o? Dădu din umeri, se întoarse cu spatele spre cel care vorbea la telefon şi încercă să deschidă o carte, dar fu incapabil să citească două rânduri, într-atât de absorbit era totuşi de cele ce se întâmplau în spatele lui.

— …A refuzat chiar să vă descrie portretul fizic, se înţelege, ceea ce, din punctul meu de vedere, cel puţin, îl

aşază într-o lumină foarte proastă… dar dacă e să judecăm după voce, cel puţin după timbrul tonului, cum se zice, aş zice, dacă… dacă-mi permiteţi… poftim? Vă rog să repetaţi dacă… a, nu, imposibil!

Absolut imposibilî Ceea ce pot totuşi să avansez… ha, ha, eu, bineînţeles, numai eu să avansez, se înţelege, să fac carieră, nu aşa, în… ochii dumneavoastră, ha, ha! Deci, dacă pot să… aş spune că, pardon, aş îndrăzni să spun că sunteţi o persoană cu totul agreabilă, drăgălaşă chiar, aş putea spune chiar… picantă…

— Ha, ha, ha, hi, hi! se auzi distinct în receptor, aproape în toată camera.

— Pe onoarea mea, nu exagerez cu o silabă… Poftim? Vă rog să repetaţi, dacă nu… evident, evident! De altfel, eu sunt un om modest, un salariat cinstit… înainte vreme se spunea slujbaş sau amploiat, înainte vreme aş fi spus că sunt un amploiat cinstit, ceea ce nu ştiu dacă… ha, ha, normal! îmi pare bine că… nu – nu, nici vorbă, nu-l deranjăm deloc, de altfel, stă şi citeşte, ha, ha, bineînţeles că se preface, văd că l-aţi intuit perfect, cu o magistrală… nu – nu, eu am marele avantaj că, fiind din provincie, nu aşa… din provincie, dar nu provincial, cred că faceţi, nu-i aşa… a, deci o fostă provincială, mă bucură, care a făcut carieră la Bucureşti, foarte bine… de altfel, ce puteaţi să faceţi, că bărbaţii ăştia de aici, dacă-mi daţi voie, sunt un fel de… exact! Exact! mai bine nici nu se poate să… nu – nu, am fost colegi de liceu şi asta am şi rămas! Viaţa ne-a despărţit, ha, ha… cum?! A, nu, absolut imposibil! Refuz categoric! Cum aş putea să mă descriu eu însumi, odată ce distinsul meu coleg – de fapt, fostul meu distins coleg – nu a întreprins-o… am zis: întreprins-o, e un cuvânt care mi-e foarte familiar, deoarece, dacă-mi permiteţi, eu lucrez la o întreprindere, ceea ce-mi dă un larg acces la acest cuvânt, cu toate variantele sale… a, nu – nu, cum o să mă

plictisesc, ia te uită câtă perfidie, după ce că am neaşteptatul noroc, ocazia aceasta încântătoare să… chiar şi în acest fel, sau poate numai în acest fel… Poftim? Vă rog să repetaţi, dacă… nu – nu, ultimul cuvânt… a, da, desigur, cum spune o dactilografă de la noi, domnişoara Pleiniceanu, dar ce drăguţ, nu-i aşa: *da-desigur*, îmi pare bine că vă place şi dumneavoastră, că am asentimentul dumneavoastră, ha, ha… nu – nu, nu-i deloc superfluu, în ochii mei, vreau să zic, în consideraţia mea, vă bucuraţi de un loc foarte… nu – nu, daţi-mi voie să termin, de ce credeţi că sunt mai ironic decât… de altfel, după cum ştiţi, ironia nu-i forţa noastră, a provincialilor, ha, ha… cum aţi uitat? Aşa de repede, se poate?!… Exclus, nu cred o iotă, daţi-mi voie să vă sărut mânuşiţele dumneavoastră dulci… dulci şi grăsuţe, ha, ha!… întocmai, şi nu retrag o silabă!… Nu retrag şi nu mă retrag cu un milimetru, de altfel, la tonajul meu, dacă-mi permiteţi, un milimetru nu-i glumă… cum, nu ştiţi?!… Vă prefaceţi, vă prefaceţi, ştiu eu… ah, cum ştiţi să vă prefaceţi voi, bucureştencele, nu-i de mirare dacă oameni cinstiţi, taţi de familie şi alte categorii de… da, bineînţeles, nu v-am comunicat încă… mi-milioane de scuze, sigur că da: sunt un fericit tată de familie, cu o soţie! – prima! – demnă şi bucălată, căreia i-am cumpărat o grămadă de rochii cu flori şi rândunele, şi trei fetiţe şarmante, trei viitoare dactilografe emerite… da-da, dactilografe sau responsabile de alimentară, dacă o să aibă puţină şansă, evident, şi pentru asta le-am dat de pe acum la ore de balet, cea mai mare vreau să zic… vreau, şi mândra mea soţie la fel, să aibă educaţia completă, trusoul şi educaţia completă… asta e sarcina mea morală de părinte şi nu voi şovăi nicio clipă să… nu – nu, în chestia asta am principiile mele! Am dreptate, nu?!… Poftim?… Nu-nu, numai ultimul cuvânt. Vă rog, dacă… ha, ha, adorabil! Bravo! Sunteţi adorabilă, şi dacă şi la chip arătaţi

aşa ca şi la spirit, pot să spun că am avut noroc când am ridicat acest receptor, cum se zice, în onoarea dumneavoastră… cum?! Cum?!… Ha, ha, era să zic: bată-te norocul!… Evident!… Evident! Evident!… Evident!… Evident!… Asta i-am spus-o şi eu, luând asupra mea toate cele ce decurg, decurg, am spus, nu vă place expresia?! Ha, ha, da, tot de la domnişoara Pleiniceanu… a, nu, o persoană foarte distinsă, e de speriat câte persoane distinse lucrează în întreprinderea noastră… cum? Şi la dumneavoastră?!… Formidabil!… Asta zic şi eu că… Pardon, pardon, îmi cer iertare, scuzele mele!… Ha, ha, întocmai… deci sunteţi o celibatară?… Vai de mine, bineînţeles că vă aprob, din toată inima, cu atât mai mult cu cât o fac pe gratis, ha, ha! Sunt cu totul de acord, stimată duduiţă, aveţi perfectă dreptate…

cum?!… Exclus, niciodată, pe cuvânt de onoare! N-am vorbit în viaţa mea de rău o femeie chiar atunci când m-a refuzat, când nu mi-a cedat, cum se… când mi s-a strecurat printre degete… de altfel, eu nu consider că patul e totul, deşi, ca să fiu total sincer… dar, promiteţi-mi că nu vă supăraţi… da? Ei bine, din punctul meu de vedere… ha, ha, colosal! Ce-aş mai putea spune, sunteţi mai tare pe toate fronturile! Mare baftă şi pe doctoraşul nostru să dea peste o… cum? Zău? Nu cred… a, da, inconştient a fost totdeauna, dar prost… pentru că, daţi-mi voie… Ha, ha, exact! Exact şi întocmai sau, cum se spune în armată: întocmai şi la timp! Dar dumneavoastră, stimată şi dulce duduiţă, iertaţi-mi întrebarea, aţi făcut armata?!… Pardon, pardon, n-am vrut deloc să vă jignesc, ha, ha, dimpotrivă! Poftiţi?… Repetaţi, vă rog, dacă… a, da, bineînţeles, ha, ha, n-aţi uitat, da-desigur!… Dacă râde?… Nici nu-i trece prin minte, o idee prea bună pentru el!… Se uită la ceas, probabil că mă înjură deşi, şi în asta sunt convins că se preface, e tipul de om care ştie totdeauna

cum trebuie să se prefacă ca să… ha, ha, l-aţi descris exact, punct cu punct! Nu, nu merită… cum? Nu, n-am înţeles, dar nu contează, ha, ha… Poftim?… E ceasul zece şi şaisprezece – ba nu, eroare, şi nouăsprezece minute… Ideea originală era de fapt să vă facem o vizită… da, o vizită, deşi e adevărat că ora, oarecum înaintată şi care, nu aşa, înaintează mereu, face ca… poftiţi? încă o dată, dacă vreţi să… nu – nu, m-am exprimat doar din punctul meu de vedere, în măsura în care… normal, normal, vine şi el, îi voi oferi braţul meu durduliu, şi dacă, nu-i aşa… dar numai cu condiţia să… nu – nu, vom achiziţiona una, două, trei sticle de şampanie, marca demisec, şi vom apărea în cadrul uşii! Ha, ha, excelentă idee, neapărat în capot şi, dacă se poate, un capot cu turnuleţe şi râuri… şi râuri, am spus râuleţe, aşa cum vedem în… şi pantofiori roşii, cu pompon alb, vă rog, adică, vă rugăm din suflet, ce poate fi mai… unghiile date cu ojă, sunt convins, aşa că… cum, nu ştie adresa?! Dumnezeule mare, asta n-am să-i iert niciodată… câtă degradare, voiam să spun, degradare şi inconştienţă!… Imediat, imediat, abia aştept, deşi, ca să fiu sincer, îmi imaginez eu puţin, dar realitatea, ştiţi dumneavoastră, realitatea e tot ce poate fi mai… da-da, nu, la dumneavoastră mă referem, astă-seară sunteţi dumneavoastră realitatea şi încă… uite acuma, vi-l trec numaidecât… mă înclin până la pământ şi mii de… da-da, uite, îi trec acum aparatul (şi în timpul ăsta Medoia îi făcea semne disperate lui Minda, de parcă celălalt se afla pe o linie pe care sosea în goană un accelerat) … vine acum, îi trec lui aparatul, deşi nu ştiu cum o să-i fie, ştiu că se teme al dracului de-o scurtcircuitare, ha, ha… Treci şi notează adresa doamnei! îi ordonă el lui Minda, ştergându-se, cu batista, de transpiraţie, pufnind puternic pe nări, şi doctorul se conformă, încruntat, alb la faţă, fără o vorbă.

Ieşiră apoi, în câteva minute. Jos, în stradă, era încă

animaţie, ciudat de multă lume forfotea încoace şi încolo. Intrară la o cofetărie, unde făcură o lungă coadă – toată lumea asta mergea undeva? –, apoi ieşiră cu sticlele sub braţ, căutând un taxi. Cu fiecare minut care se scurgea, doctorul era tot mai puţin entuziasmat de vizita pe care urmau să o facă şi, la un moment dat, o şi spuse. Acum, gângăvi el, dacă, nu-i aşa, se cunoscuseră şi se înţeleseseră atât de bine… trebuia să-i mărturisească prietenului său că el niciodată n-a fost nici pe sfert în relaţii atât de bune, de cordiale cu acea fiinţă cu adevărat simpatică şi care merita pe deplin interesul unui bărbat… aşa că, datorită şi faptului că erau orele sale de lucru, de lectură, şi-apoi a doua zi… de altfel, se putea, era mai mult decât probabil, ca Ludmila să sune şi era încă un telefon pe care-l aştepta, ceva în legătură cu obligaţiile sale profesionale, încât…

Medoia însă nici nu vru să audă, îl taxă drept „scârţan”, „laş”, „misogin ratat”, „ciocoi”, „snob nenorocit” şi altele, la fel de pitoreşti, şi Minda se înveseli din nou, acel tip de veselie pe care i-o producea Medoia, nu cel înecat cu două decenii înainte, ci cel de lângă el, cu realitatea sa intempestivă, atât de concretă, brutală aproape, şi în clipa când cedă din nou (de câte zeci de ori nu cedase în acea după-amiază?!), şi acesta îl luă entuziasmat de braţ, împingându-l şi trăgându-l în lungul străzii, Minda îşi dădu cont ce deosebit, Fundamental deosebit era acest vechi prieten de cel nou, de Laurenţiu, ce modificare profundă se produsese în felul lui de a-şi alege pe cel apropiat sau pe cei, puţini, pe care fiinţa sa morală îi dorea şi îi suporta. De ce îl alesese oare pe Medoia, cu douăzeci de ani înainte? Uitase cu desăvârşire sau, poate, atunci, nu avusese niciun fel de criterii sau erau criteriile pubertăţii, care erau la fel de departe de fiinţa sa morală de astăzi ca un corp necunoscut, cosmic?!

Pentru că Ceea, Laurenţiu, era orice afară de unitate, în sensul că se împrăştia mereu, se *scurgeam* trecutül său propriu, sau în ceea ce-şi închipuia el că-i trecutul său, sau pur şi simplu îşi trăia un prezent al său, numai al său, populat de simboluri şi stafii care-i aparţineau doar lui, cu un fel de egoism dulce, transparent, nespus de cuceritor, în timp ce Medoia, calomniatul Medoia, acel tânăr subţire, vioi, cu părul rebel, care îşi trimisese astfel concreta, brutala şi calomnioasa sa stafie, era oricând şi mai ales acum, păşind vioi şi greoi în acelaşi timp alături de el pe stradă, pufnind zgomotos pe nări, perfect *prezent* şi *unit cu* existenţa sa de acum, de fiecare fracţiune de secundă a lungului prezent pe care îl trăia, ceea ce se poate numi un om sănătos moral, „tonic”, „realist”, poate chiar fericit… Şi Minda se simţea bine cu acest ins *fericit*, dar numai pentru că ştia că în curând se vor despărţi, poate chiar peste un ceas sau, peste o noapte, chiar şi o noapte albă, dar nu mai mult decât atât… pentru că acest Medoia era ambasadorul *celuilalt*, pe care îl înviase deodată şi, odată cu el, stafia de puber a lui însuşi, a lui Minda, acea „înviere a lui Lazăr”, acest concret şi zgomotos Medoia avusese puterea să strige spre acel tunel al celor douăzeci de ani: „Lazăre, vino afară!” şi, spre emoţia şi spaima profundă a sa, a severului şi raţionalului Minda, din tenebrele acelui tunel ieşise tremurător, împleticindu-se în bandajele acelea mortuare de care aminteşte evanghelistul, propria sa stafie, uitată, poate chiar renegată, pe care el ar fi putut-o respinge, renega, dacă nu ar fi fost atât de uimitoare, de neaşteptată, de concretă!… Medoia îl împingea şi îl ţâra cu brutalitate spre locuinţa nedorită a acelei femei pe jumătate necunoscută şi trivială, dar jumătate din fiinţa lui Minda era acum de vis şi transparentă şi extrem de docilă tocmai pentru că acel ins o isca, mereu din sine însuşi, o secreta aşa cum secretă păianjenul firul său misterios şi

elastic pe care alunecă în gol, şi Minda se arunca surâzând şi amuzat în golul acelei nopţi şi al acelor oameni, al celor doi oameni apăruţi atât de neaşteptat în viaţa sa ordonată, previzibilă şi raţională. Minda asculta, supus, el, atât de autoritar şi de dominator, se lăsa târât de un străin cu care nu avea nimic comun, pe care cel mai bun prieten al său nu-l acceptase, depărtându-se de el, un străin care purta un nume străin, Medoia, ciudat de cunoscut, de familiar, e drept... propria sa fiinţă bărbătească şi structurată definitiv se muia, se înceţoşa, braţul său se făcea de apă, părul său flutura, tot mai nevăzut, lăsând loc acelui puber uitat, care reînvăţa să meargă pentru câteva ore, doar, pentru o noapte albă, împiedicându-se în bandajele sale mortuare… se lăsa dus de cei doi, surâdea amuzat, pentru că totul era o înscenare trecătoare, fulgerătoare chiar, şi viaţa lor atât de scurtă, a celor doi, provoca în el o toleranţă largă, generoasă, atât de neconformă cu felul lui de a reacţiona, încât, pentru scurt timp, e drept, totul se întorcea pe dos, ocara era mângâiere, strigătul o şoaptă slabă, râsul zgomotos un zâmbet pe jumătate, graţios, feminin aproape, jignirea o neînţelegere fermecătoare.

Mia Fabian ocupa un apartament surprinzător de spaţios şi mobilat cu mult gust. îi primi cu afabilitate, încercând să-i facă să uite – mai ales pe Minda – jena orei târzii şi a primei vizite într-o casă străină. Medoia se roşise tot pe gâtul său gros, dar nu-şi pierduse vioiciunea mişcărilor şi din prestanţa aceea specială, a sa, tonică şi contagioasă. Fabian le preluă sticlele, aduse o alta, frapată, şi ciocniră primele pahare. În contact cu lichidul spumegând, Medoia se activă brusc, iar Minda se ofili uşor, în hohotele de râs ale doamnei Fabian, care răspundea perfect limbuţiei inginerului. Doctorul se simţi brusc izolat – deşi făcu eforturi să n-o arate –, era uimit în primul rând, aproape bruscat, de bunul-gust, surprinzător, al

interiorului în care locuia această

„Femeiuşcă”, apoi de rapida şi buna lor înţelegere, doi oameni care cu o oră în urmă îşi ignorau existenţa. Minda era un spirit greoi, cu tendinţa de apărare spontană la orice era „străin”, „imprevizibil”, constant, aproape conservator în gusturi, obiceiuri şi prietenii, mai ales în prietenii, şi observa cu o anumită uimită încântare capacitatea lui Medoia şi a Miei Fabian de a se încrede cu atâta rapiditate unul în celălalt, sau era doar un efect de răsfrângere în spiritul său greoi, aceşti oameni nu se încredeau deloc unul în altul, nici nu-şi puneau această problemă, şi poate de aici perfecta şi rapida lor convieţuire, poate şi farmecul lor?!

De teamă să nu-şi trădeze indispoziţia, neparticiparea, să nu le pară un „acrit” şi „ursuz” şi, în acelaşi timp, plictisindu-l împrejurarea şi flagranta lui nepotrivire cu acest cuplu iute închegat, din care el era expulzat (sau se expulza singur, nu conta), profitând de un moment de absenţă a gazdei, care trecuse în bucătărie să pregătească „nişte cafele faimoase”, îi aruncă în treacăt o frază convenţională lui Medoia, care aproape nu reacţionă – lucru care îl jigni pe doctor –, şi plecă, ieşind fericit în aerul rece, curat, de afară.

Drumul până acasă fii înviorător şi, încet, încet, aproape cu fiecare pas, se scutură de toată acea lungă după-amiază din care ieşise de câteva minute, personalitatea gălăgioasă, neplăcut de concretă a lui Medoia se subţia uşor în aerul străveziu – ciudat de străveziu pentru acea oră înaintată – şi doctorul începu să râdă la un moment dat, era aproape un chichotit de şcolar care tocmai pregătise cuiva, unui coleg sau unei autorităţi şcolare, o farsă, râdea mereu, icnit, uşor, o vibraţie pe care nu şi-o putea reprima şi care renăştea ciudat, atunci când părea că se înecase în fundurile tulburi ale psihicului său

eliberat şi calm, redobândit, şi, pentru că nu putea să-l oprească definitiv, Minda începu să râdă de-a binelea, sonor, singur pe strada aproape pustie acum, ca un adolescent sau un beţiv de ocazie, amintindu-şi de cuplul celor doi, celor doi străini care se înţelegeau aşa de bine acolo sus, „făcuţi unul pentru celălalt”, cum spusese Medoia odată la telefon în glumă sau chiar în bătaie de joc. Deodată îi trecu prin cap ideea că, de fapt, Mia Fabian căutase un astfel de bărbat când îl inoportunase cu atâta asiduitate pe el, şi poate avusese o bună intuiţie, pentru că, iată, numai prin el putuse să ajungă la Medoia, poate ea, cine ştie cum, printr-o specială intuiţie sau clarviziune feminină, ştia că undeva, în abisurile trecutului său, zăcea, în inerţie şi aşteptare, acel individ gălăgios, franc şi poate plin de farmec, cu care ea putea să facă un cuplu. „Prostii!” concluse Minda zâmbind, surprinzându-se zâmbind amuzat de aceste speculaţii prăpăstioase, odihnitoare însă pentru spiritul şi habitudinea sa, torturate ore întregi de un „regim” atât de opus firii sale, tot ce gândea acum, zeci şi zeci de asociaţii asemănătoare în legătură cu „cei doi”, atât de speculate încât se pierdeau în absurdul simplu sau infantil, erau ca un fel de inofensivă şi odihnitoare răzbunare, o răzbunare care nu se adresa nimănui, care nu voia să lovească în nimeni, doar să-l reconforteze pe el însuşi, să-l „predea lui însuşi” şi în clipa când urca scările casei sale murmura destul de tare, căutând cu o mână cheia apartamentului printre celelalte prinse în *porte-clés***A* său, de care atârna, ca breloc, o medalie veche, turcească:

…Piară-mi ochii tulburători din cale.
Vino iar în sân, nepăsare tristă:
Ca să pot muri liniştit, pe mine.
Mie redă-mă…

şi râdea încet, spunând ultimele cuvinte, dar cu un

altfel de râs decât cel icnit şi vindicativ de adineauri, de data aceasta era un râs „al său”, deoarece expresia „muri liniştit” el o înţelegea în felul său, adecvat situaţiei sale din clipa aceasta, şi acest „muri” avea sensul de „supravieţui”, chiar de „reînvia”, atât de labile şi contradictorii sunt totuşi sensurile cuvintelor în care ne rezemăm atât, gândea Minda, stând încă în faţa uşii întunecate a apartamentului său şi observând cu o ciudă măruntă că se arsese becul de pe palier. Acest „muri” suna pentru el, acum, şi numai pentru el, ca o „reîntoarcere” dintr-o aventură măruntă, spectaculoasă, pe care şi-o dorise poate, fără de care o nemulţumire ascunsă, râcâitoare, ar fi persistat poate mereu, undeva, la periferia bunei sale dispoziţii, dar care acum, epuizată, „cunoscută”, era părăsită cu un neauzit suspin de uşurare, cu mulţumirea „reîntoarcerii” în vechile haine şi cute ale obişnuinţei, ale *home*-ului său interior, acolo unde trona, ca o pisică mare, sclipitoare, o formă vie, cunoscută, fascinantă fără ostentaţie, vie… da, era ea, femeia lui, sau care trebuia să fie a lui, cât mai curând, şi în apropiere, ceva mai în spate sau într-o parte, dar nu prea mult, o siluetă întunecată, înaltă, subţire, *el*, cel încărcat de trecutul său, Laurenţiu, şi pe care el îl iubea tocmai pentru că propriul său trecut exista atât de puţin sau prea şters, prea fad, şi felul în care Ceea îşi trăia „falsa existenţă”, cum spunea el, era o răscumpărare şi a sa, cel care se identifica astfel prin tăcere şi contagiune totală cu un trecut străin şi care devenea astfel, într-un fel şi al lui. Poate de aceea îşi simţea Laurenţiu, într-un fel „fals”, trecutul, pentru că el, celălalt, Minda, şi-l însuşea pe măsură ce se desprindea de pe buzele sale harnice, narcotizate, şi o făcea cu puterea sa mare de posesiune pe care o avea în fiecare act al vieţii sale diurne, chiar şi în cel mai mărunt. îşi aminti apoi, intrând în sfârşit în casă, de cele câteva minute în care ar

fi vrut să-l vadă plecând, minute lungi, aproape de ură şi repulsie faţă de cel pe care-l simţea legat de el mai strâns decât poate lega o prietenie, şi se surprinse, cu o oarecare uimire, că nu regretă pornirea atât de ciudată, de unică, pe care o simţise faţă de Laurenţiu sub „presiunea” staturii masive, concrete, a lui Medoia. N-o regretă, aşa cum îl suportase şi pe Medoia, cu conştiinţa că totul era trecător, strict efemer, şi el se putea odihni în acest „efemer” care îl proiecta la antipodul reacţiilor şi stărilor sale. Închise deci în sine, lăsând să cadă la fund antipatia aceea surprinzătoare, momentană, faţă de unicul său prieten, şi fiindcă nu putea s-o regrete, o ascunse. Apoi, din nou, primul plan fu recucerit de forma aceea albă, sclipitoare, şi în clipa când închise uşa apartamentului în urma sa, cu grijă, şi auzi ţârâitul lung al telefonului, se activă brusc şi alergă, cu numele ei în gând şi chiar pe buze, cu atâta putere, încât atunci când ridică receptorul, fără să aibă răbdare să asculte sau să aştepte, spuse într-o singură respiraţie:

— Ludmila!

Nu era însă Ludmila, şi dovada că era aşa fu un hohot interminabil de râs, în care recunoscu, cu destulă greutate, timbrul acela cald, răguşit, atrăgător, o voce care nu se potrivea defel – în mintea sa, cel puţin – cu pereţii aceia de carne în care rezona sau cu buzele de pe care aluneca cu atâta uşurinţă. Era, bineînţeles, Mia Fabian, care îi mărturisea că suna de aproape zece minute, pentru că rămăsese singură!

Singură? se uimi Minda, intrând, fără să vrea, încă o dată, în acel univers incomod din care se eliberase deja, aproape cântând, dar unde plecase inginerul? Şi cum, aşa, deodată?...

Nu, nu plecase, îl linişti Fabian, dar la scurt timp după ieşirea sa, „după fuga sa ruşinoasă şi laşă!”, Medoia

adormise pe canapeaua pe care se afla, căzând într-un somn total, brusc, astfel încât ea, după ce renunţase să-l mai trezească, îi scosese pantofii, îl acoperise cu un pled şi stinsese lumina, lăsându-l „în pace”. Acum însă e singură, au rămas două sticle de şampanie, „intacte”, şi oare n-ar vrea el să se reîntoarcă şi să mănânce împreună, aşteptând să se trezească Medoia? Ar fi un fel de a-l păzi, şi el, ca prieten, e oricum mult mai îndreptăţit să… şi pentru ca, nu-i aşa… pe de altă parte, e evident… de altfel, nu s-ar putea… fiind târziu şi totuşi devreme într-un… o simplă pază, atâta tot, aproape o… pentru că, nu-i aşa, răspunderea le revine la… ei?! Poftim?!… Ha, ha, ha, hi, hi…

Nu, nu era posibil, replică Minda, încercând să înoate în şuvoiul ei de vorbe, oricât ar putea să pară de nemanierat, refuza să se întoarcă pentru simplul motiv că… ora fiind totuşi târzie şi a doua zi trebuind să se…

Dar a doua zi e duminică! întrerupse. ea, aproape ingenuă.

Da, era duminică, replică Minda fără să se tulbure, dar el nu putea răspunde amabilei invitaţii. Poate altă dată. În ceea ce-l priveşte pe cel adormit…

— A, nu e nicio problemă! făcu Fabian. Eu mâine-dimineaţă plec, destul de devreme, într-o excursie cu nişte prieteni, cu o maşină, aşa că am să-i las un bilet cu locul unde să pună cheia, o să-i sugerez să-şi facă o cafea, şi va pleca, în provincia sa, fericit că-şi va fi făcut de cap în Capitală. Există atâtea feluri de a-ţi face de cap!… gânguri ea şi, o clipă, împreună cu râsul ei, nu păru mai mult de 16 ani.

Minda nu mai era în stare să reziste acelei conversaţii, care nu-l mai amuza deloc, şi, după câteva fraze scurte, trânti receptorul.

„Iată că nu erau făcuţi unul pentru celălalt…” gândi

el, în timp ce se pregătea să se culce. Sunase încă o dată la Ludmila, dar apelul se făcea în gol, într-un gol care se mărea parcă cu fiecare secundă, ca o grotă vie, cu stalactite vii, un gol concret, aşa cum e acela al unui tunel în care te afunzi cu un tren întreg, lung, cu propriul tău trup, devenit deodată ireal, nevăzut, cu toate gândurile tale născânde, capsulate în întuneric.

— Da, iată că nu erau făcuţi unul pentru celălalt!… mai repetă el, dând din umeri, apoi râse stins, fără zgomot, dezbrăcându-şi haina.

Capitolul V

…A trecut astfel un an sau trei sferturi dintr-un an. Astfel, cum?! Cine poate să-şi imagineze aceasta? De spus, de repovestit e într-un fel mai uşor, ceea ce ţi s-a povestit odată, bineînţeles, fără cuvinte, decât să imaginezi sau să ţi se imagineze… de cine, nu importă! Iar eu nu pot decât să repovestesc ceea ce n-am văzut niciodată, ceea ce, bineînţeles, nu s-a întâmplat niciodată, ceea ce nici nu avea de gând să se întâmple, ha!… Totul începe în viaţa noastră şi încă atâtea lucruri şi fiinţe – în măsura în care şi gândurile sunt lucruri, sau fiinţele nu sunt decât simple gânduri etc., etc. – pe deasupra, neaşteptate, nedorite sau neinventate, încât e bine-venită imbecilitatea parţială de care ne bucurăm în tot timpul acestei împuţite de vieţi, o imbecilitate ca o mască de gaze, din acelea care se aflau în podurile copilăriei noastre, măştile acelea de cauciuc, cu un filtru gros în loc de buze, cu nişte ochelari de sticlă rotunzi încadraţi în nu ştiu ce… inima noastră înoată de fapt într-un spaţiu cosmic al ei, traversat de tot felul de meteoriţi invizibili, rapizi ca nişte schije, de raze cosmice şi alte aiureli de acest tip, inima noastră care se apără atât de prost, dar se apără totuşi, care supravieţuieşte, supravieţuieşte neîncetat, bineînţeles până într-un moment dat, când s-a isprăvit şi cu istoria asta cu supravieţuirea…

când devine plicticos şi asta, să supravieţuieşti, în definitiv…

— Ai numărat vreodată, doctore, aşa, din pură plictiseală, de câte ori te-ai sinucis în viaţa ta asta searbădă, care încă-ţi pare nefericit de scurtă…?! Ai făcut vreodată un calcul aproximativ? Te sinucizi aşa cum te masturbezi, cu aceeaşi concentrare, cu aceeaşi scârbă, evident, cu aceeaşi uşurare… cu aceeaşi fantezie, veselă, aş zice!…

— Nu m-am masturbat nici de zece ori în viaţa mea! …

— Crezi?!… Se poate! Tot ce se poate! Cum spunea o mătuşă de-a mea, din fericire dispărută azi, dată dispărută, ha!… Nici nu aveai nevoie, deşi asta nu are nicio legătură cu *nevoia*, dar… s-ar putea să te coste într-o bună zi această… să-i zicem, seriozitate sau… bună-creştere, ha!… sau reţinere de la… de la ce?! Ştii cumva?!… O să te coste sigur că n-ai făcut-o, aşa cum pe mine o să mă coste că am făcut-o!… Ce ideologie ai tu când te duci la closet? Eşti tot aşa grav, reţinut, preocupat de altceva? Bravo ţie, eşti cineva! Eşti un om care inspiră încredere, şi avem al dracului nevoie de astfel de oameni, de astfel de personalităţi! Pentru că, să ştii, tu eşti o personalitate!…

— Bineînţeles că sunt! Şi când ai să-ţi dai şi tu doctoratul, ai să fii şi tu una!

— Licenţa…

— Indiferent… vorbeşti prea mult ca să nu fii de pe acum o personalitate! Aşa că…

— Bineînţeles că vorbesc prea mult, ce dracu’ vrei să fac, o revoluţie, o conspiraţie, luptă de gherilă, ambuscade, puciuri, mănări de poduri sau de stâlpi de înaltă frecvenţă, să împart broşuri interzise, în care să fie tipărit *Tatăl nostru* sau prima lecţie din abecedar, greva foamei, să-mi dau foc, să-mi tai o ureche, să scriu un jurnal de călătorie

sau un jurnal intim, pur şi simplu… imaginează-ţi, ce efect fantastic, comercial: *Viaţa intimă sau metajurnalul lui Laurenţiu Ceea*! *Exciting*, am să fac toate astea, sau măcar o mare parte din ele, până atunci însă am să vorbesc… dacă eşti destul de cretin să mă asculţi!

— Te iei prea în serios, *Commendatore*\…

— Crezi?!… Să dea Dumnezeu!… Aş avea nevoie de aşa ceva, o nevoie stringentă, aşa, ca o lămâie! Doamne-Dumnezeule, ce grozav ar fi, ar fi pur şi simplu nemaipomenit, aşa ca o aventură cu cocoşi şi cu gloanţe… dar mi-e teamă că baţi câmpii, în felul tău grav, serios, care înşală pe toată lumea, inclusiv pe mine. De-atâta vreme faci pe gravul, încât ai devenit, în sfârşit, un om grav. Şi eu de atâta vreme fac pe palavragiul, încât am devenit, firesc… am devenit… ei, ce am devenit? Ha?!

— Un tirbuşon!…

— Vezi că n-ai ghicit?!… Două tirbuşoane!… Şi nu imediat, ci aşa, în timp, cu timpul, cum se spune… uneori nu-ţi dai seama unde se ascunde tâmpenia cea mai mare: în ceea ce faci sau în ceea ce spui! Bineînţeles că tu faci ceea ce spui şi cu asta…

— Nu totdeauna…

— Da, bineînţeles, cum de nu mi-am dat imediat seama, tu eşti un tip mult mai complex, mai nuanţat… mai imprevizibil!…

— Hai sictir!…

— Ei vezi, asta e o idee!… Bravo!

— Eşti un individ sensibil, ai nevoie. de înţelegere… de compasiune, chiar dacă…

— te-n mă-ta! Ţine-ţi prelegerile la facultate, la studenţii tăi tâmpiţi şi hiperdotaţi, nu mie! De compasiune ai avea nevoie tu, dacă s-ar putea apropia cineva de tine… şi, până la urmă, nici asta n-ar fi exclus, dacă nu ţi-ar mirosi, pardon, gura!

— Ha, ha!

— Ha, ha!

— Nu vezi ce plicticos eşti! mai fă şi: „Ho! Ho!” dacă eşti în stare!

— Ho! Ho!

— Şi-acum prezintă-te, cere-ţi voie să te prezinţi, ştii tu cum se face… ridici lăbuţa şi spui… ce spui?

— Ceea, Laurenţiu Ceea…

— Pe urmă?!

— Urinez!

— Bravo, cum spunea şi portarul. N-ai trecut degeaba prin viaţă!

— Mai ales că m-am şi întors.

— Tot aia e. Bine că-ţi completezi studiile, ha, ha!

— Ce-ai împotriva studiilor mele? Sunt cineva de la fără frecvenţă! Ştii bancul ăla cu nevasta dentistului?

— Nu, eu îl ştiu pe ăla cu nevasta mamiferului!

— Într-o duminică, la prânz, dentistul o îndemna pe nevastă-sa să se scoale, să meargă după pâine, că se închidea la douăsprezece şi treizeci, iar ea îl îndemna pe el să meargă. La un moment dat, femeia, enervată: „Dar bine, cineva trebuie să meargă după pâine!”… Şi atunci, dentistul, fiind cineva, s-a îmbrăcat şi s-a dus după pâine. Pariez că ţi-a plăcut.

— Da.

— E şi ăsta un fel de curaj, să spui bancuri.

— Asta e deviza laşilor, *commendatore*, să facă lucruri curajoase. Tu ai avut toată viaţa curaj, iată un lucru suspect. Chiar şi ideea asta, cu istoria ta de amor, politico-amoroasă, e tot un reflex de om laş care face pe curajosul!

— Dar îl face bine…

— E adevărat. îl faci bine. Între curajul tău şi al meu, nu ştiu pe care l-aş alege. Presupunând că aş putea alege. Nietzsche spunea că adevărul e o chestie de curaj, nu de

inteligenţă. „Cât adevăr suportă un spirit, cât adevăr îndrăzneşte el? – spune el – aceasta a fost pentru mine, totdeauna, adevărata măsură a valorii. Eroarea, în credinţa într-un ideal, nu e o chestie de obtuzitate. Eroarea înseamnă laşitate…” Iată, domnule Ceea, tovarăşe Ceea, câteva fraze spuse pentru secolul nostru. Bineînţeles, aici e vorba de curajul autentic, spiritual.

— Nu pot să sufăr cuvântul autentic… şi-apoi, ce pretenţie ai, vorbăria mea nu e o formă de curaj… autentic, dacă vrei să folosim cuvântul ăsta scârbos!

— Ba da!… Evident că da! Eu n-am spus că eşti lipsit de curaj. Dar ce, vrei acum să-ţi şi admir curajul? Regret, asta nu pot. Mi-ajunge că-l admir pe-al meu.

— Ce curaj ai tu?!…

— *Courage pour chaque jour* ăsta mi se pare mie că e un titlu… nu?! Dar nu, eu am, dacă am, un altfel de curaj. Pentru că, e evident, cu toţii avem curaj. Nu ştiu, curajul meu – şi Minda înălţă dezolat din umeri –, curajul meu, uneori, nu-l recunosc nici eu. Dar el trebuie să existe, ştiu asta, o simt, alunecă undeva în subsolul meu… nu mă părăseşte şi nu mă va părăsi niciodată. Am nevoie de el şi… mai ştii, poate are şi el nevoie de mine. Curajul apoi, *commendatore*, e şi o chestie de exerciţiu, de „formă”. Ca şi libertatea. Cine nu exersează libertatea se pomeneşte într-o bună zi că nu mai are nevoie de ea. Şi ăsta e cel mai trist lucru: nu să nu fii liber, asta se mai înghite… nu, să nu mai simţi nevoia de a fi liber…

— Tam-ta-ra-ta-ta, tam-ta-ra-ta-ta!…

— Auzi, mă semidoctule, student-rămas-în-urmă ce eşti, pensionar la fără frecvenţă: să nu mai simţi nevoia să fii liber!

— Da-da, am înţeles şi eu, am făcut un efort şi am înţeles. Din când în când, un dobitoc de talia ta mai are şi dreptate!… Am să-mi cumpăr un extensor şi-am să fac

exerciţii de libertate!

— Când eram mic, la primară – la elementară, cum se zice acum, pentru că totul trebuia schimbat –, i-am dat o palmă unui coleg, care-o merita, şi învăţătoarea m-a turnat la taică-meu, care, fie iertat, m-a bătut cu atâta furie încât mi-a spart venele încheieturii, încât tot aceeaşi învăţătoare a trebuit să mă bandajeze, a doua zi, în faţa întregii clase, care se uita la mine ca la un şobolan. Zece ani, după istoria asta, am încasat toate loviturile, fără să mai dau înapoi. A trebuit să reînvăţ să dau înapoi şi am reînvăţat, deşi a fost afurisit de greu să învăţ un lucru pe care îl ştiam deja. Eram însă pierdut dacă rămâneam astfel, „bine educat”. Tatăl meu şi învăţătoarea, autorităţile morale şi sociale cele mai înalte pentru mine atunci, voiau să mă dezveţe de a fi un „bătăuş”. Doamne, ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi reuşit?! De câte ori nu m-am pomenit cu mutra însângerată la o simplă replică, la o privire distrată a cuiva, la o simplă minciună… ce se întâmpla, Dumnezeule, dacă n-aş fi reînvăţat, greu, cu câte icneli, să dau înapoi?… încă pot să dau înapoi, la cel puţin una din trei lovituri pe care le încasez, dau înapoi… M-auzi, studentule, asta înseamnă că încă mai sunt viu. Nu că trăiesc, ci că *sunt viu*\…

Indiferent cine mă loveşte, la una din trei… sau din cinci, în cel mai nenorocit caz, dau înapoi! Aceasta-i întreaga lege a moralei!

— A moralei tale!…

— Bineînţeles! mai ales că eu o şi recunosc! Voi o faceţi, dar n-o recunoaşteţi, ceea ce e, nu-i aşa, mult mai cochet! Eu însă nu sunt cochet. Sunt prea ocupat, nu mai am timp să fiu şi cochet.

— Ia uite… a început să-ţi fie milă de tine!…

— Bineînţeles că mi-e milă de mine. Ce credeai? N-ai învăţat în cursul inferior de liceu despre funcţia durerii?

Durerea e cea care ne apără şi mila nu e decât o formă a ei… mila de tine însuţi, bineînţeles. Corpul tău e mult mai inteligent decât tine, Ceea, şi ai putea să-l respecţi, cunoscându-l mai bine… corpul tău e mai complicat şi mai înţelept decât constelaţiile de pe cer, la care cădem în cur cu toţii…

— …Aşa!… Şi pe urmă?!…

— A, am uitat. Tu erai predicatorul. Ai dreptate. Dă-i drumul, cu Pitina ta… sau cum îi zice…

— Pitina mea? N-a fost niciodată a mea. A fost a oricui, numai a mea nu. E ca şi cum te-ai duce cu o gaşcă la bordel şi toţi s-ar culca pe rând cu aceeaşi sublimă şi gingaşă târfă, numai tu nu. Aceasta e prima noastră iubire, dacă ai auzit de aşa ceva. Pun pariu că ai auzit. De ce râzi? Crezi că fac pe cinicul? Bineînţeles că fac pe cinicul, dar şi tremur de frică în acelaşi timp că ăsta e chiar adevărul. De altfel, nu spuneai chiar tu că nu te interesează adevărul… că nu e modern?… Poţi să-mi explici şi mie ce consideri tu că ar fi modern?

— Foarte simplu: politica. La început a fost bestia, apoi preotul-mag, sau preotul-profet, apoi soldatul, Cezarul şi mercenarul, apoi…

— …din nou preotul.

— Exact, de data aceasta preotul-funcţionar, episcop, papă, sau chiar preotul-soldat, ca Borgia şi Mahomet…

— Mahomet era profetul-soldat!

— Eventual! După aceea, negustorul.

— Uşor, uşor… şi nobilul?

— Nu ştiu ce-i aia nobilul, nu-i o profesiune. „Monarhul luminat”, da, asta este una.

— Iar negustorul e o categorie eternă, a existat totdeauna, a coexistat totdeauna, mai bine zis.

— Da, dar n-a condus. Acum el conduce, „aristocraţia financiară”, care e o efectivă aristocraţie. Apoi politicianul.

— Şi asta-i o profesiune?!

— O-ho, şi încă ce! E ultima profesiune. Mai tare decât militarul, preotul şi nobilul, care coexistă, bineînţeles, cu toţii. Nimic nu se pierde, omenirea nu lasă pe drum nici cea mai măruntă invenţie, şi trebuie să recunoşti că o nouă meserie, o nouă profesiune e o invenţie babană.

— Şi omul de ştiinţă… artistul, literatul… aşa-zisul intelectual?

— N-am auzit. Să mai aştepte.

— Şi ţăranul?

— Dispare.

— Înainte de a fi condus?!

— Dacă nu s-a profesionalizat! Dacă n-a făcut o revoluţie!

— Te pomeneşti că dispare şi intelectualul, înainte de a…

— Posibil. E chiar de dorit. Nu cred că ar fi bun să conducă. El e bun ca opoziţie, e veşnica opoziţie, el e scepticul, singura şcoala filosofică care nu are idei proprii, dar va dura la nesfârşit, criticând mereu celelalte şcoli filosofice, găsindu-le mereu, cu inteligenţă, punctele slabe.

— Asta sună cam mefistofelic…

— Chiar este. Eu nu cred că Diavolul are idei… nici nu are nevoie de aşa ceva. El e cel care descoperă mereu carenţa ideilor.

— Calomniezi intelectualul.

— Bineînţeles. Dar îmi permit asta pentru că şi eu sunt un intelectual. Asta e, de fapt, şi forţa mea.

— Dar şi prostituţia ta. Eşti, probabil, bine plătit pentru asta!

— Uneori, şi nu aşa de bine precum se crede. Dar adevărata plată e de fapt plăcerea pe care mi-o fac făcându-mi rău. Şi asta e ceva foarte intelectual.

— Masochism, perversiune simplă sexual-psihică.

— Mai mult decât atât, o formă a forţei. Cine poate râde de el însuşi e un om puternic.

— Dacă nu face jocul altuia, interesul altuia, dacă, atrăgând atenţia asupra sa, nu creează diversiune.

— A, bineînţeles, eu nu vorbesc de delaţiune. Delaţiunea e simplă şi ea e cea care e bine plătită.

— Drăguţ cursul tău scurt de istorie a profesiunilor!

— Aiurea, simple banalităţi. Doi inşi, absolvenţi ai cursului inferior de liceu, pot face la nesfârşit variante asupra aceleiaşi teme. E o simplă întâmplare că le-am făcut şi noi. Dar se întâmplă. Ni s-a întâmplat şi nouă. îţi explicam de ce nu mă interesează adevărul…

— Nici pe mine, bineînţeles. Dar, din când în când, nu-i aşa…

— Înţeleg, înţeleg: dacă te împiedici în el. Ei bine, atunci, dacă n-ai încotro, poţi să-l spui… dar numai cu această condiţie, ha, ha!

— Ia uite, după ce că ai două norme, în timpul liber faci şi pe cinicul…

— Nu vorbeai tu de cinism? Cine mai ştie astăzi ce-i aia cinic?! Nici nu face să încerci să înţelegi sau să-ţi explici unele…

— Cinism e totul. Bâlbâială mea despre o aşa-zisă Pitină, despre anii ăia când am iubit-o, despre tot ce-am trăit sau am inventat, atunci şi acum… toată această bâlbâială nu-i o mostră de cinism? Există, mi se pare, la unii, o formă de perversiune sexuală care constă în aceea de a violenta femeile necunoscute, pe stradă chiar, expunându-şi sexul, sau…

— Exhibiţionism se cheamă şi e ceva foarte interesant…

— Mă rog, nu mă priveşte. Uneori când ţi se pare că eşti un individ iremediabil plat, deodată îţi descoperi un

côté cu totul remarcabil, cum e, de exemplu, mania asta a mea, apărută de curând, de a… în definitiv, o manie inofensivă, pe care tu o suporţi, de bine, de rău…

— Se pare că am început să am chiar nevoie de ea! făcu, râzând, doctorul.

— Poftim. Mania mea, perversiunea mea îţi face bine. Mie nu, dar asta nu contează. Şi totul, în mine, bineînţeles, a pornit de la acest nume: Pitina! auzisem acest nume înainte de a o cunoaşte şi am început s-o iubesc, aşa cum poţi iubi pe cineva pe care nu-l cunoşti. Dulcineea din Toboso. Da, există aşa ceva, eu m-am convins pe propria mea piele, adică pe dispăruta mea piele, pe descuamata mea piele. Când am cunoscut-o, în sfârşit, era acelaşi lucru: era ea, purtătoarea numelui ei, şi nu mai puteam da înapoi. Ea trebuia să fie! Să rămână ea, şi asta s-a întâmplat cu tot ce a trebuit să… plătesc pentru asta. Da, am plătit cinstit şi plătesc şi acum, când nu mă pot debarasa de toate astea, de numele ei, în primul rând. De numele ei mai real decât fiinţa ei, pe care, de câte ori mi-o reamintesc, o încarc cu tot felul de amănunte şi senzaţii, încât, bineînţeles, o falsific grosolan, şi ceea ce ajunge la tine şi apoi la mine (căci la mine ea ajunge în ultimul rând, să ţii minte acest lucru!), deci ceea ce ajunge la noi amândoi e ceva vrednic de tot dispreţul… dar, asta e! N-o pot face altfel, n-o pot păstra aşa *cum era* şi nici nu pot să tac. Şi pedeapsa mea e tocmai această grosolană calomniere a ei, a Pitinei mele minunate, unice, măruntul soare al adolescenţei mele, în care trăiesc şi astăzi. Ar merita, săraca, s-o las să se odihnească în nefiinţa ei, dar nu pot, ca un nevolnic, ca un estropiat, şi atunci… sunt un biet necrofil, bineînţeles, unul din ăia care se culcă cu cadavrele. Sunt un tip *chic*, nu?!

…A trecut astfel un an sau trei sferturi de an din clipa când i-am dus acel prim plic lui Guga. Pe ea am

început s-o văd cu o anume regularitate, pe el, la fel, de câteva ori am fost şi împreună; doar de două sau de trei ori. Ei înşişi mi se pare că nu se vedeau aproape deloc, îşi scriau doar şi ardeau tot ce scriau. Am să revin mai târziu la aceste plicuri. Relaţiile mele cu ea intraseră într-o stare bună, disperată însă, în acelaşi timp. Puteam s-o văd de câte ori voiam sau, aproape, în orice caz o vedeam mult mai des decât Guga. Dar nimic nu a evoluat între noi în sensul în care-l doream eu. Nici măcar de mână nu ne-am mai ţinut, ca în acea primă întâlnire, după discuţia aceea atât de amestecată, de puerilă şi de gravă, totodată. Deveniserăm prieteni foarte buni, dar asta nu mă interesa prea mult, mai mult, mă înfuria, deoarece contactul nostru risca să ia o altă turnură, ea începea să se obişnuiască cu mine, să mă vadă doar ca un camarad etc. Nu renunţam totuşi la a o vedea, aşteptând un moment propice. Cred că ea îşi dădea seama de pânda mea, semicalculată, dar nu-i păsa, poate o şi amuza. Între timp însă, cu ea, ca şi cu alte colege şi, mai ales, colegi ai mei, se întâmplau cu totul altfel de lucruri. Ca şi cu lumea din oraş şi aiurea. Ceva mai pasionant, mai „aventuros”, mai „periculos” şi mai grav decât însuşi amorul. Da, se întâmplă uneori lucruri mai grave decât amorul, pentru scurtă vreme, bineînţeles. Dar ce condensare, ce tensiune e acolo, ce răsturnări! Câtă istorie!

În acel an, în clasa noastră s-au întâmplat o grămadă de evenimente, un reflex proporţional, foarte violent însă, al răsturnării întregii societăţi. Erau anii ’49—50. Nu ştiu dacă-generaţia tânără de azi mai are habar de cele ce s-au întâmplat atunci, dacă lor aceste cifre: ’48, ’49, ’50, ’52, ’53 le spun ceva afară de câteva asociaţii generale cu unele evenimente istoric-politice. Pentru cei ca noi, ca mine, şi mai bătrâni decât noi, aceste cifre se încarcă fantastic! Şi asta stă, bineînţeles, sub semnul întrebării,

pentru că asupra ta aceste cifre s-ar putea să aibă aceeaşi rezonanţă ca asupra unui tinerel de 17 ani… Şi la noi în clasă am avut câteva animale tot de felul tău, tocilari apolitici, tipi care briau la o materie, inşi reci, plini de calităţi reale, care-şi începeau cariera socială la 15 ani, punând uneori în dificultate profesorii de specialitate, complexându-i, jignindu-i uneori cu întrebări provocatoare, în care se vedea că ştiu mai multe decât cel ce preda. Unii dintre ei, puţini, au confirmat şi mai târziu aceste calităţi. Un procent de unu la sută dintre ei, şi cu mult mai palid, mai puţin „pregnant" decât o făcuseră în liceu. Probabil şi concurenţa, apoi, devenea mai acerbă, dar asta e eterna problemă a ceea ce numesc eu adaptarea la o vârstă. Uneori, precocitatea – când spun uneori, vreau să spun de cele mai multe ori – e o simplă adaptare, perfectă, la o vârstă şi la un mediu dat, un mediu izolat, fără comunicare în afară, o adaptare care ia uneori forme fascinante. Există regii vârstei de 10 ani, inşi care comandă grupuri întregi, o stradă sau un cartier, există regii vârstei de 15 ani, există regii vârstei de 18 – 20 de ani. Aici se opresc aceste regate efemere, atât de sclipitoare însă! Şi regatele care urmează, apoi, au început să devină cele autentice, când se produce valoarea. Dacă aş fi profesor – nu voi fi niciodată! –, m-aş teme îngrozitor de aceşti puberi, hiperadaptaţi, aşa cum se întâmplă, de fapt. Am avut un coleg, Dona (la care voi reveni), care, la 15 ani, la lecţiile de anatomie, cita din Gray şi Papilian, şi sunt convins, şi toată clasa era la fel, că înţelegea acele tratate universitare mult mai bine, mai în spiritul lor, decât putuse s-o facă bietul profesor în anii lui de studenţie. Acestea şi altele sunt eterne, banale chiar. Dar trebuie amintite pentru că acesta e rostul banalului: de a reconstitui cadrul excepţionalului. Mărunta luptă deci între cei câţiva supradotaţi – în cadrele acelei vârste, niciunul dintre ei nu şi-a păstrat acea supradotare şi mai

târziu, în anii când se creează adevărata valoare, omologată de social –, deci acel mărunt şi banal antagonism între câteva vârfuri ale clasei şi profesori sau joaca profesorilor cu cei imbecili, leneşi, submediocri (din nou, doar pentru acea vârstă, era o submediocritate trecătoare, ca şi un geniu de 3 sau 5 ani, superb, caduc), ăştia, „subdezvoltaţii", erau ceva mai numeroşi, nu cu mult, decât „excepţiile", toate aceste probleme şi altele, eterne, au fost înlocuite doar în câteva luni cu o forţă care amintea de suflul unei bombe de mare tonaj. În fiecare clasă – vorbesc doar de cursul superior – au apărut câţiva, trei-patru, şase, opt, din masa aceea, care ascunde totdeauna rezervorul de cadre al oricăror noutăţi istorice, şi nu numai atât. În masa aceea medie, se află totul, iar extremele ei, supradotaţii şi imbecilii, nu fac decât s-o acopere. Acolo se află viitorii, veritabilii supradotaţi, viitorii, adevăraţii creatori, viitorii oameni politici. Din masa aceea, atunci însă a mai apărut o „extremă", afară de celelalte două de care ţi-am amintit şi pe care le ştii şi le ştie oricine: agitatorii. Se formase triunghiul, un triunghi fantastic, pe care nu l-au trăit decât generaţiile noastre, bineînţeles, cei sensibili, inteligenţi, cei cu o anume memorie. În niciun an de zile, ciungul Lică, de care ţi-am amintit când cu episodul pseudosângeros cu Iorgovici, profesorul detracat, falsa victimă, Lică, pe numele său de familie Ţunea, a ajuns secretarul UTM al clasei şi şi-a constituit un birou, a selectat câţiva inşi, pe anume criterii, din masa aceea, medie. Am să revin la criteriile sale, căci ele au existat, deşi nu pentru toată lumea. Lică, în orice caz, era fiul unui mecanic de locomotivă, el însuşi de curând numit în activul de partid al oraşului. Dar ascendenţa lui Lică, deşi importantă, nu a fost nici aici singurul criteriu, bineînţeles. Mai aveam în clasă vreo şapte-opt colegi, fii de muncitori şi de activişti sociali, unul

avea chiar un tată ilegalist. Şi niciunul dintre ei toţi, absolut niciunul nu a ajuns sau nu a rămas, mai târziu, activist într-un domeniu social sau de partid din oamenii lui Lică. De aceea îţi vorbeam de noua rextremă". Vârfurile profesionale ale clasei – şi clasa noastră era celebră în toată şcoala, chiar şi în oraş, pentru elementele ei de vârf şi pentru calitatea lor, doi dintre ei primiseră şi premii naţionale în literatură şi cercuri ştiinţifice liceale –, vârfurile acestea, cum spuneam, începeau să fie puse încet, dar categoric, în umbră de grupul lui Lică. Un instructor al Judeţenei UTM ne fusese repartizat şi nouă (un tinerel de vreo 23 – 25 de ani, fost sudor, pe nume Treicu), şi totul, cum era şi firesc, a început să se învârtă în jurul acestui ax nou. Firesc! Ce cuvânt! Cum era firesc într-o revoluţie, cum era firesc la câţiva ani după război, dar războiul, el însuşi, păleşte în faţa celuilalt termen, el nu poate explica nimic din ce s-a întâmplat apoi. Altă dată, o ţară care se refăcea din ruine – şi una din cele mai înşelătoare pierderi e aceea care se face sub semnul victoriei! – urma un traiect cunoscut: se îndepărta molozul, se scoteau din pivniţe şi adăposturi improvizate uriaşele cutii de lemn în care au fost, în grabă, împachetate maşinile, utilajele fabricilor, partidele politice tradiţionale se refăceau în grabă, apăreau şi câteva partide noi, care, bineînţeles, se dizolvau în curând sau făceau guverne de coaliţie cu cele vechi, puternice, şi începea din nou lupta între social-democraţie şi conservatori, între „reacţionari" şi „progresişti", apărea invazia de capital străin, se clădeau şcoli, apăreau sindicate noi în clădirile azilelor de bătrâni (un timp, lung, nu se mai ocupa nimeni de bătrâni), apăreau multe femei peste tot. „Crucea roşie", bineînţeles, supravieţuia armelor, avocatura devenea din nou o mare carieră în miile de procese care apăreau după război şi din pricina lui, ţăranii începeau să se agite, toată lumea se

interesa de tehnică, toată lumea căra moloz, apăreau pe ici, pe colo cei „persecutaţi în război”, indivizi cu adevărat nostimi, naţionalismul cădea, pentru un timp, în desuetudine, din nou se vorbea despre şi apăreau, cu adevărat, crimele pasionale etc., etc. Dar toate acestea, în variantele lor, sunt banale şi previzibile. Revoluţia însă e şi a fost cu totul, fundamental, altceva. Tu n-ai trăit-o, dovadă că ai uitat-o. Eu am trăit-o printr-o femeie, care avea un nume, şi, în primul rând, am trăit revoluţia prin numele ei, Pitina. Alţii, puţini, e adevărat, au trăit-o direct. Cum a fost acel Guga, prietenul ei şi care, astfel, a devenit şi al meu. Unii dintre profesori, cum îţi spuneam, în loc să mai fie respectuoşi cu vârfurile, persiflatori cu „cozile” claselor şi indiferenţi cu media, au început să se teamă, întreaga lor atenţie şi spirit de conservare, uneori în sens strict biologic, s-au îndreptat împotriva acestei noi falange a lui Lică. Oamenii aceştia, care pentru noi aparţineau autorităţii morale şi sociale, au început să arate feţe obosite şi contorsionate de frică, ochi dilataţi – parcă de o anume teroare, fără nume, fără precedent, imposibil de definit, deci şi de controlat, cei câţiva fii de ţărani „săraci” (Sârbu, secretar al UTM al liceului, era el însuşi fiu de ţăran), împreună cu Treicu puseseră într-un fel stăpânire pe liceu, consiliu profesoral, cataloage, norme de conduită, limbaj etc., etc. Dar acestea, toate, sunt prea vaste, prea complicate. Eu nu sunt în stare acum să-ţi vorbesc despre ele… Poate altă dată, în curând… Deşi au trecut douăzeci de ani şi… dar, nu, nu!… Şi pe urmă, ha, nu spuneai tu, adevărul, nu-i aşa, e perimat, e neinteresant… politicul, da, ei bine, eu am trăit politicul prin ea, printr-o femeie! O oglindă, un ochean cu o singură ţeavă, aşa cum folosesc marinarii, o lunetă marină era ea pentru mine şi a rămas astfel, „o ţeavă” din aceea marinărească cu care am privit eu depărtările de atunci, pentru că, ciudat, ca să privim în

jurul nostru, în imediata noastră apropiere, avem nevoie de o astfel de lunetă, şi pentru mine, atunci, acea lunetă a fost Pitina.

Eu aveam în acea vreme, la noi în clasă, doi prieteni, amândoi dintre vârfuri: Dona şi Lepădatu. Dona era acel ins dotat la ştiinţele naturii, care consulta tratate universitare, iar Lepădatu era un fel de dotat al literaturii şi artelor, era mereu selectat în echipa de teatru a liceului, conducea corul liceului în absenţa profesorului de muzică, citea mult, scria etc. Acest Lepădau, de altfel, a ajuns mai târziu o adevărată celebritate naţională, o personalitate. Dona s-a adaptat foarte repede „realităţilor" noi şi, deşi îi dispreţuia, s-a apropiat curând de noii şefi ai clasei şi ai liceului, a ajuns instructor superior de pionieri etc. Şi a fost lăsat în pace, să brieze la „materiile" lui, să „dea" la Medicină apoi (pe acea vreme, liceul, organizaţia te recomandau la facultate, o ţidulă aproape hotărâtoare), unde, la fel, a intrat în biroul UTM al facultăţii, continuând să fie un student eminent, cu o mare putere de muncă, inteligenţă, instinct etc. Lepădatu, prietenul lui şi al meu, s-a adaptat invers. Neacceptând noua autoritate, în ciuda calităţilor sale manifeste şi confirmate, a fost imediat izolat şi în curând l-au făcut unul din ţapii ispăşitori ai clasei şi ai liceului, în cadrul „ascuţirii luptei de clasă" a lui Lică, şi el ilustra perfect, în cadrul şcolii, „duşmanul". Mai erau câţiva astfel de duşmani, dar el era cel mai „reuşit". Pregnant, inteligent, lipsit de flexibilitate, lipsit de simţul realităţii şi, pe deasupra, mai era şi fiu de popă unit, greco-catolic, iar tatăl său, odată ce n-a mai avut biserică, n-a mai vrut să treacă la un alt cult. Eu am rămas prieten cu ambii, deşi, între ei, prietenia s-a rupt din motive exterioare şi, mai ales, din acel spirit exagerat de adaptabilitate al lui Dona, care a înţeles imediat, deşi îl mai despărţeau doi sau trei ani până atunci, felul în care

trebuia să se comporte ca să-şi poată continua, netulburat, studiile. Lepădatu, care era un spirit haotic şi extrovert, avid de prietenie, a devenit, în ciuda sa, un singuratic, poziţie împotriva căreia se revolta neîncetat, ridicol, nefiind în stare să-şi trăiască destinul, atunci. Izolarea sa era pe jumătate obiectivă, pe jumătate se datora fricii şi laşităţii colegilor. Lepădatu începu rapid să miroase „a victimă", şi el era singurul sau ultimul care îşi dădea seama de aceasta. (Acest „miros de victimă" l-au prins, foarte repede, şi profesorii.) Tembelismul acesta al lui Lepădatu, care, în ciuda calităţilor sale, nu era în stare de o minimă apreciere lucidă a realităţii, mă enerva şi scârbea chiar şi am rămas prietenul lui doar dintr-o măruntă contrariere socială, dintr-un fel de „nonconformism" pentru care am fost criticat de repetate ori în şedinţe de organizaţie (Lepădatu era exclus din UTM), luat la o parte de anumiţi colegi etc., etc., dar până la urmă mi s-a îngăduit această extravaganţă. Din pleiada de foşti prieteni ai lui, din anii săi de glorie, din tot cursul inferior al liceului, eu rămăsesem acum singurul, şi asta cu atât mai ciudat cu cât nu fusesem „atunci", când îi fermecase şi fascinase pe toţi, colegi şi profesori, unul din „intimii" săi. Eram acceptat acum de el pentru că, deşi el făcea nenumărate eforturi, ridicole, lamentabile de celertiai multe ori, de a se apropia de vechii săi prieteni, colegi, cu care avea reale afinităţi intelectuale şi sentimentale, eu eram singurul care îndrăzneam să-i vorbesc, să mă plimb cu el, singurul cu care avea relaţii normale, deşi tocmai pentru asta ele erau „anormale". În acest băiat se amestecau în mod curios calităţile cu defectele, cu atâta violenţă aş spune, profilul său moral era atât de haotic, de instabil, violent instabil, încât producea, cum spuneam, un sentiment de admiraţie, de fascinaţie amestecată cu scârbă şi repulsie. Acest lucru e tipic post-

puberal şi adolescentin, dar felul în care se manifestau la Lepădatu crizele acestea somato-psihice era în acelaşi timp ceva cu totul ieşit din comun. Dona era înalt, slab, osos, cu mâinile foarte expresive, neplăcut de expresive, neplăcut de „frumoase”. Faţa osoasă, ochii prinşi în os, arcadele proeminente, gura mare, mobilă, cu un fel de zâmbet-rânjet veşnic zeflemisitor. Lepădatu era la fel, înalt, subţire, cu o faţă mică, ovală, „frumuşel”, cu fruntea mică, informă, cu ochii mari, negri, catifelaţi, în care se concentra întreaga sa inteligenţă şi neputinţă. Ochii albaştri, oţelii, ai lui Dona îi trădau viitorul imediat şi mai puţin imediat, caracterul realist, rece, inteligenţa şi o anume ironie faţă de toată lumea. Dona îi dispreţuia pe cei care conduceau liceul, şi oraşul, îi ajuta însă şi se lăsa ajutat de ei; Lepădatu era incapabil de ironie, cu atât mai puţin de dispreţ. Noua tipologie, care pătrunsese întreaga ţesătură socială, ca niciodată înainte, într-un fenomen de-o violentă noutate şi adâncă şi brutală relevanţă umană, îi atrăgeau atenţia, concentrarea sensibilităţii şi chiar şi simpatia. Dacă ar fi avut cu câţiva ani mai mult în momentul răsturnărilor sociale, Lepădatu ar fi fost un fel de Guga, poate cu mult mai reuşit prin profunzimea, deja evidentă, a caracterului său, un fanatic comunist, un iluminist social. Astfel a ajuns doar victima celor pe care era incapabil să-i urască, nici măcar să-i dispreţuiască, precum Dona. Şi „călăii” săi au simţit această slăbiciune funciară a sa, acest caracter încă nu perfect osificat, acest craniu embrionar, cu insulele sale cartilaginoase, cu fontanelele sale şi, bineînţeles, ei au folosit acest lucru. Era o victimă aproape ideală.

Tot mai mult, din acel pueril nonconformism, eu m-am apropiat de Lepădatu, care nu mă iubea, care mă ironiza şi mă dispreţuia adeseori din cauza inegalităţii noastre intelectuale. Dar asta conta prea puţin. Pitina mă

dispreţuia şi ea la rândul ei, poate şi Guga, a, nu, Guga avea realmente cu totul altceva, mult mai important de făcut decât să se ocupe de mine, şi apoi distanţa dintre mine şi el era uriaşă, n-o putea umple nimic, nici măcar dispreţul. Dona nu vorbea cu Lepădatu, îl ocolea, mai mult chiar, făcea tot ce se putea ca să se vadă acest lucru, felul în care el ajută la izolarea şi „însemnarea" lui Lepădatu, lucru cu atât mai preţios cu cât ei fuseseră prieteni şi erau şi sortiţi să fie prin atâtea afinităţi de inimă şi spirit. (Aveau aproape aceleaşi lecturi, neobişnuit de bogate şi diverse pentru acei ani, ascultau, ambii, cu o mare frecvenţă, muzică simfonică, citeau curent în două limbi, erau foarte dotaţi în câte un domeniu etc., etc.) Dar, nu ştiu cum să spun, în ciuda presiunilor externe şi a „poltroneriei" lui Dona (cum se exprimase, odată, Lepădatu), prietenia lor, profunda lor înclinare unul pentru celălalt continua şi peste aceste piedici, într-o formă mai ideală, transfigurată, aproape fără substanţă şi gest, undeva într-un spaţiu mai înalt, mai pur, într-un eter al valorilor, unde spiritele alese, aristocratice, pot comunica nestingherite de trivialitatea şi brutalitatea socială. Eu, măruntul, mediocrul lor coleg, eram semnul acestei legături mai înalte, adeseori îi întâlneam pe ambii şi, fără să transmit nimic de la unul la celălalt, prin simplul fapt că îi vedeam, îi făceam să comunice. La fel ca şi pe Guga cu Pitina: la fel, sau aproape la fel.

Iată câteva din elementele, înduioşător de simplificate, ale cadrului meu de atunci, ale acelui episod cu ea. Totul, toate conţin şi un procent sigur de fals, orice amănunt, cel mai mărunt, cel mai verosimil, e încărcat de falsitate, de neadevăr, dar asta, pentru tine, poate să fie superfluu. Pe mine însumi e de natură să mă întristeze pentru că, ţi-am spus, frazele mele ajung în ultimul rând la mine, cel care le emite, şi e descurajant să te amăgeşti pe

tine însuţi, să te înşeli cu grosolănie şi cinism, cu atât mai mult cu cât, uneori, de cele mai multe ori, ai intuiţia adevărului clar şi pur, uneori parcă nu trebuie decât să întinzi braţul într-o jumătate de gest ca să atingi peretele acela sclipitor şi translucid al „faptului aşa cum a fost”, al istoriei „reale”, al trecutului ca prezent. Trecutul liber, purificat, în vid, ce vis! să „vezi” măcar o fracţiune de secundă trecutul neturtit, nedeformat, în stare ideală, ca un tipar senin şi atotştiutor, aprioric, desfidând experienţa şi memoria, devenirea, istoricitatea, desfidând chiar epicul, succesiunea, coerenţa. Un trecut fix, etern şi cristalin în mişcarea din jur, haotic, aşa cum e lumina, trăind din iubire, ca fiinţele inferioare, îngerii şi idioţii… un trecut fără întâmplări, cu o singură stare nemişcată, vibrândă ca un rezonator, un singur punct luminos într-o pată neagră, un corp cosmic scintilândi Te-ai gândit vreodată cum ar arăta obiectele din jurul nostru, plantele şi fiinţele, propriile noastre mâini dacă n-ar fi înconjurate, apărate şi falsificate de atmosferă?!

Iubirea, iubirea e singura noastră salvare, a mea, iubirea totală, fără scop, fără niciun fel de discriminare, iubirea nu numai a duşmanului, a „samariteanului”, dar chiar şi iubirea celui mai apropiat de mine, iubirea prietenului, a iubitei – ce paradox înfricoşător! iubirea de mine însumi, recunoaşterea umanităţii în venele mâinii mele drepte, a celor două sau trei sute de cute ale podului palmei (două sau trei mii, ce contează!), în mersul meu ridicol, în felul în care roşesc, în murdăria în care trăieşte trupul meu, iubirea acestei murdării, a miilor şi milioanelor de abjecţii şi trădări pe care le-am făcut în viaţă şi de care sunt capabil încă – o, sper că încă sunt capabil, sper că Dumnezeu îmi conferă încă harul său şi îmi va da puterea să mă umplu încă de noroi şi de abjecţie, de crime şi trădări mărunte, lamentabile, pentru cele mari,

pentru abjecţiile adânci eu nu sunt chemat, vai – până la moarte, în secunda morţii, *în articulo mortis*, şi cu toate acestea va veni şi speranţa, ultima abjecţie, abjecţia perfectă! Ţi-am vorbit de atâtea ori de iubirea mea pentru Dostoievski Fiodor Mihailovici, de care prima oară în viaţa mea mi-a vorbit Lepădatu, binecuvântat să-i fie numele! El mi-a citit, cu vocea sa tremurătoare şi exaltată – într-o vreme când aveam lecturi cu totul puerile şi mărunt infamante – scena dintre Marmeladov şi Raskolnikov şi plângea, citind, plângea, bineînţeles, fără lacrimi, cu irisul zbătându-se încolo şi încoace în orbitele sale împuţite şi zâmbind, făcând eforturi fizice să zâmbească, pentru că el ştia, e o impietate să plângi când citeşti un text atât de mare, de sfânt. El nu trebuie murdărit cu lacrimi, nici măcar bărbăteşti! El, Lepădatu, băiatul acela care avea un neplăcut amestec de vanitate şi neputinţă în fiinţa sa atât de expusă, mi-a vorbit pentru prima oară despre „descoperirea sa”, despre umilinţă! Ce cuvânt îngrozitor! El însuşi nu era capabil de aceasta, deşi îmi povestea că avusese în ultima sau penultima clasă primară (la vârsta de 9 sau 10 ani) o învăţătoare, Mia Pop, o femeie încă tânără, cu un cap uşor masculin, o exaltată, care l-a convins pe el şi pe încă câţiva colegi să se mortifice, să meargă în fiecare dimineaţă, înainte de a veni la şcoală, la biserică, la utrenie, sau altă slujbă specială, împreună cu ea, la Catedrala greco-catolică, să se cuminece şi să se spovedească cel puţin o dată pe săptămână, şi oricum în prima vineri din fiecare lună – unul dintre ei se cumineca zilnic – să spună rugăciuni şi rozariul, drept canon, ajunsese să spună de câte zece ori rozariul, zilnic, şi să înceapă cu unele mici mortificări: abţinerea de la o masă, dormitul fără saltea, tăcerea, exerciţii de umilinţă faţă de cei inferiori etc. Unul dintre ei, Alfons, cel care se cumineca zilnic, ca şi un preot, începuse să se flageleze, să

doarmă pe pietriş, să stea nemişcat câteva ore etc., dar domnişoara Pop a intervenit, destul de hotărâtă, şi a reuşit să-l împiedice, arătându-i băieţelului de 10 ani că există o gradualitate a acestor exerciţii spirituale şi că se poate păcătui şi printr-un orgoliu al umilinţelor, printr-o sfidare a suferinţei exaltate, nepotrivite etc. Toată această „pasă mistică", de sub blânda îndrumare a domnişoarei Pop, a durat puţin, niciun an, după aceea ei au trecut la liceu, în clasa I, şi influenţa acestei femei, ce ea însăşi ducea o viaţă de călugăriţă în lume, a încetat. Cu excepţia acelui Alfons, care, din anii aceia, s-a consacrat religiei şi care, de altfel, până în ziua de astăzi duce o viaţă „sacră". În viaţa lui însă, a lui Lepădatu, această perioadă s-a resorbit repede, rămânând doar ca o amintire pe jumătate ştearsă, ca o pată indecisă, păstrându-şi mai mult caracterul spectaculosexotic de nuanţă puerilă, amuzantă aproape. Nu era, atunci, spunea el, decât mecanica elementară, superficială a umilinţei creştine, un exerciţiu interesant de individualizare, la o vârstă când spiritul trăieşte încă în simboluri elementare, colective, semianimalice. Gestica exterioară, de-un atrăgător exotism, avea, pentru el şi ceilalţi, cu excepţia lui Alfons, poate, o anume preponderenţă: de a aparţine unui grup, unei „mărunte caste" din şcoală, comuniunea specială cu învăţătoarea, femeia aceea de-o exaltare stăpânită, ce ducea o viaţă singuratică, „netrivializată" de familie, sculatul de dimineaţă, pe la cinci, slujba era la şase, o oră când colegii lor încă dormeau, chiar şi părinţii, acea copilărească şi tainică iniţiere în misterele bisericii, şi mai ales ale Bisericii Unite, care, prin numeroşii ei preoţi celibatari, doctori ai unor universităţi străine, Roma, Strasbourg, Padua, şi prin viaţa ascetă, ritualică, pe care o duceau unii dintre ei, îndemna la imitaţie, toate acestea şi încă multe altele, simboluri mai mult de suprafaţă şi uşor

spectaculoase, au fost, pentru micii exaltaţi, poate, sursa trecătoare a atracţiei aceleia, oricum neobişnuite. Umilinţa însă, îmi spunea Lepădatu, are nevoie de vocaţie, şi aceasta vine cu mult mai târziu, vocaţia aceasta, una din cele mai rare, irupe la un moment dat din armătura unui caracter care până atunci părea „ferm” şi „echilibrat”, devastându-l şi salvându-l. Am citit de cel puţin zece ori împreună acel lung dialog dintre Marmeladov şi Raskolnikov, el mi-l citea mie pentru că nu avea cui altcuiva să-l citească şi, adeseori, închidea ochii şi eu sunt sigur că încerca să se gândească la Dona, să mă înlocuiască un minut cu el, cel care ar fi înţeles şi trăit cu mult mai perfect, mai unitar, alături de el, toate acestea, cu acelaşi mecanism cu care o femeie, posedată de soţul ei, în patul conjugal, întoarce capul şi, sub ochii închişi, lasă să apară un alţi trup, o altă voce, râvnită, căreia i se oferă, pentru care trădează, înnobilând în acest fel actul acela simplu, animalic, de neacuzat, „fără iubire”, cu bărbatul real – ce înseamnă real?! – care o atinge. Astfel, ca o femeie, închidea Lepădatu ochii şi eu îl ascultam, fericit, şi mă gândeam, contagiat puţin de frazele sale despre umilinţă, că fac eu însumi astfel un exerciţiu împotriva vanităţii.

…Pentru ce nu mă duc la slujbă? Credeţi oare că nu mă doare inima că mă târăsc inutil de colo-colo, fără rost? Oare n-am suferit eu când, acum o lună, domnul Lebeziatnikov a snopit-o în bătăi pe soţia mea, iar eu zăceam beat, credeţi că n-am suferit? Permiteţi-mi, tinere, vi s-a întâmplat vreodată… hm… de pildă, să cereţi un împrumut, fără nicio speranţă?

— Mi s-a întâmplat… adică… cum fără nicio speranţă?

— Cu desăvârşire fără speranţă, ştiind dinainte că nu vă veţi alege cu nimic. De pildă, ştiţi cât se poate de bine

că cutare cetăţean, bine intenţionat şi folositor omenirii, pentru nimic în lume n-o să vă dea bani, căci, permiteţi-mi să vă întreb, de ce vi i-ar da? Ştie prea bine că nu-i veţi da înapoi niciodată. Din milă? Dar domnul Lebeziatnikov, care e la curent cu ideile noi, ne-a explicat deunăzi că, în vremea noastră, mila este interzisă, şi asta cu argumente ştiinţifice, şi aşa este privit acest lucru şi în Anglia, unde, economia politică este în floare. Şi atunci, daţi-mi voie să vă întreb, pentru ce mi-ar da bani? Şi uite, cu toate că ştii dinainte că n-are să-ţi dea nimic, totuşi te duci şi…

— La ce bun să te mai duci? îl întrerupse Raskolnikov.

— Păi dacă nu ai la cine te duce? înţelegi dumneata ce înseamnă să n-ai unde te duce? Căci orice om trebuie să aibă măcar un loc pe lume unde să se poată duce! Fiindcă vine o clipă când…

— Milă? Dar de ce să fiu compătimit? strigă deodată Marmeladov, sculându-se în picioare, cu braţul întins înainte, cuprins de exaltare, ca şi cum abia ar fi aşteptat aceste cuvinte. De ce să fiu compătimit? zici tu. Ai dreptate, nu merit niciun fel de milă. Răstignit ar trebui să fiu, răstignit pe cruce, şi nu compătimit! Iar Tu, Judecătorule, răstigneşte-l pe păcătos, dar răstignindu-l, dă-i şi mila ta! Atunci eu singur am venit la tine ca să fiu răstignit, căci eu nu beau din sete de veselie, ci de lacrimi şi suferinţă mi-e sete! Tu, negustor nenorocit, ţi se pare că m-am fericit din cale-afară cu litra ta de vodcă? Durere, durere am căutat în fundul cănii şi am găsit-o şi am sorbit-o cu poftă! Iar milă are să aibă cu noi acel care faţă de toţi are milă, care pe toţi şi pe toate le înţelege. El, singurul Judecător. Va veni în ziua de apoi şi el mă va întreba: «Unde este fiinţa care s-a jertfit pentru mama ei vitregă, ofticoasă şi rea, şi pentru nişte copii străini? Unde este copila care nu s-a îngrozit de nemernicia tatălui ei

pământesc, un beţiv fără căpătâi, şi a fost milostivă cu el?» Şi va mai spune: «Vino în împărăţia mea… încă de pe atunci te iertasem… de pe atunci te iertasem… Şi-ţi iert şi acum păcatele tale numeroase, pentru că ai iubit mult…». Şi o va ierta pe Sonia mea, o va ierta, ştiu bine… Am simţit acest lucru în inima mea, când am fost astăzi la ea!… Şi are să-i judece pe toţi şi are să-i ierte pe cei buni şi pe cei răi, pe cei înţelepţi şi pe cei smeriţi… Iar când va fi isprăvit cu toţi ceilalţi, se va întoarce şi către noi: «Veniţi şi voi, va spune, veniţi şi voi, beţivilor, voi, neputincioşilor, veniţi şi voi, neruşinaţilor k şi noi vom ieşi şi ne vom opri în faţa lui fără frică. Şi va spune el: «Sunteţi nişte porci! Asemenea animalelor sunteţi, dar veniţi şi voi în împărăţia mea k Atunci vor grăi cei înţelepţi, vor grăi cei deştepţi: «Doamne, pentru ce-i primeşti şi pe aceştia?». Şi va răspunde El: «îi primesc, v-o spun vouă, înţelepţilor, îi primesc, v-o spun vouă, celor cu minte multă, fiindcă niciunul dintre ei nu s-a crezut vreodată vrednic să fie primit…». Şi va întinde braţele şi noi ne vom arunca la picioarele lui şi vom plânge… şi vom înţelege totul! Atunci vom înţelege totul!… Şi toţi vor înţelege… şi Katerina Ivanovna… va înţelege şi dânsa… Doamne, vie împărăţia ta!…”[1]

— *Căci orice om trebuie să aibă măcar un loc pe lume unde să se poată duce*! repetă Laurenţiu şi râse, privindu-l pe furiş pe Minda.

— Nu înţeleg bine toate acestea! spuse Minda după câteva minute lungi de pauză, cu mâinile în buzunarele pantalonilor, între toate aceste lucruri, foarte ieşite din comun „şi viaţa, cel puţin viaţa mea, nu există niciun drum direct, nicio legătură vitală. Eu aş putea trăi foarte bine toate aceste… fraze, nu vreau să te jignesc, dar e ceva exaltat în toate acestea, ceva, cum să spun… de prost gust!

1 F.M. Dostojewski, Raskolnikow, Aufbau-Verglag, Berlin, 1956 (n.r.).

Laurenţiu tăcu şi Minda adăugă:

— Bineînţeles, un anume prost gust. Iubirea şi umilinţa eu mi le închipui altfel, mă rog, eu, tipul meu de sistem nervos. Eu sunt ceea ce se cheamă flegmatic, tu, un colero-sangvin. Între noi doi nu există niciun fel de comunicare importantă. Suntem două fenomenalităţi care se contemplă, care se observă, exaltarea ta mi se pare ceva de prost gust…

— Dar bine, chiar aşa şi este! făcu Ceea, râzând crispat.

Minda îl privi iute şi dădu din umeri:

— Iubirea eu o văd ca pe o funcţie vital-socială, umilinţa… nu ştiu. Mai e nevoie de umilinţă?… Şi dacă da, şi bineînţeles că mai e nevoie, atunci ea trebuie făcută fără ostentaţie, fără exaltare… fără sangvinitatea secolului XIX. Altfel apare prostul gust şi umilinţa se transformă într-un fel de vanitate. Habar n-am, dar cred că aşa ceva, astăzi… pentru mine, cel puţin… de ce să faci din umilinţă o profesie? Omul modern cred că suferă azi mai mult de singurătate decât de aceste boli, moştenite de dracu’ ştie când… eu sufăr mult de singurătate, deşi bineînţeles că sunt foarte ocupat, tam-ta-ra-ta-ta… Despre singurătate, despre singurătatea mea, domnul Fiodor Mihailovici al tău nu prea vorbeşte. De aceea te caut şi te ascult, singurătatea mea are nevoie de palavrele tale, de impertinenţa ta şi de toate complexele tale, mai mult sau mai puţin minore, chiar previzibile.

— Însoară-te.

— Ha, ha! Ha, ha! Să nu crezi că râd pentru că ai spus o prostie. Dimpotrivă. Dar reacţia ta a fost atât de firească, Dumnezeule! Bineînţeles că mă voi însura, cu Ludmila, mult nu poate să mai întârzie, e o chestie poate doar de săptămâni, de o lună, două. Am nevoie de ea, şi, pe urmă, nu ştiu dacă ai observat, relaţiile noastre au intrat

într-un fel de punct mort, né învârtim în cerc, ea a început să-şi piardă puţin răbdarea şi…

— Ce îngâmfat împuţit eşti! Spune că ţi-ai pierdut tu răbdarea, de ce te faci ca şi cum ai „ceda”… ca şi cum i-ai face ei pe plac, tu, care nu eşti în stare să faci pe plac unei muşte dacă asta nu intră în… în…

— În calculele mele! spuse râzând doctorul.

— Nu-nu, nu e chiar atât de simplu. Egoismul tău e profund şi adeseori nobil, tu eşti, cum să spun, folositor societăţii…

— …Ca şi domnul Lebeziatnikov!

— De ce, domnul Lebeziatnikov era probabil un ins folositor, oricum, mult mai mult decât beţivanul de Marmeladov! Eu nu reproşez nimic egoismului tău, dar de ce nu ţi-l asumi? Asta e ceva scârbos.

— Ludmila, continuă Minda, e exact femeia care îmi trebuie. În clipa aceasta mi-e un dor nebun de ea. Dacă aş avea firea ta, te-aş lăsa cu câteva cuvinte şi aş alerga la ea, deşi ea nu ştie că voi veni, nu mă aşteaptă. Bineînţeles că s-ar bucura dacă m-ar vedea, aşa, pe neaşteptate, mai ales dacă nu aş găsi-o acasă şi ar trebui să fac câteva eforturi ca s-o găsesc, s-o aştept câteva ore etc. Dar, după prima ei bucurie, cred că gestul meu ar dezamăgi-o într-un fel. Nu s-ar potrivi deloc cu mine, cu tipul meu, cu care ea s-a obişnuit, pe care l-a acceptat ca amant şi soţ. S-ar speria, nu prea tare, probabil că nici ea nu şi-ar da prea exact cont de senzaţia de spaimă pe care ar încerca-o, care ar mina-o, dar în faţa cadavrului unui om foarte apropiat nu ne speriem numai pentru că „el” e schimbat, pentru că e ceva schimbat acolo?! Şi totuşi… începu să râdă, fără pricină, Minda, mă simt tot mai ispitit s-o caut acum, şi nu pentru că mi-e dor… o, bineînţeles, mi-e un dor nebun, dar… pentru că am spus asta, ha, ha! Felul în care am zugrăvit căutarea ei, aşteptarea, imaginaţia de care trebuie să dau

dovadă ca s-o găsesc, mărunta imaginaţie, care mie nu mi se potriveşte… ha, ha, ha!…

— Ludmila are multă nevoie de tine acum, spuse grav Ceea, iar tu, ce să mai vorbesc… ce dracu' sunteţi amândoi aşa de ciocoi? Ce dracu' nu vă însuraţi odată? Când am plecat cu ea, atunci, cu Medoia ăla, a plâns… am vrut s-o părăsesc în grabă, dar ea m-a rugat să stau. Am vrut să intrăm la o expoziţie, dar tocmai atunci închidea. Ne-am despărţit, eu i-am propus să intrăm într-o cofetărie, ea a refuzat însă şi a plecat cu o frază… Era ceva speriat în toată atitudinea ei, o spaimă confuză care nu se potriveşte deloc cu firea ei pozitivă… ce dracu' îi faci?!

Minda dădu din umeri:

— Nu ştiu, poate am amânat prea mult… logodna asta. Ar fi fost bine să fi… să fi fost însuraţi, deja, acum… poate!

— De cât timp n-ai văzut-o?

— Ce te priveşte?

— De ce dracu' stai cu mine acum în loc să stai cu ea? Unde e acum?

— Habar n-am! spuse doctorul, dând din nou din umeri. S-ar putea să fie acasă, dar nu cred… poate e la sora ei sau… ce-i azi, vineri? A, e la cabinet… până la şapte şi jumătate!

— E şapte, spuse Ceea, du-te şi aşteapt-o. Fugi.

— Termină cu codoşitul ăsta! spuse Minda, cu lenevie.

— Dă-i un telefon.

Doctorul îl privi pe celălalt cu un început de interes. Apoi se întoarse, tăcu, iar când deschise gura, începu să vorbească despre altceva. Minda vorbi neobişnuit de mult, cu o vioiciune nepotrivită lui, şi ceea îl asculta cu atenţie. Apoi se opri în mijlocul unei fraze şi se uită la ceas: era exact şapte şi jumătate. Fără o vorbă, se repezi la telefon şi

formă un număr. Ascultă, aşează receptorul, apoi îl ridică din nou şi formă numărul. Făcu asta de câteva ori la rând. Renunţă, se plimbă câteva minute, calm, apoi ridică din nou receptorul. Din nou răspundea ocupat. îşi aprinse o ţigară, privi pe geam. Când ţigara ajunse la jumătate, o turti într-o scrumieră şi formă din nou numărul. De data aceasta se făcu apelul, lung, fără să răspundă nimeni. În sfârşit, o voce plictisită îl anunţă că doctoriţa Ogrin plecase.

— Dă-i acasă! făcu Ceea, văzând că celălalt rămăsese nedumerit.

— Nu răspunde acasă. Să mergem. Mă duc s-o caut! şi Minda râse brusc. Am să iau maşina, probabil că se va duce pe jos acasă. Ştiu pe unde trece şi… el râse încă o dată, în timp ce ieşeau pe uşă.

Şi Ceea îl privi cu atenţie: era un sunet nedefinit ironic, şi Laurenţiu, după câteva clipe, îşi zise că celălalt pozează, încurcat că face o acţiune pe care tocmai o persiflase cu puţin înainte.

Nu reuşi s-o întâlnească pe traseul cunoscut, pe care ea îl parcurgea când venea pe jos acasă, odihnindu-se, având oroare de troleibuzele hiperâncărcate, mergând încet, absentă, cu geanta atârnând într-o mână, nevăzând pe nimeni, nerăspunzând la saluturi. Minda o aşteptase de multe ori, undeva, într-un punct, de fiecare dată diferit, al acestui traseu, şi ea, după ce el se oprea în faţa ei, îl recunoştea cu greu, primul ei impuls era să-l ocolească ca pe un stâlp incomod, mereu cu ochii în jos şi într-o parte. Chiar bucuria, când îl recunoştea, era înceată, progresivă, dar apoi, toată seara era de-o veselie fără margini, schimbându-şi aproape firea. „E o seară furată?” „Cui?” întreba el, inutil, odihnindu-se în bucuria ei. „Cui? răspundea ea, dând din umeri. Nimănui… oricui. Ţie!” şi îl privea cu obrăznicie. „Ţie de ce nu-ţi trece prin minte să

mă aştepţi o dată!” făcea el, năzuros ca un copil (ea îl cunoştea atât de bine, încât putea fi el însuşi pueril sau ridicol lângă ea). „Eu? Să te aştept eu? făcea ea veselă, de o veselie fără scop. Ar trebui să fiu nebună!” „Bine, şi de ce nu eşti?” „Poftim?” „De ce nu eşti nebună, atunci?” (în vocea lui era un început de enervare jucată însă, falsă.) „Păi sunt, nu sunt?” „Nu eşti, te prefaci!” „Crezi? spunea ea. Crezi că mă prefac? Dar tu nu te prefaci, nu-i aşa, iubitule, tu eşti nebun de-adevărat, sută la sută?!” „Da, spunea el, mângâind-o, eu nu mă prefac, eu sunt sută la sută!?” „Grozav! înseamnă că ne potrivim foarte bine. Şi dacă ai să te însănătoşeşti?” „Exclus!” făcea el, sărutând-o pe gât, pe tâmplă, în dgsul urechilor, pe „linia sterno-cleido-mastoidianului” (cum explica el, punctându-i traseul şi inserţiile muşchiului cu sărutări serioase, preocupate). „Bine, dar să presupunem” insista ea, maimuţărindu-se. „Ce să presupunem, cuscufus?” (Ăsta era unul din numeroasele ei nume.) „Să presupunem că… că-ţi revii!” „Eu? Exclus! Sunt nebun pe viaţă!” „Bine, făcea ea, apărându-se pe jumătate şi fals de îmbrăţişările sale care îl preocupau atât. Să presupunem că ai o criză… o criză de luciditate”. „A, da, făcu el, absent, o criză s-ar putea să am!” (Nu auzise ultimul cuvânt.) „O criză de luciditate” repetă ea cu o ciudă jucată. „Da, şi?! A, de luciditate… nu ştiu, habar n-am. Am să mă internez. Da, precis, asta am să fac, mă internez… undeva la un spital”. „Au!” ţipă ea uşor, pentru că el o muşcase de lobul urechii… „La un spital de… de… de… ajută-mă tu, nu vezi că…” „La un spital de oameni… de… la pasfogeni!” făcu ea victorioasă. „La ce?” se întrerupse el o secundă din travaliul său graţios. „Cum, la ce? (Cu indignare) La pasfogeni, la oamenii pasfogeni!” „A, da, bineînţeles, am să mă internez la pasfogeni, şi tu ai să vii să-mi aduci de mâncare cu sufertaşul”. „De acord. Prefer să te ştiu acolo decât în altă parte. Şi… (Au!) ce-ai

vrea să-ţi aduc?” „Preşedintele!” spuse el, fără să şovăie. (Era mâncarea lui preferată.) „Bine, asta prima duminică. Dar a doua duminică?” El începu să râdă, ea îl privi mirată şi el adăugă: „Ce mai întrebi? Vicepreşedintele!” (Asta nu mai era nicio mâncare şi ea pufni, la rându-i, într-un râs scurt.) „Hai, răspunde! îl scutură ea. A treia duminică?” „A treia duminică cartofi pai”. „Cu ce?” „Ah, ce pisăloagă eşti. Cu sare”. „Bine, şi a patra?” „Ce vrei tu, o surpriză. Dar când o să ies, ai să mă aştepţi, la ieşire?” „Bineînţeles, iubitule… (El îi sărută, grav, umerii, braţele, sânii, peste mătasea bluzei ei, şi ea începu să se apere cu seriozitate.) Am să-mi pun *deux-pièces*-ul ăla ruginiu, care-ţi place ţie, şi sandaletele acelea cu…” „Şi cu el ce-ai să faci?”??!!” „Te faci că nu pricepi? Cu el, cu amantul tău, care…” „A, cu Rollex?”, „Bineînţeles, ce-ai să faci cu bietul Rollex?” „Lui Rollex am să-i dau un picior undeva!” „Ia te uită…” etc., etc., etc., etc., etc., etc.

Minda ajunse în sfârşit în faţa casei ei (ea nu era sus, ştia asta cu precizie, pentru că primul lucru pe care îl făcea cum ajungea acasă era să deschidă geamurile şi să ude numeroasele ghivece şi vase cu plante, or, geamurile erau închise peste tot). O aşteptă aproape o oră, în maşină – deşi avea cheia –, salutat de câteva ori de vecinii ei de apartament. Ultimul salut îl enervă atât de tare, încât demară, făcu un tur de cinci minute şi reveni, apoi încă unul şi încă unul. Coborî, dădu un telefon surorii ei, unde nu era şi nici nu trebuia să sosească. (Vorbi cu cumnatul ei, un individ foarte reuşit etc., dar care îl enerva printr-un respect excesiv, de parcă i-ar fi fost superior la liceu. Reuşi cu greu să se dezlipească de formulele sale întortocheate, de vocea sa pe jumătate emoţionată că îi vorbea. Ce porcărie, omul ăsta îl admira sincer!) Deodată îi trecu prin cap că ea se dusese la teatru. Nu era foarte probabil, dar cu cât trecea timpul, probabilitatea aceasta se fixa. De mai

bine de o lună, ea îl pisa s-o ducă la Municipal, la *D'ale Carnavalului*, pus în scenă de Pintilie, un

Caragiale inedit, de care vorbea tot oraşul, unii strigau că e un Caragiale trădat, alţii, în sfârşit etc., etc. Spectacolul începuse de o oră şi el se hotărî brusc. Va intra în pauză şi o va găsi.

Nu prinse prima pauză, aşa că mai aşteptă o bună jumătate de oră, în hol, fumând, plimbându-se prin faţa teatrului, teribil de dezarmat în faţa acelui timp inutil care trebuia umplut, uimit, pentru că lui de-atâţia ani nu-i ajungea timpul şi acum iată minutele acestea lungi ca nişte feşe interminabile şi, în sfârşit, când primii spectatori ieşiră în hol, se amestecă printre ei. Avu neşansa – sau şansa? – să întâlnească o cunoştinţă, un coleg de la Fundeni, doctorul Brehariu, un bun cardiolog, şi acesta se agăţă imediat de el, începând să-i povestească o istorie complicată cu unul Bojar, radiolog (cu care fusese coleg Minda la un curs de specializare), care se culcase cu o pacientă, nevasta unui ştab nu ştiu pe unde, şi ieşise un *brouhaha* etc., etc. Brehariu povestea cu mult haz, cu inteligenţă şi, un timp, Minda îi fu recunoscător că există, apoi, cum Ludmila nu apărea în holul deja aglomerat, îşi ceru abrupt scuze, intră în sală, n-o găsi, ieşi apoi şi trecu în goană pe lângă Brehariu, cu un: „Am să te sun!" care-l zăpăci pe celălalt.

Ieşi ca o furtună, apoi se opri; nu ştia ce să facă. Ar fi vrut să se ducă pur şi simplu acasă, să citească, să dea câteva telefoane, să lucreze la cursul său, avea atâtea de făcut, dar, ştia asta cu precizie, n-ar fi fost acum în stare. Chiar dacă ar fi lucrat, ar fi lucrat prost. Se întoarse la ea, blestemând în gând obiceiul ei idiot de a scoate din priză telefonul – asta în perioadele când era nemulţumită de el –, obicei de care nu putea s-o dezveţe. Geamurile erau închise, întuneric peste tot. Trase maşina mai într-o parte,

vis-à-vis, de unde putea vedea intrarea, apoi, cum din nou trecu cineva şi-l salută, el înjură încet printre dinţi şi se depărtă, într-un loc de unde erau vizibile doar geamurile. Deschise radioul şi-şi aprinse o ţigară. Încet-încet, după vreun sfert de oră, reuşi să se liniştească. Era obosit, şi surescitarea cu care petrecuse ultimele două-trei ore îi lăsase un reziduu neplăcut, ca o ţigară proastă. Numai atât?! în definitiv, şi acest timp când o căuta, când o aştepta – raţiona el – era un timp al ei, al lor... un timp pierdut ca s-o găsească, câteva ore cu gândul numai la ea. Unde putea să fie? Iată, erau împreună de mai bine de doi ani şi el nu putea ghici unde putea ea să fie, ea, care-i semăna atât de bine în împărţirea raţională, previzibilă, a timpului ei liber. Te pomeneşti că era cu un bărbat? Gândul ăsta îi mai trecuse de vreo două ori prin cap, când alergase la teatru, dar îl lăsase să cadă imediat, ca o hârtie albă, inutilă, pe care e notat un număr de telefon, fără niciun nume alături, un nume care nu trezeşte nicio asociaţie. Acum însă avea timp şi reveni asupra acestei idei. Nu reuşea însă s-o particularizeze, s-o complice cu un epic cât de cât verosimil; era ceva care nu se „lipea" deloc de ea. Sau o cunoştea el prost?! Nu-nu, Medoia o intuise bine, era una din acele femei care se poartă corect, al dracului de corect, inuman de corect, dintr-un fel de... snobism, da, dintr-o prea bună părere pe care o au despre ele însele, ca şi cum s-ar vedea mereu în oglindă, ca şi cum s-ar simţi mereu privite. Ce senzaţie, oriunde te duci, să te simţi pe un fel de scenă, cel puţin cu un reflector aprins...! El nu era la fel? De vreme ce o plăcea, de vreme ce-i plăcea această corectitudine inumană a Ludmilei, siguranţa aceea a lui că, în orice clipă, la orice oră, dacă ea nu se gândeşte la el, oricum nu se gândeşte la altul. Sau chiar dacă se gândeşte, că ea e în stare, aproape ca un bărbat, să-şi disciplineze gândul, gesturile, infragesturile. Grozav asta,

se entuziasmă tacit Minda, dar şi teribil! Dacă forţa asta a ei se întoarce împotriva lui?… Sau împotriva ei însăşi?! El dădu din umeri, aprinzându-şi o nouă ţigară, refuzând să gândească cele zece secunde cât sărea bricheta din bordul maşinii. Ha, ce plăcere, aproape senzuală, de a te vida de cel mai mărunt gând, ce exerciţiu fantastic, de care, evident, nu era capabil decât un om foarte inteligent, da, dar o inteligenţă îndelung exersată, decenii. Nu nu, continuă el, de parcă raţionamentul său era o urmare logică a propriei sale mişcări din umeri (unde citise asta, parcă William James? „Nu dăm cu pumnul în masă pentru că suntem nervoşi, ci devenim furioşi pentru că lovim cu pumnul în masă”), nu, cu precizie, ea nu făcea parte dintre suicidari, în primul rând, nu-i aşa, dintr-o decenţă a gândului. Chiar gândul, alunecat o clipă la această enormitate, a autodistrugerii, îi era ei străin, ca şi lui. Această „decenţă a gândului” îi apropia, era una din punţile cele mai sigure ale iubirii lor. Firile lor gemene, previzibile, structurate, „curate”, europene. Nimic din romantismul bolnav, exaltat, de tipul „Fiodor Mihailovici” sau din *lucheria* balcanică, din tristul „tras pe sfoară” cotidian, din păcălirea destinului în fiecare ceas. De ce dracu’ nu se însura cu ea? (O clipă auzi timbrul lui Ceea.) De ce? Dar ce importa asta? Ceea ce îi lega nu era oare mai sigur decât o ţidulă, decât un cretin cu cocardă care-ţi debitează cele câteva fraze, penibil învăţate pe de rost, şi în jur, câţiva prieteni fâstâciţi, şi o rudă înviată din te miri ce cotlon al memoriei, al tribului? Bineînţeles, se va face şi asta, chiar foarte curând, e un imbecil cel care contrariază convenţiile mărunte, dar… logodna asta a lor nu era un miracol? O căsnicie nu aspira oare, o căsnicie fericită, evident, să ajungă

O logodnă? Să se întoarcă, să se înalţe spre o logodnă? Căsnicia lor, zâmbi Minda, scuturând absent

ţigara, va fi o farsă, ei vor rămâne logodiţi! *I promessi sposi*! Căsnicia era una din cele şapte taine bisericeşti, era un mister, şi, în pregătirea acestui mister… a, apropo, vor face nuntă religioasă, acesta va fi darul lui. Ea nu amintise niciodată despre aceasta, dar… – şi Minda începu să râdă uşurel când îşi imagină surpriza ei, roşeaţa care

I se va urca cu siguranţă în obraji când el îi va propune aceasta, feminitatea aceea a ei, preţioasă, ascunsă, care i se revela doar lui…” „… *Et d’étranges fleurs sur des étagères, éclosent pour nous* „da, ea nu amintise niciodată mândria aceea a ei, fantastică, care îi făcea şi lui şi ei, atâta rău! Atâtea plictiseli! Ar fi iubit-o, oare, fără această mândrie?… Bine-bine, dar de ce în irupţii atât de brutale, uneori, de stridente… de ce atâta masculinitate în minutele ei de ură, de dispreţ, de răceală inumană, când ea îl depăşea în toate acestea, când îl domina în toate acestea şi el se lăsa dominat, o privea uimit şi înspăimântat, o lovise o singură dată, o dată pentru totdeauna, parcă izbise într-un fier, într-un stâlp de oţel!… O umilinţă feroce pentru el, pentru orgoliul lui, acest gest unic, care va rămâne unic până la sfârşitul lumii! Ea l-a privit albă, ţeapănă, şi apoi, spre stupoarea lui, zâmbi! Ce intuiţie profundă avusese ea în acea clipă! El urma să ispăşească luni de zile gestul său, de mii de ori îşi va proiecta, involuntar, în cele mai variate clipe şi dispoziţii, acea scurtă scenă când ridicase mâna, căzând cu aceasta atât de jos în faţa ei, a memoriei ei eterne… şi a memoriei sale eterne! Pentru că o femeie ca Ludmila poate provoca astfel de suplicii psihice, „orientale”, pe care o alta, care-şi ia plata pe loc, urlând, lovind înapoi, injuriind sau trivializând totul în jur, le ignoră.

…Ridică ochii întâmplător şi, spre surpriza sa, văzu geamurile luminate, deschise. De câtă vreme? Trecu peste primul impuls de a sări din maşină. Rămase să-şi termine

ţigara, eventual să-şi aprindă încă una pe care s-o fumeze, calm, relaxat, până la jumătate. Ura gesturile pripite, spiritul panicat, şi stăpânirea de sine, uriaşă, de care dădea dovadă de atâţia ani, în atâtea mii de împrejurări, mari şi mici, era una din sursele autorităţii sale incontestabile. Cu atât mai mult cu cât era o stăpânire de sine veritabilă, ea se exersa şi exercita în solitudine, fără martori, fără spectatori, „cu toate proiectoarele stinse”. Ha, asta era o mică diferenţă între el şi ea. La ea se simţea asta, intuise şi Medoia, care o văzuse doar un ceas, două; la ea era cel puţin un reflector aprins, unul nu prea puternic, cu un voltaj nu prea mare, dar în permanenţă... o „pinţă”, cum spun cineaştii, pentru a colora, a îndulci, pentru a pune mai bine îl valoare un farmec real. A, bineînţeles, real, nu se truca nimic, nu se trişa nu – nu, chiar gândul la aşa ceva ar fi putut fi deplasat... în definitiv! şi el îşi mişcă din nou umerii, era femeie, nu? O femeie sută la sută, milion la sută! Femeia lui!

Îşi aprinse o nouă ţigară (din nou cele zece secunde de vid psihic perfect, o performanţă a sa, până sărea bricheta), o fumă până la jumătate fără grabă, de parcă ar mai fi avut de aşteptat o oră, apoi o turti în scrumieră, împinse recipientul de metal îngropându-l în bord, scutură cele câteva fire de tutun de pe tapiţerie şi de pe veston, ieşi, încuie portiera şi traversă strada. Era târziu, trecuse de unsprezece. Urcă încet scările (ignorând liftul, cu atât mai mult cu cât se afla jos, la parter, la îndemână), căută cheia de Yale de la apartamentul ei în buzunar, cu vârful degetelor şi, ciudat, în clipa când o găsi, când degetele o recunoscură, sângele începu să se agite. îşi simţi artera temporală zvâcnind încet, o uşoară vaso-dilataţie, undeva, pe gât, apăruse probabil o abia vizibilă roşeaţă, chipul i se făcuse mai alb, o paloare pe care în semiobscuritatea scării cine s-o descopere? Doar el, el, care privea din lăuntru, din

corpul său în afară.

Capitolul VI

Unde fusese?! şi Ludmila rămase pe gânduri, de parcă ar fi încercat să-şi aducă aminte pe unde umblase. Minda făcu un gest scurt, cu mâna; nu-l interesa prea mult răspunsul ei. Era fericit din clipa când o văzu, începu să se bucure că o aşteptase, că o căutase ore întregi, că nu făcuse *nimic*, că *pierduse vremea* ca o umanizare a timpului său atât de programat, de raţionalizat.

— Am sunat la tine de câteva ori, spuse ea. Se aşezase pe un scaun lângă fereastră şi-şi aprinse o ţigară. Vrei o cafea? îl întrebă.

— Nu. Aş bea ceva.

— Ia-ţi. Eu nu beau nimic. Vreau să mă culc într-o jumătate de oră. Am o cefalee idioată de vreo două ore.

— De când te caut eu!… râse el, şi ea îl privi mirată.

Probabil că se gândea la altceva.

Minda îşi făcu un „Martini” sec (el o aproviziona şi pe Ludmila cu băuturile lor preferate, a căror obţinere, de cele mai multe ori, nu era o treabă prea simplă) şi se răsturnă într-un fotoliu, cu o ţigară în mână. Apoi, în mijlocul unei conversaţii care lâncezea, el aruncă – fără nicio pregătire, fără s-o avertizeze în niciun fel, departe de ea – dorinţa lui ca ei doi să se însoare, cât de curând, să fixeze data căsătoriei şi, aşteptând reacţia ei, sau şirul ei de reacţii, se pregătea să puncteze *clou*-ul: nunta religioasă. Asta va fi într-adevăr…

Ludmila la început păru că nu auzise bine. El o privi, aşteptând măcar o reacţie facială, apoi repetă, cu un început de nervozitate, dar şi de bucurie crescută – propriile sale fraze şi cuvinte, auzindu-le, începură să-l entuziasmeze uşor –, dar ea îl întrerupse la jumătate, stinse ţigara, se ridică şi, făcându-şi ceva de lucru, îi spuse, neprivindu-l:

— E prea târziu acum să discutăm asta… sunt obosită, crede-mă. Să lăsăm pe altă dată.

— Pe altă dată? râse el, privind-o, nevenindu-i să creadă. Eu îţi cer mâna şi…

— Ia te uită ce formalist ai devenit!… zâmbi ea, trecând în bucătărie. Acolo se auzi robinetul, apoi ea reveni şi spuse, începând să-şi pregătească patul: Tocmai pentru că e un lucru care… care mă bucură prea mult… care trebuie să mă bucure şi… tocmai de asta, te rog să mă menajezi şi… haide, du-te, vorbim mâine.

— De ce să mă duc… aş vrea să dorm aici, n-am niciun chef acum să mă urc din nou în maşină şi…

— Foarte bine! făcu ea cu aceeaşi absenţă în voce. Pijamaua ta nu-i curată, am să-ţi dau o cămaşă de Qoapte.

— Ai aşa ceva? întrebă el, amuzat.

— Bineînţeles, ţi-am făcut una, ce-ai uitat? Nu mi-ai povestit că dormeai, când erai mic, în cămăşi de noapte lungi, cu arnici, cu mâneci largi, în motive naţionale?… Uite-o, ţi-am mai arătat-o!

— E adevărat! spuse Minda, ridicându-se şi luând în mână cămaşa de noapte ţărănească, exprimându-şi uimirea sa, cât de bine seamănă cu cămăşile copilăriei sale.

— Dar, bine… râse ea, ai mai văzut-o cel puţin o dată şi ai făcut exact aceleaşi remarci: cât de bine seamănă cu cămăşile în care dormeai când erai copil şi de unde am ştiut eu etc., etc.

— Da?! făcu el, cu cămaşa încă în mână. Apoi o lăsă, se reaşeză, îşi reaprinse o ţigară, pe care, după primul fum, o privi cu oarecare uimire, apucă paharul, dar nu bău, turti ţigara şi începu să-şi privească vârfurile pantofilor, fluierând încet. Ludmila era în baie; începuse demachiajul, spălatul şi toate celelalte, care ei îi luau în fiecare seară mai mult de o jumătate de oră. Minda se ridică, se asigură

că telefonul e în priză şi plecă, fără să mai spună o vorbă. Cum ajunse acasă, ridică receptorul şi formă numărul ei. Apelul se făcea în gol. Se aşeză la masă şi lucră până la trei dimineaţa.

A doua zi o căută la policlinică. Cum dormise? Bine, deşi durerea de cap o trezise după vreo două ore şi dimineaţa cedă abia, la al nu ştiu câtelea antinevralgic. Minda îi propuse să vină s-o ia, la două, cu maşina şi să mănânce undeva, împreună. Ea refuză, avea câteva curse de făcut, o probă la pantofar, ora ei de masaj, să plătească chiria etc. „Chiria am să ţi-o plătesc eu!" se oferi doctorul, şi ea îi mulţumi, o scutea de un drum, dar, oricum, mai rămâneau destule de făcut. Şi după aceea? A, nu-i spusese? Melina (asta era o colegă a ei) luase nişte bilete la „Are", la un film american, făcut de Arthur Penn, „ştii, ăla, cu *Bonny and Clyde*, la opt şi jumătate"… „Da…?!" făcu el şi promise că va fi şi el acolo, la şi douăzeci, le va aştepta în faţă şi, după aceea, le invită pe amândouă la „Capşa". „Grozav!" făcu ea, dar de unde va lua bilete? El râse şi spuse că avea peste tot pacienţi, chiar şi la Difuzarea filmelor… Ea îl mai întrebă apoi unele lucruri, mărunţişuri casnice, femeia lui, Ana-neni, trebuise să se interneze pentru o spondiloză recalcitrantă şi erau o grămadă de mici plictiseli cu rufele date la spălat, cu cineva care venea două ore pe zi, aceeaşi femeie care trebăluia şi la ea, de două ori pe săptămână etc., etc. Minda aşeză receptorul într-o bună stare de spirit şi se dedică apoi zilei de lucru ce îl aştepta, deosebit de încărcată. Două ceasuri, vizita, două ore la specială, o comunicare care trebuia terminată până duminică etc., etc. în ciuda nopţii nedormite, se simţea perfect odihnit, ideea muncii îl însufleţea de-ajuns, el însuşi se compara adeseori cu un bun cal de povară, dintr-o rasă anumită, pe care un drum desfundat şi o povară mărită, ore întregi de

încordare nu fac decât să mărească, să înzecească forţa şi rezistenţa la efort. Unul din animalele acelea – spunea el, râzând – pe care îi sperie şi indispune prezenţa biciului; căruţa încărcată cu butoaie sau buşteni, nu.

„Şi eu îmi trag buştenii mei, cu veselie, iar dacă drumul urcă în pantă, zâmbesc, râd, cât mă lasă zăbala! Şi abia după o zi plină de tras, de cărat, mă aşez odihnit în faţa cărţilor mele, a fişelor, a însemnărilor care mă aşteaptă. Atunci abia sunt de neînlocuit, de neconfundat, ceea ce fac eu, atunci, reflexele mele psihice, capacitatea de a mă concentra sunt numai ale mele… aici nu mă poate imita nimeni. Pe mine, efortul, şi mai ales efortul îndelung, mă stimulează, mă odihneşte chiar. Eu sunt un greoi! Şi în iubire sunt la fel: eu intru greoi într-o iubire şi ies greoi din ea. Dintr-o prietenie. Totul în mine, la mine se face, se întâmplă sub acest semn, al rezistenţei, al greoiului. Uşurinţa mea iese din greoi, inteligenţa mea iese din caznă. Originalitatea mea a apărut după zece ani de efort subteran, greţos, neomenesc, când alţii din generaţia mea avuseseră timp de trei ori să strălucească şi să se rateze. De aceea mi-a fost întotdeauna silă de orice fel de precocitate! Eu sunt contrariul unui astfel de tip, de individ, care se adaptează, la douăzeci de ani, perfect acestei lumi, care îi vine ca o – mănuşă, şi această adaptare atât de uşoară, ca un dar, îi conferă, apoi, firesc, farmec, inteligenţă, umor, succese, false succese, fantastice însă, la vârsta ia care trebuie să vină succesele, când eşti pe jumătate îngropat în adolescenţă şi în semilegendele ei, când lumea se deschide cu un efort doar pe jumătate şi atâtea lucruri care, pentru alţii, sunt de neatins, tu le iei, le rupi cu uşurinţă, cu eleganţă! Da, atunci mai supravieţuieşte acea eleganţă cvasifeminină, acel farmec care te face, brusc, iubit, căutat, imitat, invidiat, oho, ce invidiat! Şi eu am invidiat, odată, pe unul

din aceştia, un ins doar cu patru ani mai mare ca mine, care, din anul cinci, avea pusă la punct o lucrare despre *Influenţa secreţiei hipofizare asupra creşterii osoase*, sau aşa ceva, pe care nici n-a citit-o bine la cercul ştiinţific al facultăţii că a şi apărut în vreo cinci reviste străine, împreună cu un interviu al lui, unde tinerelul arăta că e la curent cu ultimele reviste nemţeşti şi englezeşti, apoi au urmat toate celelalte: un post la o catedră, complexele profesorilor, admiraţia religioasă a trei generaţii după el etc. Astăzi? A dispărut.

E la aceeaşi catedră, lector de zece ani, de la acea lucrare n-a mai publicat nimic esenţial (s-a pastişat, s-a plagiat, bineînţeles, cât a putut, dar ceva nou n-a mai fost în stare să spună), lucrează şi pe undeva, la o policlinică specială, de uz intern, pentru ştabi de mâna a doua, cu care s-a şi împrietenit, e invitat din când în când pe la o vânătoare, şi-a adus un cumnat, medic de ţară, la un spital judeţean, e încă plin de farmec, ştie o grămadă de bancuri, politice mai ales, pe care le spune irezistibil etc., etc. O paiaţă, inteligentă, citită – are totdeauna la îndemână vreo cinci titluri şi vreo trei-patru nume, asociate cu laboratoarele la modă, pentru că există şi aici o modă: universităţi la modă, metode terapeutice la modă –, împuşcă oricând o viză în Occident, unde cască gura la vitrine sau vede oameni de-a doua mână. O paiaţă! Şi cât l-am admirat atunci, cum îl invidiam, gloria lui i-a venit la timp, a îmbrăcat-o ca pe o mănuşă moale, de piele parfumată, un licean genial, un mimetic, un seducător, un cuceritor. Când îl văd acum, mă amuză o jumătate de oră „o oră uneori, mă despart de el bine dispus, îmi spun: «Ia uite, domnule, insul mai are resurse, l-am judecat pripit, mai ştii…» şi las unele din frazele sale cancanière să-mi reverbereze în memorie! Peste o jumătate de zi l-am uitat complet însă, iar după două-trei zile aflu că a difuzat *urbi*

et orbi întâlnirea noastră şi mi-a atribuit nişte lucruri de care i se face greaţă şi celui care mi le comunică, nu numai mie. îmi pune în gură o calomnie la adresa rectorului şi, de cele mai multe ori, nu direct, prin noţiuni, ci mai mult lasă să se înţeleagă prin semne din ochi, din gură, zâmbete pe jumătate, toate astea la care e mare meşter, că aş fi un fel de reacţionar politic, că resping sistemul nostru de asistenţă medicală şi socială, căruia îi găsesc grave cusururi, că mă revolt împotriva interdicţiei medicilor de a profesa privat, că m-am lăudat că, dacă mi s-ar permite să deschid cabinet, chiar numai două jumătăţi de oră pe săptămână, mi-aş clădi o vilă şi mi-aş cumpăra două maşini, că reflectez la o propunere a Universităţii din Geneva sau din Lyon, amestecând, bineînţeles, lucruri reale, pe care i le spusesem, cu altele, inventate, sau făcând, ceea ce e şi mai abil, un fel de

«montaj» din lucruri strict adevărate, neminţind nimic, o iotă, cu atâta artă însă, cu atâtea clipiri din ochi, zâmbete fine, cu subînţelesuri, schime faciale, umor, farmec, inteligenţă, încât cel de care se desparte duce cu el, pe jumătate aiurit, un denunţ politico-profesional de toată arta. Da, asta e, câte un copil din ăsta minune ajunge până la urmă un biet delator, de fină clasă, perfect voluntar, neretribuit, un cinic de mâna a doua, care se hrăneşte pe ascuns, ca un gândac, din lichelismul său pe care şi-l admiră la nesfârşit! Are şi un nume de ăsta latinizat, de origine neslavă, îl cheamă Catul, două silabe perfect neplebeice, care amintesc imediat de-un ilustru scriitor antic, deşi taică-său a fost funcţionar la vamă sau la poştă, am uitat, nu mai ţin minte! în ultima vreme, nemaiputând să-şi valorifice la nesfârşit lucrarea aia de treizeci de pagini din facultate, în a nu ştiu câta variantă, s-a apucat acum să facă carieră politică: a ajuns preşedintele sindicatului sanitar din oraş, a fost chiar într-

o delegaţie în Finlanda şi Iugoslavia şi dă de înţeles, la toată lumea, prin începuturi de fraze abil întrerupte, că ştie o-grămadă de lucruri care, în curând, vor schimba politica unei jumătăţi de continent; a început să se priceapă la politică – a uitat, săracu', că a debutat ca cercetător în biochimie – şi lasă să scape câte. un nume, un titlu, cum ar fi *Memoriile lui Churchill*, Troţki sau Chestov, s-a iniţiat în cancanuri politice mondiale, îţi vorbeşte cu multe amănunte despre pactul Stalin-Ribbentrop sau despre culisele asasinării lui Che Guevara etc., etc. O paiaţă!… Altfel, graţios şi, dacă îl întâlneşti o dată în gară, din întâmplare, când tocmai ai pierdut trenul, te poate amuza o jumătate de oră! Trei sferturi de oră! Poate deveni şi util: are o colecţie impresionantă de *sérienoire*-uri pe care le împrumută cu plăcere, cu reală plăcere, convins că te scoate dintr-o mare încurcătură! Şi-aşa şi este…"… Minda nu reuşi să ajungă la film, în ultima clipă fu chemat într-un consult, la un caz grav, dar le aşteptă la ieşire şi le invită, aşa cum fusese vorba, la „Capşa", unde cei doi mergeau cel puţin o dată pe lună pentru şalăul *bonne femme* sau medalionul de căprioară al casei. De data aceasta erau în trei, împreună cu

Melina Ionescu, colegă cu Ludmila la Clinica universitară stomatologică, o femeie măruntă, cu o faţă foarte vie, cu un fel de inteligenţă ascuţită, răutăcioasă, divorţată de curând. Era prietenaconfidentă a Ludmilei, pe care aceasta din urmă o „arăta" destul de rar – Minda o întâlnise doar în vreo două rânduri şi de fiecare dată venise nechemat, din proprie iniţiativă. Cele două femei care semănau atât de puţin, dar care cimentaseră o prietenie de peste cinci ani, se vedeau săptămânal, două-trei ore, când se retrăgeau undeva, într-un interior, beau cafea şi discutau ca doi bărbaţi tot ce le privea pe amândouă, un fel de prietenie-alianţă contra tuturor, în

care se analiza totul cu o răceală aproape politică. Toată seara, Minda încercă să „se apropie”, s-o câştige pe Melina „ca aliat” în favoarea sa – cum o spunea, pe jumătate în glumă –, o rugă pe Ludmila să-i dea voie s-o invite la el, cu ea împreună, să asiste la una din „şedinţele lor de magie neagră”, să iasă undeva, cu maşina, în trei, împreună cu Bob, băieţelul de opt ani al Melinei etc. Cele două femei răspunseră cu amabilitate asiduităţilor sale, luând totul în glumă, deşi Minda nu glumea. La sfârşitul serii, Minda nu era avansat cu un milimetru în graţiile Melinei şi, spre uimirea sa, observă că rezistenţa principală venea din partea Ludmilei, care-şi apăra cu o tenacitate puerilă mica ei citadelă, senzaţia ei de a putea fugi undeva, acolo unde el nu putea să o urmărească, sau… în sfârşit, prostii! Minda ridică amuzat din umeri şi, cum tocmai în clipa aceea intră în restaurant un grup condus de dr. Velici şi soţia sa, se constiaii pe loc o veselă masă comună. Velici era împreună cu doi colegi clujeni, ambii şefi de catedră (Velici nu ieşea niciodată într-o companie oarecare, dar inteligenţa şi priceperea sa profesională te făceau să-i ierţi spiritul uneori evident Utilitarist), un chirurg şi un epidemiolog, şi seara se lungi peste măsură. Într-un aparteu, Velici îl anunţă că Roşea vrea să-l vadă, şi după ce Minda făcu unele rezerve, pe care Velici le anihila glumind şi scoţând un fel de mărunte ţipete care la el erau un semn că se amuză colosal, stabiliră o întâlnire pentru săptămâna viitoare.

În noaptea aceea, Minda dormi la ea. (O chemă la el, după ce o duseră acasă pe Melina, care se ameţise puţin, dar ea refuză.) Noaptea aceea semănă însă cu celelalte nopţi ale lor, ea fu din nou a lui până la ultimul fir de păr din coama ei întunecatroşcată, noaptea se dilată din nou, se adânci, prinse muchii, vârfuri, ei deveniră din nou singuri, singuri-pereche, vii şi treji în somnul celorlalţi,

rotindu-se în patul acela al lor, căzând, agăţându-se de peretele nevăzut, ironic, lovindu-se de mobile care nu existau, împingând cu piciorul covorul care alunecă nu într-o parte, ci în sus, şi-apoi în jos, pe-un fel de duşumea în valuri, mare, pe care inimile lor se rostogoleau abia agăţate de carne, o *montagne-russe* cu lumini roşii şi verzi-ţipătoare, oranj şi albastru-pal în jurul lor, dar ce era asta: în jurul lor? Cum, în jurul lor?… Şi cele două vagonete înlănţuite, cele patru braţe şi patru sau opt sau şaizeci şi patru de glezne şi mii de degete, o roată subţire cu gâturi în loc de spiţe – ce spiţe! – şi tendoanele întinse, încât cineva, un deget distrat şi mistic, ar fi putut, din întâmplare, din pură întâmplare, scoate un sunet, nu importă care, dacă le-ar fi atins tendoanele acelea subţiate şi bătând ritmic ca nişte artere, iar arterele lor… oho, arterele lor cu adevărat băteau, dar nu în corpul lor părăsit pe jumătate, ci în aer, sângele alerga în aer, în aerul acela întunecat, şi nu înscriind ovale şi curbe şovăitoare, uneori drepte chiar, care se stingeau ca focurile de artificii – scântei de sânge, ce lucru perisabil! –, cel mai adesea arcuri mărunte de triumf, o curbură orgolioasă, candidă, puerilă până la geamăt… rigide erau articulaţiile lor, sutele, care fuseseră înţepenite, o artroză generalizată trecea ca un val prin membrele lor, nimic nu se declina, nimic nu se mai flexa, rigiditatea inimii lor li se scurgea în membre. Din când în când se priveau, cu un hohot de râs care nu se auzea, el îi dădea un pahar plin cu o băutură oarecare, un pahar din care beau împreună, cu lichidul scurgându-li-se pe bărbie, pe gâtul indiferent, pe jumătate de gips, ceva dulce-animalic se răzvrătea în ei, ceva din nou şi iarăşi şi iarăşi fără istorie, ceva încăpăţânat şi fix, ceva monstruos, aşa cum sunt îngerii, el întindea mâna, aproape cu timiditate, desigur cu timiditate, şi o atingea pe gât şi îi asculta prin braţ tresărirea înceată a

cărnii, aşa cum bunicii noştri prindeau un post, înecat undeva în cosmos, în căştile lor misterioase, în aparatele lor „cu galenă”, şi el întindea şi îşi retrăgea braţul şi contactul se tăia, miraculos, de necrezut, şi beau din nou, aruncând cu senzualitate lichidul în trupurile lor dispărute, şi vinul sau ce paştele mă-sii se găsea acolo în pahar se afunda în afluenţi pripiţi pe pieptul său, în părul inelat şi mătăsos, pierzându-se apoi, alcoolul acela, ca o apă ce se afundă într-un nisip avid, curgând încet, muzical, pe gâtul ei interminabil, pe umărul ei care pulsa… El se apleca apoi, mereu cu timiditate, el, deja obosit de dragoste, şi îi săruta genunchiul, pulpa lungă a piciorului, şi o clipă, printr-un efect simplu, el îi văzu. picioarele ei interminabile, după care ar fi recunoscut-o dintr-un bilion de femei cu glugă, picioarele ei care duceau o viaţă a lor, care aveau un orgoliu al lor, o mare a lor prin care înotau şi o forfecau, întâmpinând rezistenţe abia simţite, care le rotunjeau dumnezeieşte mişcarea lor hipnotică, sigură de sine, înalt-şi-melodios-imbecilă, coborî din nou, cu buzele pe gamba ei, apoi învăluind-o, ajunseră avide la genunchi, sub rotulă, în golul acela străbătut de vene, fără nume în limba română, refugiul tuturor spiriduşilor pubertăţii ei, încă prizonieri, pe care buzele sale calme, sigure, îi eliberau pe rând, devastând cu o ură înţeleaptă virginitatea acelui loc, apoi urcară din nou, încet, tiranic, pe un drum care se lungea ca o gumă, şi îi întâlniră „gura ei întunecată”, cealaltă gură a ei, capul ei fără ochi şi fără frunte, ca un capitel spiritualizat al unor coloane atât de subţiri şi de vii, pe care le unea, animalul acela atât de diafan, veşnic necunoscut, ce trăia acolo, „femeia aceea”, făcută din cele două picioare şi un craniu negru-blond, ce le unea, un sex-creier ce gândea şi domnea, acolo, până la centură. Erau, evident, două femei suprapuse, un cap, un craniu negru-mătăsos, care „gândea” peste trupul acelor

două picioare lungi, peste cei doi genunchi, peste cele două glezne – unde erau sânii acelei femei şi braţele ei? –, iar *deasupra* era „cealaltă” femeie, cea care se arăta, cea vizibilă, care umbla sau plutea sau se mişca deasupra „celeilalte”, aşa cum umblă clownii pe picioroange sau, mai bine, cum apar, peste rumeguşul unui manej de circ sau pe străzile vreunui orăşel, anunţând spectacolul „nemaiîntâlnit” din acea seară, o formă vesel-hibridă, un lung halat sau „pielea” din stambă ţipător colorată a vreunui leu, girafă, măgar, cal troian, în care se mişcă doi inşi suprapuşi, unul „membru inferior”, celălalt „membru superior” al acelei forme hibride, centaurine, al acelui Chiron atât de infantil-proteic, de plastic, al acelui animal uriaş cu pielea din mătase aurie-fâlfâitoare sau din pânză ieftină, cu o coadă ce se mişcă, cu picioarele din faţă sau labele din faţă ce bat aerul, cu întreg corpul acela atât de dezarticulat şi de nostim, cu capul enorm, cu mişcările într-o panică veselă. Două femei suprapuse, un fel de monstru pe malul mării, cu capul sfâşiind norii, cu sânii proiectaţi pe azurul depărtat, cu braţele subţiri şi lungi în care se încurcă şi se sfâşie pânze de corăbii, un coşmar surâzător salvadordaliesc, o femeie-apocalips, necesară, eternă, atât de straniu-domestică… De undeva, de „Süs”, două braţe ale nu ştiu cui îl împingeau, îl trăgeau, îl respingeau cu un fel de scâncet al mâinilor, el însă, buzele sale respectuos-avide şi încăpăţânate, obrajii săi se lipeau de acel „craniu mătăsos”, de buzele enorme – un cap atât de sferic ce râdea cu o gură disproporţionată, ca o mască a nu ştiu cărui zeu primitiv – şi în jur pluteau, enorme, pulpele albe, ca două pete electrice, într-o mişcare acvatică, oarbă, fascinată. Sânii ei începură să vorbească distinct, coerent, şi atunci când el îi prinse şi îi sărută cu brutalitate, „ei” se sufocară literalmente, frazele „lor” se sparseră ca nişte litere decupate ce se amestecă pe o foaie

de hârtie albă, ca un înecat care se duce la fund în apa unui bazin pardosit cu plăci de faianţă azurie.

Se iubiră din nou, cu exact atâta puritate şi neruşinare cât încape într-un om, într-o iubire, într-o dragoste de o noapte, de-o noapte repetată la nesfârşit, o noapte care se repercuta în viitorul sentimentului lor ca într-un şir de oglinzi paralele, aprinseră o ţigară, el se ridică şi umplu din nou paharul, ea aruncă într-o parte perna şi sta întinsă acum, dreaptă ca o scândură – oho, ca o scândură! –, cu sudoarea care îi îngheţa pe coapse, pe sâni şi pe gât, cu o epuizare aproape religioasă, curată, infinit curată şi umană, ca o rugăciune care se spune dimineaţa, el îi întinse paharul, i-l apropie de buze şi ea îl refuză, pentru că era incapabilă să se mişte, dar el i-l apăsă pe gură, şi atunci, cu un geamăt răsfăţat, ea ridică un umăr şi capul şi bău, ştergându-se pe buze cu palma, ca unul din aceia care sapă gropi, el aprinse veioza, bău şi începu să o şteargă încet cu un prosop, umerii, braţele, fruntea, ca pe o masă de operaţie…

…El o ridică, apoi, exact în clipa când ea ar fi dorit acest lucru şi, din nou, pe sfert acoperiţi de cearşaf, cu trupurile frumoase, încă frumoase, antice, se priviră, trupurile verticale se priveau liniştite, gurile lor îşi regăsiră sunetele la început greoi, de parcă limba ar fi fost încă umflată de un anestezic care se scurgea încet, trupurile lor, faţă în faţă, respirau liniştit, contemplându-se, el se ridică, trase ruleta şi deschise geamul, îi acoperi umerii cu un cearşaf şi ea zâmbi în întuneric, un zâmbet pe care nu-l văzu nimeni, de care până şi ea însăşi fu inconştientă, un curent nehotărât de aer rece se strecură peste mobile, printre ei, dimineaţa era undeva, la un etaj superior, şi ei se recunoşteau, erau satisfăcuţi unul de altul, se iubeau şi acum, când trupurile lor se priveau cu politeţe, totul rămânea curat şi pur, ei nu erau în stare să

facă nimic decât ce era curat, unul cu celălalt, şi chiar şi în timpul acesta, sătui, epuizaţi, cu sângele care cădea dulce în corp, cu un fâsâit aproape sesizabil, chiar şi în clipele acestea, dificile, ei se „alegeau64 din nou, a câta elecţie? Din nou în acelaşi „partid”, din nou complici, încă o dată frate şi soră, sau fraţi sau surori, într-un incest diafan, necesar, binefăcător, într-un partizanat al cărnii lor, încă a lor, carnea asta luată cu chirie, atât de bine, de înşelător de bine lipită de oase, carnea asta ce nu trebuia frecată prea tare între degete, altfel s-ar fi fărâmiţat ca nişte foi uscate de tutun.

…A doua zi ei nu se văzură, Minda avea cursuri după-amiază, şedinţă de catedră, iar a doua zi sau a treia zi dimineaţă, când el o căută la spital, i se spuse, spre stupoarea lui, că ea îşi luase în pripă câteva zile de concediu fără plată şi plecase la părinţi. La Sebeş? întrebă el, nevenindu-i să creadă. Da, la Sebeş, i se spuse, primise o telegramă sau un telefon de acasă şi plecase în trombă. Cu ce tren? Nu se ştia cu precizie cu ce tren, dar… probabil că se şi afla în tren la acea oră…

Era adevărat, Minda dădu telefon la informaţii Gara de Nord, era un accelerat de Cluj care plecase cu câteva minute înainte de ora nouă. Acasă la ea, el găsi un bilet cu câteva rânduri, aproape jignitoare prin laconismul lor, în care-l anunţa că pleacă acasă pentru câteva zile, o chemaseră părinţii şi îl va suna la telefon, odată ajunsă, în aceeaşi seară.

Minda nu avu răbdare să fie chemat, calculă ora la care ea ar fi putut ajunge acasă, lângă telefon, şi făcu comanda ce dură însă neobişnuit de mult. În sfârşit, veni legătura şi îi auzi vocea uimită o clipă, de parcă nu l-ar fi recunoscut. (Ca şi în clipele când el o aştepta în mersul ei absent, pe jos, spre casă, de la policlinică, în după-amiezile acelea prăfuite sau ploioase când ea încerca să-l ocolească

ca pe un stâlp, un pom sau cine ştie ce imbecil care i se postase în faţă, fără să ridice privirea, fără să-şi închipuie măcar o clipă lungă că ar putea fi el „cu o detaşare totală deci de el însuşi, de ei înşişi, de iubirea lor, o fugă a ei laterală, oblică, inconştientă, poate, o odihnă joasă, inferioară, de ei, de el?... Sau altceva, cu totul altceva, un simplu mers lent, un pas pus înaintea celuilalt, o cădere înceată, mecanică, lină, o particulă ce urcă în zigzaguri vagi într-un lichid incolor, o mişcare haotică, semilucidă, calmă, binefăcătoare, ceva simţit, trăit, pe jumătate, aşa cum simte frunza picătura de apă care se rostogoleşte pe faţa ei brăzdată de canalicule, sau plantele mici diferenţele de lumină, senzaţiile amorfe, concrete şi vagi totodată, cu haloul lor material, o înaintare într-un relief pipăibil cu antenele nevăzute ce-ţi cresc subit, melodios, ca şi coarnele unui melc somnoros, o orbecăire odihnitoare...?)

Ce se întâmplase? Era ceva grav, era bolnav cineva? Da, răspunse şovăitor vocea ei... tatăl ei... Ce-i cu tatăl ei? insistă el, văzând că ea întârzie să-şi încheie fraza. E bolnav? Ce are? Da, e... într-un fel bolnav... făcu ea, şovăitor, stins, nehotărâtă. Dar bine, ce are, ce se întâmplă, irupse el deja enervat, de ce nu-l anunţase înainte de a pleca, cum se poate să... Nu avusese timp, abia putuse să telefoneze la policlinică, pentru concediu, şi să prindă trenul, din gară făcuse numărul de la clinică, dar era veşnic ocupat şi... Bine-bine, dar ce se întâmplă? irupse el din nou, într-o nouă pauză a ei, nefiresc de lungă, o pauză cu nişte voci străine pe fir, apoi glasul telefonistei care întreba mereu, sâcâitor, ca o muscă: „Vorbiţi?”. Era cumva nevoie de el, acolo, dacă... Nu-nu, tresări vocea ei de dincolo, ea era capabilă să aranjeze orice... Să aranjeze? Ce să aranjeze, era ceva de aranjat? făcu el şi din nou urmă o pauză nefirească dincolo... Deci, nu e nimeni bolnav, continuă tot el calm, şi deodată încordat,

atunci… Nu-nu, tatăl ei era bolnav, se şi internase deja, povestea lui cardiacă… Ce, un preinfarct?… Nu, răspunse ea, din nou şovăitor, apoi, repede: „Te voi suna peste câteva ore, când voi putea să te informez mai exact, astă-seară, dacă nu mâine-seară cel târziu „apoi, repede, într-o suflare, îi dădu câteva recomandări în legătură cu nişte treburi mărunt-casnice, perfect inutile, şi închise, după o frază afectuoasă, grăbită. El rămase cu telefonul în mână, auzindu-se răspunzându-i cu „da”-uri şi „nu”-uri, „aştept”, „te sărut” etc., apoi puse încet telefonul în furcă şi se apropie, fluierând, de fereastră.

Încercă să lucreze în acea seară, să citească, vorbi în două rânduri la telefon (odată cu Ceea, care-l anunţă că una din fetiţe făcuse febră şi el îi dădu câteva sumare indicaţii), fumă nu ştiu câte ţigări. Fiind incapabil să lucreze ca lumea, aprinse o veioză, deschise geamul şi se întinse pe o canapea îngustă care se afla în biroul său, aducând telefonul lângă el, fumând cu faţa în sus. Fără să ştie când, adormi şi se trezi atât de spontan, de parcă totul se întâmplase în spaţiul unui singur minut. Un somn scurt, fulgerător, cum nu mai avusese din copilărie. Când se uită la ceas, observă uimit că se scurseseră aproape trei sferturi de oră. Fluieră uşor, admirativ, şi în clipa aceea i se desprinseră din memoria „aceea” şi câteva clişee, un fel de tindă ţărănească în care el stătea pe un scaun, iar în faţa lui, prin faţa lui, trecea un grup de ţărani, care intrau, aplecându-se prin faţa lui, ţărani îmbrăcaţi cu lucruri groase, obiele, sumane, în mâini cu cuşme, iar o femeie, mai bine zis o voce de femeie, îi îmbia să intre şi spunea mereu, într-o limbă necunoscută: „*Sene teigubin*, *brahir*!”… El stătea pe un scăunel, în halatul său de lucru, de mătase vişinie, şi ei treceau îmbulzindu-se uşor, reticenţi prin faţa lui… parcă şi fuma, o scenă stupidă, evident, fără nicio epică, visul însuşi era atât de nesigur de

propria sa consistenţă, încât aceeaşi secvenţă se reluă de câteva ori, simplu, una după alta, ca un montaj de duble dintr-un film în lucru, la prima proiecţie, doar vocea aceea de femeie era hotărâtă, prevenitoare şi hotărâtă: „*Sene teigubin*, *brahir*!”, şi când el se ridică dintr-un salt de pe canapea – i se întâmpla extrem de rar să adoarmă în timpul zilei, mai ales la acea oră –, acele câteva cuvinte, fraza aceea răsună în continuare şi ea readuse şi imaginea, apoi, încet, clişeul se înceţoşă, rămase doar senzaţia lui, timbrul lui, fraza însă pulsa clar, începând să devină sâcâitoare.

Când, cu o valiză de mână, urcă în acceleratul de unsprezece şi şaisprezece spre Cluj, Ludmila nu mai sunase, iar el, printr-o logică complicată, însă foarte firească, în loc să facă o nouă comandă telefonică, cu ore de aşteptare, telefonă la gară, fugi la tren şi se instală în compartimentul de clasa întâi, prost luminat, în care se mai găsea o pereche şi o bătrână, foarte bine îmbrăcată, el repeta mental, ca pe un şlagăr, cum ar fi spus Laurenţiu: „*Sene teigubin*, *brahir*!”

Deşi ajunse la Sebeş cu puţin după şapte dimineaţa, acasă la „socrii” săi nu găsi pe nimeni. Ludmila şi maică-sa plecaseră deja, nu se ştie unde (ei locuiau într-o casă mare, veche, pe strada Petőfi, la câteva minute de catedrală), şi un vecin, cineva din curte, îl informă pe Minda ce se întâmplase. Tatăl Ludmilei, domnul Ogrin, fusese arestat. Stătea în picioare, într-o anticameră mare, în faţa unui dulap enorm, cu fulgarinul pe umeri şi valijoara la picioare, în faţa unei femei grase şi emoţionate

(doamna Albu, profesoară de desen), care îl îmbia sâcâitor să ia loc, să „depună”, să se spele, eventual să se întindă pe o canapea, după noaptea petrecută pe tren, aşteptând să se întoarcă cele două femei. În două rânduri, cineva, un cap ciufulit de fată, întredeschise uşa ce da spre

interiorul apartamentului, ea însăşi, doamna Albu, se scuză în două rânduri, alergând în bucătărie, şi, după un sfert de oră, Minda nu era mai avansat în ceea ce-l privea pe viitorul său socru. Profesoara, cu pieptul ei impozant care se ridică şi cobora cu impetuozitate (Minda trebui să facă eforturi ca să reziste seducţiei de a-i face rapid, din ochi, un diagnostic diferenţial, în faţa unor atât de semnificative simptome de respiraţie astmatică cu expiraţia prelungită…), cu vocea ei atât de dramatic gâtuită, şoptită inutil, de parcă cineva i-ar fi putut auzi, adăugă, evident, erau cunoştinţe vechi şi, cel puţin în curtea aceea, arestarea avocatului pensionar, cu două zile în urmă, se pare, făcuse senzaţie. Fusese oprit pe stradă pentru „câteva mărunte informaţii”, seara însă nu se întorsese, săraca doamna Ogrin era „toată alarmată” deja, începuse să-l caute la spital, apoi… în sfârşit, pe la unsprezece „noaptea”, venise o cunoştinţă, fostul director de la tribunal, domnul Juriţa, şi o anunţase pe doamna Ogrin că soţul ei se afla reţinut la miliţia locală într-o anchetă în legătură cu „aurul”. Aurul, întrebă aiurit Minda, ce fel de aur? Profesoara Albu îl privi consternată, fără să scoată o vorbă, de jos în sus, cu ochii ei rotunzi, uşor exoftalmici, respirând cu greutate sub tensiunea momentului, cu satisfacţia aceea de neconfundat a unei situaţii dramatice care se întâmplă în imediata apropiere şi în acelaşi timp cu teama de a nu fi implicată prea mult… în sfârşit, văzând că nu poate obţine altceva, cum uşa apartamentului Ogrin era închisă, el refuză să aştepte la doamna Albu, refuză chiar şi o cafea – lucru care o uimi evident pe buna femeie –, îşi lăsă doar valijoara şi fulgarinul în custodia ei şi plecă, anunţând că va reveni peste două ore.

Nu reveni decât târziu, după-amiază, însoţit de cele două femei, pe care le întâlni, în jur de amiază, undeva pe stradă, într-un debit de tutun, în timp ce toţi trei erau pe

cale să cumpere timbre. Ludmila îl privi fără mirare, îl luă doar de mână, ca o şcolăriţă – ea, mândra, atât de calculată în gesturi de parcă poza mereu, şi ea şi poza, de fapt, o poză perpetuă de care el se îndrăgostise –, mama ei însă, înalta şi încă foarte eleganta doamnă Ogrin, nu se putu stăpâni, ieşi brusc din strâmta prăvălie, şi când o regăsiră, la câteva secunde, afară, plângea, aşa cum ar fi privit norii.

De dimineaţă, părăsind-o pe doamna Albu, primul drum al doctorului fii la acel „fost preşedinte de tribunal”, domnul Juriţa, a cărui adresă nu o află prea uşor, dar avu norocul să-l găsească acasă. Locuia undeva destul de departe de centru, într-un cartier vechi, de străduţe înguste, în parte asfaltate, întortocheate, cu spaţii verzi între case, cultivate cu zarzavaturi sau locuri de casă de vânzare. În clipa când Minda bătu la uşă Quriţa stătea în fundul curţii, la etajul întâi, la el se urca pe o a doua scară, laterală, după ce treceai printr-o curte plină de butoaie metalice şi cherestea depozitată), fostul magistrat îi deschise imediat, de parcă ar fi stat în dosul uşii şi i-ar fi aşteptat sosirea. Avea o sacoşă mare în mână, probabil făcută de el, şi explică, surâzând, că se pregătea tocmai să iasă după cumpărături. După un scurt schimb de amabilităţi, Juriţa îşi amână treburile şi îl invită pe Minda să intre. Cei doi trecură pe un culoar îngust şi, ajungând la uşa din fund, pe care se afla prinsă cu o pioneză o carte de vizită, intrară, de data aceasta în „apartamentul” lui Juriţa, o simplă cameră foarte înaltă, dreptunghiulară, nevăruită de multă vreme, împărţită printr-un complicat sistem de perdele în nişe pentru bucătărie, baie – pentru că se găsea şi o vană metalică acolo –, debarale etc. Undeva, într-un colţ, spre geamul uriaş, friguros iarna, cu precizie, se găsea un birou mare, masiv, şi în faţa lui nişte canapele din catifea uzată, *o berjeră* din pai împletit, o măsuţă inutilă,

pe care se afla o superbă lampă de porţelan, toate în jurul unui covoraş uzat, curat. La auzul numelui vizitatorului său, Juriţa se însenină oarecum, mai bine zis îşi pierdu o parte din politeţea sa exagerată, în dosul căreia îşi ascundea nesiguranţa. Era mărunt, înfiorător de şters, chel, cu ochii mici, morţi, şi, după aproape o jumătate de oră, Minda descoperi că avea mâini frumoase, albe, mari, puternice. Acolo, în mâinile acelea, se refugiase probabil tot trecutul acelui ins, întreg orgoliul vieţii sale trecute. Se scuză că nu poate face o cafea, dar un ceai, dacă… Minda refuză însă, îi oferi celuilalt din ţigările sale, fumară, şi doctorul încercă să afle ce ştia celălalt despre problema „aurului”. În picioare încă – nu se ştie ce anume îl împiedică pe Juriţa să se aşeze în tot timpul vizitei doctorului –, magistratul, vizibil neliniştit, se interesă de unde deţinea Minda adresa sa şi încercă să se eschiveze de la orice fel de răspuns. Apoi Minda pronunţă numele doamnei Albu, şi Juriţa, fericit, izbucni: „Eu nu cunosc pe nimeni cu numele ăsta, domnule… este, sunt convins, o simplă eroare, care…”. Minda începu, calm, să explice a doua oară în ce relaţii se afla cu familia Ogrin şi… Juriţa izbucni însă din nou, mişcându-se mărunt şi neîncetat în dosul biroului său uriaş, declarând că nici nu-l cunoştea personal pe Ogrin, el e retras de multă vreme din magistratură, e pensionar, şi e foarte mulţumit cu… Ce ştia în problema „aurului”? Juriţa făcu ochii mari, se întoarse şi se uită pe geamul care dădea în curte, apoi încercă să… Este evident, adăugă calm Minda, e o problemă pur economică, nu avea nicio legătură cu… dânsul fusese, probabil, închis, nu-i aşa, şi… Da, Juriţa acceptă acest lucru, fusese în detenţie, prin cincizeci şi ceva, dar… el vorbea despre asta cu un fel de nedumerire, de parcă nu şi-ar mai fi amintit prea bine amănuntele acelei perioade, care părea foarte îndepărtată, i se şterseseră precis din

memorie, şi el îl privi de câteva ori cu o uimire stinsul pe vizitator, care părea să-şi aducă mai bine aminte decât el… de unde ştia, de altfel? A, bineînţeles că… din simplă… Nu ştia, dădu din umeri Minda, o simplă presupunere, avusese şi el în familie pe cineva care… (Minda minţea, în familia sa nu fusese nimeni închis în „perioadă”, dar voia să-i insufle într-un fel încredere celuilalt.) Juriţa îl asculta vizibil distrat, aprinzând o a doua ţigară din pachetul celuilalt – abia acum Minda îi văzu mâinile splendide, pe care celălalt şi le ascunse repede –, dădea din cap, cu un fel de politeţe, apoi încercă să aducă vorba despre altceva, cu destulă abilitate. Dură mai bine de jumătate de oră, la a cincea sau a şasea ţigară din pachetul doctorului, fumată cu secretă lăcomie, până când fostul magistrat acceptă că îi făcuse o vizită, cu două sau trei zile în urmă, doamnei Ogrin. „O ştiu de la biserică, şopti Juriţa, de ani de zile frecventăm împreună slujba religioasă la biserica catolică… da, da, eu urmăresc în fiecare duminică slujba religioasă la biserica catolică, iar în luna mai, zilnic, seara la ora şase, sunt slujbele speciale ale Mariei, care…” El vorbea acum liniştit, cu o anume mândrie, şi începu să explice destul de întortocheat cum ajunsese să o cunoască pe doamna Ogrin, după ce, ani de zile, îşi ocupase fiecare locul său în… Minda îl lăsă să sporovăiască în pace, convins că celălalt se va linişti treptat, auzindu-şi propria voce. „De altfel, adăugă nesigur, cu un fel de speranţă, domnul Gherman era cel care”… şi îl privi întrebător pe doctor, dar acesta acceptă că nu îl cunoştea pe „domnul Gherman” (pe care urma să-l întâlnească în aceeaşi zi, în compania celor două femei), şi acest fapt îl încurcă puţin pe fostul magistrat… Da-da, nu nega, o vizitase la o oră inacceptabilă pe doamna Ogrin, deoarece voia să se convingă… în legătură însă cu problema „aurului”, adăugă el repede, foarte convins, nu era în niciun fel informat, nici

nu înţelegea bine expresia pe care o folosise domnul doctor. E adevărat, şi, o clipă, de sub înfăţişarea lui apăru un alt înveliş şi el fu destins şi sigur pe el, voia să se convingă doar dacă la acea oră târzie domnul Ogrin se afla acasă… Pentru că, în caz contrar, o doamnă nu putea fi lăsată singură, în nesiguranţă, o femeie ca doamna Ogrin… etc. etc… Toate aceste fraze puerile Juriţa le spunea rămânând mereu în picioare, cu spatele la geam, de parcă s-ar fi aflat într-o încăpere străină, în timp ce pe figura sa sclipea o anume inteligenţă, un zâmbet mărunt, persistent pe partea stângă a obrazului, era singurul semn de încredere acordat musafirului. Minda asculta calm, aproape plictisit, dându-i celuilalt senzaţia că nu crede, evident, nimic din ce i se spune, dar că e foarte bine că se întâmplă aşa, de altfel, printr-un capriciu al întâmplării, toate frazele acelea ale fostului magistrat puteau fi foarte bine reale; amântmteie numeroase şi puerile perfect adevărate. Cine mai era închis? întrebă, la un moment dat, doctorul, era un grup parcă, nu?… Da-da, făcu Juriţa, cu satisfacţia omului de legi, evident, un grup întreg! Totul pornise de la un oarecare Voichiţa, fostul director al filialei băncii „Albina”, domnul doctor nu cumva…? Nu, nu, răspunse Minda, deloc surprins, nu-l cunoştea pe… nu, nu, nici numele, dar se putea foarte bine ca… Voichiţa ăsta i-a tras pe toţi după el, spuse măruntul magistrat cu o vie enervare, care trăda raporturile pe care le avusese cu fostul director de bancă. El, ştiţi, multă vreme, după război, s-a ocupat cu… a fost misit de metale preţioase… a, nu!… cu totul întâmplător, pentru că, evident, în Sebeş se fac astfel de tranzacţii de câteva ori pe an, dar e adevărat, el ştia valorile aflate în oraş şi… Cocoşei? întrebă pe jumătate plictisit Minda, şi celălalt îl privi o clipă cu gura căscată, apoi dădu din umeri, uşor vinovat, ca un băieţel prins cu o măruntă minciună, din acelea care îi fac să

surâdă pe cei mari... Normal, s-a vorbit şi despre... (cuvântul nu era pronunţat) existau câteva astfel de valori, total ilicite, pedepsite de lege, Juriţa era perfect de acord, privind în tăblia biroului său şi ţuguindu-şi buzele, şi Voichiţa era cel mai în măsură să ştie traiectul acestor... (cuvântul nu era pronunţat) şi, într-adevăr, *ei* au circulat de la Reinbold, pălărierul, la doctorul Boieriu, care a avut sanatoriul de la... apoi la Butnariu, care avea pietrele acelea... Ce fel de pietre? A, nu era nimic, o moară cu pietre, foarte primitivă, era adevărat că îşi instalase şi un cioclodar electric... acesta făcuse probabil greşeala că îi îngropase împreună cu „Maria-Theresia" din cele mari, altfel, evident că... aşa însă au fost confiscate împreună, tot depozitul, ascuns, se pare, sub nişte cărămizi, în cocina de porci, în nişte cutii de cremă de ghete... Ce oameni! făcu Juriţa, zâmbind, el e un vechi tebecist şi... A, Butnariu, evident, cinci ani a trăit cu pneumotorax, în tratamentul doctorului Negrileanu, poate că domnul doctor îl... Nu-nu, făcu Minda, nu prea convins, nu îl cunoştea personal pe doctorul Negrileanu... Da? Era medic primar? Posibil, el nu avusese onoarea... Şi, cu toate acestea, ridica câte un sac de o sută de kilograme şi îl căra sus în podul casei, creşteau porci, câte şapte-opt în fiecare an, pentru vânzare, pe care îi hrănea şi îi îngrijea doamna Butnariu, o femeie foarte cultivată, în foarte bune raporturi cu cei câţiva preoţi greco-catolici, care acum... după... (şi Juriţa făcu o pauză scurtă) deşi doctor de Roma, unul era funcţionar la poştă, altul, cu o diplomă de Strasbourg, lucra în laboratorul spitalului unificat, înregistrarea analizelor, uree etc., „domnul doctor cred că ştie foarte bine, nu-i aşa?"... Şi Juriţa începu să râdă, un râs mărunt, care îi punea în vibraţie întreg trupul, şi, o clipă, din neatenţie, îşi sprijini ambele mâini de tăblia biroului, un gest vechi, la fel de vechi ca şi mobilele din jur. Apoi, nu-i

aşa… monedele, pe un alt traiect, trecuseră şi pe la Nemeth, cel care avusese sticlăria, un evreu foarte de treabă, care avea, care are, adică, înaintate actele, la el nu s-a găsit nimic decât ceea ce, în mod legal… brăţări, câteva perechi de cercei, două solitare… au fost, bineînţeles, confiscate, ca o încercare de „tezaurizare”, deşi el le declarase, ştiţi, în fişa aceea care o completează ei când…

Destul de bine edificat, plecând de la Juriţa, care îl conduse o bucată de drum, cu sacoşa lui mare, de pânză, în mână, Minda se îndreptă spre centru, unde se interesă de sediul miliţiei, secţia economică. Era trecut de zece, o dimineaţă de toamnă senină se risipea peste clădiri, peste forfota molcomă a orăşelului, din când în când se auzea câte un claxon, multe biciclete, căruţe ţărăneşti, platforme care transportau mobile şi lemne, camioane goale care goneau ridicând praful de pe marginea şoselei, funcţionari şi mulţi ţărani peste tot, era zi de târg.

În jurul orei douăsprezece ieşi de la miliţie. După aproape două ore de aşteptare, de revenire, în nişte săliţe cu podele pe jos, stropite cu gaz, în care se găsea adunată o mulţime foarte diferenţiată, trecând şi pe la alte servicii, de circulaţie, de birou al populaţiei, încercând să obţină o informaţie, o clarificare, după ce vorbi cu câteva grade inferioare, subofiţeri amabili şi plictisiţi, funcţionare între douăzeci şi treizeci, evident, foste frumuseţi de mâna a doua ale orăşelului, un locotenent care îi ceru, foarte amabil, un foc şi care, când auzi despre ce e vorba, se depărtă, deodată distrat, făcându-şi vânt, inutil, cu hârtiile pe care le avea în mână, Minda se pomeni din nou în stradă, deloc avansat în cercetarea sa. Nimeni nu ştia unde se află Ogrin, nimeni nu putea să dea vreo informaţie în legătură cu ancheta „aurului”, la Penitenciar nu exista un deţinut cu numele Ogrin, la detenţia miliţiei i se spuse că

acest nume e necunoscut, fu legitimat şi i se recomandă să se întoarcă în oraşul unde domicilia etc.

Cu puţin înainte de ora unu, intrând într-un debit să-şi cumpere ţigări, Minda le întâlni pe cele două femei, însoţite de un bărbat despre care află că se numea „domnul Gherman”, cumpărând nişte timbre. Mama Ludmilei, cum îl văzu, ieşi fără o vorbă afară din strâmta prăvălioară, urmată de Gherman. Ludmila îl privi liniştită şi îl prinse de mână, cu un gest de-o puerilă spontaneitate, care îl tulbură o clipă pe doctor. Ieşiră apoi afară amândoi, debitantul îi strigă din urmă, era vorba de un rest pe care cele două femei îl uitaseră pe tejghea. La câţiva paşi de debit, rezemată de zid, doamna Ogrin plângea; alături, Gherman, un ins mărunt, cu nasul mare, cu o figură neobişnuit de asimetrică, fuma, ca să-şi ascundă neliniştea. Ciudat, cum de nu se întâlniseră, toată dimineaţa cele două femei, împreună cu însoţitorul lor, se învârtiseră în jurul miliţiei şi al tribunalului, Ludmila propuse să se întoarcă acasă, să ia masa, doamna Ogrin dădea într-adevăr semne de slăbiciune nervoasă şi fizică, dar Minda, căruia îi trecuse prin cap o idee, le trimise înainte şi se despărţi pripit de ei, cu o ultimă strângere de mână, pe furiş, Ludmilei, un semn tacit să se ocupe de starea mamei. Deşi nu-l cunoştea decât de puţine minute pe Gherman (Ludmila îi şopti că e un mărunt şef de secţie la cooperativa locală), îl rugă să însoţească femeile, să-l înlocuiască, şi celălalt, clipind din ochii săi cu pleoape mici, peste nasul lung, oblic, explică, în cuvinte puţine, cu o voce stinsă, că e obligat să treacă o jumătate de oră pe la „birou”, de unde lipsea de dimineaţă, după care va alerga, evident, pe strada Petőfi.

Senzaţia de sete, de foame, vaga slăbiciune pe care o simţise cu o jumătate de oră înainte, efect al nopţii petrecute pe drum şi al cercetărilor infructuoase, dispăru

şi, cu un pas vioi, Minda se îndreptă spre Poşta centrală. Aici ceru o convorbire cu Clujul şi, după o jumătate de oră, vorbi cu soţia unui coleg din capitala judeţului, doctorul Lungoşa, conferenţiar, şef de catedră la medicină legală, ins cu multe relaţii în procuratura judeţeană. Lungoşa nu era acasă, trebuia să sosească într-o oră-două, şi Minda o rugă pe doamna să-l anunţe cine îl caută şi să-i comunice că-l va vizita în aceeaşi după-amiază. Între patru şi şase, Lungoşa avea cursuri, dar la şase, după şase... Minda ieşi din localul poştei şi ajunse în strada Petőfi odată cu cele două femei, deşi se mai abătu în drum şi pe la agenţia de voiaj. Află acolo un orar al trenului care nu-l mulţumi: ultimul tren în direcţia Cluj plecase de câteva minute şi mai era unul în jur de nouăsprezece şi cincizeci.

Cele două femei veneau, umblând încek Minda le văzu din capul străzii (el se afla deja în faţa casei, prevăzător să nu fie văzut de prea amabila doamnă Albu) şi nu intră decât pentru o jumătate de oră. Refuză să mănânce, şi Ludmila se arătă deosebit de docilă. Slăbiciunea mamei ei, prezenţa lui acolo, incertitudinea şi gravitatea întregii situaţii nu marcau în niciun fel expresia ei. Apăru şi Gherman, şi Minda îl trase deoparte, explicându-i ce vrea. Funcţionarul ieşi tăcut, şi, într-o oră, Minda se găsea instalat într-un camion care transporta calapoade şi vase de bucătărie smălţuite la Cluj. Şoferul era un om în vârstă, aproape de pensie, un ungur, care tăcu aproape tot timpul drumului şi, astfel, o oră şi jumătate, două ore, Minda se putu odihni, la un moment dat aţipi chiar. Cum ajunse înainte de şase, se duse direct la clinică şi-l aşteptă pe Lungoşa în cabinetul său.

Seara, cu puţin înainte de unsprezece, se reîntoarse la Sebeş, adus de Lungoşa, cu maşina sa, şi doamna, care-i însoţi, şi care nu intrară totuşi, la invitaţia formală a doctorului. Lungoşa urma să vină însă a doua zi, în cursul

dimineţii, împreună cu cineva care era în măsură să-i introducă la un personaj important.

Minda era acum perfect edificat, ancheta în legătură cu recuperarea unor monede, medalii, obiecte de metal nobil nedeclarate etc. era făcută sub conducerea unei comisii venite de la centru de la interne, adică în colaborare cu organele locale, şi, după câteva scurte telefoane date de o cunoştinţă a doctorului Lungoşa, procuror adjunct al judeţului, se vădi că, evident, Ogrin era deţinut sub acuzaţia de tezaurizare, dar familia va primi încă în cursul dimineţii viitoare dreptul de a-i duce un pachet cu rufe de schimb. Cazul său nu părea a fi din cele grave, dar ancheta contins încă, aşa că o vizită, deocamdată, nu era posibilă. Se afla în detenţia miliţiei, şi amănunte mai detaliate despre situaţia lui trebuiau aflate a doua zi de la şeful comisiei, maiorul Iliescu din Bucureşti. Minda nu se afla în raporturi prea strălucite cu Lungoşa (el îi dispreţuia, în general, pe „legişti”, iar lui Lungoşa, cu care fusese coleg de an, nu-i acordase niciodată prea mare atenţie, socotindu-l mediocru şi abil social), totuşi Lungoşa, în această împrejurare, se arătă deosebit de îndatoritor, bucuros că-l poate servi pe internistul de la Bucureşti. îl rugară, el şi soţia, să doarmă la ei, Minda refuză însă, şi atunci îl conduseră acasă, la Sebeş, manifestându-şi dorinţa ca a doua sau a treia zi să vină să-i ia cu maşina, pe el şi pe Ludmila – pe care doamna Lungoşa voia s-o cunoască –, şi să întârzie o după-amiază la ei, la Cluj, chemându-l, eventual, şi pe doctorul Hubian, şeful catedrei de interne, prieten al lui Minda. Minda nu se arătă prea entuziasmat de toate aceste propuneri, răspunse evaziv şi tăcu în tot timpul drumului la întoarcere, gândindu-se la Ludmila. În mod ciudat, întreaga istorie dramatică cu arestarea tatălui ei îi alunecă din memorie – dintr-o memorie de altfel hipersaturată de

amănuntele întregii afaceri – şi el îşi aminti de ultima lor noapte. Ludmila pe care o întâlnise la Sebeş, într-un cadru inedit, poate, un loc şi o situaţie atât de brusc, de neaşteptat apărute în viaţa lor, avea ceva deosebit de atrăgător, de aţâţător chiar, ceva ce abia acum, în maşina care zumzăia întunecată pe şosea, îi apăru cu o anumită claritate. Paloarea uşoară, abia distinctă a chipului ei frumos, ochii parcă mai vii, arzând uşor de insomnie, mobilele acelea necunoscute printre care se mişca, mobilele adolescenţei ei, orăşelul (în care Minda mai fusese doar o singură dată), mama ei, la fel de înaltă ca ea, anemiată, în pragul unei crize, acel Gherman al cărui rost el nu-l înţelegea prea bine, de existenţa căruia nu ştiuse nimic, cu nasul său oblic, caraghios, şi felul în care se mişca, de parcă ar fi fost un subordonat al lui, al lui Minda şi al celor două femei, nu un prieten sau vecin, ci subordonat, comic, toate aceste amănunte fără nicio legătură se grupau acum în jurul ei, al Ludmilei, împrumutându-i ceva atrăgător, aţâţător, încât, spre uimirea sa, Minda dori să ajungă cât mai repede la Sebeş, în pat, în acelaşi pat împreună cu ea. Era oare posibil, mama ei nu se va formaliza oare? Minda dădu din mână, enervat de cele ce-i treceau prin cap, şi Lungoşa, în mijlocul unei fraze, îl privi uimit, pentru că gestul său nu se potrivea cu nimic.

Era unsprezece fără zece minute când coborî din maşina soţilor Lungoşa în strada Petőfi. Femeile erau treze, Gherman se afla încă acolo şi de curând plecase cineva, un nepot al doamnei Albu, avocat la colegiul din Sebeş, care adusese „ultimele” informaţii. Minda se lăsă în fotoliu, îşi aprinse o ţigară şi ceru cafea. Doamna Ogrin, care arăta mai întremată, alergă în bucătărie să-i pregătească, în ciuda protestelor sale, masa, Ludmila dispăru şi ea în baie, de unde se auzi duşul, şi el rămase cu

Gherman, în picioare, lângă fotoliul său. Când doamna Ogrin intră cu tacâmurile, o friptură rece de gâscă, supă de bulion, rece (era una din slăbiciunile doctorului, seara), pepene, fructe, cantităţi cosmice, străvechiul domn Gherman murmură o frază de rămas-bun, şi Minda, căci, în mod curios, lui i se adresă fraza, ripostă fără să ştie de ce şi-l rugă pe celălalt să mai rămâie, să ia masa cu el... Gherman tăcu, ca hipnotizat, şi doamna Ogrin se întoarse atunci (de la bufet, de unde scotea nu ştiu ce) şi zâmbi, era primul zâmbet al ei în acea zi, şi spuse:

— Dacă lui Ovidiu îi face plăcere... Vă rog, domnule Gherman, vă pun un tacâm!

Gherman murmură ceva ininteligibil, aplecându-se lângă umărul lui Minda, care nu-l privea, deoarece, nu se ştie de ce, cel mai mărunt gest al celuilalt îl făcea să râdă. De altfel, după atâtea ore de nesomn, agitaţie „nespecifică", cum o denumea el (orice efort în afara vocaţiei, a profesiunii sale, pe Minda îl obosea triplu, îi crea un soi de epuizare nervoasă şi morală, ca un fel de avertisment faţă de orice cheltuire inutilă), mediul brusc schimbat, atâtea feţe noi, starea aceea de uşoară aţâţare nervoasă pe care o aveau cu toţii, femeile, el, Gherman, relaţiile care se instalaseră brusc între ei, cei care se preocupau acum de cel arestat etc., etc., şi mai ales acum, de când se lăsase să alunece în vechiul şi marele fotoliu de piele al avocatului, şi, oricum, oboseala lua acum forme paradoxale, cum fusese aproape tot timpul drumului la întoarcere în maşina legistului, fixarea gândului cu persistenţă asupra farmecului fizic, neruşinat fizic, al Ludmilei, „cea din Sebeş", şi acum, „ridicolul" făpturii lui Gherman („străveziului" domn Gherman, cum îi venea lui mereu să... acesta trăsese acum un scaun lângă fotoliul său şi spunea ceva, cu voce înceată, amănunte despre arestare, despre arestaţi, zvonuri din oraş în urma

anchetei, erau vreo doisprezece inşi implicaţi, printre care şi un fost primar al oraşului şi un doctor, fost deputat PNŢ, om, se pare, de mare autoritate). Pentru că nu auzea ce spunea Gherman, decât nelămurit, îl privea şi, din când în când, probabil ca o formă a oboselii, făcea eforturi să nu izbucnească în râs, un râs abrupt, răutăcios, aşa cum au puberii care fac o farsă răutăcioasă cuiva, unui adult, care devine deodată, nu se ştie de ce, ridicol şi dezarmat, neplăcut de dezarmat şi de stângaci. Gherman purta un costumaş nici nou, nici vechi, cu manşetele pantalonilor puţin roase, dar bine întreţinut, lui Minda îi venea, nu se ştie de ce, să se apropie şi să miroasă stofa hainei, care cu precizie trebuie să păstreze un vag şi persistent miros de naftalină, reverele hainei erau puţin prea late sau prea înguste, pantofii erau ieftini, cu talpă de cauciuc („din aceia de 140!" pufni în râs Minda, îndărătul buzelor sale crispate), şi doctorul observă că măruntul funcţionar de la cooperativa „Munca" din Sebeş îşi făcuse conştiincios pantofii cu cremă, dar tocurile erau acoperite cu noroi vechi, cu mâinile sale prea scurte (Gherman avea braţele uimitor de scurte şi mâinile mici, iar degetele fine, de domnişoară, cu pieliţa roasă în jurul unghiilor, tremurau uşor de o anume sensibilitate a lor) nu ajungea probabil la taloane, în spate. („Ovidiu, Ovidiu, auzi Minda vocea mamei sale, tocurile, îţi plâng tocurile!" Când era la şcoală, cu o clipă înainte de a ieşi pe uşă, Minda era cu regularitate întors din drum, deoarece pantofii săi erau prost făcuţi, „în faţă străluceau şi în spate plângeau"!) Frecându-şi de zor buzele, ca să nu izbucnească în râs, ce stupid, Minda vru de câteva ori să-l oprească pe celălalt din şuvoiul lent al frazelor importante, cu multe amănunte dramatice, grave, pe care i le debita, şi să-i spună, făcându-i cu degetul: „Domnule Gherman, tocurile dumitale plâng! Ce faci, domnule Gherman, îţi plâng

tocurile, ce dracu'?!". Altă dată, sau în acelaşi timp, poate, îi venea să se ridice ceremonios, să-i ia una din mânuşiţele sale de domnişoară, etr care funcţionarul plimba ţigara cu atâta gravitate, şi să i-o sărute, da, să i-o sărute, pur şi simplu, cu un gest larg, afectat şi discret totodată, mâna aceea mică, fină, ca un şoricel, cu pieliţa din jurul unghiilor roasă toată, cu unghiuţele atât de mici, de roze, pătate de nicotină, şi Minda pufni literalmente în râs de două-trei ori când îşi imagină scena, cu lux, cu toate amănuntele, şi reveni asupra ei, reluând-o atunci când un element al ei fusese făcut în pripă, de exemplu, arcuirea corpului în clipa sărutului mâinii sau felul cum ar fi rămas Gherman cu gura puţin întredeschisă, dar, probabil, din prea mare respect, n-ar fi îndrăznit nici măcar să roşească, sau nu, cel mai bine, după ce i-ar fi sărutat vârful degetelor, da, da, vârful degetelor, care erau fine şi puţin ascuţite, să-i spună: „Gherman, Gherman, tocurile dumitale…" şi-apoi să râdă, să se pună pe râs, şi Minda tuşi de câteva ori, cu palma la gură, icnetele sale îl făcuseră deja pe celălalt să ridice de vreo două ori privirea neliniştit, ca un căţeluş de casă care aude un fel de ciripit de vrăbii sau, mai bine, în jurul botului căruia se roteşte un fluture. Gherman purta o cămaşă de nylon, curată, pe care probabil că şi-o spăla singur (era celibatar), iar cravata lui, cu un nod simplu, era de-a dreptul din material plastic, o cravată atât de dezarmată, cu nodul ei cu tot, încât îşi cerea iertare mereu, cu un fel de scâncet, şi, nemaiputând să reziste, Minda întinse mâna şi trase uşor de ea, la gâtul funcţionarului, îndreptând-o. Cei doi se priviră o clipă consternaţi, Minda îşi holbă ochii să nu izbucnească în râs, celălalt roşi uşor, apoi zâmbi, ochii i se umeziră puţin, sau era doar o părere, şi, cu greutate, înghiţind de două ori, spuse: „Mulţumesc!"…

Evident, câteva minute după acest incident pe care

nu-l observă nimeni în afară de Minda (da, curios, doctorul era convins că Gherman *nu-l observase*!), internistul îşi făcu aspre reproşuri şi îl privi pe celălalt cu multă seriozitate, ajutându-l, ca un bărbat pe alt bărbat, să-şi continue şirul ideilor. Şirul ideilor era exact expresia!…

Cei doi poftiţi de doamna Ogrin şi de Ludmila, care revenise, schimbată, proaspătă, bine dispusă, se aşezară la masă, femeile ca să privească (Ludmila şi să fumeze), iar ei ca să mănânce, se priviră cu satisfacţie toţi patru şi, cum se întâmplă, fu uitat avocatul, care în clipa aceea dormea pe vreun prici suprapus, într-o celulă igrasioasă, nebărbierit, murdar, cu lenjeria asudată, cu mâinile tremurânde de teama aceea care sărea din orice obiect, din uşile de metal trântite, din vocile nepăsătoare ale gardienilor, din expresia civililor necunoscuţi aflaţi în spatele birourilor, din trecutul de două-trei zile care se depărtase atât de cosmic, devenise fals, neverosimil, indivizii ceilalţi cu care se găsea în celulă, cărora trebuia să le suporte o intimitate insuportabilă, jegoasă, mirosul corpurilor, sforăiturile, scărpinăturile, abjecţiile măruţe, inşi cu care se salutase decenii la rând cu atâta afabilitate şi respect sincer, real, de la un trotuar la altul: „Am onoare, domnule doctor!…”. „A, ce plăcere, toată stima, toată stima!…”, „Consideraţiile mele, doamnă, plecăciune, plecăciune!”… „Respectele mele, domnule director, am onoarea!…” „Amendă, domnule doctor, amendă, la vârsta asta fără un fir de păr alb?!”…

„Distinsele mele respecte-respecte… onoare – onoare”. Vă salut, Vă salut!”… „Servus, dragul meu, servus!…” „Adâncă consideraţie, stimă!…” şi-acum ajunseseră cu toţii atât de aproape, atât de respingător de aproape, doi dintre ei se luară şi la bătaie, Nemeth şi cu Tilă, doctorul Tilă, auzi, Nemeth, omul acela atât de sfios ca o floare, care roşea veşnic când era şi nu era nevoie,

atât de stângaci şi de cumsecade, sărise la un moment dat, cu totul pe negândite, la doctorul Tilă, un individ care toată viaţa se ocupase cu lucruri suspecte, funcţionar la bancă, apoi proprietarul unui joagăr, undeva, într-un sat montan, apoi „administrator” în comitetul acela care administra averile evreilor, sub Antonescu, CNR, apoi avocat, da, toată lumea află cu mirare, după război, că Tilă e doctor în drept, insul acela înalt, cu părul alb, care ştia aşa de bine să-i flateze pe cei de care avea nevoie şi la care blândul Nemeth sărise cu spume la gură, cu o violenţă neaşteptată, ieri-dimineaţă, strigându-i: „Intrigantule! Turnătorule! Porcule cu părul alb!”. Şi chiar: „Proxenetule!”. (De ce e7, Proxenetule!”?! se întrebă Ogrin, sau el nu mai ştia ce înseamnă acest cuvânt?!) Şi îl târâse, îl trase de pe patul lui, care se afla jos (Tilă şi aici se aranjase!), şi se rostogoliră ambii pe spaţiul îngust între paturile suprapuse şi zidul beciului, din cărămizi, cu mortarul căzut, şi Ogrin păstră multă vreme în memorie figura dispreţuitoare pe care o avea Tilă în acea încleştare şi apoi lovitura scurtă şi decisivă pe care, parcă mai mult din plictiseală, i-o aplică lui Nemeth, care rămase cu obrazul însângerat. „Domnilor, domnilor! E posibil? Se poate aşa ceva?!” săriră ceilalţi să-i despartă, dar Ogrin observă acest lucru foarte bine, mai ales că şi el o trăi, intervenţia veni teribil de târziu, abia după o clară şi prelungă satisfacţie a tuturor, cu toţii urmăriseră avid cele două trupuri ale „notabililor” zvârcolindu-se pe cimentul crăpat de pe jos, gâfâielile lor, ridicolul cumsecadelui Nemeth, detaşarea, eleganţa lui Tilă, care parcă era atent să nu-şi şifoneze costumul, şi-apoi lovitura lui de pumn, dată cu stângăcie, dar totuşi cu o anume precizie şi forţă, felul în care se ridicase de jos, parcă scuturându-se de praf, şi Nemeth care rămăsese acolo, uimit, pipăindu-şi cu mâna-i grăsuţă faţa şi-apoi privind-o, uimit, cu silă parcă

de propriu-i sânge, da, satisfacţia aceea pe care o trăiseră absolut toţi, acesta a fost cel mai murdar lucru. „Doamne, gândi Ogrin, ce s-ar întâmpla dacă am sta aici ani de zile, ce-au făcut cei care ani de zile, la Jilava, la Piteşti, au… ce rămâne din toate acele zâmbete afabile, aseptice, din costumele albe, impecabile, din gesturile largi, parfumate, din lecturile lor…?” Şi-apoi, culmea, dincolo de uşă se auziră râsete, o voce groasă spunând ceva, şi, în clipa când ea se trânti, observară că vizeta fusese deschisă în tot timpul incidentului şi fuseseră priviţi, cu ce satisfacţie, ce satisfacţie joasă, simplă, dăduseră cu toţii acelor sergenţi şi subofiţeri care îi tratau cu o nepăsare leneşă, ca pe un fel de hoţi, inşi care au dosit „aur”, bandiţi din ăştia, „economici”, intelectuali care se rostogolesc pe jos, pe ciment, numai pentru că unul din ei refuza să care tineta…

Da, bineînţeles, avocatul fii uitat, fusese de altfel atât de prezent în acele zile, el şi cu drama lui cu tot, fotografiile lui risipite pe mese, mesuţe şi pereţi deveniseră din nou atât de concrete! Minda – probabil tot dintr-un reflex al acelei senzaţii care era în primul rând o oboseală a noii situaţii în care lunecase atât de brusc mai mult decât cea a drumurilor, alergăturilor şi feţelor noi, necunoscute, ce-i coborau în faţă ca într-un iureş, de parcă ar fi sosit pe un tobogan, capete de bărbaţi şi femei, cu cravată sau nu, bruneţi, blonzi, şateni, cu chelie, alunecând pe un tobogan –, Minda se simţi ca într-o nouă familie, atât de rapid şi armonios compusă… de unde apăruse străveziul Gherman? Era oare un tainic admirator al doamnei Ogrin? Era imposibil, femeia aceea încă frumoasă, de-o distincţie păstrată miraculos acolo, în orăşelul acela simpatic, înaltă, subţire, cu părul cărunt, perechea chiar şi schiţată a acelui… a acelui ins?! Absurd!

Masa „lor” dură mult, doctorului i se făcu foame mâncând, Gherman dădu în continuare dovadă de mult

tact, el mâncă puţin, cu mânuţele sale feciorelnice, cu gura mică ce se mişca cu preţiozitate, cu ochişorii săi mici, cu pleoape mici, ce priveau pe toată lumea subaltern, cu o caldă reconfortantă subalternitate, inclusiv pe doamna Ogrin, care îl depăşea cu un cap, la fructe se asociară şi femeile, şi Minda mai ceru o cafea spre strigătele de oroare ale Ludmilei, dar „soacră-sau îl servi prompt zâmbind. „Ce-ar fi, gândi Minda, ştergându-se leneş, absent, cu un şerveţel de damasc (probabil din trusoul doamnei Ogrin), ce-ar fi să rămânem astfel? Noi doi, Ludmila şi cu mine, «ei doi», străveziul domn cu… ea, cu mama-soacră, iar el… Ogrin, imbecilul, acolo, la puşcărie, la reabilitare, sau, mă rog, în provincie, iar noi, cu toţii, la Bucureşti…? Mie-mi trebuie urgent o familie, doamna Ogrin este perechea mea ideală, şi tocmai de aceea am s-o aduc în casă şi am să mă însor cu fiica ei, iar străveziul Gherman va fi un perfect înlocuitor surogat, nu al jovialului Ogrin (ce era corpolent, înalt, cu părul des, viril, bonom, cu o voce tunătoare), ci al meu, va fi înlocuitorul meu pe lângă… da, pe lângă doamna Ogrin! Nu mama Ludmilei, Ludmila nu are mamă, iar această superbă femeie tânără-bătrână nu are, nu poate avea o fiică, care roşeşte mai rar decât ea, mai stângace decât ea, mai debilă decât ea, mai puţin inteligentă decât ea, poate… mai puţin candidă decât… nu – nu!” Minda retractă ultima enormitate, în timp ce frazele celorlalţi, chiar şi ale lui, se amestecau peste masă, peste vesela pereche, peste tacâmurile de argint, şerveţelele şi faţa de masă din damasc, fructiera, o adevărată piesă de vitrină, probabil că în treizeci de ani de căsnicie nu fusese nici de treizeci de ori folosită, nu – nu, îşi cerea iertare, deşi nu-l auzise nimeni, Ludmila era cu adevărat candidă, dar acest lucru era aproape un mister, un secret al lui… bine, dar nu este asta cu adevărat esenţa sau… condiţia candorii? Ha, ce

idee! O căsnicie cu ambele femei! Ciudat, Minda trăi revelaţia viitoarei sale soacre, ei se văzuseră de destul de multe ori, la Bucureşti, o dată şi la Sebeş, dar… poate că prezenţa puţin prea gălăgioasă, personalitatea prea marcată a lui Ogrin făcuseră ca ea să… îi şterseseră contururile, pentru că, da, ce ciudat, după atâtea zile de nervi, spaimă, nesiguranţă, alergături etc., când la prânz fusese la un pas de leşin, chiar de o criză mai gravă (Ludmila îi povestise că la prânz, în drum spre casă, trebuiseră să se oprească de câteva ori, să se odihnească pe câte o bancă, într-un rând mama ei se rezemase de un copac mai bine de un sfert de oră), acum, iată, servindu-l, vorbind, zâmbindu-i, ea se schimbase. Trecuse de miezul nopţii, Gherman voise să se ridice încă în două rânduri şi să plece, şi de data aceasta fu chiar ea cea care îl opri, ultima oară îi atinse braţul, mâneca hainei lui atât de pueril-ridicolă, şi el acceptă, bineînţeles, Minda aşteptă ca să i se răcească cafeaua şi, abia acum, în nu prea multe fraze, le comunică şi lor ce făcuse la Cluj, cunoştinţa cu procurorul adjunct al oraşului, prietenul lui Lungoşa, pe care acesta reuşise să-l convingă să se deplaseze a doua zi, mâine adică, la Sebeş, „în bineînţeles, şi alte treburi oficiale”, şi ce urmau ei să întreprindă a doua zi, mai bine zis el, pentru că „doamna Ogrin”, cum i se adresa el încă, ceremonios, e rugată să rămână acasă, chiar şi Ludmila, dacă…

Ludmila era ciudat de tăcută. („Ludmila-de-la-Sebeş”, cum îi spunea el în gând.) îl asculta cu o neaşteptată docilitate, nu i se uita în ochi – e adevărat că întreaga atenţie o dăruia mamei –, iar acum, în ceasul acesta liniştit, când „supau”, îl privea doar, ea, vorbăreaţa, certăreaţă, îl privea liniştit, fumând, şi, de câteva ori, el îi surprinse câteva sclipiri ironice în privire, şi chiar şi docilitatea aceea a ei, firească de altfel în asemenea

condiţii, prindea tot mai mult, în interpretarea doctorului, o coloratură ironică. Sau era şi acesta un efect al oboselii? Ca dorinţa violentă fizică pe care o trăise pe drumul de întoarcere în maşina lui Lungoşa şi râsul răutăcios şi pueril, irezistibil, pe care i-l stârnea făptura lui Gherman?! Probabil, ironia ei, evidentă acum, în primul ceas al dimineţii, când ei, cei patru care îl vegheau pe cel ce dormea undeva, probabil într-un beci, într-o celulă, murdar, confuz, hăituit, nu era decât un efect al oboselii sale. Şi totuşi, ochii ei îl priveau cu ironie, sau aceasta începea să fie oboseala ei?! Prostii! Unde se va culca? Va putea oare să-i bată la uşă, la noapte, într-o foarte picantă şi excepţională vizită, sau… te pomeneşti că ele două se vor culca împreună, ironia din privirea ei nu anunţa oare acest lucru? Minda se nelinişti brusc, se foi pe scaun, dar încrederea în tactul „mamei-soacre” îi readuse o parte din liniştea necesară sfârşitului mesei, a cafelei care se răcise deja, ultimei ţigări.

— …Asupra lui Butnariu au sărit cu picioarele. Unul din maiori i-a dat o palmă, încât omul a căzut jos, mai mult de mirare, cred eu… – spunea Gherman, cu vocea sa lâncedă, precaută – apoi, un altul, un civil, l-a lovit cu piciorul tocmai între coaste, omul ăsta e un tebecist, care a făcut pneumotorax…

— Zvonuri! făcu Minda. Se dramatizează.

Cele două femei îl priviră, doamna Ogrin lăsă repede privirea în jos, aproape cu sfială, Gherman reluă şovăitor:

— Nu sunt zvonuri!… Chiar şi Tăvi (acesta era Ogrin) a fost lovit, a primit o palmă!

— Şi-au cerut scuze!… spuse încet mama.

Gherman dădu din umeri:

— Îşi cereau oricum scuze! Ştiau că-şi vordere scuze cu mult înainte de a-l lovi! Şi-apoi, spre deosebire de Butnariu, la care s-au găsit cocoşei, ce drept aveau să vă ia

bijuteriile? Ce fel de acuzaţie este asta: tezaurizare? De unde începe delictul de tezaurizare, care, de altfel, nu există în Codul penal?! De la două brăţări sau de la cinci! Unui cetăţean sau unei familii i se dă voie să păstreze în casă doar un singur inel, o singură pereche de cercei, o broşă... dar dacă vreau să port şi eu cercei?... tentă, cu timiditate, Gherman, o glumă.

— Sau o broşă, nu? adăugă Minda, putând să râdă de data aceasta, închipuindu-şi-l pe străveziul domn cu o broşă prinsă de cravata lui sintetică, legată peste cămaşa sa sintetică.

— De ce nu, spuse rece Ludmila, dumneata nu eşti căsătorit, şi atunci ai dreptul la cercei, la inele, la o broşă...

— Sunt excese ale unor funcţionari mărunţi... spuse doamna Ogrin, netezind cu mâna uşor faţa de masă. Vor să-şi facă merite adunând cât mai mult aur!

— Veţi primi înapoi bijuteriile! spuse, plictisit, Minda. E o porcărie, cea mai mare parte sunt de familie!

— Şi dacă le vor primi înapoi, ce? spuse Ludmila. De ce e nevoie ca justiţia să fie reabilitată? Cine poate plăti o noapte de arest, o descindere, o întrebare brutală, inutilă? Ca să nu mai vorbim de lovituri...

— Loviturile... începu, şovăind, Gherman.

— Ştiu-ştiu, făcu Minda, nu sunt în instrucţiuni! Cei care au lovit vor fi mustraţi, unul sau chiar doi daţi afară din slujbă! Dar cum poate să-i treacă prin cap, cum poate un organ de anchetă să aibă reflexul loviriі fizice?... Aceasta e... Nimănui nu-i dă „prin cap” acest lucru. Ăsta e un reflex pur istoric, toată poliţia lumii are acest reflex!

— Ce prostie, spuse rece Ludmila, privindu-l pe Minda fără simpatie, deşi frazele sale nu erau spuse cu o deosebită convingere, ce prostie! Poliţia lumii! Pentru câteva grame de aur să loveşti un om bolnav, bătrân,

care… care a muncit toată viaţa, ca Butnariu, care căra saci cu un singur plămân!… Asta numai pentru că nu s-a înregimentat, pentru că a ţinut cu dinţii de pietrele sale nefericite, de porcii pe care-i curăţa şi-i hrănea…

— Proprietar!… făcu Minda cu o flegmă jucată, voia s-o întărâte puţin pe Ludmila. Capitalist mărunt…

— Nu-i adevărat! Minţi! strigă Ludmila. Toată viaţa lui a lucrat singur, el şi nevastă-sa, niciodată n-a angajat sau…

— Luli dragă, cum vorbeşti? o întrerupse doamna Ogrin şi îl privi pe doctor, cerându-i iertare.

— A, spuse Minda râzând, mie-mi place furia ei! mai ales că nu se îndreaptă împotriva mea!

Ludmila îl privi o clipă cu atenţie, apoi spuse, lăsând ochii în jos;

— Bineînţeles!

— Să vă spun pilda mea cu ceasul… sări Gherman, atent, ca un bine dresat câine de casă, întrerupând tăcerea care părea penibilă (o, bineînţeles, gândea doctorul, nu era penibilă deloc pentru el, pentru ei doi, ei, care se iubeau şi se urau, se certau şi se cunoşteau, se „atingeau” în fiecare clipă, într-un fel), V-am spus-o? întrebă el, circular.

— Poftim? făcu distrat doctorul. Nu-nu, ce-anume?

— Păi uite, râse încet Gherman, stins, bucurându-l ceea ce avea să spună, ceea ce spusese încă de atâtea ori până acum, şi, ca o dovadă, doamna Ogrin plecă încet capul ei nobil, străveziu, cu o incertă senzaţie de satisfacţie pe figură. („Fantastic, gândi Minda, cât de atenuate, cât de surdinate sunt toate senzaţiile la această femeie, câtă candoare degajă la cei 50 de ani ai ei, are deja 50?!…”) Să presupunem, începu Gherman, că văd undeva într-o vitrină un ceas care-mi place, un bun ceas elveţian, care costă în jur de două mii, să zicem două mii două sute treizeci şi cinci, deci cam un salariu şi jumătate de-al meu,

dar ceasul pe care-l am e vechi, e încă din liceu, merge prost, merge încă, e adevărat, dar acest banal şi solid „Doxa” îmi place, trec câteva zile prin faţa vitrinei, împrumut ceva de la cineva, sau mai am o rămăşiţă la CEC şi, într-o bună zi, îmi fac curaj şi-l cumpăr. Primesc şi o cutiuţă, pe care o iau, se-nţelege, apoi îl port cu mândrie, celălalt, „Zenith”-ul meu vechi, pe care l-am primit când am intrat în cursul superior de liceu, îl pun bine, nu poţi să ştii… în sfârşit, toată lumea îmi observă noul meu ceas, colegii de birou etc., chiar şi eu mă simt aşa, mai bine, ha-ha, mai sigur de mine, cumva, deşi acest lucru… la mine nu se observă! La vreo lună de când am cumpăratul ceasul, primesc o hârtie acasă, de undeva, de la OCL, să zicem, în care mi se aduce la cunoştinţă că, dintr-o regretabilă eroare de calcul, ceasul meu nu costă două mii două sute treizeci şi cinci, ci două mii cinci sute şaptezeci şi şase şi cincizeci de bani, deci cu trei sute patruzeci şi şase şi cincizeci de bani mai mult, se pare că cel care-mi vându-se ceasul, vânzătorul acela, sau responsabilul magazinului, folosise o etichetă veche, el însuşi primise o circulară cu noile preţuri la unele articole, dar omisese tocmai la unele sortimente să verifice şi să îndrepte, să corecteze preţul, în sfârşit… trei sute de iei nu e o sumă prea mare, să zicem, deşi e leafa mea pe o săptămână (Bruto!), şi dacă ar fi fost preţul ăsta de la început, poate m-aş mai fi gândit încă o zi, cel mult, dar aş fi luat ceasul oricum, de mulţi ani îmi doream un „Doxa” cu secundar central, chiar mama mea mă tot bătea la cap, „cât mai stai cu rabla aia la mână? u ha, ha… aşa însă, nu ştiu cum să vă spun, mă obişnuisem cu preţul acela (2235), sau nu, mă obişnuisem cu ideea că îl cumpărasem, cu ideea că ceasul e *al meu*, şi acum vine cineva în spatele unei hârtii, care mă anunţă că ceasul încă nu e sută la sută al meu, ha, ha! Normal, nu puteam să pretind ca vânzătorul să fie

amendat să plătească el diferenţa, dar nici nu pot accepta ideea să plătesc acei trei sute de lei (exact: trei sute patruzeci şi unu), şi atunci mi-aduc aminte că am un fost coleg la conducerea OCL judeţean, îmi fac un drum la Cluj, îl invit la o masă (noi doi ne-am înţeles totdeauna foarte bine, odată, într-o vreme, el a vrut să se însoare cu sora mea, cu Hanuş), şi, scurt, chestia s-a aranjat: se consideră că bonul cu care. am plătit eu ceasul e antedatat acelei circulare, care venise doar cu două zile înainte de a-mi fi cumpărat eu „Doxau (vânzătorul şi azi mi se jură că nu ştiuse nimic de noile preţuri, care stăteau în birou, la un ştiu cine, şi acum el e pus într-o situaţie delicată cu atâţia clienţi, vreo zece, dar gândiţi-vă, în toată ţara etc., etc.), pe scurt, nimeni nu e păgubit cu nimic: eu am rămas cu vechiul preţ, care e destul de măricel (în Germania sau Elveţia, acest ceas, de serie, costă cam de zece ori mai ieftin, raportat, bineînţeles, la un salariu mediu, cum e al meu), vânzătorul e şi el „acoperit”, fostul meu coleg e bucuros că mi-a făcut un serviciu, că „m-a obligat”, şi eu, bineînţeles, am să mă revanşez, ha, ha… Şi mai e ceva: la mine a apărut un fel de mulţumire mică şi secretă că nu a trebuit să mai adaug suma aceea de trei sute şi ceva, pe care i-aş fi dat oricum, dacă nu… ei, au fost câteva zile de agitaţie, de nervi, dar am câştigat: ceasul a rămas al meu! Trec aşa încă câteva luni, nu multe, o lună şi jumătate, două, şi primesc încă o hârtie, de data aceasta o scurtă adresă de la OCL local şi o copie a unei circulare de la Bucureşti, în care li se aduce „lor” la cunoştinţă că taxa timbrului de lux pentru anumite articole, lenjerie de damă, obiecte cosmetice, ceasuri etc., de import, se măreşte la fiecare din aceste articole respectiv cu atâtea şi atâtea procente, de la 1 ianuarie retroactiv etc. Mie mi se comunică scurt că, în cazul „meu”, mai am de achitat suma de lei o sută nouăzeci şi şapte şi cincizeci de bani. La

„vechiul preţ”, o sută nouăzeci şi şapte de lei, într-adevăr, nu-i o sumă prea mare, o am chiar în buzunar, renunţ la două cămăşi sau la o pereche de pantofi, la o sâmbătă şi duminică petrecute undeva, la munte, sau la berea pe care o beau în fiecare seară, timp de o lună etc., etc., dar nu ştiu ce mic spiriduş s-a strecurat în mintea mea şi-mi spun: nu se poate oare face şi aici ceva? Ce-i porcăria asta, de ce „retroactiv de la 1 ianuarie”? Cine-şi permite să dea o decizie retroactivă, de ce să fie mărit preţul din nou, cine controlează, de fapt, politica preţurilor etc., etc., banalităţi, prostii, cum se gândeşte omul în prima furie, care, nu-i aşa, e trecătoare, ha, ha, dar spiriduşul, cum spun, a reuşit să intre în mintea mea şi liniştea mea s-a dus. Liniştea mea, dacă aş fi plătit pe loc cei o sută nouăzeci şi şapte de lei şi cincizeci de bani. Mă pun din nou în mişcare, am pe cineva acum, să zicem, la judeţeană de partid, de fapt nu eu, ci cineva foarte apropiat mie, care e în foarte bune relaţii cu „respectivul”, de fiecare dată când „respectivul” vine la Sebeş, singur sau cu un prieten sau… cu o „prietenă”, se aranjează o masă, undeva, într-un colţ liniştit, pentru că, nu-i aşa, „respectivul” e un om important la Cluj şi nu poate, nu-i aşa, să… dar Sebeşul nostru micuţ e foarte bun pentru aşa ceva, e un orăşel liniştit, aici avem un vinişor minunat, tras în sticle, se mai găseşte uneori chiar şi un vânat sau ficat de gâscă sau păstrăvi (asta mai ales când „respectivul” vine cu un prieten de la Bucureşti, care şi el, nu-i aşa…), şi se încinge un chefuleţ liniştit, discret, uneori se urcă cu maşina sus, la cabană, unde prietenul meu, care organizează, are şi el un fost coleg de liceu, sau cineva, mă rog, care are o obligaţie şi… principalul este ca să se găsească un mic colţişor, la aer, undeva, discret, un vinişor natural, câteva „mutre bune”, avem şi un taragotist aici, care a fost şi în străinătate, şi apare şi el la un moment dat etc., etc. Am

fost şi eu o dată la un asemenea „chefuleţ” şi a fost, într-adevăr, foarte bine. Nu s-a petrecut nimic ruşinos, s-a băut cu măsură – normal, s-a băut mult, vreau să zic: mult timp –, glumele au fost măsurate, s-au spus, e adevărat, şi glume politice, dar, mă rog, cu măsură, şi am fost şi noi mulţumiţi, am băut şi am glumit cu câţiva oameni de la judeţ sau mai de sus, oameni importanţi, prinşi de atâtea treburi şi uite, domnule, ce oameni simpatici, care cunosc atât de bine situaţia, cine spune că nu se ştie?!... cu haz, unul are şi o voce excelentă, da-da, cel de la Comerţul Interior, da, şi pentru noi e o plăcere, o onoare, într-adevăr, şi... pe scurt, se aranjează nu ştiu cum, dar se aranjează! De data aceasta a durat ceva mai mult, a trebuit să merg de două ori la Cluj, am fost primit în audienţă, cineva a fost chiar mirat: – „Pentru fleacul ăsta, pentru o sută nouăzeci şi şapte de lei şi cincizeci de bani, oare ăsta nu-i un semn de meschinărie?” Se poate, dar, cum spuneam, spiriduşul intrase deja în mintea mea. Cuiva, prosteşte, am şi încercat să-i explic ceva în legătură cu acest spiriduş, dar, normal, nu s-a înţeles nimic, nici nu era nevoie, dacă eu voiam să nu plătesc suma aceea şi cunoştinţa mea, adică „respectivul”, care era prieten cu cunoştinţa mea şi care... nu-i aşa, ajungea, în definitiv, oricine are voie să-şi satisfacă un capriciu, şi atâta vreme cât... nu – nu, în privinţa aceasta nu avem de ce să ne plângem, nimeni nu se amestecă prea mult în afacerile altuia, cu condiţia, nu-i aşa... în sfârşit, mă scuzaţi că am întins-o aşa de mult, eu povestesc foarte prost, domnul doctor permite să...

— Te rog, te rog! spuse Minda. (Ceasul era unu fără cinci.)

— Termin: deci, după aproape patru luni de când am cumpărat ceasul, de când mi s-a părut mie că l-am cumpărat, reuşisem un lucru foarte mare: să rămân proprietarul lui, al ceasului adică. Pentru că mereu voia

cineva (cineva aşa, abstract, eu nu fac nicio aluzie!), mereu voia cineva ca eu… nu ştiu cum să spun… da. ca să plătesc încă o dată ceea ce *aveam* deja, adică cineva (iarăşi nu fac nicio aluzie, e numai o metaforă) voia să mă facă atent că credinţa mea că ceasul acela îmi aparţine e falsă şi că… mai bine zis, eu trebuie să-mi cumpăr mereu ceasul pe care-l aveam deja, deşi, normal, eu nu dau, nici nu am de unde banii aceia care mi se pretind… Uite, săptămâna trecută i-a venit doctorului

Gheorghiu, care şi-a făcut casă, proprietate personală, împreună cu un cumnat al său, şi fiecare a achitat în jur de o sută cincizeci, o sută optzeci de mii, „o reevaluare”, la care numai doctorul Gheorghiu trebuie „să mai achite” şaptezeci şi trei de mii pentru nişte materiale care s-au calculat „greşit”. Doctorul Gheorghiu, care e vânător, a zis că, dacă cineva vrea să-l dea afară pe el din casa lui, îl împuşcă etc., etc. Vedeţi, lui nu i-a intrat spiriduşul acela de care vorbeam, dar, mă rog, asta-i altceva… eu, repet, ceea ce am povestit cu ceasul nu e decât „o poveste”, nu ştiu cum să spun, „o pildă”, lucrul nu s-a întâmplat niciodată… cu un ceas, vreau să spun! dar ideea aceasta am vrut s-o spun domnului doctor, care, cu deosebita sa inteligenţă, nu-i aşa… permiteţi-mi deci: eu trebuie să lupt mereu pentru un lucru pe care îl am deja, pe care îl posed, cum s-ar zice, în termeni juridici, eu trebuie să-mi justific permanent posesiunea, să lupt mereu pentru ea! Niciodată, acest obiect, cât de mărunt, nu va fi pe deplin al meu, şi, curios, eu am început să-mi privesc propriul meu ceas de la mână cu un fel de uimire, cu un fel de respect, aş zice, ha, ha! Bineînţeles că bijuteriile familiei Ogrin se vor întoarce înapoi, sunt sigur de asta, mai ales că domnul doctor, la Bucureşti, precis că are multă influenţă, de doctori, mai ales de doctori buni, de doctori mari avem totdeauna nevoie şi, pe urmă, cum să

spun, e şi o dreptate pe lumea asta şi dreptatea vine până la urmă, asta pot s-o spun cu siguranţă! Dar, nu ştiu cum, ştiţi, spiriduşul acela, adică… poate e o prostie ce spun sau poate asta e ceva care ţine de socialism, dar eu cred că noi nu trebuie să ne obişnuim, cum să spun, cu proprietatea, cu simţul de proprietate, chiar dacă ar fi vorba de să zicem, de proprietatea hainei mele, care e veche de cinci ani, sau a cravatei mele, pe care n-aş putea s-o revând nimănui, unei ţigănci i-aş putea-o da, să zicem, împreună cu o pereche de pantofi vechi (şi când dau ţigăncii pantofii, nu ştiu cum, o fac cu un gest „pe furiş”), ştiţi, ca şi cum pantofii aceia, care ei înşişi sunt la vechituri de un an, doi şi aşteaptă acolo cuminţi doar să vie o ţigancă cu o cratiţă smălţuită, dar, nu ştiu cum să spun, am eu oare voie să dau acei pantofi cuiva, chiar numai pentru o oală smălţuită, în care va fierbe aşa de vesel o ciorbă de pui, pentru că, asta spune Henric al IV-lea al Franţei, marele Henric: „Eu vreau ca, sub domnia mea, fiecare cetăţean să poată băga o dată pe săptămână o găină în oală!”, deci pantofii aceia şi, eventual, pantalonii aceia vechi, de buret, cu care am jucat tenis cu zece ani înainte, îi dau pe furiş, da, trebuie să recunosc cinstit acest lucru, iar ţiganca, nu ştiu cum, parcă simte şi ea ceva, îi primeşte şi ea pe furiş! Şi, ce Dumnezeu, sunt pantofii mei vechi şi pantalonii mei de tenis, pe care-i cunoaşte tot oraşul, de care am fost atât de mândru! Da-da, e adevărat, dar… nu ştiu cum să spun… e ceva care… mă rog… eu cred totuşi că e foarte bine, în definitiv, de ce să te legi de lucruri, nu? Trebuie să ne păstrăm o anumită independenţă de spirit, aş zice, şi chiar şi aici, veţi spune, în fundul provinciei?! Da, chiar şi aici, sau mai ales aici, noi trebuie să… nu trebuie să ne lăsăm tiranizaţi de lucrurile materiale, de bunurile materiale şi, cu atât mai mult atunci… nu-i aşa, spiritul nostru va…

Capitolul VII

…Era trecut bine de unu, unu şi douăzeci, când Minda ajunse în camera unde i se făcuse patul. Gherman rămase încă în sufragerie, doamna Ogrin strângea masa şi, în ciuda protestelor Ludmilei, se apucă să spele vasele. Doctorul se dezbrăcă, luă o carte în mână şi o aşteptă pe Ludmila, care, ca de obicei, îşi desăvârşea interminabila ei toaletă de seară. Era obosit, dar, curios, nu era o oboseală marcată, ci un fel de frison abia sesizabil, ca un nimb în jurul trupului, şi el se ridică, întredeschise uşa ce da spre o săliţă strâmtă, se reîntoărse, stinse veioza şi aşteptă. Privi câteva minute, fără niciun gând precis, dreptunghiul luminat şi penumbra sa, din dreptul uşii, apoi, în sfârşit, se instală tăcerea în camera de baie, a cărei uşă era chiar *vis-à-vis* de uşa sa. Nu se mai auzeau robinetele curgând, paşii uşori ai Ludmilei lipăind încolo şi încoace, clinchetele şi foşnetele cutiilor şi sticluţelor ce atingeau sticla sau metalul, capacele nichelate, un scăunel care se mişca, sertăraşul unei etajere vechi, de lemn, ce se târâia dulce în spaţiul lui. Totul rămase câteva clipe suspendat, tăcut, şi, probabil, tocmai această suspensie, această linişte îl adormi pe Minda. Se trezi însă aproape instantaneu, sau aşa i se păru lui, cel puţin, şi continuă să aştepte. Nimic nu mişca, uşa sălii de baie, al cărei scârţâit subţire el îl recunoştea deja, întârzia să se audă şi, după câteva minute lungi – câte minute oare? –, dinspre sufragerie nu se mai auzea niciun fel de zgomot, Gherman plecase cu siguranţă, iar doamna Ogrin se culcase, doctorul se ridică şi se apropie de săliţă.

Privi uimit, aproape stupefiat uşa din faţa sa, care avea un pătrat de sticlă mată, încrustată, uşa camerei de baie: geamul ei era întunecat şi el, cu totul inutil, făcu doi paşi traversând săliţa şi o deschise. Bineînţeles, nimeni. Doctorul se reîntoarse înapoi în camera sa, decis să se culce. Într-adevăr, era două şi jumătate, când trecuse

timpul? înseamnă că el dormise vreo trei sferturi de ceas…?! închise uşa şi se culcă. Peste câteva minute însă, pleoapele i se deschiseră singure în obscuritatea perfectă a încăperii. Rămase aşa, aşteptând somnul, aşteptând ca cele douăzeci şi patru de ore de călătorie şi alergături să apese pe globii săi oculari, întinse mâna apoi şi apăsă pe butonul veiozei. Tăcere, casa aceea cu mobile greoaie, cu multe covoare dezvolta tăcerea şi, o clipă, Minda se surprinse gândindu-se la Juriţa şi la camera acestuia parcelată, la vicleniile sale puerile, la felul în care-şi ascundea mâinile, la surâsul său scurt, inteligent, care apărea atât de rar pe figura sa, ce mima o anume imbecilitate care trebuia să-l apere, figura sa care devenise chiar imbecilă, suav-imbecilă. Se ridică apoi şi ieşi pe săliţă, unde lumina continua să ardă. Umbla încet, deşi nu era nimeni care ar fi putut să-l audă, cele două femei dormeau cu siguranţă. Unde era Ludmila, unde dracu' era, îi era dor de ea, dor fizic, un dor fizic atât de intens, încât începea să bâzâie în el, în jurul braţelor şi al mâinilor sale, ce tremurau uşor, o panică măruntă a mişcărilor, pe care nu izbutea să şi-o stăpânească prea bine, îl urmărea, o târâia încet după el. Reveni în cameră, stătu nehotărât câtva timp, aprinse o ţigară, o stinse, îmbrăcă halatul şi ieşi din nou pe săliţă. Deschise hotărât uşa de la sufragerie, prin ea se trecea ca să poţi ajunge la dormitorul familiei Ogrin şi în camera din faţă, unde probabil că dormea Ludmila, şi rămase ţintuit locului, în spaţiul uşii, cu mâna pe clanţă, de parcă ar fi adormit brusc: două perechi de ochi se ridicară spre el. În fotoliul în care şezuse el înainte de masă se afla Gherman şi, alături de el, pe un scaun înalt, doamna Ogrin, cu capul plecat, cu gâtul ei lung, alb, ludmilian, sclipind, părând că ascultă ceva, deşi Gherman tăcea, fumând, cu picioarele sale ridicate, încălţate, sprijinite de un scăunel. Parcă

năvălise apa în acea casă, umplând-o până la tavan, atât de greoi, de târziu reacţionară toţi trei. Minda roşi şi spuse, cu evident prea multe cuvinte, că vrea să fumeze – de ce n-o făcuse la el în cameră? –, Gherman îşi retrase picioarele de pe scăunel şi îi oferi fotoliul lui. Din zăpăceală, Minda se aşează, pomenindu-se astfel între cei doi, cu o ţigară în mână. „Vrei o cafea, cumva?” îl întrebă mama Ludmilei, roşind uşor, bănuia oare că o căuta pe ea! Şi el refuză, apoi acceptă, şi ea îi aduse cafeaua. Cei doi îl priveau zâmbind, nimeni nu explică nimic, cum de Gherman se mai afla acolo la acea oră, doamna Ogrin nu putea să doarmă sau, sub pretextul că în casă se afla fiica sa şi viitorul ei ginere, îl reţinuse pe Gherman? Dar ce făceau ei, oare, în clipa când intrase el pe uşă? Minda îi privi abia acum. Sub lumina unui vechi lampadar din lemn, greoi, aşezat lateral, ei păreau mai tineri şi zâmbeau, da, cu siguranţă, un fel de zâmbet le plutea în jurul trăsăturilor. Ambii tăceau în clipa când el deschisese uşa sufrageriei, convins că va trece prin spaţiul ei orbecăind, încercând să nu se lovească de mobile, poate raza felinarului de afară l-ar fi putut ajuta şi, uite, în colţul acela din dreapta se aflau cei doi. Unde era Ludmila, dormea, cu siguranţă, deşi ştia că el o aşteaptă, când îl condusese în camera lui şi îi înfăţase patul îi promisese că se va întoarce. Când el o cuprinsese, cu gestul lui de o mie de ori făcut, pe la spate, prinzându-i sânii, sărutându-i umerii peste sveterul ei subţire, bleu-pal ce mergea până la o nuanţă a griului, trăgând-o cu dinţii, uşor, de coama ei roşiatică, simţindu-i cabrarea în tot trupul, pe care cu mâna dreaptă, aproape fără să vrea, îl ridica uşor de la podea, îl dezechilibra, oricum, şi ea, el simţi asta, după o falsă împotrivire, după o împotrivire a fibrelor lungi din care era ţesută şi pe care le învingea totdeauna, se eliberă scurt, calm, îşi continuă robotitul de lângă patul lui, al viitorului lui pat, şi nu al lor, el o ştia

acum abia, ea o ştiuse de atunci, de aceea zâmbise, poate, când el renunţase să o mai mângâie, un zâmbet necunoscut lui, un fel de zâmbet conspirativ al ei, dar ce, sunt sute de zile şi ani când folosim un gest pe jumătate, o tresărire a gurii, a buzei de jos, şi-apoi renunţăm la ele şi apare în locul lor altceva, o mişcare măruntă facială, nouă, de care nu suntem răspunzători, pe care o descoperim noi înşine, uimiţi, undeva într-o oglindă pe lângă care trecem în fugă sau în oglinda expresiei vreunuia ce ne stă în faţă, a vreunui necunoscut care întoarce capul jenat, da, şi astfel apăruse şi acel zâmbet pe faţa Ludmilei în clipa când el renunţase şi ea se aplecă, ascunzându-şi acel zâmbet care îl intrigase pe el. În clipa când ea vru să iasă pe uşă şi îl privi cu privirea aceea a ei, a lor, care îi promitea că, după jumătatea aceea de oră de zgomot de robinete, clinchete metalice, de sticle uşor atinse, lovite, de pauză inexplicabilă, de parcă ea s-ar fi strecurat afară subţiindu-se doar cu puţin mai mult şi strecurându-se prin spaţiile pe care le lasă între ele geamurile, cerceveaua veche de jumătate de secol, cu lemnul vopsit în verde, amabil, apoi din nou un jet de apă ce loveşte faianţa, o sticlă ce se deşurubează, un capac ce cade râzând pe dale, zâmbetul acela ce căzuse undeva în el îl făcu în clipa când ea ieşi cu privirea aceea a ei plină de promisiuni, ar spune un imbecil, nu, privirea aceea care i se dăruia deja, în timp ce corpul ei sau… corpul privirii ei încă întârzia să-l răsplătească de aşteptarea lui credincioasă, înconjurată de fumul ţigărilor sale… deci, în clipa aceea, când ea vru să iasă pe uşă, el o prinse încă o dată, de parcă ar fi uitat convenţiile lor, o trase lângă pat, stingând în trecere lumina (uşa rămăsese deschisă, cu lumina de pe săliţă aprinsă), şi, glumind mereu, el însuşi neştiind prea bine unde vrea să ajungă, începuse să o sărute, s-o mângâie şi chiar s-o dezbrace pe „Ludmila-din-Sebeşu. Uimirea ei (şi a

lui) îi făcu pe amândoi să calce toate regulile şi se deşteptară doar atunci când el, uimit, o simţi goală până la jumătate şi se surprinse pe el însuşi, aplecat, trăgându-i cu mâna stângă un ciorap de pe piciorul ei subţire, interminabil. Surpriza sa fu atât de prost marcată, încât o simţi şi ea, „îl văzu" şi ea şi deveni într-o clipă rigidă, ca şi zâmbetul acela al ei, când el o lăsase cu câteva minute înainte din braţe, zâmbetul acela pe jumătate ipocrit, neruşinat sau... ironic?! Ea încercase să se desprindă, şoptise ceva despre uşa deschisă şi „cei de dincolo", apoi, cum el nu păruse a fi auzit, i se împotrivi pur şi simplu şi ei se luptară pe canapeaua aceea îngustă, într-adevăr, numai faptul că ea îi alesese acea cameră pentru o noapte, cu o canapea îngustă ca un prici trebuia să-i fi deşteptat bănuiala şi, fără să ştie cum, el alunecă jos pe parchetul acoperit cu un covor subţire, fără să se desprindă de ea, ţinând-o de umeri, astfel că se aplecă şi ea spre el, după el, aşa cum te apleci pe marginea unui bazin într-o apă înfiorător de rece, gâfâitul lor umplea camera, era un gâfâit înecat mereu într-o jumătate de hohot neexprimat, totul semăna cu o secvenţă falsă din îmbrăţişările lor, şi asta, bineînţeles, numai din pricina ei, mereu din pricina ei, din cauza ironiei ei din timpul mesei, a zâmbetului aceluia neruşinat când el o lăsase, docil, să-i lunece din braţe atunci... când, poate, ea voise şi o contrariase, o înfuriase placiditatea sa nătângă, nebărbăţia sa, sau pentru că tatăl ei era arestat, sau din pricina prezenţei lui Gherman, dincolo, a mamei ei, din pricina Sebeşului, a zidurilor şi ulicioarelor acelora pe unde se plimbase eu te miri cine sau a existenţei chiar, în clipa aceea, „a cuiva" din oraş, – din tinereţea lor care o dorea, pe care ea îl respinsese odată, se prefăcuse indiferentă, ironică (cu o altă ironie, însă!) faţă de insistenţele lui, de frazele lui, faţă de dorinţa lui fizică, politicos exprimată sau nu, şi tocmai

în secunda aceea sau în ziua aceea îşi amintise de toate acestea, îl văzuse poate, din întâmplare, cineva pomenise numele lui, şi ea, ceva tiranic, încăpăţânat şi neruşinat, se împotrivea ca, acum, bărbatul, amantul şi viitorul ei soţ s-o cuprindă şi s-o ia, aşa cum avea dreptul, cum părea că are şi cum avea de fapt, dar acum iată că ea se opunea în joacă la început, se înţelege, nici ea nu şi-ar fi putut imagina că i s-ar putea împotrivi lui, dar uite că joaca se prelungea, trupul i se crispa, pe buze ea simţea asta fizic, zâmbetul acela nedorit i se mânji, îl văzu şi ei, îl simţea şi el cum îi curge pe bărbie, de-a lungul braţelor, ca un lichid roşiatic, aşa cum cineva îţi varsă, dintr-un pahar de sticlă subţire, vin roşu pe mână, înmuindu-şi buzele, grăbit, apoi, în pata aceea umedă, rozã, de parcă ai fi în stare să desprinzi încet epiderma şi să săruţi muşchiul tremurător, carnea acelei mâini, o carne la fel de vie ca pânza aceea peliculară de vin… pentru că nu se putea ridica de jos, de pe covorul acela mătăsos, subţire, cu care, împreună, începu să alunece încet, pe parchet, el o trase de braţe şi ea căzu lângă el, cu picioarele ei lungi fâşâind, cu rochia ridicată într-o parte, el râse, râse şi ea, nacela aceea a lor cosmică începuse să se rotească deja, încet, dar din nou în mod neaşteptat, ea se „desprinse” de el, rămânând lipită, dar numai atât, şi el cedă, la rându-i, jignit. Ludmila se ridică dintr-o săritură şi dispăru în baie. Promisese totuşi că va reveni şi el o aşteptase şi acum ea dormea undeva, probabil în patul larg, uriaş al soţilor Ogrin, în timp ce el stătea între cei doi „bătrâni”, Gherman, care fuma ruşinat o ţigară, ţinând-o cu mâna căuş, aşa cum fumează elevii, iar „ea”, mama ei – în clipa aceea, mai puţin decât oricând mama ei –, sta lângă el, cu capul plecat, cu gâtul alb, arcuit, frumoasă, odihnită, tânără, de nerecunoscut. De ce nu dormeau? Era aproape trei, patru minute înainte de trei, îi aştepta o zi grea, cu mai bine de douăsprezece ore

înainte era ea cât pe ce să leşine de câteva ori, venise acasă cu paşi şovăitori, sprijinită de braţul fiicei ei, ce odihnă, să faci o fiinţă la fel de subţire şi de înaltă, de braţul căreia, nici prea sus, nici prea jos, să te apeşi, să te rezemi, să te odihneşti, nu în el, ci în trupul de lângă tine, în care te oglindeşti mat, fiinţe-perechi care mimează anemia şi leşinul pentru a se mai putea, în lungi frânturi de timp, recupla într-o apă fără fund, într-o oglindă fără ramă, în aer.

Minda fuma încet, aşteptând să se răcească puţin cafeaua, „ceilalţi” doi tăceau şi ei, cu uimire, doctorul descoperi pe braţul fotoliului o carte deschisă. Gherman întinse mâna, roşind uşor, şi o luă, da, el citise înainte de a intra doctorul în încăpere, iar doamna Ogrin, fiinţa aceea neverosimilă, mama Ludmilei şi sora ei, o Diană fără vârstă, din fiinţa căreia, cvasimaterială, candoarea se evapora mereu, fără încetare, aşa cum se ridică fumul din trupul prelung, deformat de rasă, al unei iepe pursânge, victorioasă, a câta suta oară? o iapă care alerga încă, da, gândi doctorul, ce iapă diafană! Şi această fiinţă îl veghease pe „străveziul domn” în timp ce acesta citea, el, cu mânuţele sale subţirele, cu degetele sale de domnişoară ţinând cu bărbăţie cărţulia aceea în format *poche*, iar ea îşi arcuia gâtul lângă umărul său, închipuind ambii, pentru câteva ore, doar – poate de aceea foloseau şi orele nopţii în panica de a avea prea puţin timp –, un fel de căsnicie, un fel de osteneală muzicală, o armonie tacită, aşezată, ca un pahar cu apă de mare în care nisipul şi scoicile infime se aşază încet, blând, la fund… între cei doi (Minda ştia acest lucru de la Ludmila, care nu minţea, din mândrie în primul rând, mândria aceea fantastică, nefeminină a ei, care la mama ei coborâse din nervi şi din ochi şi din creier – mai bine, din inima care bate în orice creier – în trupul ei, mândria fiicei se risipise în tot trupul mamei, la ea, la

doamna Ogrin, doar trupul trăia într-o necontenită superbie, desfidând, bineînţeles, vârsta şi convenienţele, aşteptarea tuturor ca el, trupul unei doamne, să se prăbuşească, aşa cum cere buna-cuviinţă), între ei doi, atât de nepotriviţi, între acel funcţionar mărunt, ridicol, şi miracolul acela fără vârstă, care se numea doamna Ogrin, nu exista niciun fel de istorie carnală, poate doar o atingere a mâinii, a privirii şi, cu toate acestea, ei pozau, acum, într-o pereche deja consolidată, ei făceau, se lăsau duşi de gestica postmatrimonială, ei, care niciodată nu-şi alăturaseră trupurile, pentru că, nu-i aşa, mândria, care era marea deviză a clanului Ludmilian (pe doamna Ogrin o chema tot Ludmila), mândria era atotputernică aici, mai puternică decât pudoarea, decât orice fel de pudoare. Şi acum Minda simţea asta cu precizie, cei doi erau bucuroşi că el era cu ei, că luase locul acelei cărţulii pe care o ţinuse Gherman în mână, de când se aşezase el între ei, ambii întineriseră uşor, încă o dată (întreaga arestare a lui Ogrin îi întinerise, aerul agitat în care trăiau cu toţii de câteva zile, anemia doamnei Ogrin, apoi ora târzie a nopţii, colţul acela de sub lampadar şi acum prezenţa lui, el, cel grav, matur, serios, dintre el şi ei, lăsându-se să cadă, servindu-l, privindu-l cu supunere în ochi, tresărind atunci când el se încrunta), şi Minda se gândi – învingându-şi în fiecare clipă ciuda faţă de el însuşi, că se afla acolo, treaz, între cei doi, şi departe de ea, care dormea – ce repede trebuie să îmbătrânească adevăratul domn Ogrin lângă cei doi, dacă el, doar în câteva ore, îşi simţi umerii cimentându-se, sprâncenele într-o veşnică tendinţă de apropiere, de parcă erau legate printr-un resort metalic, gura înăsprindu-i-se, gândul chiar încercând să… da, gândul care tuşea cu gravitate din când în când, în timp ce Gherman, fiinţa aceea ridicolă, cu mâinile şi picioarele mici, cu nasul său oblic şi lung, îşi permitea să roşească

puberal, să plece ochii, sfios, impertinent de sfios, să se bâlbâie, iar ea… ce se întâmpla cu ea era dincolo de… orice neruşinare!… Ea îşi permitea să fie trează când fiica ei dormea… Clitemnestra aceasta suavă, fără vârstă, lângă care, el, Minda s-ar fi întins gol în pat, încremenit de teroare, fericit că stă astfel, gol, lângă trupul ei gol. (Dumnezeule, doctorul simţi brusc zbaterea arterei sale temporale, ce se îngroşase ca o aortă a craniului, cum arăta ea… goală…?!) Cum îndrăznea aerul să rămână, să îmbrace acele forme ce se fluidificau şi îngheţau fără încetare, acel trup ce aburea de candoare, nu se vida oare spontan locul acela, sicriul acela de aer în care se întindea ea?! Ce neşansă în şansă să se împiedice mereu în trupul „uneia" în dorinţa de a ajunge la trupul „celeilalte", dar… gândi Minda, cu toracele şi creierul invadate de sânge, de febră, cum le putea distinge, îndrăznea el cu adevărat să o numească pe „aceea" care…

Iată, în stânga sa, pe un scaun, mereu respectuos, slugarnic chiar, cu acel aer „subaltern" pe care ştia să-l exprime atât de bine, atât de „versat" în a părea umil, Gherman, Egistul din Sebeş. Egistul „ei", din nou, întreaga memorie a inimii lumii se reînchegase fulgerător şi, printr-o jalnică neînţelegere, el stătea între cei doi, între sclipitoarea Clitemnestra şi ridicolul, poate suavul, Egist, el? Soţul? Există oare crime din neînţelegere? Voiau oare cei doi, timizii, să-l asasineze aşa… într-un fel de joacă, pentru a se lega mai mult, într-adevăr, o crimă leagă mai mult decât patul… bla-bla-bla, bla-bla-bla! Minda se ridică, deodată, din fotoliu şi fu cât pe-aci să le explice celorlalţi doi, care îl priveau uimiţi şi zâmbind, că elibera fotoliul doar ca „celălalt", adevăratul Agamemnon, să se poată aşeza în el, reaşeza în el, pornirea aceasta şugubeaţă era, precis, doar un semn al oboselii lui, care nu era atât de mare ca el să înceapă cu adevărat să vorbească, să explice,

stând pe călcâie, aşa cum făcuse la 15 ani, şi bălăbănindu-şi braţele, că nu vrea să fie omorât din greşeală, „*par malentendu ai pierdu ma vi* &, parafrază el acel, *par délicatesse, ai pierdu…*”, că nu vrea să îmbătrânească între trupurile lor ce întinereau la adăpostul vreunui eveniment senzaţional, al acelei semiobscurităţi, la adăpostul mândriei şi maturităţii fiicei, al respectabilităţii ei, la adăpostul gravităţii trupului său „serios”, care juca întreaga comedie de care cei doi aveau nevoie… la adăpostul, mai ales – mai ales –, al nevinovăţiei lor, al prieteniei lor „caste”, la adăpostul virtuţii lor reale, ha, cine poate să spună, suntem virtuoşi, ne mortificăm decenii, ca să putem fi, cu adevărat, nepedepsiţi, abjecţi! da, asta, oricum, la adăpostul gândului lor curat…

Doctorul explică, în câteva cuvinte scurte, că vrea să se întoarcă în camera sa, renunţând de a mai bea cafeaua, i-e somn, mâine îi aştepta o zi grea, dar doamna Ogrin se ridică iute, elastică, şi-l rugă să aştepte, ieşi, reveni aproape imediat şi îi spuse, privindu-l în ochi, sfioasă, cu adevărat şi tulburător sfioasă, că Ludmila nu doarme şi… dacă nu vrea să-i ducă o ţigară, voise să vină şi ea în sufragerie, dar ea o împiedicase, pentru că, altfel…

„Cum minte!” gândi Minda, simţind că roşeşte la ideea că, din prima clipă când el deschisese uşa sufrageriei, cei doi ştiuseră că el o căuta pe ea, ca un animal în călduri, ca un licean care porneşte noaptea în investigaţie prin casa adormită, încercând să ajungă, printre sforăiturile paterne, la odaia slujnicei, şi spuse repede, fără să se gândească: – Nu-nu… n-are rost ca ea să se apuce de fumat la ora asta… el însuşi de altfel, e într-adevăr obosit şi… el se poticni, aşteptând ca ea să repete invitaţia, să insiste, dar ea tăcea şi-l privea şi erau într-adevăr de aceeaşi vârstă în acea clipă, în acea noapte, de o oboseală şi surescitare interminabile, o văzu pe Ludmila,

„tânăra”, întinsă goală sub cearşafuri, dorinţa lui renăscu brusc, de parcă cineva l-ar fi lovit peste obraz, încercă să spuie ceva, jalnic, ea merse înainte, ca şi cum el n-ar fi ştiut drumul sau poate nici nu-l ştia, trupul lui ieşi greoi, atingând cu umărul canatul uşii ce se închise uşor în urma sa, şi se trezi, din nou, în întuneric.

…Ludmila era într-adevăr trează şi se pregătea tocmai să îmbrace un halat şi să treacă dincolo. Minda se aşeză pe marginea patului şi fumară ambii o ţigară, aproape fără un cuvânt. După ce turti ţigara, el se ridică şi ieşi, deşi ea, cu câteva gesturi vagi, cu două cuvinte scurte, îl lăsă să înţeleagă că… dar nu, Minda se stăpâni, dacă făcuse greşeala să vie, nu putea s-o facă şi pe a doua, aceea de a rămâne. Când trecu prin sufragerie, cei doi „bătrâni” stăteau în aceeaşi poziţie şi nu dădură niciun semn că-l observă: Gherman în fotoliu, citind, şi doamna Ogrin lângă ei, pe un scaun. Doctorul trecu pe lângă ei: niciunul nu mişcă, şi abia când el ajunse la uşă, distinse un uşor murmur, întoarse capul şi se păru că buzele ei se mişcă încet, nu, aşa ceva el nu putea vedea, dar fu aproape sigur că ea era cea care vorbea, încet, cu o anumită claritate, numai pentru el sau numai pentru ea şi el, în acea imobilitate a ei, şi el o asculta cu cărţulia aceea în mână, absent – sau poate acesta era tipul de prezenţă pe care o dorea ea – şi, cu acest gând, el închise uşa, încet, parcă din respect, îndărătul său.

…În clipa când el se întindea în pat, Ludmila intră pe uşă – era un du-te-vino în acea noapte, în acea zi şi noapte –, se culcă alături de el, dar găsi un trup inert, îngheţat. îl sărută, încercă să-l mângâie, se apropie de el, dar Minda era incapabil să-i răspundă; trecerea prin sufragerie, orbecăirea prin apartamentul întunecat, prezenţa poate prea vie a perechii aceleia de dincolo, în urechi îi stăruia încă murmurul abia sesizabil şi totuşi distinct care curgea

parcă din masca aceea albă, pe jumătate întunecată, canoviană, îi anulară total dorinţa fizică pe care o simţise cu atâta intensitate în decursul întregii seri faţă de „Ludmila-dela-Sebeş”. El întinse braţul, apăsă pe butonul veiozei, stingând lumina, şi încercară amândoi să doarmă. Nu reuşiră. Pe el începu să-l cuprindă acea ciudă neputincioasă a oricărui început de insomnie, noaptea trecută, petrecută în tren, şi ziua ce urma, de care îl despărţeau doar câteva ore, deveniră prezente. După aproape o jumătate de oră de linişte, nemişcare, el întrebă încet:

— Dormi?

La care ea nu răspunse, apoi, când el fu definitiv convins că ea adormise, o auzi râzând încet.

— Tu ai dormit, spuse el cu ciudă, în întuneric, ce-ţi pasă…?! De unde a mai apărut şi Gherman ăsta? Ce caută aici în casă… la ora asta, mai ales?!

— Vorbeşti ca şi cum ai fi gelos… răspunse ea, cu trupul drept, în pat, lângă al lui. Gherman are foarte multe drepturi asupra ei, aproape mai multe decât am eu… oricum, decât are el. Şi, ştii cum e, când nu-ţi încasezi drepturile, devii într-un fel de neatins… de nejudecat, intangibil!

— Bine… dar eu observ că el îşi încasează drepturile! … Cel puţin o bună parte dintre ele, spuse el, şi râse în acelaşi timp.

— Eşti grosolan, răspunse ea cu indiferenţă, ei nu fac nimic nepermis. Ea are nevoie de el şi… de altfel, ce se mai poate întâmpla între ei doi? Ei se cunosc dinainte de a veni eu pe lume, se pare cu mult înainte, oricum, înainte de a-l cunoaşte pe tata. Ţie ţi se pare ridicol, află însă că e dintr-o familie foarte bună, mamă-sa e o Marinovici, au avut şi un fel de castel pe lângă Sibiu, tatăl său a fost canonic, el însuşi a făcut doi ani de drept la Paris, războiul însă i-a

împiedicat cariera, războiul şi… ea, cea cu care stă acum în sufragerie. Ea e mai în vârstă cu trei ani decât el, ei s-au cunoscut imediat ce şi-au terminat studiile liceale, se pare că el a plecat la Paris dintr-un fel de disperare că ea, adică mama, a acceptat să se logodească cu Ogrin, un tânăr avocat stagiar ce venise de nici jumătate de an de undeva din fundul Banatului, satul Vărădia, judeţul Caraş, un venetic, un impostor… după cum vezi, un mic roman de dragoste…

— Care continuă!…

Ea nu răspunse şi, în clipa când el fu din nou convins că adormise, ea adăugă:

— Ştiu eu dacă continuă?… Oricum, după treizeci de ani, el nu renunţă încă la ea, şi asta e, într-un fel, forţa lui. Bineînţeles, totul nu e atât de simplu, de romantic, cum ţi-am spus eu în câteva linii. El a fost la rându-i însurat, este şi acum, a doua oară, deşi trăieşte despărţit de soţia lui, cu care are şi un băiat, care stă la maică-sa, o fiinţă inferioară, un fel de croitoreasă la domiciliu, care şi-a pierdut bărbatul, pe care-l iubea, în război, şi l-a luat pe Gherman, probabil fiindcă era un ins comod, foarte bun, incapabil de a face cuiva un rău, şi ea voia să se remărite, să fie măritată, adică; aici, o femeie care stă singură e un fel de înfrântă. Mama şi Gherman nu s-au văzut multă vreme, el a lucrat un timp în sudul Dobrogei şi e la Sebeş doar de vreo zece ani. Astfel s-au regăsit, nu ştiu cum, el vine în casă, totul e însă curat, cuviincios… mamei, sunt convinsă, nu-i place nici astăzi, aşa… ca bărbat. Sau, nu ştiu, poate i-e teamă de ridicol, de ridicolul unui adulter, bineînţeles, ea e prea femeie, ca el, Gherman, să i se pară ridicol, aşa cum îţi pare ţie. Cum poate fi ridicol un bărbat care iubeşte o femeie timp de treizeci de ani?!

— Ei asta-i, crezi că a iubit-o „treizeci de ani”!

— Nu ştiu… în orice caz, după treizeci de ani sunt

încă împreună. El are foarte multă nevoie de ea, ai văzut, are un salariu foarte mic, munceşte, acolo, la cooperativa aceea, de dimineaţă până seara la şase, face treaba de birou la o grămadă de imbecili care au funcţii de răspundere, e, într-un fel, mâna dreaptă a directorului, deşi acesta l-a dat de două ori afară, l-a „suprimat” în două rânduri, la două epurări succesive, doar pentru că e exact tipul victimei mărunte, al celui care trebuie epurat, nu are relaţii şi nici nu poartă pică, deşi acelaşi director şi-a dat repede seama, apoi, că are nevoie de el şi l-a reangajat de fiecare dată… Deşi are bani puţini, cum îţi spuneam, îi face o serie de cadouri mamei, tatălui meu, mie chiar, ţie, ai uitat, ţi-a trimis cămaşa aceea bleu şi cele şase perechi de ciorapi, pe care le-a găsit pe aici, nu ştiu la cine, din import… Tot ce o înconjoară pe ea, chiar şi nu în tangenţă directă, se găseşte în sfera sa de interes amabil, de generozitate a lui, într-un fel ridicolă, chiar nepotrivită – uiţi cum ai râs când ţi-am dat cele şase perechi de ciorapi, de care nu aveai nevoie, pe care însă le-ai folosit, uitând de unde au venit! –, generozitate reală totuşi, lucruri, mărunţişuri, după care el aleargă, îşi uzează influenţa sa măruntă, aici, în oraş, face contraservicii numeroase etc. Mama mea, deşi foarte frumoasă, cu o dotă bună de acasă, cu liceul, a fost tot timpul şi este încă deosebit de modestă… un lucru pe care eu, se pare, nu l-am moştenit, ha, ha! în ultimii ani însă, nu ştiu cum, ea a devenit mai mândră, mai sigură de ea, mai convinsă de propria ei importanţă… şi aceasta, cred eu, bănuiesc eu, numai din atenţia pe care i-o dă în acest mod atât de obişnuit-neobişnuit acest Gherman mărunţel, total nepotrivit fizic cu ea, a cărui apariţie m-a contrariat şi pe mine atunci când ea s-a produs, deşi eu nu eram acasă atunci, ci la Cluj, la facultate. Tatăl meu însuşi, la început a fost, evident, nedumerit şi, ciudat, tot de această flagrantă

nepotrivire fizică. De ce spun eu însă la început? N-a fost niciun fel de început, în primul rând pentru că ei se cunoşteau de mult şi apoi reluarea… legăturii lor s-a făcut pe nesimţite, uşor, aşa cum păşeşte un şoricel!…

— Şoricelul Gherman! râse încet, fără răutate de astă dată, Minda, aprinzându-şi o ţigară. Străveziul Gherman!

— De ce „străveziul Gherman”!!… în sfârşit… te interesează ce spun eu?… spuse ea, cu un început de iritare, pe care el o cunoştea prea bine.

Aşa că se grăbi să adauge:

— Bineînţeles, draga mea! Mă interesează foarte mult… dacă nu ţi-e somn.

O auzi râzând uşurel, o trase spre el şi o sărută pe faţă. Ea îi luă ţigara, aspiră o dată lung şi i-o înapoie, un punct luminos ce zbura peste ei doi, în întuneric, trădându-i, ascunzându-i.

— …Interesant, continuă ea, ei doi, atunci, prin ’37—38, nu au flirtat niciodată, cum se spune astăzi, el adică nu i-a făcut curte. A iubit-o, bineînţeles, aşa afirmă el, şi trebuie crezut, toată familia sa, după ce a plecat la Paris, a confirmat acest lucru, dar… nu ştiu cum, curtea sa, sentimentul său probabil că erau ca şi întreaga sa personalitate de… de…

— De şoricel! râse el şi, de astă dată, râse şi ea împreună cu el, nu pentru ceea ce spusese ei, ci pentru că îl auzea şi îl simţea alături, pe pânza aceea rece, a cerceafului, în întuneric.

— …De şoricel, dacă vrei. Astfel se consumă unele pasiuni mari, ucigătoare, în astfel de… carcase, propria noastră pasiune sau religie ne-o calomniem, ne-o ucidem noi înşine, ne ridiculizăm noi înşine!

— Deşteaptă tatii! făcu el cu ironie, deşi nu era ironic, şi o sărută din nou, pe tâmplă.

— Nu i-a făcut curte domnişoarei Comoraşu, cum o

chema pe mama pe numele de fată, numai pentru că, bineînţeles, nimeni nu l-a băgat în seamă. Ce trist, ha, ha, să nu te bage nimeni, dar absolut nimeni în seamă! să iubeşti ca şi cum n-ai iubi, să te omori ca şi cum nu te-ai omorî, să suferi ca şi cum te-ai plictisi, să ucizi ca şi cum ţi-ai aprinde o ţigară!

— Îi face însă acum curte…

— Probabil!… O curte interminabilă însă, nesfârşită… mai degrabă aş zice că ea îi face curte…

— Ea?… Cum aşa… ea?!

— Nu ştiu… eu am luptat însă multă vreme împotriva lui, mai mult chiar decât tata, care s-a obişnuit repede cu prezenţa lui, cu dispreţul acela pe care îl are orice bărbat voinic, frumos şi cu personalitate clară, marcată, faţă de… faţă de…

— …Faţă de un şoricel!

— …Exact! spuse ea din nou, însă după o clipă de ezitare. De altfel, tata avea dreptate. Gherman era şi este perfect inofensiv! Inofensiv, bineînţeles, din punctul vostru de vedere, orgolios, grosolan de orgolios şi… până la urmă, pur şi simplu, grosolan!

— Oho!

— Bineînţeles! Corpul ei Gherman îl lasă în pace, el îi seduce numai inima, spiritul… fiinţa! Ea e deja atât de mult a lui, încât, uneori, mă apucă ameţeala… mi-e milă de… el, de tata, care nu observă nimic, care nu-şi dă seama ce singur a devenit, ce nemernic de singur, pentru că, nu ştiu cum, în ultima vreme îl trădez şi eu, am încetat să mai lupt contra lui Gherman, de altfel, cum să lupţi cu el?! El e ridicol, cum spui tu, şi e… în acelaşi timp… invincibil!

— Ha, ha, făcu el din întuneric, bine dispus, nu de ceea ce auzea, ci la fel, pentru că o simţea alături, în întuneric, pe cearşaful rece. Cu mânuţele sale mici! Ce

picioruşe mici are, în pantofiorii lui, şi degeţelele sale, ha, ha, pătate de nicotină, de parcă le-ar fi vopsit, şi nasul lui pe care am văzut că se plimba o muscă, cel mai oblic nas pe care…

— Încetează! făcu ea, râzând, cu un început de iritare însă, ea era incapabilă de obiectivitate în tot ce era în legătură cu familia ei, chiar dacă era doar vorba de un vecin sau de cineva mort cu decenii în urmă. E într-adevăr invincibil! Iar el… el a rămas cu rummy-ul său de sfârşit de săptămână, cu *preferansul* său de miercuri, cu colecţia sa de ziare vechi, cu cei câţiva prieteni, pensionari ca şi el, cu care îşi petrece serile, dimineaţa a început să meargă la cumpărături, el, care altă dată purta mănuşi şi vara, care a jucat tenis până la 50 de ani şi a călărit la 20!… Ei doi, aşa e, au început să-l excludă, există un soi de furnici care îşi împachetează inamicul năvălit în interiorul muşuroiului, apoi îl aruncă afară! Dar el, sărmanul, unde a năvălit?! în propria sa căsnicie?! Şi eu, eu cum mă port cu el? Ar trebui să mă ridic şi să-l dau afară pe Gherman, iar pe ea… pe ea!… Ştii că în câteva rânduri, când eram încă studentă, l-am şi dat de câteva ori afară, el mă asculta, se înclina chiar, roşea, spunea că mă respectă sincer, că mă înţelege şi că aşa trebuie să se poarte orice fată cu simţul onoarei, încât îmi venea să-l pălmuiesc şi în acelaşi timp să izbunesc în râs, ea plângea ore întregi, în tăcere, fără să-mi facă cel mai mic reproş, nici măcar cu o privire, şi… până la urmă, cine crezi că a intervenit în favoarea lui, a lui Gherman? Chiar el, tata, care… care a început să-i ia apărarea, îl enerva, îl jignea chiar că eu manifest mai mult simţ al demnităţii, al onoarei familiei decât el însuşi, pe vremea aceea orgoliul lui tresărea încă! îl subaprecia pe „străveziul Gherman”, cum îi spui tu, eu însămi o făceam, cred că… da, cred chiar că şi ea o făcea! O făcuse cu douăzeci de ani înainte şi o făcea şi atunci. Cine n-ar fi

făcut-o?! Tu nu o faci şi acum?! Aceasta e forţa lui, de a fi subapreciat, de a fi ridicol, mai bine zis… forţa de a accepta toate acestea şi de a lupta cu timpul… de a fi altfel, dar nu pe loc, imediat, de a avea răbdare, de a contrazice în ani de zile, atunci când nimeni nu mai are energia sau memoria de a-i face faţă din nou. Eu însămi am început să ţin la el, şi uneori mă gândesc.”, da, uneori îmi trec chiar şi mie lucruri teribile prin cap, lucruri care nu se pot exprima! Uneori sunt convinsă că şi el, tata, nu e atât de inconştient cum pare, că se preface, că se ascunde şi faţă de mine, că lui însuşi nu-şi mărturiseşte totul cu prea multă claritate, pentru că altfel, nu-i aşa, ar trebui să ia atitudine, să… să…

…Şi-apoi, în seara aceleiaşi zile, în timp ce se aflau amândoi în trenul care-i ducea spre Bucureşti, pe două fotolii, faţă în faţă, deoarece nu găsiseră decât un singur tichet de vagon de dormit şi renunţaseră, după o zi agitată, ea continuă, aproape din acelaşi punct, aproape aceeaşi frază:

— …De fapt, ce ascunde el, ce poate să ascundă?!… Nu s-a întâmplat nimic, nu se întâmplă nimic! îngrozitor, nu-i aşa?… Să nu se întâmple nimic, *absolut nimic*, şi să simţi zilnic, în ore chiar, nisipul de sub tine scurgându-se încet, tiranic, implacabil şi surâzător. Cui să-i ceri ajutor?… Nu poţi oare deveni ridicol? Şi noi… mai ales voi, bărbaţii, voi, anumiţii bărbaţi, şi tu, într-un fel, eşti din categoria lui, a lui Ogrin, nu vă temeţi voi mai mult decât orice de ridicol?! Asta e ceva foarte european, ha, ha, nu-i aşa?

— Nu ai dormit deloc după-masă, nu-i aşa? o întrebă el. (De o jumătate de ceas, de la Sighişoara, se aflau singuri în compartiment şi ea se descălţase şi se întinsese pe canapea.)

— Şi tu?

— Eu am dormit mai bine de două ore! Nici nu ştiu

cum am făcut, am dormit pur şi simplu, în timp ce…

— Nu vreau să dorm… stau doar aşa, întinsă…

— Unul din motivele serioase majore, care grăbesc căsătoria noastră, este faptul că vom putea lua o cuşetă pe CFR.

— Crezi? spuse ea, privindu-l o clipă cu ironie. Tu nu circuli niciodată cu trenul…

— Trenurile noastre sunt incomode… sunt prea aglomerate! Dar ce legătură are?! Ţi-a plăcut doctorul Lungoşa?

— Foarte mult, voiam tocmai să-ţi spun. Dacă va face cineva ceva pentru bietul tata, va fi numai el. Nici Gherman, care aleargă peste tot – e adevărat că el i-a dus azi pachetul şi a aşteptat trei ore ca să i-l poată preda –, nici mama, cu anemia ei, nici noi doi, care ne-am pierdut trei zile pe drum… Faci rău că te porţi astfel cu el!…

— Cum mă port? E un ins pe care n-am putut să-l sufăr din facultate! E foarte calculat, mereu prin sindicat, prin comitetul UTM al facultăţii, mereu în raporturi bune cu inşii de care depindea ceva…

— Era un student prost?

— Nu, deloc. Dar şi asta o făcea, sunt convins, ca să nu-şi strice relaţiile sale sociale. Ştii că la un moment dat s-a pus accentul şi pe buna pregătire profesională.

— Ha, ha! Asta-i bună! Mi se pare că eşti suspicios… poate e o simplă antipatie instinctivă, fiziologică.

— Cu atât mai mult! Eu am încredere în instinctul meu, în hormonii mei…

— În strămoşii tăi, zâmbi ea în cupeul întunecat care se balansa, în genetica ta, nu în hormonii tăi!

— Cum vrei tu, prostuţo! (El se aplecă şi o mângâie de câteva ori, apăsat, unul din gesturile lui, pe frunte, pe păr, pe tâmplă. Ea închise ochii, faţa i se destinse încet, apoi spuse, şi aceasta era tipic, ca o măruntă răzbunare

împotriva lui „care-i făcea bine14, o formă bolnăvicioasă a vanităţii.)

— Erai furios pe Lungoşa numai pentru că e mai capabil decât tine… într-o anume situaţie! Pentru că în două ore a făcut pentru tatăl meu mai mult decât ai fi fost tu în stare să faci în două săptămâni.

— Dacă aş fi fost în stare!

— Da-da îşi în tonul ei apăru stridenţa aşteptată: Bine spus *dacă* ai fi fost în stare!

— Dar bine, bătu el în retragere, zâmbind, ca să-şi ascundă contrarietatea, deşi nu-l vedea nimeni, ea privea în sus, spre becul albastru din plafon, eu n-am afirmat niciodată că aş fi un om de acţiune, un om cu simţ practic… meritul meu e…

— Haide-haide, făcu ea enervată, nu se ştia bine de ce, nu-mi place când îţi dai aere şi ifose de savant unde nu e nevoie… faţă de cei care, străini chiar, fac mai mult decât…

— …Meritul meu, repetă el fraza ia care fusese întrerupt, nu e decât că pun în mişcare un tip ca Lungoşa!

— Dispreţuindu-l apoi în faţa mea, în absenţa lui, după ce te laşi servit de el!

— Ce-i cu tine! Ce te supără? Vrei să ies din compartiment!?…

Ea tăcu. Trenul se balansa mai departe, cu Minda încă roşu de surescitare şi ea, o mască, un corp subţire, frumos, de femeie, întins incomod pe pernele acelea albăstrii, uzate.

— …De ce n-ai vrut să-i aduci la masă? întrebă ea după o pauză.

— Pe cine?

— Pe Lungoşa şi pe… cum îl cheamă, pe procuror.

— Tovarăşul Codoabă, spuse el cu o satisfacţie pe care încercă să şi-o ascundă. Apoi adăugă: Nu era nevoie,

oamenii aceştia ne vor servi oricum, şi-apoi… socrul meu e nevinovat, nu trebuia închis. Procurorul mi-a garantat că luni, cel târziu, va fi acasă. Chiar el îmi va da o telegramă, ca să-mi confirme…

— Totuşi, mama şi cu mine am ţinut să-i avem musafiri! Indiferent dacă el e închis pe drept sau pe nedrept, el e închis, suferă mizeriile de acolo, murdăria, spaima, jignirile acelea, şi pe oamenii care ne ajută într-o astfel de împrejurare…

— Şi eu nu v-am ajutat? făcu Minda, aplecându-se uşor spre ea, răutăcios, incapabil să se abţină. Eu nu v-am ajutat?!

— Da-da, ne-ai ajutat, cum să nu! Te-ai suit în tren, ca toată lumea să vadă ce săritor eşti! Te-ai suit în tren şi, după aceea, te-ai dat jos din tren! A, nu, pardon, ai mai făcut ceva: ai râs de bietul Gherman, singurul care nu s-a speriat când l-au arestat, care s-a certat cu maiorul, care a umblat cu ea peste tot, apoi cu mine împreună, în timp ce prietenii lui chiar… dădeau încurcaţi din umeri, bâiguind ceva, Iaşi, grăbiţi, distraţi… prietenii lui! Trebuia să vă fac cunoştinţă, cu ei te-ai fi simţit bine, nu cu Lungoşa, care e fiu de muncitor, şi cu…

— Ia te uită, ia uite! făcu Minda, râzând cu poftă. Ce frumos portret eşti în stare…

— Haide-haide! Nu-ţi dai seama ce egoism monstruos, absolut inuman, ai putut să dezvolţi în aceste două zile, când „ai sărit în ajutorul nostru”! Nu te-a rugat nimeni să vii! Am bănuit că aşa se va întâmpla: vei veni, cu pijamaua ta bine călcată şi cu trusa ta de voiaj, şi vei arăta tuturor mutra ta adânc ofensată de om rupt de la marile tale obligaţii, pentru un fleac, nişte mărunţişuri, care, oricum, nu meritau ca să-l rupă de la…

— Ludmila, Ludmila! mai bine ai încerca să dormi!

— Ticălosule! făcu ea, deodată, cu o furie rece,

stăpânită, privind fix în tavan.

El se aplecă din nou spre ea, o privi câteva secunde, cu fălcile încleştate, se sculă apoi, fără o vorbă, şi ieşi pe culoar. Deschise fereastra pe jumătate şi îşi lăsă faţa biciuită de vânt. Era o noapte senină, luna se afla undeva în spatele garniturii, lumina ei, ca o înscenare teatrală, se difuza pe câmpul vast, undeva în fund rulau munţii, ca un orizont lichid, prin faţa geamului alergau spinări şi cocoaşe, vârfuri, conuri înclinate, forme vii ce se răsuceau încet, mişcate de vântul fals, de tunelul acela de aer creat de tren. O aştepta. Ştia că ea nu va întârzia mult, în astfel de momente nu numai contrazicerea, dar chiar şi fuga o scotea din sărite. O dată, când el, jignit, se abţinuse să-i răspundă şi, la o nouă violenţă verbală a ei, vru să părăsească încăperea, ea se repezise după el şi îl lovise cu pumnul în spate. Una din scenele lor rare de violenţă, de violenţă fizică, violenţele ei verbale şi, mai mult decât atât, violenţele ei de *stare*, de *animozitate* erau mai înfricoşătoare, mai neliniştitoare. El era mai puternic, el o ştia, şi ea la fel, şi tocmai de aceea, în astfel de clipe, era mai slab. Dar această slăbiciunetărie o irita, ciudat, pe ea, ducând-o uneori la forme paroxistice, când, fără să-l atingă, fără să-l privească măcar, îl ura. Ura ei el o suporta dificil, era incapabil să-i răspundă cu aceeaşi ură, deşi îşi dădea perfect cont că aici nu era un sentiment special al ei îndreptat numai împotriva lui, cauzat de-o reacţie a lui sau de existenţa lui, pur şi simplu, lângă ea, alături de ea, ci era mai mult, o *calitate* a firii ei, o ardere care o depăşea pe ea însăşi, o bolboroseală a magmei puternicii ei personalităţi, a calităţilor ei incisive, şi astfel plătea ea, şi el împreună cu ea, ca iubit al ei, existenţa ei, preţioasă.

Ea veni, într-adevăr, el auzi uşa compartimentului glisând, apoi o simţi lângă el, la fereastră, vibrând de enervare, de furie rece. Stătură astfel câteva minute. El

închise geamul, din politeţe, ea se stăpâni să nu vorbească, dar nu ca să-l menajeze, ci ca să nu se trădeze prea mult în astfel de clipe, totale. (Şi el o iubea tocmai pentru că era în stare, că îşi provoca ei însăşi astfel de stări totale, momente în care ceda propriului ei instinct de conservare, şi ce putea fi mai nobil decât asta? Mai nobil şi, evident, mai distrugător?!)

— Ticălosule! Laşule! şopti ea încet, parcă gânditoare.

Acum şi el dădu din umeri. Furia ei spontană, fără un mobil aparent, îl prinsese atât de mult în afara registrului ei, încât, de uimire sau din cu totul alte motive, îi venea să izbucnească în râs. Şi ea, bineînţeles, cu formidabila ei acuitate instinctivă, simţea acest lucru, faptul că el nu era dispus să intre în jocul ei, în violentul ei resentiment de o clipă, de-o jumătate de oră, şi, probabil, tocmai pentru aceasta, furia ei nu se stingea, violenţa ei nu se atenua, aşa cum s-ar fi întâmplat, poate, dacă el i-ar fi răspuns cu violenţă, cu o formă oarecare a violenţei, a violenţei sale. Minda ştia aceasta şi, curios, luciditatea faptului că, într-o asemenea situaţie, el ar fi trebuit „s-o ia în serios” îi mărea neutralitatea, starea de indiferenţă se accentua, de parcă el i-ar fi privit pe „cei doi”, care erau el şi ea, de undeva, de la distanţă, sau i s-ar fi povestit scena de către cineva, un prost povestitor, şi el nu era în stare să vadă decât ridicolul situaţiei, ridicolul violenţei ei, al furiei contra lui şi, într-adevăr, ce poate fi mai jignitor, mai profund umilitor pentru un om, pentru o *femeie*, decât să râzi (sau să-ţi ascunşi râsul) de ura ei?

— Laşule! şopti ea încă o dată, în balansul vagonului, şi el, ca un stupid mecanism, dădu încă o dată din umeri.

Din nou trecură, după un alb, sclipitor drumeag de ţară, atât de atrăgător, spinări şi conuri, un canton părăsit, o mică gară undeva, în fund, ascuns de copaci, un sat

previzibil, apoi, brusc, o coastă de deal surpată, pe care lumina lunii, de dincolo, se răsfrângea mat, sexual, ceva neterestru, lunar şi neliniştitor.

„… Totdeauna mi-a plăcut să stau pe culoar, gândi el, noaptea, când compartimentele sunt goale sau se-doarme, ce bine e să stai pe culoar, la o fereastră pe jumătate deschisă, şi să te gândeşti la ţigara pe care încă o amâni. De ce îmi place, de fapt, senzaţia aceasta? Probabil pentru că nu am mai călătorit de mult cu trenul său, şi mai probabil, pentru că se asociază cu ceva din copilărie, din adolescenţă. Vagoanele acelea de pe linii vicinale, pe două osii, staţia Gătaia, Berzovia, unde se schimbă trenul, Comorâşte, Cacova… dar nu, Cacova vine cu mult mai târziu, e înecată încă undeva, la dracu', nici nu există de fapt. Trenurile acelea de după război, în «bou-vagon», şi-apoi… da-da, fata aceea, domnişoara sau fata, nu ştiu… stăteau amândoi striviţi, minunat-striviţi între nişte saci, pe platforma vagonului, în jur mai erau voci, capete aprinse de ţigară, şi am avut, da-da, fantastic, mi-aduc aminte, am avut curajul s-o prind de mână şi am ţinut-o aşa, câteva ore, până a început să se lumineze şi ea şi-a retras mâna, din teamă sau plictiseală, din oboseală, probabil, da-da, căci a adormit şi eu o priveam… mâna aceea îngustă, umedă, rece, care atârna din întuneric… unde mai era o astfel de mână?! Aha, da, cu Thérèsetante, sora mai tânără a mamei, cu care am călătorit în noaptea aceea la… stăteam pe băncile acelea rigide, de lemn, ce bănci moi îşi lângă ea, nu ştiu cum dracu'\ a apărut unul, înalt, negricios, suspect de amabil, cu ea, bineînţeles, şi eu am simţit, imediat am simţit, cu mult înaintea ei, că el se face forte ca să… că amabilitatea lui de ofiţer în civil… de unde ştiu asta? A spus-o el, mi se pare, dimineaţa, parcă, altfel… Panait, căpitan sau maior sau locotenent, la dracu1… şi ea a roşit şi mi-a făcut mie un semn din umeri,

pentru că, ea simţea asta, eu mă gândeam la bărbatul ei, la unchiul-Tavi, şi eram alarmat, dar… ce făcuseră… ei? El o ţinuse toată noaptea de mână, se vedea asta când fulgera câte un chibrit al ţăranilor din preajmă, o ţinuse de mână şi dispăruse apoi, undeva, pe unul din peroanele acelea numeroase, mici, pline de saci, ţipete, impiegaţi de mişcare care discutau familiar cu pasagerii încărcaţi de baloturi, valize de lemn sau din răchită… unde sunt valizele acelea din răchită, cum mai e posibil să călătorim fără ele?!… Ce paznic grozav eram atunci, şi pe bunică-mea, care la 70 de ani călătorea încă marţial, o suspectam că, nu-i aşa, cu unul din ţăranii aceia suspect de amabili… de ce sunt toţi bărbaţii suspect de amabili cu femeile de orice vârstă?! Sau când treceam frontiera, cum spunea ea, bunică-mea, încă atât de tânără, soldaţilor, grănicerilor: «Camarade! Poftim, camarade!» şi le dădea nişte pachete de ţigări «Plugar» sau «Naţionale» sau, când ne întorceam, la fel: «Camarade! Poftim, camarade!» şi acum erau «Drina» şi «Morava». Ea era camaradă cu ei!… Da-da, probabil că era, de vreme ce li se adresa astfel, şi ei nu dădeau niciun semn… Trecerile de graniţă, în căruţă, pe drumul acela pietruit care urca încet, spălat de ape, pietrişul… nu – nu, nu era pietriş, ci pietrele acelea albe, gălbui, roşietice, atât de curate, de sclipitoare, care anunţau totdeauna graniţa pentru mine, că urma «dincolo»-ul, cealaltă bunică, cu casa ei mare, cu prăvălia ei cu mult mai misterioasă decât prăvălia celeilalte, din România, pivniţa de sub prăvălie, unde se cobora printr-un chepeng chiar din prăvălie, un chepeng de lemn şi o scară de lemn ce miroseau, ambele, a petrol, butoaiele mari, de vin, înalte până la tavan, era parcă şi un butoi de sticlă acolo?… Da-da, parcă era şi un butoi de sticlă… Dar ce legătură au căruţele, căruţa aceea care ne ducea peste graniţă, cu trenurile?… Să reiau: drumul şerpuit, abrupt,

care urca spre frontieră, pietrele albe, de cremene, roşietice, gălbui, ce râdeau cu veselie pentru că, ştiau şi ele, se apropie… da-da, deci, iată, aici e o cotitură a drumului, în dreapta sunt pietricelele, în stânga drumul e spălat uşor de apă, roata din stânga scapă, caii se încordează, se umflă în hamuri… da-da! Sunt caii negri, ai lui Birtaşu, superbii lui cai negri, el, care nu făcea niciodată cărăuşie, dar, pentru că avea datorii la prăvălie, accepta, furios şi înjurând mereu, să ne ducă să ne treacă graniţa! Caii se apleacă înainte, Birtaşu roteşte biciul peste ei, roata din stânga scapă mereu, caii aceia negri, lucioşi, se umflă în hamuri, bunica mea îmi zâmbeşte, mă întreabă dacă nu mi-e foame, are nişte biscuiţi… stai-stai, da, ea stătea în spate, acoperită cu o pătură peste picioare, eu în faţă, pe *sitz*-ul acela din scândură de lemn ce se clatină pe nişte arcuri spirale, de fier, şezut făcut de Birtaşu, cu siguranţă, eu stăteam lângă el în speranţa, evident, că el îmi va lăsa frâiele, ceea ce nu se întâmpla cu el însă niciodată, caii lui erau cu mult prea scumpi, şi atunci eu întorceam din când în când capul spre ea, uneori, da-da, uneori, când mânam în mers, când ea desfăşura şerveţelul acela de damasc cu pâine, ardei verzi, roşii, salam, o jumătate rece de pui, eu trebuia să mă aşez cu faţa spre ea, cu spatele la cai şi să… să mănânc repede, cât mai repede, ca să… poate, cine ştie, el se va plictisi, va obosi să vorbească mereu peste umăr cu ea, cu care avea atâtea interese împreună, şi îmi va spune… bineînţeles, cârpănosul ăsta de Birtaşu nu se plictisea sau nu obosea niciodată să întoarcă capul peste umăr, îşi iubea caii lui nenorociţi mai mult decât femeia şi părinţii lui la un loc şi… ce grozav ar fi fost să-mi dea frâiele, măcar aşa, o jumătate de ceas, după ce trecuserăm frontiera şi drumul era liniştit, neaccidentat… ce fericit aş fi fost, aş fi încercat o senzaţie pe care n-o voi trăi niciodată, chiar dacă aş

conduce acum un Ferarri sau un Bugatti 1500… o senzaţie, o fericire pe care am pierdut-o pentru totdeauna!… Asta e sigur!… Uite, Leininger, când ne întorceam, îmi dădea totdeauna, sau aproape totdeauna, hăţurile şi tăifăsuia liniştit cu ea… cu una din ele, cele care mă însoţeau, şi eu trăgeam de benzile acelea de piele, le simt şi acum în mână, benzile acelea duble, negre, şi eu cârmeam la stânga sau la dreapta, cu mult mai mult decât era nevoie, ca să arăt şi cailor, tâmpiţilor, că, deşi ştiau drumul la fel de bine ca mine, eu poate, cine ştie, voiam la stânga, şi nu la… da-da, Leininger, care a fost împuşcat de un partizan pentru că lucrase la el un sârb, un servitor sârb, un prizonier sârb, aşa cum li se dăduse ţăranilor nemţi, de acolo, câte un sârb, să-i slugărească, şi acesta, sârbul, se pare că s-a plâns partizanilor că Leininger îi dăduse o palmă, îl bătuse, sau aşa ceva! Putea să fi fost adevărat sau nu, el a fost împuşcat, dar asta am aflat-o când bietul Leininger-baci era de mult putred, cine ştie unde, acolo unde îi aruncaseră stârvul… Să mai încerc o dată: deci, o cotitură în pantă, caii se opintesc mult înainte, ştreangurile lor sunt întinse ca nişte corzi care zbârnâie, roata din stânga… da-da, roata din stânga… da-da, roata din stânga alunecă în loc, scapă, pietricelele acelea… de cremene albă, gălbuie, spălate de ploaie… nimic, nimic, am stors totul, de-aici nu mai iese nimic! El se apără, trecutul meu nenorocit, se apără şi de mine, bineînţeles, poate altă dată, dacă reiau… roata aceea care scapă, fracţiunea aceea de clipă când căruţa s-ar putea răsturna… Nu-nu, aşa ceva n-ar fi fost posibil, unde să se răstoarne? Drumul era prea strâmt, de-o parte şi de alta tăiat în munte, vegetaţie, tufe şi copăcei de măgrin… cum i se spune la măgrin?!…

…Să mă afund acolo, în amănuntele acelea, singura şansă e ca detaliile să fie cât mai… cât mai amănunţite, cât

mai mărunte, cât mai insignifiante! Acolo, în pietricelele acelea mărunte, în roata, o clipă, o jumătate de clipă, suspendată, caii aceia umflaţi cu crupele sclipind de sudoare… acolo e adevărul, cât mai adânc, în interstiţiile acelea… în interstiţiile acelea de timp… *întreţimp*, în spaţiile acelea, biliardele, dintre timp! Să mă strecor, să mă subţiez, să încerc încă şi încă o dată să mă retrag, să mă fac că renunţ, că mă întorc, că plec, că mă depărtez, şi-apoi… să-l mint, să-l înşel, să fiu viclean cu el… cu propriul meu trecut, cu ceea ce mi se pare… da, cu ceea ce cred, prosteşte, că sunt chiar eu însumi… unde, unde dracu' sunt eu însumi? Unde, la dracu'\ în paştele mă-sii e acest eu însumi? Există aşa ceva? Nu e cumva o invenţie a unei literate de salon, isterice, a uneia care n-a găsit destui bărbaţi ca s-o… ca s-o liniştească, s-o izbească, s-o sleiască bine, undeva, într-un şanţ, pe marginea unei mese sau într-un grajd, cum am citit, nu ştiu unde dracu', în nu ştiu ce roman distins, de analiză… da, un dos de labă peste ochi şi s-o arunci cu fesele pe marginea unui şanţ, asta îi trebuie unei sofisticate de asta care… vine cu astfel de invenţii… de… porcării… *eu însumi*] P… mă-sii şi cu eu însumi ăsta!"

Ludmila vorbea. Minda o privi, o dată, din întâmplare, aşa cum stăteau amândoi rezemaţi de bara aceea de lemn, la fereastra culoarului, şi numai atunci, văzându-i buzele mişcându-se, îşi dădu seama… ce ciudat, exact cu o noapte înainte auzise murmurul unor buze atât de asemănătoare cu cele care alături… atunci auzise murmurul doar, fără să se vadă nimic, buzele mişcându-se în faţa aceea albă, canoviană, de marmură, capul acela puţin aplecat, cu bărbia fină, spiritualizată, înecată într-o vagă pată de umbră, o mască de fildeş din care emana un murmur care invada dulce-persistent încăperea uriaşă, ce era însă o faţă, nu o mască, aceeaşi înclinare aproape a capului, lipsea însă murmurul… buzele se mişcau, fără

murmur, fără zgomot, Minda era incapabil, în afara unor cuvinte şi silabe perfect izolate, să perceapă ceva, atât de violent, de concret se mişca în el însuşi betoniera aceea a unor frânturi foarte, foarte îndepărtate… da-da, oricum, din murmurul de ieri şi mişcarea buzelor, harnică, distinctă, de acum se închega abia un singur chip, un singur şi simplu fenomen: o mască ce vorbeşte, şi masca aceasta este ea, cât efort, câtă cheltuire de imaginaţie, de frumuseţe, ca să se închege acest murmur… pe care îl auzise aseară, grav, posomorât, „străveziul Gherman”, pe care îl *vedea* el, acum, posomorâtul, nestrăveziul Minda.

— Şi-apoi… pen… e o inevi… special care ehe… subcuta… indigolevis… marmu… marmusi… re… alco… vivisecto… pancar… pancar… sept… supt… ulovi… ulovi… hiper… hiperboo… hiperboo… booo… booo… unui… uuuiw… bill… bibiblbibl… 1111… unui… sivo… sivo… într-o… într-o…; da… da… aşa… aşa… aşa… da… sss… ss… sss… sss…

Minda dădu din umeri şi refuză să mai asculte. Privi pe geam, călătoreau acum în plin peisaj muntos. Lumina lunii nu mai exista, deşi era lumină peste tot. Probabil că se ridicase, undeva, deasupra trenului şi… deodată, în geamul din faţa sa, atât de aproape de ochii săi, Minda văzu nişte litere, nişte cuvinte, apoi, brusc o întreagă frază… da-da, era o frază foarte cunoscută, fără sens, ceva foarte cunoscut, chinuitor de cunoscut, lipsit însă total de sens. El citi, aproape silabisi:

— *Sene… tei… gubin… gubin… gubin… brahir… bra…*

A, da, bineînţeles. Era: „*Sene tei gubin*, *brahir*! *u* fraza pe care o spunea în vis vocea aceea de femeie, politicos-autoritară, când grupul acela de ţărani se bulucea, în linişte, să treacă prin tinda aceea… da-da, ia stai, era şi el acolo… bineînţeles, el stătea chiar în tindă,

pe un scaun, cu cotul rezemat de ceva, în halatul ilui vişiniu, de lucru, ţăranii cu cuşmele în mâini, cu obielele lor groase, treceau prin faţa lui, nevăzându-l, aplecându-se uşor să îâu se lovească de pragul uşii… şi vocea acelei femei nevăzute, o voce clară, distinctă, cristalină, o voce de femeie cum iubea el, cum ar fi iubit el, o voce-sex, o voce-chip, o voce-fiinţă, o voce-personalitate, o voce care trăia singură, ce suna limpede, autoritar, plăcut, o voce curată, ce trăda o armonie stabilă, un echilibru senin, departe de tot ce e luş, murdar, echivoc… „*Sene tei gubin*, *brahir*! *Sene tei gubin*, *brahir*! *11*… Ce putea să însemne această frază, dacă era o frază?… Minda, surâzând peste sticla aceea groasă din faţa sa, se gândi o clipă să asculte sunetele acelea disparate, murmurul incoerent ce cădea de pe buzele ei, poate, cine ştie, ar fi auzit şi acel: „*Sene tei*…" poate vocea aceea limpede, echilibrată…

— …Eram la mare, la 2 Mai, înainte de a te cunoaşte pe tine, sătuleţul acela de lângă Mangalia, nu ştiu dacă îl ştii… eram cu *el*, era a treia vară că veneam acolo, stăteam la aceeaşi gazdă, la Dunia, pe strada Şcolii, nu era pe strada principală, era mult praf, cam departe de mare, dar ea gătea bine, era curată, deosebit de curată… în anul acela s-au nimerit acolo şi soţii Mânca, plasticieni, el era grafician şi ea… nu ştiu exact ce făcea, lucra, mi se pare, pentru Fondul Plastic, ceramică, textile, o femeie mică, grasă, cu un neg mare pe frunte, cu foarte mult gust… erau împreună cu băieţelul lor, cu Florin… îi cunoşteam de câţiva ani, pe el, pe Mânca, şi-apoi o cunoscusem şi pe ea, am fost de câteva ori la atelier, la ei, au fost şi ei în două rânduri la noi, adică la *el*, şi au mai venit câţiva colegi de-ai lui, Turcu, inginer şi el, arhitectul Mălăescu, de care ţi-am mai vorbit. Ei, soţii Mânca, aveau o mare admiraţie pentru *el*, şi deşi *el* era inginer şi ei artişti, s-au găsit repede, micile denivelări s-au topit foarte uşor, de la sine,

personalitatea lui, căldura, farmecul său nemaipomenit i-a sedus pur şi simplu, deşi, bineînţeles, el nu făcea nimic pentru asta… Ei veniseră acolo, la Dunia, numai pentru că noi le vorbiserăm despre ea şi că mergeam în fiecare vară acolo, şi când am ajuns noi, în a doua jumătate a lui iulie, i-am găsit acolo, erau de mai bine de o săptămână… Florin, ce avea în jur de doisprezece – treisprezece, era un băieţel foarte banal, nici urât, nici frumos, cam gălăgios, asta ne indispunea pe mine şi pe *el*, dar ce să-i faci, ne-am obişnuit, mai bine zis am… Alături, într-o curte vecină, se afla o familie de la Cluj, pe care nu o cunoşteam, o pereche frumoasă, deosebit de voaiantă, amândoi înalţi, supli, cu o fetiţă de vreo 15 ani, oameni pe care, bineînţeles, nu-i cunoşteam, dar Florin le-a povestit părinţilor lui, care ne-au spus şi nouă, apoi, că o place pe Simona, aşa o chema pe fetiţa clujenilor… Se apropiase de ea pe plajă, într-un alt grup, nu ştiu cum o cunoscuse, dar, se pare, ea nu-i acorda prea mare atenţie, normal, el era mai mic decât ea şi era, se pare, un altul, Florin ni l-a şi arătat o dată, pe care îl plăcea Simona, un băieţel deşirat, negricios, cu ochi calzi, drăguţi, care apărea totdeauna pe plajă într-o pereche de bluejeans-i pe care nu-i dădea jos niciodată, cu un lanţ gros la gât, în sfârşit, mici încurajări sentimentale, cum apar cu sutele, între adolescenţi, pe plajă… Nu ştiu ce mi-a venit, o toană, ceva deplasat probabil, pentru că *el*, deşi n-a spus un cuvânt, n-a fost prea încântat, m-am apucat să-l ajut pe Florin, care părea foarte nenorocit că Simona nu-i prea dă atenţie, şi am început să-l învăţ ce să facă… ba, m-am apucat şi am făcut şi cunoştinţa clujenilor, erau o familie de medici, i-am chemat la noi în curte, bineînţeles totul numai pentru Florin, ca să vină şi ea, să fie împreună, deşi codoşitul meu se pare că n-a dat prea mari rezultate… Simona era ceva foarte graţios şi subţire, avea nişte ochi alungiţi, pometii puţin ieşiţi, ceva foarte

reuşit, dar era cam seacă, mecanică, graţiile şi gesturile ei erau nu ştiu cum, cam stereotipe, când îşi lovea palmele sau se atingea de ceva, de-un obiect, suna cumva neplăcut… Eu, cu încăpăţânarea mea idioată, nu m-am dat însă bătută, deşi Florin însuşi părea deja puţin decepţionat, dar am vrut să-mi încerc puterea şi, în ciuda fetiţei aceleia năzuroase şi băieţelului deja plictisit, să-i fac să se apropie, să-i fac să creadă că ţin unul la altul. Am început, astfel, să-mi pierd timpul cu acest gând prostesc, cum ţi-am spus, îi luam pe amândoi, mă plimbam împreună cu ei, dimineaţa devreme, pe plajă, culegeam scoici împreună. Simona începuse să se ataşeze de mine, deşi pe mine mă enervau din ce în ce mai mult graţiile ei false, provinciale, lipsa ei de feminitate deja evidentă… întrebările ei prosteşti, sâcâitoare, felul în care se lipea de mine, brutalitatea, grosolănia, aproape, cu care îl trata pe bietul Florin, căruia, deşi un băieţel de-o sensibilitate medie, complet nesofisticat, era să-i dea lacrimile în vreo două rânduri. Atunci, nu ştiu cum s-a făcut, dar, de comun acord, am început s-o luăm tot mai rar cu noi pe Simona şi am început să culegem scoici doar noi doi, împreună… Mă bucura începutul de indiferenţă a lui faţă de ea, uitarea lui, chiar şi conversaţia lui începu să devină tot mai inteligentă, mai detaşată de automatismele enervante, până la urmă, ale limbajului vârstei sale… ale colegilor şi prietenilor săi de pe plajă, de aceeaşi vârstă… Dimineaţa ne plimbam împreună, aproape o oră, de la opt până la nouă, când venea *el*, şi pe Florin îl trimiteam acasă, să ia micul dejun, apoi, seara, împreună cu părinţii săi, cu Mâncăieştii, cu *el* şi cu vreuna din prietenele sau prietenii noştri, aflaţi în staţiune, stăteam până târziu, în jur de zece, în jurul mesei aceleia din curte, acoperită cu tablă, sub umbrarul de viţă-de-vie, cum se găsesc aproape în fiecare curte… Eram nici de zece zile acolo, întreaga

istorie cu Simona, care ne amuzase grozav, pe noi şi pe părinţii lui, aproape uitată, când am observat cu toţii ceva nemaipomenit de caraghios: junele Florin dădea toate semnele absolut clare, de neconfundat, ale unui amor, încă incipient, dar evident, faţă de… mine! Se înamorase de… mine, sau era pe cale să se înamoreze! închipuieşte-ţi! Nu ne venea să credem, apoi am început să râdem, era într-adevăr ceva din cale-afară de caraghios, ne pregăteam, ca şi în povestea cu Simonamicuţa Simona, să ne distrăm bine, când însă Florin începu… nu ştiu cum să-ţi spun, să se îndrăgostească de-a binelea, el, un băieţel atât de vesel, de sănătos, de echilibrat, un ins perfect mediu, mediocru în sensul bun al cuvântului, se făcu palid, nu mai voia să mănânce, nu mai vorbea cu maică-sa aproape deloc, numai în monosilabe, în plimbările noastre de dimineaţă începu să mă privească în ochi, odată mi-a luat mâna şi a început să mă mângâie, încât am izbucnit în râs… iar pe *el* nu putea să-l sufere, începu să se uite la el cu nişte ochi!… apoi nu-l mai privea deloc, cu ostentaţie, începu să fie nepoliticos, să nu-l mai salute… mă căuta tot timpul, dimineaţa, iar când venea *el*, cu beţele şi lucrurile de plajă, nu mai voia să se întoarcă acasă, la părinţii săi, după prânz se instala pe un scaun, în faţa uşii noastre deschise, mascată doar de-o perdea de tifon, şi se prefăcea că citeşte un ziar pe care-l foşnea cu multă agresivitate, apoi nu mai citea, mai bine zis nu se mai prefăcea deloc că citeşte, ci se instala pur şi simplu şi… nu-ţi mai spun, părinţii lui începură să dea semne de nerăbdare, de nemulţumire, încă ascunse, chiar şi *el*… deşi se prefăcea indiferent, amuzat, simţeam că se întunecă, abia simţit, pielea feţei sale se întuneca uşor, un semn pe care eu îl descifram foarte bine, deşi, nu-i aşa, totul era de-un ridicol perfect!… La un moment dat, deşi mi se părea pur şi simplu caraghios, am întrerupt plimbările noastre în doi, de

dimineaţă, aşa-zisul „cules-descoici”, iar seara ieşeam în sat, undeva, la cârciumă, la prietenii noştri, sau ne plimbam pe şosea, spre Vama Veche, făcându-ne un program separat de familia Manca… Acum însă au început problemele, tragedia, deşi… totul era nemaipomenit de caraghios! Absolut caraghios!… După masă, între două şi patru, noi obişnuiam să ne odihnim, deşi dormeam arareori… făceam dragoste, oho, în materia asta *el* era formidabil! Da, aşa era, cu soarele acela torid înmagazinat, cu trupurile noastre ce ardeau aerul din jur, ne iubeam ore întregi, până la o totală epuizare, până la sufocare, la demenţă, uneori nu mai puteam să legăm două cuvinte, alteori, ciudat, năuciţi, izbucneam în râs, dar, sleiţi, abia puteam să facem asta, să râdem adică, şi era un fel de ha-ha-ha cu pauze tot mai lungi între fiecare sunet… Şi el, Florin, stătea dincolo de uşă, o dată a bătut chiar în uşă, apoi, cum nu primea niciun semn, închipuie-ţi, nici nu-l auziserăm, a bătut încă o dată, cu pumnul acum, şi *el* a ieşit afară şi i-a spus ceva, nu ştiu ce, cu vocea joasă, stăpânită, dar după chipul cu care s-a întors apoi în cameră, trebuie că fusese ceva foarte dur şi nemilos… cu acelaşi chip, apoi, el s-a apropiat din nou de mine şi, comic, absolut comic, mi se părea că întreruperea aceea de adineauri… pumnul acela în uşă, prezenţa băieţelului de dincolo, parcă… nu ştiu cum să-ţi spun, îl întărâtaseră mai mult, era, evident, un fel de… un fel de excitaţie, de parcă… da, de parcă gelozia acea, absurdă, fără scop, nebărbătească, a celuilalt… a adolescentului care nici nu era încă adolescent, l-ar fi… stimulat, l-ar fi împins să… eu râdeam, bineînţeles, faţa lui era însă cu o nuanţă mai întunecată ca de obicei, şi, deşi el îi dădea şi dăduse foarte mică importanţă lui Florin şi nazurilor sale, acum, o ştiam asta cu siguranţă, acum, prezenţa lui, a celuilalt, era în el mai mult decât o mărturisea… din ce în ce mai mult… Ce

copilăroşi, ce absurzi sunt bărbaţii!… îmi venea să mor de râs, epuizată, lichefiată de acele după-amiezi ale lui, ale noastre, din ce în ce mai nebune, mai iraţionale, râdeam chiar, deşi era şi ceva straniu, nu ştiu cum… ceva comic şi straniu, în acelaşi timp, lupta şi epuizarea aceea a noastră, şi dincolo, silueta aceea subţire, nătângă, care îl ura pe el… apoi şi pe mine, deşi eu…

Soţii Mânca începură să se îngrijoreze în mod serios, tinerelul lor nu mai mânca aproape deloc, nu mai ieşea pe plajă şi, de unde la început nu se dădea dus din curte, de la uşa noastră mai ales, încât trebuia, literalmente, să ne ascundem de el, începu să hoinărească prin sat, apoi pe plajă, de-a lungul ţărmului, într-o zi, o zi întreagă, lipsi de acasă şi apăru de-abia seara, când toată lumea era panicată şi începuserăm să ne gândim la prăpăstii… Apăru seara târziu, cu un soi de veselie, şi se constată foarte repede că băuse… Eu, deşi îl simpatizasem la început, nu mai puteam să-l văd, acum erceva, nu ştiu ce, care-mi întorcea capul când treceam pe lângă el, deşi, în rarele momente când îl mai vedeam, acum, pentru că părinţii îl luaseră din scurt şi nu-l mai lăsau o clipă singur, mă privea cu un fel „de ochi blegi şi lihniţi, ca ai unui câine bolnav, câinii aceia care suferă de jeg, da, sărmanul băieţel, atât de sănătos şi senin, aproape banal, cu nici două săptămâni înainte, suferea acum de un fel de jeg, ceva ce-mi făcea de-a dreptul… silă! *Elmsă* nu comentă în niciun fel istoria, părea că nici nu-l mai vede, cu părinţii lui abia se mai saluta – îi erau caracteristice astfel de eclipse, de răceli bruşte, totul însă fără nicio grosolănie, cu un tact perfect, bărbătesc –, doar, cum îţi spuneam, pielea feţei sale prinse o culoare parcă mai închisă, vorbea mai puţin, el care oricum nu era un vorbăreţ, nu mai avea chef de lume, nici de propriii săi prieteni, şi stătea mereu cu mine, mă copleşea cu prezenţa afectuozităţii sale, dacă pot să mă

exprim astfel… iar când ne iubeam, era ceva… era ceva absolut fioros! întunecat, inepuizabil, mă urmărea ca pe un fel de halucinaţie carnală, îi dispăruse total acea veselie care irupea din el în clipele cele mai… da, devenise încordat, întunecat, mă iubea cu o gravitate care mă încânta, mă ameţea, dar mă şi speria puţin… oh, după-amiezile acelea! Te rog să mă ierţi că-ţi vorbesc despre aceste lucruri, nu ştiu ce mi-a venit, dar…

Oricum, dacă într-o bună zi familia Manca n-ar fi dispărut, plecând acasă, Ia Bucureşti, ne-am fi mutat noi, desigur, pentru că… nu ştiu cum să spun, băieţelul acela, Florin, devenise cu totul, în ultimele zile mai ales, cu totul… ca o moluscă, slăbise, într-o noapte fugise din nou de-acasă şi a fost căutat cu miliţia, tuturor ne-a fost frică să nu înceapă… să nu facă vreo prostie, un act ireparabil! îl căutase, în ziua aceea, chiar şi Simona, împreună cu prietenii ei, întreaga plajă se alarmase… chiar şi eu, sau mai ales eu, care eram într-un fel de vină, dar… cine putea să-şi imagineze că dintr-o…

În sfârşit, el a dispărut, familia Manca a plecat în pripă la Bucureşti, cu aproape o lună mai devreme decât îşi programaseră, iar noi… noi am rămas, în sfârşit, singuri… întreaga lună august, numai noi doi, am refuzat să mai vedem pe cineva, după-amiezile nici nu mai ieşeam pe plajă, uitasem aproape că… oho, ne-am hrănit grozav din carnea acelui puber… din carnea geloziei sale smintite, ridicole, bolnăvicioase! Ne-am hrănit, ne-am înfruptat chiar, aşa cum mănâncă sălbaticii, fără nicio autosupraveghere, cu mâinile goale, cu sângele scurgându-ni-se pe degete, pe încheieturi, nesătui, primitivi, deodată primitivi şi superbi, o vitalitate ciudată se vărsase în noi, de nu ştiu unde, da, întreaga lună august şi toată toamna, la Bucureşti, până în iarnă, târziu…

…*Sene teigubin… brabir… serie tei… gubin… gubin…*

cu… gub… gubin… serie… sen… brah… bir… birbr… birbra… seneb… se-se-se-se… sss… sss…

Capitolul VIII

— …Azi n-am să scot o vorbă… spuse Ceea. Ai mai slăbit.

— Am slăbit?!… Ţi se pare. Ce se aude cu locuinţa, cu repartiţia?…

— Merge bine, merge strună. Trebuie să fiu vineri dimineaţa, la şapte şi jumătate, la tovarăşul Mihăilescu. La şapte şi jumătate, pentru că la opt pleacă pe teren.

— Mai bine du-te la şapte, să nu plece cumva pe teren chiar la şapte şi jumătate.

— Ai dreptate. Văd că ai destul simţ practic.

— La asta ne pricepem cu toţii. La spaţiul locativ, vreau să zic, la materia asta… la disciplina asta…

— Cum a fost la Sebeş?

— Banal. M-am dus inutil. Aş fi putut rezolva şi de-aici, cu un telefon.

— I-au dat drumul?

— Da, ieri-dimineaţă. Trebuia luni, dar nu ştiu ce a survenit şi… dar e bine şi-aşa, familia e mulţumită!

— Familia?! spuse Ceea şi râse.

— Familia! De-abia acum, cu ocazia asta, am cunoscut întreaga familie. Poate, cine ştie, rostul călătoriei rezida tocmai în asta. Ce vanitoşi suntem, ne închipuim mereu că noi fixăm scopurile, că atunci când întreprindem ceva, avem în acelaşi timp şi…

— Ia uite, spuse Ceea, persiflând leneş, asta e ceva nou la tine… un fel de fatalism, mai mult chiar, o…

— …Nu o, ci *un* început de religie! râse Minda, bine dispus.

Ceea îl privi o clipă cu atenţie; uşoare, abia vizibile cearcăne i se desenau doctorului sub ochi. O simplă oboseală, probabil, drumul, lucrul la catedră, la clinică, ce

trebuia recuperat... literatura din urmă ce trebuia citită, revistele, la capitolul acesta Minda era inflexibil, dacă nu citea două sau trei zile, stătea apoi câteva nopţi până dimineaţa, „recuperând”, un fel de pariu complicat cu el însuşi, ce dura, se pare, încă din anii studenţiei şi de mai înainte încă.

— Sabina e bine? întrebă doctorul. E restabilită?

— Da-da, răspunse gânditor celălalt. E bine. Bătrâna are ceva acum. Spondiloza ei veche, combinată şi cu nişte varice... în sfârşit...

— Varice avem cu toţii! râse Minda.

— Da?... Şi reumatism nu?

— Reumatism nu chiar toţi! Varice însă, toţi, absolut toţi!

— Mă bucură! spuse Ceea, înaintând, cu mersul său unic, întreg trupul său subţire era ca o umbră verticală. Şi... cum e familia de la Sebeş? întrebă Laurenţiu, după o lungă pauză.

— Ce anume?

— Vorbeai de familia de la Sebeş. Cum e?

— Bine sănătoasă. Am acum un socru celebru. Cel puţin la Sebeş. Şi... mai am încă unul, se pare, mai puţin celebru. Soacră-mea, ca de obicei: fantastică! Abia aştept să mă însor! şi doctorul îşi frecă mâinile, cu o ciudată satisfacţie, un gest rar întâlnit la fel. Ştii că, spuse Minda, exerciţiile tale cu trecutul m-au... stimulat şi pe mine.

— Cum aşa?

— Habar n-am! M-am pomenit încercând să... am început să te înţeleg: ai nevoie de un mediu solicitant, cum îi spun eu. De cineva sau de ceva care te poate tensiona. Numai sub o anume tensiune străbate lichidul acela... ţâşneşte cumva jetul acela sau cum dracu’\... am avut şi eu, pe drum, la întoarcere, un astfel de mediu solicitant... poate, „iară mă întorc şi zic”, de asta am şi făcut drumul...

— …Ca să te întorci! pufni în râs Laurenţiu.

— Da-da, afirmă Minda, privindu-l cu gravitate, a trebuit să mă ascund, să mă strecor undeva şi… am început să mă joc, să… probabil aşa încep viciile!

— Viciile măruntei

— Bineînţeles, bineînţeles! Ce ciudat: acolo, totul e viu… puţin dacă „îl” atingi, cu penseta… mişcă, ca o amoebă, ca o actinie… o actinie de asta am atins şi eu şi a fost ceva, nu ştiu cum să-ţi spun, fascinant şi scârbos în acelaşi timp… aşa cum, înotând în mare, atingi cu braţul, cu piciorul, cu pieptul o meduză, una din acelea mari, vâscoase, mov, roz-murdar sau cristaline… Uneori, dacă ai noroc, rămâi cu un fel de urzicătură, o senzaţie ce devine evidentă abia după ce ieşi din apă, şi trece rapid… Meduze, cu senzaţia lor cu tot, sunt şi visele!

— Ai o fază melancolică az>, doctore spuse celălalt, rânjind.

— Persistenţa visului, m-am gândit de multe ori, e ca un fel de urzicătură de asta… într-o vreme am citit câteva lucruri despre vis, texte onirice, Freud, Jung, Mircea Eliade chiar, deşi la el… e ceva destul de legat de meseria mea… nu vreau să mă scuz, dar un internist care rămâne un simplu factolog, un detectiv de viscere, riscă să… în definitiv, plutim cu toţii într-o plasmă şi, dincolo de funcţia de dejecţie psihică, a toxicităţii psihice, visul, cred eu, e o existenţă posibilă… în orice caz, cu mult mai mult, calitativ mai mult, în primul rând, decât o simplă scurtcircuitare a unor centri disparaţi sau nu, o inhibiţie proastă, netotală, o repetare mecanică, parţială a unor automatisme de reacţie, de stare… ai observat, visul e o formă a contemplării, cel puţin pentru mine. A trecutului, bineînţeles. Un pretext excelent să faci acel exerciţiu pe care, ţi-am spus, l-am făcut în tren, la întoarcere… un exerciţiu pe care, am observat, tu îl faci deja foarte bine…

în acelaşi timp, o existenţă paralelă! Cum e arta, de exemplu, te-ai gândit? Arta nu e o existenţă posibilă...?! Există motive, acţiuni, personaje care revin în visele mele ani la rândul... fraze chiar... eu nu sunt decât o legătură între ele, între aceste motive, reflexe de existenţă reale, personaje... cum spuneai tu, amintind de legătura pe care o făceai, semiinvoluntar, între Pitina şi Guga sau Dona şi... prietenul ăla care...

— Lepădatu...

— Visul, visul meu, cel puţin, e chiar mai complicat, de multe ori, decât existenţa. Ideea de fatalitate, de exemplu, apare mai clară, mai pregnantă; în vis... eşti proiectat, pur şi simplu, într-o stare, într-un ţesut epic, între nişte... fiinţe şi trebuie să reacţionezi! Viaţa falsifică puţin lucrurile, aparenţele, mai bine zis... viaţa, sau ceea ce numim astfel, te lasă să crezi în propria-ţi iniţiativă, într-o anume cauzalitate, într-o anume, destul de precisă, previzibilă legitate fizică, chiar şi psihică sau morală... visul însă e mai franc, mai „didactic", aş spune (ştii că mie îmi place cuvântul „didactic" şi îl folosesc totdeauna cu un sens pozitiv, meditez adeseori ore întregi numai la acest cuvânt), în sensul că el, visul adică, ne „învaţă" mai bine, mai „repede", un adevăr simplu, profund, care, adeseori, în barocul întâmplărilor existenţei, se pierde, apare doar parţial, calomniat, falsificat chiar şi cu o nuanţă... deci: falsificat! O existenţă posibilă... mai mult chiar, o existenţă paralelă, ca şi arta, ca unele forme ale artei. Imaginează-ţi trei trenuri paralele: existenţa reală, visul şi arta... dar asta e o comparaţie proastă, neîndemânatică... în orice caz, reţine ceea ce ţi-am spus: eu am motive, personaje care revin cu regularitate, o dată la trei nopţi (eu visez în fiecare noapte, coerent, totul perfect recuperabil a doua zi) e cineva, de exemplu, o fiinţă apropiată, mort cu un deceniu în urmă, pe care-l visez de zece ani, cu o

persistenţă bolnăvicioasă, o dată la patru sau cinci vise, şi asta de zece ani… am început să mă gândesc, absurd, la o formă de comunicare posibilă între mine şi… şi ce? Şi cine?… Oricum, spuse, râzând uşor, privind stingherit în pământ, Minda, dacă „cineva” sau „ceva” ar vrea să intre „în contact” cu noi, calea cea mai rapidă, singura de fapt, ar fi aceea, în momentul acestei inhibiţii totale, sau aproape totale, corticale, când toţi centrii nervoşi, nevegetativi, i-ar sta la dispoziţie, ha, ha!… Prostii, prostii, bineînţeles, speculaţii de mâna a doua, nu asta mă interesează…

— Eu visez rar… spuse Ceea, şi, de cele mai multe ori, nu-mi amintesc sau îmi amintesc prost…

— Rememorarea visului e un exerciţiu ce trebuie învăţat, se câştigă greu, în ani de zile… ca şi plăcerea acestui exerciţiu, a acestei rememorări, a acestei „repovestiri” ţie însuţi a… Minda zâmbea mereu, stingherit de enormităţile pe care le debita, el, un ins cu preocupări atât de pozitive, dar lângă Ceea putea face asta, era unul din simbolurile prieteniei lor. De altfel, tu nu ai nevoie să-ţi rememorezi visele, ceea ce mi-ai spus mie, în vreo două rânduri, toate astea în legătură cu Pitina şi celelalte, sunt, de fapt, rememorări, repovestiri ale unui… vis…?! Să-i spunem astfel?… şi Minda îl privi, pe celălalt râzând.

— Dacă vrei… spuse Laurenţiu, dând din umeri.

— Evident… din punctul meu de vedere, cel puţin… din punctul de vedere al acestei după-amiezi, ha, ha!… dă-mi voie să cred acest lucru, dă-mi voie…

Ceea ridică din nou din umeri.

— Nu-nu, insistă Minda, e foarte important!… Tu ai afirmat de câteva ori că tot ce-ai spus e fals, că întreaga ta… confesiune e falsă, n-ai trăit-o niciodată, deci… ai visat-o! Iartă-mă, iartă-mă! adăugă repede doctorul, văzând că celălalt vrea să-l întrerupă. Dă-mi voie să cred

eu astfel… cu ce te supără, în ce măsură te-ar putea deranja punctul meu de vedere, cum ţi-am mai spus, ha, ha, punctul de vedere al acestei după-amiezi? Nu, eu nu cred, cum spunea Eminescu, că: „Un vis al morţii eterne e viaţa lumii întregi”, şi toate speculaţiile pe această temă… nu, eu nu cred, pentru că vorbim despre asta, că viaţa ta, a mea, lumea obiectivă şi sensibilă e o proiecţie de vis, e o formă a unei stări onirice, bla-bla, bla-bla… nu, bineînţeles că nu! Dar ceea ce spui tu, clipa în care vorbeşti, ca şi starea pe care am simţit-o eu în tren, clipa aceea, tipul ei de tensiune, de reveniri, de refacere a unui motiv, cu toate implicaţiile sale, epico-emotive, acele rotunjiri, ezitări, reveniri… momentele acelea de emoţie, când tresare „ceva” acolo, în amorful acela care vegetase decenii… nu – nu, iartă-mă, dă-mi voie, nu fac aici parafraze freudiste… eu nu cred în terapeutica visului etc., etc., dar… în sfârşit, prostii, prostii, să vorbim despre altceva, nu ştiu ce dracu’ mi-a venit şi…

— …De ce? făcu, după o pauză, Ceea. E foarte interesant…

— Da?… spuse Minda cu o inflexiune atât de puerilă, de dezarmantă în voce, încât, o clipă, se priviră amândoi zâmbind, recunoscându-se. Visul, spuse Minda, nu e o formă, o idee a trăirii în trecut? A cultului trecutului? Ce căutăm noi *acolo*? Tu ai o pornire cu totul bolnăvicioasă să alergi… acolo, să te refugiezi acolo, să fugi, cum spuneai… o veşnică fugă din… prezent, din nu ştiu ce… Eu o am într-o mult mai mică măsură decât tine… nu o am deloc, aş spune… exerciţiul acela din tren, la mine, e ceva pur întâmplător, deşi şi el a fost o fugă, o formă de a fugi dintr-un prezent… incomod! Dar e numai atât, o fugă?

— Mi se pare pur şi simplu ridicol, spuse Ceea, să te aud vorbind pe tine de trecut… de cultul trecutului!… Tu, care eşti făcut aproape în exclusivitate din… prezent…

— Nu vorbeam de mine… spuse uşor stingherit doctorul. Mie, spre deosebire de tine, nu-mi place să vorbesc despre lucruri care sunt prea apropiate de propria-mi persoană… eu…

— Da-da, întrerupse Ceea, admir asta la tine. Puterea ta de a asculta, puterea ta de a tăcea. Eu sunt, bineînţeles, un palavragiu, nu sunt şi n-am să fiu niciodată în stare să tac o zi întreagă… deşi aspir grozav la asta… Prietenul meu din liceu, Lepădatu, de care ţi-am vorbit, şi care era prieten cu mine de nevoie, pentru că egalul său, Dona, începuse să-l evite, din conformism, îmi spunea, probabil cu o reminiscenţă din acele precoce „exerciţii spirituale” pe care le făcuse, împreună cu acel grup restrâns „condus” de învăţătoarea aceea, Mia Pop, că tăcerea e o formă a ispăşirii, „cuvântul e murdar, murdăreşte”, spunea el, iar „tăcerea curăţă, tăcerea înnobilează spiritul, murdărit de cuvânt”. Nu mă interesează aplicaţiile religioase ale tăcerii, simbolurile ei, sau ordinele călugăreşti în care se aplică, dar tăcerea ca o înnobilare, ca o curăţire a murdăririi din cuvânt, asta nu ţi se pare că e ceva mai mult decât… tu care taci atât de mult?!… Atât de bine?!…

— Eu… care am început să vorbesc?!… râse Minda, bine dispus.

— Nu-nu, spuse Laurenţiu cu deplină seriozitate, într-un anume fel, tu nu vei vorbi niciodată. Sau… vei vorbi cu acţiunile tale, vei vorbi, dacă asta e posibil, cu trupul tău… cu existenţa ta! Iartă-mi bombasticismul, dar… tu ai o anumită neîndemânare verbală, un anumit fel de a fi greoi în cuvânt, care, cred eu, creează mari presiuni în interiorul fiinţei tale… La mine, cuvântul e o laşitate, e o fugă, cum îţi spuneam, eu nu cred în puterea de a comunica a limbajului… bineînţeles, se întâmplă şi asta, dar în mod secundar… sau poate nu la firi ca ale mele! Eu trişez, pur şi simplu, cu cuvântul, eu nu vreau să comunic nimănui

nimic! Eu mă ascult vorbind şi sunt uimit, de cele mai multe ori, de existenţa mea, ce prinde uneori nişte culori… eu îmi falsific nu numai trecutul, dar şi întreaga existenţă, şi acest fals, uneori făcut în grabă şi grosolan, devine realitatea, viaţa mea reală! Eu sunt dintre aceia care cred nu în obiecte, acţiuni sau sentimente! Eu cred în cuvânt, numai în cuvânt, după cum vezi, sunt un idealist înrăit, un reacţionar, ha, ha! „La început a fost Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul!” Tu n-ai să poţi niciodată înţelege asta!…

— Nu înţeleg, *commendatore*, dar ascult… Eşti de acord?!…

— Bineînţeles! Faci ce-ai chef să faci… dar curăţirea aceasta prin tăcere o simt şi eu uneori… pentru acest motiv, probabil, nici nu am uitat frazele lui Lepădatu, spuse cu douăzeci de ani în urmă. Când tac, simt un fel de purificare, de… renaştere, de înnobilare. O, dacă aş putea să tac mult, cu fălcile încleştate, cum faci tu, sau… chiar şi mai bine, mai mult! Dar eu nu pot pentru că… mă sufoc, pur şi simplu. Tu respiri prin tăcere, eu… prin vorbărie, prin cuvinte! Uite, şi acum respir. Tu ai început să spui ceva, ceva foarte interesant, despre vis şi nu mai ştiu ce încă… eu, normal, trebuia să-mi ţin încleştate fălcile, măcar o jumătate de ceas, să încerc să te ascult… Imposibil! Am şi început să sporovăiesc ceva, nici nu importă ce, când am rostit primul cuvânt habar n-aveam ce-o să urmeze… tu, dacă spui ceva, e ceva premeditat, ceva la care te-ai gândit bine şi minuţios, înainte, şi întreg acest ceva îl exprimi cât mai concis, mai esenţializat, mai „didactic”, cum spui tu, ca să te faci înţeles, să-mi comunici şi mie, dacă nu ideile tale, măcar starea ta!… Foarte frumos, ha, ha!… eu încep să vorbesc *din frică*, tăcerea prelungită, chiar când sunt singur, mă face să intru în panică! Eu vorbesc cu oricine, oricui, indiferent dacă mă

înţelege sau nu! Oricum, nu mă înţelege!

— Ce-i asta, cinism?! întrebă doctorul.

— Crezi?! Habar n-am! De altfel, ce-ţi pasă… n-ai observat, de cele. mai multe ori, în discuţiile lor alandala, dezlânate, oamenii se domină nu prin forţa raţionamentului, a evidenţei, bunului-simţ etc., ci pur şi simplu prin puterea vocii, cine ridică tonul, cine urlă mai tare a câştigat discuţia! Există foarte mulţi care au deprins viclenia aceasta simplă a unei discuţii în contradictoriu: vorbesc mai tare, pur şi simplu, şi nu se lasă întrerupţi cu niciun chip! Simplu şi teribil de eficient! Ei bine, scumpul meu, eu fac asta într-un chip superior: eu vorbesc tot timpul, ridic vocea irezistibil şi… domin fapte, obiecte, sentimente, pe mine însumi! N-ai observat, toate minunile din *Noul Testament* sunt făcute prin cuvânt, prin „ridicarea vocii?!” „Lazăre, vino afară! Ia-ţi patul tău şi umblă!”… „Porunceşte muntelui să se mişte din loc şi el se va mişca!” în general, cuvintele: „Spune!…”, „Vorbeşte!”, „Porunceşte!” apar cu regularitate atunci când e vorba de un miracol, de a „domina”, un fapt, o lege fizică. De ce era nevoie de asta? Nu se putea face totul pe tăcute?! Probabil că nu, de vreme ce… întreaga istorie a omenirii e o vorbărie infernală, oamenii vorbesc-vorbesc, fără să se oprească, fără să se poată opri, scuipându-şi maţele, sângele, rănindu-şi, ulcerându-şi gura, buzele, sufocându-se, răguşind, amuţind de-atâta vorbărie, mănâncă vorbind, iubesc vorbind, luptă vorbind, trădează, visează, tac vorbind, mor vorbind şi aşa mai departe… în orice caz, orice s-ar întâmpla, chiar dacă ar tăcea toată lumea, până la ultimul papuaş, eu voi vorbi în continuare, ha, ha! Altfel, cum m-aş convinge că sunt, că exist?! Că exist *eu*, bineînţeles, nu o oarecare fiinţă, dintr-o serie de miliarde, *eu*, *eu însumi*, numai *eu*, peste tot şi în toate, numai *eu*, ceva ce lumea a aşteptat milioane de ani ca să se nască, un

mister profund, incapabil să se înţeleagă pe sine, avid însă să se înţeleagă, să se elucideze, să se distrugă!... De ce trebuie să trec *eu* prin toate întâmplările mele, de ce trebuie să vorbesc *eu* despre ele şi despre mine, de ce mă aud numai *eu* tot timpul şi numai *eu*, de ce când e lovit sau rănit acest braţ, numai acest braţ dintre miliarde, eu tresar şi sufăr, şi această stranie coincidenţă se întâmplă de mii de ori, numai când acest braţ, această epidermă, această retină sunt atinse, ulcerate, violentate dintre milioane şi milioane, identice, numai şi numai atunci tresar *eu*, cu un reflex înfricoşător, un reflex „câştigat" de cine?!! De ce mă urmăresc peste tot când există atâtea fiinţe şi evenimente, stări şi locuri cu mult mai pasionante, mai inedite, fascinante de-a dreptul, eu nu mai scap de acest sâcâitor „eu", acest nenorocit de „eu însumi" care mi s-a lipit de coaste, mă urmăreşte, mă spionează, mă priveşte cu ochii holbaţi, ca pe cine ştie ce fenomen?! Cine e cel care mă face să vorbesc, de parcă ar trebui să „spun ceva", de-o importanţă capitală, ceva care, oricum, se va pierde în golul cosmic din urechile semenilor mei, dar care trebuie „exprimat", pentru că... da-da, pur şi simplu, pentru că adevărul trebuie spus, nu numai gândit. „... Cred, Doamne, şi *mărturisesc*", şi, cine ştie, uneori am bănuiala – dar de ce uneori?! – că adevărul e o formă goală, un simplu sunet, în care încape, poate încăpea foarte bine... ce?! Sau cine?! în care poate locui ce? Sau cine? Cine sau ce are nevoie de această formă, pe care el însuşi n-o poate crea, căci altfel de ce ar fi nevoie de atâta suferinţă, de-atâtea abjecţii pentru un simplu sunet?!... Pentru o formă oarecare, schiţată doar, care durează o parte infimă de timp?! Cine are nevoie de această formă, pe care el însuşi n-o poate crea, căci altfel de ce ar fi nevoie de atâta suferinţă, de-atâtea abjecţii pentru un simplu sunet?!... Pentru o formă oarecare, schiţată doar, care durează o parte infimă de

timp?! Cine are nevoie de mine, sau ce? De mine, chiar de *mine*, de *eu* \ Pentru că, evident, sunt necesar, teribil de necesar, de vreme ce exist, încă exist şi, ciudat, comic, nu eu sunt cel care are nevoie, în primul rând, de mine! Da-da, ai să râzi, dar… nu eu sunt cel dintâi interesat, deşi, bineînţeles, am şi eu o parte din… ha, ha! Ei, ce să mai spun, până la urmă, cârdăşia asta îmi place, mă aranjează, cum spunea o cucoană, deunăzi, pedicuristului ei, e, bineînţeles, o porcărie pe care o dau în vileag, dar, nu ştiu cum să spun… nu cu prea multă convingere, nu de două ori! O singură dată ajunge ca să-mi liniştesc conştiinţa, cu care am afacerile mele, apoi… principalul, cum spuneam, e să vorbesc mereu, fără încetare! De-asta mănânc, mă cultiv, de-asta procreez sau am procreat, de-asta mă spăl şi mă îngrijesc, de-asta te văd pe tine, sunt amabil, fermecător cât pot şi încerc să nu te supăr în ruptul capului! Ce m-aş face dacă ar trebui să vorbesc singur… cui i-aş vorbi? Cine mă ascultă dacă, să zicem, vorbesc singur? Nimeni, absolut nimeni, e o mizerie întreagă! Vorbesc şi nu mă ascultă nimeni! Vorbesc şi nu mă ascultă nimeni, absolut nimeni! Cel mai mare ghinion al vieţii mele se va întâmpla atunci când voi scăpa o silabă, un sunet, un fel de: „Î” sau „hei” sau „sooo”, „bibiblbl” sau „yuuir şi nimeni nu va… ai auzit, vreodată, doctore, precis că ai auzit sunetele pe care le scoate un oligofren! Cei mai precoce dintre copiii lumii, pentru că ei se nasc de-a gata cu ştiinţa silabelor, a sunetelor pure, a formei goale de care-ţi vorbeam în care se poate lăfăi… cine are interesul?! Când voi vorbi expresiv, coerent cu adevărat, voi vorbi ca ei, aproape ca ei… Cicero şi Cato Cenzorul sunt nişte biete calfe pe lângă… sau Demostene, care lua pietricele în gură tocmai ca să poată despărţi sunetele în silabe, şi silabele în… un nenorocit, un impostor, să nu mai aud de el!… Ce-mi pasă mie de visele tale, eu, care nu visez niciodată, şi,

dacă aş visa, când îi povestesc nevestei mele câte un vis – o dată la zece ani –, mă întreabă unde am pus restul de la reţeta pentru bronşită a fetiţei celei mai mici?! La ce bun atunci visul, dacă nu poţi să-l povesteşti cuiva? La ce bun să bei un chil de vin dacă el nu poate fi povestit… cuiva, se înţelege, numai cuiva, unei persoane respectabile! Soacră-mea, care face un borş fantastic, ai gustat şi tu, mi se pare, o dată, a încercat într-o vreme să… dar eu i-am retezat-o scurt, nu aveam niciun interes în treaba asta, cel care vorbea, cel care îndruga verzi şi uscate trebuia să fie totdeauna numai unul singur! Cel mai bun prieten al meu e un aprod, un fost aprod, de fapt, acum e la arhivă, posedă o ştiinţă fantastică: orice cuvânt, cât de lung, orice frază chiar ţi-o spune pe ioc, invers, citind literele de la coadă spre cap. Nimeni, niciodată nu l-a prins cu greşeala cea mai mică, cu ezitarea cea mai măruntă! Nabucodonosor?! Rosonodocuban! Alca-Seltzer?! Reztles-Acla! Lupta pentru pace?! Ecap urmep atpul! Difenhydramin-hydroclorid?! Dirolcordyh-nimardyhnefid! „Hai, leliţo-n deal la vie?!” – Eiv al laed noţilel iah! Ce zici? Crezi că e aşa de simplu cum pare?! Ani grei, zeci de ani i-au trebuit lui Poruţiu ca să poată învăţa şi stăpâni cum se cuvine această… retorică! Ţi se pare ceva inutil, o ştiinţă inutilă! Eşti un prost, dă-mi voie să-ţi spun că eşti un prost, doctore… habar n-ai de ce poate să însemne cu adevărat o… ştiinţă practică, profund practică! Dar, mă rog… să trecem peste asta… să trecem, să trecem… uşor, încet, cu băgare de seamă!… Să trecem simplu, să lunecăm, să vâslim, să patinăm ţinându-ne de talie, să ne rostogolim, să ne dăm de-a berbeleacul, oricum, numai să trecem… cu toată discreţia posibilă… cu toată delicateţea, cum spunea cofetarul în timp ce aranja vitrina…

…Şi astfel am ajuns, aproape fără să bag de seamă – nici nu îmi păsa prea mult, de altfel –, să mă izolez

împreună cu el. Izolarea lui însă era una reală şi era, cum îţi spuneam, venită din afară, creată de ceilalţi, de indicaţiile membrilor biroului de şcoală, care stabiliseră că, „în acea perioadă”, echilibrul luptei de clasă avea nevoie de aşa ceva (ca în orice luptă, era nevoie şi aici de un echilibru). În clasa noastră, cel puţin pentru început, Lepădatu reprezenta, destul de reuşit, de „fericit”, buturuga mic-burgheză, celălalt pol social, el şi întreg „clanul” său (tatăl său era directorul filialei Băncii Naţionale), rudele sale, prin alianţă sau nu, cei care le intrau în casă, datornicii şi creditorii.

bunicii şi strănepoţii lor, morţi sau pe cale de a se naşte, şi alţii, numeroşi. Nu există, în ciuda aparenţei cuvintelor, nimic ironic aici. Totul e şi era teribil de serios. În pauze, el era ocolit, puţini aveau curajul să-i adreseze cuvântul, după-amiezile se plimba singur, dacă cineva îl vizita acasă, o făcea cu multă prudenţă, în ore de seară, încet-încet fu eliminat, înlocuit din numeroasele roluri pe care le juca în viaţa clasei şi a liceului. Treică nu-l mai selecta în echipa de teatru a liceului, apoi nu mai conduse corul liceului în absenţa profesorului de muzică, îi fu interzis accesul la ceaiurile dansante de sâmbăta după-masa, „reuniunile tovărăşeşti” etc., etc. Toată această „izolare”, inutil să ţi-o subliniez, era făcută nu cu prea multă gravitate în cadrul „ascuţirii luptei de clasă”, Treică avea nevoie de exemplificări. Mai erau în liceu câteva „victime”, dar niciuna atât de „reuşită” ca Lepădatu, atât de „talentată”, cu un atât de marcat „instinct al victimei”, mai bine zis, o prefigurare, o schiţă a acestui inştinct, pentru că, să nu uităm, avem de-a face aici cu un adolescent, cu adolescenţi, care mimau, cu o gravitate uluitoare, cu precocitate chiar, relaţiile sociale. Societatea pătrunsese în şcoală, şi ce societate? Revoluţia şi exaltarea postbelică, răsturnarea claselor şi structurilor sociale,

răsturnarea psihologiilor etc., etc. Toate aceste lucruri, asupra tuturor acestor lucruri, complicate, înfricoşătoare, chiar măreţe, nu pot vorbi acum, nu mă interesează acum, poate altă dată… desigur, altă dată, într-un viitor nu prea îndepărtat, pentru că distanţa faţă de ele o am deja, o avem cu toţii, nu-i aşa? „*Vingt-ans après*?!” Mai mult chiar, un sfert de secol… Putem vorbi despre ceva întâmplat cu un sfert de secol în urmă, avem răceala aceasta, am câştigat-o? Avem puterea, forţa aceasta? O avem, o am, în definitiv, toate acestea sunt istorie… sunt natură! Eu, o să ţi se pară comic, identific natura cu istoria, când contemplu un peisaj de la fereastra vagonului, un peisaj de Andreescu, un peisaj liric, orice fel de peisaj, cu râuri, copaci şterşi pe linia orizontului, cu fumul acela nehotărât ridicându-se din lucruri, când ating scoarţa neverosimilă, aspră şi disperată a unui copac, am sentimentul acut al istoriei… istoria e pentru mine, în sensul strict al cuvântului, un peisaj, un peisaj fizic, şi ce, eu nu pot, nu sunt în stare să contemplu, să descriu un peisaj?! A „face un peisaj” e ceva ce tioi, „oamenii moderni”, am uitat! De aceea privim cu atâta aviditate peisajele lui Ruysdael, ale lui Poussin, ale lui Corot, chiar… peisajele primitive, mai ales cele romantice, în care se găsesc toate formele de relief, stânci, cascade, şesuri întinse, verzi, un copac uriaş, de-o vitalitate înspăimântătoare, turme, cerul violent şi albastru, de-o concreteţe inimaginabilă!… Şi undeva, în fund, pe-o înălţime, ruinele acelea cunoscute, regăsite, cu ce suspin, cu ce spaimă interioară, ale unui mărunt templu grec, ca un os alb, spălat de nu ştiu ce oceane, ca tibia spartă a unui Apollo regăsit, victorios, victorios pentru noi, învingând pentru noi! Nu-i nimic, vom reînvăţa să facem peisaje, vom reînvăţa să „descriem natura”!…

Acum însă, cum îţi spuneam, mă voi mărgini, de altfel sunt aproape de sfârşit, să-ţi vorbesc doar despre ceea ce

se aglomerează în jurul numelui ei, pilitura aceea de fier, infimă, atrasă de magnetul… nu – nu, nu de magnetul ei, ci de magnetul *numelui* ei, numai al numelui ei! Şi-ţi vorbesc despre Lepădatu din nou, pentru că el a fost primul care l-a pronunţat! Lepădatu, acest post-puber, care mi-a provocat simpatia, mila şi chiar dispreţul, pentru că nu era în stare să fie la înălţimea acelui martiraj pe sfert, al acelei „izolări” făcute fără convingere, fără ură, numai pe jumătate. Pentru că, afară de câţiva exaltaţi şi câteva lichele, nimeni nu-l lua prea în serios, mă refer, evident, la noua sa postură în care fusese pus, pe care nimeni şi nici el însuşi, cu atât mai puţin, nu ştia cum se produsese de pe o zi pe alta, de pe o lună pe alta şi pe care el, ultimul, o accepta, incapabil de a înţelege ce se întâmplă cu el şi în jurul lui strict. Bineînţeles că el „înţelegea”, dar fragmentar, superficial, neprofund, nu trăia adică, înţelegea doar cu intelectul său, care era, cum ţi-am spus, deja foarte dezvoltat, lecturile amestecate, neobişnuite, citea în cantităţi cosmice, şi o anume inteligenţă nativă îi dădeau deja acea sclipire care, mai târziu, mult mai târziu… şi eu, ca şi alţii, aveam faţă de el, reflectând ca o oglindă labilitatea stărilor sale de spirit, rând pe rând, simpatie, admiraţie şi dispreţ.

Avea uneori, de cele mai multe ori, efuziuni sentimentale care mă prindeau total nepregătit, care mă zăpăceau. Mă căuta la ore nepotrivite, acasă, alerga după mine pe stradă, mă striga, cu o voce stridentă, în clasă, în pauze sau pe culoare, vorbea prea tare, prea mult, râdea prea mult, cu un sunet neplăcut, era prea vioi, prea neliniştit, prea trist şi prea vesel, mai ales prea vesel, şi, de multe ori, de foarte multe ori, când ajungeam în sfârşit singuri, numai noi doi, după câteva minute de bucurie exagerată, disproporţionată, manifestată indecent, mă privea puţin uimit, dezamăgit, plictisit chiar, şi uneori, nu

foarte rareori, cu un fel de dispreţ, de silă… se gândea atunci, evident, că în locul meu ar fi trebuit să se afle altcineva, demn de el, de inteligenţa şi sensibilitatea sa, Dona sau Molin, cei cu care se înţelegea doar din frânturi de fraze, cu care avea lecturi şi gusturi comune, egalii săi… şi-atunci, în silă, pentru că nu avea încotro, îmi spunea mie ceea ce le-ar fi spus lor, „vărsa” în mine ideile şi stările sale ciudate de spirit, neobişnuite oricum, şi astfel mi-a spus, mi-a „destăinuit” şi acel nume, după săptămâni de ezitare, de recul, pentru că, am ghicit imediat, era una din „tainele” sale cele mai intime, una din acele taine pe care chiar lui Dona i-ar fi spus-o cu greutate, dar mi-a spus-o până la urmă, pentru că Lepădatu era un ins incapabil să aibă o taină, să ţie ceva pentru el…

— …Am să-ţi spun ceva ce trebuie să uiţi imediat, altfel prietenia noastră se va sparge, mi-a spus el, cu vocea lui subţiratică, şi eu îl priveam zeflemitor, în ochi, ştiind că, oricum, îmi va spune. „Am să-ţi vorbesc de o descoperire a mea! (El avea mereu descoperiri!) E vorba de o fată, de-o femeie-fată, care ia ore de pian la Viller-baci, ca şi mine, în aceeaşi după-amiază chiar, deşi nu ne întâlnim acolo, între noi, între orele noastre mai e cineva… am văzut-o însă pe stradă, e înaltă, poartă o fustă gri, un jerseu alb, nu are sâni sau sunt încă poate mici – dar ea va avea totdeauna sâni mici –, părul pieptănat în două codiţe, ceva orgolios, străin pe faţă, nasul drept, puţin cam mare, sau mi se pare, gura puţin cam mare, ceva masculin în toată figura ei foarte feminină! „Masculinul” acesta grefat într-o femeie, pentru că, se vede bine asta, în ea trăieşte deja o femeie, masculinul acesta dulce, tulburător, e ceea ce mi-a atras atenţia e ceea ce mi-a fixat apoi, destul de repede, atenţia asupra ei! O cheamă Pitina! Un nume caraghios, dar… ăsta e numele ei, numele pe care, inconştient, ea îl poartă cu mândrie! Şi, mai e ceva, ceva ce… (El mă privi cu un fel de

milă nedumerită, aşa cum ar fi privit un animal domestic o pisică, un căţel fără rasă, convins fiind, ştiind dinainte că eu nu voi înţelege, că nu sunt capabil de înţelegerea frazei ce avea să urmeze). Ea are ceva, nu ştiu dacă… ea e un fel de activistă politică, această masculinitate de pe figura întregului ei trup, pentru că sunt femei a căror faţă e întreg trupul, a provocat, probabil, întreaga… în sfârşit, e suficient că această… activitate a ei, acest fanatism al ei mie-mi place… da-da, nu ştiu cum să-ţi spun ca să înţelegi mai bine… (Şi-apoi, şoptit). Ea e prietenă cu Guga, cu una Cosma, din biroul liceului de fete, deşi ea… ştii cine mi-a mai vorbi de ea? Dona, da, săptămâna trecută ne-am întâlnit cu totul întâmplător, el a stat câteva minute de vorbă cu mine, cu aerul că-mi face o mare favoare!… (Ochii lui se aprinseră brusc, iubirea lui contrariată arunca flăcări!) El a pronunţat numele ei, a fost prima oară că am auzit acest nume şi, fără nicio precizare, am ştiut imediat că e vorba de *ea*, silueta cu care mă intersectez atunci când întârzii pe stradă, după oră, la Viller-baci, silueta aceea pe care am zărit-o o dată, vorbind cu aprindere, într-un grup de fete! Ai observat şi tu aceasta, când e numit un lucru, el începe să apară, încep o serie de „coincidenţe" tulburătoare, începi să fii pur şi simplu urmărit, „persecutat" de prezenţa acelui lucru, a acelei fiinţe… Apropo, ştii ce mi-a spus Dona, poltronul? Că undeva, cineva, de la judeţeană UTM, într-o şedinţă cu liceele din oraş, ar fi pronunţat numele meu, şi când cineva de la noi, Sârbu sau nu ştiu care, a început să mă înjure, celălalt, „persoana", mi-ar fi luat apărarea, spunând că nu trebuie victime, nu e nevoie de victime, ajunge dacă… dacă sunt îndepărtat din, mă rog… (Şi în ochii lui Lepădatu se aprinseră un fel de luminiţe de speranţă, poate, poate, cine ştie!… Probabil însă că dispreţul din privirea mea a devenit prea evident, el a început să se bâlbâie uşor, să se

fâstâcească – era incapabil să-mi susţie privirea, deşi mă dispreţuia! –, să privească într-o parte, jenat, ca o fecioară, şi îmi venea să-l scuip drept pe fruntea lui mică, îngustă, lipsită total de spiritualitate!).

— Ce ţi-a spus despre ea? l-am întrebat eu, afectând că mă interesează pălăvrăgeala sa amoros-onanistică (nici nu bănuiam atunci. În prima clipă, cât mă interesa, de fapt, ceea ce-mi spunea, cum aveam, nici măcar peste multă vreme, să mă cufund în acel nume, să-mi însuşesc fixaţia lui şi, chiar mai mult decât atât, să-i fur fixaţia aceea care...).

— Dona? Că a fost invitat la ea acasă, împreună cu Dumitrescu Ovidiu, cu Guga şi alţi câţiva „ştabi", că a fost o discuţie aprinsă, nu mi-a spus despre ce, dar m-a lăsat să înţeleg că era ceva unde eu aş fi putut sclipi, şi, unde, evident, a sclipit el, parcă pe mine mă...

Şi aici Lepădatu îl înjură pe prietenul său cu atâta neîndemânare, atât de neconvins, încât am izbucnit în râs, şi el nici măcar nu m-a întrebat de ce râd. Era unul dintre aceia care te lovesc, te înjură şi în acelaşi timp, exact în aceeaşi secundă, când fac gestul, îţi cer iertare cu privirea, inşi incapabili să trăiască un conflict, să declanşeze un conflict autentic, inşi lipsiţi de bărbăţie, Iaşi, dar, fii atent, o anume specie de laşi, laşi fără grandoare, dacă asta îţi spune ceva...

— Ha. ha, râse doctorul, după douăzeci de ani, se vede că mai aveţi ceva de împărţit, tu şi Lepădatu ăsta!... Cum poţi să urăşti un om după atâta vreme, *commendatorev*...

— Să-l urăsc? De ce nu? El a pronunţat prima oară acel nume, el a declanşat totul în mine, acest individ nătâng, sensibil ca o femeie, cu gesticulaţia lui în veşnică panică, cu felul în care te stropea, vorbind, cu veselia lui obositoare, infantilă... un ins ridicol, căruia îi datorez

prima tresărire a existenţei mele! Crezi că e uşor de suportat acest lucru?! Un individ jalnic a stârnit bărbăţia mea, primul semn al bărbăţiei mele…

— Haida de! făcu Minda, batjocoritor. Numeşti bărbăţie vorbăria asta fără cap şi fără coadă?!…

— Pardon, pardon, am spus: bărbăţia mea! N-am alte pretenţii, dar îmi recunosc propria mea bărbăţie, dacă… evident, dacă concezi că aş avea aşa ceva… dacă…

Minda râdea batjocoritor, privindu-l pe celălalt în ochi, iar Ceea îşi aplecă privirea, roşind, şi zâmbetul său sfios îi traversă faţa sa osoasă, urâtă. Minda râse şi mai tare, simţind că e cât p-aci să fie învins de zâmbetul celuilalt, de candoarea lui, de farmecul acela care lui îi lipsea, pe care îl invidia, de care se lăsa dominat şi de care râdea, pe care se răzbuna.

…Apoi a început să mă incite să-l ajut, să-l codoşesc, ca să-i fac cunoştinţă cu acea fată, care-l excita prin fanatismul ei politic, deşi nici eu n-o cunoşteam şi habar n-aveam despre cine e vorba. Mai ales în felul în care-o descrisese, era exact tipul care nu-mi plăcea, gura mare, nasul drept, sânii mici şi – mai ţii minte cum spusese, nenorocitul: va avea toată viaţa sâni mici? – toate astea nu-mi spuneau nimic, mă lăsau rece… la început m-am lăsat greu, apoi, prefăcându-mă distrat, punându-l să-mi repete de două ori fiecare amănunt, am „înjghebat” amândoi un plan de bătaie. M-a descusut pe cine cunosc la liceul de fete dintre colegele noastre, bineînţeles, animalul ăla care-l interesa pe el era, cum ştii, cu doi ani mai mare, apoi „mi-a trasat sarcini” şi mi-a explicat destul de amănunţit toată strategia pe care trebuia s-o folosesc ca s-o pot cunoaşte, şi-apoi, bineînţeles, să i-o aduc lui… a doua zi trebuia să-i dau raportul, apoi, de câte două-trei ori pe zi, discutam în amănunt planurile, eşecurile, ordinea de zi. Deşi am acceptat să fac, în silă, evident, tot ce-mi spunea el, n-am

întreprins nimic, absolut nimic, şi ca să-mi bat joc de el, aşa cum merita, în fiecare zi, îi înşiram verzi şi uscate, minţindu-l despre demersurile pe care le iniţiam, „contactele” făcute, rateurile, modificările de program ce trebuiau făcute, după, nu-i aşa, confruntarea cu realitatea etc., etc., ceva, doctore, să te strâmbi de râs, ceva ce a început să mă amuze în cel mai înalt grad! să-l fi văzut pe el, nenorocitul, se aprinsese de tot, i se părea că se apropie cu paşi repezi de „idealul său”, când o zărea, acum, pe stradă, întâmplător, pe Pitina, avea un alt sentiment, al celui care, în curând, nu-i aşa…

La început am „contactat-o” pe una Jurcovici, care era într-un fel de bune relaţii cu o prietenă a Pitinei, Luci, apoi am cunoscut-o pe acea Luci, am şi descris-o, mi-am dat *rendez-vous* cu ea, unde trebuia să vie şi Pitina, dar ea n-a venit, şi, dintr-un fel de sadism, exact în minutele când eu şi cu prietena ei, Luci, o aşteptam, ea a apărut cu Radu Vasile, pe Corso, plimbându-se în sus şi-n jos, prefăcându-se că nu ne observă, lucru la care Luci s-a roşit şi a plecat fără o vorbă şi chiar prietenia lor se pare că a avut de suferit în urma acestei… în orice caz, Luci, o fată foarte cumsecade, complet fără ifose, cu care am jucat în vreo două rânduri şi ping-pong la clubul muncitoresc, a refuzat să mă mai ajute… să-l ajute pe el, adică, şi a trebuit să găsesc, să găsim adică, noi forme „strategice” ca să… am şi găsit de fapt, pe un drum mai ocolit, de astă dată, prin cineva de la noi, din ultima clasă, unul Grigorovici, un maniac de istorie şi care-o cunoştea… Prin Grigorovici acesta m-am răzbunat cel mai bine pe nătăfleţul de Lepădatu, pentru că îl puneam pe octavanul nostru, prin gura mea, bineînţeles, să emită judecăţile de valoare cele mai penibile despre făptura fizică şi morală a Pitinei… Că el ne ajută, bineînţeles, e un fleac ce-i cerem (un fleac care s-a dovedit, în curând, insurmontabil), dar că e puţin uimit

de „gustul” nostru, fiinţa aceea insignifiantă, cu picioarele în 0 – observaserăm noi acest lucru? –, paranteza picioarelor ei prin care puteau trece cămilele ca să intre în împărăţia cerurilor, aşa cel puţin „spusese el”, „se exprimase el”… Sau mâinile ei, evident noi nu avuseserăm posibilitatea să le observăm de aproape, dar se pare că ea îşi rodea unghiile, ptiu, ce scârbos, şi, nu ştiu cum să-ţi spun, ea îşi mânca şi pieliţa din jurul unghiilor, apoi toţi dinţii din faţă erau puşi şi el indica şi dentistul la care lucra ea, la Quil, e adevărat cel mai bun stomatolog din oraş, dar, oricum… Sânii nu erau mici, asta putea să garanteze, ea nu avea deloc sâni, *deloc*, şi cineva din familie, o mătuşă sau aşa ceva, îi făcuse rost de un sutien pe care-l umplea cu vată, o acţiune cu totul inutilă, pentru că, după cum lesne se putea observa… Grigorovici mai adăuga şi alte amănunte, cu tonul lui plictisit, pentru că, în definitiv, toată afacerea îl lăsa destul de… de exemplu, Martin, colega ei de bancă, se plângea că în anumite zile, când timpul se încălzea, bineînţeles, când un suav vânticel de primăvară începea să adie prin pomii din faţa liceului şi păsărelele ciripeau, lumea întreagă prindea un strat albastru, cristalin, de sub banca lor, se părea, urca un fel de… miros, de… de ceva nelămurit şi neplăcut totodată… ce mai, pe scurt, se pare că, pentru colega ei, spălatul zilnic pe picioare era, cum să spun, nu una din legile cele mai tiranice ale universului… *bref*, curăţenia, insinua distrat Grigorovici, nu ajunsese, la fiinţa care ne interesa pe noi, o manie… Nu-nu, spunea hotărât de astă dată colegul nostru mai mare, care se pregătea de bacalaureat, igiena nu ajunsese la ea o manie! Dar, mă rog, existau suficiente explicaţii pentru acest… neajuns, familia ei, perioada postbelică, chiar şi… nu ştiu cum să spun, convingerile ei politice, fanatismul ei, ea avea cu totul alte preocupări, normal, decât să stea toată ziua cu picioarele

într-un lighean cu smalţul crăpat, să se săpunească şi să-şi frece până la rană pielea picioarelor, unghiile etc., când lumea, întreaga lume aştepta de la ea… Numai cu apelul de la Stockholm, cu care, împreună cu alţi tovarăşi, umblase pe la sate, să strângă semnături, numai această acţiune, dacă o luăm, ar fi suficientă ca să explice o serie de… neajunsuri, nu-i aşa, praful de jumătate de metru, dormitul noaptea pe masa din căminul cultural, felul barbar în care încă înainte de a sclipi prima geană de lumină, acolo, la ţară, cocoşii, chiar şi găinile, fac un vacarm îngrozitor şi, bineînţeles, cu totul inutil, pentru că ouă, ioc! Era cât p-aci să-i spun, bineînţeles, Grigorovici era cel care… ceva în legătură cu un şal de mohair care dispăruse la un moment dat din clasă, mai bine zis la o oră de gimnastică, din garderoba unde se dezbrăcau toate, existaseră chiar şi câteva suspiciuni… o, nu – nu, un denunţ sau vreo bănuială fermă, o întrebare măcar nu se făcuseră, suspiciunile nu urcaseră, cum se zice, până la suprafaţa subconştientului, dar… o anumită, să zicem, atmosferă tot se crease… bineînţeles, dacă ai fi întrebat-o pe una din ele, chiar pe proprietara şalului, nimeni, dar absolut nimeni n-ar fi îndrăznit să schiţeze cea mai vagă… nu – nu, Grigorovici se oprea aici şi, parcă regretând, se întorcea la unele „amănunte” mai degrabă fizice, deşi erau, se aflau ici, amestecate şi destule… cum să-i zicem, calităţi, da-da, calităţi, „pèrsoana” nu era lipsită de-o anume inteligenţă, „pe undeva” avea şi instinct („pe unde” nu se preciza, el însuşi, Grigorovici, recunoştea că nu fusese niciodată în relaţii prea…), la anumite materii sclipea pur şi simplu…

— …Grigorovici, ăsta, a început să mă convingă, enervat, Lepădatu, e un simplu palavragiu şi mă sfătuia să renunţăm la el, şi eu am făcut-o, cu destulă greutate, pentru că reuşisem, în sfârşit, să găsesc un artificiu cu

care să-l flagelez pe insul acela nehotărât, gălăgios, jalnic, căruia, într-o clipă de panică, natura îi dăduse atâtea calităţi… oh, dacă eu, cu firea mea pozitivă, cu mândria mea, cu stăpânirea mea de sine, cu spiritul meu intrepid, cu simţul meu de adaptare socială, aş fi avut măcar unele din calităţile lui, sensibilitatea… sau inteligenţa lui, dar aşa, iată cum se cheltuiau ele, făcându-l ridicol pe proprietarul lor, irosindu-se în acest fel, jalnic, penibil, când structuri echilibrate, cum era a mea, de exemplu, vegetau, ca un geamantan solid încheiat, din piele de crocodil, în care se află câteva rufe sau… un costum ieftin, boţit sau… şi mai rău, nişte jurnale vechi, pătate, în care fusese împachetat ceva… ştii, jurnalele acelea, foile acelea de ziar în care nu se poate ghici ce a fost învelit, acest produs al civilizaţiei noastre stricte: foaia de ziar în care a fost împachetat *ceva*!…

— Păi bine, făcu doctorul, stând cu piciorul ridicat pe un scaun, cu talpa ghetei indiferente pe pânza fotoliului, spuneai că Lepădatu ăsta a ajuns un fel de personalitate, mai târziu… deci, după cum se pare, natura nu a vărsat inutil în „geamantanul" său, care arăta jalnic, cum spui… şi…

— Astea sunt simple speculaţii, doctore, eu aici îţi vorbesc de realităţi, şi tu, ca un tâmpit, îmi vii cu speculaţii! Nu-ţi dai seama că tot ce spun eu e o realitate şi…

— A fost o realitate, vrei să spui?

— Da' de unde, n-a fost nicio realitate, *acum* e o realitate, eu îţi vorbesc despre o realitate care există acum, şi tu vii şi faci speculaţii asupra trecutului sau viitorului. Nu înţelegi, bineînţeles, nimic.

— …Te ascult, însă! făcu Minda, rânjind, aranjându-şi, cu atenţie şi calm, dunga pantalonului.

Ceea îl privi o clipă cu ochii mari, buimăcit, apoi

întoarse capul şi dădu din umeri. Scuipă.

…Lui Coca Dumitrescu i se spunea Scarlett O'Hara, aşa îşi spunea ea şi aşa îi spuneau şi ceilalţi, colegele ei, profesoarele… numele acesta venea în primul rând de la o fastuoasă rochie verde pe care şi-o făcuse, cu nişte bani economisiţi de la orele ei de pian, furaţi, mai bine zis; câteva săptămâni bune ea trecuse „alăairi" de orele de pian, tot la Viller-baci (aici am cunoscut-o şi eu, pentru că atunci când ea intra, eu plecam), şi banii daţi de părinţii ei la fiecare sfârşit de lună. Cu aceşti bani ea şi-a cumpărat un cupon de mătase verde, un fel de organdi, din care, apoi, cu alţi bani, obţinuţi cu aceleaşi mijloace, cu multă abilitate, inventivitate, calm, stăpânire de sine, simţ al disimulării şi altele, în care semăna cu „eroina" ei, şi-o croi, după un desen al ei şi al Margaretei Mitchell, bineînţeles, la madame Agnes, croitoreasa care locuia dincolo de barieră, într-o casă plină de pisici, apoi, cu milioane de precauţii, rochia fusese adusă acasă, ascunsă în pod, într-o cutie, şi-apoi etalată pe scenă, la serbarea aceea a liceelor reunite, un triumf al îndrăznelii şi frumuseţii ei, al acelui spirit de independenţă care sclipi încă de pe atunci… Ea, Coca, a fost singura fiinţă reală din toate minciunile pe care-i le debitam prostălăului de Lepădatu, el, care, cu ochişorii lui negri-umezi, cu fruntea îngustă, cu capul mic, disproporţionat de mic, cu pedanteria lui la cămăşi, el, care credea tot ceea ce-i spuneam, minciuni abia însăilate, nefăcând decât să-mi mărească plictiseala şi dispreţul… el, care era convins că-l admir, că-mi creasem un idol din persoana lui şi, ca atare, se împăuna uneori în faţa mea şi îşi dădea atâta importanţă, făcându-mi tot felul de teorii, care de care mai răsuflate, încât nu arareori eu izbucneam în râs, literalmente, fără să mai punem la socoteală icnelile, eforturile pe care le făceam, în atâtea rânduri, să *nu*

izbunesc în râs… ea, Coca-Scarlett-o Hara, exista, pe ea am întâlnit-o şi, dacă nu era tâmpul ăla cu vorbăria lui despre Pitina, întâlnirea noastră conspirativă, de atunci, ar fi putut lua, poate, o altă întorsătură… o cu totul altă întorsătură! Dar aşa, nu ştiu, spiritul lui malefic plutea asupra noastră şi, în mod ciudat, prosteşte, desigur, întâlnirile mele cu Coca-Scarlett erau făcute în numele lui, „al nostru”, cum spuneam eu, discuţiile erau duse în jurul Pitinei, o fiinţă evident inferioară Cocăi-Scarlett, oricum, cu mult mai fadă, mai puţin reală… Coca ne era colegă de an la liceul de fete şi, în întâlnirile mele cu ea, ne-am descoperit destul de repede o grămadă de afinităţi, o dată am fost invitat în podul ei chiar şi ne-am uitat, aproape o oră, întinşi pe o saltea veche, la o colecţie bogată, prăfuită, a revistei *Cinema* de dinainte de război, şi când ea a început să scuture praful de pe fiecare revistă, eu eram deja un om câştigat pentru ea, pentru că, nu-i aşa, praful acela suav, de pod, acel praf de stele, „star dust”, era o dovadă irefutabilă că de multă vreme nimeni nu mai răsfoise acea colecţie şi eu eram primul care, întins pe o saltea, cu Scarlett O’Hara lângă mine (ea stătea puţin într-o parte, în unghi, cu umărul spre mine, dar totuşi…) … şi o dată, habar n-am cum am ajuns în această postură, ne-am plimbat ţinându-ne de mână, vorbind cu aprindere lucruri cu totul oarecare, o experienţă de chimie făcută de profesoara ei, o idilă între o colegă a ei, L-ar cu cineva de la noi, o somitate el însuşi, şi altele, numai ca să nu băgăm noi înşine de seamă ce *facem* şi altele… toate aceste *copilării* ar fi putut deveni un început, noi am fi putut face o pereche care s-ar fi putut alătura celorlalte perechi plimbăreţe, seara, pe bulevard, sub castani, dar vorbăria aceea a lui, plină de otravă, ne-a copleşit sentimentul nostru firav, ne-a apropiat ca să ne îndepărteze pentru totdeauna, cum se spune aşa de elegant pe undeva… El,

Lepădatu, a simţit imediat pericolul „Coca Scarlett” şi, ca în cazul Grigorovici, a început să lupte împotriva lui… împotriva ei, şi a câştigat, bineînţeles, în amândouă cazurile, deşi în cazul Grigorovici era vorba de o fantomă, iar aici de o fiinţă vie, cu părul ca o coamă roşiatică, atât de viu şi de… aţâţător, cu năsucul în vânt, cu mâinile superbe, albe, fine, ca unghiile ovale, subţiri, cu privirile ei în care râsul se amesteca în toate stările, râsul acela din privire care era o formă a candorii ei, sută la sută Scarlett O’Hara, o candoare ascunsă, calomniată din pudoare, o candoare ce „icnea” mereu, ca un ţipăt mic… cu fastuoasa ei rochie verde, cum nu mai avea nimeni şi al cărui proprietar puteam să deviu. Coca-Scarlett a fost astfel împinsă „înapoi”, în fundal, turtită printre minciunile mele, amestecându-se cu ele, ele, fantasmagoriile mele răutăcioase, începuseră să prindă realitate, iar ea… irealitate! Frumoasă, minunata Coca-Maria-Scarlett-o Hara!…

…Apoi el a început să devie bănuitor; începu să pretindă să-l iau cu mine la acele aşa-zise întâlniri cu „oamenii de legătură”, voia să-i arăt scrisorile pe care le primeam, apoi, cum i-am arătat vreo două, plăsmuite, bineînţeles, de mine, le-a luat acasă, a început să se uite cu o lupă la ele, a mers până acolo încât mi-a subtilizat un caiet de teme-acasă din geantă şi, în tâmpenia lui, a început să compare scrisul… pe scurt, a început să devie bănuitor şi, uneori, îi surprindeam câte o privire furişă, rece, repede suprimată! Oricum, a început, dobitocul, să mă trateze cu mai puţină îngâmfare, insul meu, în reprezentarea lui primă, puerilă, se complicase, lui, căruia i se păruse că mă elucidase, iată că viaţa îi rezerva o surpriză… Cine, spunea, Cehov parcă? „Viaţa e mai complicată decât pare!”… Mărunta lui stupoare nu mă neliniştea deloc şi, enervat nu ştiu de ce, am refuzat brusc

să-i mai fac jocul. Să fi văzut atunci cum se transformă: dintr-o indignare laşă, ascunsă, măruntă, scoase, nu ştiu cum, ca un prestidigitator, o umilinţă mieroasă, farmec cât pentru trei fete năzuroase, îmi dărui un clasor de timbre, îmi făcea temele acasă, la română (o materie cu care nu m-am avut niciodată prea bine, o materie pe care o socoteam total inutilă), şi planşele la desen, eu care totdeauna la desen n-am trecut peste şapte! Nu înţeleg nici astăzi pentru ce avea nevoie de mine. S-o cunosc şi să i-o prezint pe Pitina? Numai pentru asta toată acea gesticulaţie, acel timp, efort, cheltuială de imaginaţie, răbdare cu mine, „inegalul" său etc...? Până la urmă, după cum ştii, eu am cunoscut-o pe ea, din pură întâmplare, în camionul acela care ne hâţâna la dreapta şi la stânga, pe drumul îngust, prăfos, de ţară, atunci când ne nimeriserăm amândoi, rezemaţi de cabină, de tabla aceea verzuie, încinsă... şi când... iar după aceea, eu, normal, nici nu m-am sinchisit să i-o prezint, avid s-o întâlnesc eu însumi şi, comic, de-abia acum îmi dau seama ce comic e totul, el însuşi parcă devenise indiferent – nu faţă de ea, nu – nu, el a iubit-o până la sfârşitul liceului şi a şi cunoscut-o, mai târziu, nu ştiu cum şi în ce împrejurare, deloc ajutat de mine –, indiferent însă la posibilitatea de a i-o prezenta eu, şi asta, după ce construise cu mine, săptămâni la rând, planuri, strategii, nervi, idei, farmec, răbdare... abia după ce se epuizase totul, după ce trecuseră câţiva ani şi ne-am despărţit cu toţii, întreaga acea lume măruntă, foarte închegată însă, în care trăiam ca într-un cosmos, s-a spart, am început, la rându-mi, să deviu bănuitor... ceva în amintirile mele începu să „scârţâie", undeva, în nu ştiu ce cută, apăru un fel de scâncet, apoi un fel de chiţcăit, un chiţcăit când vesel, când trist, şi-apoi, uimit, buimăcit, nevenindu-mi să cred, am văzut spărtura... aşa cum gospodina priveşte cu ochii holbaţi, într-o dimineaţă,

paltonul scump de blană, cel atât de rar, de zgârcit purtat, atacat de molii… moliile trecutului nostru, ce zici, doctore, ce farsă neplăcută, nedorită, „urât mirositoare”?

…Da-da, am pipăit, m-am uitat în soare, am întors pe faţă şi pe dos, mi-am băgat degetul! Ce mai, spărtura era acolo, oricât aş fi fluierat şi mi-aş fi holbat ochii, cu oricâtă sinceritate m-aş fi indignat, „paltonul” acela nu se refăcea în prima sa formă, spărtura persista şi celebrul vas „Titanic” începea să se scufunde, cu saloanele sale în care se valsa încă, cu punţile sale unde erau înşirate miile de şezlonguri, cu tacâmurile sale de argint şi cu mustăţile pasagerilor săi la fel de negre ca şi fumul gros ce…

…Pentru ce avea nevoie de mine Lepădatu? Nu cumva… nu cumva, ca să… da-da, n-am încotro, trebuie să-mi vâr degetul în spărtura aceea neverosimilă, trebuie să spun cu voce tare ce… nu cumva el, ridicolul, insul vrednic de dispreţ, pe care mă plictisisem deja să-l dispreţuiesc, de care începea să-mi fie chiar milă – ce poate fi mai îngrozitor? –, nu cumva el făcea o *experienţă*… o experienţă cu el şi cu mine?!… Ce fel de experienţă? de unde să ştiu eu?… Cu ce har aş fi putut eu, cu ce elemente, cu ce date aş putea eu să înţeleg chiar şi acum, astăzi, această… experienţă a lui?! Aici, într-adevăr, distanţa dintre noi e concretă, de netrecut! Furia împotriva lui, care m-a folosit drept element de… drept cobai sau… aşa cum în lagărele naziste, dar nu, exemplul e prost, deţinuţii erau folosiţi la diverse grefe sau erau cufundaţi în vane cu gheaţă ca să se poată urmări până la ce grad de frig corpul uman îşi poate păstra funcţiile vitale, de unde anume poate fi „întors”, reanimat un astfel de corp, anesteziat până la… La drept vorbind, n-a fost măcar o furie autentică, vie, aprinsă, pentru că, nu-i aşa, cum să te înfurii pe un om care ţi-a făcut ceva ce tu nu poţi înţelege prea bine, un rău pe care, în scurte, rapide fulgerări, îl intuieşti abia, aşa

cum ochiul nostru intuieşte limita spectrului vizibil sau urechea noastră limita spectrului sonor, aşa cum intuim viaţa planetelor, strigătele undelor lor, mersul pietrelor, aşa cum intuieşte, în fracţiuni de secundă, o inteligenţă superioară un dumnezeu posibil, la care, dacă am fi în stare să ne gândim coerent, susţinut, un minut întreg, am exploda, ne-am dezagrega de tensiune? Cum se cântă la prohod: „Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu putinţă!” şi heruvimii, serafimii, ordine îngereşti apropiate de tronul lui, se ştie, sunt prevăzuţi cu şase aripi, fiecare pereche pentru o parte esenţială a acelui corp-suflet, care sunt îngeri pentru a fi protejaţi contra radiaţiei lui… Prostia mea de atunci şi de acum, din clipa în care-ţi vorbesc şi în care, în ciuda vorbăriei mele inteligente, nu pot cuprinde nici măcar o fărâmă din acel secret, din acea experienţă, a cărei realitate pot doar s-o bănuiesc, s-o intuiesc, în fracţiuni de timp, prostia mea, ca şase sau douăsprezece perechi de aripi, mă apără… m-a apărat şi mă apără! Lăudată fie prostia mea, care mă apără, mă ţine în viaţă! Dar acolo… dincolo… mai sus! Ce se întâmplă, oare, ce s-a întâmplat?!… Pentru că e cert asta, şi acesta e elementul cel mai concret care declanşează *bănuiala* mea, spărtura; el nu avea nevoie şi nu dorea ca eu să i-o prezint lui. El era indiferent, cum s-a şi adeverit, de a-i face cunoştinţă, ei, prin mine… în general, nu ştiu dacă dorea prea mult s-o cunoască! mai târziu, mult mai târziu, când am citit *Jurnalul unui seducător de* Kierkegaard, am putut înţelege câte ceva din această… gratuitate, din acest senzual fără corp, fără scop, din această mecanică a senzualului, a seducţiei în sine, deşi… evident, nu exista aici niciun punct de legătură… pentru că el, Lepădatu, nici măcar nu voia s-o seducă, să se apropie de ea, ci de… mine, da, pe mine voia el să mă seducă într-un fel, dar nu pentru el, ci… pentru ea?! Ce prostii mă aud înşirând, ce incoerenţe, ce

absurdităţi, când eu simt că, în acelaşi timp, pândindu-mi creierul şi instinctul, care pot fi pândite, ca un vânat, simt că adevărul tremură, vibrează în cu totul altă parte, sigur, e o deviaţie de 0, 000001 dintr-o unitate, dar acolo, în microdeviaţia aceea, se strecoară El… El, posomorâtul, tiranicul, şovăielnicul, el şovăie pentru că e prea sigur de sine, el trăieşte pentru sine deliciul şovăielii. El, increatul, *neseriosul*, cel care se joacă cu aparenţele, El care trăieşte numai în aparenţe dar atât de înşelător, de derutant, de ispititor şi de rece, El, fisura aceea neînsemnată, frântura aceea de formă care se umple cu ce?! cu cine?! sunetul acela, silaba aceea pură, de oligofren, pe care noi, oamenii sănătoşi, din nefericire, din nenorocire, n-o putem imita, sunetul acela pur pe care noi nu-l putem reface… ţi-aminteşti când îţi vorbeam de acele expresii încordat-senine, de acele infraclipe, atunci când ridicăm ochii la o cheie ce ni se aruncă de sus, de undeva, tânărul acela care privea crispat la iubita lui păşind în barca legănătoare, infrasecunda aceea când săvârşim o acţiune măruntă, trivială, hiperautomatizată, un gest pe sfert cu braţul, o mişcare inconştientă cu degetul, când vorbim la telefon, de exemplu, şi spiritul nostru, suprafaţa lui alunecă pe obiectele din faţă, mâna ce prinde un creion sau şnurul receptorului, toate acestea, milioanele, clipe de prezent absolut, total, când se strecoară, printr-o fantă microscopică, El… indiferentul, soarele nevăzut al existenţei noastre, cel în jurul căruia ne rotim, ale cărui miasme le respirăm ca să nu ne sufocăm în aerul curat al altor fiinţe, superioare sau laterale…

…O experienţă?!… în clipa când pronunţ, acum, acest cuvânt, îi pierd, subit, înţelesul, în clipa când îl asociez cu… istoria aceea, atât de neplăcut misterioasă, Lepădatu, Pitina, fiinţa aceea care nu mai apărea, în felul în care-mi băteam joc de el, deşi, e adevărat, spiritul meu blazat

trecea prin scurte alarme, repede îndepărtate… mai târziu, când am cunoscut-o „pentru mine” şi când s-a întâmplat tot ceea ce ştii, m-am gândit adeseori, nepermis de mult, la el, când făceam un gest sau emiteam o frază, ridicam într-un fel ochii, în mine însumi, la… El, de parcă el ar fi fost ubicuu, şi îi ceream, tacit, aprobarea sau îl priveam doar şi… mă lăsam privit de el, cel care iniţiase toate acestea, cu acea fată, purtătoarea acelui nume insipid, Pitina, ea însăşi atât de puţin pe gustul meu, atât de nepotrivită mie, încât, dacă n-ar fi fost el, Lepădatu, aş fi trecut de mii de ori, cu indiferenţă, pe lângă ea. Aşa însă ea, numele ei, *numirea* ei a devenit adolescenţa şi postadolescenţa mea, una din perioadele importante din istoria lumii, din istoria lumii mele, a universului meu, cel mai concret univers, cel mai sensibil, cel mai viu, cel mai etern, evident! în definitiv, de ce să-mi bat la nesfârşit capul cu o problemă pe care, oricum, n-am s-o pot rezolva, stăpâni, să am măcar înţelepciunea instinctului limitei mele… să renunţ de a mă mai frământa, să renunţ de a mai aborda lucruri petrecute într-un plan superior mie, destinului meu, dacă, o clipă, acest plan superior s-a intersectat cu „eu însumi”, cu ce pot fi eu însumi, să părăsesc cu decenţă acest gând, această întâmplare, lăsând-o astfel, înţeleasă pe jumătate, pe sfert, cu decenţă… da-da, măcar decenţă dacă nu geniu, să mă retrag fără falsă umilinţă din propria mea întâmplare… a mea?! precum şi din aceste alunecări spre… mistic, nu, hotărât, eu nu sunt făcut pentru mistic, nu am vocaţia lui, a acestui cuvânt pe care mulţi… mulţi îl pronunţă cu oarecare veselie, ca pe o poreclă… oho, cele şase perechi de aripi care ne apără, ce heruvimi trişti, în veselia noastră, cum spunea lunaticul acela: „O ţară tristă, plină de umor!…”. Nu-nu, nu vreau să înţeleg, nu mai vreau să încerc să înţeleg şi, în acest caz, această hotărâre e bărbăţia mea, mă opresc şi spun: „Până aici sunt eu,

până aici exist eu, har Domnului, sunt suficient de vast, de imprevizibil, de… misterios chiar, de viu!”. Dincolo… ce e dincolo de mine, chiar dacă acest *dincolo* călăreşte pe marginile teritoriului meu, nu mă interesează, trebuie să nu mă intereseze totdeauna graniţele, ştiu asta din experienţa mea de şef de stat, sunt tremurătoare, ele sunt adeseori încălcate de trupe ce poartă diverse uniforme, verzui, kaki, gri-închis sau gri-deschis, trebuie o anume relaxare, indiferenţă faţă de aceste graniţe adeseori violate doar cu câţiva kilometri, pentru câteva ore. Da, până aici exist eu, dincolo… în definitiv, dacă vreau să fiu puţin răutăcios, dacă aş vrea să mă răzbun puţin, aş putea să mă gândesc că orice univers îşi are limitele sale, infinitul e constituit din lumi finite, cu graniţele lor dezarmate, unde se întâmplă o grămadă de istorii… chiar infinitul Lui eu nu mi-l pot închipui decât oval sau căzând în etern, pe o spirală helicoidală, să zicem, *evoluând ca să supravieţuiască*. El însuşi nu se poate sustrage mişcării, a fi etern nu înseamnă a te mişca? A fi nu e o mişcare?! Ce, eu evoluez ca să ajung *mai bun*?! Prostii! Eu evoluez ca să rămân ceea ce sunt, ca să supravieţuiesc, să rămân fix! încerc să mă păstrez, să mă conserv, aceasta e toată înţelepciunea, disperarea şi forţa mea! Nu cred în perfectibilitate, nu cred în progres, în ameliorare morală şi alte… cuceriri, ale cui?… în zorii umanităţii, în secolul cinci înainte de Christos, Grecia, mica Grecie, a dat ţipătul cel mai înalt al măsurii noastre, al speciei, democraţia greacă, legislaţia, ştiinţa militară greacă, arta, istoriografia, literatura greacă, filosofia, moravurile! Iar după două milenii, ce-am găsit noi? Lagărele de concentrare naziste, bomba H, poluarea ce ameninţă apele şi vegetaţia planetei, cinismul ca mod de existenţă, asasinatul în numele celor mai înalte idealuri umane şi altele, pe care sunt prea trist ca să le înşir… Noi alergăm

de fapt nu spre viitor, ci spre trecut, spre modelul acela pâlpâitor al micuţei Grecii, leagănul minuscul al întregii noastre planete, leagănul în care planeta întreagă nu mai încape, e adevărat, leagănul acela în care s-a tolănit un uriaş şi care pârâie, pârâie din toate încheieturile… Evoluăm ca să rămânem ceea ce suntem, ceea ce am fost, cu siguranţă, ţi-am spus că istoria eu o compar cu un peisaj! Efortul inimaginabil al copacilor de a rămâne verticali, efortul apei de a sta, curgând, efortul cerului de a-şi păstra culoarea, culorile, efortul pietrei de a rămâne identică cu ea însăşi de la o fracţiune de timp la alta, al muntelui, efortul privirii mele de a recepta, clipă de clipă, secundă de secundă, acea tensiune care se cheamă un peisaj! Peisajele lui Van Gogh, ţi-aminteşti?!

…Mi-ascult gura vorbind, aud uimit ceea ce ea spune, felul în care adaugă o silabă alteia, într-o anume ordine se pare, şi-mi dau seama că gura mea, organul acesta destul de… cum să spun, cu funcţii destul de… amestecate, unele chiar… neplăcute, da, gura mea e mai înţeleaptă decât mine însumi! Prin gura mea vorbeşte un zeu, ar zice un prieten al meu, un poet, în gura mea locuieşte un zeu! Să locuiască, adaug eu, să locuiască şi să fie sănătos!

…Iar Lepădata, fiinţa aceea din memoria mea, care n-a murit încă, fiinţa aceea norocoasă, pentru că, iată, îl port cu mine de atâta vreme, ca un cangur un pui ce nu-i al lui, Lepădatu, bineînţeles – degeaba zâmbeşti zeflemitor, doctore, scobindu-te între dinţi, un gest pe care nu pot să-l sufăr, pe care, dacă l-ai vedea la mine, aproapele tău, te-ar umple de silă –, Lepădatu, bineînţeles, normal, evident, sunt eu însumi, mai bine zis: am devenit eu însumi, nu e cine ştie ce filosofie să observi asta!… Nu poţi purta pe cineva douăzeci de ani în viscerele tale fără să-l înghiţi, să-l strangulezi încet, cu răbdare, şi-apoi să-l… doar ceea ce-a făcut el, atunci, cu mine însumi, rămâne nelămurit, *obscur*;

aşa va şi rămâne, am decis, cei câţiva ani pe care îi mai am de trăit, cum spun unii: n-am să uit niciodată! Ce înseamnă acest: niciodată?! Doi, trei ani… eventual cinci?! Zece?! Nu, zece în niciun caz, sigur nu! Niciodată = doi, trei ani, ce, nu-i destul, nesăţioşilor? Vreţi să mâniaţi pe Dumnezeu, care şi-aşa… obscur, o pată, acolo, în trecutul acela care încă mai atârnă de mine, ca plodul de maţul prin care matricea sa îl hrăneşte, e acolo, undeva, cu siguranţă, o pată obscură şi eu am izolat-o, am îmbrăcat-o în ceara disperării şi bărbăţiei mele şi am lăsat-o acolo, aşteptând împreună, eu şi cu ea, împreună, învierea morţilor… şi viaţa de apoi ce va să vină sau, ce a fost, poate?… Mai ştii, doctore? Mai ştii?… Mai ştii?… Ce zici de şlagărul ăsta?…

— …Ce să zic?! Tu ştii, mie-mi plac şlagărele, şi mai ales şlagărele tale… *commendatore*… nu-mi place că te-ai înfierbântat niţel, cum ziceţi voi, muntenii!… Eşti muntean, nu? După repeziciunea cu care vorbeşti… oricum…

— Şi după repeziciunea cu care mă asculţi, ha, ha!

— Mi-a plăcut chestia aia cu progresul… vasăzică, nu crezi în progres, commendatore?!… Prin liceu aveam şi eu o ideologie asemănătoare, uşor puţoistică, dacă-mi permiţi…

— Te rog, eşti invitatul nostru!…

— Tocmai! Bla-bla, bla-bla, dar le spuneai cu o anumită convingere, ceea ce, Dumnezeu să mă ierte, e o scuză… eu, din partea mea, te scuz, trec cu vederea, cum se spune… numai că… ce de ifose de liceu, enormităţi, Dumnezeu, etern, evoluţie, mistic… marmeladovisme, ha, ha, nu te supăra, n-o spun cu niciun fel de…

— Nu mă supăr deloc, dar dă-mi voie să-ţi spun: „ ai sictir, domnule Lebeziatnikov, stimate domnule Lebeziatnikov!”

— Crezi că mă jigneşti? Aiurea, eu îmi iau în serios rolul meu, chiar dacă e al „domnului Lebeziatnikov” ăsta,

şi scot ceva din el… fără multă pălăvrăgeală, surescitare, agitaţie de-asta dubioasă, răsuflat-romantică… cu umilinţa, Dumnezeu şi tot felul de… apropo, îţi aminteşti de individa aia care mă molesta cu reţetele ei… Mia Fabian, care…

— Da-da… ce-i cu ea?

— Nimic important, dar… vreau să-ţi spun ceva, ceva ce i-am ascuns Ludmilei… nu ştiu ce mi-a venit acum, am mai vrut în două rânduri să-ţi spun şi nu ştiu cum s-a făcut, dar…

— …Dă-i drumul.

— A, nu-i nimic important… îţi aduci aminte, când v-am povestit, în după-amiaza aceea, cum am cunoscut-o, la tehnicianul acela, Nestorescu… şi eu eram contrariat că…

— Bineînţeles, făcu râzând Ceea, ideea aceea opusă pe care ea şi-o făcuse despre tine… despre calităţile tale, ha, ha, aşa ceva, să ştii, sunt şi eu în stare să…

— Lasă bancurile, vreau să-ţi spun ceva serios, deşi… nici eu nu acord prea mare importanţă, dar… e ceva foarte interesant, totuşi… foarte interesant, pe măsură ce… ei bine, ţii minte, în după-amiaza aceea, înainte de a urca Medoia, eu părusem foarte contrariat când Ludmila mi-a adus la cunoştinţă, pe jumătate râzând, avertismentul pe care i-l făcuse fosta ei colegă şi prietenă, Fabian, când Ludmila a anunţat-o că suntem logodiţi. Că e logodită cu mine. Ei bine, pe mine m-au iritat într-un fel disproporţionat, poate ai observat, tâmpeniile acelea pe care le debita despre mine individa aia… femeiuşcă aia, cu trivialitatea ei sănătoasă! Voi râdeaţi de mine, de iritarea mea, la spusele unei… oarecare, putea părea comică, într-adevăr, mai ales că eu o cunoscusem o singură dată, undeva, timp de o oră sau două… ei bine, e fals, am minţit, eu o cunosc pe ea de mult, de prin anii 59, între noi a şi fost ceva…

— Între tine şi Fabian… asta? Nu înţeleg…

— Nici eu n-am înţeles pe moment de ce-am minţit-o… de ce v-am minţit, dar ştii… Ludmila are un fel de gelozie copilărească, nestăpânită, şi când am aflat că îi fusese colegă şi că o mai vede, am vrut să mă protejez de întrebări sforăitoare, scene mărunte *et caetera*… de fapt nici nu ştiu dacă e aşa cum îţi spun, nu ştiu ce m-a apucat să vă mint… de fapt nu v-am minţit, scena de la Nestorescu era reală, numai că… eu nu am cunoscut-o acolo pe Fabian, eu am *revăzut-o* acolo… ea însă s-a prefăcut, chiar atunci, acolo, că nu ne cunoaştem, şi eu… la fel, dacă o femeie joacă teatrul acesta, are motivele ei, şi eu nu voi fi niciodată atât de măgar încât să… dar iată ce chestie curioasă a ieşit de aici?! Nemaipomenit! Oricum, să-ţi spun cum ne-am cunoscut de fapt… Eram doctor, aveam deja stagiul de ţară în spatele meu, eram intern la „Colentina” şi veneam, de două-trei ori pe săptămână, la Biblioteca Universităţii să citesc, după-amiezile, între două şi şase, era vară, ţin minte, oraşul vidat de oameni, sălile erau cvasigoale, ici şi colo câte un student restanţier sau vreun candidat la admitere. O asemenea candidată la admitere, la filologie parcă, era şi Fabian… câteva după-amiezi am stat alături, ne-am vorbit, am început să ne reţinem locuri, am ieşit împreună de la bibliotecă, am invitat-o la o cofetărie… apoi, într-o seară, într-un parc, o dată am dansat undeva… ţin minte, îmi plăcea, avea un fel de vitalitate reconfortantă, arăta bine, se poate observa încă, era genul opus Ludmilei, nu înaltă, nu subţire, nu gravă, eu eram la scurt timp după naufragiul mariajului meu, singur, fericit că sunt singur, lucrând cu o râvnă fantastică, şi ea… apăruse ca un fel de bibelou, o fată veselă, tonică, odihnitoare, perfect nesofisticată, cu mult bun-simţ, un copil care crescuse greu, fără tată, spre deosebire de fosta mea soţie, inteligentă, distinsă, foarte snoabă însă, „reacţionară” în multe din opiniile ei… La

început ne amuzam, ea avea tactul de a nu da prea mare importanţă prieteniei noastre – apropo, a fost şi a rămas o simplă prietenie-amoroasă, nu ne-am culcat niciodată – şi i-am rămas recunoscător pentru „nonşalanţa” ei din întâlnirile noastre, pentru veselia ei reală, odihnitoare, pentru tonicitatea şi bunul-simţ cu care mă contamina… Nu a durat decât câteva luni „episodul”, ea a intrat la facultate şi a dispărut, nu ştiu cum, eu mi-am început specializarea în toamna aceea şi ne-am despărţit simplu, cum ne cunoscusem, o prietenie de o vară, era evident, ea nu putea suporta gravitatea unei iubiri cu mine, nu avea, s-a văzut asta din primele zile, profunzimea necesară să mă oglindesc eu, să-mi dea cel mai mărunt vertij… a venit totuşi în câteva rânduri la mine, în camera mea de burlac, şi atunci, când nu ne sărutam, îi citeam din lecturile mele, îi vorbeam, încercam, pe jumătate în glumă, să-i deştept interesul pentru „simţul corpului”, de-atunci începuseră să mă intereseze maladiile hepatice, psihoza lor etc… ea îmi povestea pubertatea, adolescenţa ei, cele trei oraşe în care-şi făcuse liceul, într-un fel de vagabondaj cu mama ei, rămase amândouă singure, era tristă, cu decenţă însă, păstra, în cea mai amară amintire, un rest de surâs, plin de bun-simţ, o excelentă camaradă în iubire, ştia când trebuie să se ridice şi să plece, îmi respecta orarul meu foarte încărcat de lucru, ştia când trebuie să mă refuze (atunci când eu, ştiind-o singură, o invitam undeva şi când îi rămâneam recunoscător că mă refuză, apoi îmi dădea un telefon, la vecini, eu nu aveam telefon, şi, în mijlocul lucrului, în serile acelea fantastic de concrete, de vară, ale Bucureştiului, mă odihnea câteva minute cu timbrul ei cald, uşor răguşit, având mereu ceva agreabil să-mi spună, rezervându-mi, fără ostentaţie, veselia firească a firii ei), pe scurt, a fost o vară suportabilă, memorabilă chiar, între atâtea şi atâtea alte veri ale mele, încărcate de lucru,

solitare, semănând cu mine, un ins posomorât, cu ochelari… i-am rămas recunoscător pentru această vară calmă, uşor exotică, lui „Mimi”, cum îi spuneam, în glumă, acelei iubiri de „subretă”, şi i-am fost recunoscător şi atunci, mie nu-mi place să iau fără să dau ceva, tu ştii… măcar din vanitate, ha, ha!… îi citeam din lecturile mele din franceză şi germană, Baudelaire, Apollinaire (îi plăceau grozav *Caligramele* lui), Michaud, Rilke (pastelurile sale, bineînţeles, nu elegiile), Blaga (*Cimitirul Roman*, *Arheologie şi* alte câteva din „discursurile” sale lirice), şi la sfârşit chiar Ion Pillat şi Bacovia, îi vorbeam, didacticizând mult, despre lucrările mele începute, foarte puţin despre mine însumi, mult, multe, atât cât putea să suporte „firescul” ei, din ce făceam, din ce mă preocupa… m-am purtat onest cu ea, nu am forţat coliziunea (în câteva momente ea a ezitat – am ezitat amândoi?! –, apoi, ştii cum se întâmplă în astfel de „episoade”, am trecut dincolo de pantă şi… n-a mai fost nevoie, sfârşitul se prefigura deja, un final calm, surâzător, cu o abia simţită melancolie fotogenică), m-am purtat leal, n-am dispreţuit-o nicio secundă – de ce aş fi făcut-o? –, ea însăşi a marcat cu un perfect bun-simţ toată această… De ce insist?! Pentru că pentru mine a răsunat aiuritor epitetul de… *lichea* parcă? Avertismentul făcut Ludmilei, o aversiune venită de unde? … Provocată de ce?!

— De ce aversiune? întrerupse Laurenţiu, bine dispus, fără să ştie de ce. O simplă părere… o opinie de… femeiuşcă superficială, o simplă coaliţie feminină…

— …Dar e aiuritor!… râse Minda, încet, incert, privindu-l cu o anume uimire, cu ochii uşor dilataţi, pe celălalt. Parcă e altcineva, parcă… parcă… ea era o fiinţă deja structurată, o personalitate destul de conturată, opinia ei despre mine… în linii mari, edificată, ea putuse, avusese toate datele, în mare, să mă cunoască… şi…

— Vreau să te întreb ceva, destul de curios… dacă, bineînţeles, consideri că…

— Evident! Te rog chiar, eu am provocat discuţia!…

— Ei bine, ceea ce mă miră nu e atât… minciuna ta, ci… de ce s-a prefăcut ea că nu te cunoaşte?… Atunci, la Nestorescu, şi pe urmă la specială… mi se pare că nici Ludmilei nu i-a suflat vreun cuvânt despre… istoria aceea, din vara aceea, parcă…

Minda se opri locului şi-l privi tăcut câteva secunde pe celălalt, apoi ridică din umeri:

— Habar n-am!… Ludmila mi-ar fi spus oricum ceva. Habar n-am! De altfel… atunci, la Nestorescu, după primele mele minute de uimire, bine ascunsă, am bănuit că ea, Mia (Volumnia, cum îi spusesem eu, plăcându-mi preţiozitatea numelui ei, ce nu se potrivea deloc cu figura şi cu firea ei), dintr-un anume tact, ştiindu-mă logodit cu fosta ei colegă, îmi dă să înţeleg că putem trece în anonimat acel „episod”, care oricum, nu-i aşa…

— Bine, dar tu habar n-aveai atunci că ea fusese colegă cu Ludmila şi…

— Ai dreptate! făcu Minda, oprindu-se din nou în mijlocul încăperii, aproape cu gura căscată. Ai dreptate! Nu ştiu ce m-a determinat să-i accept jocul… habar n-am! Dar ştii cum se întâmplă: revezi pe cineva după zece ani aproape, cineva pe jumătate uitat, undeva în societate, o femeie mai ales, celălalt dă primul semn de răceală, tu ai un moment de neutralitate, de nepăsare, de indiferenţă, şi gata, falsul s-a produs: vă trataţi ca doi străini, în definitiv nimic rău în asta, când ea a venit la specială, am recunoscut-o abia după primele minute, ciudat, nu-i aşa, şi cum ea făcuse primul joc la Nestorescu, am simţit, într-un fel, o anume recunoştinţă faţă de… tactul ei, de decenţa ei, care nu voia să-mi încarce agenda mondenă cu un nume nou, cu „Ah!”-uri, „Oh!”-uri, „Ca să vezi? Ia uite!”, false

semne de simpatie, o gestică crispată, inutilă etc. Pe scurt, ceva ce se potrivea foarte bine cu memoria pe care i-o păstrasem, cu francheţea ei… şi-apoi, cum să-ţi spun, nu-mi prea convenea ca femeiuşcă aceea, cam trivială, cu care, evident, nu mai aveam nimic comun, să-şi aroge „episodul” nostru şi, repet, văzând-o neutră, familiară, însă neutră, având decenţa unei simple paciente, am simţit o oarecare recunoştinţă, o măruntă recunoştinţă, de fapt o vanitate măgulită că nu greşisem cu zece ani înainte şi că „deţinătoarea” acelui episod, din acea vară, ştia să suporte o atât de târzie şi involuntară revedere… accidentală revedere! Că nu alesesem prost, atunci, în vara aceea, chiar dacă fusese vorba de un flirt prelungit, de-o singurătate în doi, câteva luni, într-un oraş amorţit, vidat…

— …Cum aşa, „accidentală?” Nu spuneai că ea te-a căutat la specială?

— Ai dreptate! făcu a treia oară doctorul, încruntându-se. Dar a ştiut să salveze aparenţele!…

— Numai faţă de tine… *commendatore*, făcu cu ironie Ceea. Numai faţă de tine, de morga şi de ochelarii tăi cu ramă de baga! Faţă de Ludmila şi-a dat drumul… şi încă într-un mod care… prostii, nu ştiu de ce insişti atâta asupra unui fleac…

Minda îl privi pe celălalt cu o anume gravitate, mai bine zis cu o anume atenţie, cu pătrundere. Ceea începu să râdă uşor, maxilarul inferior i se coloră rapid în roşu-purpuriu şi el plecă privirea. Laurenţiu avea o privire „slabă”, care pierdea în majoritatea înfruntărilor, şi nu numai cu prietenul său, cu Minda, deşi doctorul îl privea acum cu atâta concentrare, încât era evident că se gândeşte la altceva.

— Prostii, evident, prostii!… repetă Ceea, văzând că celălalt tace, apoi îl privi.

— Poftim?! întrebă Minda, uitându-se la el de data

aceasta. Apoi auzi întrebarea sau cuvintele celuilalt, făcu: da-da, bineînţeles!… se întoarse nehotărât, cu umărul, îşi scoase ochelarii şi îşi frecă arcadele cu degetele mâinii drepte, îşi masă apoi ochii, prelung, cu grijă, cu o concentrare lentă, care, ea însăşi, era semnul unei absenţe. Apoi mai repede încă o dată, ca în somn, acel: da-da, evident!… îşi reaşeză ochelarii, cu grijă, dar rămase în aceeaşi poziţie, privind pierdut în covor.

Ceea se uită la el de câteva ori, peste umăr, apoi se aşeză într-un fotoliu şi deschise un album Modigliani, pe care îl trase dintr-o etajeră fixată deasupra biroului.

Partea a doua

Capitolul EX

La sfârşitul lunii noiembrie, la aproape două luni de la discuţia redată mai sus dintre doctorul Minda şi prietenul său, Ceea, o maşină, un Vauxhall alb, gonea pe şoseaua Bucureşti – ploieşti. La volan se afla Minda, iar alături de el, o femeie. Era în primele ore ale unei după-amiezi ploioase de sâmbătă şi, în ciuda vremii friguroase, şiruri lungi de maşini se îndreptau spre Valea Prahovei, spre staţiunile din munţi. În maşină era cald, ştergătoarele se mişcau neîntrerupt, în curând Ploieştiul fu lăsat în dreapta, drumul cu obstacolele sale imprevizibile, numeroase, împiedica o conversaţie liniştită, un schimb liniştit de replici între cei doi ocupanţi ai maşinii. Căruţe ce se târau pe mijlocul şoselei, biciclişti, tractoare cu pneurile bandajate cu noroi ieşind brusc în şosea, de pe un drum de ţară, pietoni în fâşuri ce mărşăluiau grăbiţi, grăbiţi, spre case, în acel sfârşit de săptămână, camioane staţionând nereglementar proiectau mereu atenţia în afară. Minda fuma, conducând în tăcere, cu expresia lui obişnuită la volan, de concentrare-absentă, femeia de lângă el privea peisajul prin geamul portierei din dreapta, acolo unde ecranul vizual era neocupat de şosea şi

obstacole stereotipe, rutiere, acolo unde defilau, liniştitor, copaci, case răzleţe, câmpuri triste, cenuşii sub ploaie, rar câte o vită, un canton de cale ferată. Câmpina, Sinaia, Predeal. Apoi, Vauxhallul o coti la stânga, deviind din şoseaua principală pe un drum vicinal ce ducea spre Râşnov. Ploua, ploua mereu, trecuse de ora cinci, seara plutea în aer, mai grăbită aici, pe drumul acesta vechi, înconjurat de munţi. Vehiculele se răriseră, pietonii, tractoarele, autocamioanele dispăruseră cu totul, apăruse vegetaţia proaspătă, sub ploaie. Minda coborî geamul portierei sale, şi aerul curat, viu, inundă maşina. Şoseaua era întreruptă uneori de porţiuni prost întreţinute, acoperite de pânze de apă, de porţiuni deteriorate, sute de metri ce înaintau într-un fel de nisip şovăitor, umed, dar singurătatea, apropierea de vegetaţia din jur, atât de prezentă, ieşirea din fluxul acela obositor de pe şoseaua principală îi reanimă pe cei doi ocupanţi ai maşinii. Pe faţa lui Minda apăruse un fel de zâmbet nehotărât, femeia de lângă el îşi deschise poşeta şi-şi refăcu, cu câteva mişcări, în joacă aproape, machiajul. Drumul urca şi cobora, în ondulări binefăcătoare, căruţele întâlnite în cale erau fireşti, integrate peisajului, la viteza redusă a maşinii câte un biciclist întâlnit putea fi studiat în voie, aproape salutat. Muntele se apropia mereu, se freca de portierele maşinii, crengile arborilor de pe marginea înaltă, nevăzută, a drumului, îşi scuturau apa pe capotă. Se însera repede, vizibil, deşi era încă zi, o oră nehotărâtă, caldă, pământul, muntele cald respirau cu putere sub cerul inexistent, foarte coborât, undeva, vârfurile erau înecate în ceaţă, nori şi fum. Deşi cobora şi urca, în pante egale, drumul urca totuşi, o senzaţie de lift greoi, oblic, dădea cabina aceea metalică, un container tras de nişte scripeţi uriaşi, disproporţionaţi, aşa cum se văd în fotografiile vechi de un secol ale unor mine de cărbuni din nordul Angliei. O roată

gigantică, cu spiţe, rulând încet un odgon subţire, metalic, la capătul căruia se târăşte, pe o pantă abia înclinată, o cabină metalică. Undeva, în munţii aceia apropiaţi, blânzi, trebuia să se afle şi să ruleze o astfel de roată gigantică, trăgându-i înainte şi în sus, într-o mişcare de ridicare abia simţită.

— Ne întoarcem? întrebă femeia de lângă Minda.

— Cum vrei… răspunse ei fără să mişte capul.

Zâmbetul acela nehotărât îi juca încă pe figură, mişcările rare, greu sesizabile, pe care le făcea conducând, i se păreau pur formale, o altă forţă părea că împinge maşina pe un plan înclinat, maşina aceea ce se făcuse parcă mai uşoară, evident mai uşoară, în aerul acela concret, prezent ca o fiinţă.

— Aş vrea să ne întoarcem pe la Bran, pe la Rucăr, dacă… e plicticos şi enervant drumul înapoi pe la Ploieşti, cu…

— Cum vrei… răspunse el din nou. În cazul ăsta trebuie să dormim pe undeva. Ai vreo preferinţă?

Femeia de lângă el îl privi, apoi începu să râdă.

— Da, spuse ea, îmi plac fondantele. Dar numai de la „Capşa”.

— Va trebui să luăm o cameră separată… pardon, două camere separate. Trebuie să mergem la un hotel, altfel…

— De ce la un hotel? Hotelurile sunt vulgare, găsesc eu.

— Da?! Bine, să căutăm o cabană, sau… la un ţăran, undeva, la Râşnov, poate… cunoşti Râşnovul?

— Da, îl cunosc foarte bine. Am şi câteva cunoştinţe acolo, am fost odată cu nişte prieteni care şi-au cumpărat mobilă de acolo, se găsea într-o vreme o superbă mobilă săsească de vânzare, la nişte preţuri… pusesem şi eu ochii pe un scrin, m-am târguit o jumătate de zi, dar până la

urmă…

— …Până la urmă! întrebă, leneş, doctorul, privind mereu înainte, navigând printre bălţile mari sau printre spărturile şoselei.

— …Nu ştiu, cred că m-a plictisit ideea transportului, n-aveam unde să-l pun, a doua zi mi s-a părut mai puţin frumos decât seara, i-am descoperit undeva o crăpătură, culorile erau însă superbe, dar, ştii cum e, când duci o asemenea piesă într-o casă, totul din jur devine de prost gust, dacă, bineînţeles, ai mobilă de serie, şi atunci… trebuie să schimbi mobila, perdelele, porţelanurile, apoi chiar locuinţa… toate astea îmi dădeau prin cap în timp ce mă târguiam pentru o sută de lei, apoi, când am văzut că sunt pe cale să câştig, am renunţat brusc… din comoditate, evident!

— Şi din prea multă imaginaţie! spuse Minda, destins mereu, privind tot timpul înainte.

— A, nu, eu nu sufăr de prea multă imaginaţie! De altfel, am putea dormi la oamenii aceia, cred că au ceva potrivit pentru noi doi. O cameră cu un fel de întreiaş… foarte curat. Crezi că ajungem înainte de opt?

— Chiar la şapte.

— Perfect. Vom mânca la ei. E o familie formidabilă, incredibil de numeroasă…

Urmă o descriere detaliată a acelei familii, a istoriei uneia din fetele acelui sas (pe care-l chema Zeitvogel), care murise în condiţii tragice la vârsta de 21 de ani, violată de un grup de ţărani beţi, şi o alta, a unei surori a ei, moartă de leucemie la 16 ani, o fată după care plânsese tot oraşul; în ciuda acestor tragedii, Zeitvogel-tatăl era încă un om căruia nu-i pierise roşul din obraji, veselia din ochi etc., etc., lucruri pe care Minda le asculta cu nepăsare şi interes, cu cotul rezemat pe portiera cu geamul mereu coborât, deşi se întunecase brusc şi se circula cu luminile

aprinse.

Ajunseră la Râşnov între şapte şi opt, şi proiectul de a înnopta la Zeitvogeli nu se realiză, deoarece şeful familiei era plecat la Sibiu, pentru două zile, să întâmpine o rudă ce sosise, în vizită, din Germania, iar soţia lui bolea. Fură îndrumaţi însă la o familie prietenă şi vecină, şi doamna Zeitvogel, cu o voce slăbită, îi invită să revină, după ce se vor fi instalat, la cină. Cei doi refuzară însă, sub pretextul că vor să hoinărească prin oraş şi prin împrejurimi. Era o minciună nevinovată făcută să menajeze sensibilitatea acelei femei amabile, ospitaliere, o minciună ce deveni adevăr însă, aşa cum se întâmplă uneori.

— Într-adevăr, de ce să nu hoinărim puţin? spuse Minda după ce se instalară şi garară maşina.

Ajunseră repede în „centrul" sărăcăcios al orăşelului, se amuzară privind vitrinele, întârziind mai ales în faţa uneia cu exponate de obiecte menajere, cratiţe frumos smălţuite, pahare ieftine aşezate în mod ingenios, foarte „atractiv", scrumiere scumpe de porţelan cu câte un ciobănel rezemat, disproporţionat, evident macrocefalic, cu veveriţe şi vulpi, lămpi de sticlă, cu picior, cu gaz, o raritate, diverse *abat-jour*-uri, de carton şi de sticlă, pictate cu rămurele şi flori sau nu, pentru „toate gusturile" şi, peste tot, flori artificiale, în vaze sau risipite „neglijent" printre tacâmuri ieftine şi ceşti, margarete, irişi, lalele – ce mergeau de la un roşu-sângeriu până la albastru-spălăcit, suspect –, gladiole, zambile, trandafiri (boboci abia înfloriţi sau în plină explozie a petalelor), flori, flori, o bogăţie de sortimente şi culori, cele mai neaşteptate şi stranii culori, un roz-tulbure, verdele-dur, opac, albullăptos, halucinant, un roşu-aprins, sângeriu, adus direct de la locul crimei, galbenul margaretelor, verdele crengilor de brad, erau şi crengi de brad sau brazi mititei, artistic lucraţi, flori, flori, o invazie de flori artificiale printre vaze smălţuite, aşezate

cu cochetărie, printre furculiţele de tablă, printre scrumiere, lămpi, grătare, storcătoare de lămâi, pahare de plastic, bricege, peşti ornamentali, flori, o risipă de flori, o invazie de flori ţepene, colorate, cu lujere subţiri, cu petale delicate, vopsite în galben, cu staminé atât de bine imitate, cu frunze lungi, verzi sau albastre, în care se vedeau chiar şi nervuri, aşa cum au frunzele, totul atât de bine imitat, cu multă imaginaţie şi simţ decorativ, încât cei doi se desprinseră cu greu din faţa acestei vitrine. Era, de altfel, constatară ei la sfârşit, evident, cea mai frumoasă vitrină din Râşnov, şi, în drumul de întoarcere, se mai abătură o dată pe la ea, căutând cu ochii anunţul că magazinul sau vitrina participa la concursul republican sau judeţean de vitrine. Nu se găsea însă un astfel de anunţ, şi cei doi gândiră „păcat", fiecare în sinea lui, fără o vorbă, privindu-se semnificativ în ochi, Minda dădu chiar uşor din umeri, un gest care la el putea să însemne orice. Înainte de asta, făcură însă o plimbare pe şoseaua care duce spre cetăţuie şi mâncară la un restaurant aşezat deasupra orăşelului, căruia i se spunea şi „Acapulco". Reveniră încet în oraş, printre munţii compacţi, întârziind fiecare pas, indiferenţi la ploaia care cădea fără întrerupere în pânze subţiri. La întoarcere, piaţeta centrală a orăşelului era aproape pustie, din gangul Restaurantului nr. 1 răzbătea doar un zgomot difuz de glasuri, sunetul răguşit al tonomatului şi câte o pereche ce ieşeau grăbiţi, zgribuliţi de la cafeneaua din fund.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, Minda bătu în uşa însoţitoarei sale, luară un mic dejun bogat, cu chifle, unt, ochiuri, cafea cu lapte, dulceaţă făcută în casă şi, înainte de ora opt, ieşiră din oraş spre Bran. Ploaia se oprise peste noapte, dar dimineaţa reîncepu, era aceeaşi, familiară, egală. Înainte de Bran se opri şi răsări chiar soarele, pentru o jumătate de ceas, şi cei doi folosiră acest

armistiţiu ca să facă o excursie de o oră, până sus, la castel. Trecură apoi prin Rucăr, luară masa la Câmpulung şi, cu un ceas bun înainte de a se însera, ajunseră în Bucureşti. Minda o conduse pe însoţitoarea sa până acasă şi fu invitat la o cafea, pe care o acceptă.

Era a doua oară că intra în această casă, dar Mia Fabian, pentru că ea era gazda sa, îl primi ca pe un vechi prieten, cu naturaleţea ei veritabilă, de neconfundat. Din nou, pe doctor îl impresiona plăcut interiorul apartamentului ei, atât de bine ales, încât părea invizibil, nimic de prisos, nicio piesă „discordantă", niciun obiect „de preţ", vreo tavă de argint, vreun vas de Gallé pus cu obrăznicie pe-un scrin. Doctorul se aşeză pe primul fotoliu întâlnit, pe care îl uită din clipa în care se scufundă în el, aprinse o ţigară şi, în curând, în faţa sa, pe o măsuţă joasă, fumega o ceaşcă mare de cafea, amăruie, gustul fusese perfect intuit. Gazda îşi făcu un ceai, fără zahăr.

— Nu ţi-e foame? îl întrebă Fabian. Pot să-ţi fac nişte sandviciuri…

— Cu ce? întrebă doctorul bine dispus, deloc obosit.

— Cu… unt, sardele, caşcaval, file…

— Mi-ar plăcea cu… pastă de ficat, cu pâté de ficat şi… parizer! spuse Minda, râzând.

— Serios, nu vrei?

— Nu-nu, am glumit. De altfel, diseară iau masa undeva, într-o familie, şi… biscuiţi ai?

Îşi băură cafeaua şi ceaiul în linişte, în aceeaşi tăcere cvasitotală în care făcuseră întreg drumul, apoi doctorul plecă, mulţumind pentru „trataţie" şi adăugând încă o dată felicitările sale pentru cafeaua „excelentă, perfect potrivită". Mia Fabian îl conduse până la uşă şi, la plecare, adăugă, amabilă, că poate să sune când vrea, într-un moment liber, când „va avea chef de o pălăvrăgeală telefonică". „Îmi place grozav să şuetez la telefon, spuse

ea, sunt un pericol public! E, de altfel, singurul fel, singurul mod în care suport femeile, prietenele mele inclusiv, şi, uneori, chiar şi bărbaţii. Am clipe, momente, zile întregi uneori, când nu-mi place să văd pe nimeni, când, după ce vin de la serviciu, mă închid în casă şi mă bag sub plapumă, cu o carte bună, zile în care nu vorbesc cu nimeni decât la telefon. Telefonul, mai ales în aceste momente, e pentru mine ceea ce e pentru atâţia antinevralgicul, mă face să nu mă simt singură şi, totodată, mă apără, îmi apără singurătatea... Nu ştiu dacă înţelegi acest lucru, dumneata, sunt convinsă, eşti tipul de bărbat care foloseşte telefonul în scopuri foarte precise, prozaice, exact pentru ce e făcut! Eu însă... sunt de-a dreptul bolnavă dacă e deranjat sau... dacă nu sună nimeni, zile în şir... e formidabil, să ai toată lumea în jur şi să nu vezi pe nimeni, să suni pe cine ai chef, să închizi în orice clipă, nu ştiu cum să-ţi spun... aşa că, sună-mă, la orice oră, chiar dacă dorm, nu mă formalizez! Eu îl scot foarte rar din priză, aproape niciodată, şi de multe ori, abia când sunt sculată din somn, perfect odihnită, ruptă, deconectată din trivialitatea unei zile de lucru, am cel mai mare chef de... sporovăială, ha, hai Crede-mă! La revedere şi... îţi mulţumesc pentru frumoasa plimbare! A fost încântătoare, absolut încântătoare! Mă simt perfect odihnită... plimbarea de la Bran şi... ha, ha, chelnerul acela care mi-a sărutat mâna, unde era asta, la Câmpulung, la Rucăr... ha, ha! Un bătrân cavaler, unul din aceia care au supravieţuit ultimului război mondial, ha, ha! La revedere, doctore, încă o dată, mulţumiri... cum de ţi-a dat prin cap să mă inviţi, să-ţi pierzi aproape două zile cu mine?!... La revedere, la revedere, atenţie, e o treaptă acolo, iar au furat becul de aici... la revedere!..."

...Peste vreo săptămână, telefonul sună din nou la Mia Fabian, şi doctorul Minda îi propuse, pentru a doua zi,

un program… vizitarea expoziţiei Brâncuşi, un act memorabil, cu piesele aduse din America, îngrozitor de prost plasate, cu ruşine parcă, undeva, într-o săliţă de la etajul Muzeului Republicii, dar, oricum, se puteau, în sfârşit, zări de aproape şi pipăi *Regele regilor*; *Cocoşul*… *domnişoarele Pogany*, minunatele, sfioasele, scâncitoarele *domnişoare Poganyy* cu luciul lor patinat de vreme, cu ochii lor frumoşi de cucuvaie, cu ochii lor frumoşi de cavaleri medievali, fără iris, cu capul lor înclinat funerar, pe un ştiu ce mormânt aerian, ochii lor exoftalmici puteau fi în sfârşit văzuţi de aproape, de foarte aproape, deşi, din păcate, sala meschină… „Ha, ha, ha, hi, hi, hi! râdea Mia Fabian. Eşti formidabil, doctore, din păcate, mi-e absolut imposibil, mă lasă rece domnişoarele astea Pogany, mi-ar fi făcut plăcere să te însoţesc, însă toată ziua de mâine mi-este dată… Gelu vine să mă ia de la serviciu şi-o bâzdărăm din Bucureşti, mergem să luăm vin de la Tulcea, în fiecare an facem o tură după vinul cel de toate zilele, de la Tulcea, Panciu, Brăila… Gelu? Nu ştiai? E iubitul meu, domnule doctor, cum credeai că o femeie focoasă ca mine poate să stea singură, aşa… în bătaia peştilor… în bătaia peştilor, am spus, Gelu este stăpânul, servitorul, administratorul, responsabilul şi… şi… a, da, ai dreptate, gestionarul, ha, ha, şi dacă te prinde că-mi dai telefoane, doctore, îţi pune o bombă sub scara aia măreaţă de la intrare, la Policlinica specială sau, unde preferi, la facultate, ha-ha… A, nu, am glumit, bineînţeles, în stilul meu idiot, Gelu e perfect informat de manierele dumitale desăvârşite, a dat o înaltă apreciere plimbării noastre la Râşnov, deşi, evident, ar fi preferat să… să fi fost informat în prealabil de locul unde voi înnopta şi să-mi fi făcut o vizită galantă, în patul acela săsesc, *Biedermeier*, atât, ştii, el se înnebuneşte după mobilele stil, hi, hi, atât, în rest, după cum a declarat, nu ne-ar fi deranjat în niciun fel… A, pardon, a mai regretat

Frühstück-ul de la familia Harti, aşa îi chema, parcă? Harti, nu-i aşa? I-am explicat pe larg, derbedeului, că au fost chifle, cozonăcei de casă, trei feluri de dulceaţă, unt de casă, cafea şi ceai, plus… conversaţia conferenţiarului Minda, hi, hi, de conversaţie, pardon, spunea că s-ar fi lipsit, dar dulceaţa familiei Harti, de care auzise vorbind şi la Zeitvogeli, el îi cunoaşte bine pe Zeitvogeli, ţii minte că au şi întrebat de el… da-da, Babeş, el e, Gelu Babeş, nu – nu, n-are nicio legătură cu familia… el e pur şi simplu Gelu Babeş al meu, el e Pisofagul, Rin-tintin, Păpăşilă, Scufăilă, Geiger şi, în ultima vreme, Rollex!… Da-da, Rollex, ţi se pare cunoscut acest nume?! Da?! Mă bucură şi… îmi pare rău, doctore, sincer rău! Pe altă dată, la revedere! Complimente Ludmilei, la revedere!…”

…Peste altă săptămână îl sună Mia Fabian, de data aceasta, pe doctor:

— Alo, doctore, îi spuse, cu timbrul ei plăcut, te-am sunat toată după-amiaza, pe unde ai umblat? A, ai citit? Bravo, eu mă dau de ceasul morţii, şi matale… să ştii că Miuţei Fabian îi este foarte rău… da-da, suferă îngrozitor, nu auzi cum vorbesc, ce dracu’? Parcă sunt Demostene, din butoi… a, pardon, ai dreptate, uite ce proastă sunt, Diogene voiam să zic! Da-da, sunt guturăită, cum se mai zice… da-da, am luat şi aspirină şi piramidon, mi-am băgat în nas rinofug, fedrocainã şi nu mai ştiu ce tâmpenii şi, pentru completarea medicaţiei, am neapărată nevoie de… ghici ce?! Nu-nu, nici pomeneală… medicamente am şi eu destule, au fost cărate de tânărul Geiger, care încă mai aleargă pe la farmacii, deşi i-am interzis, până mâine, să mă mai deranjeze, nu-mi place să fac amor când îmi curge nasul, ha, ha, e incomod, ştii mata!… Nu-nu, ca să se vindece, Miuţa-mică are nevoie de dumneata! Da-da, dar nu de dumneata, de o şuetă la telefon cu dumneata, cu domnul conferenţiar doctor Ovidiu Minda, aşa, puţin

snobism, puţină ciocoială, e foarte pozitiv în astfel de maladii subiective, hi, hi! Sper că nu te superi, doctore, suntem doar prieteni, nu-i aşa?!…

— Prieteni? De când?

— Ei, asta-i! Credeam că e de la sine înţeles?! Vai, vai, doctore, ce rău eşti cu mine, ce nesuferit, tocmai acum, când Miuţa-cea-Mică e bolnăvioară, şi… vrei să fii Doc, ştii că aşa le…

— Poftim?!

— Am spus că ai să fii Doc, doctore e prea lung, şi englezii… bineînţeles, numai pentru mine, şi, cu timpul, o să-ţi găsim şi alte nume, mai şic…

— Nu vreau nume şic! spuse Minda. Doc mi-ajunge.

— Vasăzică nu vrei să fii prieten cu Miuţa?! Asta ca să mă râcâi. Tocmai acum când…

— Poftim?!

— Am spus râcâi, ce dracu', nu auzi bine, Doc? Apropo, de mult voiam să te întreb ceva, dar, nu ştiu cum, când eşti de faţă, mă îngheţi cu ifosele pe care ţi le dai… aşa, la telefon, am mai mult curaj, mai ales acum, sunt bolnăvioară şi trebuie să fiu menajată, Miuţa-cea-Mică! Spune-mi: ce dracu' ai găsit la mine, ce vrei de la mine?

— Nu înţeleg…

— Ei, haide-haide, nu face cu mine pe… ştii tu pe cine! Ce-am căutat noi doi la Râşnov? Poate în amintirea vechii noastre prietenii? Ludmila ştie de escapada pe care ai făcut-o, frumuşelule, hai?! Ia spune-mi o minciună frumoasă, lui tanti Mia îi plac minciunelele, mai ales spuse de domni importanţi, care suflă atât de important aerul pe nări, hi, hi!

Minda râse şi el, încet, la celălalt capăt.

— Ce vrei, stimabile, ce urmăreşti? Nu eşti tu omul care să-şi piardă vremea aşa… cu frumuseţile naturii şi mai ales cu una ca mine, de care erai fericit că ai scăpat cu

o reţetă aşa, de mântuială!

— De mântuială? De ce? Reţeta mea e perfectă, de altfel, ţi-am spus, în cazul dumitale nici nu era nevoie de…

— Lasă-lasă, mi-au spus mie şi alţii, nu eşti singurul specialist de pe continent, deşi… ia spune, lasă ciubucele astea… am spus: *ciubucele*! Nu se aude?!… Altceva însă voiam să te… i-ascultă, Doc, dar promite-mi că ai să fii sincer, măcar o dată în viaţă, la telefon, cu cineva cu care nici nu te costă prea mult, cineva pe care poţi foarte bine să nu-l mai vezi niciodată… promiţi?

— Promit.

— Ei bine, spune-mi atunci: în noaptea aceea, la Râşnov, nu ţi-a dat inima ghes să vii să-mi râcâi la uşă, hai? Să vii să-mi faci o vizită picantă?…

— …Galantă!

— Mă rog, galantă-picantă, cum vrei, văd că ai înţeles despre ce-i… în astfel de chestii, de altfel, nu mă îndoiesc că-ţi merge mintea. Ei, ai amuţit?!…

— …Nu… drept să spun… nu m-am… deşi… dacă aş fi ştiut că… nu – nu, nicio clipă… te asigur…

— Ei, haide, ai început să te bâlbâi! Te pomeneşti că ţi s-a şi umplut gura, câine!

— Poftim?!…

— Am zis: câine! Ce-i place omului vrea să mai audă o dată… oricum, bravo, te-ai purtat ca un domn, deşi sunt convinsă că te-ai plimbat vreo două ore prin curte şi-ai fumat o jumătate de pachet de ţigări, hai? Recunoaşte! „Să intru, să nu intru, să intru, să nu intru…?!”

— …Iartă-mă, dar… nu, deloc… am adormit imediat, de altfel am considerat, şi dumneata, cred, la fel, că e o simplă excursie prietenească între două vechi cunoştinţe şi…

— Haide-haide, ştii că te respect, dar ipocrizia asta mă face să… îmi face silă, doctore, ce dracu’!…

Minda râse uşurel, dincolo:

— Mă respecţi?!…

— Bineînţeles, ce întrebare mai e şi asta? A, te referi la faptul că i-am spus Ludmilei să… să nu se mărite cu tine?! Normal, Ludmila e o femeie fantastică, nu există niciun bărbat demn să…

— …Ha, ha, cu atât mai puţin eu, nu-i aşa…

— Cum? Mă rog… văd că te-ai formalizat şi…

— Nu-nu, vai de mine, nu m-am formalizat deloc… Doar ai spus adevărul, nu-i aşa?!…

— Nu ştiu dacă am spus adevărul, mult îmi pasă mie de adevăr! Am spus ce credeam eu şi ţi-o spun şi ţie, în faţă, indiferent dacă… te formalizezi sau nu! Ludmila a fost prietena mea şi am crezut de datoria mea să…

— …Să o avertizezi că…

— Ascultă, ştii ceva: vrei să lăsăm chestia asta? Vă priveşte ce faceţi voi doi şi pe ea o priveşte la fel! Părerea mea despre tine i-am spus-o cinstit şi, dacă vrei, pot să ţi-o repet şi ţie dacă…

— A, nu – nu, îmi ajunge că am auzit-o o dată şi…

— Să nu crezi că umblu cu vorbe! E de altfel şi foarte incomod să te strecori de colo-colo şi… nici nu mi se potriveşte! Iar dacă reuşeşti s-o agăţi pe Ludmila, brava ţie, din partea mea… în orice caz, să ştii, eu i-am telefonat şi am pus-o la curent cu plimbarea noastră în aer liber… la Bran, la castel, pomişorii sub ploaie, pic, pic, şi fetiţa aia care ne-a vândut brânza aceea dulce, pe care am mâncat-o împreună, atingându-ne degeţelele, ce romantic, hi, hi!

— Dacă nu mă înşel, i-ai povestit şi cum mă plimbam ca un leu în cuşcă, fumând ţigară de la ţigară, jumătate de noapte prin faţa uşii tale, la Râşnov, şi…

— Şi, ce, nu-i adevărat?!…

— Bineînţeles că nu-i adevărat, stimată duduiţă!…

— Ei, nu-i nimic… chiar dacă nu-i adevărat, se

potriveşte! *Şi non e verro, e ben trovato*!…

— Ha-ha, ha-ha!

— De ce râzi, Doc! Ei, haide, nu mai râde, spune-mi şi mie… ce nesuferit eşti, de ce nu râzi pe urmă, după ce-mi spui şi mie?!… Ei, poftim, acum taci! Ştii că ai început să te porţi cam ciudat?!…

— Ciudat?!

— Da-da, cam ciudat… te pomeneşti că ţi-a trecut prin cap să flirtezi cu mine… ştii că eu, când eram mică, citeam o grămadă de cărţi, amestecate, şi, în loc de „a flirta”, citeam şi spuneam chiar, foarte sigură pe mine, „a filtra”… ha, ha!

— Nu-nu, spuse calm Minda, poţi să fii liniştită, nu vreau „să filtrez” cu dumneata…

— Ei, asta-i, ai luat-o în grav acum! Dar a flirta, Doc, nu înseamnă nimic mai mult decât atât! Şi-apoi, să ştii, cu o femeie ca mine e impoliticos să nu flirtezi, să nu încerci măcar! Consider asta o obrăznicie! Toţi prietenii mei trebuie să flirteze cu mine! Asta e prima condiţie! Nicio grijă, poţi să fii liniştit, şi de asta te pot asigura toţi cei care mă cunosc, nu se întâmplă nimic, flirtul tău, al nostru, nu va avea niciun fel de consecinţă, de asta…

— …Dar… vai de mine, eu…

— Nu-nu, dă-mi voie, o clipă: mie-mi plac lucrurile clare! Dinspre partea „rezistenţei” mele nu trebuie să-ţi faci griji; eu nu-l păcălesc pe Geiger al meu nici pentru Gregory Peck! Ne înţelegem la pat ca doi copii de ţâţă, ţi-am mai spus, şi mie nu-mi plac chestiile astea. Când sunt cu un bărbat care-mi place, mi-ajunge! Eu nu mă ţin de mână prin parcuri eu te miri ce sclifosit, ca pe urmă să mă tăvălesc cu altul, cu „oficialul”, să zicem, peste…

— Iartă-mă, te rog, dar…

— Nu-nu, acum vorbesc eu, drăguţule; cum spuneam, din comoditate sau din igienă, habar n-am, eu nu mă culc

decât cu un singur bărbat, totdeauna, şi deocamdată Geiger… Alo!… alo!… alo!…

Mia Fabian făcu încă o dată numărul. Apelul se făcea însă în gol. Peste o jumătate de oră, încă o dată. Cu acelaşi rezultat. Peste altă jumătate de oră, încă o dată. În sfârşit, la miezul nopţii, câteva minute după douăsprezece, Mindă ridică receptorul:

— Alo!…

— Alo, măgarule, ţi-am spus că sunt bolnăvioară şi trebuie să mă doftoriceşti, şi tu… de ce eşti urâcios şi îi trânteşti telefonul lui Miuţa-mică?! Hai? Uite, Miuţa-mică nu s-a supărat şi te-a sunat mereu, până când domnia-sa, Pelicanul…

— …Cine?! făcu Minda, stăpânindu-şi râsul.

— Cine, cine… Pelicanul, domnul-doctor-Pelicanul a catadicsit să se întoarcă acasă şi să…

— N-am fost plecat.

— A! Şi mai grav! Cu atât mai grav!

Şi vocea ei, gângurind, se auzi încă multă vreme în receptorul culcat pe tăblia biroului şi, uneori, printr-un simplu efect de reverberaţie, părea o vietate măruntă, o insectă, prinsă între barele subţiri de ebonită ale difuzorului, un bâzâit insistent, aproape melodios. Alături, întins pe canapeaua sa de lucru, doctorul sta culcat, cu ochii mari, deschişi, cu o pată roşie, aprinsă, pe tâmplă, de parcă ar fi fost lovit cu un corp dur, cu gura întredeschisă, respirând cu greutate, cu spaimă. Reflexul acestei spaime se repercuta şi în ochii dilataţi uşor, întreg trupul stătea într-o încordare pe jumătate, într-o aşteptare a unui şoc ce trebuia să vină, ce sosise deja şi care trebuia absorbit. O panică fizică, pe jumătate, pe care el însuşi – acel el însuşi care se refugia în acea clipă în trupul său cel mai îndepărtat, în inima sa ce bătea în vârful membrelor sale – încerca să o ghicească, o spaimă pe care *el* însuşiincerca

să o înţeleagă. Ce era de înţeles?!

Cu un efort, nu prea mare, el însuşi fu uimit cât de uşor îşi învinse starea aceea confuză, pe care nu şi-o putea explica prea bine, se ridică în capul oaselor, luă receptorul care emitea deja un singur tip de sunet, spuse de câteva ori: „Da… da… bineînţeles!… u şi zâmbi, într-un mărunt efort, şi fu din nou uimit cât de uşor îşi putuse provoca acel zâmbet, „inventa", „extrage" acel zâmbet din el însuşi, din spaima aceea de câteva clipe, confuză, copilărească, o spaimă, panică pe care propriul său *eu însumi* refuza să i le explice… Minda dădu din umeri, plictisit şi amuzat: în definitiv coexistăm cu atâtea neclarităţi, încât, ce conta… atâtea pete obscure coexistă cu luciditatea, cu… apropo, cine spusese asta? „Obscur, o pată… o pată obscură, şi eu am izolat-o, am îmbrăcat-o în ceara disperării şi bărbăţiei mele şi am lăsat-o acolo, aşteptând împreună, eu şi cu ea, învierea morţilor…", unde citise asta, de curând? Era ceva de foarte curând citit, cuvintele îi răsunau încă în ureche… a, nu – nu, Ceea spusese… da-da, Ceea fusese cel care… Minda continuă să dea din cap la bâzâitul acela uşor, ce-şi continua travaliul, încercând să refacă în întregime fraza lui Ceea care exprimase perfect o stare care se afla încă în viitorul trupului său… „O frază profetică!" făcu Minda şi zâmbi încă o dată şi simţi, cu o anume certitudine, că era, în clipa aceea, perfect eliberat de spaimă… ce ciudat, un fel de astenie, un bufeu… o panică scurtă, fără nume, de parcă cineva în interiorul său văzuse ceva… ce anume?! Prostii!… O măruntă migrenă, cu o noapte înainte citise până la şase dimineaţa, îşi făcuse trei cursuri înainte de o calitate excepţională!… Va închide receptorul şi se va culca!… Nu, greşit, va lucra în continuare, ca încă în atâtea rânduri, îşi va depăşi oboseala nu prin odihnă, ci prin efort… „în punctul mort, auzi el vocea cuiva, neidentificabilă, trebuie dublat efortul, dublată

frecvenţa…”

Apoi se concentră asupra celor ce se auzeau în receptor. Bâzâitul se fragmentă, sunetele acelea lungi, stridente, mărunt stridente, se îngroşară, se particularizară, se grupară şi începură să prindă un înţeles… nu toate deodată, ci, parcă, într-o anume ordine… la început vocalele, evident, „e”-ul începu să ţipe primul, urmat, multă vreme, de „i”, iar undeva, ca un acompaniament într-un trio cu cvartet de jazz, „o”-ul mormăia înăbuşit, ca un solo-bas… când celelalte sunete şi grupuri de silabe sosiră, se aglutinară, spaima lui, măruntă, era perfect uitată, resorbită. Totul urcă la suprafaţă, el începu să-şi mişte degetele, descurcă cu răbdare şnurul receptorului, trase un creion dintr-un recipient şi începu să grifoneze absent, pe o hârtie albă, lucrurile, măruntele sale automatisme din timpul unei conversaţii telefonice oarecare…

Era o duminică după-amiază ploioasă, apă rece amestecată cu zăpadă, sfârşit de noiembrie (sau începutul lui decembrie, ajunul Sfântului Nicolae?!), Minda urca încet bulevardul, coti la dreapta pe Calea Victoriei, se întoarse câţiva paşi înapoi, vrând să intre la Librăria Academiei, apoi, exact în faţa uşii închise, îşi aminti că era duminică, se întoarse şi coborî spre Piaţa Senatului, unde stătu câteva minute în îmbulzeala din faţa Gării RATA, fumând o ţigară. Traversă apoi, de o oră şi jumătate, nu, de o oră şi patruzeci de minute trebuia să se afle în altă parte, era însă incapabil să iasă din starea de inerţie în care se afla, ceva cu totul plăcut, comod, odihnitor, la urma urmei… traversă şi intră în cofetăria blocului turn, ceru o cafea dublă, fără zahăr, încă înainte de a se aşeza la o masă, apoi se pierdu în faţa vitrinei cu prăjituri, inventariind-o cu răbdare, cântărind în gând fiecare exponat şi, la urmă, cum era de aşteptat – pentru sine

însuşi! –, renunţă la prăjituri. Se îndreptă, în faţa vitrinei stătuse tot timpul aplecat, şi porni spre o masă, când se auzi strigat. Era ora patru aproape, mai precis, patru fără şapte minute, duminica după-amiază, afară continua să plouă cu zăpadă, deşi nu era propriu-zis zăpadă, ci mai mult: o promisiune a zăpezii, cum se spune pe un ştiu unde, şi într-adevăr, în anumite locuri mai ferite, în rigola străzii sau în colţurile clădirilor, zăpada se depozitase deja, o zăpadă suspectă, jilavă. Era o cunoştinţă, un coleg de la „Fundeni”, cu soţia, sora soţiei (o domnişoară în jur de optsprezece, de aceeaşi vârstă, aproape, ca şi cei doi copii, un băiat şi o fată, de cincisprezece – şaisprezece, care erau şi ei prezenţi), şi Minda îşi bău cafeaua la masa lor. Era foarte bine dispus, prezenţa celor trei tineri îl animă într-un fel şi, după o jumătate de oră bună, cei doi părinţi îl invitară să-i însoţească, făceau undeva o vizită de familie, aniversau nu ştiu ce, asigurându-l că se va simţi foarte bine. Minda refuză însă, se uită la ceas şi afirmă că avea program, era deja în întârziere, trebuia doar să dea un telefon etc.

În sfârşit, familia plecă, cu un carton uriaş de prăjituri, şi, în timp ce îi saluta încă, Minda îşi scoase agenda din buzunar, se îndreptă spre telefonul care se afla în exterior şi încercă un număr. Reveni în cofetărie, cafeaua rece îl aştepta încă, aprinse o ţigară, îşi bău încet cafeaua şi regretă că nu avea un ziar la el. Se gândi un timp la acel ziar, la un chioşc de ziare, posibil, în apropiere, apoi renunţă şi îşi dădu seama că n-ar fi avut chef de niciun ziar. Ce să citească în ziar?! Ar fi avut chef de un *policier*; un Chase sau un Chandler, eventual o Agatha Christie, deşi intelectualismul ei uscat l-ar fi indispus acum. Voia să-şi conserve starea plăcută, odihnitoare, ce apărea atât de rar la el, de inerţie fără nume, fără scop – să trăieşti o după-amiază fără scop, ce

poate fi mai odihnitor?! –, se surprinse chiar „aplecându-se” cu o anume curiozitate asupra propriei sale stări, ca şi asupra unui animal mărunt, urmărindu-i reacţiile, umoarea… se opri, în clipa când era pe cale să-şi aprindă o nouă ţigară, se ridică (în trecere, o rugă pe vânzătoare să-i pregătească o nouă cafea, fără zahăr), ieşi din nou la telefon, aşteptă în frig ca cineva, un tinerel, să-şi termine convorbirea, aşteptă destul de mult, în sfârşit ajunse la rând („nu-i nimic, gândi el, abia se răceşte şi cafeaua!”) şi vorbi cu cineva, o convorbire nu prea lungă. Reveni în cofetărie şi, spre propria sa mirare, spre amuzamentul său, se opri din nou în faţa vitrinei cu prăjituri şi, a doua oară, după câteva minute lungi, după ce luă la rând toate etajele, toate sorturile expuse, fu din nou în pericol de a renunţa, şi atunci, in extremis, indică cu degetul vânzătoarei (o femeie surprinzător de frumoasă, dar care, se văzu asta când ieşi de după galantar, avea gambele prea scurte) *o indiană*, apoi, în zâmbetul ei şi al lui, mai ceru una. Era o prăjitură pe care n-o mai mâncase de foarte multă vreme (din copilărie? nu – nu, dar de…) şi o comandă numai după ce se asigură că nu aveau ruladă cu frişcă. „Am avut până adineauri, îi explică frumoasa vânzătoare, un fel de Maria Felix cu gambele scurte, dar cineva mi-a comandat un carton întreg, colosal… a, era cu dumneavoastră la masă, domnule doctor…” Minda zâmbi, vasăzică era cunoscut aici, explicabil, el nu locuia prea departe, deşi… ei, nu, observase asta şi cu alte ocazii, dintre toate profesiunile, doctorii sunt reperaţi cel mai repede, iar el, care semăna îngrozitor de mult „cu un doctor”, aproape caricat, cu figura lui gravă, cu ochelarii masivi, sprâncenele puţin cam groase, gura frumoasă, cu buzele strânse. Renunţă să comenteze faptul că ea i se adresase cu apelativul „domnule doctor” (o, cât îl visase în adolescenţă, Ceea visase revoluţia şi un nume, el visase cu

o tenacitate fantastică, întunecată, inumană, acest „domnule doctor” pe care tocmai îl exprimase gura aceea puţin cam mare, cu dinţi perfecţi însă, ca un mulaj dentar) şi se interesă – asta înainte de a fi comandat indienele (surorile indiene!) – dacă nu aveau cremşnit cumva, parcă… „Avem, răspunse Maria Felix, dar nu vă sfătuiesc să luaţi, domnule doctor! Ruladele ne-au venit astăzi, de-aia sau şi terminat, cremşniturile sunt de ieri-dimineaţă, şi crema e cam…” „Mulţumesc!” făcu Minda, serios, şi în ochii celeilalte sclipi o luminiţă de bucurie că între ei doi se stabiliseră, atât de repede, raporturi atât de precise, de convenabile, exact raportul pe care ea îl aştepta, pentru care figurile lor erau pregătite. Apoi Minda se îndreptă spre masa sa şi aşteptă prăjiturile şi cafeaua, a cărei calitate deosebită şi-o explica abia acum: Maria Felix o pregătea pentru el, în mod „special”.

Fuma şi îşi bău cafeaua, urmărind din ochi, cu un oarecare interes, mişcarea cofetăriei. În general, familii, femei singure cu un copil, tineri muncitori, ucenici sau haimanale cu câte-o iubită, fete surprinzător de tinere, de frumoase, în fâşuri, lodenuri vechi, în svetere prea lungi, scămoşate, fumând toţi cu o disperată şi veselă plictiseală. Foarte rar câte o bătrână, bătrâni deloc – unde sunt bătrânii, prin ce găuri se ascund, nu le ajunge pensia pentru o prăjitură, duminică după-amiaza? Probabil! De câte ori fusese în străinătate, în Occident mai ales, îl izbise prezenţa bătrânilor în cafenele, ceainării, societăţi întregi de bătrâni, femei între şaizeci şi şaptezeci, cu părul alb, curat, bine îmbrăcate, în jurul unei mese ovale, încărcate cu ceaiuri şi torte. De pe atunci remarcase ce odihnitoare puteau fi, pentru el oricum, aceste numeroase *oma*-uri, bunici, pălăvrăgind în linişte, mâinile lor frumoase, întinse, mânuind cu atenţie linguriţa de argint, ascultând cu gravitate, dând uşor din cap, uneori erau acolo femei

colosal de bătrâne, de frumoase, de curajoase, înfruntând încă vocea, lumina, oamenii, cuvintele altora, atât de dificile, de agresive în tiparul lor blând. Unde erau bătrânii?! Şi, reflex, Minda se întoarse cu jumătate de trup, privind circular în jurul său. Femei singure, femei cu un copil, familii întregi, tinerii străzii cu iubitele lor duminicale, cu lodenurile lor uzate, cu fâşurile aruncate pe un scaun, cu ţigările din care muşcau, în disperarea lor veselă. Păcat, dădu din umeri Minda, două femei îngrijit îmbrăcate, cu o broşă de argint la gât, cu părul alb, curat, bându-şi ceaiul, l-ar fi odihnit dacă s-ar fi aflat pe undeva, prin apropiere... sau în faţa lui chiar! Lui îi muriseră bunicii şi poate de aici... nu – nu, fals, el simţea cu o anume certitudine că asta nu avea nicio legătură cu nevoia pe care o simţea ca undeva, în faţa lui sau puţin lateral... îşi aprinse o nouă ţigară; cât fumase astăzi? Refuză să mai calculeze. Oricum, mai avea un pachet la el şi va fuma cât va avea chef.

Era trecut bine de cinci, aproape cinci şi jumătate, când Minda ieşi din cofetărie, hazardându-se în lapoviţa de afară. Ezită o clipă în staţia de taxiuri (nu se afla, de altfel, nicio maşină în staţie), apoi renunţă tocmai când se apropie una. îşi apăsă pălăria pe cap, îşi vârî mâinile în buzunarele pardesiului său de cămilă şi o porni agale înspre Spitalul Brâncovenesc. O coti pe bulevardul Coşbuc, apoi la stânga, pe 11 Iunie, şi ajunse la Arenele Libertăţii. Pe una din străduţele limitrofe pieţei se opri în faţa unei căsuţe cu grilaj la stradă (pierduse câteva minute până să o găsească, căsuţa avea şi numărul căzut, el însuşi nu fusese destul de multă vreme acolo), apoi intră în curte şi sună la o uşă care era protejată de o minusculă marchiză. Trebui să sune încă o dată până când se auziră nişte paşi, vagi, în dosul lemnului, apoi, în sfârşit, uşa se deschise şi apăru în deschizătura ei o bătrânică, plinuţă, cu părul

strâns într-un coc, întrebându-l ce doreşte. Apoi, cu o oarecare şovăire, fu lăsat să intre, şi Minda păşi în uriaşa cameră-atelier a lui Nestorescu, cu masa sa de lucru pe care se găseau risipite mii de şuruburi, piuliţe, contacte, lămpi-radio, câteva difuzoare şi aparate în lucru. Lângă fereastra înaltă, friguroasă, trona un difuzor uriaş, cu întreaga sa instalaţie de „hi-fi”.

Ţigara, aprinsă din clipa în care se aşeză, se apropia de sfârşit, când intră în cameră Nestorescu, măruntul, bucălatul, cu ochii cârpiţi de somn, cu un: „Ura, bătrâne!” şi: „De ce n-ai telefonat?!” îi oferi o cafea, pe care Minda o refuză, mai bine zis o amână. Nestorescu o strigă totuşi pe maică-sa şi îi ceru două cafele (ştia că doctorului îi plăcea să o bea rece), apoi, încă somnoros, cu ochii umflaţi, scoase de undeva o sticlă de whisky şi o puse în faţa musafirului, clipind conspirativ din ochi. Într-adevăr, un scotch autentic nu era la îndemâna oricui, dar ăsta era un semn al preţuirii deosebite de care se bucura Minda şi al rarităţii prezenţei sale acolo. Sosiră şi cafelele, doctorul se întreţinu câteva minute cu mama tehnicianului, care îşi ceru scuze că nu îl recunoscuse şi tentă imediat un microconsult pe care Minda îl satisfăcu, bine dispus, îi scrise repede o reţetă pe care o parafă şi avu de luptat apoi cu scuzele mamei şi ale fiului pentru tapajul de rigoare. Nestorescu fu puţin uimit aflând că aparatajul doctorului era în perfectă stare şi că trecuse doar pentru o scurtă vizită, amicală, apoi se precipită şi derulă câteva benzi, găsind ceva pe placul lui Minda: Dave Brubeck Quartet, Erroll Garner, solo piano, Sarah Vaughan, Thelonious Monk, Oscar Pieterson trio, jazzul uşor învechit al anilor ’50 care îi stârnea doctorului o anume melancolie radioasă.

Trecu astfel o oră, telefonul sunase de câteva ori în acest timp, Minda însuşi dădu unul şi, tocmai când se

pregătea de plecare, se sună la uşă şi în cameră intră impetuos o femeie de vreo 25 de ani, brunetă, înaltă, cu o geantă pe umăr, care, după felul în care se mişca, se vedea că era o obişnuită a casei. Acest fapt putea înşela însă, deoarece în casa veşnic deschisă a lui Nestorescu, obişnuiţii ei intrau după o jumătate de an sau şi mai mult cu acelaşi aer, ca şi cum ar fi ieşit de acolo în ajun sau dimineaţă, după o noapte albă, timpul, într-un anume fel, nu juca niciun rol.

Doamnei i se luă pardesiul, apoi ea dispăru afară, să se întreţină cu bătrâna Nestorescu, şi în acest răstimp, tehnicianul îl puse la curent pe Minda cu datele ei civile. O chema Tanţi Miter şi era soţia unui ofiţer de pompieri de la Constanţa, cu domiciliul în Constanţa, însă, cum părinţii ei locuiau în Bucureşti, şi ea însăşi era bucureşteancă, de mai mult de jumătate de an stătea în Capitală. Era o „fată bună”, inimoasă, avea şi unele veleităţi „artistice”, într-o vreme, înainte de măritiş, cântase undeva într-un local dintr-un oraş în Moldova, apoi într-o staţiune climaterică, un sezon, pe scurt, suficient ca să-şi fixeze bovarismul. De altfel, avea ceva voce şi, uneori, venea cu acordeonul şi delecta o întreagă societate. Era un „Hohner” uriaş, de 120 de başi, pe care silueta ei subţire îl susţinea cu o necrezută forţă, lucru ce trăda într-un fel energia ascunsă în corpul, în spiritul soţiei de ofiţer. Trăia cu cineva? se interesă doctorul şi primi un răspuns evaziv… parcă, deşi fără prea mare ostentaţie! Cu cineva, un tinerel de la Estradă, de fapt un membru al unui grup solistic, de curând lansat… după cum era uşor de observat, pasiunile ei aveau drept suport aceeaşi măruntă fixaţie artistică, de altfel, în ciuda aparenţei ei de „frumoasă spaniolă” (o frumuseţe cu un chenar vag trivial, abia sesizat, ce se acorda perfect cu acea duminică după-amiază, cu orice duminică după-amiază), în ciuda ochilor enormi, negri,

uşor lâncezi, a sânilor agresivi (mâinile erau cam mari, roşii, dure), Tanţi, afirma tehnicianul, era total lipsită de senzualitate… cel puţin atât cât era el în stare să…

Cu astfel de palavre „bărbăteşti" trecu acel sfert de ceas în care doamna Miter conversă, politicoasă, cu mama lui Nestorescu, apoi reintră, cu o ceaşcă de cafea în mână, şi ceru o „ţigară bună". Ascultă câtva timp în tăcere *Moonlight în Vermont*, *The girl from Ipanema*, *Smoke gets in your eyes*, cu Erroll Garner, apoi, franc plictisită, ceru altceva… Râzând, Nestorescu introduse o rolă cu muzică *beat*. Deşi voise să plece, Minda, fără să ştie bine de ce, se răzgândi, de fapt, amână plecarea. Trebuise să facă o vizită de familie în după-amiaza aceea, iar seara, la opt, îl aştepta Ludmila la o familie prietenă, unde erau invitaţi ambii. Obligaţia de familie fusese „trişată", iar până la opt mai avea o oră bună, o oră şi jumătate chiar. De ce să nu întârzie, în inerţia aceea de duminică după-amiază, în casa aceea străină, deschisă tuturor, deci şi lui, în care se intra fără niciun fel de crispare, din care se ieşea pentru totdeauna sau pentru a doua zi? Era odihnitor şi, deşi ar mai fi putut da un telefon salvator şi trece o jumătate de oră pe la… Minda renunţă însă, refuză chiar, cu o măruntă laşitate, care îl odihnea ea însăşi. Ajunge o obligaţie pentru o duminică, şi se surprinse imediat gândind cuvântul „obligaţie". Ce, întâlnirea cu ea era o obligaţie?! Prostii, bineînţeles că nu, dar ieşirile astea în tot felul de medii, unde îl trăgea ea, mediile acestea previzibile, mutrele lor previzibile, zâmbetele, inteligenţa, tactul, hainele lor previzibile, toate astea erau… obositoare cumva, uneori, într-o astfel de după-amiază, nu ştiu cum, urca din adânc o pornire veselă, şugubeaţă – da-da, ăsta era cuvântul: o pornire şugubeaţă! –, căreia ar fi o puerilitate să-i rezişti, de ce să-i rezişti?! Numai dintr-un simplu automatism de voinţă, dintr-un reflex de voinţă, din eternul calcul al lui: la

ce foloseşte? Sau: Nu e în program? Sau: E plicticos! Evident, astfel de oameni sunt plicticoşi dacă îi întâlneşti prea des, mai mult chiar, ei pot deveni şi vulgari, dar pentru o escapadă… era exact cuvântul: o escapadă, o escapadă din el însuşi, nu, mai bine o escapadă din ceea ce devenise, din ceea ce trebuia să fie el însuşi, din ceea ce era el însuşi. Iarăşi sintagma asta idioată… *el însuşii* în sfârşit… o escapadă de care nu va lua nimeni cunoştinţă, o odihnă reală a centrilor săi nervoşi, inclusiv cei vegetativi, care, probabil, îi şi comandaseră această escapadă: două indiene cu frişcă! Ce prostie, orice indiană e făcută cu frişcă, orice indiană veritabilă… chiar şi surorile indiene, pentru că, nu-i aşa, cremşniturile nu sunt proaspete, sunt de ieri-dimineaţă, iar ruladele cu frişcă, a fost un domn… da-da, formidabil, tot un „domn doctor”, cu familia, care a comandat un carton întreg…

Tanţi Miter reintră în cameră a doua oară – când ieşise? – cu o sticlă de coniac 5 stele, udă pe faţă de ploaia de afară, veselă, ajutată de Nestorescu să se dezbrace, să se usuce, să-şi usuce părul lung, negru, abia acum doctorul observă că Tanţi era ciupită de vărsat pe faţă, ceva extrem de vag, observabil doar când stătea într-un anume unghi al luminii, ceva ce, în orice caz, dădea o anume ambiguitate chipului ei, „frumuseţii” ei. Era veselă acum, frecându-şi părul cu un prosop mare, în timp ce tehnicianul o certă că nu-şi pusese un batic, intră şi bătrâna, care se pare că auzea totul din antreu sau din camera vecină, şi propuse să-i împrumute o bluză, dar Tanţi, curajoasă, ceru o ţigară „bună” (din care avea Minda) şi declară că un păhărel de coniac i-ajunge. Avea un zâmbet cu adevărat fermecător câteodată şi se vedea, se simţea asta foarte bine, în ciuda cursei pe care o făcuse, după cum povesti, pe la câteva restaurante şi cofetării din apropiere, ca să găsească acel „5 stele”, pentru că, în rest, nu se găsea decât „infectul de

3 stele”, iar la un restăurănţel care îi zicea „Timpuri noi”…

— Cum, ai ajuns până la ăla? se miră Nestorescu, derulând o bandă.

— Ei, ce contează? făcu Tanţi, fumând cu lăcomie, cu vitalitate, aranjându-şi din când în când, cu mâna dreaptă, valurile de păr negru, uscându-l. Când să ies, s-a legat un tip de mine, unu care se plictisea… foarte bine îmbrăcat, de altfel, dar… nu ştiu, avea o mustăcioară care nu-mi inspira încredere, ha, ha! I-am spus să-şi radă mustăcioara şi o să mai vedem pe urmă!

Râse şi Nestorescu, şi Minda se pomeni zâmbind şi el. Văzu scena în gând, restaurantul sordid, plin de fum, de lume şi un ins elegant – ce înţelegea Tanţi prin elegant? –, cu o mustăcioară Clark Gable, expediindu-i o frază femeii aceleia înalte, cu părul lung, ud, negru, ce ţinea o sticlă de coniac în mână, singură, şi care îi zâmbi, flatată, punându-l la punct fără să-l jignească, Clark Gable nu poate fi jignit duminica după-amiaza, şi ieşind încântată, de două ori: o dată că găsise, în sfârşit, acel „5 stele”, a doua oară, nu-i aşa, pentru succesul fulgerător. Din câte asemenea sute de succese nu e făcută viaţa, ziua, duminica după-amiază a unei femei? O astfel de victorie, ce durează câteva minute, ajunge pentru fuga aceea prin ploaie, pentru câteva zile mohorâte, singuratice, într-adevăr…

— …Nu mai suportam singurătatea astăzi! tocmai declara Tanţi. Ai mei m-au rugat să vin la ei, a venit şi soră-mea cu bărbat-su, cu fetiţele, şi o mătuşă de-a noastră, toată dimineaţa bătusem aluatul pentru cozonaci, dar când am văzut ploaia asta împuţită de afară, am fugit… pur şi simplu am fugit, am spus că mă duc până în faţă, la mine, şi-am întins-o! râdea, cu toată gura, cu dinţii ei frumoşi, şi acum, din acest unghi, petele acelea palide, mărunte, nu se mai vedeau deloc, faţa ei era frumoasă, şi Minda se gândi că în definitiv şi el „fugise” de ceva în acea

după-amiază, te pomeneşti că tot din pricina ploii?

— Mai plouă? întrebă el, inutil.

— Fantastic! răspunse Tanţi, cu o mare admiraţie, fericită acum de ploaia care o adusese aici şi care o separa de mediul ei familial, burghez.

Se auzi apoi, minute întregi, *Duke Ellington and bis band*, bătrânul Duke, şi în cameră intrară, cu aceleaşi mişcări de-acum o oră ale Tanţei Miter, prietena lui Nestorescu, Slava, împreună cu o tinerică, pe care o prezentă şi celorlalţi drept „domnişoara Gabrielescu, de la Turnu-Severin", care venise în Capitală pentru o restanţă sau un examen de fără frecvenţă. Slava era mai înaltă cu un cap decât tehnicianul, blondă, grasă şi frumoasă. Domnişoara Gabrielescu era la fel de înaltă, foarte subţire însă, cu un cap îngust, cu tâmplele concave, nobile, cu nasul fin, cu dinţii nu foarte albi, mărunţi, neregulaţi. Slava, după câteva zâmbete şi după ce predă un pachet bătrânei, care apăru, ca de obicei, la timp, se aşeză la telefon. Când Minda se ridică în picioare să plece, intrară pe uşă doi prieteni ai lui Nestorescu, Paul şi Sever, tehnicieni sau amatori de radiofonie, unul purta în mână un magnetofon mare, greu, şi, în primele minute, cei trei schimbară fraze criptice celorlalţi, în care apăreau nume străine, formule de lămpi, circuite, aluzii la socoteli comune, termene, unul se pare că instala sistemul de difuzare într-un mare restaurant, pentru o cunoscută orchestră, şi le comunica celorlalţi doi ultimele achiziţii, aventuri cu probele instalaţiei etc., etc. Tanţi Miter dispăruse, provinciala, cu capul acela îngust, îşi retuşa coafura la o oglindă din antreu, se putea vedea asta prin uşa rămasă deschisă.

Minda ieşi exact în clipa „când nu mai era nevoie de el" şi constată cu bucurie că ploaia încetase aproape cu totul. Se hotărî să-şi continue drumul pe jos, mai avea o

toleranţă de jumătate de oră, încet, încet, străzile se populară, era, în definitiv, duminică-seara (scăpase, în sfârşit, de eterna „duminică după-amiază”), ploaia încetase doar de câteva minute. Trecu pe lângă un cinematograf în faţa căruia se găsea o grămadă de lume pe care, în loc s-o ocolească grăbit, preocupat, aşa cum făcea de obicei, se integră ei, fără niciun scop precis, cineva îl îmbie cu bilete pe care le refuză, se opri câteva clipe în faţa fotografiilor din vitrine, nu văzuse filmul şi se surprinse cochetând cu ideea dacă să intre sau… dădu din umeri, amuzat de propriul său gând „şăgalnic”, da, era un gând „şăgalnic”, apoi plecă, după ce se mai învârti printre cei care aşteptau în faţă, lovindu-se uşor de cei care soseau, scuturându-şi umbrelele, strigându-se, ferindu-se de băieţii în jur de 10 ani, care foiau pe acolo, mulţi din ei traficanţi de bilete sau amatori de unul, tramvaiul oprea cu scrâşnete muzicale în staţia din apropiere, la colţ, prin vitrina de sticlă se puteau zări trei funcţionare ale „Loto”-ului, plictisite, în faţa lor câteva borcane imense de sticlă, chitanţiere, vreo zece clienţi, dintre care unii, se putea observa asta dintr-o privire, nu prea grăbiţi nici să iasă şi nici să joace, inşi aţâţaţi de mirosul locului, pentru că prăvălia aceea banală, ca orice loc, îşi avea mirosul lui, pe care acei inşi plictisiţi îl simţeau în mod special; prin spatele celor trei femei, trecu, apăru mai bine zis, un bărbat cu părul cărunt, care le spuse ceva, căutând prin registrele aflate, aruncate, pe o etajeră înaltă de metal, şi toate trei râseră, şi Minda trecu alături de vitrina de sticlă şi, deşi nu se grăbea, femeile continuau să râdă în clipa când el depăşi colţul şi ele rămaseră astfel, pentru el, râzând, râzând la nesfârşit de fraza aceea banală pe care le-o spusese superiorul lor. Minda mergea printre trecătorii mai rari acum că se depărtase de cinematograf şi de staţia de tramvai şi ele râdeau pentru eternitate. Câte o picătură de ploaie, rece,

rătăcită, i se lipea de frunte, de nas, de colţul gurii, şi el tresărea şi se felicită pentru ideea pe care o avusese de a parcurge tot drumul pe jos… tot drumul sau o parte din el, cea mai mare parte, „am nevoie de mişcare, gândi el, de cât mai multă mişcare. Trebuie să mă mişc, ca să pot sta pe loc!” parafrază el din nou, răutăcios însă, deformând o frază de-a lui Ceea, cu exact atâta ironie de câtă ar fi avut nevoie dacă prietenul său ar fi fost de faţă. Ce făcea el la ora asta? Să-i dea un telefon?! Dădu din umeri, ca şi în faţa vitrinei de cinematograf; era un film pe care nu-l va vedea niciodată! Stătea şi buchisea, probabil, la *Codul civil*, la medicină legală, la procedură sau la cine ştie ce tâmpenie… în mijlocul familiei sale numeroase, în casa aceea în care el fusese o singură dată, ba nu, de două ori, unde nu avea chef să intre şi unde Ceea nici nu-I invita, printr-un acord tacit. îi va arăta el lui, studentului, va cumpăra de la cofetăria Mariei Felix un carton uriaş de rulade cu frişcă şi îi va face o vizită, perfect inopinată… nu astă-seară, bineînţeles, în curând însă, şi dacă dobitocul nu va fi acasă, cu atât mai bine, va pălăvrăgi cu soacră-sa, cu cele trei fetiţe adorabile… stai, cum le chema? Sabina, Francisca şi… cum dracu’ o chema pe a treia, pe cea mai mică, pe care… Sabina, Francisca şi… nu reuşea să-şi aducă aminte al treilea nume, deşi se chinui un minut întreg cu acest lucru, cât p-aci să-şi agaţe pălăria în umbrela unui aiurit care îl şi privi cu o furie infinită… ceva cu „r” şi cu „i”, dar numele nu se constitui în niciun fel. Ce ciudat, tocmai pe cea pe care o cunoştea cel mai bine, o văzuse în două rânduri, o plăcuse chiar, cu bretonaşul ei şi conversaţia matură, gravă… Irina… nu – nu, ce prostie, sau… Sorina sau… te pomeneşti, Agripina! Minda zâmbi, strângându-şi umerii, luptând cu tentaţia unei ţigări, dar el nu fuma pe stradă, şi-apoi fumase o grămadă în acea duminică după-amiază! Acea duminică după-amiază ce

alunecase în cosmos, deşi…

Trecea pe lângă restaurante vesele, cu vitrinele aburite, acoperite cu litere mari, roşii în care se anunţau „Fripturi, grătar special, vinuri alese din cele mai renumite podgorii, minuturi la comandă, bere toată ziua”, din nou: „Vinuri selecţionate” şi încă o dată: „Vinuri vechi”, şi Minda îşi imagină, strângându-şi umerii ca orice călător înfrigurat, salamul trist, măslinele şi brânza visătoare din galantarul pe jumătate gol, tava cu fleici grase, veselia celor dinăuntru, mesele ude de vin, şi grăbea pasul, în urechi cu sunetele viorii ce cânta acelaşi şlagăr, era un singur şlagăr în toate aceste localuri – „Vrei să-ţi cânt un şlagăr, *commendatore*?” –, un tangou importat din perioada de dinainte de război, un tangou deşălat, lihnit, prefăcut, unsuros, un tangou ce făcea cu ochiul, un tangou ca o cutie de ţigări proaste, din „tutun selecţionat”, un tangou care alerga după el, lipăind, şi el se trăgea prudent lângă perete, pentru că era un tangou care l-ar fi putut mânji, ca un câine scăpat din bucătăria restaurantului, un câine care venea, îşi vâra capul, hămesit, în bidonul cu lături, apoi o ştergea satisfăcut, cu un rânjet cinic pe botul său ascuţit, inteligent, afacerist… cât de departe te poate urmări un tangou? Ia uite, se mai auzea încă sau mergea el oare atât de încet? Să grăbească pasul… dar nu, nu făcea! în definitiv, se va mai întâlni de multe ori cu el, cu melodia lui zdrenţuită, care-i plăcea, care-i făcea silă şi îi plăcea, totodată, printr-un miracol ieftin, un miracol totuşi, nu mai prejos de… da, lui îi plăceau tangourile, trebuia să aibă curajul să-şi mărturisească sie însuşi acest lucru, chiar şi tangourile de acest fel, lipăite, unsuroase, luşe, care se întind cu oricine, un gust pe care-l împărţea cu oricine, în care ciocoiul din el era perfect democrat, mai mult decât atât, un demagog ordinar… tangourile, hărtănite, scârţâite, miorlăite, cârâite… da, mai ales tangourile

cârâite, scopârţite, târnosite…

— Ai băut ceva? îl întrebă, şoptit, Ludmila, cu o lucire de râs în ochi, la câteva minute după ce intră şi dădu cordial mâna cu toată lumea (nu era ultimul).

El o privi puţin uimit, nu înţelese, apoi mişcă din cap: Sigur că da, băuse! şi atunci abia îşi aminti că băuse, într-adevăr, un păhărel de whisky, la Nestorescu, şi în aceeaşi clipă fu fericit că o păcălise, pe ea, care îl cunoştea atât de bine, care îl intuia atât de repede: pentru că ea, negreşit, era convinsă că băuse cu mult mai mult… că băuse într-adevăr, şi acest lucru nu era adevărat! Pe ce se vedea că băuse totuşi, aşa cum credea ea, era ceva care sclipea pe hainele sale, pe mâinile sale?! Probabil, undeva sclipea ceva şi îl ascundea, îl calomnia, şi el se bucura că era calomniat, dacă ar fi fost singur, şi-ar fi frecat mâinile… a, nu, n-ar fi făcut acest gest dizgraţios nici dacă ar fi fost singur, dar, de acest lucru era convins, ar fi fost *tentat* să-l facă!

Se amestecă apoi printre ceilalţi invitaţi, primi o farfurie mare cu ciuperci, maioneză, o felie de friptură rece, mazăre, castravete, un pahar de vin (lucruri pe care le depozită în grabă undeva), şi se grăbi să intre în discuţia generală. Se vorbi despre ploaie, mercuriale, un accident de cale ferată, serialul de sâmbătă-seara, o ridicare de preţuri, modă, toată lumea vorbi, cu gura plină, despre modă, apoi despre Italia, homeopatie, Lizbeth Taylor şi Burton, fotbal (în trecere), despre cauciucurile româneşti, despre gripă, ciorapi flauşaţi bărbăteşti, care „se dăduseră” la „Romarta”, câini de rasă, ultima terapeutică a cancerului ganglionar, pocher, Salvador Dalí, noul ministru, masaje…

…În aceeaşi seară (sau era a doua zi?!), în orice caz, în jurul lui douăsprezece, între douăsprezece şi unu noaptea, o sculă din somn pe Mia Fabian ca să-i spună…

da-da, evident, abia în clipa când formă numărul ei îşi dădu seama că asta voise, voia să-i spună… Da, era hotărât, a doua seară, în prima seară, ce dracu', uitase? o luase pe Ludmila la el şi o iubise, ea era deosebit de veselă, strălucise acolo, la Velici. Roşea, consilierul ministrului, dansase odată cu ea, ceremonios, aşa cum se cuvine cu logodnica unui viitor coleg, toată lumea era la curent că lunea viitoare, el, Minda, era. aşteptat la ministru, într-o audienţă, care se va solda, mai mult decât probabil, cu un nou director general în Ministerul Sănătăţii, nimeni nu se întreba dacă Minda va fi de acord sau nu, prietenii lui şi încă multă lume se bucurau de pe acum, oricum, să mai dispară impostorii, demagogii, să mai conducă şi oamenii de autoritate, specialiştii, oamenii cu greutate morală, profesională, cu răspundere, un clan întreg, clanul său, pe care el îl ignora pe jumătate, intră într-o anume vibraţie, trădându-şi contururile, casta sa, ciudat de vastă, de omogenă, de sensibilă, îl împingea cu blândeţe înainte, aproape fără ca el s-o simtă, ca o uriaşă mână înmănuşată. Ludmila, ea însăşi, trăi o veselie ciudată, de ce ciudată? întreaga seară dansă, conversă aprins, glumi, avu spirit, chiar bârfi puţin, şi el o urmărea, amuzat, înduioşat fără să ştie de ce, puţin înduioşat, de parcă i-ar fi fost pe sfert tutore sau unchi, văzând, citind pe faţa ei – aşa cum ea citea, tot mai limpede, acelaşi lucru pe feţele celorlalţi –, succesul său social, ea era acum, reprezenta acum mult mai bine, mai reuşit decât el emblema sa intim-socială, ei doi, iată ce repede, ce decis, ce nesimţit, se transformau într-o pereche oficială şi, pe drept cuvânt, după cei aproape douăzeci de ani, zi şi noapte, aproape, închinaţi domnului, marchizului, vicontelui de Hippocrates, iată, răsplata se apropie, era chiar acolo, lângă el, sclipea deja, cu decenţă, cu fineţe, cu siguranţă, pe chipul logodnicei sale… logodnica sa Ludmila! O iubi, în patul lor cosmic, ce

se rotea încet, imprimându-le acea abia simţită senzaţie centrifugală, coate, încheieturi, metacarpiene izbite uşor, inconştient, de tăblia joasă a patului, de zid, de noptiera care respira cu siguranţă, ea îşi păstrase întreaga veselie, aţâţare, de la familia Velici, cu câteva ore înainte. O dată Minda o auzi, cu un început de uimire, râzând în întuneric, acelaşi râs, pe jumătate aţâţat, pe jumătate amabil, care se desprinsese dintr-un grup în care cineva povestea nu ştiu ce şi, deodată, el, care se afla la celălalt capăt al salonului, distinse subit râsul ei care se rostogoli acum identic, acelaşi până la micron, lovindu-se odată cu antebraţul ei subţire, ghicit, de tăblia patului sculptată, un râs care nu avea nicio legătură cu serata lui Velici, cu grupul din care se ridicase şi nici cu îmbrăţişarea lor, cu patul care se învârtea uşor cu ei, cu braţele sale puternice între care luneca ea, peşte alb, subţire, cu dinţii sclipind, cu ochii rotunzi şi ficşi… se rostogoleau încet, lent, descompus, în patul lor, şi auzeau murmur de voci, clinchet de pahare, tacâmuri lovite de porţelan, o tuse scurtă, o voce de femeie, un râs al nu ştiu cui, frânturi întregi fără sens, dar cum, poate fără sens atunci sau în trecut, dar, cine ştie, viitorul va restitui cu generozitate, cu echitate şi acelor frânturi un sens?!…

„… Ia uite ce comic, imaginează-ţi că… veneam spre casă şi, în colţ, la debitul la care mă opresc totdeauna când… mi-a întins mâna, i-am strâns-o, dar în gând i-am spus: «Turnător ordinar, aşteaptă numai să…» anul acesta, ne-am hotărât, sezonul viitor, adică, să mergem la Sovata, se pare că… închipuie-ţi, sosesc acasă şi-l găsesc făcând exerciţii yoga, el şi cu încă un mucos din vecini, de vârsta lui… S-au dat ieri-dimineaţă cauciucuri pentru Dacia 1100, am aflat însă prea târziu, coada s-a format pe la două dimineaţa deja… Ha, ha, ha, asta-i bună, spune-le şi tu chestia aia cu generalii şi ciupercile… Am să folosesc toată

bucata, un cordon din acelaşi material şi un singur nasture, mare, de metal, pe care îl am deja… Nu-nu, mulţumesc, paharul meu e acolo… Ia uite, Valentin şi-a atârnat… pe-o vreme ca asta nu-mi simt ceafa, o «ozăă», cu siguranţă… mă simt bine aşa, mulţumesc… O, asta o am de la Florenţa, dintr-un bazar, ce călătorie, a fost… cu toate că… apropo, uitasem să te întreb… ha, ha, ha, ha, ha, ha… Cici, mai lasă-l în pace… paşoptiştii, care… Indiferent ce-ar face Nixon… A, da, se înţelege… până sus?!… ha, ha, bizar!… bizar… bizar!… bizar!…”

…acestea, printre clinchete de pahare, de tacâmuri, o uşă trântită, un robinet deschis care sclipi o clipă, un scaun pe podele, paşi, râsete peste tot, printre toate, vocale şi râsete, lovindu-se de peretele difuz, de tăblia patului ce avea, în întuneric, o ciudată sonoritate, cearşaful mototolit sub ei, perna căzând cu o bufnitură surdă pe covor, sudoarea ce sclipea în întuneric, abia simţită, braţele ei în unghi, palmele care se întorceau, se răsuceau moarte în jurul încheieturii, sânii albi, globurile fosforescente ale acelei pânze de aer întunecat, spartă în fâşii incerte de lumina lor mată, halucinantă, coapsele ei ce vibrau, genunchii subţiri pe care el îi prindea inconştient, cu palma, tibia ei lungă, interminabilă, înecându-se în gol, gemetele ei mici, ca nişte icnete puberale, dinţii lui, maxilarele sale puternice, frecându-se unul de altul, tăind întunericul acela fals, panicat, din nou murmurul difuz de voci, clinchet de pahare… râsul ei, ce izbucni victorios, acoperind ca un cearşaf fluturător patul, patul lor dublu, mormântul lor dublu care îi aştepta surâzător, undeva, la un colţ de stradă provincială, ca într-un desen *surréaliste*, pe valurile unei mări provinciale, sub un baldachin provincial, într-un cavou provincial, patul lor dublu, mormântul lor dublu, surâzător… „Nous aurons des lits, pleins d’odeurs légères/ et des divans profonds comme

des tombeaux”… un mormânt cu o piatră funerară, cu un înger mortuar, un înger de gips, în genunchi, cuminte, cu faldurile fine de marmură în jurul trupului adolescentin, cu mâinile împreunate, cu capul fin, oval, plecat, într-o tristeţe calmă, clasică, greacă, într-o contemplare tristă spre înăuntru, o reculegere tristă, elegant tristă, palmele acelea fine, subţiri, lipite una de alta, şi pe unul din degetele mâinii stângi pata subţire a unui lichen tânăr, părul în bucle suave, părul fin, anemic, lipit de craniul delicat, pleoapele aproape închise, gura mică, buzele subţiri, visătoare, îngerul lor de gips, de marmură, în genunchi veghindu-le moartea, moartea lor dublă… el o iubea cu un fel de furie, de încăpăţânare, întunecat, discordând cu veselia ei, ce se trăda în orice mişcare, în cel mai mărunt scâncet, în râsetele ei rare, ce sfâşiau… aproape stridente, la fel ca şi întunecarea lui, invizibilitatea lui masivă, ieşind, de undeva, din întunericul din jurul cărnii ei albe, tremurând ca într-un chenar, braţele lui puternice, păroase, se întindeau spre ea, o răsuceau, o împingeau, o basculau, o netezeau cu mişcări cvasibrutale, ieşind neobosit din opacul acela ca dintr-o istorie posibilă, din mit. se încurcau în părul ei, îi căutau, înfrigurate, înspăimântate, genunchii, tălpile ei subţiri, buzele sale i se lipeau de arcade, de bărbie, de păr, de limita frunţii, de pometii obrajilor, de ureche, sudoarea îi unea deja, clipocind, lingându-i, murmurul acela confuz-distinct apăru din nou, dispăru, apăru, ca un tic-tac, cineva deschise geamul înspre bulevardul pustiu, luminat, câteva femei-voci se aplecară pe geam, fără să vadă nimic… „unde-i tirbuşonul, parcă… am noroc că mama vine aproape zilnic, îi spală, îi plimbă, face lecţiile cu ei, Virgil… dă-mi batista… ha, ha, ha, asta-i bună!… cât e ceasul?… o pareză facială, tratabilă… vai dragă, ce sclifosită… prăjitura mea, unde e prăjitura mea…?!…” Da, ea se

învârtise ca o rozetă întreaga seară, ea îi anticipa triumful, schimba pentru el frazele de rigoare cu toată lumea, mulţimea aceea, clanul lor, al lui, casta lui străvezie, tenace, una din sutele, miile de caste, palpitând stins, subacvatic, într-o societate-coral, feţele lor bune, inteligente, familiare, ghicite în infraexpresia lor, cu ce măruntă bucurie mereu regăsită, zâmbindu-i, privindu-l în ochi, el, agentul lor electoral, în luptă surdă, dreaptă, toate luptele sunt drepte, împingându-l cu bunăvoinţă, cu calmă voioşie, cu prietenie sinceră, reală, caldă, înainte, pe el, pe jumătate inconştient, buimăcit, surâzător, privind în urmă către ei, la unul din ei, ca într-o farsă, o farsă benignă, ca între inşi bine crescuţi, domni „până în vârful unghiilor”, oameni „de bine”, deoarece şi el era, ajunsese „om de-bine”, după douăzeci de ani de muncă, de târât, de cârtiţă, de forfecat, de măcinat litere, planşe, filme, de pipăit, auscultat, întors, privit, aplecat… „ridică braţul, stai pe marginea patului, tuşeşte, încă o dată, ţine-ţi respiraţia, încă o dată, întoarce-te, o genuflexie, lasă mâna moale, deschide gura, îmbracă-te, dezbracă-te, îmbracă-te, dezbracă-te, soră, dă-mi foaia, strânge pumnul, uite aici, sus, la aortă, ceagheul când l-a făcut, nu – nu, e bine aşa, întinde-te pe burtă, picioarele desfăcute, cred că e organic, dumneavoastră ce părere aveţi?! garoul, unde e garoul, în injecţii şi *goutte-à-goutte*, drajeurile nu-s reuşite, a, *Biochemische Zeitschrift*, am şi eu numărul, nu – nu, dozarea era cu totul alta, dă-mi voie, dă-mi voie, nu se întâmplă nimic, respiră adânc… adânc… adânc, doare aici, dar aici, dar aici, îmbracă-te, îmbrăcaţi-vă, da-da, cuierul e în colţ, ce-i cu feşele astea, am spus că refuz să folosesc a doua oară…” şi-acum ei îl împingeau cu blândeţe şi voioşie şi el privea încă, pe jumătate, în urmă, zâmbind uşor buimăcit, ca să arate că înţelege de glumă, că nu vrea să strice nimănui buna dispoziţie, cine spunea că el e un

tiran, un *trouble-fête*, un veşnic rigid, încruntat, un sălbatic lipsit de simţul umorului, vai de mine, priviţi-l, e complet destins, relaxat, priviţi-o pe Ludmila, logodnica lui, dacă aveţi vreo umbră de îndoială, va fi o excelentă soţie de director general, este de pe acum, cât tact, farmec real, atentă cu toată lumea, deloc îngâmfată, inteligentă, ea însăşi o bună specialistă, şi ce cuplu fac amândoi, o pereche rară, când îi vezi pe stradă, la concerte… da-da, în fiecare sâmbătă-seara la Ateneu, sunt nelipsiţi, sau miercurea, la Radio, deşi el e teribil de ocupat, a fost asistentul lui Lupu şi încă… da-da, evident, cum de uitase, în prima seară o iubise, e exact, nu se iubiseră, cu totul întâmplător, fără nicio semnificaţie, asta devine o boală scârboasă când căutăm semnele tuturor lucrurilor, ale întâmplărilor, pur şi simplu el o iubise şi ea se lăsase iubită… e oare adevărat, ea se lăsase iubită? Ciudat, dar parcă ea, Ludmila, nici nu „observase” cele ce se întâmplau cu ea, ea, care era orice afară de ceea ce se cheamă o frigidă, dacă există aşa ceva, dar, nu ştiu cum, în noaptea aceea ea fu…

politicoasă, într-un fel, sau, mai grav, absentă, sau cu totul altceva, pentru ea noaptea în doi nici nu începuse, nu existase niciodată, patul acela al lor se învârtise numai cu el, ea, da, aşa era, ea îşi continua încă seara ce fusese, cel puţin pentru ea, cu mult prea puternică, prea reală, victoria lui, a lor, a *ei*, excitaţia victoriei ei sociale, anticipată, dar atât de prezentă deja, atât de reală (poate mai concretă, reală, tocmai prin anticiparea aceea confirmată de toate feţele), fusese prea puternică pentru ca braţele sale muşchiuloase, ieşind din mit, să o poată înfrânge… el lupta cu el însuşi şi, iată, acel el însuşi din seara de duminică era cu mult mai tare invincibil, oricum, decât el însuşi din noaptea de duminică. (Unde rămăsese cel din „duminică după-amiază”, din orice duminică după-

amiază, cum începea şlagărul lui.) Murmurul acela, în variante inepuizabile, ca un sfâşietor coşmar, un coşmar necesar, melodios, printre clinchete de pahare şi tacâmuri, rumoarea aceea eternă, sunetul unui disc, ascultat într-un colţ, ce fusese, *Sacré de printemps* parcă, parchetul scârţâind, rumoarea agreabilă, ininteligibilă, familiară, dureros, profund, intim familiară, zgomotul umanităţii în genere, al umanităţii sale, oricum, umanitatea sa conică, cilindrică, paralelipi… lelipi… lelipi… piedică, umanitatea sa dureroasă, de care nu putea scăpa, la fel ca de un coşmar, necesar, evident, necesar… zgomotul umanităţii care plutise peste patul lor răvăşit, peste trupurile lor încleiate de sudoare, peste buzele lor amorţite, sfâşiate, peste degetele lor vibrând, şi râsul ei, în pat, acolo, atât de *sociabil*, irupând mereu din acel grup de unde îl auzise prima dată, râsul ei cristalin, cald, oricând bine-venit, dar atât de… nepotrivit cu iubirea lor de carne ce foşnea, în sfârşit, el însuşi nu auzea murmurul! Cum să nu, îl auzea, prea distinct atunci când se ferea de el, afundându-se cu întreg trupul său uriaş în patul acela cu atâtea etaje subterane, în acel pat-buncăr, şi dispărând, murmurul, atunci când îl asculta, când încerca să-i urmărească coerenţa, neverosimila-i epică, neverosimila-i existenţă… murmurul acela şi clinchetele ce nu erau decât un vis, un coşmar acceptabil, sunt vise care te surprind nepregătit, pe stradă, în tramvai, în timp ce numeri restul la casă, în timp ce încerci să aprinzi un băţ de chibrit pe o cutie udă. Da, era un vis, trăit simultan, aproape simultan de amândoi, în timp ce, formal, se acuplau, şi, iată, visul ei era mai puternic! Visul ei de glorie, victoria ei, draga de ea, minunata de ea, o merita din plin, şi încă atâtea altele, pentru suferinţa ei lângă el, pentru trupul ei, viu şi fantastic, pe care i-l dăruia, aproape oricând, ca unui proprietar de seraiuri, pentru trupul lui pe care îl

suporta… numai pentru asta, pentru trupul lui nenorocit, abject, pe care ea îl suporta, îl strângea în braţe cu pleoapele strânse, presate, fericită, mântuind, salvând astfel una din cele mai îngrozitoare neînţelegeri ale lumii, acoperindu-i ruşinea, decăderea, monstruozitatea sa zilnică cu „marmoreenele-i braţe…”, aruncând peste puroiul lui nesclipitor candoarea ei de nedescris, ea merita, desigur, toate astea şi, pentru aceasta, probabil visul ei era mai puternic, noaptea lor ratată, ca şi cum unul din ei nu venise la întâlnire, pentru că seara, seara ei fusese prea puternică, prea *nouă*, realitatea ei prea tiranică. Trăiască „seara ei”, victoria ei! La dracu’ cu nopţile de iubire, la dracu’\ bineînţeles, în acea noapte, cu nopţile de iubire!…

— …Alo, te-am sculat din somn, stimată duduiţă?

— Bineînţeles, făcu vocea ei răguşită de dincolo, timbrul ei cald, amabil, *tant mieux*, ha, ha!… Ce faci?!

— Bine… citesc de aproape trei ore şi… m-am gândit să-mi ofer o… prăjitură, o ruladă cu frişcă!…

— Şi ce citeşti, ai o carte bună? Dacă ai un poliţist, dă-mi şi mie, aşa ceva eu mănânc cu…

— Poliţist? Aici se lucrează, duduiţă!… Pot să-ţi împrumut, dacă vrei, *Diseases of metabolism* de Duncan sau *Manualul de boli digestive* al lui Bockus sau de boli hepatice al lui Sheila Sherlock sau…

— Ia uite, vrei să-mi faci impresie bună, copilaş! De unde citeşti titlurile astea, te uiţi la cotoarele cărţilor, în bibliotecă? Ha, ha!

Minda avu o ezitare în răspuns, dar vocea ei era atât de fermecătoare, francă, de sinceră, cald-obraznică, încât continuă, înghiţindu-şi saliva:

— Ştii ce voiam să-ţi spun?… Ghici unde am fost alaltăieriseara, duminică-seara?

— Alaltăieri a fost marţi.

— Da? Cum se poate… în sfârşit! Duminică-seara?!

— Ştiu tot, bibicule! Ai fost la leu şi te-ai dat la una, Tanţi, cu care…

— Eu? De unde ai scos-o şi pe…

— Haide-haide, aţi fost împreună, prin ploaie şi la un ştiu ce cârciumă, să cumpăraţi coniac! Porumbeii, prin ploaie, vai ce drăguţ, ce romantic! Ai ajuns un tip romantic, Doc, şi mie nu-mi spui nimic!

— Ce marcă de coniac? bravă el, înghiţindu-şi din nou saliva, un reflex ce-i era nesuferit.

— Marca „5 stele”! făcu ea cu o voce care indica că-şi ţuguiase buzele, „boticul”, şi-şi strânsese „languros” pleoapele. Mai e şi ciupită de vărsat, după câte aud! Ce gusturi ai, Doc! Icu era şi el destul de nedumerit şi…

— În primul rând, irupse Minda, fără să se mai poată stăpâni, toată chestia cu Tanţi e inventată, ea s-a dus singură după sticla de coniac şi…

— Minciuni, Doc, noi te cunoaştem prea bine, în faţa noastră nu trebuie să te închei la haină! Apreciază acest lucru! De altfel, nu trebuie să-ţi faci griji cu Icu, plăcerea lui e să pălăvrăgească, dar el nu dă atenţie… şi mie mi-a comunicat cu totul în treacăt…

— Cu totul în treacăt, o grămadă de minciuni, făcu furios Minda. E vina mea, nu ştiu ce-am căutat acolo! E de fapt ultima oară că…

— Hai-hai, Doc! îţi pierzi sângele rece, ce dracu’ … era vorba să şuetăm puţin, aşa, de la distanţă, nu să-mi spargi urechile cu… spune-mi mai bine, întreabă-mă ceva drăguţ, galant, ce naiba, tu nu ştii să fii galant cu o cuconiţă nostimă pe care o scoli la miezul nopţii?… „Stimată duduiţă, sper că nu v-am trezit dintr-un vis nostim, poftim?!”. Sau altfel: „Stimată doamnă, sau draga mea, cum vrei, combini şi tu, mi-ar fi foarte dezagreabil să vă fi deranjat cu telefonul meu tocmai într-un moment în

care… ha, ha, ho, ho!… „Sper, pentru mine, că sunteţi singură…!” Sau: „O femeie frumoasă nu e trezită din somn, duduiţă, dar scuza mea e că”… şi aici bagi text tare, nu prea strident, oricum… A, nu – nu, mai bine aşa, fii atent: „Coniţă dulce, singura scuză a telefonului meu, la această oră, e curiozitatea mea!”. Pac! Bombă! La care eu, de dincolo: „Hi-hi-hi, ho-ho-ho, ce spuneţi, domnule, şi dacă mi-e permis, pot să ştiu şi eu ce… u. „Cum să nu, contrezi tu, v-am format numărul cu o întrebare pe buze. Iat-o: cum dormiţi, într-o cămăşuţă de nylon sau în pijămăluţă?” La care eu, de dincolo: „Niciuna, nici alta, domnule: într-o picătură de Guerlaine!”. Tare, ce zici? La care tu: „Ho, ho, ho!”. Eu: „Hi, hi, hi!” şi uite-aşa, mă bursucule, se trezeşte o *lady* din somn, la douăşpe noaptea trecute! Mă rog, pe varianta asta, în orice caz, te ocupi puţin de ea, nu te apuci să-ţi dai ifose, să-i arăţi ce cult eşti, ce harnic şi ce nobil! Un bărbat nobil nu dă telefoane la miezul nopţii amantelor altora… te pomeneşti că ai sunat înainte la Tanţi aia, ciupită de vărsat, şi nu ţi-a răspuns?

De dincolo se auzi un râs uşurel, uşurel ca o sonerie cu clopotul înfăşurat într-o batistă.

— Ce taci, spune ceva… te-ai bosumflat, Doc? Ştii ceva, eu şi-aşa nu mai pot dormi, am dormit toată după-masa. Aleargă, ca un copilaş, şi cumpără o şampanie, marca desert, şi tanti Miuţa îţi face o cafea pe cinste şi şuetăm mai departe, în condiţii optime. Vrei? Hai, repede, până nu…

…Peste douăzeci de minute, Minda intra în apartamentul Miei Fabian, cu o sticlă de şampanie în mână (care fu introdusă în frigider şi o alta, rece, cu un şervet alături, fu aşezată pe o tavă), se instală în primul fotoliu întâlnit (acelaşi de la întoarcerea din excursia Râşnovului) şi, ca prin minune, apăru şi o ţigară lungă, un „long size”, în mâna sa dreaptă. Ciocniră, Mia era într-un capot vişiniu,

culoarea vişinei putrede, nefardată, arăta surprinzător de bine, faţa ei, în rarele sau scurtele momente de imobilitate, era într-adevăr agreabilă, şi Minda o privi de câteva ori cu o anume, involuntară, insistenţă, era de fapt prima oară că se zărea figura ei întreagă, neacoperită de multiplele farduri, creme, rujuri, creioane dermatografe. Albă, acum, destinsă, ochii ei mari, rotunzi, sclipeau uneori cu inteligenţă, mâinile grăsuţe, cu degetele scurte, ţineau ţigara cu eleganţă, gura ei păstra un perpetuu zâmbet şters, subţire, aproape nostalgic. O gură perfect străină, „indiferentă" frazelor pe care le emitea, care „treceau" prin ea, o mască fără legătură cu vocea dindărătul ei, o ventricolare încântătoare după primele minute de uimire, de uşoară stupefacţie. Minda o privi cu o abia ascunsă satisfacţie şi spaimă în primele minute, apoi se suspectă pe el însuşi, i se părea că începe să se „obişnuiască" cu ea, cu acea femeie, şi astfel farmecul ei, proiecţia lui amabilă asupra chipului ei deforma, nu-i aşa… dar nu, fals, dacă era aşa, ar fi trebuit să se întâmple, oricum, în dauna ei, a chipului ei, frazele ei, întoarse înapoi, trebuiau să-i deformeze trăsăturile, masca, ori ceea ce spunea ea, atât de mult, atât de „vesel", nu avea nicio contingenţă cu… dimpotrivă, sau, mă rog, indiferent de ce spunea ea, chipul ei, în momentele de relaxare, de nemişcare, era, iată, astfel, destins, aproape grav, delicat, nobil… când trăsăturile ei însă înspăimântător de numeroase se puneau în mişcare, ce ciudat, o inexplicabilă mâncărime îi cuprindea palmele, gâtul i se usca, el zâmbea reflex, încercând să înghită, o frică obscură, amestecată cu o veselie joasă, vulgară, îl inunda ceva comic şi înspăimântător… Minda zâmbea, surâdea mereu, cu un eroism confuz, şi solzii spaimei i se lipeau de trup.

Capitolul X

— Ghici cu cine am vorbit adineauri la telefon?

— Când adineauri?

— Adineauri, în timp ce erai pe drum… ghici!

— Cu Nestor eseu?…

— Bah, crezi că îndrăzneşte derbedeul să sune la ora asta mică la o femeie atât de fină?! N-ai să ghiceşti niciodată, aşa că am să-ţi spun eu: cu puicuţa inimii tale… cu Ludmila!

— Ludmila?!…

— Ei da, ce faci mutra asta? Ce spui ce intuiţie au femeile! A simţit că şobolanul bate străzile după o şămpănică şi, haţ! Mi-a ras *un coup defil*\ Bine, Ludmila are o intuiţie!… E cea mai fantastică femeie pe care o suportă acest continent, şi asta de când o ştiu, şi sunt ceva ani! Şi nu numai eu mă răscrăcărez în faţa ei, toate femeile cu oarecare bun-simţ care au cunoscut-o au rămas uluite, pentru că, să ştii, stimabile, *noi* ştim cu adevărat care sunt marile femei, alea atât de rare! Noi, nu voi, care alergaţi cu coada în vânt după te miri ce pipiţă, pempantă şi şarmantă, cum aş fi eu, de pildă, ha, ha! Ludmila nu e din sexul nostru, ea e un templu, pentru ea, deşi eu sunt, har Domnului, cât se poate de normală, pentru ea, numai la un semn al ei, aş trece la islamism, la budism, la lesbianism, ha, ha, numai să… să ştii, vreau să te previn prieteneşte, în clipa când voi simţi că prietenia noastră şugubeaţă, a mea cu tine, vreau să zic, o incomodează, dăunează adică relaţiilor mele cu ea, pentru că relaţiile voastre nu mă interesează, în clipa aceea, la cel mai mărunt gest al ei, dispari pentru mine, ca şi cum… fără supărare, fără reproşuri, eu ţin la ea ca la…

— Bine, făcu Minda, zâmbind crispat, mi se pare că şi eu… că şi eu ţin, într-un fel, la ea, dacă-mi…

— Ia spune! făcu Fabian, cu vioiciune, întrerupându-l. Cum ai reuşit tu, dumneata, s-o agăţi pe femeia asta? E ceva absolut de necrezut, uluitor, am vorbit şi cu… în

sfârşit, numele nu-ţi spune nimic, o fostă colegă de-a noastră şi… şi durează, văd, sunteţi, mi se pare, de-un an împreună, de mai bine de un an…

— Doi ani şi jumătate!

— Fantastic! De-ai şti, Doc, ce bărbaţi colosali s-au învârtit în jurul ei şi ei nu i-a tremurat o sprânceană, du-te la laborator, vino de la laborator, la teatru cu prietenele, în concediu cu sora şi cumnatul, în somn cu părinţii! Era mai ales unul, un arhitect, unul Sergiu Papadimitriu, o familie foarte sclifosită, iar el, un individ superb, leit Sacha Distel, tenisman, cult, a câştigat nu ştiu câte concursuri în străinătate, a lucrat câţiva ani pentru o firmă mare, italiană, şi care s-a învârtit după Ludmila ta ca un dement… mi se pare că a şi fost ceva între ei, sunt sigură că nu sunt indiscretă, când Ludmila are ceva cu cineva, e un lucru deschis, pe faţă, viaţa ei, şi viaţa ei de femeie e ca o oglindă cu o singură faţă din cel mai bun cristal… nu ştiu ce a făcut Sergiu ăsta, în orice caz ceva mărunt, ceva ce altă femeie nici nu bagă de seamă, mai ales la un zeu ca el, în orice caz Ludmila l-a lăsat cum arunci o mănuşă, cu o răceală inumană, încât eu am fost, şi multă lume, revoltată oarecum… mai ales că săracu' băiat, căruia îi stătea jumătate de Bucureşti la picioare, multă vreme a umblat ca un câine bătut, vreun an nu şi-a revenit în simţiri, de parcă ea murise… de parcă murise el însuşi!

— Şi ce-aţi pălăvrăgit adineauri, dacă…

— A, fleacuri, nu i-am spus că vii, pentru că… cred că n-o interesa! Dar ce instinct are, e fantastic, ea, care nu mă sună cu anii, de obicei eu sunt solicitanta, trebuie, după un timp, să-i scriu, cu regularitate, numărul meu de telefon, undeva, pe o hârtie, când o văd, mi se pare mereu că l-a pierdut… dar… nici n-am îndrăznit s-o întreb de ce mă sunase la ora asta şi de ce mă sună în general… Am fost fericită că m-a sunat, că am stat un minut cu ea! Am

rugat-o să mă invite într-o zi la ea acasă, unde intră foarte puţină lume, şi mi-a promis, deşi, cam evaziv!…

Faţa Miei Fabian era radioasă, ochii îi scânteiau; deodată, ca ştearsă de un burete invizibil, dispăruse expresia ei curentă, placid-zeflemitoare, ironia aceea din trăsături care o îmbătrânea oarecum, maliţia aceea din expresie care-i putea da celui cu care sta de vorbă o anume nelinişte obscură, incomodă. Chipul ei „sărise la loc”, întinerise subit, miraculos, vorbind despre „prietena” ei, o vagă exaltare îi curăţise faţa. Apoi tăcu, privind undeva în sus, şi în dreapta, prelungindu-şi starea aceea pe care ea şi-o produsese, amintirea scurtei convorbiri telefonice de adineauri, chipul Ludmilei care atârna încă, pe jumătate şters, în colţul acela pe care ea îl fixa. Apoi, după minute, întoarse capul încet spre Minda, care fuma placid în fotoliul său, şi îl privi cu o căldură neaşteptată (doctorul tresări aproape), prelung, cu o anume învăluitoare condescendenţă, o înţelegere afectuoasă, dispreţuitoare, comprehensivă.

— Arăţi bine azi, spuse el, cu atenţie, scuturându-şi scrumul. Eşti frumoasă… madam!

— Ce vorbeşti, făcu ea, îşi mişcă uşor capul şi maliţia îi sări „la loc”, ai observat? Aşa arăt eu sculată din somn, după cum vezi, merită, ha, ha!

— Îmi placi mai mult aşa, dacă asta contează cu ceva… nefardată, vreau să zic… eşti mai… frumoasă, mai… distinsă, mai…

— Măgarule! Şi-altfel nu sunt distinsă?!

— Nu! făcu el, hotărât, şi ea izbucni în râsetele ei mici, mişcându-se în fotoliu.

Băură.

— Îmi pare rău, eu mă plac mai mult boită! De altfel, sunt şi alte interese aici în joc, superioare: domnul Geiger mă preferă aşa!

— Cine e Geiger ăsta?

— Ce, nu ţi-am spus? Pisofagul, Păpăşilă, Rollex…

— Rollex? Ăsta e un nume furat!

— Se poate, făcu ea cu un gest de regină, ăsta e ultimul lui nume. Ultimul titlu al domnului Gelu Babeş, amantul *en titre* al doamnei Volumnia de Fabian!… Singurul care are acces la graţiile ei numărate, ha, ha, unicul muritor care poate s-o amuşine atunci când, bineînţeles, sus-numita *milady* are amabilitatea să… câinele, taurul, armăsarul şi subreta… Cum era la cei patru evanghelişti? Leul, vulturul, taurul şi… şi ce mai era?

— Marcu cu leul, Matei cu îngerul, Luca cu taurul şi Ioan cu vulturul.

— Ia te uită! De unde ştii astea? în sfârşit… acuma ştii cine e Geiger! îţi atrag atenţia că-i un individ periculos, dacă ar şti că eşti aici… la ora asta…

— Ei bine, ce-ar zice? spuse Minda, aplecându-se în faţă, aşezând paharul pe masă şi prinzând-o de mână.

— N-ar zice nimic, spuse gazda lui, desprinzându-şi cu un gest simplu mâna, n-ar zice nimic pentru motivul că e un om foarte tăcut. Şi-apoi are deplină încredere în mine! Ce râzi, Doc, chiar aşa e: are deplină încredere în doamna simţurilor sale! şi ea îl privi calmă, cu atenţie.

Minda râdea însă, ca să-şi ascundă contrarierea, după ce Fabian îşi trase mâna la gestul acela al lui, care îl sperie pe el însuşi, necugetat, dar el, sau cineva din el, îl făcuse spontan, pentru că, ştia, dacă l-ar fi premeditat, nu l-ar mai fi făcut niciodată. Cineva din el întinsese braţul lui şi mâna sa se aşezase deasupra mâinii celeilalte şi, spre uşurarea lui, a *lui*, mâna aceea străină, mică, grăsuţă, cu unghiile oribil, violent vopsite în roşu, se retrăsese încet.

Băură.

— Haide, Doc, spune-mi ceva, amuză-mă… nu mă lăsa să observ cum trece timpul în gol, stupid! Altfel…

— Altfel? întrebă Minda şi se aplecă din nou, cu temeritatea unui adolescent, apropiindu-şi faţa de cea a gazdei sale.

Mia Fabian nu se mişcă, îl privi cu atenţie, aproape amuzată.

— …Altfel mă ridic şi mă duc să mă culc şi te las să termini singur sticla.

— Mai e o sticlă!

— Şi de ce rânjeşti când spui asta? Nu mai e nicio sticlă, nu ai adus decât una!

— Păi una dai tu, nu?!

— Tu? De când îmi spui tu, de când mă tutuieşti, Doc? Tu, care eşti atât de ceremonios, de sclifosit! Păcat, tocmai începusem să mă obişnuiesc cu aerele tale…

— Dar ce, tu nu mă tutuieşti?!

— Ei vezi, iar m-ai tutuit! îţi pierzi stilul, doctore! Eu te tutuiesc sau nu, n-are importanţă, mie-mi stă bine!

— Şi mie îmi stă destul de bine.

— Cum vrei… dar nu vrei să stai ca lumea în fotoliul tău larg? Nu-mi place când cineva îmi respiră în faţă… te porţi ca un om beat, Doc, deşi nu eşti beat!

— Un om beat, spuse Minda, recăzând în fotoliu, cu un oftat de uşurare, parcă are anumite drepturi…

— Bineînţeles, dar un om beat trebuie să aibă răbdare ca să ajungă beat! Asta e ceva în care nu te poţi preface! Cel puţin tu…

— Să bem! spuse Minda, obosit, ridicând paharul.

— Să bem! spuse gazda, brusc înveselită. Când faci pe botosul, ai un haz colosal! Micuţul Kronprinz pe care lumea nu-l înţelege, cetăţenii nu-l aclamă cu entuziasm când se aşază pe closet, iar domnişoarele nu-i oferă fecioria lor în schimbul unei priviri! Câtă ingratitudine!

— Cum vorbeşti, duducă!

— Ca din călindar, nu, ha, ha! Eşti indignat, nu-i aşa?

Te-am revoltat, nu, cu expresiile mele deocheate…?! Hai, fă pe cetăţeanul revoltat, asta mă distrează grozav! Ia explică-mi tu mie, cu înţelegere, cu seriozitate, pe care pantă alunec, halul în care aş…

— Aş prefera să alunec cu tine, împreună, pe panta asta decât să fac pe cetăţeanul revoltat, ha-ha!

— Râzi fals! Pentru depravare îţi trebuie talent, Doc, crezi că merge aşa?… Şi tu, mi-e frică că nu prea eşti dotat în direcţia asta!

— Îţi fac milă, nu?!

— Nu, de ce, mie nu prea mi se întâmplă să-mi fie milă, mai ales de indivizi ca tine, foarte bine apăraţi, foarte penetranţi, în ciuda dramelor lor adânc…

— Şi-apoi, nu uita, eu sunt şi foarte ocupat, ha, ha!

— Tocmai! Să nu uităm că tu eşti şi un om foarte ocupat! Când să mai fi tu şi depravat!

— Dar eu nu vreau să ajung un depravat, afirmă Minda cu naivitate, eu vreau să mă depravez cu tine… duduiţă!

— Da?… Aşa de repede? E a doua oară că-mi faci o declaraţie astă-seară. Dacă ştiam că eşti atât de întreprinzător, mă gândeam de două ori înainte de a-ţi sugera preţioasa idee cu şampania! Telefonul îşi are totuşi avantajele sale… Iartă-mă, o clipă! şi Mia Fabian, cu un zâmbet graţios, ieşi din încăpere.

Rămas singur, Minda căscă, privi de câteva ori la stânga şi la dreapta, întinse apoi mâna spre paharul pe jumătate plin cu lichidul verzui, îl ridică şi îl duse la gură, dar, înainte de a bea, se răzgândi, de parcă abia în clipa aceea ar fi devenit conştient de ceea ce făcea. Depuse paharul neatins înapoi pe masă, căscă încă o dată, îşi scuturâ umerii ca cineva căruia i se face brusc frig, undeva pe un peron pustiu de gară, într-o oră de noapte, apoi se ridică din fotoliu, îşi vârî mâinile în buzunarele

pantalonilor şi trecu, plictisit, prin faţa celor câtorva gravuri, prinse în rame subţiri, negre, agăţate pe perete.

Când gazda reveni în cameră, Minda, care se afla în picioare lângă uşă, întoarse capul şi o privi, peste umăr, de parcă s-ar fi aflat pe stradă, apoi făcu un pas şi o prinse în braţe, pe la spate, afundându-şi faţa în ceafa ei caldă, grăsuţă, plăcut mirositoare. „Au!” gemu Fabian şi se strâmbă ca atunci când nu-i intrau cizmuliţele în picior şi se desprinse de cel care o îmbrăţişa cu o mişcare scurtă, neviolentă, eficientă. Se aşeză apoi în fotoliul ei şi îşi aprinse o ţigară. Minda reveni şi el în fotoliul lui, descriind un cerc larg, nehotărât, prin încăpere.

— Să bem! spuse Fabian, ridicând paharul ei, ce era încă plin, şi golindu-l încet. Noroc!

— Noroc! făcu Minda cu un început de veselie, de parcă l-ar fi amuzat moliciunea, comoditatea fotoliului său. Sărut mânuşiţele!

— Voiai să bem două sticle şi nu eşti în stare să goleşti una, profesore!

— Încă nu sunt profesor; nu-s decât conferenţiar!

— Mă rog, atunci repet: voiai să bei două sticle şi nu eşti în stare să goleşti una, conferenţiarule!

— Vezi, acum a ieşit mai bine, cum îi spunea... Ascultă, de ce n-o suni pe Ludmila, neasemuita ta prietenă şi idolul vostru, al femeilor, ca să-i spui, să-i raportezi că... că sunt aici şi că... îţi fac ochi dulci?!

— Să-i dau telefon Ludmilei? spuse Fabian, liniştită, ridicându-şi încet sprâncenele ei subţiri, pe care, în mod obişnuit, le agrava cu un aiş negru, gros. De ce? în primul rând că n-aş îndrăzni s-o trezesc la ora asta, şi apoi... ea ridică din umeri, scuturând, cu atenţie, scrumul, nu cred că-mi faci ochi dulci!

— Nuuu? Dar ce anume îţi fac, puicuţă dulce?!

Mia Fabian îl privi cu sinceră uimire:

— Ce să-mi faci? Nimic! Ce, era vorba să-mi faci ceva?...

— Ei, haide-haide, spuse, cu o anume grosolănie, Minda, lăsându-se pe spate cu veselie, în fotoliul său. Te joci cu mine...

— Bineînţeles! De ce să nu mă joc cu tine?...

— Ha, ha, asta e bună, ştii că şi eu mă joc cu... mine!

— Perfect! înseamnă că totul e în ordine!

— În cea mai bună dintre lumile posibile! spuse Minda, ridicând degetul arătător, un gest tipic al său, de la curs.

— Cum vrei! dădu din umeri, indiferentă, Fabian. Mai bine mi-ai spune nişte bancuri!

— Bancuri? Lasă bancurile!... Ce-ai zice dacă... dacă te-aş cere în căsătorie?!

— Eu? repetă inutil, gânditoare, Mia Fabian. Ce să zic?... în primul rând aş zice că e o glumă proastă şi... în al doilea rând...

— ...Şi în al doilea rând?... insistă Minda, văzând că ea întârzie să răspundă, aplecându-se puţin, abia simţit, în faţă, de încordare.

Mia Fabian ridică privirea şi îl fixă, cu atenţie, de parcă el i-ar fi cerut sfatul asupra culorii cravatei sale:

— În al doilea rând, ţi-aş răspunde că... cum se zice, că mă onorează cererea ta, numai că... eu n-am chef de aşa ceva!

— De ce, de căsătorie?

— Nu, de-o căsătorie cu tine, doctore!

— Haida, de! spuse Minda, lăsându-se din nou, uşurat, pe spătar, vorbind cu o grosolănie stângace.

— Acum nu mă crezi, dar ai să mă crezi cu timpul... cu vremea!

— Cu anotimpul! râse gros Minda, un râs care trezi un zâmbet surprinzător de fin pe faţa ei.

— Cu anotimpul, dacă vrei! Ai să mă crezi cu anotimpul! De altfel, continuă ea liniştită, tu vrei să te culci cu mine, nu să te însori cu mine. Or, Geiger e mult mai indicat pentru treaba asta, te asigur!…

— Să mă culc cu dumneata? întrebă Minda, cu o expresie stupidă pe faţă. Nici nu mă gândesc! Dimpotrivă… eu…

Ea începu să râdă încet, privindu-l cu o bonomie afectuoasă, îşi turti ţigara în scrumiera din faţă, de pe măsuţă, privindu-l mereu, apoi se ridică şi reveni cu a doua sticlă de şampanie, aburită.

— Deschide-o, spuse ea cu o anume voioşie, şi să bem în onoarea glumei tale de prost gust! Zău! Mi-a făcut plăcere chiar şi-aşa, în bătaie de joc!

— Ha, ha, râse Minda, cu veselie forţată, asta sună a Dostoievski! Marmeladovisme!

— Îţi place Dostoievski? întrebă ea cu ingenuitate, aprinzându-şi o nouă ţigară.

— Nu prea. Dar ţie?

— Bineînţeles. îl găsesc foarte autentic, foarte… sincer.

— Bravo, eşti o fată bună!

Şi Minda se aplecă şi îi sărută mâna, întinsă pe spătarul fotoliului, mână pe care ea i-o lăsă acum, privindu-l fără expresie. A doua oară, doctorul contemplă, o secundă, mâna ei grăsuţă, cu degetele scurte, cu unghia degetului mare lată, acoperită cu ojă groasă, apoi zâmbi, ca un automat, fără să o privească, şi cu faţa mereu crispată de zâmbet, deschise sticla. Ea îşi bău restul din pahar, doctorul le umplu din nou, din sticla a doua, şi băură.

— Noroc!

— Sărut mâinile!

El se lăsă pe spate, cu un mărunt oftat de uşurare, de

parcă ar fi dus la bun sfârşit o treabă dificilă, se şterse cu palma la gură şi spuse, cu o luminiţă în ochi:

— Nu glumesc. Insist asupra… cererii mele în căsătorie…

— Da?!… Şi ea îl privi din nou cu acea atenţie uşor distrată, cum vorbeşti despre timp: Care cerere?…

— Ei, bravo, păi adineauri nu ţi-am făcut o cerere în căsătorie? Ascultă, tovarăşă, iei cam uşor, mi se pare, toată această…

— Nu-mi amintesc, spuse ea cu aceeaşi răceală calmă, adineauri m-ai întrebat ce-ar fi dacă… *ce-ar fi*!

— Aha! Da, ai dreptate! Ei bine, spuse Minda, tuşi, se ridică în picioare, îşi închise nasturele la haină şi, aplecându-se puţin, cu ironie, spuse: Stimată duduie, ăăă… faceţi-mi onoarea şi acordaţi-mi mâna dumneavoastră!

— Ha, ha, ha, bravo! Foarte bine! Ai fost foarte solemn! Mă înnebunesc după bărbaţii solemni! Să bem, continuă ea, extrem de bine dispusă, întinzând mâna după paharul pe trei sferturi plin, nu pot să mă vait că în noaptea asta n-am fost cerută de nevastă! Noroc!

— Noroc! spuse Minda, mereu în picioare, dându-şi paharul peste cap (după ce îl umpluse mai înainte). Apoi se aşează, vizibil foarte satisfăcut de sine. Ei, spuse el, aprinzându-şi o ţigară, trăgând primul fum, şi acum… ce spui?!

Ea îl privi puţin uimită.

— Ce să spun? Acelaşi lucru.

— Adică?! se încăpăţână el.

I Fabian ridică plictisită din umeri:

— Adică… îmi face onoare, bla-bla, şi că… n-am chef! E bine?! De altfel, adăugă ea repede, scuturându-şi scrumul, cu mâna întinsă, mâneca lungă a capotului mişcându-se şi dezgolindu-i încheietura grăsuţă, moale, o femeie ca mine nu trebuie să o ceri de nevastă dacă vrei să

te culci cu ea, doctore!

— Dar bine… începu Minda, bâlbâindu-se uşor, ţi-am mai spus că nu intenţionez să… nu vreau să mă culc cu… dumneata, oricât, nu-i aşa, mi-ar apărea de atrăgător acest lucru, la prima vedere… şi…

— Foarte bine! punctă ea, sec, zâmbindu-i rece. Se potriveşte: nici eu nu intenţionez!

— Atunci?… şi el se aplecă, relaxat, pe spate, privind-o interogativ, zâmbitor.

— Atunci?…

— Atunci?!…

— Ei, haide, Doc, începi să devii agasant! Gata, am râs destul pe tema asta! Schimbă discul, că încep să casc! Ia uite, e unu şi jumătate, când s-a făcut?!…

Ea îl privi, întorcându-şi faţa de la ceasul atârnat pe perete, deasupra unui fals cămin, şi văzând că ei râde liniştit, fără zgomot, scuturându-se încet, ca de-o farsă reuşită, duioasă, adăugă:

— Tot nu-ţi vine să crezi că nu mă interesează un mariaj cu tine?! Te crezi o partidă grasă şi ţi se pare caraghios ca o femeie ca mine… aşa… ahtiată cum sunt eu… cum suntem toate după ţipi ca tine… importanţi şi cu… Doc, ce-i asta… ei haide, haide, nu vezi că mă plictiseşti?… Au, ce dracu’, stai, domnule, liniştit, sau… doctore… au, ei nu!… doctore, uite ce e… n-am niciun chef de… ei, asta-i, mi se pare că… ei, fir-ar să fie, începe să mă… doctore! Doctore! n-auzi când… îţi spun, ce dracu’, vrei să… Doctore!!!… Lasă-mă, domnule, în pace… Doctore, scol vecinii, să ştii!… Doctore!!!… Să ştii că nu-mi arde de… fandoseli de astea, te rog… să… Doctore!!… Du-te dracului şi… Doctore!!!… Doctore, urlu! îţi sparg capul cu ceva! Pleacă imediat!… Au!… Au, îmi rupi mâinile, ce naiba… Au! Doctore… bădăranule, cară-te imediat, altfel… ce dracu’, nu vezi că nu vreau, ce… Au!!!… Au!!…

În timp ce Fabian abia îşi începuse fraza, Minda se ridicase încet, indecis, parcă, se uitase în stânga, spre perete, întredeschise gura de parcă ar fi vrut să caşte, apoi se aplecase spre ea, se rezemase cu o mână de braţul fotoliului ei, îşi apropiase faţa de a ei, de gura ei, cum făcuse încă în două rânduri înainte, şi, în timp ce ea continuase să spună ceva, fără să se ferească, o luase de după umeri cu un gest violent şi stângaci şi încercase să o ridice de pe fotoliu. Ea îl respinsese, calm, cu mişcări puţine, puternice, decise, Minda însă, simţindu-i opoziţia netă şi forţa neaşteptată a braţelor ei grăsuţe, renunţă la prima sa intenţie, de a o ridica, şi lăsându-se greu, îşi afundă faţa în ceafa ei, cu un fel de lăcomie, sărutând-o pe umeri, pe ceafă, la rădăcina părului, trase de gulerul îngust al capotului, dezvelindu-i întreg umărul drept (el se afla în stânga fotoliului ei), apoi, cum ea îşi trase capotul la loc, copilăreşte, încăpăţânat, cu aceeaşi brutalitate indecisă, stângace, îi dezveli celălalt umăr, rotund, grăsuţ, mirosind uşor a lanolină, trase de furoul de nylon şi începu să o muşte, să o sărute din nou, pe gât, pe umărul ca o bilă jucăuşă… ea îşi trase şi îşi acoperi, cu un gest aproape bărbătesc, şi umărul stâng şi se aplecă în faţă, vrând să scape de el, doctorul se lăsă însă cu toată greutatea asupra ei ca într-un fel de beţie, de parcă ar fi vrut să imite un om beat, şi începu să o sărute şi să o muşte de muşchii spatelui, trăgând cu dinţii, înciudat, de mătasea capotului, pătându-l de salivă, şi Fabian, furioasă, protestând cu tot mai multă vehemenţă, încercând inutil să se debaraseze de el, alunecă în jos, pe vine, furişându-se de sub masa trupului său, cu părul zburlit, cu o mână împingându-l fără folos, cu cealaltă, cu palma celeilalte mâini ţinându-se, apărându-şi reflex, ochiul drept, zgâriat de un nasture al lui, şi, în clipa când, după câteva smucituri puternice şi imprecaţii gâfâite, ea reuşi, făcându-se ghem, să cadă din

fotoliu, undeva, sub tăblia mesei, Minda, icnind în râs, copilăreşte, se lăsă să cadă peste şi lângă ea, târând-o, cu o singură mişcare, pe covor, împingând cu trupurile lor fotoliul masiv ce alunecă într-o parte.

Întinşi amândoi lângă piciorul unic, de lemn, al mesei, doctorul încercă să-i deschidă halatul; n-o mai săruta, n-o mai muşca de umeri, de gât, şi îşi ţinea capul ferit într-o parte, cu un fel de rictus batjocoritor pe faţă, sau poate că nu era decât crisparea efortului pe care îl făcea, împiedicând-o pe Fabian să se desprindă şi să se ridice. Gâfâiau amândoi, sudoarea începu să le sclipească la tâmple, Minda simţi broboane reci aglomerându-se în jurul gurii, pe bărbie, pe buza superioară, în rostogolirea înceată, nesigură, a luptei, li se amestecau picioarele, Fabian începu să obosească, nu mai vorbea, furia i se revărsa din ochi, prin vârfurile degetelor, ale unghiilor care se făcură de oţel şi care îşi lăsaseră deja câteva urme pe partea dreaptă a feţei şi a gâtului doctorului, câteva zgârieturi adânci, paralele, sângerânde. El îi rupse halatul, în două fâşii, dezgolindu-i repede partea superioară a trupului, carnea ei albă, grăsuţă, sclipi prin furoul ei transparent, sânii ei mari, moi, se mişcau neliniştit, şi el îşi îngropa gura şi faţa în ei. Apoi, de parcă uitase ceva, îşi îndreptă gâtul, şi, cu mişcări repezi, dure, începu s-o dezbrace. Ea avu o revenire subită a energiei, se zvârcoli cu putere, încercând să-l lovească în faţă cu piciorul stâng, şi, sprijinindu-se cu mâna de covor, pe care îl apucă, inconştient, trase şi răsturnă o veioză mare, aprinsă, al cărei fir traversa încăperea. În clipa aceea, el o lovi cu sete, peste faţă, o dată, ea îi auzi gâfâitul de satisfacţie – respiraţia ei se opri o clipă lungă, de parcă leşinase –, apoi el o izbi încă o dată. Se aplecă, cu stânga o cuprinse de şold şi cu dreapta îi trase, încet, sigur, chiloţii de-a lungul picioarelor, de-a lungul pulpelor surprinzător de groase,

dizgraţioase. Fabian îşi recăpăta rapid, aproape instantaneu, vigoarea şi ura şi îi răspunse la lovituri, pălmuindu-l, peste obraji şi peste piept, apoi, cum el era atent, preocupat, să-i scoată chiloţii, şi cum ea, culcată pe spate, trebuia să facă de fiecare dată un dureros efort de flexiune, ca mâinile ei scurte să-l ajungă, îl prinse cu stânga de păr, o gheară metalică prin care se scurgea, electric, întreaga ei ură, şi cu cealaltă îl lovi, neobosită, peste faţă, şi dinţii i se auzeau cum scrâşneau de furie şi satisfacţie. În curând, în urma loviturilor ei puternice, pielea feţei lui începu să sângereze şi ea îi simţi sângele, care îi păta palma, odată cu începutul oboselii de a-l lovi, sau vederea sângelui, materia lui lipicioasă, cleioasă, o dezarmă şi, aproape în aceeaşi clipă, el gemu, ca un animal învins, se răsuci încet eliberându-i torsul şi, greoi, ca o morsă uriaşă săltând pe uscat, îl desfăcu picioarele, pulpele ei fusoidale, rotunde ca nişte perne. Ea ţipă de spaimă şi oroare, îl trase cu amândouă mâinile de păr, în sus – gestul îşi pierduse pe jumătate din forţă, era deja o mişcare epuizată, înfricoşată –, Minda însă era greu, masiv, ca o piatră, apoi, când îl simţi că se răsuceşte şi se urcă pe ea, se încordă toată, cu o violenţă uriaşă, pe care ea însăşi nu şi-o bănuise, cabrându-se, şi îşi simţi propriii muşchi întinzându-se, pârâind, ca un odgon care se rupe. Mâna sa stângă îi despărţi pulpele, cu o duritate metalică încât ea urlă, dar îl ţinu încă, continuă să-l ţină la distanţă încă câteva secunde, apoi fu izbită fulgerător de o senzaţie de silă şi uşurare: el încremenise aşa cum se afla, dintr-odată sfârşit. Rămaseră încă câteva secunde nemişcaţi, pietrificaţi, apoi el se nărui încet, încet, se întoarse (spre surpriza ei, auzi un oftat de uşurare, ca cineva care şi-a dus la bun sfârşit o treabă grea, neplăcută), şi în clipa aceea Fabian sări în picioare şi alergă, şchiopătând, cu dureri la fiecare pas, înfăşurându-se reflex în zdrenţele

capotului ei, ieşind din încăpere. Peste câteva minute auzi, din baie, peste zgomotul robinetului, uşa de la intrare trântindu-se.

Minda coborî în stradă, se opri la uşa blocului ca să-şi aprindă o ţigară, aruncă chibritul şi îşi continuă drumul. Era ora două şi cinci. Cât timp fusese sus, la Fabian, plouase, şi acum trotuarele sclipeau. Trecu pe lângă maşina sa, parcată pe o străduţă în apropiere, chiar lângă colţ, dar băuse prea mult ca să se aşeze la volan. De altfel, nu era grăbit, nu se simţea grăbit. Mergea nu prea repede, uşor legănat şi se surprinse la un moment dat fluierând încet. Se îndreptă maşinal spre o staţie de taxiuri, şi când ajunse (se afla în Piaţa Romană) şi avu noroc să găsească äouă maşini (cu şoferii nevăzuţi, dar când se apropie, observă că fiecare dormea pe canapeaua maşinii sale), ezită, se învârti de câteva ori în jurul vehiculelor, de parcă ar fi vrut să le cumpere, şi se depărtă, coborând pe bulevardul Magheru, încercând să ajungă la o staţie a maşinilor de noapte, în astfel de staţii se adună de obicei lume, întârziaţi ai restaurantelor, personalul ITB care se „retrage" şi alţii, „imprevizibili", şi doctorul, dintr-o pricină obscură, pe care nu încercă să şi-o analizeze, avea chef de lume în jurul său. Ajunse în staţia de *vis-à-vis* de „Are", dar nu găsi pe nimeni acolo. În staţia de benzină, luminată, tanchistul dormea cu capul pe masă, cu geanta cu bani lângă el, înconjurat ca într-o reclamă de bidoanele de uleiuri, în rafturi. Minda aşteptă în staţie, ciudat, nu să vie autobuzul, ci ca să se adune, într-un fel, lumea, şi, într-adevăr, după mai bine de zece minute, se opriră, în afară de cei care treceau pe acolo, două femei, una în jur de cincizeci, alta în jur de treizeci, probabil ceva rubedenii, pentru că duceau împreună un geamantan mare, greu, şi doctorul se gândi că, dacă ar fi avut sarcina pazei publice, cele două femei, cu povara lor, i-ar fi apărut dintr-odată

suspecte. Fumând, învârtindu-se cu o anume automulţumire în jurul său, Minda aşteptă să mai vină lume. Peste un timp, mai sosi, într-adevăr, un bărbat, foarte bine îmbrăcat, şi el purtând o povară, o valijoară de voiaj, care, la un examen mai atent, se dovedi destul de răpănoasă, în discordanţă cu îmbrăcămintea îngrijită a celui care o purta. „Poate n-o fi a lui, gândi, amuzat, doctorul, o fi împrumutat-o de la un prieten!” şi se gândi, trăgând cu ochiul mereu la domnul acela singuratic şi pedant, cu un început de afectuozitate ironică, aşa cum remarci o gaură în ciorapul unui foarte bun prieten, că există o serie de indivizi care amână mereu, sub tot felul de pretexte, cumpărarea unei valize de voiaj, ca un obiect nu de primă necesitate, unul din acele obiecte care sunt întrebuinţate rar şi nu par indispensabile. Şi atunci, ca un semn al destinului, soseşte ora călătoriei, şi geamantanul, valijoara nu se găseşte la locul ei. Momente de stupoare, de enervare împotriva propriei stupidităţi („Cum de-am putut fi atât de neglijent, de copilăros, de neglijent!” etc.), şi astfel de situaţii există, se poate observa un confort al căsniciei, pentru că cei doi soţi, dacă se cunosc bine, îşi adresează unul altuia aceste reproşuri, care, evident, sunt pur formale. În cazul unui astfel de domn singuratic, cum era cel din staţie, stând în spatele doctorului, crezându-se în siguranţă, naivul, neobservat, situaţia devenea comică, pur şi simplu, pentru că, evident, el trebuia să-şi facă aceste reproşuri singur, lui însuşi, era obligat să monologheze, ceva total incomod. Sâcâitor era că acest tip de reproşuri şi le mai făcuse, cu siguranţă, cu o jumătate de an înainte sau cu un an şi jumătate sau cu cinci şi apărea şi enervarea celui care se repetă, nimeni, în propriii săi ochi, nu vrea să treacă drept un ins monoton. Aşa că, gândi amuzat Minda, trăgând mereu cu coada ochiului la naivul de alături, care nu bănuia nimic, e foarte

normal ca la un moment dat să observi câte un disperat alergând prin magazine universale sau prăvălii speciale cu articole „Sport-plajă şi voiaj” căutând un geamantan, o valijoară oarecare, deşi nu se anunţă niciun fel de călătorie la orizont. „O disperare între două călătorii!” gândi Minda, şi un zâmbet subţire, ironic, îi apăru pe buze. „Te văd eu şi pe tine! i se adresă el în gând celui din spatele său, insul acela atât de ţeapăn, care parcă voia să distragă atenţia generală de la valijoară sa suspectă, asupra lui însuşi. Te văd eu şi pe tine dând iama, valvârtej, pe la «Sport-voiaj», odată, când ai să-ţi aduci aminte de frazele de acum cinci ani şi doi ani şi de scăzuta, penibila ta forţă de imaginaţie, de felul nenorocit în care te repeţi mereu! Vei trăi aşa-numita «panică voiajeră», magazinele vor fi în inventar, e avutul popoailui, preţios, şi de aceea, normal, inventarele trebuie să se ţie lanţ şi să fie făcute cu toată răbdarea, cu toată atenţia, şi vei alerga de colo-colo, îţi vei pierde morga asta, gulerul ţi se va înmuia de sudoare, pulsul va oscila, tu, care eşti un bradicardic, sunt sigur, şi… şi…”

Sosi maşina, Minda se răzgândi în ultima clipă şi nu urcă. Nu avea chef să fie singur, aşa că porni mai departe, coborând bulevardul, oprindu-se în faţa vitrinelor luminate, uneori trecând şi strada când i se părea că dincolo e ceva demn de văzut. Când ajunse în dreptul statuii lui Mihai Viteazul, pe care o ocoli de vreo două ori, din pur amuzament („Trecem de atâtea ori, în viaţă, pe lângă lucruri lângă care ar merita să ne oprim o clipă, două!” Sau: „Toată viaţa am amânat să vizitez Muzeul «Antipa», de la Şosea, unde am auzit că se află o colecţie foarte interesantă de monede… de numismatică…” „… Şi de diamante?!” „Da, ai dreptate, şi de diamante, şi asta numai pentru că treceam de două ori pe zi pe lângă muzeu. Ştii cum se întâmplă, dacă locuiam la Suceava sau Bistriţa-Năsăud, l-aş fi văzut de două ori, dar…”), tocmai

când îi da a doua oară ocol măruntului domn cu barda în mână, care se pare, la origini, fusese o doamnă, din Rouen, începu să plouă, să „picure”. Minda nu avea nimic pe cap, băgă reflex mâna în buzunarul pardesiului, unde îşi ţinea bascul, dar în aceeaşi clipă îşi aduse aminte că se afla, el însuşi îl mutase, în buzunarul lodenului său vechi, dar acest lucru nu îl incomodă prea mult. „Strugurii sunt acri!” gândi el, cu autoironie, pentru că, dacă l-ar fi avut, bascul i-ar fi prins bine, pe când aşa, va fi udat pe cap, pe păr şi trebuia să se şi prefacă, în propriii săi ochi, că nu îi păsa prea mult. „Maimuţăreli!” conchise el şi mai dădu o dată ocol statuii. Apoi rămase locului şi privi silueta de piatră, uşor înclinată, a italienistului şi îşi aminti de o anecdotă pe care i-o povestise tatăl său… Lazăr, care stătea ţeapăn, cu o carte în mână, îi spune şcolarului, balicului, care intră la Facultatea de litere: „Fătul meu, acuma, dragă, îi fi de omenie, te-i pune pe carte, frumos îi învăţa harnic şi vei aduce bucurie părinţilor care te-or crescut şi ţi-or dat bani să vii la şcolile astea înalte! Nu te ţine de haimanalâcuri, nici de curvăsăreli şi de pierdut vremea, fără de apucă-te de carte şi fii cuminte şi-apoi!…”. Iar la ieşire, după ce a căzut la examene şi a buctat anul, Heliade, cu elegantă înclinare, îi spuse: „De, fătul meu, ţi-o spus acela foarte frumos! („Acela” era Lazăr) Tare frumos ţi-o spus acela, numai că!…

D-apoi ce să!… şi cu braţul drept, de piatră, cu degetul arătător, de piatră, al mâinii drepte, continuă fraza, ca o elegantă, ipocrită, mustrare, pentru că, nu-i aşa, ce poţi să faci cu un prost decât să râzi de el, şi Minda, împreună cu paşoptistul, râdea de prostul de repetent care tocmai cobora, împleticindu-se, buimăcit, scările din colţul Universităţii: „Da, făcu încă o dată doctorul, a câta oară, mergând mai departe, spre casă, prin faţa Bisericii Stavropoleos, frumoasă, singură cu el la

acea oră, ţi-o spus tare bine *acelal* De!…” şi ochii i se umeziră, mergând cu pasul său uşor legănat (de parcă îşi ironiza propriul său mers, rigid, cu umerii ţepeni, pe culoarele clinicii şi ale institutului), gândindu-se la înţelepciunea şi umorul blând, necruţător, al celor „bătrâni”, al tatălui său şi al *celui* din Avrig (în clipa aceea, cei doi erau mult mai apropiaţi între ei decât el de tatăl său), la liniştea, siguranţa de sine, pacea pe care o răspândeau în jurul lor acele siluete de piatră, printre care se zărea şi pata gri a stafiei tatălui său, râzând încet, cu atâta farmec, privindu-l din depărtarea atât de apropiată a morţii sale, cu ironia aceea subtilă a sa din privire, cu nasul său puternic, acvilin, cu felul în care îi apăreau cutele subţiri în jurul orbitelor, uşoara mişcare, insesizabilă, a capului, ajutându-l să înţeleagă pe el, odrasla lui, prin care atât de dureros se mai lega încă de lumea obiectelor-fiinţe şi obiectelor-lucruri, râsul acela infinit ironic, subtil, şi legănarea aceea uşoară din cap, ajutându-şi odrasla, progenitura „să înţeleagă”, râsul tatălui său, capul său mare, osos, grav, uriaş, printre acele statui, urmărindu-l în mersul său zgribulit, în timp ce dădea nu ştiu ce colţ, râsul său fără zgomot, ca şi în viaţă, ironia sa caldă, pe care putreziciunea n-o ucisese, creţurile acelea, din jurul ochilor, atât de expresive, de neconfundabile… „Unde, în ce groapă se mai află El?!” strigă o voce, gâtuită, din el, şi, instinctiv, doctorul se legănă şi mai tare, mai evident, şi astfel, bătându-şi joc de propriul său mers, reuşi să învingă acea scurtă sincopă, atât de nepotrivită cu el şi cu El, cu bărbăţia caldă, decentă a acelui surâs, a acelui cap încă atât de viu, mai viu decât el însuşi… el, care va ajunge profesor, apoi profesor şef de catedră (director general, între timp), el, care va muri, el, care e mort pe trei sferturi, numai un mort poate primi, impasibil, atâtea titluri şi funcţii, în timp

ce oamenii se agită, merg încolo şi încoace, pe lângă el, râd, cheltuiesc, suferă, se înmulţesc, dorm, se urcă pe munţi, urmăresc luna alergând printre nori, mint şi plâng! Un mort surâzător, cum este el, un mort de ceară, fotogenic, un mort amabil, bine-crescut, înfiorător de bine-crescut, un mort „de bine”, un mort plin de inteligenţă şi forţă de muncă – oho, a manifestat totdeauna o uriaşă forţă de muncă! –, un mort mulţumit de sine însuşi, un mort care era dat ca exemplu, culcat atât de grijuliu, de ţeapăn, cu capul pe perna albă de atlaz şi, deasupra lui, surâsul cald şi atât de viu al Lui, fluturând, înţelept şi uşor uimit, peste sicriul său luxos!…

Când ajunse pe chei, ploua de-a binelea, şi Minda înjură prostul său obicei de a-şi muta bascul dintr-un buzunar într-altul, unicul basc, deşi mai avea încă două, cel puţin, cine ştie pe unde! Trebuie să-şi facă timp într-o zi şi să… să-şi cumpere un geamantan! era cât p-aci să gândească… nu – nu, să-şi repartizeze, mai ales că se apropia şi iarna, bascurile de prin dulapuri, de prin geamantane, prin toate buzunarele, de fapt, acest lucru ar fi căzut în sarcina Ludmilei, dar ce, parcă ei îi stătea gândul la aşa ceva? Parcă ei îi stătea gândul la aşa ceva!

…Nu în ziua aceea, ci a doua zi, în jurul orei şapte, cu câteva minute înainte ca ceasul-pendulă din biroul său să bată cele patrusprezece sunete, anunţând ora şapte, Ceea se afla în vizită la Minda. Nu intrase nici de un sfert de oră, când se auzi soneria, Minda ieşi să deschidă, şi în cameră intră Ludmila. Ceea se lumină la faţă văzând-o, se pregătea, făcând doi paşi în întâmpinarea ei, să-i sărute ceremonios mâna şi să se întreţie cu ea, în stilul lor, ca un cod, ca o alianţă ironică împotriva „lui”, dar numai cu expresia chipului ea îi opri elanul şi îl rugă, cu politeţe, să-i lase singuri. Laurenţiu se execută, făcând către un se ştia cine, din uşă, un gest comic şi ieşi. Abia după ce auzi uşa

închizându-se în spatele său, Ludmila păşi în încăpere, depuse poşeta pe măsuţa dintre cele două fotolii şi canapea, îşi aprinse, încă în picioare, o ţigară şi se aşeză pe locul ei, în colţul canapelei.

— Să-ţi fac o cafea? întrebă el şi ea dădu din cap, cu o expresie calmă, senină, preocupată.

Minda ieşi şi se întoarse cu două cafele. Seedepărtă din nou şi aduse sticla de scotch, cu două pahare, dar ea făcu semn că nu bea. Doctorul ridică din umeri şi îşi turnă doar lui, apoi se aşeză, la rându-i, într-unul din cele două fotolii, cel mai depărtat, astfel că se afla chiar în faţa ei. Era vesel sau părea astfel, o perfectă degajare a gesturilor şi expresia feţei (pe care se citea uneori, destul de lămurit, în clipele când ea nu-l privea sau când, făcând treburi mărunte, pe care şi le inventa uneori, căutatul unei batiste, din dulapul de dincolo, deschisul unui geam, un fel de sentiment jucăuş, un haz icnit, o evidentă încercare, repetată, de a stăpâni un impuls puternic, ca un val, ce urca din stomac, un val ce putea să se spargă în hohote de râs, ce fel de râs?! Cu totul inocent, cu adevărat inocent, un râs care iese din nimic, un râs care nu are nevoie de un motiv ca să existe sau foloseşte cel mai mărunt pretext pentru a exista, aşa cum suntem uneori după un somn prelungit, un fel de preaplin, o exuberanţă, *Übermut*, *hybris*, o stare în sine, ce irupe uneori în cele mai nepotrivite momente şi trebuie ascunsă, înăbuşită, nu cu prea mare convingere, o veselie „în doiu, cu tine însuţi) şi, după ce se aşeză, ridică privirea spre ea, capul său masiv, grav, cu ochelarii aceia cu ramă groasă îngropaţi în faţa sa, şi o privi cu căldură, deschis, privirea aceea dreaptă, caldă, inteligentă, pe care ea o iubea, care răsărea în orele ei de singurătate, de îndoială şi o apropia de el, fără greş. Ea îi susţinu privirea, simţindu-şi pulsul, apoi plecă ochii, surprinzându-şi o senzaţie neplăcută, de parcă ar fi avut

ceva de ascuns. Ce avea ea de ascuns?! Şi imediat, cu francheţea cu care ea îşi trăda sentimentele, o anume contrariere, un început de furie apăru pe figura ei. Acest lucru o împiedică să deschidă gura, deşi se pregătise tocmai s-o facă; nu voia, de la început, să-i dea, lui, superioritatea calmului şi a acelei expresii senin-fericite pe care i-o arăta. îl cunoştea prea bine ca să ştie că el nu se prefăcea şi că era într-adevăr aşa cum părea: calm, senin, fericit că o vede şi că stă în faţa ei, în casa lui.

Amână deci, câteva minute la început, apoi (învingându-şi primul impuls) încă un timp, alte câteva minute. îl privea, îl asculta (el începuse să povestească ceva întâmplat la clinică, o întâmplare neplăcută, căreia el îi scotea în evidenţă latura veselă, caraghioasă), de câteva ori verva şi umorul său o obligară chiar să zâmbească, o dată râse în hohote şi se opri brusc, auzindu-şi, printr-un efect ciudat, propriul râs cu o sonoritate exagerată, de parcă ar fi râs într-o încăpere mare, goală. Apoi renunţă, fiind convinsă că va vorbi el; vru să-i dea chiar această şansă, lăsându-l să-şi arate bărbăţia. El n-o făcu însă, şi atunci ea simţi cum o invadează furia, ura aproape, şi hotărârea de a se ridica şi pleca fără o vorbă. În astfel de condiţii prefera tăcerea, tăcerea era singura ei armă posibilă, singurul fel în care-şi putea păstra demnitatea. În faţa cui, a lui, ce părea cu totul vidat de memorie, a celui cu adevărat senin, lipsit de cel mai mărunt semn de vinovăţie?!

Peste nicio oră de la venire, ea plecă, fără să fi deschis gura, refuzând oferta lui de-a o însoţi. Minda rămase singur, se plimbă încolo şi încoace, prin biroul său, cu o expresie distrată, mirată pe jumătate, de parcă ar fi încercat să-şi explice starea de suflet a logodnicei sale. Avea însă o atenţie dispersată: scotea uneori o carte din bibliotecă, verificând un lucru pe care şi-l notase de

dimineaţă, puse în ordine teancul de reviste ştiinţifice recente, care se aglomeraseră în ultimele zile pe biroul său, alese câteva dintre ele pentru lectura din acea seară, dădu un telefon unui coleg şi reveni, de fiecare dată, la plimbarea sa diagonală prin birou, un reflex pe care-l moştenise de la tatăl său. Apoi, cu un gest scurt cu mâna, dădu totul la o parte – ce anume?! –, se aşeză la birou şi se apucă de lucru.

În jurul orei zece, fiindu-i foame, se ridică şi se duse la bucătărie, scoase din frigider unt, brânză, o friptură rece care i se aducea de la restaurantul de jos (Ana-neni era încă bolnavă), îşi făcu chiar o omletă din două ouă, cu brânză rasă deasupra, şi reveni în birou, fluierând, dispus să lucreze o jumătate de noapte, căutând din ochi pachetul de ţigări, bucurându-se de singurătatea şi liniştea din jur, când se opri, fără rost, în mijlocul încăperii, cu senzaţia că uitase ceva, şi în prima clipă făcu o jumătate de pas de întoarcere în bucătărie, convins că, distrat, lăsase ceva pe masa pe care mâncase, revista la care citea (citea totdeauna când mânca singur), dar nu, o avea în mână sau… apoi, reflex, figura Ludmilei îi apăru în faţa ochilor, se răsuci din nou, mai încet, şovăitor, merse până la birou, lăsă revista îndoită din mână, stătu pe gânduri o clipă, jucându-se cu unghia degetului mare, frecând-o încet de incisivul superior, apoi se mişcă din nou şi se îndreptă spre telefon. Făcu numărul ei, rar, de parcă ar fi ezitat la fiecare cifră, deşi nu era decât un tip al său de concentrare, şi de la primul apel se auzi vocea ei de dincolo. Nu-l scosese din priză şi abia acum îşi dădu seama, la aproape trei ore de la plecarea ei, că ea aşteptase, din clipa când păşise pragul casei ei, telefonul său. Această constatare îl lăsă cu „gura căscată”, incapabil să răspundă sunetului vocii ei, încât ea făcu de câteva ori, în gol: „Alo!” până când Minda reuşi să articuleze:

— Alo, ce faci? Nu dormi?

— Nu, de ce să dorm. E abia zece.

— Da? Cum aşa? Ba nu, e unsprezece fără douăzeci şi cinci…

— Da? se auzi vocea ei plictisită, de dincolo. La mine e zece şi… douăzeci şi nouă. În sfârşit, ce faci? Lucrezi?

— Da, închipuie-ţi! spuse el cu vioiciune şi începu să-i detalieze un experiment pe care tocmai îl descoperise recent într-o revistă germană şi care venea să confirme o teorie a sa, pe care, în câteva rânduri, i-o detaliase şi Ludmilei, în legătură cu unul din subiectele sale preferate la care lucra, „Epidemiologia bolilor digestive”, un concept modern al epidemiologie! care lărgeşte mult sfera…

Minda vorbea cu aprindere, începuse chiar să gesticuleze fără să-şi dea cont că de dincolo nu primea niciun semn al participării reale, aşa cum se întâmpla în alte dăţi. În sfârşit, în mijlocul unei fraze, ea îl întrerupse cu tonul ei plictisit, rece, pe care el abia acum îl sesiză, şi, cu câteva cuvinte uzuale, întrerupse convorbirea.

Doctorul rămase puţin descumpănit, dar îşi reveni destul de repede şi, conform primei sale intenţii, se aşeză la masă să lucreze. îşi pregăti notele, cărţile, trase o ţigară din pachet, o aprinse, apoi îşi dădu seama că îi lipsea cafeaua. Cu cartea în mână plecă la bucătărie să şi-o prepare, dar, ajuns acolo, puse cartea pe masa albă, lucioasă, şi privi câteva minute, ca prostit, pe geam, afară, unde se zărea un alt geam, identic cu al său, la fel luminat. Se întoarse apoi, încet, în birou, uitându-şi „Bockus”-ul pe masa din bucătărie, îşi îmbrăcă haina, ieşi din antreu, controlă dacă are cheile de la maşină în buzunar, luă pardesiul din cuier, trase uşa după el şi, coborând treptele, îl îmbrăcă. Peste un sfert de ceas sună la uşa Ludmilei, din delicateţe, deoarece avea cheia la el. Cum ea nu răspunse nici la al doilea apel al soneriei, deschise el însuşi, aprinse

lumina în vestiar, se dezbrăcă cu mişcări încete, îşi aprinse o ţigară, găsi un loc unde să arunce chibritul şi intră.

Ea era în baie, patul era deja făcut, şi Minda se instală într-un fotoliu, ştiind că avea de aşteptat până să-şi termine toaleta ei de noapte, un ritual la care ea nu renunţa niciodată, care o calma, se pare, de oboseala unei zile întregi, „rugăciunea ei", cum o ironiza el, afectuos.

Ea reveni în cameră la nici cinci minute de la sosirea lui, luă ceva din dulapul larg deschis, îi aruncă o privire total neexpresivă şi se întoarse în baie. Minda tresări. Până în acel moment voise să-i continue relatarea de la telefon, tot drumul, rapid, cu maşina, el se gândise asupra problemei sale de epidemiologie digestivă şi, cu o anume surescitare, ce apărea la el în momentele de lucru, de inspiraţie, formulă întreaga ei problemă în aşa fel ca ea să-i devie accesibilă şi ei, s-o poată pasiona şi pe ea. Treptele le urcase cu aceeaşi nerăbdare, iar faptul că în vestiar căutase cu atenţie un loc unde să arunce chibritul nu era decât unul din măruntele sale exerciţii de autocontrol. Privirea aceea scurtă a ei îi dădu fulgerător semnul realităţii şi un început de panică, pentru că nu ştia ce să-i spună, începu să se întrebe, uimit, de ce venise. Iată, ea tocmai se culca ca de obicei, ea se culca devreme atunci când nu era la el, iar el avea de lucru; ce perfect ar fi fost dacă, printr-un mărunt miracol, s-ar fi aflat în spatele biroului său, cu cafeaua aburindă lângă nas, cu cărţile liniştite în faţă.

Dacă nu putea să vorbească despre ceea ce-l interesa pe el în acea clipă (şi privirea ei arăta clar că n-o interesau niciun fel de probleme ale „psihologiei" tubului digestiv), ce căuta acolo? O deranja, îi întârzia ora somnului, el însuşi rata o seară lungă de lucru, mai ales că… Se gândi o clipă să se scoale uşurel şi să plece, dar nu avea curajul pentru această laşitate măruntă. Stătea pe scaun,

înţepenea pe scaunul care devenea tot mai lemnos, ţigara i se consuma singură între degete, un sentiment uşor de indispoziţie îl invada, ca atunci când un fleac oarecare, apărut Dumnezeu ştie de unde, te împiedică să faci ceva cu adevărat important, necesar, o întrerupere de-un minut, cu totul accidentală şi plicticoasă, care însă, dintr-un fel de răutate a lucrurilor – obiectele, măruntele fenomene, îşi au resentimentele lor, un scaun ţi se poate agăţa de mânecă, vărsând paharul plin pe care îl ţii în mână, ploaia poate să înceapă exact când ieşi, neapărat, din încăpere şi poate înceta, milimetric, în clipa când ai ajuns –, şi, iată, neînţelegerea aceea antipatică, care îi întrerupsese lucrul, seara care se anunţa solidă, previzibilă, laborioasă, se căsca acum atât de stupid.

— Mai eşti aici?… îl întrebă ea, cu un fel de zâmbet, când reveni, în sfârşit, din baie.

Arătătorul mare al ceasului indica douăsprezece fără douăzeci. Era într-un capot alb, cu un prosop înfăşurat pe cap, cu faţa demachiată şi un fel de expresie copilăresc – senină, încât Minda, la primul reflex, crezu că totul era în ordine şi că putea nestingherit, cu egoismul său fermecător, să-şi dezvolte teoria. Felul în care se aşează ea pe un scaun, lângă fereastră, cu cotul rezemat de marginea ferestrei, privind afară, fumând şi privind afară, îi reteză scurt tot entuziasmul, şi doctorul făcu o mină bosumflată, plecând capul, de parcă cineva, o autoritate superioară, i-ar fi trasat o interdicţie injustă, împiedicându-l de la un joc al său, plăcut, pe care îl începuse şi la care, în universul său *copilăresc*, avea tot dreptul.

Ludmila se ridică, deschise geamul, afară ploua din nou, şi se reaşează, aspirând cu lăcomie aerul rece, proaspăt, ce aluneca în valuri în cameră. Şi acest lucru îl indispuse, în acelaşi fel pueril, pe Minda. îi era frig sau i se păru că îi este frig şi protesta vehement, în interiorul său,

împotriva obiceiului „de a deschide larg ferestrele, în pragul iernii, atunci când cineva stă chiar în dreptul geamului, într-un costum subţire, numai din plăcerea egoistă de a da fumul pe fereastră”. El ce să facă acum, să iasă în vestiar, să-şi îmbrace pardesiul şi să revină, să se aşeze pe fotoliu?! Aşa ar trebui, aşa ar fi meritat ea, dar era absurd, prefera să stea, să tremure, încercând să se prefacă indiferent, preocupat… dar nu, adevărul era că-i era foarte frig, al dracului de frig, era inadmisibil, s-ar putea să şi îngheţe la noapte, şi uite, unii stau cu geamurile în lături, de parcă…

— Ei, haide, spune ceva!… îl îmbie ea, continuând să privească afară, jos, în stradă. Ai venit să taci? Te ascult!…

Doctorul o privi cu expresia unui om care nu înţelege prea bine, apoi dădu din umeri, imperceptibil, şi plecă privirea, abătut, pentru că simţea, se apropia ceva neplăcut, ceva de care el nu avea chef şi prefera să amâne aşa cum fac copiii, dimineaţa, când mama se apropie să-i scuture uşor de umeri ca să se trezească, să se spele şi să meargă la şcoală şi ei se ghemuiesc instinctiv şi se ascund sub plapumă pentru că o simt venind, presimt cu câteva secunde înainte glasul ei moale şi autoritar, care îndeamnă, dar şi porunceşte, care înţelege totul, mica lor mizerie şi suferinţă, dar continuă, fără milă, şi ei ştiu că, oricât s-ar văicări, s-ar ghemui acolo, în perna mincinoasă şi caldă, sfârşitul va fi acelaşi, dar, încă o clipă furată, şi încă una… până ce ea iese în bucătărie, apoi deschide uşa la cămară… da-da, cineva a strigat-o, înseamnă încă un minut câştigat, cât timp ea va răspunde acelei întrebări neprevăzute… sau, iată, ea îşi aduce aminte de ceva, trece repede în dormitorul „lor” şi întârzie acolo… încă un minut, două chiar!…

— Dacă ai de gând să stai în felul acesta, poţi să pleci… să-ţi continui fojgăiala împreună cu *Lance*tul, cu

Presse médicale, cu *Jama şi* celelalte fiţuici iubite ale tale… sau, oricum, eu am să mă culc! E aproape douăsprezece! şi ea căscă într-adevăr, parcă veselă.

Ochii ei însă îl priveau cercetător, rece, cu un început de dispreţ.

— …Deci e atât de grav, spuse ea gânditoare, turtindu-şi ţigara, de vreme ce-ţi trebuie atâta curaj. Curios!

Minda dădu din umeri, uitând că-i este frig:

— Ce să fie atât de… grav?! Dacă ai de gând să-ţi foloseşti din nou întreg arsenalul tău de… atac, de durităţi, ca să…

Ludmila întoarse încet capul şi îl privi atentă, cercetător:

— Vasăzică, nu ai nimic să-mi spui? Pentru ce ai venit, atunci? Să facem dragoste?!

El dădu din umeri, nemulţumit de tonul ei sec, agresiv, când pronunţase ultimul cuvânt. Avea din nou aceeaşi expresie bosumflată, puerilă pe figură, şi ea, văzând că el nu poate ieşi din inerţia acelei expresii, a acelui taciturnism, se ridică, decisă, închise geamul şi spuse:

— Bine. Atunci să ne spunem noapte bună. Eu vreau să mă culc. Pot doar să-ţi transmit că doamna Fabian m-a rugat să-ţi comunic că nu mai doreşte să te vadă şi că ar dori să uiţi numele ei, numărul ei de telefon şi adresa ei. Dacă mai ai un pic de demnitate ori de bărbăţie în tine. Iartă-mă, sunt propriile ei cuvinte.

Ludmila spuse aceste fraze în timp ce era preocupată cu treburile mărunte care îi anticipau totdeauna culcatul seara, cu o voce ştearsă, rece, dându-şi doar silinţa să pronunţe distinct cuvintele. Atât.

Minda se ridică în picioare, cu un început de furie, vru să facă doi paşi spre uşă, se opri, îşi strânse buzele de

câteva ori, un gest care la el indica o anume stăpânire de sine în momentele în care, furios, îşi stăpânea cuvintele care voiau să irupă, se aşează din nou şi îşi aprinse o ţigară. Ludmila se aşează la rându-i, cu un mărunt oftat de oboseală, pe marginea patului, cu mâinile împreunate, cu coatele pe genunchi, privind în faţa ei, în covor. Ochii ei frumoşi, verzui, priveau ceva în gol, în golul de deasupra covorului, ceva ce nu se putea distinge prea bine, aşa cum se transformă privirea în timpul digestiei. Ceva vag, cu un contur nelămurit sau jucăuş, mişca acolo, şi ea urmărea absentă ceea ce se întâmpla în faţa ei:

— Ei, haide, Ovidiu, îşi auzi ea propria-i voce, ostenită, neconvinsă, nu poţi nici să pleci, nici să vorbeşti… ce-i puseul ăsta de laşitate? Ce s-a întâmplat alaltăseară?!… Hai, îndreaptă-ţi umerii, spune câteva fraze limpezi, precise, bărbăteşti, eu am să accept aproape orice ai să-mi spui, am să mă culc şi tu poţi să te întorci şi să zburzi împreună cu vena ta portală şi preţioasa ei encefalopatie. Haide, fă un efort minim! Dacă ai să te întorci acum acasă, n-ai să poţi lucra, iar mâine sau poimâine trebuie să începem din nou… e plicticos! Eu nu ştiu ce s-a întâmplat între voi, Fabian a fost foarte rezervată, decentă în expresii, dar nu-mi pot… oricum, eu o cunosc prea bine şi ştiu că s-a întâmplat ceva! Altfel, n-ar fi arborat ea aerul ei sfătos şi demn-îndurerat! Ea ştie că aerul acesta nu se potriveşte defel persoanei ei grăsuţe! Apropo, mi-a spus ceva şi de prietenul ei, unul Babeş, se pare că acest domn e destul de furios pe tine şi e un individ, în anumite momente, suficient de incomod, de sangvin!… în sfârşit, asta te priveşte, dar… i-ascultă… şi Ludmila începu să râdă, aprinzându-şi o nouă ţigară, cum ai ajuns tu în moara asta?! Ce s-a întâmplat? Eu am râs de m-am prăpădit când am auzit-o pe Fabian asta emiţând nişte sunete grave şi demne din trupul ei corpolent! Eram

convinsă că totul e un fel de farsă, până… până te-am văzut pe tine, până când am simţit… ce e cu tine, iubitule, nu te simţi bine?! Ce se întâmplă?! Se întâmplă ceva?!…

— Ei, asta-i! făcu el cu o indignare plictisită, cu privirea rătăcind nehotărâtă pe lucrurile din încăpere, lucruri pe care le cunoştea prea bine.

— Dar bine, irupse ea, din nou furioasă, de ce dracu' nu spui nimic?! Ce-i tot misterul ăsta? E ceva de total prost gust, Minda dragă, descleştază-ţi fălcile tale late şi spune ceva… chiar şi o prostie… sau o vulgaritate, dar spune ceva… pentru… ce-i gogoaşa asta care se umflă sub ochii noştri, ce se întâmplă cu noi doi? E ceva aiuritor, ceva cu totul deplasat, ceva… eu nu ştiu ce să mai spun, simt că mă sufoc şi în acelaşi timp îmi vine să râd, pentru că rămân totuşi o fiinţă raţională şi dacă tu ţi-ai pierdut bunul-simţ, pentru un sfert de oră, îl păstrez eu, dacă e nevoie, pentru amândoi…

Ea se ridică, turti ţigara şi veni lângă el, aşezându-se pe marginea fotoliului, mângâindu-l tandru, pe faţă, pe obraz:

— Iubitule… ce-i cu tine? De ce taci? Vrei să nu mai vorbim nimic despre toate astea, în definitiv… fiinţa aceea e total trivială, cine ştie ce gest al tău l-a interpretat, l-a gonflat… apropo, plimbarea voastră cu maşina, la Râşnov, excursia aceea…

— Prostii! spuse el. Am auzit că ţi-a dat un telefon şi ţi-a istorisit pe larg cum eu, două ore, m-aş fi plimbat prin faţa uşii ei, noaptea, avid de…

— Prostii! îi repetă ea cuvântul, cu un ton cald, împăciuitor. Dar am mai vorbit o dată despre asta, nu-ţi aminteşti?!…

— Noi doi? Când am vorbit?!

— Ai uitat? Când am ieşit de la filmul ăla american, cu Julie Andrews, porcăria aia pastorală…

— Aha, da, mi-amintesc! făcu el cu un ton nemulţumit, de parcă şi-ar fi amintit, subit, de calitatea proastă a acelui film, de cele două ore pierdute.

— Dar, bineînţeles, am comentat pe larg, am râs… eu ţi-am spus încă de atunci că nu credeam varianta ei… e tipic felul ei de a-şi închipui că toată lumea se dă în brânci după nurii ei uşor lăbărţaţi, de altfel eu te cunosc pe tine mult prea bine ca să pot crede că tu, atât de crispat şi orgolios cum eşti, ai putea face pe plantonul puber chiar la uşa lui Raquel Welch, darmite… Dar cum nu ţii minte, insistă ea, mângâindu-l mereu, în timp ce tonul ei prinse o uşoară coloratură stridentă, cum nu ţii minte?! Ne-am întâlnit apoi cu Teodorescu, care…

— Mi-amintesc, cum să nu… mi-amintesc, acceptă el, nemulţumit, fără să ştie de ce.

— Dar ce e… începu ea, deodată timidă, şovăitoare, ce e… la persoana asta? Ce te atrage la ea? Ştii că am stat şi m-am gândit ore la rând, mi-am adus aminte de o discuţie a noastră, împreună cu Laurenţiu, în legătură cu femeia asta… şi…

— Prostii! făcu Minda.

— Bineînţeles, dar… la tine e ceva, o crispare pe care am mai întâlnit-o în câteva rânduri, şi… oricum, şi ea râse uşurel, stângace, până acum aş fi fost convinsă şi… sunt şi acum, că e o crispare cu totul… nesenzuală, de altfel… asta-i culmea, tu nu stai nicio clipă alături de statueta aceea ridicolă, aşa că… ţi-am spus, numai absenţa ta, aerele tale fâstâcite mi-au atras atenţia şi… telefonul ei, care era, într-un fel, nu ştiu cum să-ţi spun şi… foarte obraznic!

— Ce vorbeşti?!

— Da-da, pe loc n-am realizat, dar pe urmă… ştii cum se întâmplă! Fiinţa asta n-a îndrăznit niciodată, nici măcar cu o nuanţă, să pună în discuţie… ştii cum e, raporturile

între doi indivizi au totdeauna un anume echilibru, un anume raport, niciodată exprimat, definit, cu toate acestea, destul de exact. Şi între noi două acest raport era stabilit o dată pentru totdeauna!… Poate că m-am înşelat, mi s-a părut însă că în vocea ei suna ceva „fals”, ceva „strident”, evident din acest punct de vedere… I-ascultă, tu ai mai cunoscut-o pe această femeie înainte?!

— Când înainte?!

— Înainte de… întâlnirea aceea de la Nestorescu, când… dar bine, chiar tu ai…

— Dar tu de unde îl cunoşti pe Nestorescu?!

— Eu nu-l cunosc, iubitule! Dar tu ne-ai povestit, mie şi lui Laurenţiu, nu-ţi aminteşti, încă în vară… chiar în seara când a urcat ipochimenul acela, fostul tău coleg, nu ştiu…

— A, Bibi Medoia! Nu, bineînţeles că nu, altfel ţi-aş fi spus! Unde s-o fi cunoscut? De altfel, nu ţi-am explicat, chiar ea, când a venit, în vară, la policlinică, nu a amintit cu niciun semn, n-a făcut nicio aluzie la cunoştinţa noastră de… dar, apropo, de ce mă întrebi?

— Nu ştiu… spuse Ludmila, gânditoare. Se ridică de pe marginea fotoliului, unde se stătea incomod şi se aşează, alături, pe marginea patului. Se juca, absentă, cu şnurul halatului: Nu ştiu, e o simplă supoziţie de-a mea… provocată de o jumătate de frază a ei, a lui Fabian, dar e foarte posibil să fi înţeles eu greşit, îţi imaginezi că sunt prea mândră să-i dau ăsteia un telefon, s-o descos, sau să mă duc să beau o cafea cu ea numai ca să trăncănesc despre tine. Mai ales acum, după ce şi-a permis să-ţi dea ţie recomandări şi… interdicţii! Ha, ce fiinţă! Tipic plebeiană, mica inteligenţă trivială Fabian avea totdeauna o anume francheţe, nu numai de limbaj, care scandaliza pe multă lume, mie însă… nu ştiu cum, îmi plăcea, era un fel de teribilism, un nonconformism, cum ţi-am spus ţie…

— Ce nonconformism, întrebuinţezi total greşit termenul!…

— Se poate! Exista însă la ea o anume vitalitate, directitudine, care… în sfârşit, ne pierdem vremea cu ea!

Ea tăcu un timp, gânditoare, ridică privirea spre el apoi şi spuse:

— Ştii ceva, voiam de mai demult să-ţi spun asta, am vrut în câteva rânduri să te întreb, dar mi s-a părut ridicol… oricum, ştii ceva? M-am gândit că tu o frecventezi pe femeia asta numai ca să… numai ca să…

Cum fraza ei rămase suspendată, el întoarse capul şi o privi cu atenţie:

— Ei, spuse el, ce te-ai oprit? Continuă.

— Ei bine, am să-ţi spun: te atrage la ea numai… felul curios, ciudat, ridicol în care… în care ea te vede… proiecţia ei care…

Minda începu să râdă. Era pentru prima oară, în acea lungă seară, că figura sa se destinse perfect. Râsul său suna normal, el însuşi fu mulţumit auzindu-se.

— Serios, adăugă ea, puţin nesigură, poate să-ţi pară ceva pueril, dar mi-am pierdut câteva ore, câteva seri cu acest gând, încă atunci când m-ai anunţat, cam laconic, că ai pierdut o sâmbătă şi o duminică, weekendul nostru, pe care trebuia să-l facem împreună în Deltă, împreună cu…

— Ideea cu Delta, ţi-am spus-o de la început, o întrerupse el nervos, pe ploile alea, era o catastrofă! Şi-apoi, nu-mi place că se face poliţie pe urmele mele, nu-mi place, e înjositor pentru amândoi să ne supraveghem, să ne contabilizăm unul altuia timpul liber, să…

— Bineînţeles, bineînţeles! spuse ea, zâmbind, aplecând şi întorcând uşor faţa, ca el să nu-i surprindă surâsul, dar el n-o privea. Eu însămi am considerat foarte normal ca tu să faci o… escapadă până la…

— Ei vezi, bombăni el, te trădează limbajul în ciuda

aparenţei de generozitate şi înţelegere pe care vrei să ţi-o…

— Lasă-mă să continui! Eu n-am să pot, având chiar motive, cum se pare că e cazul, să fiu geloasă pe această Fabian, niciodată, chiar…

— Uite ce e, o întrerupse Minda, ridicând vocea, te rog să…

— Psst! mai încet, se trezeşte tanti Eva (era o vecină a Ludmilei, cu o casă plină de pisici, de care se amuzau adesea cei doi), eu nu vreau să ne certăm acum, iubitule!

— Ei asta-i, parcă eu…

— Psst! Pst! Dă-mi voie, nu trebuie să te temi de ceea ce spun eu, e probabil o simplă speculaţie, dar trebuie să ţi-o spun, te priveşte pe tine, în primul rând! Deci, eu nu pot fi, nu pot ajunge geloasă pe această doamnă doar din vanitate sau pentru că ea e lipsită de calităţi! Deloc! Ci pentru că voi doi nu vă potriviţi şi nu vă veţi potrivi niciodată!

— Draga mea…

— Nu-nu, psst, acum vorbesc eu. Numai un minut şi am terminat. Te cunosc prea bine, Ovidiu, tu ştii asta, ştiu perfect când o altă femeie ar putea deveni periculoasă, ceţi place, când te ascunzi, te prefaci *et caetera*… După atâta vreme şi cu firea ta deschisă, unitară, ar fi jalnic dacă aş pluti încă în aproximaţii! Jalnic şi periculos pentru mine, pentru instinctul meu de conservare! Aici însă se întâmplă cu totul altceva.

— Ei, să vedem, ce se petrece aici? făcu doctorul, arborând o mină uşor persiflantă, aprinzându-şi o ţigară. Dacă-mi spui lucruri atât de importante, dă-mi măcar ceva de băut!

— Ia-ţi! spuse Ludmila, privindu-l cu căldură, deschis, o luminiţă jucăuşă îi persista însă în privire.

Şi când Minda se ridică, îndreptându-se spre locul

unde-şi ţinea ea băuturile, fu, fără să-şi dea seama, bucuros că scăpa pentru câteva clipe de căutătura ei, neplăcut de directă.

— Ceea ce faci tu e o simplă joacă!…

Ea se opri, urmărindu-l cum ajunge în faţa băruleţului, un scrin Boulle, cu încrustaţii de *écaille* roşu, unde se aflau băuturile, cum se apleacă încet, căutând cu ochii sticla dorită, care era în al doilea rând din spate, o ridică în aer, să vadă nivelul lichidului, apoi se întoarse, deschide uşa de cristal a bufetului pentru a scoate două pahare şi, în această poziţie, cu braţul drept ridicat la raftul de sus, unde se aflau paharele de whisky, i se auzi vocea, calmă:

— De ce ai tăcut? Continuă! Deci, e o simplă joacă…

Cu un sfert de ceas înainte de ora şaisprezece, Minda se afla în faţa clădirii, fumând nervos, plimbându-se în sus şi în jos. În sfârşit, la patru şi şase, şi şapte, începură să iasă pe poarta îngustă, de fier forjat, salariaţii (se mai afla acolo şi un institut de proiectări în construcţii civile şi încă o instituţie cu nişte iniţiale, MMCICM sau MMCIM), aşa că afluenţa era mare, zeci şi zeci de inşi se îmbulzeau în curtea clădirii, pavată, mărginită într-o parte de un zid văruit, iar în dreptul porţii de fier, masa de oameni se sugruma, ca apoi să se risipească în direcţii diferite. Ca să n-o piardă, el se postă chiar lângă ieşire, o văzu ieşind singură şi apucând-o în direcţia opusă celei în care se afla el, făcu câţiva paşi precipitaţi în urma ei, o ajunse şi, tocmai în clipa aceea, ea se întoarse şi făcu semn cuiva, cu faţa ei mică, botoasă, vopsită strident, destinsă într-un zâmbet. Deşi el se afla în faţa ei, ea nu-l vedea sau se prefăcea că nu-l vede, privind la cineva peste umărul său. Minda se întoarse să vadă despre cine era vorba şi, în clipa aceea, trecu pe lângă el un bărbat, atingându-i uşor umărul, o luă de braţ şi cei doi plecară mai departe. Era

cineva, abia atunci îşi dădu cont doctorul, care patrulase ca şi el, un ins înalt, bine făcut, fără pălărie, frumos chiar, unul din aceia, sute, pe care îi deşteaptă la existenţă o vedetă de film, transoceanică, în fiecare deceniu, în aproape fiecare ţară sau capitală. Un Gary Cooper, un Gregory Peck autohton, ceva ce prinde preţ şi interes odată modelul validat şi răspândit de peliculă, aureolat de o intrigă care se petrece pe marginea bazinelor din Las Vegas, într-o vilă cu terenuri de tenis, în Bel Air, sau oriunde altundeva se inventă viaţă, încărcată de mister sexual, cu exemplare umane, de rasă, scoase din grajdurile Hollywoodului. O pereche total nepotrivită, gândi doctorul, căruia, dintr-o banală contrariere, probabil, îi treceau toate acestea prin cap, ea mică, grăsuţă, înţepând cu afectare trotuarul cu tocurile ei exagerat de înalte, el, cu umerii lui laţi, cu părul negru, mătăsos, ondulat, într-un pardesiu din stofă englezească, foarte bine croit, cu un mers care trăda pe fostul performer în atletism, un aruncător de disc, sau aşa ceva. „Dar de ce? Poate că se potrivesc foarte bine!…” în orice caz, individul se pare că îl cunoştea sau fusese avizat, pentru că, în cele câteva minute cât patrulaseră, fiecare pe alt trotuar, prin faţa clădirii, Minda se simţise de câteva ori fixat, cu o anume insistenţă, dar nu dăduse nicio însemnătate acestui lucru, nu îi plăcea să intre în forme de contact de acest tip cu inşi necunoscuţi, pe stradă. De altfel, îl absorbea cu totul altceva.

Ce să facă? Peste trei sferturi de oră avea întâlnire cu un coleg, o întâlnire de care nu avea chef. Dădu un telefon şi se scuză. Apoi coborî în jos pe Calea Victoriei, cu deliciosul sentiment al omului care nu are ce face cu timpul. De două săptămâni renunţase la venitul suplimentar pe care i-l aducea Policlinica specială şi câştigase o libertate pe care, în propriii săi ochi, şi-o

motivase ca necesară celor două comunicări ale sale. Timpul trecusă însă, iată, ca prin vis, şi el nu lucrase nici trei după-amiezi pline din cele două săptămâni libere, în afara cursului, bineînţeles. Ce făcuse?! Nimic. Nu făcuse nimic, adică făcuse nimic, ceea ce însemna relaxare, odihnă. Ce prostie! Un ins ca el se odihnea în efort, lenevia aceasta era de prost augur. Ce, era astenic?! Dacă aşa era, trebuia să ia măsuri urgent, astenia se tratează. Poate era melancolic?!… şi el zâmbi, involuntar, strângându-şi umerii, un gest nou apărut la el, un gest pe care îl făcea de la o vreme ca să nu-şi frece mâinile. Într-adevăr, de câtăva vreme simţea nevoia uneori să-şi frece pur şi simplu mâinile în momentele cele mai nepotrivite, cele mai neaşteptate (pentru el însuşi), ca un băcan cumsecade, mulţumit subit de propria-i existenţă, de propriile-i afaceri mărunte. Câtva timp cedă acestui impuls, acestei descărcări stranii, apoi se controlă, se stăpâni şi elimină gestul dizgraţios. Prin compensaţie, mai suportabilă, oricum, îi rămase acea scurtă, insesizabilă strângere din umeri. îşi aminti de Karenin şi de gestul său neplăcut când îşi pocnea degetele. Ce ins, acest Karenin! în adolescenţă, firesc, îi apăruse odios, abia cu mult mai târziu îl înţelesese, îl iubise chiar. Un ins curajos, un ins care luptase până în ultima clipă, cu un curaj atât de bărbătesc, de nespectaculos, de sobru, în comparaţie cu lupta ei, isteroidă, şi cu aerele lui Vroński, un playboy, depăşit de evenimente, evident surclasat de femeia pe care şi-o făcuse amantă şi care se potrivea, ciudat, cu soţul ei, cu acel Karenin care-şi pocnea, câte unul, fiecare deget. Madame Bovary rusă! în general, gândi el umblând în lenevie, fericit de acel „nimic” pe care-l trăia în după-amiaza aceea, în general, începeau să-i placă personajele secundare din marile cărţi ale adolescenţei sale. Eroii principali alunecau într-un fel de penumbră, pe deplin

meritată după atâta zarvă şi, iată, intrau în prim-plan astfel de inşi ca… ca cine, de exemplu? Da, Karenin, indiscutabil, era un ins foarte interesant, el însuşi putea fi Karenin, i-ar fi plăcut să fie Karenin. Un ins volitiv, economic, capabil de o mare concentrare existenţială, un ins cu simţul profund al moralei, un ins care-şi întemeiase un cămin şi lupta pentru el, lupta pentru ea însăşi, pentru Ana, ca un îndrăgostit de prima oră, intuind, cu mult mai exact decât *celălalt*, pericolul în care se afla ea. Cine încă? Svidrigailov, din *Crimă şi pedeapsă*. Da, da, interesant individ! Oricum, din personajele secundare ale cărţii, îl alegea pe Svidrigailov, şi nu pe Marmeladov, ca Laurenţiu. Un moşier de ţară, e adevărat, cu o existenţă dubioasă, deşi, de unde ştim asta? Din nişte insinuări, pe care Dostoievski are destul tact să le lase sub semnul ambiguităţii. Oricum, un ins detracat sau capabil de a fi astfel. Dar scena cu sora lui Raskolnikov, cu Dunea, Avdotia Romanovna, când ea trage de două ori în el şi o dată glonţul îi zgârie tâmpla. Şi scena sinuciderii, în noaptea aceea ploioasă… „Să le spui că am plecat în America!” sunt ultimele vorbe ale lui Svidrigailov adresate acelui mărunt paznic al turnului. Totuşi, e ceva de prost gust şi în Svidrigailov ăsta! Nu e un adevărat erou secundar, de altfel, la inşi sangvinici ca Dostoievski sau Stendhal sau Faulkner, nu găseşti adevăraţi eroi de plan doi. Doar la autori flegmatici, ca Tolstoi, Thomas Mann… da-da, adorabilul domn Friedmann, *der kleine Herr Friedmann*, care suferă o umilinţă atât de straşnică, acolo, pe malul lacului, din partea acelei femei fantastice, uriaşe, un fel de *la géante* faţă de măruntul cocoşat, o victimă ideală!…

Minda continua astfel să se delecteze cu „personajele sale secundare”, vânturând prin cap paginile unor cărţi celebre, şi aerul mişcat uşor de aceste pagini se pare că îi

pria, îi făcea bine, îi răcorea creierul său înfierbântat, încărcat cu atâtea date şi concluzii precise, indubitabile – oare chiar atât de indubitabile! –, şi astfel mergea el, cu o mână la spate, cu pardesiul descheiat, cu capul în vânt, lăsându-se într-adevăr dus de acea după-amiază ce, evident, nu era o după-amiază de duminică, dar era o după-amiază câştigată. Pe cale de a fi câştigată, ha, ha! cineva îl salută, o voce îi pronunţă numele şi el răspunse cu largheţe, fără măcar să se uite cu cine avusese onoarea… ba nu, se uitase şi-apoi uitase imediat, ceea ce însemna că gândea profund sau însemna altceva, cu totul altceva. De altfel, câtă lume cunoştea el, câţi îl salutau! El răspunsese la salut, ceea ce era corect, nu putea să ţină minte fiecare figură, memoria lui… sau contele de La Mole, care-l angajase bibliotecar pe Julien Sorel! Ce om viu, inteligent, unul din acei părinţi care rămân superiori odraslelor lor, ce bătrâneţe tristă! Ar fi vrut să fi fost La Mole! Iată cine reprezenta bine epoca, „anul ’830”, şi nu exaltatul de Sorel sau smiorcăita, curviştina de fiică-sa, Matilda! Câte un astfel de individ, harnic, lucid, moral, salvează o epocă, ne face să ne simţim egali cu el, ne face să ne simţim „bine”. Sau Peeperkorn, cu capul său imperial, cu vitalitatea sa obosită, amantul Claudiei Chauchat… iubita, amanta noastră, veşnic sclava altuia, cu care, împreună, ne domină, ne farmecă!… Grozav lucru! Ei sunt priviţi cu antipatie, uneori chiar de autorul care îi zămisleşte, dar aceasta nu e decât o dovadă în plus că el însuşi le este inferior, îi invidiază, pe ascuns, îi calomniază, uşor, parcă involuntar, după ce i-a creat, încearcă să-i pună în inferioritate faţă de eroii săi preferaţi! Pe el însă, pe Minda, nu vor reuşi să-l păcălească! El îşi alege singur eroii! Onoare lui! Să trăiască domnul doctor!… Aşa îi spusese odată un ţăran, strigând în cabinetul său de parcă ar fi fost mandant în alegerile burghezo-moşiereşti! Prin

diverse „tertipuri” şi, fiind un element de vârf, „reuşise” să scape de stagiatura de la ţară, de circumscripţie, se alesese doar cu şase luni la Spitalul nr. 2 din Alexandria, dar şi aceste şase luni erau fictive pe jumătate, pentru că mai tot timpul făcuse pe internul, camuflat, bineînţeles, pentru că pe vremea „lui” încă nu se reînfiinţase internatul. Regretase, adeseori, apoi, că nu stătuse măcar doi ani la ţară, pentru el, ca internist, abia acum realiza importanţa acelei practici totale. Acum însă, în clipa aceasta, în timp ce cobora atât de nepăsător pe Calea Victoriei, regretă încă o dată, aprins, că nu locuise şi nu trăise printre oamenii de la ţară, undeva la munte sau oriunde altundeva. I se păruse mereu că trebuie să citească, să experimenteze, să stea la bibliotecă, printre somităţi, că e făcut pentru… ce prostii! Era adevărat, dar… ce prostii! „Să trăiască domnul doctor!” ăsta era singurul adevăr. Pe unde o fi ţăranul acela, faţă de care făcuse un gest mărunt, cum îl mai făcuse şi cu alţii, destui de numeroşi, şi care, în mijlocul oraşului, în cabinetul lui, în prezenţa a doua surori, ridicase pălăria şi strigase, cu un ciudat entuziasm, cu ochii sclipind. Atunci, în clipa aceea, el se roşise, îi temperase entuziasmul, i se păruse, lui, unui pedant nenorocit, că omul strigă prea tare, chiar entuziasmul lui, faţă de cele două femei care-l idolatrizau, în camerele acelea în care se vorbea pe şoptite, în care o uşă trântită era o jignire, i se păruse deplasat, pentru că, nu-i aşa, el îşi făcuse din discreţie o profesiune. „Meseria mea, spunea el, nu suportă zgomotele, în parohia mea nu se strigă! Cine urlă şi trânteşte să treacă la chirurgie!” şi era foarte mândru de cuvintele sale, pe care asistentele şi cei din suita sa i le sorbeau de pe buze şi le colportau. Avea dreptate, şi calmul, liniştea ce domneau în jurul lui, „adevărata curăţeniei64, cum spunea el, făcuse uneori minuni mai reale decât o dozare medicamentoasă potrivită,

un diagnostic rapid şi precis. Dar strigătul acela, ce grozav sunase, nu-i aşa? „Să trăiască domnul doctor!” şi el, amuzat, îl împinsese pe ţăranul acela, care era mai în vârstă decât el, un om foarte curat, cu mult bun-simţ, atins de o boală incurabilă, spre uşă, dar, înainte ca să scape de el, trebui să accepte o sticlă de horincă, pe care omul, înainte de a ieşi, o scosese repede dintr-un fel de sacoşă sportivă, veche, pătată, care Dumnezeu ştie cum ajunsese în mâinile sale. Luase sticla, deşi era absolut împotriva principiilor sale, da-da, vasăzică luase sticla, totuşi luase sticla, îşi aducea bine aminte, episodul se petrecuse cu vreo zece ani în urmă, şi omul, cu pălăria în mână, pe care nu şi-o puse decât afară, în camera de aşteptare, stând în uşa întredeschisă, adăugase: „Luaţi dom’ doctor (deşi sora îl corectase o dată, apăsat, cu un: „Domnule profesor!”, celălalt continua să-i zică ca şi la început), luaţi, e ţuică bună, prefriptă, «de mărgele»”. „De ce?” întrebase el, amuzat, neştiind cum să iasă din încurcătură, şi una din surori se repezi să închidă uşa, văzând că el ia sticla în mână. „De mărgele!” răspunse celălalt, o scutură şi i-o dădu înapoi. Avea, evident, o grămadă de istorii de astea prin toate cotloanele memoriei sale, dar acum, undeva, apăsată din greşeală de te miri ce conexiune întâmplătoare, sărise acel binefăcător: „Să trăiască dom’ doctor!”, care era el însuşi. „Să trăiască!”

Aşa cum se întâmplă multora, în clipa aceea regretă că nu fusese mai atent cu acel om, că nu-i urmărise boala, el avea o fire afurisit de greoaie, crispată, rigidă, abia cu mult mai târziu, uneori după ani de zile, îşi dădea cont şi se mustra pentru inerţia sa, pentru posomorala sa, când, cu un cuvânt cald, cu o atingere, cu o măruntă incomoditate, ar fi putut nu să salveze, ci să… facă o apropiere. Dar, cine ştie, poate că tocmai felul în care reacţionase era cel potrivit?! Calmul său real, liniştea sa

care se transmitea, lipsa de vorbărie şi evitarea veşnicei atingeri, pe umăr, pe mână, pe obraz chiar, a bolnavului, cum făceau atâţia, puteau inspira respect. Respect, bineînţeles, nu de el însuşi, nu – nu, respect faţă de boală, respect faţă de trupul lezat, un respect pe care el nu-l pierduse niciodată. Ce mister formidabil se afla în armonia şi în dizarmonia corpului, în suferinţa lui, în apropierea morţii! Moartea o simţise totdeauna, nu se blazase niciodată, şi această forţă a lui făcuse din el ceea ce era! Minda dădu din umeri de parcă cineva ar fi putut să-l audă: „Ceea ce, oricum, alţii ziceau că este!”. Da, evident, apropierea morţii îi împiedica pe ei să ajungă nişte simpli specialişti oarecare, nişte simpli tehnicieni! Apropierea morţii îi împiedica să se abrutizeze, cei care rămâneau cu această sensibilitate erau salvaţi. Ceilalţi erau ei înşişi bolnavi, o boală nu prea gravă, care deformează, care te face de nerecunoscut, un fel de p.c.e., de poliartrită cronică evolutivă, o boală absolut caraghioasă, fără leac, lipsită de orice fel de măreţie a durerii.

„Moartea, domnilor, iată ceva despre care nu se vorbeşte!”, auzise el încă din primii ani din gura unui celebru profesor de anatomie patologică, şi fraza aceasta fusese, generaţii la rând, un fel de „îndreptar practic”, şi mulţi resimţeau cu uşurinţă această degajare de cuvânt, da, aici Ceea avea dreptate, în alt fel, cuvântul, unele cuvinte, ele însele, puteau provoca o întreagă realitate. El însă, mai ales după primii ani de practică, de teribilism şi imitaţie savantă a cutărui sau cutărui „as” clinic, reacţionă puţin diferit şi nu considera „experienţa” încheiată când pacientul deceda.

El pronunţa aproape de fiecare dată cuvântul „moarte”, evident, numai pentru el însuşi, şi dacă cineva i-ar fi repetat în clipa aceea ceea ce el „gândea”, l-ar fi privit cu uimire şi cu o anumită naivitate, profundă. El nu-şi

închipuia că face „bine”, că „alină suferinţele” (deşi i se întâmpla adeseori şi acest lucru şi cel mai mândru era când îi reuşea în cazurile disperate, incurabile, nu vindecarea, bineînţeles, ci uşurarea, ca şi la naştere, nu-i aşa, *uşurarea morţii*), singura sa mândrie era prezenţa sa acolo, lângă pat! Va fi totdeauna prezent, nu va întoarce capul, nu se va depărta, va asista moartea, trupul celui lezat, boala, una din formele cele mai vii ale existenţei! pentru că, nu-i aşa, nu există boli fizice, şi asta au început s-o înţeleagă mulţi măgari, mulţi cinici, diletanţi-cinici, cinici amatori! Meseria lui înseamnă *asistenţă*, şi în acest punct se apropia, parcă, de obligaţiile preotului catolic de a-i asista pe cei care mureau, în speţă inşi singuratici, vagabonzi, fără familie, inşi care mureau în spital. Asistenţa în articulo *mortis*\ Adeseori fusese şi el un astfel de preot şi nu era nimic ruşinos în asta, nimic nesportiv! Sentimentalismul acesta de stil vechi îl împiedicase să ajungă un simplu tehnician, de care foieşte secolul. Să faci o maşină care foloseşte la ceva? Ptiu, ce scârbos! Da, maşina uşurează munca fizică, dar înlătură ea degradarea omului?! îl face ea mai bun? Moartea însă, apropierea ei schimbă omul, îl înnobilează, orice ar face! Astfel a fost posibil ca o serie de savanţi atomişti să fie folosiţi împotriva intereselor omenirii, ca nişte simple unelte, una din cele mai fioroase umilinţe ale acestui secol! Savantul în mâna politicianului, naivul în mâna cinicului, a cinicului profesionist! Pentru că acolo moartea nu se simte, moartea e absentă, e politicoasă, aseptică, fotogenică, plină de „bun-simţ”, plină de tact. Orice inginer care desenează o roată dinţată poate fi sigur că ea, până la urmă, va strivi un braţ, un torace, şi nimeni, nimic nu-i va scuza imbecilitatea, lipsa de imaginaţie, chiar mersul în fiecare duminică la biserică. A, Dumnezeu e foarte distrat la biserică, el e acolo în biroul său, în vastul său birou, şi se

ştie, marii boşi sunt teribil de distraţi când dau audienţe. Toţi boşii sunt la fel. Un boss seamănă infernal cu alt boss. Acesta e meritul său. Dar lângă pat, unde el, Minda, e prezent, acest boss e cu mult mai şifonat, cu mult mai cumsecade. Acolo, bossul acesta suportă al dracului de greu dispreţul, oho, bineînţeles, nu dispreţul său, al lui Minda, ci al celui care moare, al celui care moare cu adevărat şi care e cu mult prea înspăimântat încât să-i mai fie frică. Cine asistă la acest dispreţ nu mai face roţi dinţate şi butoane nichelate! Şi, în ceea ce-l priveşte pe el, „domnul doctor Minda, care, să trăiască!”, el va *asista* încă multă vreme, încă foarte multă vreme, şi astfel, printr-o socoteală simplă, vor fi totdeauna cel puţin doi. Doi, acesta e un număr care nu poate fi dispreţuit.

Toate acestea şi altele i se perindau prin cap, în timp ce, de câtva timp, se afla în faţa vitrinei cu prăjituri a cofetăriei blocului turn din Piaţa Palatului. Examina cu atenţie, zâmbind uşor, uneori bombându-şi pieptul, prăjiturile, cerea unele scurte informaţii de la cele două vânzătoare care serveau cu gesturi iuţi, erau mulţi care cumpărau pentru acasă, cartoane, pungi mari cu bomboane, dar el accentuă că vrea să „servească acolo” şi îl amuza grozav să audă uruitul acelor fraze în el în timp ce arăta cu degetul o prăjitură sau alta. Cremşnituri nu se găseau nici acolo şi nici rulade cu frişcă, şi când întrebă, cu naivitate, dacă „nu ţin” astfel de sorturi, perisabile, e adevărat, i se răspunse, cu indignare aproape, că „ba da, ţinem, dar n-avem momentan”, apoi, când el spuse că acestea sunt prăjituri preferate pentru el, încă din copilărie, nu spuse, cum ar fi dorit: „Din îndepărtata copilărie!”, ci, pur şi simplu, plin de sobrietate: „Din copilărie!”, cele două fete dădură cu înţelegere din cap, amândouă în acelaşi timp, apoi izbucniră, nu se ştie de ce, în râs, privindu-se, şi Minda cucerit, râse şi el, dându-se

puţin într-o parte, coada se mărise deja şi cineva începu să murmure, vreun nenorocit, desigur, fără simţul umorului. Dar poate că avea simţul umorului, dar era grăbit! Şi Minda se încăpăţână să aleagă totuşi ceva. îşi aminti atunci de Maria Felix care îl aştepta jos, la „Gioconda”, şi ieşi de la turn doar cu o pungă de caramele, excelente, ambalate în staniol verde, caramele mari, negre.

Se surprinse cu pasul grăbit, îl rări şi începu să privească plin de interes în toate părţile, aşa cum fac oamenii când se plimbă, dar nu rezistă multă vreme. Avea totuşi un ţel, în după-amiaza aceea fără ţel, şi ar fi însemnat să se prefacă faţă de el însuşi dacă ar fi mimat în continuare paşii aceia legănători, de dans. Mai vârî o caramea în gură, aruncă, pe furiş, staniolul, bine mototolit, altă dată ar fi căutat, cu pedanterie, cu „respect de sine însuşi”, o cutie de gunoi, de hârtii, sau ar fi băgat-o în buzunar, dar acum fu chiar mândru de gestul său atât de… expert, de firesc. Da, lăsă pur şi simplu să-i cadă cocoloşul acela mărunt de staniol într-un moment când cineva îl îmbrâncise uşor, nu din vina lui, şi când tocmai schimba amabilităţile scârboase, de rigoare, cu celălalt cetăţean, lăsă să-i alunece… nu, mai bine zis, după incident, se „trezi” că nu mai are nimic în mână. Se consumase! Delicios. Iată, lui îi fusese mereu teamă că nu se va putea adapta acestei vieţi complicate, triviale, atât de dură în mărunţişurile ei implacabile, unde eşti înghesuit şi îmbrâncit cu toată lumea, unde, într-o fracţiune de secundă salutară, se egalizează toate sensibilităţile, memoriile, unde nu te mai întreabă nimeni dacă ai lenjeria curată. Când cad bombele, toată lumea are costumul croit la cel mai bun croitor! Ceea parcă spunea ceva, odată, despre falsa adaptare, despre *imitaţia vieţii*, nu?! Parcă… dar nu, ce importă! Da-da, se va adapta, e dotat şi în această direcţie, trebuie să se adapteze! Altfel, va muri!

Cine nu se adaptează moare! Superb… dar moare! El nu vrea să moară, încă nu. Încă nu. Nu era prea nobil, din partea lui, poate, dar… sau, cine ştie, era chiar nobil. Vrea să mai trăiască, cu orice preţ! Orice preţ era bun, ha, ha, chiar cel mai mărunt, cel mai meschin! Va plăti orice preţ i se va cere, da, asta cu siguranţă, cineva îi va cer*e să*… e bine să nu uite acest amănunt: cu orice preţ! Trebuie să ţină minte acest lucru, pentru că, nu-i aşa, obişnuinţa îţi poate juca renghiuri, obişnuinţa de a fi generos, distins, cu adevărat distins, proasta sa obişnuinţă de a nu se pierde în mărunţişuri, în trivialităţi.

Maria Felix, ca un făcut, nu era însă de serviciu şi, după ce comandă ceva, un pepsi-cola, sau aşa ceva, şi după ce vegetă o jumătate de oră la o masă, la care se aşează până la urmă şi un bătrân murdar, cu un fular de mătase în jurul gâtului, se interesă când era „ea” de serviciu, pentru că, nu-i aşa, ar fi vrut să bea o cafea bună, fără zahăr, şi numai dânsa ar fi fost capabilă… „Dar, vai de mine, i se răspunse cu o anume plictiseală, dar putem să vă facem şi noi o cafea, la fel de bună!” „La fel de bună?” întrebase el, cu neîncredere, ciulind urechile, şi fu privit cu o uşoară mirare, apoi i se repetă că, da, i se putea face o cafea foarte bună, cum dorea, mare sau mică?!

Minda însă, după ce se gândi o clipă, refuză, tonul chelneriţei nu prea îi inspira încredere (deşi s-ar fi putut să se înşele şi ea, într-adevăr, femeia aceea cu părul roşu, ciufulit, şi cu oja căzută dizgraţios, la unghii, să fie capabilă să-şi ţină promisiunea), şi declară că va veni a doua zi, cam pe la aceeaşi oră. Mă rog, cum dorea! fu răspunsul, şi mişcarea indiferentă de umăr care însoţi acest răspuns îl încredinţă încă o dată pe Minda că nu greşise când refuzase oferta aceea, amabilă, la urma urmei. Nu-nu, era mai cuminte să aştepte, în definitiv era la câţiva paşi de casă, oricum, mai avea de lucru şi putea,

foarte bine, să-şi prepare el însuşi una, mai avea nişte caramele şi… şi… a doua zi putea, oricând, să revină.

Capitolul XI

Într-adevăr, reveni a doua zi, şi Maria Felix îi făcu o cafea bună, deşi nu păru a-l recunoaşte. Dar ce conta, cafeaua era admirabilă!

Era seara, târziu, avusese o interminabilă şedinţă de catedră, Minda se uitase la ceas tot timpul, toată lumea fu convinsă că o obligaţie urgentă îl aştepta. Se aflase, cum era şi firesc, cu viteza fulgerului, despre audienţa sa la ministru şi despre probabilitatea ca în curând colegul lor ilustru să devie director general. Prestigiul său era atât de consolidat, ca şi respectul faţă de competenţa sa profesională, încât nimeni, nici el însuşi, nu observă cea mai uşoară schimbare de atitudine în comportamentul colegilor şi al conducerii institutului, lucru care plăcu tuturor. Lui, cu precădere. Nu era deci o jigodie care ajunge ştab! Nimeni nu părea că aşteaptă de la el ceva deosebit, nimeni nu se înclina nici cu un micron mai mult în faţa lui, absolut toată lumea, până la personalul de serviciu, din clinică (căruia el îi acorda, dintotdeauna, o atenţie măsurată; îl scârbise, încă de când era student în ultimii ani, demagogia ieftină a cutărui profesor faţă de femeile care asigurau curăţenia stabilimentului sau faţă de surorile de noapte), se purta ca şi cum totul ar fi fost „în regulă”, OK, ca şi cum era firesc ca un om ca el să fie numit într-un post atât de important, de care avea să depindă soarta multora dintre ei, ca şi cum se *ştia* cum avea de gând să reacţioneze, cum trebuia să reacţioneze. „Grozav, gândi Minda, cu un ciudat sentiment de febră, adolescentin, asta înseamnă că miroase a democraţie”. Prostii! Ce nevoie avea el de posturi, de funcţii? Când va mai avea timp să lucreze? I se dăduseră, formal, toate asigurările că munca sa ştiinţifică nu va avea de suferit,

chiar dimpotrivă! Da-da, râse încet, în el, Minda, asta era bine zis: chiar dimpotrivă! Şi pe urmă ce adversităţi nu va provoca el, ajungând director, câţi inşi, câte grupări nu va contraria numirea sa, inşi care abia auziseră de el, zeci de inşi îl vor urî de moarte, şi asta pentru ce? E nevoie de el, neapărat, numai de el?! Putea el însuşi să se convingă că el, ceea ce ajunsese el cu preţul unei cantităţi impresionante de muncă, talent profesional, onestitate etc., el şi nimeni altul era necesar, vital necesar acolo, la biroul acela, unde veneau hârtii importante, de care depindeau mii de oameni, sute de mii de bolnavi etc.?!

Prostii! făcu el din umeri, refuzând să se mai lase prins în lanţul a sute de fraze asemănătoare, în variante infinite. Deşi, într-un fel, trebuia să o facă, ceruse „timp de gândire”, lucru care i se acordase cu o politeţe şi înţelegere desăvârşite, chiar se aştepta, i se păru lui, o asemenea atitudine serioasă, responsabilă, de la un ins atât de „solid” ca el! „Prostii! făcu doctorul încă o dată şi se ridică să contemple vitrina cu prăjituri, dar Maria Felix îi zâmbi şi îl informă (cu „domnule doctor!”, bineînţeles) că aveau şi rulade şi cremşnituri, şi, dacă voia, la cafea… „Da-da, spuse Minda, uşor fâstâcit, bucuros (ce comic!) că fusese recunoscut de vânzătoarea aceea de care avea nevoie atâta lume, contrariat oarecum că nu fusese lăsat să aleagă el însuşi, deşi… Cum aşa, întrebă el, minunându-se, cu o oră înaintea închiderii, şi v-au mai rămas rulade şi cremşnituri?!” „A, răspunse Maria Felix, au fost aduse abia după-masă, târziu, de fapt sunt pentru mâine, dar s-au cam dus! Dumneavoastră, oricum, v-am rezervat câteva, ştiam că veniţi!…” „Ce vorbeşti! făcu Minda şi simţi că roşeşte în jurul urechilor, prosteşte. Vasăzică, ţi-a comunicat colega dumitale…” „Ha, ha, ha! râse femeia. V-a recunoscut, evident, deşi, adevărul e că eu v-am recunoscut din descrierea ei! Mi-a spus că aţi declarat că nimeni nu face o

cafea atât de grozavă ca mine! Apropo, pe mine mă cheamă Vijan, nu Bejan, dar nu face nimic… nu aveaţi de unde să ştiţi!”

Minda rămase *bouche-bée*, deoarece el ignora total numele ei, de altfel era perfect mulţumit cu acel „Maria Felix”, dar cine ştie ce sporovăise cealaltă. Ar mai fi vrut să mai continue conversaţia cu ea, acolo, în faţa vitrinei, doar din recunoştinţă că ea se purta atât de amabil cu el, îi reţinuse prăjituri etc., dar ea îi atrase atenţia că „se deranjează, stând în picioare”, şi el se depărtă grăbit, aşezându-se la masa lui. Când îi aduse prăjiturile (două din fiecare sort), ea vru să întârzie lângă masa lui, râzând, amabilă, desfăcându-şi părul ei negru, lung, lucios, deosebit de frumos (fără nicio intenţie, desigur, dar era cu câteva minute înaintea închiderii şi oricum…), dar Minda se închise brusc în el şi o concedie rapid. De ce? se întrebă el însuşi, urmărind-o cum trecea pe la mese, ajutând-o pe debaraseuză, privind prin vitrina uriaşă, udând marele cactus, dar nu putu să-şi răspundă. Era însă deosebit de plăcută singurătatea aceea, totală în care se găsea, cu mult mai mare decât o putea realiza sus, în apartamentul său. Nu, acolo nu era singur, acolo era un om ocupat. Lucra de atâta vreme între acele ziduri, încât, sus, nu putea rămâne inactiv, obiectele, pereţii îi declanşau cel mai simplu reflex condiţionat, cel al muncii perpetue.

În sfârşit, femeile închiseră localul, era unsprezece, şi Minda se simţi perfect. (Vijan îi comunică, politicoasă, că poate să mai întârzie, oricum se spăla pe jos încă, se făcea casa etc., şi Minda îşi luă în primire, cu satisfacţie evidentă, noile sale drepturi, de client stabil al „casei”.) Cafeaua, de altfel, abia se răcise ca lumea, şi el aşteptase clipa aceasta liniştită, ca un pensionar, ca să-şi aprindă o ţigară. Ce bine era! Singur, total singur în univers! Unde, dacă nu într-un asemenea mediu total deschis, indiferent,

te puteai simţi singur? îşi aminti de Nestorescu, se ridică şi îi dădu un telefon, folosind de astă dată telefonul din birou. Formidabil! La bătrânul Nestorescu era lume, muzica se auzea în aparat, cineva întrebase de el chiar. De mine? se uimi Minda. Cine anume?! Icu nu putu răspunde prompt la această întrebare, dar nu conta. Cineva se interesase de el, nu voia să treacă, acum, pe acolo? Acum? repetă Minda, tentat o clipă, apoi îşi aminti de programul încărcat de lucru pentru acea seară, şi refuză, cu multă părere de rău, reală, spre surprinderea sa. Promise că va mai suna şi acceptă să fie chemat la telefon de „bătrânul Nestorescu", acasă. Dar numai de el, fără nicio excepţie! „Evident, bătrâne, făcu tehnicianul, cunosc codul!" şi râse. După ce aşează telefonul în furcă, Minda îşi frecă mâinile, rapid, şi, dacă nu s-ar fi văzut, din întâmplare, într-o oglindă ce se afla montată chiar *vis-à-vis* de biroul gestionarei, n-ar fi realizat gestul. Astfel, „surprins de propria sa privire", rămase o clipă nemişcat, ca într-un stop-cadru cinematografic, apoi zâmbi, dădu şăgalnic din cap, de parcă ar fi admonestat „părinteşte" pe cineva din el, cineva cu mult mai tânăr, mai iresponsabil, mai „şugubăţ", şi se întoarse, grăbit, la masa lui. îl aştepta cafeaua, „excelent răcită", şi ţigara, pregătită deja. O femeie spăla dalele de marmură, ridicând cu zgomot scaunele lăcuite pe mese. Din biroul lui Vijan se auziră glasuri de femeie, o uşă trântită, marele vas se pregătea de scufundare. Formidabil!

Afară ploua, ca de obicei, se apropia Crăciunul, pietoni treceau grăbiţi, cu umbrele sau fără, unii se adăposteau chiar în faţa vitrinei sau aşteptau ceva, îl priveau pe el, singurul consumator, din plictiseală, la un moment dat îl privi ţintă un bărbat care i se păru foarte cunoscut. Cine era? Alungă însă rapid orice preocupare de acest fel, „mondenă", şi îşi retrase atenţia de la vitrină şi

de la fiinţele vii „de afară”. „Fiinţele vii” din lăuntru îi ajungeau. Cafeaua, ţigara sa, încă o ruladă, care-l aştepta, iată câte fiinţe vii stăteau şi nu crâcneau sub comanda sa!

Ludmila?! Da-da, evident (şi Minda dădu reflex din cap), ar fi trebuit să fie sus, acum, la el, aşteptându-i telefonul, sau direct la ea. Era seara lor, una din serile lui libere şi pe care, de obicei, i-o consacra ei. Când el renunţase la acele ore, de două ori pe săptămână, de la specială, ea se bucurase, sperând, cum era şi firesc, să se înfrupte şi ea din acel oscior, noul său timp liber, în mare parte dedicat, evident, „literaturii”. Da, dar şi ea, undeva, acolo, într-un colţ, cuibărită, şi el, se înţelege, fusese total de acord, chiar entuziasmat (şi se bucurase primul, propria sa bucurie reală, alături de bucuria ei, la fel de reală!), dar, nu ştiu cum, „porţia ei” se micşorase îngrijorător, şi asta fără ca nimic să se schimbe în relaţiile lor. Nimic, absolut nimic! El era un om puternic, perfect echilibrat şi n-ar fi acceptat cea mai mică degradare a relaţiilor, cea mai măruntă, infinitezimală umilinţă a iubirii lor, a iubirii ei, dar de ce dracu’ îl căuta ea atât de insistent în ultima vreme?! „În ultima vreme”, spusese! Da, se putea exprima şi astfel: în ultima vreme! Avea o grămadă de lucruri pe cap, clinica, cursul, comunicările sale, revistele străine, care nu ştiu cum dracu’ se înmulţeau în ultima vreme, apăruseră în special numeroase publicaţii de imunologie şi genetică cu implicaţii direct clinice şi, deşi îşi propusese de fiecare dată, ferm, să le recenzeze doar pe cele de bază, cele „serioase”, adevărul e că se găseau totdeauna lucruri interesante, „mărunţişuri revelatoare” te miri unde. Uite, de exemplu, un „sindrom nou”, pe care-l întâlnise în clinică cu două luni înainte, îl găseşti descris în premieră într-o revistă argentiniană.

Şi-apoi „literatura” specialităţii sale, penibil, îngrijorător de vastă, deşi, şi-aici, nu-i aşa, cărţile

fundamentale erau puţine. Şi totuşi, apărea câte un puţoi de asistent care te întreba, cu genele plecate obraznic, dacă ţi-a căzut cumva în mână cutare sau cutare titlu, sau, ce interesant, un nou „betablocant”, aproape nimeni nu mai aplică în fibrilaţie chinidină, ci numai „conversia electrică”, constatarea cianozei n-are nicio valoare, decizia este presiunea oxigenului intraarterial ş.a.m.d. Ce să-i faci, şi el fusese până nu demult un astfel de „puţoi”, care încercase şi reuşise, în multe rânduri, să-i pună în încurcătură pe „titulari”, pe „boşorogi”, care nu-i depăşiseră pe „clasici”.

Ce-l admirase pe Dimitriu, frumosul C. Gh. Dimitriu, pe care nu reuşise niciodată să-l „prindă”, care fusese primul, deşi era abia „conf” pe vremea aceea, în stare să-l facă să simtă, pe el, pe Minda, că adevărata erudiţie arată altfel, că e cam ridicol, „puţoiesc”, să încerci şi chiar să reuşeşti să pui în încurcătură un profesor, lângă patul bolnavului, faţă de o asistenţă întreagă medicală, citând te miri ce terapeutică pescuită undeva, în anexele unei reviste, un medicament, un nume sau un titlu dintr-o limbă pe care ştii că celălalt n-o citeşte etc.! Ei şi?! Cum spunea cineva: „Cultura începe atunci când uiţi toate cărţile citite!”

De când nu mai citise o carte de „ailaltă”, literatură „laică”, beletristică, un roman?!... El, care fusese atâta vreme mândru că se ţine la curent cu muzica, cu beletristica, ici, colo, o expoziţie, o seară într-un atelier... nu – nu, nu mai putea, nu mai luase de aproape un an un roman în mână, ultimul, *Lumină de augustă* lui Faulkner, îl lăsase la jumătate! o carte fantastică! E adevărat însă că *Muntele vrăjiţii* citise de două ori, şi admiraţia lui faţă de Th. Mann renăscuse, după ce trecuse printr-o ciudată eclipsă un deceniu întreg. De fapt, nu-i plăcuse niciodată Mann, în liceu, când îl citise pentru prima oară, poza cu

cărţile sale la subţioară, din snobism, apoi, în primii ani ai studenţiei, începuse să-l trateze cu o anume, simpatică, condescendenţă. Mann era însă ca şi el, greoi, searbăd uneori, lipsit total de farmec, incapabil să facă o gafă, incapabil să mimeze stângăcia, şi atunci, farmecul, cum să se nască (farmecul din *L'Étranger* a lui Camus, de exemplu, una din cărţile de căpătâi ale tinereţii sale). Mann, un burghez ticăit, cu manşetele totdeauna călcate, cu gulerul ţeapăn, meschin, incapabil de surprize, trăind dozat, calculat, îngrijindu-şi penibil mica sa persoană greţoasă, dar… uite, acum, de când el însuşi trecuse de patruzeci, începuse să-i placă această figură ţeapănă, începuse să-l „înţeleagă", ceea ce însemna, nu-i aşa, că ei doi începuseră să semene. Efectele acelea stranii, răutăcioase, care apăreau deodată, de sub tone întregi de moloz menajer, chicotitul acela al bătrânului Karamazov, ascuns într-o batistă parfumată, dusă cu delicată ipocrizie la gură sau mascat abil de-o pălărie tare care se roteşte într-un salut provincial, de la un trotuar la altul, de la o breaslă la alta, de la o prăvălie cu şei, căpestre şi harnaşamente la alta, cu articole de vânătoare şi pescuit, la prăvăliile acelea cu puşti scumpe de vânătoare sub sticlă! Da, bătrânul Mann ştiuse să importe marfa aceea de contrabandă slavă în orăşelele paşnice şi ţepene ale copilăriei sale hanseatice, în aerul acela bănuitor şi liniştit, *gemütlich*, reuşise chiar să scape de jandarmul acela care avusese un instinct atât de sigur şi care fusese cât p-aci să-l aresteze în *Tonio Kröger*\ Da-da, sub jiletca ipocrită a bătrânului Mann se ascundea un anarhist de încredere, un „escroc internaţional" de prima mână, ca şi Felix Krull al său, pe care-l lăsase la urmă, la care se gândea şi visa mereu, excitat la culme să trăiască într-o morală duplicitară, triplicitară, chiar şi aşa, păstrând „proporţiile", bunele maniere, ha, ha, umoarea, calmul, flegma aceea care le

lipseşte ruşilor! Care trebuie admiraţi, dar nu imitaţi! Da, lui Minda îi veni brusc cheful să mai citească o dată, a treia oară, *Zauberberg*-ul, să se îngroape de viu în cartea aceea greoaie şi vastă, atât de fals *dixneuvième siècle*, atât de tristă şi reconfortantă. În definitiv, ajunsese suficient de bătrân ca să-şi poată permite luxul să citească la nesfârşit aceeaşi carte! îi veni, aproape, să-şi caute, cu un automatism pe care ar fi trebuit să-l aibă deja, bastonul, rezemat alături, să-şi strângă punga de tutun, din piele atât de subţire, încât să foşnească la fiecare atingere, să-şi aşeze, grijuliu, pălăria tare pe cap şi să deschidă cu o falsă prudenţă uşa grea de sticlă a stabilimentului, uşa pe care el, după ce o salută adânc, cu ochii în pământ, pe tovarăşa gestionară Maria Felix-Vijan, el o împinsese cu atâta siguranţă şi forţă, cu atâta nestăpânire, alergând unde?! Ar fi trebuit să aibă mai multă răbdare cu el însuşi, mai multă imaginaţie la fiecare gest, chiar la aşa-zisele „gesturi mărunte”, ce prostie: gesturi mărunte! Cine mai inventase şi expresia asta neroadă?! Minda pufni de două ori reprobativ pe nări şi privi uimit în jur: nu mai ploua, da, într-adevăr nu mai ploua, străzile erau perfect pustii! O coti la stânga, pe lângă bisericuţa aceea pe jumătate îngropată în pământ, unde nu mai intrase de nu ştiu câţi ani, şi tocmai când să treacă strada (*vis-à-vis* se afla un restaurant mărunt, care era încă deschis), auzi paşi în urmă şi se întoarse, fără să vadă nimic, deoarece se gândea la altceva. Ca orice om cumsecade, care trăieşte în respectul şi teama legilor, care îşi plăteşte conştiincios impozitele, îşi salută vecinii, nu tutuieşte pe nimeni şi se întoarce la o anumită oră acasă, în locuinţa sa decentă.

Minda îşi reluă drumul, trecu pe trotuarul celălalt, mai întunecat, încercând să evite bălţile de apă, numeroase, din pavajul vechi, denivelat, când fu ajuns de paşii pe care îi auzise în spatele său şi pe lângă el trecură

doi bărbaţi. Doctorul se ciocni aproape de ei, cum umbla, ca un hârciog, cu privirile în pământ, şi, fericit cu el însuşi în clipa aceea, vru să-i ocolească, murmurând ceva, aşa, pentru el însuşi, din respect faţă de el însuşi, când auzi o voce veselă, atât de concretă, de parcă l-ar fi prins de braţ:

— Bună seara, domnule profesor! Şontâc-şontâc! Pe-aici, uite, e mai uscat, nu vi se udă manşetele!

Minda „întineri" brusc la auzul timbrului aceluia necunoscut, zeflemitor, cald, şi se opri. Doi inşi, doi bărbaţi înalţi, mai înalţi decât el, îi barau drumul. Vru a doua oară să-i ocolească, coborând de pe trotuar acum, dar cel care-l agrăise vorbi din nou, cu aceeaşi veselie nemotivată, care părea o stare a caracterului său, aşa cum sunt unii trişti fără motiv:

— Unde fugi, doctore? Să schimbăm două-trei vorbe, aşa, izvorâte mai din inimă, he, he! Să ştii că nu-mi miroase gura, he, he!

Minda se opri, era chiar la marginea trotuarului, şi-l privi pe cel care vorbise. Aha, da-da, era cel care-l fixase, cu o jumătate de oră mai înainte, prin vitrina cofetăriei… deci, îl aşteptase, îl urmărise sau… o simplă întâmplare?! într-adevăr, după ce spuse fraza de mai sus, necunoscutul se aplecă uşor, cu respect, ochii nu puteau fi cu claritate desluşiţi, dar ceva din înclinarea sa respectuoasă arăta că îl cunoaşte prea bine, îl „apreciază", şi limbajul acela mai liber nu era decât o formă sportivă a respectului, să zicem o…

— Cine eşti dumneata? întrebă Minda, sigur pe el, fixându-l pe cel care vorbise, încercând să-i ghicească trăsăturile feţei, care-i părea cunoscută, într-un fel. În acelaşi timp, o senzaţie neplăcută îl inundă uşor, un fel de silă amestecată cu spaimă.

(„Te pomeneşti că sunt de… *acolo!* Dar de ce?!… Pentru ce?!… Pentru viitorul post e nevoie de o…

anchetă?!... Prostii! Totuşi...”)

Celălalt nu răspunse imediat la întrebare, deoarece pe lângă Minda, venind din spatele său, tocmai trecea cineva, o femeie. Ar fi fost un bun prilej ca el să se desprindă şi să plece, dar Minda rămase pe loc. N-avea chef de nicio discuţie la ora asta, cu nişte necunoscuţi, dar să plece aşa, la adăpostul unei femei, al unui trecător, ar fi fost o laşitate mai mare decât a celorlalţi. „Celălalt”, un ins cu pălărie şi cu un fâş, tăcea şi privea distrat pe partea cealaltă, de parcă n-ar fi fost cu „ei”, şi, deodată, începu să „miroasă”. Doctorul mişcă capul, da-da, individul mirosea şi, deodată, „mirosi” şi celălalt. Această constatare îl zăpăci din nou, uşor, deşi, evident, nimic nu se trăda din atitudinea sa îngheţată şi, în clipa aceea, îi sosi din faţă, din faţă şi din dreapta, râsul uşurel al celui cu care „conversa” şi care, în mod ciudat, părea trist acum, un fel de râs inutil, singuratic:

— Parcă numele meu vă spune ceva, domnule profesor?! (Amestecul de pronume, ce era asta, nesiguranţă sau insolenţă?!) De altfel, dacă vi-e atât de... silă să vorbiţi cu un... necunoscut, care, evident, vă admiră, vă rog!... şi celălalt se dădu într-o parte, nu suficient însă ca doctorul să treacă, şi făcu un gest scurt cu mâna dreaptă.

— De ce evident?! întrebă Minda, şi în clipa aceea îşi dădu seama că greşise, dacă voise să plece, era un moment potrivit. Oare?!

— Evident, evident! râse celălalt, satisfăcut, gros. Dumneavoastră sunteţi o mare somitate, iar eu... să presupunem că v-am fost student!

— În ce an? întrebă Minda, reflex, începând să se apere, plictisit, încercând să se elibereze de senzaţia aceea de silă şi spaimă care persista.

Cei doi nu mai „miroseau”. În definitiv, totul putea fi,

într-adevăr, o simplă…

— În ce vară, în ce an, anii trec ca apa… he, he! râse celălalt, şi tovarăşul său, plictisit, absent până atunci, se întoarse spre el şi râse, la rându-i. Versurile astea le spuneau ceva!…

— Îmi pare rău, bună seara! făcu doctorul, enervat, şi vru să treacă printre ei.

Nu reuşi însă, din simplul motiv că nici unuia nu se dădea într-o parte. Să coboare de pe trotuar, ar fi trebuit să-l ocolească pe cel care nu vorbise, ceea ce implica o…

— Cine sunteţi dumneavoastră şi ce doriţi?! irupse stăpânit Minda, enervat de propria sa indecizie.

— Ei, câte întrebării… Suntem doar oameni, contemporani, nu, de ce să nu sporovăim puţin! între bărbaţi!

Celălalt, „mutul”, râse din nou, fără să se întoarcă de astă dată, fixând trotuarul celălalt, pustiu, şi Minda, decis de astă dată, vru să treacă printre cei doi.

— Ce-i asta?! Ce înseamnă asta?! spuse el, ridicând şi coborând vocea. Dumneavoastră mă împiedicaţi să trec?!

— Şi dacă ar fi aşa, ce-ai zice?! replică celălalt şi-l privi drept în faţă, cu anume curiozitate.

De unde-l ştia? Era convins că-l văzuse, nici prea demult, sau poate, tocmai, era o figură care…

— Cum, făcu doctorul, stăpânit, vreţi să mă opriţi cu forţa? Ştiţi la ce vă expuneţi?!

— Ştii dumneata cine sunt eu?! îl maimuţări celălalt, râzând cu multă voie bună, fără urmă de ironie sau resentiment, şi, nu se ştie de ce, râsul acesta îl linişti, pentru o clipă, pe Minda, deşi începuse să se înfurie.

— Dă-l în mă-sa! spuse sec celălalt, „mutul”, fără să-l privească, de parcă ar fi fost un pachet. Să terminăm şi să mergem.

— Ei, de ce?… făcu amicul său, cu grosolănie.

Minda trecu printre ei, hotărât, furios, şi atunci, cel cu care vorbise, rezemat acum de zidul din spatele său, îl prinse de mâneca pardesiului. Minda îşi trase braţul şi, deşi stătea nemişcat acum, celălalt, râzând încet, înăbuşit, îl apucă din nou de stofa hainei, Minda deschise gura şi, în aceeaşi clipă, fu împins cu brutalitate din spate de celălalt şi se lovi cu capul de zid. Alunecă, se dezechilibră o clipă şi, odată cu acelaşi râs uşurel, parcă meditativ, simţi că aceeaşi mână, care îl prinsese de braţ, îl ajută acum să nu cadă, îl ajută inutil, pentru că nu ar fi căzut oricum.

— Ticăloşilor! făcu doctorul, zvâcnind din mâna falsului samaritean, gâfâind.

— Ei vezi, ei vezi?! făcu cu reproş „studentul”, dădu uşor din cap, moţăind parcă, şi îl izbi cu mâna dreaptă în plină figură.

Minda nu se clinti, îl privi o clipă pe celălalt, care se mişcase din lumină, îl recunoscu şi lovi înapoi cu atâta putere, încât îl îndepărtă cu doi metri de zid. Celălalt, „mutul”, îl împinse din spate, şi doctorul se izbi de zid, a doua oară, de data aceasta era însă avertizat şi îşi amortiză lovitura cu braţele, flexându-se şi întorcându-se iute. Se liniştise. Nu erau nişte copoi, „studentul” era pur şi simplu bărbatul acela care o aşteptase cu o zi înainte pe Fabian. Era o simplă răzbunare „de amor”, şi doctorul se pregăti să-i facă faţă. Nu i se mai întâmplase de mult o astfel de încăierare caraghioasă, din primul an de facultate, şi în timp ce încasa şi răspundea, de bine, de rău, la lovituri, avu în două rânduri, una după alta, două icnete de râs. Începea să-i placă: avea în faţă doi bărbaţi, bine legaţi, ambii mai înalţi decât el, dispuşi să-l aranjeze, dar totul, în ochii săi cel puţin, avea o latură teribil de caraghioasă, ca nişte pensionari care pedalează pe triciclete. Să te baţi pentru o femeie, să fii admonestat pentru o femeie, asta era ceva cu totul fermecător,

neverosimil, iată un cadou pentru vârsta lui, o adevărată „aventură”. Ha, ha!

Doctorul se găsea acum în mijlocul străzii, expediase un picior în burta „studentului” (era faimosul „Geiger”, probabil), şi acum se redresa în urma unei lovituri date în spate, cu un obiect metalic, se pare, ascuţit, al „mutului”, un ins care se aranja mereu încât să-i vină în spate. Minda se întoarse fulgerător spre el, celălalt reculă, „studentul” se apropie la rându-i, dar se opriră toţi trei. Pe trotuarul pe care se găsea restaurantul trecu o pereche, un bărbat şi o femeie. Cei doi îl priviră pe doctor, acesta nu făcu nicio mişcare. Ar fi putut să strige sau să fugă. Locul era prost ales. Minda râse însă încet, cei doi se priviră, şi doctorul îi lovi pe ambii, rapid, unul după altul, cu dosul palmelor. Ambii se clătinară, Minda îi lovi încă o dată, cu lovituri identice, ca într-un joc, pe dosul palmei sale drepte, acum, a doua oară, sclipi sângele. Geiger se mişcă, reculă, gâfâind, pipăindu-şi cu o mână faţa însângerată, Minda făcu un pas înainte şi în stânga şi îi trimise un alt picior în stomac. Era lovitura sa preferată cu care ieşise din unele încurcături, nu toate la fel de romanţioase ca cea de faţă, ha! Geiger se retrase încă un pas, gâfâind, gâfâiau amândoi, şi în clipa aceea, subit, Minda se răsuci. Era prea târziu: în spatele său, „mutul” se ghemuise şi, cu un salt în care se simţea ura, Geiger se aruncă înainte şi căzură ambii peste „capra” celuilalt. Minda căzu prost, îşi făcu o entorsă şi, peste câteva clipe, era lichidat. Fu acoperit de lovituri, se ridică cu greu şi fu împins, cu lovituri în stomac, în cap, în spate, din nou, la zid. Viteza sa de reacţie scăzuse vizibil, reuşea uneori să răspundă, dar cu mult mai imprecis, parcă nehotărât. Nu se putea sprijini deloc pe piciorul drept, la fiecare mişcare glezna îi trimitea dureri ascuţite, neajunsul principal era însă că nu mai putea lovi cu el, nu se putea mişca. „Mutul” îl izbi în plină

figură cu obiectul acela metalic ce se pare că era o cheie, o cheie de poartă, Minda începu, ca prim semn al epuizării, să râdă cu adevărat, încasând mereu, îndoindu-se de mijloc, cu spatele la zid. Râsul său, neverosimil, păru celorlalţi, probabil, un hohot de plâns şi îi linişti. îl loveau mai rar acum, „mutul” privea din când în când în susul şi în josul străzii, ca să se asigure că nu vor fi întrerupţi, celălalt îl prinse pe Minda de păr, cu o mână, şi îl lovi, sec, rar, de câteva ori, peste faţă, icnind, gemând înăbuşit. Minda, care încasă un timp cu supunere, se smulse neaşteptat din chinga celuilalt, şi Geiger reculă o jumătate de pas, aşteptând lovitura. Doctorul, cu un ultim hâhâit de râs, care îi sună undeva, jos, în coşul pieptului, se întoarse iute, surprinzător de iute spre „mut”, care privea în susul străzii, cu capul întors, cu mâna dreaptă rezemată de zid, mascând scena, şi, cu palmele încleştate, îl lovi în plină tâmplă dreaptă. Apoi fu lichidat.

…Doctorul se ridică, precaut, zumzăind de râs – râsul acela, ca un mârâit, i se agăţase de buze –, din rigola străzii, unde încasase partea ultimă a „porţiei”. Nu era nimic grav, prea grav, se putea încă merge. Piciorul drept era total scos din funcţie şi, după izbiturile dure de pantof pe care le încasase în ultima rundă, în coate, în stomac şi una, din fericire doar una, şi în cap, încă se putea descurca singur ca să ajungă acasă. Asta îl interesa acum, în primul rând, şi singurul său regret era că lucrul din seara aceea era ratat. Abia după cine ştie cât timp, după opriri, încercări de respiraţie profundă, dureroasă, ajungând la colţul străzii, îşi dădu seama că nu era singur. Doi bărbaţi, în jur de cincizeci, şi un tinerel îl priveau. Tinerelul i se băgase chiar în faţă, privindu-l cu interes, probabil voia să-şi dea seama dacă era bătut sau beat. „Şi una şi alta, bătrâne!”, spuse Minda, dar de pe buzele sale nu ieşi decât un fel de şoptit, răguşit, şi, după buzele lipicioase, dulcege,

Minda realiză că avea sânge pe gură ori pe faţă. Era aproape convins că totul crapur exterior, era imposibil să fi avut vreo leziune internă, „n-aveam când”, se convinse el, cu acelaşi rictus care era acum principalul său suport, oricum, îşi propuse să înainteze cu atenţie. Peste o jumătate de ceas, se afla la uşa blocului său, singur. Cei trei se plictisiseră şi o şterseseră. Abia mai târziu, cu mult mai târziu, când se afla deja în pat, îşi aminti că apăruse şi o femeie, la un moment dat, una înaltă, care vorbi îngrozitor de mult, şi un miliţian.

Oricum, reuşise să ajungă în faţa casei şi era singur, iată două realizări incontestabile. Se târî până sus, spre norocul său fără să întâlnească pe nimeni, păstrându-şi umorul, destul de prăpădit şi el, şi, odată în dosul uşii de la vestiar, lucrul se simplifică. Putea să facă mişcările pe care le dorea, cu încetineala pe care o dorea, fără să fie terorizat de ideea unei prezenţe străine, idee care îl făcuse, mai ales la urcatul scărilor, să se mişte destul de imprudent.

Aprinse lumina peste tot în urma sa şi se debarasă, în mijlocul holului, de haine. Treaba nu era aşa de simplă: pardesiul său era plin de sânge, cu o mânecă sfâşiată, haina şi cămaşa erau rupte, chiar şi la spate, probabil de cheia aceea masivă. Se privi apoi, cu mândrie, în oglinda de la baie, înaltă cât el: da, băieţii făcuseră treabă destul de bună! Avea echimoze peste tot, aproape peste tot, laba piciorului drept îi atârna (deşi durerea îi încetase, o căldură persistentă, ca un bandaj, încercuia umflătura masivă în care se înecaseră cele două maleole), dar pe torace şi pe stomac, vânătăile erau pur superficiale. Dureroase, dar superficiale. Respiră cu precauţie, adânc, progresiv, câteva minute. Da, era în ordine, totul era exterior. Capul, faţa mai ales, se prezenta rău. îşi pipăi atent cu mâinile, îndelung, toată suprafaţa craniului, în

două locuri părul îi era năclăit de sânge. Gemu de două ori în timp ce făcea asta, dimineaţă trebuia să-şi facă neapărat o radiografie. Faţa însă, da, făcea toţi banii: printr-un ochi, prin stângul, nu se mai zărea nimic din splendorile acestei lumi, buza superioară era sfâşiată şi umflată de parcă ar fi fost îndesată cu vată, gura era plină de sânge, nasul era penibil de dureros, tâmpla dreaptă, mai ales, era traversată, oblic, de un şanţ uimitor de adânc, acoperit în parte de sânge închegat. „Măgarul, făcu Minda, în el, cu aluzie evidentă la Geiger. Putea măcar să se prezinte! Ce maniere! Se potrivesc bine!”

Apoi, începu să se ocupe de sine, îşi spălă şi dezinfectă rănile, îşi bandajă strâns piciorul, se şterse cu spirt din cap până în picioare, îşi injectă un sedativ şi un antiinfecţios şi, râzând de el însuşi (după două ceasuri, cât îi luă întreaga „toaletă”), încercă să „reînveţe” să vorbească. Mergea destul de prost: undeva, în cavitatea bucală, se găseau încă cel puţin două răni deschise, pe care nu le putu depista, buza superioară era umflată şi amorţită, ca o gumă, limba era tumefiată.

Ei, pe astă seară, programul era terminat, se putea retrage, nu se putea plânge că nu i se dăduse importanţă! Dacă n-ar fi fost entorsa aceea nenorocită, s-ar fi distrat şi mai bine cu băieţii, cu noii săi prieteni! Fleacuri, fusese şi aşa destul de mişto! făcuseră toţi trei, de bine, de rău, faţă! Pentru vremurile astea, mai ales, era onorabil! Ce naivi se mai încaieră astăzi pentru o femeie?! Fuseseră adorabili! mai ales de ultima sa lovitură, dată „mutului”, era deosebit de mândru. Un tâmpit pe care singur l-ar fi lichidat din prima… bah! Bine că nu-i întrerupsese nimeni! E plicticos să dai explicaţii, să fii târât la secţie, de altfel, da-da, îşi amintea acum, miliţianul… dar nu, femeia aceea ciolănoasă spusese parcă (de unde ştia că fusese ciolănoasă, doar nici n-o privise?!), da, ea îl învinuia,

ciudat, pe miliţian, că nu se amestecase, şi acesta mormăise ceva, înăbuşit, nemulţumit tot timpul, ceea ce însemna că nu fusese foarte departe. Aiurea, indignarea femeii era deplasată, amestecul miliţianului ar fi fost cu totul nedorit. Legitimarea lor, vorbăria inutilă, adunarea curioşilor, recunoaşterea sa inevitabilă, aşa cel puţin spera că, cu puţin noroc… şi mai ales satisfacţia găliganilor, a lui Geiger şi a camaradului său de arme, care, în lumina tâmpită a te miri cărui bec de circă de miliţie, l-ar fi îmbăloşat cu rânjetele lor de felicitare că „scăpase” datorită intervenţiei, protecţiei forţei publice. Asta-i mai lipsea! La naiba! Forţa publică să nu se mai amestece decât acolo unde-i fierbe oala, forţa publică să prindă infractorii mărunţi şi să apere femeile! Femeile care vor să fie apărate, bineînţeles, ha! Bravo, avusese noroc, la ora asta ar fi putut să se afle în faţa te miri cărui subofiţer sau, şi mai rău, la urgenţă. Profesorul Minda, cocoşat în bătaie de nişte ageamii! S-ar fi râs de el o jumătate de an, ar fi trebuit să înjure jumătate din corpul medical ca să scape de compătimirea lor! Apropo, mâine avea curs, la prima oră, era deja… da-da, îşi aminti abia acum şi se întristă, pentru prima oară în acea seară aventuroasă: îl avea de la tatăl său şi ţinea la el, era unul dintre ultimele sale obiecte-sentimentale! Şchiopătând, se apropie de măsuţa de lângă lavabou unde-i depusese, cu reală pietate, resturile şi le privi, uitând de el, de starea sa minute în şir. Ceasul său brăţară, demodat, cu cadranul pătat, mare, dreptunghiular (cum se purta odată, când el avea 16 ani), cu arătătoarele de câteva ori înlocuite, ceasul său unic, celebru în clinică, printre studenţi, cum va explica?! Să-i ia dracul, asta era într-adevăr o nenorocire! Era spart tot, turtit, îl izbise probabil vârful unei ghete! Onoare lui! îşi apărase stăpânul până în ultima clipă! Avusese un sfârşit mult mai glorios, cu siguranţă, decât cel care-l aştepta pe

proprietarul său sentimental! îi va da onorurile, funeralii de clasa întâi, republicane, şi îi va păstra rămăşiţele alături de cele câteva urme ale inimii sale, alături de pachetul de ţigări însângerat „Mărăşeşti”, fumat pe jumătate, rămas de la el. Onoare lui! Fusese un soldat, un adevărat soldat, ceasul său dreptunghiular, mare, care-i acoperea întreaga încheietură, identic cu cel pe care-l văzuse în nu ştiu ce film, la un pilot american, un ceas cum nu mai avea nimeni în Europa, ultimul martor al războiului! Onoare lui, câinele său de nichel, cu gemuleţul său îngălbenit, prin care abia se mai vedea timpul! Prostii! Ceea ce era între ei doi era mai presus de timp, de spaţiu şi de alte aiureli de astea, fără de care nu se mai putea trăi, de parcă…

Minda gemu încet, neconvins, întinzându-se pe canapeaua sa „de lucru” din birou. Nu avea chef, nu avea „dispoziţia” să se culce în patul său plicticos. Astă-seară era Cyrano! (Noroc că mai avea o pereche de ochelari, identică, de ceilalţi, bineînţeles, nici urmă.) Telefonul sună a treia oară. Se ridică, greoi (se dădea jos din pat ca reumaticii, pe o parte, întârziind, înţelept, pe margine, rostogolindu-se încet spre podea), se duse şi-l scoase din priză. Cine îl va înlocui dimineaţă la curs?! Nimeni! La şase, n-avea încotro, îi va da telefon Ludmilei, s-o roage să anunţe decanatul să suspende ambele cursuri!… Sau, nu – nu, era absurd, să se ducă Teodorescu!… (Era asistentul său, un tip mieros, pe care nu-l putea suferi, unul din acei tipi care, pentru a face carieră, sunt în stare să dea dovadă, uneori, de calităţi reale. Un tâmpit!)

Trăiască Cyrano! Oare?!… Măcar de-ar fi fost ridicol, cât de cât. Măcar de-ar fi fost toţi trei, împreună, cât de cât ridicoli, totul n-ar fi fost inutil… Lupta lor n-ar fi fost inutilă! Fusese oare, măcar o fărâmă, măcar o secundă, ridicol, caraghios?! Să sperăm, tam, tam, aoleo, durerea asta în şold e ceva nou!… Dar dacă până dimineaţa buza şi

limba i se vor umfla şi mai tare şi nu va fi în stare să îngaime nici măcar cele câteva cuvinte din fondul principal, care, acum, de bine, de rău... să-i dea telefon acum?! Se târî până la telefon, furios că nu-l adusese lângă el, şi o sună. Poftim, l-a scos din priză! Foarte bine a făcut, va trebui să se descurce mâine-dimineaţă, singur-singurel! De ce să-i strice somnul?! Ce, ea nu e un om, nu e o lebădă?! Ba da... atunci?! Se pipăi pe frunte, pe gât; avea temperatură. Cea mai mare prostie ar fi fost, evident, să-şi măsoare acum scârboasa sa... se ridică din nou, blestemându-se, şi-şi puse termometrul, care indica două linii peste 37! Ia te uită! I se făcu un dor cumplit de ea, de Ludmila, vezi, dacă ar fi stat la căpătâiul logodnicei sale, în această seară, aşa cum s-ar fi cuvenit, istoria ar fi fost mai puţin şugubeaţă cu el... Prostii! îi era dor pur şi simplu, i-ar fi fost, oricum, un dor crâncen de ea, de Cuscufusul lui, de vampiriţa lui, de chiţcăitul ei inegalabil! De ce dracu' nu era aici, lângă el, acum?! Din pricina lui, bineînţeles, aoleo, întoarcerea pe flancul stâng era absolut interzisă, parcă era o legătură de scânduri pregătită pentru export! Scârbos! E suficient să zgârii puţin vopseaua şi apare animalul cel mai abject, cu toate ifosele şi putorile sale, profund jignit că a fost neglijat, chiar şi... au! „Ia uite, te pomeneşti că mi-am fracturat falanga asta de la..." Trăiască Cyrano! El va saluta cu mâna stângă dacă, oricum, mâna dreaptă se va abţine... de la vot. „Cine-i împotrivă? Nimeni! Cine se abţine? Nimeni! A, pardon, da-da, se abţine cineva... cum te cheamă pe dumneata, tovarăşe?!" „Pe mine mă cheamă Ionescu Cârcel! Bravo!... de ce râdeţi, tovarăşi? E un nume ca oricare altul, ca Izmeană, Coţofană, Codârlă, Panglică sau Panglică, mă rog, ca Borăescu, Pişloc, a, scuzaţi... tovarăşul Pişloi, Gâţă şi, mă rog, vasăzică, cer să se consemneze, 296 pentru şi o abţinere! A, nu, nu, tovarăşul s-a abţinut, e dreptul lui, n-

are rost să…” „Au! Ce dracu’, n-am să dorm toată noaptea, să-mi fac o… tam-ta-ra-ta, tam-ta-ra-ta, cum era valsul ăla? «*La un pas de fericire ne-a oprit o şovăire*», tam-ta-ra-ta, ia uite, am uitat melodia, or, nu-i aşa, melodia şi textul sunt un tot dialectic, nu există forme fără fond, şi invers! Fondul se îmbină cu forma, şi invers! Cine a mai văzut un fond fără formă?! Ce prostie! Şi invers! Cine dracu’ a mai văzut, iupai-dia-iupai-da, iepure trăgând la plug, ipai-dia-da! Porc mâncând din farfurie şi student plătind chirie, iupai-dia-iupai-da, iupai-dia, n-o lăsa, iupai-dia, iupai-da, iupai-dia-da…”

…Peste nicio săptămână, Minda ieşi în lume. Până la urmă, făcu din inconvenientul său „fizic” o claustrare închinată lucrului şi reuşi, astfel, să-şi recupereze pierderile, lecturile sale rămase în urmă, notele pentru cele două comunicări etc. Ludmila fu, bineînţeles, nelipsită de lângă el, fericită aproape că el se afla, astfel, într-o stare de semiinfirmitate, pe jumătate ridicolă – da-da, el se liniştise, ajunsese, într-adevăr, ridicol, uraa! –, trecură sărbătorile Crăciunului, Anului Nou, vacanţa universitară, pe care cei doi o petrecură la Sinaia, schiară, câteva nopţi, sus, la Zănoaga, Vârful cu Dor, din nou schi, la Predeal, prieteni comuni, Velici, Melina cu băieţelul, Roşea, toată lumea cu familia, un cumnat inginer, nu ştiu unde, un ins foarte „bine”, sora nevestei, vai, dar cu cine semănaţi, aţi stat un an la Viena, Stephansdomul, nu-i aşa, Grinzingul. Fraterni nu prea mi-a plăcut, după atâta reclamă, e nu ştiu cum, cam provincial, ei, totuşi e Viena, Opera, da, filarmonica e încă grozavă, dar teatrul e… nu ştiu cum, Velici adusese cu el o soră, nemăritată, conferenţiară, ca şi el, dar la Chimie industrială, o femeie uscată, cu ochelari, exact aşa cum te aştepţi să fie o profesoară de chimie, da, dar când râdea, ce dantură superbă arăta, ştia Hölderlin şi Rilke pe de rost, putea recita o oră întreagă din *Hermann*

şi Dorothea, schia cu o pasiune absolut adolescentină şi, în râsul tuturor, făcu o „pasiune” pentru Minda, una din acele pasiuni pozate, care se fac cu aprobarea, chiar cu ajutorul soţiei sau logodnicei, ca toată lumea să se amuze, să-şi demonstreze ei înşişi că nu-i ieşită „din formă”, că e aptă de ironie, relaxare, nonconformism şi moravuri (un anume nonconformism, căruia ageamiii sau impostorii nu-i prindeau niciodată nuanţele), cu toţii se convingeau, unii pe alţii, că, iată, sunt încă aici, între „ei”, că se păstrează, şi încă foarte bine, buna dispoziţie era excelentă, ca şi cu un an, doi, cinci în urmă, că nimic din mizeria cotidiană, nimic din trivialitatea vieţii zilnice, a oricărei vieţi zilnice, nu pătrundea până în „mediul” lor, în casta lor, o castă ca oricare alta, da, dar ei o recunoşteau dintr-o mie, dintr-un miliard, nimic din troleibuzele mirosind urât, hiperâncărcate, în orele de dimineaţă, nimic din cozile de la alimentare, din persuasiunile de ani întregi pentru o viză – „Aţi mai primit vreo ştire de la Alexandru”? „Da, e în Belgia, inginer la un trust de lactate, ne-au trimis fotografii, au o vilă deja, la cincisprezece kilometri în afara oraşului, şi un Mercedes, întreabă şi de tine, se plânge că nu-i scrii, ciudat, ne cere să-i trimitem volume de poezie românească, Blaga, Ion Barbu, Nichita Stănescu, Emil Boţta –, nimic din şedinţele lungi, adormitoare, de sindicat, nimic din complexele şefilor, jenaţi de incapacitatea lor, disperaţi şi furioşi pe toată lumea, nimic din alergăturile după un meseriaş când se sparge conducta de apă („Unde au dispărut, domnule, meseriaşii?!”) din locuinţele-viespar, unde se cheltuiau milioane cu cele câteva ronduri de flori obosite, din faţă, şi care vuiau de ţiuiturile conductelor, de vibraţia pereţilor rigizi, din prefabricate, mândria industriei noastre tinere de materiale de construcţii, vuietul apei de la closet care se repezea parcă, cu aviditate, până în fundul pământului, nimic nu răzbătea,

absolut nimic din miile de mizerii eterne sau nu, evitabile sau nu, prosteşti sau numai absurde, ale speciei şi ale conjuncturii, la un loc, mizeriile „etapei” sau ale „deceniului”, mizeriile „rămăşiţe” sau ale „viitorului”, pentru cele zece zile, pentru anemicul weekend se arbora un zâmbet special, cu mult mai real, mai adevărat decât cel crispat din autobuz, când sacoşa unuia, plină de morcovi, îţi trage cinci fire deodată, abia acum se regăsesc naturaleţea, umorul, farmecul, conservate cu ce grijă, prin ce minune, simţul civilizaţiei, candoarea, curtoazia… da-da, curtoazia bărbaţilor faţă de femei, a femeilor între ele, a femeilor faţă de bărbaţi, iată, cineva povesteşte despre Polonia, superbul castel de la Marienburg, al teutonilor, secolul XII, Danzigul, perfect reconstruit, sau Cracovia, posomorâta, gotica, grava Cracovie, cu ziduri îngheţate în sunetul coralelor de Händel şi Bach, în ariile lui Palestrina şi Monteverdi, o Florenţă a nordului. Varşovia, unde oamenii se aşază civilizat, pe două rânduri, atunci când se află mai mult de cinci-şase într-o staţie, cu vechiul oraş şi vechile clădiri, perfect păstrate, întreţinute, cu oraşul nou, cu „blocuri”, perfect delimitat, izolat, cu chiu, cu vai, până la urmă toată lumea circula, dormind în maşină, cu portbagajul plin de conserve, nu importă, poţi fi student şi la 40 de ani, se dădeau adrese, la Trieste e cutare, la Milano e cumnatul lui Bojin, e de treizeci de ani acolo, bucuros să vadă români, am dormit la ei două nopţi, la Paris sunt fraţii Constantiniu…

Fu pentru el o baie de vitalitate luna ianuarie, nu numai reîntâlnirea cu munţii, mişcarea fizică, ci sentimentul de siguranţă că aparţinea unei lumi bine delimitate, unei vesele caste, unor inşi care îl recunoşteau şi pe care îi recunoştea, acolo, în mijlocul lor, unde era vesel, inteligent, fără efort, unde era sigur de sine, unde i se aduceau elogiile cele mai potrivite, cele pe care le

aştepta, unde se cultiva ca într-o curte cu un monah nevăzut spiritul de dragul spiritului, tradiţia, ironia, o calitate profund europeană, franceză, abia acum observa Minda, cum ea dispăruse din viaţa din jurul său, persiflarea aceea subtilă a tuturor şi a ta însuţi, persiflarea tuturor „marilor valori” tocmai pentru relaxare intelectuală, împotriva crispării provinciale, e ciudat cât de provincial se trăia în Bucureşti… cel puţin în mediile medicale! Cu sora lui Velici, pe care o chema Sireca, domnişoara Sireca (erau fraţi vitregi, află Minda, din aceeaşi mamă), discută, într-o lungă plimbare prin pădure, la Sinaia, într-o dimineaţă, când, leneşi, se sculaseră amândoi cam târziu, când ceilalţi erau deja sus, pe pârtie, şi hotărâră să urce pe jos la cotă, discută tocmai acest gen de lucruri. Iată, o femeie din casta sa, din lumea sa: gravă, singuratică, la patruzeci şi ceva, şi doi, şi trei, şef de catedră, vorbea câteva limbi, o femeie nefericită, şi totuşi, ce veselă putea fi, chiar şi în cele câteva ore, în aerul pur, cristalin, pe drumul îngheţat, de zăpadă, sau urcând pe scurtăturile abrupte, ţinându-se de brazii mărunţi, alunecând pe tobogane de zăpadă care se pulveriza, întrecându-se copilăreşte, susţinându-se unul pe altul, mergând din nou, alături, pe „şleaul” cel mare, reluând discuţia lor, de salon aproape, în decorul acela viril, maiestuos.

Nu, nu era nefericită, replică ea la o întrebare cam directă pe care i-o puse el (după ce *badinaseră* despre o grămadă de lucruri, indiferente sau nu, teribil de variate, de reconfortante), în primul rând că nu era atât de singură cum era lăudată.

— Ha, ha, ha! Şi ea îşi etală dantura şi gura ei sănătoasă, perfectă. Şi-apoi ideea de fericire sau de nefericire, voi, bărbaţii, o vedeţi cam simplist, cam *dixneuvième siècle*, cam „cocoşeşte”, ha, ha!…

— Cocoşeşte, cum aşa, mă intrigă! făcu doctorul, simţindu-se bine alături de această femeie frumoasă-urâtă, care nu semăna cu Velici în niciun fel, uneori doar în gestică, dar ceva foarte vag, depărtat, mincinos.

— Foarte simplu: „cocoşeşte”! şi ea râse absurd, cu plăcerea de a inhala aerul curat, de a râde şi de a se auzi râzând. Eu sunt o femeie care duce viaţa unui bărbat, acest lucru îl aud de-o sută de ori pe an, deşi e total fals! Schiez şi lucrez ca un bărbat, nu am nevoie de bărbaţi, întocmai ca un bărbat, ha, ha, singurătatea nu mă degradează, nu mă usucă, îmi aleg eu însămi partenerii, întocmai ca un bărbat etc… Şi, cu toate acestea, sunt femeie, ha, ha! Iată ceva ce un „cocoş” nu poate să înţeleagă!

Sau:

— Provincial, spunea ea, e cel care se mulţumeşte cu lucrurile strict practice, care aleargă după confortul practic! Totul trebuie să fie util, strict funcţional! De aceea Bucureştiul a ajuns atât de provincial, de aceea, aici e paradoxul, provincia e atât de provincială!

— Ei, totuşi în provincie s-au creat zone interesante, centre industriale, care au…

— Ce legătură are industria, civilizaţia, cu provincialul? întrerupse ea. Civilizaţia?! Civilizaţia e dată de cultură, de sentimentul culturii, de moravuri, de apariţia gratuitului! Eu am stat în Germania aproape doi ani, în câteva locuri diferite, şi am descoperit acelaşi „provincial” ca la noi, mai apăsat chiar, aceeaşi dispariţie a gratuitului, aceleaşi moravuri utilitare! Ai observat ce triste sunt autocarele acelea luxoase care gonesc cu americani bătrâni, domni şi doamne, distinşi, cu părul alb, ce răscolesc toată Europa?! Oamenii aceştia au pierdut trenul şi vor, sărmanii, în schimbul banilor lor, să vadă faţa cealaltă a lumii! E adevărat că, la tineri, acolo, apare acest

sentiment, acest instinct al revoluţiei împotriva „utilului”, a ceea ce foloseşte trupului doar, a întregii civilizaţii, inteligenţei, gustului, geniului, puse în slujba funcţiilor trupului, mai mult oţel, mai multe automobile, o mai mare varietate a obiectelor şi, mai ales, o finisare tot mai perfectă a lor, confortul văzut mereu în latura sa strict utilitară, joasă, degradantă! A dispărut însă, sau dispare vertiginos, confortul psihologic!

— Ce spuneai de tineri? Mă interesează!…

— A, mă împotrivesc la o discuţie despre tineri: asta mă îmbătrâneşte rapid, sigur! Hai să urcăm pe aici, te încumeţi?!

Şi ea îi indică o coastă abruptă, presărată cu brazi, ici, colo, şi, fără să mai aştepte, alergă în sus, lunecând, căzând cu faţa în zăpadă, râzând ţinându-se cu putere de crengile verzi, şi Minda o urmă.

— E adevărat, continuă ea când ajunseră sus, scuturându-se de zăpadă, cu mâinile fierbinţi şi umede, e adevărat că generaţia de cincizeci, de şaizeci, şi chiar a noastră a trebuit să refacă Europa din moloz şi, astfel, fără să vrea, a fost atrasă în această cursă, a „utilului”. Europa a fost reconstruită, dar e urâtă; ceea ce e frumos în ea e doar trecutul sau imitaţia lui. Tinerii însă nu vor această Europă, nici imitaţia trecutului. Ei se împotrivesc să trăiască ca şi cum ar trebui să supravieţuiască unui război! Eu am predat doi ani, într-un schimb, la Bremen şi Hanovra, şi m-am simţit grozav între tineri! Ce curios, tinerii intelectuali au devenit de „stânga” peste tot. Social-democraţi sau chiar „comunişti”, „radicali” cum le zic ei. Muncitorii şi alte categorii revoluţionare s-au „cuminţit”, au intrat în cursa utilului, a confortului, au început să slujească trupului şi funcţiilor sale joase…

— Şi necesare!

— Crezi? Mai crezi acest lucru?!

— Ha, ha, asta e un paradox!

— Bineînţeles! Trupul are nevoie de atât de puţin! Eu am început să iau o singură masă pe zi, în Bucureşti nu circul cu maşina, numai pe jos, am trei camere, dar locuiesc într-una singură.

— Şi rochiile!

— A, la asta nu renunţ! La cărţi, discuri şi rochii!! Ştii când mă simt cel mai femeie? Când mă găsesc într-o mulţime care aleargă undeva, călcând peste peluze, flori, îmbrâncindu-se, dezlănţuită, undeva, într-o piaţă, unde se „dă” ceva pe gratis sau foarte ieftin, un spectacol, mici cu bere, un autobuz gol, un film american, atunci mă trag deoparte, îmi smulg hainele, mâinile, întreaga mea fiinţă din acest iureş dezordonat şi mă afund pe o străduţă din acelea pe care, nu ştiu cum, Bucureştiul şi le-a păstrat încă, cu căsuţe joase, albe, cu stucaturi la geamuri, mă plimb singură, fericită şi… foarte femeie, foarte feminină! Mie nu-mi place mulţimea, în orăşelul în care am copilărit nu mai recunosc pe nimeni, e o năvală de oameni pe care nu-i cunoaşte nimeni, şi mereu, mereu apar feţe noi, toţi se uită holbaţi unii la alţii, localnicii au dispărut nu ştiu unde, şi senzaţia aceasta obositoare, de „lume multă”, vine tocmai de la aceste feţe necunoscute, veşnic necunoscute! Straturile trebuie să se aşeze, să se limpezească, trebuie să ştii într-o colectivitate cine-i doctorul, funcţionarul, preotul, farmacistul, antreprenorul, ţăranul, oamenii aceştia trebuie să fie distincţi, uşor de recunoscut, şi atunci se creează, cu siguranţă, şi valoarea!

— Lăcătuşul, zidarul, ricană Minda, şi ea râse, comerciantul, mesagerul, ambulantul, tapiţerul, escrocul, funcţionarul…

— Funcţionarul am spus şi eu!

— …Agentul de asigurări, topometristul, poliţistul şi… femeia!

— Da, ha, ha sunt de acord: şi femeia! M-ai înţeles foarte bine!

— Ai obosit?

— Nu, de ce?! Mă simt excelent, cred că într-o jumătate de oră ajungem, o să-i prindem la masă pe toţi!

— Crezi că mai prindem funicularul?

— Da, cu precizie, circulă până la două!… Noi, aici, la noi, suntem foarte departe de tineret, pentru că tinerii se uită la noi ca la nişte moaşte! Am încercat, spunea Sireca, să mă amestec printre studenţii mei, unii au crezut că-mi caut un mascul, alţii, cei mai mulţi, şi-au închipuit că sufăr de complexe, că vreau să-i folosesc, aşa, ca pe o alifie, să „mă simt mai tânără, stând între tineri”. Dumneata cum faci cu studenţii dumitale?!

— Eu? replică surprins Minda. Nu ştiu… mă comport exact ca profesorii mei, ca cei mai buni dintre ei. Când eram asistent, în primii ani, am încercat şi eu, aşa, să fac pe modernul, să-mi fac prieteni dintre ei, să-i invit acasă, să ies cu ei, dar, până la urmă…

— Te-ai ales cu nişte sclifosiţi, ha, ha, nu-i aşa? Fripturişti sau snobi?!…

— Da, cam aşa, şi… am renunţat! Oricum, e mai comod astfel, chiar mai eficient! Eu le predau şi ei trebuie să înveţe! Sunt atent doar la poltroni şi la tocilari! Deşi…

— Şi… spuse ea, şovăind, nu te simţi singur?…

— Ba da, dar prefer singur decât prost înţeles! De altfel, şi dumneata ai renunţat!…

— Da-da, spuse domnişoara Sireca, zâmbind, bucurându-se de aerul tare, de soarele care sclipea orbitor pe zăpadă. Am renunţat! Dumneata mai ai şi clinica, pe când eu…

— Ce, râse el, te compătimeşti? Nu te credeam în stare!…

— De ce să mă compătimesc?! Ce, eu sunt un bărbat

orgolios? Eu sunt o femeie…

— Am auzit, spuse doctorul, că vacanţele, chiar şi vara, le petreci cu ei… cu studenţii! Acum e o excepţie, nu?

— Da, e adevărat! Eu… prefer să fiu prost înţeleasă decât să… fiu singură, ha, ha!

— Deci, n-ai renunţat?

— La ce? se miră ea şi-l privi cu ochii ei mici, căprui.

Şi Minda nu se putu împiedica să constate că avea sprâncenele prea groase, reunite, şi un puf negricios, puţin cam prea accentuat, deasupra buzei. Întoarse repede privirea ca să nu se trădeze, era o femeie cumsecade, plimbarea era deosebit de reuşită, nu voia s-o supere.

— La ce? insistă ea, oprindu-se, presându-şi un bulgăre de zăpadă pe care-l trimise spre trunchiul drept al unui brad din marginea drumului.

— …Ai dreptate, spuse el după un timp, în care se schimbase de câteva ori subiectul. Deodată, fără nicio legătură: Eu mă simt singur.

— Ce, râse ea, aplecându-se din nou după zăpadă, îmi faci confidenţe?!

— Deloc, făcu el, parcă absent, vorbesc cu voce tare… de fapt, nu-i adevărat, nu mă simt singur; mi-e teamă că aş putea ajunge singur, mi-e teamă de singurătate! Sună idiot, dar… aşa e!

— Însoară-te! spuse ea, râzând, cu toată gura, fericită. Ai o logodnică grozavă!

Minda dădu din umeri, înaintând încet, cu privirea în pământ.

— Am să mă însor… evident, dar nu despre asta e vorba! Parcă sunt… împins, nu ştiu cum, totul parcă se întâmplă spre binele meu, dar… am senzaţia că nu fac ceea ce trebuie, ceea ce-mi face plăcere, cu adevărat, am senzaţia că am intrat într-un joc fără sfârşit, încât senzaţia că eu îmi hotărăsc viaţa, pasul zilnic, că mi-am păstrat

liberul arbitru e falsă, din ce în ce mai falsă!… Mă întreb, de când dracu’ a început tot acest joc, înainte, cu mult înainte ca eu să bag de seamă?…

— Ai văzut, spuse Sireca, radioasă, am lovit de două ori în acelaşi loc! Şi trunchiul e destul de subţire, de depărtat!…

— Bravo!

— Hai, încearcă şi dumneata, doctore, ce dracu’ stai aşa mofluz?

Minda o privi surâzând şi din nou îi sări în ochi mustăcioara ei, ce, printr-o oboseală a privirii, devenea tot mai agravată. („De ce dracu’ nu se depilează? Chiar dacă e o savantă, ar trebui să…”)

— Hai, domnule, insistă ea, fabricându-şi bulgări pe care îi înşira meticuloasă pe marginea şoselei, puţină ambiţie! Vrei să-ţi dau eu bulgări?!

— Nu-nu, râse Minda, trezit din absenţa sa surâzătoare, şi se apucă grăbit să fabrice, la rându-i, proiectile, apoi începu să lovească în copacul pe care i-l indica ea. Din cinci lovituri, nimeri patru.

— Fantastic! exclamă ea, privindu-l pentru prima oară cu admiraţie. Ia stai să încerc şi eu!?

Lovi şi ea, dar, pentru că se grăbea, rata din două una. Se înfierbântă apoi şi, deşi îşi pregătea acum fiecare lovitură, nimeri şi mai prost. Din cinci, una. Pe faţa ei, deloc fardată, începu să sclipească sudoarea, şi Minda, care o urmărea cu un ochi tot mai critic, spre ciuda sa, îi realiză figura şi întreaga fiinţă de pe vremea când era tânără; umerii laţi, bazinul prea jos, gambele scurte, mâinile mari, cu degetele lungi, frumoase, dar faţa uscată, cu nasul lung, ochii mici, prea vii, urechile dizgraţios de mari, pe care încerca zadarnic să şi le ascundă. El dădu din umeri: Ce prostie! Ce-l apucase?! Voise parcă să-i spuie ceva, ce conta acum, că…

— Hai, doctore, insista ea, mai dă o dată! Ia uite, ai aici bulgări!

Minda o privi, îşi dădu seama că în dosul entuziasmului ei se ascunde speranţa că el va greşi acum, că adineauri fusese întâmplător, şi îi veni să surâdă cât de copilăroasă putea fi o femeie reuşită ca Sireca. Acceptă şi nimeri cinci din cinci. Apoi, văzându-i dezamăgirea înscrisă pe chip, regretă că nu se prefăcuse mai puţin îndemânatic, dar, nu ştiu cum, mustăcioara aceea, pufuleţul acela negru, tot mai negru, de deasupra buzei ei superioare, îl împiedicase s-o menajeze. Prostii!

— Ia spune, domnişoară, spunea Minda în timp ce ambii îşi continuată drumul, ea îşi ştergea preocupată mâinile arzânde în fularul gros, de lână, ai încercat vreodată să te… sinucizi, să-ţi iei viaţa?

Sireca îl privi cu mirare:

— Nu, de ce întrebi?! Eu sunt o pozitivistă. De altfel, îmi pare rău, am trecut de vârsta gesturilor romantice, ha, ha! Dar dumneata, dacă-mi permiţi?

Îminda n-o privi, ca să-şi ascundă antipatia care, în clipa aceea, îi sclipi vehement în privire, o simţea, şi răspunse cu o anume greutate, sforţându-se să surâdă:

— Eu…?! Da, dar… de mult, cum ai zis, la vârsta gesturilor romantice! Deşi a fost o simplă poză! Eram în ultima clasă de liceu, tatăl meu, într-o împrejurare total lipsită de importanţă, m-a jignit, de faţă cu alţii, şi am hotărât să-l pedepsesc! Mi-am făcut rost de cianură, am scris şi o scrisoare, apoi m-am răzgândit, am vrut să-mi deschid venele, aveam, probabil, în faţa ochilor, tabloul acela „Seneca murind”; cel mai mult însă, ţin minte perfect asta, mi-ar fi plăcut să mă arunc de undeva de la înălţime, dar nu dintr-un turn sau de pe o clădire, ci undeva în natură, de pe un pisc de munte, într-o zi ca asta, de iarnă, cu aerul perfect transparent, ha, ha!

— Ia uite, spuse domnişoara Sireca râzând, mă faci să mă înfior!

Minda o privi o clipă rece, cu coada ochiului, apoi continuă, dând din umeri:

— De asta am şi amânat atunci cianura şi secţionarea venelor, în căutarea unui pisc, uite, cum ar fi ăsta, de exemplu, şi a unei prăpăstii potrivite, aşa cum se văd uneori în peisajele elveţiene sau tiroleze, câteva coaste abrupte, de gheaţă, şi jos, în depărtare, afund, afund, o pajişte verde, calmă, turnul unei bisericuţe şi… în sfârşit, mi-am dat curând seama că, de fapt, pozam faţă de mine însumi, că totul era o chestie de prost gust, dar ceva tot realizasem, ha, ha: felul în care mi-ar fi plăcut să mă omor! E ceva, nu?!

— Crezi? spuse ea, împingând în faţa ei o crăcană groasă, pe care o pescuise din marginea pădurii, şi ara acum zăpada din faţa paşilor ei, lăsând un şănţuleţ destul de adânc în urmă, sinuos şi asemănător oricărui lucru pe care îl făcea, îşi concentrase şi aici întreaga ei atenţie şi îndemânare.

— N-ai simţit, uneori, continuă el, după o pauză, şovăitor, dorinţa de a face un act… uite, începu el deodată, cu vioiciune, ai vorbit despre gratuitate, despre sursa civilizaţiei, şi ai avut în vedere, mi-a plăcut asta, o anume înălţare asupra utilului strict, a funcţionalului, evident, formele creaţiei, ale ştiinţei, artei, poeziei, ale contemplării, culturii! Practicul mărunt care naşte provincialul, e frumos asta! Dă-mi voie să mă agăţ de cuvântul ăsta „gratuit” în alt sens! Ai auzit cumva de experienţele pe care le făceau unii suprarealişti înainte de război, evident, tot ca o formă de protest împotriva a ceea ce e bun-simţ burghez, a utilitarismului filistin etc., de „actul gratuit”? Se urcau, de exemplu, într-un tramvai, pe o linie oarecare, şi făceau de câteva ori la rând, ore întregi,

tot traiectul, fără niciun scop, fără nicio plăcere, aşa, „pentru că n-avea rost!” Sau intrau într-o casă, în timpul unei petreceri, riscând să fie jigniţi şi molestaţi, ceea ce se şi întâmpla în majoritatea cazurilor, deşi nu aveau chef de cei de acolo şi nici să bea sau să mănânce, ci pur şi simplu aşa, „în sine”, un lucru de „prost gust”, fără niciun „scop”, un act gratuit. Sau câte unul se aşeza undeva, la un colţ de stradă, într-o intersecţie aglomerată, cum era la ceas, la Universitate, de exemplu, cu un buchet mare de flori scumpe în mână, cu cravată, pantaloni la dungă etc., şi se prefăcea că aşteaptă pe cineva, o fată, o femeie, se plimba ore întregi, nerăbdător, privea nervos ceasul, deşi, evident, nu avea niciun fel de întâlnire, ci doar aşa, să se „amuze” singur, să-şi demonstreze lui însuşi o anume libertate faţă de cauzalitatea rigidă, abjectă, socială, a tuturor, faţă de filistinismul mic-burghez care îşi închină orice mişcare, cel mai mărunt pas din viaţă atingerii unui scop! Acestor tineri, chiar şi râvnirea unui ideal înalt, în viaţă, în domeniul ştiinţei, artei, li se părea o tendinţă filistină, mic-burgheză, şi de aceea profesau astfel de „acte gratuite”, „teribile”, un fel de *happening*, cum am zice noi azi, deşi *happeningul* e altceva, un fel de refuz al muncii, cum apare la mulţi tineri din Occident, pentru a nu intra, cum zic ei, în circuitul capitalului şi pentru a boicota societatea de consum sau, şi mai exact: creaţia în cadru neacademic, oriunde, în orice mediu perfect spontan, în orice clipă etc. etc. Nu-nu, jocul acesta surréalistesra altceva, ceva cu mult mai… interesant! Nu putea izvorî decât din creierul unor tineri intelectuali exaltaţi, şi ce e semnificativ e că nu se fereau de ceea ce numim prostul gust! Uneori, ca în cazul acelor penetrări în case necunoscute, prostul gust era o condiţie a acestei „farse” de care râdea, adeseori, unul singur doar, cu senzaţia, pentru el, a unei „depline libertăţi” faţă de orice cauzalitate a convenţiilor sociale

rigide etc. Unul din ei, întorcându-se într-o seară acasă, de undeva, de la bibliotecă, de exemplu, „a refuzat” să intre în casă, a ocolit-o, deşi era obosit, îi era foame, a doua zi trebuia să se scoale devreme, avea, mi se pare, şi un pachet în mână, o pungă cu roşii sau aşa ceva, a făcut un ocol pe străzile învecinate, a trecut din nou prin faţa porţii, încă un ocol, mai larg, şi a intrat în casă abia dimineaţă, cu o jumătate de oră înainte de ora de plecare, lăsând roşiile care i se fleşcăiseră în mână, spălându-se, schimbându-şi cămaşa, luându-şi geanta şi alergând la facultate! Ce „farsă”, nu? Sau altul care a simulat chiar o hoţie, a intrat într-o noapte de vară pe geamul unor vecini, larg deschis, a înhăţat nu ştiu ce, o tavă de argint sau altceva, şi apoi, văzând că nu se trezeşte nimeni şi că „riscă” să plece neobservat, a făcut intenţionat gălăgie, au apărut, buimăciţi, proprietarii, şi el, „hoţul”, s-a prefăcut că vrea tocmai să sară pe geam, să se poată bucura de un efect dublu: acela al unor oameni treziţi în toiul nopţii de un spărgător şi, doi, faptul că spărgătorul era chiar o cunoştinţă, cineva pe care ei îl văzuseră crescând de mic, cu ai cărui părinţi erau prieteni, ha, ha! Toate acestea în numele devizei: *Épatez les bourgeois*!

— Nu înţeleg ce vrei să spui cu toate astea!… spuse Sireca, aruncând, plictisită, crăcana din mână.

După un colţ al şoselei se zărea Cota 1400.

— Nimic deosebit! dădu doctorul din umeri. Vezi, cazi în filistinismul burghez! glumi el, zâmbind uşor crispat, toate trebuie să aibă un scop, un sens!

— Să întindem pasul, propuse ea, să prindem telefericul. Te pomeneşti că ne pleacă ultimul de sub nas! Grozavă idee, să mâncăm sus, la cabană. Am să înfulec două farfurii cu ciorbă, una după alta! După aceea, am să mă întind pe prispă, să fac o baie de soare!

— Haidem! spuse Minda mărind pasul, apoi începu să

alerge.

Sireca strigă după el şi, văzând că nu se opreşte, începu şi ea să alerge.

Ajunseră, gâfâind, cu ultimele puteri, sus, la cabana telefericului, se aruncară în scaune, înfăşurându-şi picioarele în păturile pe care le pescuiră dintr-o grămadă, şi zborul, până sus, în vârf, fu delicios. Pe dedesubtul lor treceau brazi micşoraţi de distanţă, stânci, prăpăstii adânci, albe, sclipitoare, câte un temerar cobora spre hotel, pe lângă pilonii telefericului, pe schiuri, în zare se vedeau, cu mare limpezime, valea Prahovei, Peleşul, Pelişorul, Sinaia, în sfârşit, apăru, sus, şi ţinta finală, Vârful cu Dor. Învelit în omăt îngheţat, calm, rotund, sclipea blajin în soarele puternic, orbitor. În stânga se zărea uriaşa pârtie, pe care viermuiau furnicile umane, printre care, o clipă, în mod absurd, Minda încercă să deosebească puloverul galben al Ludmilei. Renunţă apoi, râzând de propria sa copilărie, şi continuă să privească în sus, spre cer, spre piscul atât de apropiat, fluierând încet, bine dispus. Fusese o dimineaţă agreabilă, ideea de a urca pe jos la cotă fusese excelentă, compania surorii lui Velici, la fel, excelentă. Din mintea doctorului dispărură cele două urechi mari şi mustăcioara dizgraţioasă a chimistei, rămase doar senzaţia confortabilă a unei camarade inteligente, voioase, fără false probleme, o „femeie neplângăreaţă”, cum zicea el cu admiraţie, o prietenă posibilă a lui, a lor. Observase că Sireca nu-i displăcuse nici Ludmilei. „Putem s-o vedem şi la Bucureşti, gândi el, întorcându-se în scaunul său ce pendula uşor, privind din nou în vale, în depărtarea aceea incredibil de limpede. Evident, şi în absenţa lui Velici! Cam de două ori pe an, merge! u

Sus, spre uimirea lor, erau aşteptaţi: Ludmila, împreună cu soţii Belu, arhitecţi, nişte prieteni pe care şi-i

făcuseră anul trecut, tot în vacanţa de iarnă, şi pe care îi reîntâlniseră cu bucurie după exact un an.

— Formidabil, se bucură Minda, sărind din scaunul său, descotorosindu-se de pătură, cum ai ghicit că venim?!

— Am ghicit! răspunse Ludmila radioasă şi-l sărută.

Apoi coborâră spre cabană, afundându-se până la genunchi în zăpada pufoasă şi caldă.

Capitolul XII

— ...Nu-nu, linişte!... Lăsaţi-l s-o acompanieze! Lasă-l, domnule, ei asta-i, şi ce dacă el cântă fals?! Linişte!... Mircea, termină cu... ha, ha, ha, asta e bună!

— Paule, opreşte magnetofonul!

— E oprit de mult!... E radioul, nu e...

— Opreşte radioul! Hai, lăsaţi cafelele acuma... hai: un, doi trei!

— Ha, ha, ha, ha, ha, ha!...

— Ei, vezi, sunteţi neserioşi! Nu suntem în stare de o... ha, ha! Hai, încă o dată, încă un efort! Un efort constructiv! Hai, un, doi, trei: Estam!

— Cine-i ăsta?!...

— Ha, ha, ha!... He, he, he!...

— Gura: un, doi, trei! „Te recunosc şi pe-ntuneric..."

— Lasă-l, mă, pe el! Ce, tu eşti duetul?! Hai, Tanţi.

— Pssst!... Sşşşt!... Lasă scrumiera acolo!... Pssst!...

— ... „Te recunosc... şi pe-ntuneeeric, Bucureşti!

Degeaba te-ascunzi tu, cu întunericuuu!

Degeaba-ţi pui... hârtii albas... tre' la fereşti!

Te recunosc... şi pe-ntuneeric... Bu „cu „reşti..."

— Bravo! Excepţional!

— Cine mai vrea o cafea?!

— Salată mai este?! Vezi să nu răstorni paharul, e acolo, pe colţul bufetului!...

— Icule, bagă o rolă, aia de la Tomiţă, cu Ray Charles!

— Da-da, vrem Ray Charles! Să urle orbul, acolo-n noaptea lui!

— te-n mă-ta, ce ştii tu despre Ray Charles?! Ai impresia că…

— Ia uite, a pus monopolul! Află că l-am auzit încă de anu' trecut, la Paul, înainte de a…

— Hai sictir! Cu mutra ta de loz în plic…

— Necâştigător, ha, ha, ha!

— Era o sticlă de whisky aici, cine a luat-o?… aha, daţi-mi voie, domnu' Teodorescu, mai doriţi puţin…?!

— Nu, mersi, paharul meu e acolo! Şi v-a aprobat cererea?

— Da, după un an şi jumătate. Între timp, am aranjat prin altă persoană, care…

— Să dansăm, hai să dansăm! Ridicaţi masa, să tragem covorul!

— Nu trebuie tras, să-l rulăm! încet, încet, vezi oglinda!

Minda se ridică, cu paharul în mână, şi, cu un zâmbet pe buze, ocolindu-i pe cei care începuseră să danseze deja, se strecură în camera vecină. Dincolo nu era aproape nimeni. Doamna Nestorescu, bătrâna, care căuta ceva într-un bufet, şi o siluetă într-un fotoliu, da, o femeie care părea că ascultă ceva la radioul vechi, mare, un „Telefunken" din timpul războiului. Minda se aşeză în celălalt fotoliu, cu ochii închişi, cu acelaşi zâmbet străveziu pe buze. În curând, distinse câteva sunete de clavecin, o arie naivă, veselă şi, fără a deschide ochii, întrebă:

— Ce-i asta?!…

— Scarlatti!… O sonată, cred…

Minda deschise ochii, cu o anume lene, şi o privi pe cea care stătea în fotoliul de lângă radio.

— Parcă am fi la revelion, nu găsiţi? întrebă el, sorbind din paharul său de whisky. (Era unui din

privilegiaţii care primiseră whisky, majoritatea beau vin şi şpriţ.)

— Aici e totdeauna ca la revelion! V-am admirat, aveţi o voce frumoasă!

— Bah, n-am niciun fel de voce! Am acompaniat-o pe duduia Tanti ca să-i dau curaj! Deşi s-au găsit unii, ha, ha, care să afirme că abia în felul ăsta i-am tăiat tot curajul…

— Nu-i adevărat, a fost foarte reuşit!…

— Dar… dumneata de ce nu eşti dincolo, la dans?

— Nu ştiu… sunt puţin obosită! Prefer muzica asta!

— Vali, dansezi?! strigă o voce bărbătească din uşa ce da dincolo.

— Mă scuzaţi, şopti ea şi trecu pe lângă el.

Minda închise ochii fericit, ascultând câteva clipe, apoi se ridică şi se mută pe fotoliul de lângă radio. Se simţea grozav! Postul fluctua uşor, dar, şi aşa, sau poate numai aşa, îl amuza să urmărească notele acelea săltăreţe care se urmau una pe alta, într-o linie melodică simplă, colorată, plină de veselie. „Ia uite, gândi el, alarmat, stau aici şi fac pe snobul, ascultând preclasici!” Dădu însă din umeri şi ascultă mai departe: fiecare se simte bine în felul lui. Sorbi puţin din lichidul roşcat din pahar şi închise din nou ochii. Ce-ar fi să se îmbete?! A, nu – nu, să se ameţească puţin, aşa, încât tirania lucrurilor să se estompeze, să miaune… prostii, nu se putea ameţi, îi făcea rău! Nu voia să facă nimic din ceea ce-i „făcea rău”, dincolo se auzea „umanitatea” cum se veseleşte, frânturi de voce, râsete, parchetul scârţâind, muzica, şi dincoace el, în hainele sale, cu cravata corect legată la gât, cu butonii săi „ochi de tigru”, încălţat cu pantofii săi englezeşti, ce împlineau doi ani şi care îi îmbrăcau încă moale, nesimţit, planta piciorului, el însuşi, *incognito*, ha, ha, asta-i bună, *incognito*, parcă s-ar fi aflat undeva într-o sală de aşteptare. Dacă sălile de aşteptare ar fi ceva mai

comode… mai vesele, în sensul că…

O mână i se aşează cu fineţe pe umăr. El întoarse capul. Era Nestorescu, care i se aplecă la ureche, de parcă n-ar fi fost singur!

— Ce faci, te-ai izolat?! mai ai whisky? Dacă mai doreşti, cere-mi, fără nicio… apropo, îţi pregătim o surpriză!…

— Îmi pregătiţi o surpriză? făcu alarmat Minda.

— Nu-nu, numai eu! Ceva plăcut, te asigur!

— Orice altceva afară de ceea ce fac acum îmi este dezagreabil!

— Nu-nu, crede-mă! Aşteaptă, ai să vezi… ai încredere! Mamă, mai trebuie farfurioare… şi un pahar pentru Marie-Jeanne!…

Minda închise din nou ochii şi, stând picior peste picior, îşi pendula uşor, imperceptibil, pantoful drept prin aer, urmărind aria ce continua la nesfârşit, monotonă, cuceritoare. Uite, în felul acesta se putea gândi, în sfârşit, aşa cum unii lucrează la cafenea, în zgomotul, zumzetul, rumoarea uşoară, egală, a cafenelei. „Numai dacă n-ar veni nimeni, dacă nu mi s-ar mai face nicio surpriză!” Siluetele, paşii grăbiţi ce treceau prin încăpere, spre bucătărie şi înapoi, câte o undă de parfum care ajungea zdrenţuită până la el, o voce frântă, câteva silabe, un timbru subţire, melodic, nu-l deranjau, se acordau bine cu sonata aceea fluctuantă, atât de armonioasă. În ziua aceea, în după-amiaza aceea, după aproape trei luni de tergiversări, de amânări, la începutul primăverii abia, refuzase hotărât pOstul ce i se oferea la minister. Trebuise să fie chiar mojic, lucru care nu-i stătea în fire, ca să fie crezut, ca să fie, în sfârşit, lăsat în pace. „Munca mea, lucrările mele, accentuase el cu o mină posomorâtă, nu-mi permit să absentez de la… nu – nu, e inutil, eu nu-mi părăsesc cercetările mele pentru un post de funcţionar

prost plătit! N-am citit douăzeci de ani, n-am pipăit sute de bolnavi ce duhneau a usturoi numai ca să ajung să fiu chemat prin te miri ce sonerie, prin simplă apăsare de buton!… Şi-apoi, nici nu cred în chestia asta cu «suflul nou», cu «mari proiecte de viitor»… ministerul ăsta s-a mai reorganizat încă de douăzeci de ori până acum, poate foarte bine şi fără mine şi… locul meu e lângă patul bolnavului sau în cabinetul meu de lucru! Etc… etc…”

Se amuza, derulând în parte fiecare scenă, readucând feţele „lor” diferite, balansând între expresii atât de diferite, în timp ce încercau să-l convingă, până când, plictisindu-se, le spuse câte o chestie usturătoare la fiecare, începând cu ministrul, care, he, he, se făcuse că nu bagă de seamă, dar cedase brusc! încă nu se ştia noutatea sau, poate, acum, în timp ce el îşi balansa pantoful, unele telefoane zbârnâiau deja! Foarte bine, e aproape de miezul nopţii, e oricum trecut de miezul nopţii, el nu are de dat niciun telefon! Poate unul… unul singur, dar… nu – nu, în clipa aceasta, da, e unsprezece şi douăzeci şi nouă, ei bine, în clipa aceasta, fix, cum zicea Romi, nu avea de dat absolut niciun telefon! Basta!

— A, pardon, făcu Minda, v-am ocupat fotoliul!

— Nu face nimic, nu – nu, nu vă deranjaţi, vă rog, uite, stau pe taburetul ăsta… nu, zău, mă supăr!

— Ei, făcu Minda, bonom, nu vreau să vă supăr! Ce beţi?

— Nimic, mersi, am băut un pahar de vin şi nu prea mi-a făcut bine… aşa că…

— Nu vreţi puţin whisky?

— Nu-nu, mulţumesc, prefer să…

— Ei totuşi, puţin, uite, vă aduc eu un pahar!

— Nu-nu, categoric nu, domnule doctor!

— Sigur?!

— Absolut sigur! E perfect aşa! E aceeaşi bucată?!

— Cred că da… atunci, beţi din paharul meu, uite…

— A, nu, v-am mai spus că…

— Dar vă rog, puţin, uite, puţin de tot, vă muiaţi doar buzele…

— Dar nu înţeleg… v-am spus că nu suport niciun fel de…

— Ei da, nu suportaţi băutura, dar whisky-ul nu e băutură, e altceva; e o capră, o domnişoară cu tichie, un ţăruş de cort, un pickhammer, un sufleur… şi multe altele!

— Vai, ce caraghios vorbiţi!

— Ei, vezi, haide, gustă puţin din paharul meu!

— O să mi se facă rău!…

— Nu-i nimic, nici răul nu e chiar atât de… haide, puţin! Ei, vezi, nu s-a întâmplat nimic!

— Nu s-a întâmplat, dar o să se întâmple, ha, ha!

— Ei şi?! Dacă o să ţi se facă rău, o să cântăm, o să facem un duet! De altfel, nu cred că o să ţi se întâmple nimic, uite, a şi trecut, a zburat!

— Vai, ce caraghios vorbiţi!

— Vrei să dansezi, cumva?!

— INu-nu, vă rog să nu vă supăraţi, dar… prefer să stau puţin, să ascult muzică! mai târziu, poate…

— Foarte bine! răspunse Minda, respirând uşurat.

Bău puţin din pahar, abia îşi muie buzele, astfel ca lichidul să se resoarbă direct prin mucoasa gurii, şi o privi: Vali era înaltă, chiar deşirată, avea braţele lungi, nasul drept, ochii catifelaţi, frumoşi, gura urâtă însă, cu dinţi neregulaţi, trei premolari lipsă, şi părul lânos, anemic, chinuit până la vaiet de casca electrică, de fierul electric, ca să prindă o oarecare formă, ondule, valuri, un fel de feminitate. Când se uită a doua oară la ochii ei, îşi dădu seama că nu erau catifelaţi deloc, erau bovini, pur şi simplu, minunaţii ochi bovini, calzi, catifelaţi, nătângi, dând semnalul unei digestii complicate. Era perfect, Minda

era foarte mulţumit.

— Aveţi ochi frumoşi, spuse el, vrând să-i facă plăcere, probabil că multă lume vă spune acest lucru, dar…

— E adevărat, râse ea, măgulită, dar nu mai faceţi eforturi de acest fel! Nu trebuie să-mi găsiţi neapărat o calitate! E bine şi-aşa!

— Mai bem puţin? o ispiti el, arătându-i paharul.

— Iar începeţi?

Minda renunţă, zâmbind mulţumit de sine însuşi, se afundă în fotoliu, închise ochii şi ascultară muzică în continuare. Era o altă bucată, tot Scarlatti probabil, tot la clavecin. Stătură astfel aproape un sfert de oră, ascultând în tăcere. Era, se pare, un întreg recital Scarlatti. Erau ambii foarte mulţumiţi unul de altul. Apoi, din nou, o voce bărbătească, din uşă, o chemă la dans. Minda nu deschise ochii, simţi doar rochia ei atingându-i genunchii şi o undă de parfum, de bună calitate. Ce-i asta, *„Ma griffe”*?! Şi doctorul surâse, gândindu-se la mâinile ei lungi, deşirate, cu încheietura subţire şi interminabilă. Fără răutate însă, fără ironie. Mare scofală, să râzi de o asemenea femeie, de o asemenea fetişcană. Pentru asta se afla el aici? Şi-apoi, îi plăcea Scarlatti şi, în ciuda rochiei ei, îngrozitor de prost tăiate, nu era lipsită de… de un fel de… de… şi Minda uită pur şi simplu la ce se gândea, ca şi cum ar fi adormit, deşi era perfect treaz sub ochii închişi, la pândă să prindă sunetele acelea nemaipomenite, care veneau de atât de departe la întâlnirea cu el însuşi, i se agăţau de mâini, de păr, îl masau uşor, ca nişte degete de fantomă, îl odihneau, îl curăţau, îl amuzau. „E delicios, Scarlatti!”, făcu el, mulţumit de sine, sorbi puţin din pahar şi se aşeză mai comod în fotoliul vechi acoperit cu o husă de stambă cam murdară, plină de praf. Scarlatti era formidabil!

Vali nu mai reveni, în schimb veni Nestorescu şi îl

duse dincolo, cu un aer misterios. Minda se lăsă dus, cam indispus că fusese extras din fotoliul său, dar în camera cealaltă, unde nu se mai dansa, uită repede de Scarlatti, de fotoliu, de tot. A, uite-o pe micuţa Vali, găliganul ăla ferches probabil c-o dansase şi acum… a, e cam trecut pentru ea, cred că e mai bătrân decât mine, şi uite, a atins-o cu mâna pe gâtul ei subţire, fierbinte probabil, puţin asudat, puţin, o idee prea lung. Ar fi trebuit să se ferească, dar ea râdea, se feri, într-adevăr, dar în aşa fel ca el să nu se supere. Bravo!

Pe canapea şi în dosul biroului se constituiseră câteva perechi, iar în mijlocul încăperii, lângă magnetofonul scos din funcţie, un grup mare, pe scaune, discuta ceva în comun. A, se spuneau bancuri, se pare. Nestorescu dispăruse, şi Minda, cu paharul în mână, căută undeva un scaun liber. Ar fi vrut să stea câteva minute de vorbă cu bătrâna Nestorescu, o femeie care alergase toată seara, într-un rând o surprinse apărând de afară cu nişte sifoane, mari, grele, în mână, şi sărise s-o ajute, dar pe faţa ei plutea fericirea. Se simţea bine cu multă lume, probabil, sau voia să-l însoare pe fiu-său, un holtei cam bătrân, he, he! Prostii! Se simţea bine, atâta tot!

Se aşează, undeva, lângă perete, aşteptând ca bătrânica să reintre în cameră, cu figura ei radioasă, grăsuţă. Ce-o mai fi cu spondiloza ei cervicală? Era cuceritoare, de-a dreptul. Iat-o!

În clipa când voi să se ridice şi s-o invite să ia loc lângă el, Minda *o* văzu: îl urmărise, se pare, de când intrase în încăpere şi acum veni drept la el, întinzându-i mâna, spunându-i cu tonul ei uşor răguşit…

— Să ştii că nu sunt supărată pe dumneata! Ce faci?!

Doctorul o privi fâstâcit, încurcat, şi îşi întoarse privirea spre bătrâna Nestorescu, fără să-şi dea prea bine seama de ce, de parcă ea, care vorbea cu cineva, lângă

uşă, l-ar fi putut ajuta. Apoi Minda întoarse capul spre ea şi avea o expresie atât de tristă, de prăpădită, încât Mia Fabian izbucni în râs:

— Ia te uită! Parcă eşti un şoricel murat!

— De ce nu răspunzi la telefon? o întrebă el cu voce şoptită, neştiind unde să pună paharul pe care-i ţinea în mână.

— Ei, lasă asta! Eşti singur? De ce n-ai adus-o şi pe Ludmila? Ce bei?

— Whisky! De ce n-ai mai dat niciun semn de viaţă?! întrebă el repede.

— Fă-mi şi mie rost de nişte whisky şi-ţi spun! Ba nu, dă-mi paharul dumitale şi fă-ţi rost de altul! Caută-l pe leu, vezi că a ieşit!

Şi ea îi luă paharul din mână şi se apropie de grupul din mijlocul încăperii. Zâmbea, şi faţa ei mică, grăsuţă, părea perfect odihnită, buzele, sprâncenele, genele erau puternic, gros marcate, gura întredeschisă, umedă lăsa să se vadă dinţii mărunţi, frumoşi. Avea un *deux-pièces* de şantung, azuriu, care, ca de obicei, pocnea pe ea, reliefându-i formele, şoldurile puternice, fesele, fusta prea scurtă lăsa liber piciorul până deasupra genunchiului, trădând perna grasă, moale, a pulpelor. Sânii mari, prinşi în sutien, jucau uşor, provocator, în decolteul adânc al bluzei. Se parfumase cu exagerare, umbla ţăcănind pe tocurile ei ameţitor de înalte într-un cilindru de efluvii, din corpul ei plinuţ se desprindea o electricitate jucăuşă, veselă, ca şi masca ei, în perpetuă mişcare. I se făcu loc cu aclamaţii, şi Minda privi câteva secunde în urma ei, posomorât, cu fălcile încleştate, cu un rictus în jurul gurii lui drepte, cu buzele strânse.

Apoi ea se ridică şi se apropie din nou de el. Doctorul sta acum rezemat lângă perete, cu un alt păhărel de whisky în mână, şi vorbea cu bătrâna Nestorescu. O

asculta cu multă atenţie, dădea uşor din cap, surâzând, şi în clipa când Fabian îl atinse uşor cu mâna pe umăr tocmai îi explica ceva bătrânei, gesticulând cu mâna dreaptă, uitându-se la ea cu privirea lui dreaptă, serioasă, inteligentă. Nestorescu puse apoi din nou „mag”-ul în funcţiune, şi dansul reîncepu. Două perechi plecară, se vedea lumină în întreiaşul sufocat de paltoane şi pardesie, voci, râsete. Cei doi, Minda şi Fabian, dansau şi ei. Doctorul dansa puţin cam caraghios, ţeapăn, ţinându-şi partenera la semidistanţă. În jur se dansa „lipit” sau „dezlănţuit”, „shake” sau tango. Minda făcea un fel de medie între aceste ritmuri, păstrându-şi o inutilă gravitate.

— Dansezi bine, Doc, te descurci! îi spuse ea. Ţine-mă însă ceva mai strâns, o să creadă lumea că… a, nu, nu chiar aşa! Bravo, aşa e bine! Toată lumea se uită la noi!… Ei, hai, zâmbeşte puţin, de parcă mi-ai spune ceva cu haz, ceva cald, intim, nu sta ţeapăn, că nu eşti la catedră, ha, ha! Te superi că-ţi vorbesc astfel?!

— Deloc! spuse el şi se relaxă.

Dansau acum destul de apropiaţi, Minda avea sub ochi, foarte aproape, obrazul ei drept, ce strălucea, umărul grăsuţ, decoltat, şi privirea îi aluneca până afund, în decolteul ei îndrăzneţ, dezvelind sânii ei mari, moi, până la jumătate aproape. Vru să-şi apropie tâmpla de a ei, dar în clipa aceea, amestecat cu parfumul ei franţuzesc, bine ales, ajunse la nările sale un miros de trup uşor încins, de-abia simţit acru. Se depărtă din nou, uimit puţin de reacţia sa, tangajul său însă nu fu resimţit nici de ea măcar, pentru că îl ţinea, fără să-şi dea seama, probabil, în braţele ei durdulii, ca în nişte pârghii, articulate, ţepene, metalice, zâmbind cu o anume suavitate, ştiindu-se urmărită.

— E grozav! îi suflă ea. Hai să ne distrăm puţin! Toată lumea se întreabă cum dracu’ am făcut de am pus laba pe tine! Nimeni nu ştie adevărul, dar… hai să ne

distrăm puţin pe socoteala lor! Să ne prefacem că… flirtăm, vrei?!

— Că „filtrăm!” râse Minda, bine dispus.

— Exact! acceptă ea, distrată, privind peste umărul lui.

Şi, involuntar, îl atrase spre ea. El se apropie, acceptându-i presiunea, şi execută câteva piruete, în care era as. În clipa aceea simţi, distinct, a doua oară, mirosul iute, de sudoare, care pornea din subţioara braţelor ei, mâna stângă ea şi-o ţinea mult ridicată deasupra umărului său, cu palma atingându-i ceafa. Rezistă cu succes, de astă dată, impulsului de a se retrage („Un domn nu face aşa ceva!” gândi el) şi continuă să pirueteze. Pe faţă îi apăru zâmbetul acela străveziu, de adineauri, când şezuse cufundat în fotoliu, urmărind sonatele lui Scarlatti, şi piruetă în continuare – deşi ritmul nu cerea aşa ceva –, iar ea se lăsă dusă, cu capul pe spate, cu ochii întredeschişi, cu buzele sclipind, şi se opriră doar atunci când întreaga încăpere dansă odată cu ei.

— Ah, nu mai pot! suspină ea, şi Minda se opri cu o contrapiruetă, de care fu mândru câteva clipe.

Îşi simţi transpiraţia aglomerându-i-se la tâmple, pe nas şi, tocmai când se gândea cum să iasă din această împrejurare cu un gest simplu, îndemânatic, de parcă l-ar fi făcut de sute de ori, Fabian băgă mâna şi îi trase batista din buzunarul de la piept, tamponându-l pe faţă.

— Mersi! răspunse el, puţin uluit, apoi, strângându-şi buzele, începu o nouă serie de piruete.

Ea ţipă uşor, lăsându-şi capul pe spate, din nou, cu ochii închişi, cu gura întredeschisă şi, de data aceasta, Minda nu mai simţi nimic: mirosuri, văzul, prezentul şi trecutul se amestecară, şi singura lui grijă, în afară de aceea de a nu se lovi de ceilalţi dansatori sau de pereţi, era să rămână în picioare. Se învârtiră până îşi pierdură,

ambii, respiraţia.

— Vai, nu mai pot, Doc! Du-mă undeva, pe un scaun… nu mai pot!

Doctorul o sprijini cu atenţie până la o canapea, ce se afla lângă perete, unde o depuse. îi aduse apoi un pahar de sifon „nu prea rece” şi o farfurie cu friptură rece, sărmăluţe, muşchi file, chifteluţe, castravete şi salată de cartofi cu maioneză, pâine, din care Fabian, după ce îşi reveni puţin, mânca cu multă poftă. Doamna Nestorescu îi mai aduse, pe o altă farfurioară, ouă umplute cu ficat, pasiunea ei, cu sos *rémoulade*, şi Fabian, după ce le mâncă, mai ceru, ceea ce o umplu de încântare pe bătrânică, care declară că le făcuse special pentru ea, avusese şi cu carne, dar astea erau mult mai reuşite. I se aduse şi felia ei de tortă, pe care o mâncă în timp ce vorbea cu toată lumea, dar coctailul de fructe, cu rom şi frişcă, Fabian îl amână pentru mai târziu, şi Minda îl depuse undeva, într-un „loc ferit, să nu dea te miri ce ageamiu peste elu. Apoi, el o invită din nou la dans, dar ea refuză cu un gest scurt cu mâna, fără să-şi întrerupă fraza. Era cald, era cazul să se deschidă o fereastră, deşi doamnele erau transpirate. Nestorescu deschise geamul mare, înalt, din camera cu radioul, o briză de aer rece năvăli printre dansatori, Minda îi aprinse ei o ţigară şi îşi aprinse şi lui una.

Trecuse aproape o oră de când dansau, majoritatea celor invitaţi plecaseră, şi acum rămăseseră doar intimii. Gazdele, Slava, Minda cu Fabian şi încă o pereche, avocatul Brânda cu o prietenă. Doctorul dansă din nou cu Mia, de data aceasta mai liniştiţi, lipiţi unul de altul, atenţi să nu se calce pe vârful pantofilor, să nu-i mototolească *deux-pièces*-ul ei frumos, azuriu. Cămaşa lui era leoarcă de sudoare, dar el nu făcea nicio mişcare, ca să nu tulbure vraja de care era cuprins chipul ei, un fel de melancolie

dulce, surâzătoare.

— Parcă dansez cu Anna Karenina înainte de a-l întâlni pe Vroński!

— Frumos! şopti ea. Apoi, cu râsul ei acidulat, binefăcător, ce risipea toate ambiguităţile: Asta cred că ai citit-o în Ionel Teodoreanu!

— Îţi place Ionel Teodoreanu? pară el, făcând o jumătate de piruetă.

— Îmi plăcea, dar acum, nu ştiu... are foarte multă vervă, nu găseşti?!

— Nu atâta ca tine! râse el.

Şi ca emise spontan „Hi, hi, hi!”-ul ei, care răsună prin toată încăperea.

— Să plecăm, şopti el, strângând-o semnificativ în braţe, vreau să ne plimbăm puţin, pe străzi!

— Nu mă strânge aşa, că mă mototoleşti toată! Te-ai încins, doctore! Nu mai sufla aşa pe nări, ah, iar s-a încălzit, de ce nu...

— E deschis geamul dincolo! strigă bătrânica, care stătea pe un scăunel, sorbind cuvintele „tinerilor”, cu aceeaşi expresie radioasă pe faţă, neobosită.

— Nu ştiu ce am, spuse Fabian, desprinzându-se. Mă sufoc!

Faţa ei însă era veselă, destinsă, şi ea se aşeză mulţumită lângă ceilalţi, care râdeau de se prăpădeau. Se povesteau iarăşi bancuri. La un moment dat, Fabian îi făcu semn doctorului, şi el se ridică şi îi aduse cocteilul cu frişcă pe care îl „ascunsese” în bufetul de dincolo, şi în timp ce ea mânca, bătrânica o întrebă: „Vrei să-ţi mai aduc o felie de tortă? Ai spus că ţi-a plăcut...?!”. Mia Fabian îi făcu însă un semn să tacă, să urmărească cele ce povestea Brânda, cu figura lui energică, americănească, şi bătrâna se aplecă atunci lângă ureche şi îi suflă că o să-i pună două bucăţi la pachet!

Plecară apoi şi, la colţ, se despărţiră de perechea Brânda, care opriră un taxi.

— Noi de ce nu luăm un taxi? întrebă bosumflată Fabian, înfofolită în ursonul ei, cu pachetul de prăjituri în mână, ţăcănind cu cuiele tocurilor asfaltul.

Era la jumătatea lui martie, zăpada umplea rigolele, acoperişurile erau încă albe. Nu era frig, doctorul îşi desfăcu pardesiul şi vru s-o ia de umeri pe Fabian, dar ea se desprinse şi repetă întrebarea:

— Hai să luăm şi noi un tigru de ăsta, Doc!

— Mai târziu, să facem câţiva paşi în aerul curat, răspunse el şi vru să-şi aprindă o ţigară.

— Atunci de ce fumezi dacă ai chef de aer curat? făcu Mia, deodată prost dispusă.

Minda o ascultă, aruncă ţigara, privi în jur şi, cum nu se zărea nimeni (erau pe strada 11 Iunie, mergând de-a lungul şinelor de tramvai), rămase o jumătate de pas în urmă şi o prinse în braţe, căutându-i cu gura ceafa grăsuţă, strângând-o cu atâta putere, încât o ridică aproape de la pământ. Era ciudat de grea, şi ursonul gros îi rotunjea perfect silueta, făcând dificilă îmbrăţişarea.

— Au! făcu ea cu vizibilă nemulţumire, atentă să nu-i scape pachetul alb, cu feliile de tortă. Iar începi?! Lasă-mă! Lasă-mă! ţipă ea şi îşi mişcă coatele.

Şi Minda, gâfâind, o scăpă din mâini. Întoarse din nou capul: nu era nimeni. Era atât de rotundă, de grea, de alunecoasă, în vocea ei agasată se simţea atât de bine lipsa de chef, somnul, plictiseala acelui drum pe jos („Nu-mi place să fumez ţigări proaste şi să umblu pe jos! îi spusese ea odată), încât Minda fu foarte tentat să păşească cuminte alături de ea, aprinzându-şi, în sfârşit, o ţigară. Se răzgândi brusc însă, o prinse de braţ şi, fără să ţie seama de cartonul pe care-l ţinea în mână, o împinse uşor într-un zid, începu să o sărute, lacom, pe gât, pe ceafă, căutându-i

gura, pe care ea şi-o ferea, iar cu mâinile încercă să-i dea la o parte pulpanele ursonului care nu erau prinse cu nasturi, doar petrecute una peste alta. După o scurtă luptă, după icneli, gâfâieli, scurte imprecaţii ale ei, Fabian reuşi să scape, făcu repede câţiva paşi, dar el o prinse din nou, ea se smulse cu o mişcare iute, puternică, şi pachetul îi zbură pe jos, drept într-o baltă. Asta o înfurie de-a binelea şi-o făcu să strige:

— Bădăranule! Te comporţi ca un beţiv! Lasă-mă în pace. Pleacă!

Ea începu să meargă cât putea de repede, uitându-se după un taxi. După ce privi câteva clipe în urma ei, cu un zâmbet satisfăcut pe faţă, doctorul o urmă. Fabian continua să meargă repede, energic, cu ursonul jucându-i pe trup, şi el o urmă, tăcut, la un pas în urma ei, şi cineva cu care se intersectară privi în urma lor, bănuind un acroşaj.

— Şi... pe urmă, nu ştiu cum naiba, bombăni ea, pentru ea parcă, te laşi aşa de greu, de parcă... de parcă eu aş fi obligată să te suport.

— De ce te superi? întrebă Minda cu o voce intimidată, plângăreaţă, care o uimi atât de tare, încât întoarse capul, vrând să se convingă, parcă, că cel care alerga la un pas în urma ei era Minda într-adevăr.

Întâlni faţa lui pe care plutea o expresie de vinovăţie ipocrită, ochii lui trădau un fel de veselie nătângă, adolescentină, în jurul gurii sale strânse, severe, se adunase sila. Fabian dădu din umeri şi îşi continuă, furioasă, drumul.

— Dacă te mai atingi o dată de mine, te pocnesc, să ştii! spuse ea rece, aproape indiferentă. Repetă, fără să-l privească: Dacă mai încerci o dată, te pocnesc, Doc!

Minda dădu încet din cap, ca şi cum ar fi fost de acord. O clipă, în mod surprinzător, expresia feţelor lor

semănă izbitor: plictiseală, uşor dispreţ, poftă de somn, de parcă ambii repetau o scenă pe care o mai trăiseră odată, căreia îi ştiau până la amănunt urmarea. Era ceva ce trebuia trăit, tot drumul acela până acasă, căutarea unui taxi la ora trei de dimineaţă, după petrecerea aceea atât de izbutită, de veselă, timpul acela de legătură, insipid, care conţinea în el şi cele două îmbrăţişări acolo, lângă zid, şi zborul cartonului cu prăjituri în balta murdară, balta aceea care anunţa primăvara, şi goana lor în acest fel.

În sfârşit, Fabian zări un taxi, se repezi în mijlocul drumului cu atâta energie, încât era cât pe-aci să cadă dacă n-ar fi fost el atent, mereu cu un pas în urmă şi în stânga ei, s-o sprijine cu o mişcare ciudat de sigură, de simplă, după mişcările sale dezordonate, greoaie, de adineauri, şi maşina se opri, întoarse în mijlocul străzii şi ea urcă. Când Minda se pregăti să urce la rându-i, ea îi trânti uşa în nas şi maşina plecă brusc, derapând în zloata din mijlocul străzii, acoperindu-i pardesiul cu o aripă de noroi.

El rămase pe loc, privind în urma taxiului până ce luminile stopului dispărură, încet, greoi, după colţ. Apoi îşi continuă drumul, oprindu-se din când în când, contemplându-şi, cu o privire amuzată, pata uriaşă de noroi de pe pulpana pardesiului. Singurătatea sau aerul tare, curat, al nopţii de martie îl învioră şi Minda umbla acum cu paşi elastici, cu mâinile la spate, fluierând încet. Pe faţă i se citea mulţumirea de sine, chiar o uşoară îngâmfare, expresie pe care chipul său o avusese pe la 10 ani, când era lăudat de profesori în faţa clasei.

Ajuns acasă, nu putu adormi imediat şi citi încă timp de o oră un roman oarecare. Apoi stinse lumina, în timp ce afară întunericul se albăstrea uşor, şi doctorul, după care stătu un timp cu pleoapele închise, presate, aşteptând somnul, deschise ochii, perfect treaz, se săltă într-un cot şi

fixă geamul care se decolora încet. Stătu astfel minute în şir, în poziţia aceea incomodă, de parcă ar fi vrut să urmărească infinitezimala gradare a luminii născânde, apoi, cu un oftat înăbuşit, căscă o dată, apoi încă o dată. Se lăsă atunci să alunece în jos, răsucindu-se încet, aruncă cu un gest perna pe podea şi îşi afundă faţa în cearşaf. Rămase astfel, cu torsul răsucit, ca „sclavii" lui Buonarotti de la Academia florentină, cu umerii săi laţi turtiţi pe cearşaf, cu bazinul întors, şi patul întreg îi trăda convulsiile, picioarele care îi zvâcneau, ca ale unei păsări sacrificate, hohotele rare, dureroase, de plâns, se resorbeau perfect în pânza albă, rece. În spatele trupului său, lumina se graţia cu lăcomie.

…Din ziua aceea începură să se vadă, să iasă cu o anume regularitate. Ea accepta ca el s-o sune, uneori îl suna chiar ea. Nu mai era atât de expansivă ca la început, Minda însă devenise mai flexibil, mai curtenitor, de o discretă persuasiune, care începu să o uimească. Părea că el nu doreşte altceva decât să fie în preajma ei, să-i audă vocea şi, uneori, când îi închidea telefonul (evident, când era Babeş la ea), fără o vorbă, sau când îl lăsa să o aştepte câte o oră în stradă, el, îngâmfatul Minda, nu era deloc supărat. Nu era şi nici nu se prefăcea că este. „Adevărul, spunea el, râzând, se ascunde cel mai bine cu însuşi adevărul! Eu spun adevărul, continuă el, numai ca să ascund un alt adevăr, mai adânc!…

Minda se mulţumea cu puţin. Uneori, când se găseau în câte o cofetărie sau restaurant, vreun restaurant curăţel, din noile cartiere, pe unde o ducea el cu maşina sa, ea îi lăsa mâna, pe care el, în umbra vreunui cactus ce creştea paşnic în lădiţa sa de lemn, vopsită în verde, lângă vreun perete de sticlă, o săruta cu atenţie, cu un fel de reculegere şi aviditate, până când ea începea să se plictisească.

— Doc, îi spunea, începi să devii libidinos!

Minda zâmbea supus, plecând privirea, şi ea începu să se obişnuiască cu expresia sa ipocrită, cu râsul laş ce îi sclipea în privire, neînfrânat, indecent parcă. Ce găsea la ea?! Ce găsise la ea?! Fabian dădu din umeri, o privea prea puţin. Oricum, deşi „erau împreună” de câteva luni, din martie, or, acum era începutul lui iunie, el nu-i mai călcase pragul apartamentului, unde se purtase atât de „nechibzuit”, cum îi spusese ea, aproape părinteşte.

— Te-aş invita cu dragă inimă, îi spuse ea într-o zi, vrând să curme repetatele sale aluzii, dar ai să-ţi ieşi din minţi şi ai să faci cine ştie ce prostie!…

— Te pomeneşti că am să sparg ceva! făcu el, izbucnind în râs, un râs înăbuşit, de parcă spusese ceva neîngăduit cu „vârsta lui”.

— Te pomeneşti! spuse ea zâmbind şi îl mângâie pe frunte şi pe gât. Nu e foarte bine că ne vedem astfel? Tu eşti mulţumit, Doc, nu-i aşa?! Pentru pat, eu îl am pe Babeş al meu, iar tu, tu eşti bibeloul meu, căţeluşul meu de rasă cu care ies, da?!

— Ce rasă?! întrebă Minda, cu ochii lucind de râs.

— Nu ştiu, dădu ea amuzată din umeri, aşa, un fel de buldog posomorât, de care nu se apropie nimeni… sau, tu ce vrei?!

— E bine, spuse, sunt de acord: un buldog! şi îi săruta încet, cu prudenţă, mâna mică, grăsuţă, parfumată, palma, şi îi explica apoi, cu seriozitate, desenul muşchilor palmei, eminenţa tenară, eminenţa hipotenară…

Minda nu mai insistă să urce la ea şi n-o chemă nici la el. Ea urcase la el o singură dată, din curiozitate, evident, şi, deşi el îşi dăduse cuvântul de onoare că se va purta ca un gentleman, se repetă într-un fel scena penibilă care avusese loc ultima oară la ea. Minda era de nerecunoscut, şi Fabian, deşi îl dispreţuia, se şi temea de

el, ca de un animal mare, greoi, care îşi pierde echilibrul uneori. N-o mai lovise, dar îi rupsese o bluză de mătase naturală, pe care tocmai şi-o făcuse, şi, dacă n-ar fi scăpat cu o stratagemă vicleană din braţele lui, de sub corpul său greu, prăvălit cu indolenţă peste ea, i-ar fi sfâşiat şi fusta, primită de la o prietenă din Israel. Doctorul făcea toate astea parcă în glumă, cu o privire veselă, amuzată, şi ea, Fabian, nu se formaliza prea mult, dar învăţase să se păzească, ocolea prilejurile de a fi singură cu el între patru pereţi. El însuşi nu părea prea nemulţumit de întâlnirile lor publice, în mici cofetării şi în numeroasele restaurante periferice, deschise în noile cartiere, curate, create de arhitecţi tineri, ce spărseseră cu curaj vechile şabloane. Erau acolo vitrine mari, de sticlă, aer condiţionat, plante tropicale, chelneri respectuoşi, şi în unele se serveau la gramaj meniuri variate, pline de imaginaţie, de fantezie. Inimă, rinichi, ficat, creier (pane, *à la grec* sau în pergament), fudulii, măduvioare, vrăbioare de porc, de vacă etc. etc. Hoinăreau apoi, împreună, când se lăsa seara, sătui, îmbuibaţi de vinul de „trei sferturi”, şi ea îi lăsa mâna, uneori îl lăsa s-o mângâie şi pe sâni, dar evita, şi de astă dată, locurile prea pustii, parcurile, aleile străjuite de arbori vechi, seculari etc. Minda părea la început bosumflat de prudenţa ei, apoi o privea, nu ştiu cum, cu un fel de uşurare, de recunoştinţă şi se mulţumea cu braţele ei, pe care ea începuse să şi le parfumeze pentru el. îi făcu şi un hatâr: nu se mai depila la subţioară, şi Minda, deşi nu ajungea până acolo aproape niciodată, fu fericit, încântat. În definitiv, ea îl asculta totuşi, îi satisfăcea micile lui nazuri, capricii, nu îl certa niciodată, şi, chiar dacă era mojic, ea nu ţinea supărarea.

— Am un caracter bun! spunea ea, şi Minda aproba, dând din cap. În definitiv, suntem prieteni, spunea Fabian, dar ce mă intrigă e că tu nu prea bei! Te pomeneşti că te

abţii ca să-mi faci impresie bună, ha, ha?! Uite, din sticla asta eu am băut mai mult de jumătate, şi, dacă mă opresc, tu eşti în stare să laşi vinul acolo, un vin de 27! mai bine cheamă chelnerul şi oferă-i şi lui un pahar, vrei?! Hei, tovarăşe, duduie, spune-i te rog băiatului să vină la masa noastră…

La început, sub pretextul că ea are un salariu mic, el vru să-i cumpere unele lucruri, dar cum nu se potriveau în gusturi, îi dădu mai bine banii, şi ea fu loială: îşi cumpăra de fiecare dată, din banii lui, ceva, lucruri pe care le îmbrăca când ieşea cu el, odată, de ziua lui, îi luă şi lui o cămaşă de poplin şi o cravată străină.

— Mai bine mi-ai fi cumpărat o pijama, spuse el râzând, mulţumindu-i pentru cadouri, şi ai fi îmbibat-o cu parfumul tău!

— Porcule, replică ea râzând, te gândeşti numai la porcării!

— Eu, făcu el cu voită ipocrizie, eu, care te iubesc atât de platonic?!

— Da-da, făcu ea, lăsându-i braţul peste care el se aplecă, şi ea îi privi cu indiferenţă ceafa, gulerul curat, impecabil, al cămăşii. Asta pentru că veghează tanti Miuţa! Altfel… te ştim noi ce eşti în stare, Doc!

— Daaa?! făcu el, plângăcios. Ne ţineţi mereu pe afară, nu putem să ajungem mai sus de cot, ce-i asta?!

— Hai, hai, nu te mai maimuţări, parcă tu vrei mai sus de cot?! Mi se pare că vrei mai jos, nu? Ha, ha, ha!…

— Ha, ha, ha! râdea şi el, sărutându-i braţul până la umăr, cu reculegere, cu o atenţie ciudată, până când ea şi-l trăgea cu o „anume bruscheţe ce trăda plictiseala.

— Ei, hai, hai, nu te mai plictiseşti odată? Uite la ţiganul ăla din colţ, a făcut nişte ochi de parcă ar fi văzut o oală cu sarmale!

— Dă-l în mă-sa! spuse Minda, cu ochi veseli, şi intră

într-o lungă anchetă, cu chelnerul, în legătură cu sortimentul de prăjituri al restaurantului.

De cele mai multe ori însă trimitea picoloul *vis-à-vis* sau alături, la vreo cofetărie, după ruladă cu frişcă sau cremşnituri, şi pentru ea, „Ora 12” sau Joffre”. Apoi ieşeau, în după-amiaza care se făcea tot mai lungă, şi umblau cu paşi leneşi, încurcând lumea care alerga după cumpărături. Ajunşi în faţa vreunui cinematograf de cartier, el o invita să intre la film, dar ea refuza regulat, pretextând ba una, ba alta, pe un ton foarte puţin convins, şi atunci Minda ştia că fuge acasă, să-l aştepte pe

Geiger. O urca într-un taxi, iar el intra singur la film, amuzându-se perfect. O dată, o singură dată, ea cedă insistenţelor sale şi acceptă să vadă un film, dar se ridică grăbită, pe la mijlocul reprezentaţiei, şi, interzicându-i să o conducă, ieşi din sală.

Într-o după-amiază, Minda, în preajma despărţirii, după o masă îmbelşugată şi două sticle de trei sferturi, era atât de bine dispus, încât o invită, pe ea şi pe Geiger, pentru acea seară, la restaurantul „Cina”.

— De unde ştii că îl văd pe Geiger acuma! întrebă ea, râzând, privindu-l cu ochii mijiţi binevoitor.

Minda dădu leneş din umeri:

— Cum vrei, dar mi-ar face cu adevărat plăcere să… n-aş vrea să stăruie între noi o falsă impresie, şi-apoi aş vrea, chiar şi aşa, să petrec în sfârşit o seară cu tine!…

Fabian roşi uşor, rămase pe gânduri câteva clipe, apoi spuse:

— Nu ştiu, să văd… nu ştiu dacă o să vrea el!… în sfârşit, tu vei fi acolo, oricum, nu?!

— Da-da, făcu el, grăbit, vă aştept până la unsprezece, chiar şi mai…

— Nu-nu, reteză ea, dacă n-am venit până la zece, nu mai venim. Pa!

— Pa! Sărut mâinile! spuse el, sărutându-i cu gravitate, ca de fiecare dată, ambele mâini, lucru care, nu se ştie de ce, o emoţiona pe ea, fără s-o arate.

Ei veniră, într-adevăr, cu puţin înainte de ora zece şi îl găsiră la o masă lângă perete, un domn singuratic, grav, serios, cu ochelarii îngropaţi în faţa sa mare, cu gura sa frumoasă strânsă, într-un costum impecabil. Când îi văzu, se roşi pe gât şi se ridică pripit, mişcând scaunul cu neîndemânare. Babeş dădu mâna cu el, relaxat, de parcă s-ar fi văzut pentru întâia oară, zâmbi, arătându-şi dinţii regulaţi, şi se purtă întreaga seară cu mult bun-simţ. Minda povesti o serie de impresii din călătoriile sale din Italia, unde era membru corespondent al unei societăţi medicale, unde avea mulţi prieteni, colegi, care îl vizitau şi la

Bucureşti. Povestea fără pedanterie, cu haz uneori, fără să-i plictisească cu amănunte despre galerii de tablouri sau clădiri vechi, cum fac atâţia, ci încercând să surprindă pentru cei doi aspecte ale vieţii cotidiene ale peninsularilor, scene surprinse pe stradă la Neapole sau Milano, la Orvietto sau Gubbio, acolo unde localnicii îşi apără viaţa şi tradiţiile lor, religia, de năvala turiştilor. Minda însuşi râdea, cu umor, de cele ce spunea. Babeş râdea şi el, cu tâmplele sale înalte, uşor împurpurat de vinul bun, şi Fabian privea cu mulţumire de la unul la altul, nedumerită uneori, intrigată de câte un accent al povestirii doctorului sau de câte o privire scurtă, posesivă, a lui Babeş, dar, cu natura ei fericită, luneca uşor peste toate acestea şi bea, cu atenţie, gânditoare, amuzată, din vinul sec turnat în paharele rotunde.

Minda vorbi, vorbi, vorbi!… Cu toate acestea, pentru simplul motiv că vorbea rar, cu pauze, cu o anume egală concentrare, fără gesticulări, fără să ridice niciodată tonul, nu păm celorlalţi doi, nici măcar lui însuşi, că vorbise mult.

În timp ce povestea, stătea cu ochii plecaţi şi, uneori, în mod cu totul neaşteptat şi pentru scurt timp, ridica privirea lui puternică, inteligentă, în care sclipeau luminiţele ironiei. Apoi se împurpura uşor, de parcă ar fi vrut să-şi ceară iertare, şi această stângăcie de-o clipă, ca o oboseală a ochiului, îi dădea brusc farmec, pentru că nu te aşteptai ca un om atât de puternic, sigur pe el însuşi, părând a nu avea nevoie de nimeni, să se piardă astfel, chiar şi pentru o zecime de secundă, ca un adolescent.

Apoi, puţin după ora douăsprezece, cei doi plecară, ţinându-se de braţ, ca doi amanţi fericiţi, şi Minda* rămase la masă, din respect îi conduse chiar câţiva paşi, apoi se întoarse, pe faţă cu o expresie mulţumită, senină, cum avea în zorii unei nopţi fructuoase de studiu, în timp ce îşi îndeplinea măruntele, odihnitoarele sarcini ale toaletei de noapte. Comandă o cafea mare, fără zahăr, şi îi dădu chelnerului care îi servise instrucţiuni precise, detaliate, cum s-o pregătească. Acesta îl asculta cu atenţie, chemă picoloul, ordonându-i să cureţe masa, apoi, când ridică sticla de vin, care era mai bine de jumătate plină (era a treia!) şi vru să-i umple doctorului un pahar, acesta refuză şi îl rugă s-o ia de la masă. Nu băuse, de altfel, în tot cursul serii, nici două pahare.

Trecuse aproape o jumătate de oră de la plecarea celor doi, cafeaua sosise şi era acum rece, Minda tocmai se pregătea să-şi aprindă ţigara „aferentă”, cum îi zicea, când, spre surprinderea sa, o zări pe Fabian apropiindu-se de masa lui. Arătătoarele ceasului se apropiau de ora unu, mai precis unu fără douăsprezece minute. Doctorul era atât de uimit de apariţia ei, încât uită să se ridice, privind-o, într-adevăr, ca pe o apariţie, ca o proiecţie a propriilor sale gânduri (dacă, evident, gândurile sale, în clipa aceea, s-ar fi concentrat în jurul persoanei ei), şi atunci îi auzi vocea:

— Ce faci, nu te bucuri că mă vezi? Ce stai aşa ţintuit pe scaun, aşa se întâmpină o *ladyv*.

Minda, fără să înţeleagă nimic, se sculă şovăind, fără să-şi poată ascunde, în întregime, o anume decepţie care i se zugrăvi pe figură, şi murmură:

— Ce s-a întâmplat?! Ai uitat ceva? V-aţi certat?!

Era vizibil îngrijorat, neplăcut îngrijorat, de parcă prin prezenţa sa ar fi putut aduce vreun prejudiciu bunei, armonioasei desfăşurări a serii „lor”, în doi. Ea se aşeză pe un scaun pe care şi-l trase singură, deoarece el, atât de politicos totdeauna faţă de ea, uitase să i-l ofere, râzând bine dispusă, şi chelnerul se apropie imediat, mai aduse un pahar pe care îl umplu şi întrebă dacă doamna mai doreşte ceva înainte de a se închide bucătăria. Nu-nu, afară de o cafea mică şi-o ţigară (pe care i-o oferi doctorul), doamna nu mai dorea nimic. Fabian trase primele fumuri şi-l privi cu aceeaşi bună dispoziţie înscrisă pe faţă:

— Ei, haide, Doc, revino-ţi! S-ar zice că ţi-am jucat o festă întorcându-mă, şi când colo, săraca de mine, ha, ha, eram convinsă, ferm convinsă că voi fi luată în braţe, pătimaş, şi… şi…

— Dar bineînţeles… bineînţeles… îngăimă doctorul, şi văzându-i copilăreasca dezamăgire înscrisă pe faţă, Fabian, cu caracterul ei pozitiv, izbucni în râs şi bău.

Adevărul era însă că doctorul se afundase atât de copilăreşte în perspectiva singurătăţii comode care îl aştepta pentru tot restul serii, a cafelei pe care avea s-o bea, lângă ţigara ei, a restaurantului care se golea încet, a orchestrei care se auzea până la el destul de surdinat, de confortabil, încât apariţia ei îi luă, într-un fel, răsuflarea. Vrând să-i arate că se bucură totuşi că o vede, că s-a reîntors, îi luă mâna, braţul ei gol, şi, aplecându-se peste el, începu să-l sărute uşor. Fabian îşi trase braţul însă, cu un gest aproape brutal:

— Haide, haide, nu trebuie să faci niciun fel de eforturi! Nu-ţi fac niciun fel de reproşuri, te rog să te simţi ca şi cum ai fi singur! Nu vreau să te incomodez în niciun fel!…

— Ce prostie! replică el cu hotărâre, privind-o cu ochi calzi. Dar e minunat că te-ai întors! Dar era, nu ştiu cum, un sentiment de modestie, care, subit…

— Haida de Doc, tu şi modestie! Cine se scuză se acuză! Schimbă subiectul, distrează-mă, fă-mă să râd, dansează-mă sau, cel mai bine, să ne fumăm în linişte ţigările… vezi că ţi s-a răcit suficient cafeaua. Dacă vrei, după ce-mi beau cafeaua, pot să mă ridic şi să plec, serios, fără umbră de supărare, ca între camarazi… doar suntem camarazi, nu-i aşa?!

Minda o prinse de mână şi, zâmbind, spuse:

— Camarazi… la ce?!

Ea dădu din umeri, plictisită, fără să răspundă. Ochii ei urmăreau cu lene perechile care evoluau pe ring, era un tangou vechi, răpănos, ipocrit, ha, ha, da-da! un tangou scârţâit, hărtănit, miorlăit, cârâit!

— Şi el, ce-i cu el?! Unde-i… el?! întrebă, curios, doctorul, aplecându-se uşor, avid, peste masă.

— Care el? Babeş?! Unde să fie… habar n-am! Probabil că-şi spală dinţii acum sau… nu ştiu, m-a condus până acasă şi m-a predat portarului! Ştii că are o perfectă încredere în el, în nea Pândele, ha, ha!

Dansară apoi un alt tango, la fel ca primul. Fabian îşi păstra în continuare expresia ei radioasă, exuberantă, Minda una serioasă, aproape gravă, cu o cută subţire, de suferinţă, ce-i apăruse pe frunte, deasupra sprâncene! stângi. Părea că se concentrează, se încordează chiar, în felul lui liniştit, ascuns, să facă ceea ce se aştepta de la el, totul, în cele mai perfecte condiţii. Dansul, evident, era o relaxare, un amuzament, putea fi însă şi un joc, şi atunci,

el, cel puţin, în ceea ce-l privea, lua lucrurile în serios. Doamne, Dumnezeule, sigur că da, în serios, adică cu… un veritabil umor, fără de care nu există o veritabilă eleganţă. Iar eleganţa, asta e simplu, o vede orice găinar, eleganţa nu se poate naşte în absenţa ironiei! Iată: de la umor la ironie! Demonstraţia era făcută, cum se spunea în oraşul său natal: *qaod* erai *demonstrandum*!

După ce ieşiră din local, Fabian îşi manifestă dorinţa, spre surpriza lui, să urce la el. Nu-i era somn, mieună ea, vrea să bea o cafea, făcută de el, eventual un whisky, cu o ţigară bună, numai, evident, dacă nu-l inoportunează!… Deloc, făcu Minda, privind-o. Era doar dreptul ei sau, mai bine, era doar pentru prima oară, după acea seară, hm, hm, când ea acceptase, la insistenţele lui, puţin cam libidinoase, e adevărat, să-i „viziteze apartamentul”! în tot timpul drumului cu taxiul (iMinda îşi vându-se maşina şi trimisese o parte din bani mamei sale, care avea un complicat proces pentru locul de casă, pe care familia clădise fără să se asigure că… etc. etc), ea trase cu ochiul la figura sa gravă, serioasă, tăcută, ciudat de tăcută, brusc posomorâtă, apoi, cu firea ei francă, pozitivă, înălţă de câteva ori din umeri, zâmbi şi continuă să fumeze.

Urcară, ea se făcu comodă şi el ieşi să-i pregătească cafeaua. Ea se aşează pe o canapea privind încântată în jur, mulţumită de propria-i iniţiativă, de propriul ei curaj. Minda puse apa la fiert, apoi intră în baie şi, în timp ce se spăla pe mâini, se privi în oglindă: o imensă oboseală i se instalase brusc pe faţa lui mare, gravă, o pată mare, roşie i se lăţise pe tâmplă, neverosimilă, şi în ochi, da, el se aplecă aproape cu interes, rece, aşa cum se aplecase deasupra atâtor cadavre, în ochi îi sclipea teama. Teama de ce?! El dădu, reflex, din umeri, se şterse îndelung cu prosopul, apoi, din pragul uşii de la baie, se întoarse înapoi, uitându-se încă o dată, incredul, în oglindă. Da,

oboseală şi frică! Prostii! El dădu a doua oară din umeri şi în clipa când ieşea din baie, simţi, cu o anume blazată uşurare, că se putea baza, ca şi în atâtea rânduri, pe el însuşi. Când apăru în cadrul uşii, cu cafeaua aburindă în mână, pe faţa lui se şi instalase expresia aceea jucăuşă, zâmbetul ironic, care-i trăgea în sus colţul gurii, ochii care priveau, parcă, prin gaura cheii, cum spunea ea.

— Ah, Doc, iar te uiţi în felul ăsta?!

— Cum anume?

— Ştii tu foarte bine, parcă te-ai uita prin gaura cheii!

— Sunt servitorul tău, îi răspundea el cu galanterie, şi servitorii au dreptul, draga mea, să se uite prin gaura cheii!

— Ha, ha, se prăpădea ea de râs, asta ai citit-o pe undeva, Doc, pe unde?!

— Nu ştiu, răspundea el cu gravitate reală, Cred că într-un autor la modă, cred că era bătrânul Sommerset Maugham sau Cronin, dacă nu mă înşală memoria!…

— Formidabil! spuse ea. Şi eu m-am gândit la ei! Ţii minte? *Cheile împărăţiei*, *Luna şi doi hani jumate*, *Citadela*.

— Da, da, dădu el gânditor din cap, erau o grămadă de cărţi de-astea în biblioteca liceului, şi cineva, un tâmpit, le dusese în pivniţă, se zicea că sunt epurate! Noi le furam de acolo, bineînţeles, dar cel mai mult mi-au plăcut „Dox”-urile! Căpitanul Farrow, uriaşul Pongo, frumoasă, sălbatica Sanja, hai, ce zici de asta?!

— Nu ştiu, ridică ea plictisită din umeri, nu înţeleg ce vorbeşti, n-am citit prostiile astea, dar… Maugham, ce mare scriitor!

„Aşa e!” spuse el în gând, aşezând tava cu cafeaua în faţa ei, punându-i zahărul la dispoziţie, linguriţa şi ducându-se apoi să aducă pahare şi gheaţa pentru whisky.

— Sau *Mătăniile*, Doc, ţii minte ce carte tristă?!…

— Da-da, evident, pe vremea aceea aveam gust literar, acum… cine mai are timp pentru aşa ceva, dimineaţă, du-te la serviciu, apoi fugi după aprovizionare, o oră, două, apoi o şedinţă de bloc, onomastica unui coleg cu care trebuie să te pui bine pentru că s-a ridicat o dată, când aveai dreptate, şi ţi-a luat apărarea! Un gest care obligă, niciodată nu eşti mai suspect decât atunci când ai, aşa, din pură nebăgare de seamă… dreptate! Brrr! Te prinde şi frigul!

— Dar la *răscruce de vânturi*, Doc, sau *Pe aripile vântului*… Da-da, *Pe aripile vântului* am citit-o de trei ori, una după alta, pe nerăsuflate, apoi am mai recitit-o după ce am văzut filmul, ţii minte, cu Vivien Leigh şi Clark Gable!! Ţii minte?!

— Da, da, dădu el melancolic din cap, spălând două pahare în bucătărie şi spărgând cuburile într-un bol. Ce vremuri! Vremuri cu totul ieşite din comun, vremuri minunate! Şi noi… parcă eram alţii, parcă sughiţam altfel, parcă fredonam altfel, parcă altfel ne scobeam în nas, bineînţeles, când…

— Vai, ce scârbos eşti! Nu ştii decât să strici cuiva… ascultă! Ştii că eu, deşi fată, citeam o grămadă de cărţi poliţiste!…

— Zău?!

— Pe cuvânt, maică-mea era chiar furioasă, zicea că învaţă la prostii, ha, ha, săraca de ea, ei i se părea că „alea” trebuie să fie cărţile în care sunt împinşi tinerii la prostii! Ţii minte *Masca roşie* sau *Asasinul stă la nr. 21*?! Sau *Masca doctorului Fu Manchu*, *Ochiul lui Shiva*?!… Grozav! Formidabil! Câte-am mai citit, Doamne!

— Da, am citit o grămadă, ne-am făcut datoria! Să vedem generaţia de acum ce-o să facă, ce-o să…

— A, ăştia sunt cu totul…

— Cum anume?!

— Ce, parcă tu nu ştii? La ăştia le umblă gândul numai la Presley şi la Bob Dylan, se bat pentru o gioarsă de pantalon şi beau la vodcă până îşi varsă ochii în praf, iar bietele fete…

— Ei bine, ce fac bietele fete?

— Ce să facă, ha, ha, beau şi ele vodcă! Ăştia de azi n-au niciun romantism.

— Asta e sigur, spuse Doc, faţă de romantismul nostru, al lor nu face două parale! Singura satisfacţie e că se pare că şi ei ne dispreţuiesc la fel de sincer cum îi dispreţuim şi noi pe ei!

— Crezi, Doc, că „ei” ne „dispreţuiesc”?

— A, asta e sigur! Poţi să n-ai niciun dubiu. Eu, ca să-ţi spun sincer, mă şi mândresc puţin cu asta!

— Vai, dar e îngrozitor, Doc, nu pot să cred!…

— De ce? Noi, când eram de vârsta lor, nu râdeam de babaci, nu le jucam feste?!

— Ce feste?! Eu cu maică-mea ne aveam ca două surori, asta poate şi pentru faptul că am rămas singure, uneori, nu ştiu cum, eu mă simţeam chiar responsabilă faţă de ea, îi spuneam „mititica”, „sărăcuţa”, „copilaşu”, o mângâiam şi o protejam chiar, deşi nu aveam mai mult de zece ani!

— Ei bine, tu erai o excepţie!

— Ce-i, Doc, tu-ţi baţi joc de mine? Nu crezi ce spun?!

— Cum o să-mi bat joc de tine?! Dar trebuie şi noi, la rândul nostru, să-i înţelegem!

— De ce să-i înţeleg, n-am niciun chef! Abia mă înţeleg pe mine!

— Şi asta e adevărat, cum zicea rabinul!

— Păi atunci?!

— Nimic. Vrei puţină apă minerală?

— Sifon n-ai?

— Dacă ai răbdare să fac unul…

— A, nu, nu mai umbla, dă-mi puţină apă minerală, dar puţin, puţin de tot, aşa, o idee…

— O idee, iubito, o idee! Nici nu-ţi dau mai mult!…

— Vezi că sună a doua oară telefonul!

— Lasă-l să sune, din partea mea!…

— Dar cine te bârâie, Doc, la ora asta? Nu vrei să răspunzi, totuşi?!

— Ba da, răspunse el, cedând unei scurte laşităţi, şi ridică receptorul. Dincolo era, bineînţeles, vocea *ei*.

Minda ascultă cu supunere sunetul acela ce bâzâia încet, melodios, neîntrerupt, în receptorul minuscul, şi, după mai bine de jumătate de oră, simţi un frig ciudat că-l învăluie, un curent puternic de aer care… El ridică privirea şi observă abia în clipa aceea că locul pe care stătuse Fabian era gol şi uşile apartamentului (ale holului şi vestiarului, probabil) larg deschise şi tot curentul de pe scări… Doctorul dădu încet din cap, deşi nu-l vedea nimeni, se ghemui în scaunul său şi ascultă, docil, cu umerii ţepeni, ascuţiţi. Apoi, după un timp, când în receptor domnea de mult liniştea, el îl aşeză încet în furcă şi, fără să aibă curajul să se ridice şi să închidă uşile în urma ei, se mişcă uşor, în fotoliu, de parcă ar fi vrut să-şi caute o poziţie mai bună pentru dormit. Se răsuci, după câteva minute, frecându-se uşor cu spatele înţepenit de spătarul cald, de stofă, apoi, cum frigul acela nesuferit îi pătrundea încet, nesimţit, prin oase, după ce se mai foi de câteva ori, îşi ridică încet genunchii şi începu să-i maseze. Ce bine, dacă ar fi fost şi geamul deschis, uşa s-ar fi trântit cu siguranţă! Dar aşa, ce conta? De altfel, nici nu-i mai era aşa de frig, masajul metodic, insistent, al încheieturilor… adormi astfel, în poziţia aceea incomodă, jalnică, cu lumina aprinsă, cu genunchii la gură. Adormi şi visă, bineînţeles,

cu ea, cu Ludmila. Nu spusese el însuşi, odată, sau, mă rog, avea de gând să spună: „Când realitatea se întrerupe brusc, ea se continuă în vis”? Un an, cinci ani, nouă ani! „De câte ori să-i iert fratelui meu când îmi greşeşte? îl întrebase apostolul pe Iisus. De două ori, de trei ori… de şapte ori?!” „De şaptezeci de ori câte şapte!”

Ciudat (sau nu?!), Minda începu să viseze cu ea, cu Ludmila. Nu numai în noaptea aceea, când ea îi telefonase, după ce urcase cu Mia de la restaurant, dar şi înainte şi după. *Când realitatea se întrerupe brusc, ea se continuă în vis*! Era propria sa lege, nu?! Da, dar încă o dată ciudat sau… comic, cum vreţi, realitatea nu se întrerupsese, el continuă s-o vadă, ca şi înainte, cu aceeaşi frecvenţă, cu aceeaşi asiduitate, se iubeau ca şi înainte, e firesc să începi să visezi pe cineva drag, apropiat, care moare brusc, să zicem, într-un accident, ori să-ţi visezi copilăria *întreruptă brusc*, să te întorci chinuitor, nopţile, *acolo*, mai ales dacă fizic te-ai depărtat de locurile copilăriei, de unele din scenele ei, de care e asociată, legată, ea, şi visul e atunci un fel de maţ sentimental care o hrăneşte, care te hrăneşte, din care se hrăneşte, căci, la urma urmei, şi el, visul, e şi el un domn foarte respectabil, e şi el o realitate, cum spunea… cum spunea chiar el însuşi! Da, mă rog, dar atunci, dacă el, dacă ei continuau să se vadă, să fie împreună, să se iubească *ca şi înainte*, şi dacă o visa, dacă începuse să o viseze cu atâta regularitate, chin şi furie, atunci, poate… că ea urma să moară, să dispară brusc din ceea ce istoricii ar numi viaţa lui, aşa cum, când mergi pe stradă, pe un trotuar, cu cineva căruia îi vorbeşti, sau îţi vorbeşte, şi, deodată, ca şi cum celălalt s-ar fi prăbuşit într-o crevasă a trotuarului (Nu există aşa ceva?! Oho!!), într-o clipă a ta de neatenţie, când remarci ceva, distrat, pe trotuarul vecin şi, spre propria-ţi stupoare, începi să gesticulezi de unul singur, îţi vezi silueta răsfrântă în

vitrinele pe lângă care treci şi adineauri, nu-i aşa, nu te vedeai, între tine şi sticlele acelea verticale, obscure, se interpunea şi se reflecta silueta cealaltă?!… Da, e posibil, visurile sale intuiau cele ce urmau să se întâmple, ce, nu s-au mai văzut vise-profeţii?! Deşi visele sale recente nu-i anunţau nimic din ce urma să se întâmple în viitor, nu, în ele se derula mereu, chinuitor, în variante foarte restrânse, ceea ce se întâmplase între ei doi, epica aceea a lor indicibilă, ceea ce se întâmpla acum chiar, zilnic, noaptea, aproape în fiecare noapte (patru din cinci!), visul său îi proiecta în camera obscură a animalităţii sale geologice chipul ei, care începuse să se amestece îngrijorător cu sania aceea roşcată, atârnată de lanţuri, de tavanul intrândului (*die Einfahrt*), unde se căţăra el printre cuiburile de rândunici, cu chipul mare, grav, cu nasul acvilin, al tatălui său, care-l vizita *zilnic*, acum, cu tot ce se prăbuşise definitiv în el. Suspect! Din ce în ce mai suspect! Oricum, ceva de prost gust…

Pentru că, nu-i aşa, ei se vedeau în continuare… mai bine zis ea, Ludmila, îl căuta la telefon, la clinică, acasă, venea şi-l aştepta la ore imprevizibile, o găsea uneori în biroul său, pe locul său, citind, ghemuită pe canapeaua din hol, citind, cu o cafea mică în faţă, uitată, cu un fular în jurul gâtului (a, fusese gripa aceea plicticoasă!), sau, o dată chiar adormită în patul său, îmbrăcată, după ce-l aşteptase o jumătate de noapte, sărăcuţa!… Unde pierise mândria ei?! O dată sau de două ori pe săptămână, observase el, ea venea şi-l lua de la clinică, aşa cum soţiile muncitorilor vin în ziua lefii să-şi aştepte soţii la poarta uzinei, cârduri-cârduri, lângă grilajul de fier, sporovăind liniştite, de parcă pe el l-ar fi pândit vreun pericol acolo… la ieşire! Dar – şi ea se convinsese de acest lucru, întristându-se parcă – el, Minda, păşea de fiecare dată atât de senin, de relaxat, de confortabil, peste pragul acela

unde îl aştepta ea, încât ar fi fost evident pentru oricine, chiar şi pentru cineva cu mult mai puţin perspicace, că pericolul nu era acolo… dacă, mă rog, exista aşa ceva, ha, un pericol! Şi-apoi, de ce atâta angoasă, de ce avea ea totuşi… nedelicateţea şi i se vâra în visuri, în aşternut, cum s-ar spune, când iubirile lor, nopţile lor de iubire continuau, continuau, la fel de ardente, de frumoase, de inspirate, de sălbatice! în braţele sale puternice, sub figura sa gravă, întunecată de pasiune, ea se mişca, la fel ca înainte, albă, ca un peşte subţire, lung, lunar, e adevărat că, uneori, trecându-şi din întâmplare, înfrigurat, degetele peste faţa ei, o descoperea udă, nu de sudoarea aceea a lor, care-i unea şi în care pluteau împreună, ci de lacrimi, pur şi simplu, şiruri de lacrimi reci, invizibile, absurde, ca un reproş, şi când el se revolta, când aprindea lumina şi îi cerea socoteală, ea îl privea blând, obosită, negând tot ceea ce îi imputa el, uitându-se la el dintr-un fel de depărtare care îl enerva cu regularitate, şi atunci, normal, el ridica vocea, vorbea de un fel de şantaj sentimental, de stări isteroide etc… E adevărat că, cel puţin o dată, nu ştiu cum se făcuse, în timp ce ea respira aprins în braţele sale şi patul lor se învârtea cu ei încet, el însuşi îşi pierduse stăpânirea de sine şi izbucnise în plâns, brusc, cu o vehemenţă care-l sperie, şi ea îl mângâie, îi vorbi încet, calm, îi şterse lacrimile, îi aduse un pahar cu ceva, un întăritor, cu mult mai puţin uimită decât el însuşi, deloc uimită, bineînţeles, o altă formă de reproş, foarte subtilă!… Da-da, scena se mai repetă o dată, ce dracu', devenise isteric?! începea să plângă în faţa unei femei, el, căruia, ani, decenii la rând, îi fusese ruşine să plângă în singurătate?! îi slăbiseră nervii, lucra prea mult, îmbătrânise, nu mai rezista la ritmul său obişnuit de studiu, curs şi clinică, se astenizase sau ce dracu'?! A, Mia Fabian?! Prostii! Un simplu divertisment, un joc, cum

spusese chiar şi ea, o dată… când fusese asta, anul trecut, la Sebeş parcă, atunci când cu „aurul”, ba nu, mai târziu, ceva mai târziu, când avuseseră ei doi o discuţie, dar ce anume discutaseră ar fi fost interesant să-şi amintească!… Cum putea deveni o femeiuşcă atât de trivială, de comună, un pericol pentru ea, pentru logodnica sa, pentru perechea sa definitivă, dar, pentru Dumnezeu, trebuie să ne ţinem nervii puţin, ce se întâmplă dacă începem să alunecăm pe panta aceasta, pe planul acesta înclinat (Legile planului înclinat! Superb capitol din fizică!), altfel putea ceda chiar şi el, cu nervii săi de bivol, cu inhibiţia sa verificată în decenii, cu forţa sa de concentrare, de eliminare a tot ceea ce era superfluu, fals, neesenţial, neexistenţial, cum spunea Ceea! Trebuia să se termine odată cu aşteptările astea imprevizibile, căutările, suspiciunile mărturisite şi nemărturisite (…” şi iartă-mi mie păcatele făcute cu voia, cu ştiinţa sau neştiinţa şi mă-nvredniceşte, fără de osândă, să mă-mpărtăşesc cu preacuratele tale…”), cu plânsetele astea, în miez de noapte, când totul merge perfect… când totul merge perfect şi… altfel, uite, un bob de nisip, prins în maşinăria asta infernală, între aceste roţi dinţate care se mişcă şovăitor, nu – nu, el înţelege foarte bine, ea, mândra, inflexibila, preacurata lui femeie, renunţase la toate principiile din care era făcută însăşi carnea existenţei sale, îl căuta (ea, care înainte, la un simplu… la o simplă presupunere, izbucnea sau se închidea… cu o forţă, cu o impetuozitate a cărei furie şi puritate îl speriau pe el însuşi şi…), îl aştepta, se supunea umilinţei privirii sale severe, grave, uşor întrebătoare, umilinţei orelor întregi de aşteptare în locuinţa sa goală, în timp ce el rătăcea pe unde? Cu cine?!… Da-da, foarte frumos, el înţelegea, chiar îi mulţumea, dar acum, destul, începea să se simtă supravegheat, controlat, urmărit, şi, în definitiv, ce se întâmplase?! Ce se întâmpla, *de fapt*, pentru numele

lui Dumnezeu?! El lucra ca şi înainte, chiar mai bine, mai eficient, terminase de mult cele două lucrări, cu „literatura” era la zi, mai mult chiar, îşi luase pe cap, acuma, şi „Tromboza venei porte” şi revenise la nişte lucrări din tinereţe în legătură cu „diabetul bronzat” şi „amiloidoza hepatică”, stima faţă de munca sa, faţă de el însuşi crescuse şi nu puţin a contribuit la aceasta şi refuzul acelui post, năucitor pentru unii, dar care ar fi constituit în viaţa lui, în cariera lui nepătată un compromis, o cedare, o pierdere de vreme, o deviere din linia vieţii sale, a vocaţiei sale simple, profunde şi curate, năucitor, incredibil de curate. Şi atunci… ce mai voia?! A, nu-i mai dedica ei întreg timpul său liber, bine, dar şi înainte el îşi avea ceasurile sale de… hoinăreală, de solitudine necesară, ca o igienă a relaţiilor lor şi… a, de ce se arăta cu aia, cu… Fabian?! Habar n-avea, era probabil o toană, un moft, bărbaţii au uneori crize de-astea, şi-apoi era deosebit de picant să vadă pe cineva, chiar şi o astfel de femeiuşcă suficientă, neplăcută, la urma urmei, sub atâtea aspecte, ha, ha, aici, cel puţin, în acest punct, nu-i aşa, nu rămânea niciun dubiu, niciun fel de dubiu! în faţa căreia, nu-i aşa, cum spusese chiar şi ea odată, nu trebuia să se încheie la haină!… A, nu, ce ordinar, nu era în niciun caz o „aventură”, aşa cum părea, poate, pentru te miri ce spirit simplu, vulgar, da, lui însuşi i se spusese că la clinică pătrunseseră astfel de zvonuri, el le-a retezat din prima clipă, l-a oprit pe Brehariu, care, auzise pozitiv aceasta, ar fi râs odată, într-un cerc, pe socoteala a ceea ce credea el că… şi, Brehariu însuşi, cât era el de profesor, se arătase speriat, negase, îşi ceruse chiar scuze, şi iată ce bine făcuse, nu intrase în discuţii eu te miri ce asistentă sau soră-şefă, ci direct cu unul ca Brehariu, şi asta mai mult ca un avertisment pentru alţii, pentru a curma cu hotărâre, de la început, orice dorinţă a te miri cărui ipochimen! A,

da, viaţa lui atât de curată, de impresionantă, atrăgea destule muşte care de ani şi ani căutau inutil, jalnic de inutil, un loc, un punct de care să-şi agaţe bâzâitul lor trivial, dar el tăiase, din faşă, orice posibilitate de romanţare joasă, vulgară… Da-da, tocmai, că nu era nicio aventură, şi tocmai de asta nu trebuia ascuns nimic! Dacă ar fi fost ceva vulgar de ascuns, n-ar fi fost el mai neîndemânatic decât alţii, care, pozitiv, au astfel de istorii, nu, în niciun caz n-ar fi fost el mai puţin abil decât orice licean care se culcă cu fata din casă, decât orice medic de provincie care are o istorie cu o soră sau alta, erau unii colegi de la institut, da, ştia el prea bine, care aveau astfel de… flirturi, chiar cu studente, despre Laţu se povestea cu precizie că… prostii! Pe el nu-l interesau astfel de anecdote, vulgare în primul rând prin simplismul lor!

Istoria cu Fabian, dacă putem să o numim astfel, dacă ne păstrăm calmul, bineînţeles, nu avea cine ştie ce insolit într-însa, ea va dispărea, se va şterge de la sine, şi lucrurile, chiar şi numai sub acest aspect, vor intra în normal! Trebuie însă, şi era datoria ei, a Ludmilei, care-l cunoştea atât de bine, ce dracu’, în primul rând să-şi păstreze calmul, să înceteze cu această panică sentimentală care începuse să devină dăunătoare, iată, începuse să-l afecteze şi pe el, să le tulbure iubirea, nopţile lor unice, privirile lor când se întâlneau, mâinile lor când se atingeau, discuţiile lor, serile lor, apariţiile lor în lume, sentimentul lor. Calm, mult calm, în primul rând calm! Panica este cea care omoară, în cele mai multe cazuri, nu accidentele mecanice, ci frica, imaginaţia sinucigaşă, panica morală, psihologică, nervoasă, care se transmite subcorticalului şi de aici organelor, iar panica acestora cine s-o mai stăvilească?! Un psihic, un cortex în alertă?!

Calm, în primul rând calm, acesta e semnul prim al forţei! Or, el, se vedea cu ochiul liber asta, era un om de

forţă, şi lângă el nu putea întârzia o bocitoare, o panicardă, o suspicioasă etc. Calm, draga mea, totul e un război al nervilor, *bellum omnium contra omnes*, şi acest adevăr, nu-i aşa, spusese şi la curs asta de curând, acest adevăr social se prelungeşte, se infiltrează, se invaginează şi în noi, în viaţă, în funcţionalitatea noastră organică, în mecanismul nostru moral-vegetativ. „Cine se stăpâneşte pe sine stăpâneşte lumea!” spusese nu ştiu cine, el, în orice caz, nu va admite ca panica să-i pună stăpânire pe existenţă, el care, din copilărie, făcuse exerciţii complicate de stăpânire, începând de la actele simple, acolo unde se trădează atâţia, să nu te repezi la mâncare, chiar când ţi-e foame, deşi au trecut aproape douăzeci şi patru de ore de când n-ai pus nimic în gură, să-ţi îndoi încet, calm, şervetul, să serveşti pe toată lumea cu pâine, să faci conversaţie atunci când toţi înfulecă, să tai friptura în felii mici, să mănânci în silă, cu pauze, cu absenţe, să fii inteligent, ironic, atunci când nu ai decât o singură şi bestială pornire, de a-ţi umple gura (ca şi ceilalţi) cu legume, carne, pâine, legume, carne, pâine… sau, un exerciţiu şi mai subtil (încă un exerciţiu din cele simple), acela de a merge încet când ar trebui să alergi, de a întoarce capul cu o secundă mai târziu, când se auzea chemat de o voce pe care o iubea, de a-şi stăpâni braţul care zvâcnea după un obiect, o epidermă de femeie, de a-l stăpâni şi a-l privi pe el însuşi ca pe un obiect (o, mâinile acelea imposibile, degetele nestăpânite, care tremură de poftă), să-şi stăpânească privirea, ochii, când, simţea asta din lăuntru, pofta se aprindea în ei, şi dacă nu putea altfel, să privească altceva, deviat uşor, în altă parte, până luciul acela băieţesc, nebărbătesc, s-ar fi topit, ar fi pierit, să amâne pentru el însuşi, chiar şi numai pentru câteva secunde, când era singur, mulţumirea unei pofte, a unei plăceri, atunci când nu-I vedea nimeni, cele zece secunde

de vid ideatic până sărea bricheta electrică (a, bine, asta începea să devină ceva mai complicat), povestea cu cel care întârzie cu bunăvoinţă să intre pe poarta casei, deşi obosit, flămând, şi trece alături, de parcă nu ar fi locuit niciodată acolo, de parcă adevărata poartă la care trebuie să intre se afla cu câţiva paşi mai încolo, apoi alţi câţiva paşi, această victorie singuratică, măruntă, ce splendidă însă, asupra „socialului din noi”, asupra legilor celor mai simple şi mai tiranice ale existenţei noastre! Da, astfel se creează calmul, astfel se exersează el, totul trebuie creat, exersat, întreţinut, reluat în forme tot mai complicate, mai grele, ca un simplu exerciţiu de gimnastică, de forţă!

Calm, calm, e adevărat, dar acest calm ar fi trebuit să înceapă, în primul rând, în faţa visurilor sale, a visului său… impertinent, nu cumva panica ei pornea de ia panica… lui, a visului său?! Absurd, speculaţii literare! Se pare, ha, că în fiecare dintre noi, oricât de realişti, de pozitivi, se află, în momentele de neatenţie, de oboseală, de joacă, câte o domnişoară de asta literară, isteroidă, dezmăţată, una din acelea care n-au fost trântite ca lumea de un vlăjgan pe marginea unui şanţ, cu fesele de marginea unui şanţ! Ptiu, domnişoarele astea literare!…

Panica visului său… ce animal obscur, târâtor, trăia în viaţa lui, îşi săpa galerii, înainta, înghiţind pământ, cu labele din faţă transformându-se în lopeţi, cu ochii atrofiaţi, zbătându-se uneori, încet, în obscurul acela, în argila aceea brun-neagră care se freca de pielea lui unsuroasă, animalul acela străin, respingător, în care, cu câtă spaimă şi repulsie, se refugia el însuşi, fugea el însuşi, obosit, plictisit până la somn, de lumină, raporturi clare, obiecte în echilibru, de relieful limpede, poetic, al jur-împrejurului nostru! Un animal respingător, subpământean, ale cărui galerii, e drept, treceau uneori şi prin aer, ca şinele unui metrou, un fel de coropişniţă

uriaşă, indiferentă, monoideologică, care săpa posomorâtă, apoi mesteca şi înghiţea pământul, ca să poată înainta, să se poată târî în veşnicia ei, să-l poată primi pe el, de care să se poată agăţa el, cu dinţii clănţănind, cu degetele sale îngrijite înfipte în blana lui de guzgan orb! Un animal ciudat, muzical totuşi, a cărui trepidaţie uşoară o simţea mereu sub picioare, şi dacă ar fi stat în mâini, ar fi simţit-o sub palme! Un animal care habar n-avea de existenţa lui, deşi se agăţa de el, deşi fusese creat pentru el, anume pentru el, deşi, iată, venise la întâlnirea cu el, galeria lui întortocheată trecea milimetric, printr-o coincidenţă izbitoare, exact sub mâinile tălpilor sale, orizontul negru, stufos, ca o fântână orizontală, al galeriei sale, devenea, uneori, orizontul său!

Cum ghicise *ea* existenţa lui?! Când, în ce clipă de neatenţie, de extaz, îl surprinsese ea cu guzganul lui uriaş în braţe?!… Trebuia s-o îndepărteze, ea l-ar fi putut speria cu agitaţia ei plângăreaţă, cu panica ei trivială! Cu orgoliul ei deşănţat, ea, nefericita, care îşi închipuia că poate înlocui orice, că poate umple totul! Iată, începuse să-i umple spaţiile, interstiţiile viselor sale de fiecare noapte, iar el, chiar El începuse să se neliniştească!

De câteva ori simţise asta cu precizie, încetase pentru câteva clipe trepidaţia aceea de sub… uşoară, inepuizabila vibraţie care-i însoţea munca lui posomorâtă, de parcă se oprise brusc miraculoasa coincidenţă a galeriilor lor, pregătită cu răbdare şi cu geniu, de la începuturile… nu – nu, el simţea că nu era acesta adevărul, altfel n-ar mai fi fost el capabil, pur şi simplu… nu – nu! El se oprise câteva secunde… şovăise, nehotărât, parcă, ha, ha, asta-i bună, el, care era însăşi hotărârea!

Da, nu avea încotro, trebuia s-o alunge, altfel, cine ştie… în tembelismul ei, l-ar fi putut nelinişti! în tembelismul şi panica ei! în grija ei faţă de el, duioasă, l-ar

fi putut omorî, cu o răceală inumană! Pe el, atât de gingaş, de sensibil, de orb! Naiv ca un *foetus*, tremurând de încredere ca un trup viu, lipsit de epidermă! Nu-nu, la o parte, la o parte! în lături, toată lumea în lături… hei, tovarăşe, unde alei-i, n-ai auzit când am strigat, nu vezi culoarul?! în lături, sus de pe bordură, mai în spate, mai în spate, în lături, am spus!… Toată lumea, fără excepţie, nu se admite nici o singură excepţie! La o parte, în lături!… La o parte!… în lături!! La o parte!… în lături!… La o… Nu se aude? Hei, dumneata de colo… da-da, dumneata, ce te prefaci că… Nimeni nu depăşeşte marcajul! Nu mai trece nimeni, tovarăşe, vezi ce-i cu maşina aia, ce păzesc ăia de la colţ, ia dă-ncoace tele…

— În lături, la o parte, în lături, la o parte, în lături, la o parte, în lături, la o parte…

Capitolul XIII

— Ce curios, Doc, tu nu bei! îi spuse Fabian într-una din hoinărelile lor (era la începutul lui septembrie); se aflau pe undeva pe lângă Bariera Vergului. La început credeam că te prefaci, acum însă sunt convinsă că tu… să ştii că, aşa, puţin, ai putea să bei, de dragul meu, ce-i asta, ce-o să zică lumea când ne vede că eu golesc singură paharele şi tu te uiţi la mine cu ochii umezi de dragoste, ha, ha! în felul ăsta, să ştii, n-ai să-l poţi înlocui pe Geiger, care e un bărbat din toate punctele de…

— Dar eu nu vreau să-l înlocuiesc pe… Geiger! replică doctorul. Sunt pur şi simplu fericit că tu îmi acorzi o oră, două, la câteva zile!…

Mergeau alături pe trotuarul străzii Agricultori, ţinându-se de mână, sătui, puţin ameţiţi de vin (ieşiseră doar de o jumătate de oră dintr-un local, de data aceasta un birt mărunt, unde, în câteva rânduri, fuseseră foarte bine serviţi şi reveniseră, în staţia Orzari), încercând să facă „câţiva paşi” sub soarele încă puternic, îndulcit de

apropierea serii, mergând astfel, fără ţintă. Tramvaiele uruiau la curbe, lumea cobora grăbită în staţii, străzile se animau încet, cei doi treceau prin dreptul unor case mărunte, vechi, cu gărduleţe, casele vechii mahalale bucureştene, cu pomi în curte, cu proprietarii lor, muncitori, în majoritate, la vreuna din marile uzine din apropiere, neliniştiţi de perspectiva unei locuinţe „în bloc”, cu instalaţii sanitare pe măsura secolului, distrugându-le trecutul însă, pomii, iarba, măruntele animale din curte, vecinii, „celebritatea” lor, acolo, în cartier, care, împreună cu cea a părinţilor şi a bunicilor lor, „proprietari” şi ei, se apropia de un secol. Cine renunţă la celebritate?!

— Când pleci? întrebă ea. (Minda era invitat la un congres în Anglia.)

— Săptămâna viitoare! Sper să ne mai vedem o dată până atunci, nu?!

Fabian privi un timp în faţa ei, apoi, brusc, întoarse ochii spre el şi-i întâlni zâmbetul său liniştit, vinovat, aşa cum au puberii când privesc o femeie în jur de treizeci, viclenia şi frica lor din privire, un zâmbet care sâsâia parcă. Se obişnuise de mult cu această expresie, o acceptase cu indiferenţa şi sportivitatea ei calmă, tonică, reconfortantă, acum însă, fără motiv, expresia lui, veche, începuse s-o neliniştească. Era prima lor întâlnire după ce nu se văzuseră de aproape două luni, după vacanţa de vară, pe care, firesc, ambii o petrecuseră în altă parte, Minda fusese aproape o lună în Polonia, într-un schimb de cadre medicale, apoi cu Ludmila, nu ştiu unde, într-un sat, în munţi, ea, bineînţeles, cu Babeş, la mare, „marea era elementul ei”, cum zicea cu un anume patos, care apărea foarte rar la ea, şi atunci amendat de ochii ei, închişi cu maliţiozitate, una din acele figuri de femeie care pare că râde de orice, desenul ochilor, al gurii, reflexul din privire sugerau o neobosită, neliniştitoare, veşnic

antisentimentală flegmă. Chiar şi tristeţea pe asemenea măşti apare tot sub forma autoironiei, o formă de curaj, oricum, sau o formă a spaimei, pentru că, evident, şi tristeţea poate inspira frică.

— Numai o dată? Să ne vedem, până atunci, o singură dată? întrebă ea şi în ochi îi sclipea ironia.

— Cel puţin o singură dată, iubita mea! Cel puţin, sublinie Minda, râzând şi el, intrând în jocul ei.

Tăcură şi merseră mai departe, înfundându-se pe nişte străduţe necunoscute, curate, pavate, pe mijlocul drumului, cu pietricele rotunde.

— Vreau să te rog un lucru, spuse Mia cu seriozitate, vreau să-ţi cer o favoare!

— Oho! răspunse el, dar ochii îi rămaseră reci.

— Da, vreau să-ţi cer hatârul, să-mi dai voie… să-mi dai mie voie să-ţi fac geamantanul, când… săptămâna viitoare, când pleci!…

— Ia te uită! spuse Minda, care parcă se gândea în altă parte. Asta-i ceva original! Nu credeam să…

— Haide, lasă fasoanele astea! Tonul ei era destul de brusc. Eşti de acord sau nu, putem trece la altceva!

— Bineînţeles, bineînţeles! se grăbi el, nevrând să fie greşit înţeles.

— De ce râzi, atunci?

— Păi cum să nu râd… ce-mi ceri e un semn de intimitate, aproape că mă excită, pardon, pe când… relaţiile noastre sunt de-o natură care… intimitatea noastră nu trece de umărul dumneavoastră, ha, ha!

— Din cauza ta! fu răspunsul ei sec.

— Cum aşa?! se opri în loc Minda. Glumeşti?!

— Nu glumesc deloc! Un bărbat care vrea să se culce cu o femeie, pe care vrea să şi-o facă amantă, nu se prăvăleşte peste ea, ca un nesimţit, cum ai făcut tu la început! Şi-apoi…

— …Şi-apoi?! Şi-apoi nu se comportă ca şi cum ar avea 16 ani, provocând o relaţie total platonică, scârbos platonică!

— Ei, asta-i! se indignă Minda, şi privirea sa rătăcea undeva la capătul străduţei întortocheate pe care se aflau. îmi reproşezi asta?!

— Îţi reproşez totul! şi ea zâmbi, cu zâmbetul ei cel mai sportiv. Ştii că de la sfârşitul verii eu nu mă mai culc cu Babeş? Şi acesta-i un lucru care…

— Iartă-mă, făcu el cu un zâmbet stingherit, mă iniţiezi în amănunte care…

— Nu-nu, acum vorbesc eu! Din pricina ta, bineînţeles! Ne-ai otrăvit intimitatea noastră, bietul băiat e total înnebunit, mă aşteaptă la poarta blocului, ore întregi (i-am luat cheia de la apartament), umblă neîngrijit, a trimis-o şi pe soră-sa la mine, eu însămi… eu însămi nu-mi găsesc locul, nu pot trăi aşa, ca o călugăriţă, corpul meu îşi cere drepturile, şi tu ştii… sau poţi să bănuieşti că eu nu sunt dintr-alea la care trebuie să le pui un disc ca să!…

Minda dădu din umeri, neînţelegând:

— Voiai să te respect, să…

— Ei, asta-i! făcu ea, bine dispusă. Când ţi-am cerut eu să mă respecţi?! Apropo, nu trebuie să mă înţelegi greşit, Doc, nu-ţi cer nimic, cu cât noi doi ne vom înhăita mai târziu, cu atât mai bine pentru amândoi! Pentru mine în primul rând! Băieţaş, să nu crezi că-mi fac vreo iluzie în ce priveşte bărbăţia ta! Lui Geiger, oricât de viteaz ai fi, nu-i ajungi nici până la călcâi! Şi-apoi, hi, hi, n-am senzaţia că eşti dintre cei viteji! Ţipi gravi, aşa ca tine, cu ochelari şi cu mii de fandoseli, când e vorba să se comporte ca nişte bărbaţi… îţi fac te miri ce figură scârboasă!

Minda surâdea şi pe frunte îi apăruseră degetele acelea roşii, de parcă l-ar fi izbit o mănuşă. Respira puţin cu greutate (numai ea îl auzea), dar îşi păstra zâmbetul,

luminiţa aceea luşă din ochi, care, în mod surprinzător, îl făcea cumva mai tânăr, şi o uşoară aplecare din spate, ca totdeauna când mergea alături de ea, de fiinţa ei scundă, durdulie, înălţată pe tocurile de şapte centimetri.

— Bineînţeles că eşti un ticălos, Doc, spuse ea zâmbind cu francheţe, dar, tu ştii, eu nu-mi făcusem niciun fel de iluzii, aşa că… n-ai ce să-ţi reproşezi! Eşti un ticălos şi un laş, n-ai avut ce să faci şi ai năvălit peste mine şi amărâtul ăla de băiat, căruia, ai să râzi, în ultimii doi ani, eu îi echilibram viaţa, eu…

— Cred că voiaţi să vă căsătoriţi, nu-i aşa, he, he? făcu Minda cu un zâmbet stins, privind-o dintr-o parte.

Simţea o ciudată plăcere să n-o contrazică, ca într-un joc, şi ea îl privi scurt, apoi adăugă:

— Pe-aici trăia un pescăruş şi… un om n-a avut ce face, a venit şi l-a împuşcat!

— Şi… hi, hi (râdea el fără zgomot, cu o convulsie din umeri), pescăruşul eşti tu! (Fuseseră de curând la un spectacol cu Pescăruşulla Naţional, o înscenare execrabilă, şi fraza aceasta îi rămase ei de acolo, o mai repetase de câteva ori, cu alte sensuri, însă.) A, nu, pardon, amândoi, tu şi cu Geiger sunteţi pescăruşii! Şi eu (şi el se opri, se prefăcu că pune o armă la ochi, calm, în linişte), eu am venit şi… pac! V-am doborât cu o singură lovitură! Pac! Bum!

— Pac! Bum! repetă şi ea, începând să râdă, deodată bine dispusă, şi îl prinse cu braţul de după gât, un gest pe care îl făcea doar când era veselă. Pac! Bum! repetă ea. Numai că eu încă n-am „picat”, bătrâne Doc! N-am picat, încă, hi, hi!

— He, he, ha, ha! râdea şi Minda, contagiat, şi lumea privea cu simpatie după ei.

— Să intrăm aici, propuse el, când, după o jumătate de oră, ei se opriră în faţa unui cinematograf, arătând cu

degetul spre o vitrină cu fotografii.

Fabian păru tentată o clipă, se uită la ceas, apoi refuză:

— Am o treabă acum, spuse ea cu o anume înfrigurare, dar nu mai mult de două ore! Nu vrei să-mi dai un telefon pe la nouă şi… şi să urci la mine, Doc?!

— Cum să nu, cum să nu, spuse el, fâstâcit deodată, înclinându-se fără rost, simţind cu ciudă că se înroşeşte pe gât. Atunci la nouă?!…

— La nouă! repetă ea, râzând, privindu-l cu o veselă îngăduinţă, cu o răutăcioasă maternitate, apoi fugi şi se urcă într-un troleibuz care aştepta în staţie.

…El îşi cumpără un bilet, după cum hotărâse, intră într-o cofetărie şi, după obiceiul său, după o îndelungă contemplare a sorturilor de prăjituri expuse, ceru nişte bomboane şi biscuiţi şi astfel înarmat intră în sala cinematografului. Se aşeză undeva pe la mijloc şi în stânga, îi privi cu indiferenţă pe cei cu care urma să stea atât de aproape două ore şi, foarte mulţumit de el însuşi, băgă o bomboană în gură. Văzu jurnalul, se ridică de câteva ori când diverşi îşi căutau un loc pe rândul său şi, alegând încă o bomboană, se pregăti pentru vizionarea filmului. Trenul şi cinematograful erau pentru copilăria sa minuni ale tehnicităţii, o artă şovăielnică sau o tehnicitate misterioasă şi, ciudat, omul matur care devenise el păstrase, cu efort, e adevărat, emoţia aceea apărută cu decenii în urmă, aşa cum, în zilele noastre, se vinde aerul marin în conserve. Refuza, pe cât posibil, să vadă un film la televizor, şi unul din motivele antipatiei sale faţă de „micul ecran” era tocmai furtul misterului sălii de cinematograf, sala aceea măruntă, joasă, de provincie sau de periferie, cu plafonul balconului tapetat cu vitrouri luminate anemic, unde poţi desluşi, în acordurile unui disc uzat, o dansatoare tahitiană, cu o tamburină, un arlechin, un

clovn, un domn cu ţilindru, frac şi baston, eternii derbedei amatori de primele rânduri, cu amantele lor şi cornetele de seminţe, bătrânii domni singuratici, suferinzi, un soldat ciudat, aflat în permisie, câte o pereche somnoroasă, şi el însuşi.

Era o comedie sovietică, de dinainte de război, cu eternele personaje, un contabil care face duş, cântând o arie veselă, câţiva studenţi ce locuiesc într-un cămin foarte luxos, îmbrăcaţi (cu întârziere, adorabil însă) în pantalonii aceia largi, fetele în fustele până la călcâie şi pe cap cu caschetele apăaite imediat după primul război, cu rachetele ovale de tenis, două secvenţe de step, două cu şalupa pe Volga, un film în care exista mult respect pentru femeie, mult romantism sexual, eroul principal, când e trist, echipa sa se descurcă prost, iar când se conciliază cu iubita sa, marchează nenumărate goluri în poarta echipei adverse, care poartă numele de „Bizonii negri” şi sunt un fel de combinaţie teutonico-capitalistă. Minda revăzu filmul cu plăcere, îi plăcu de data aceasta chiar mai mult decât cu douăzeci de ani înainte, preţuia mai mult acum naivitatea, candoarea reală care traversa întreaga peliculă. „Şi când te gândeşti când e turnat acest film!” râse el şi-şi aminti de *Ivan cel Groaznic*, turnat în plin război, în zilele Stalingradului.

Spre jumătatea filmului simţi un fel de nemulţumire, un fel de indispoziţie fizică şi, la început, i se păru că e o simplă stare de plictiseală, o clipă vru să cedeze impulsului de a părăsi sala, dar rezistă şi, în curând, îşi dădu seama că ceea ce simţea, uşoara fierbinţeală şi umezirea palmelor, nu aveau nicio legătură cu ceea ce vedea în faţa ochilor. Când ieşi, se înserase deja şi aerul curat îl învioră. Apoi, uşoară, dar persistenta frisonare reveni. Simţea uscăciune în gât, temperatura i se ridicase cu precizie cu câteva linii, picioarele îi amorţiseră. „Să mă duc acasă să

fac o baie fierbinte!” fu primul său impuls, temându-se de o gripă, dar i se făcu silă de acest salt bătrânesc până în cada sa de acasă şi de întreg ritualul căruia trebuia să-şi supună corpul şi nu luă nicio hotărâre. Continuă să meargă pe jos, se afla pe şoseaua Ştefan cel Mare şi mergea în direcţia Circului. Febra bâzâia în el, după prima şi greţoasa alarmă, spiritul i se adapta noii „realităţi” şi trăgea acum toate foloasele din starea mai lentă, descompusă, de trăire, parcă trotuarul acela destul de populat la ora aceea se aplecase uşor şi el nu trebuia să facă decât gestul formal de a ridica pantofii ca să alunece, plutea într-o limfă mai largă a nopţii aceleia de septembrie, Puk îl sprijinea de subţiori, Raskolnikov îl ţâra lin, muzical, spre Neva. Trecu pe lângă un birt unde se bea în picioare în prima sală şi, după ce îl depăşise deja, Minda se întoarse şi urcă cele două trepte de piatră, pătrunzând în mica sală. Ceru o vodcă mare şi se aşeză la una din tejghelele prinse în perete, cu spatele la un grup de consumatori în mijlocul cărora se afla şi un câine.

Era ridicol să se suspecteze de febră, de stare pregripală, formulă el după ce bău lichidul acela cu care nu era deloc obişnuit, pe care nu-l poftea deloc şi care îi dădu un fel de curaj, îi era pur şi simplu frică. Frică?! De ce?! Ei, de ce, hi, hi! Frică de un simplu telefon?! Da… dar după telefon? Hai?! Ei bine (şi el mai trase o duşcă) … după telefon, va cumpăra o cutie de bomboane de ciocolată… Da!… O sticlă de şampanie – şi va urca! Va urca, va urca, pe scări, bineînţeles, refuzând, dispreţuind liftul, va ajunge, va tuşi uşor, va duce instinctiv mâna la nodul de la cravată, un gest pe care nu-l putea suferi, şi va suna. Ei, ce putea fi mai plăcut, ce perspectivă putea fi mai plăcută decât cea care-l aştepta în acea seară, pe el, un burlac, un monogam convins, decât o femeiuşcă îmbrăcată într-un taior pal, bine pensât pe corpuleţul ei durduliu,

care ascundea, ca o cutie, atâtea, hi, hi, nu-i aşa, delicii inexprimabile!… Pur şi simplu inexprimabile, pe care mulţi ar vrea să le… pe care, cu siguranţă, mulţi din măgarii ăştia care umblă pe stradă, în sus şi în jos, sau… Minda simţi, brusc, un fel de frig la spate şi, ridicol, se întoarse reflex, să vadă dacă nu stătea cumva în curent. Nu era însă niciun fel de curent, se putea spune, dimpotrivă: în săliţă domnea un aer stătut, saturat de fum de ţigară, de transpiraţie umană, de zid jilav, igrasios. Perfect! făcu doctorul şi-şi frecă cu energie mâinile, cu atâta secretă automulţumire, încât, o clipă, rămase el însuşi cu gura căscată: de ce se bucura astfel?! Cum de ce? De perspectiva galantă care îl aştepta! Vasăzică, să recapituleze: o cutie de bomboane… de unde dracu' le cumpăra?! Aha, da, fixase locul!… O şampanie, din acelaşi loc sau alături, de la restaurant, dacă fetele alea nu mai aveau, apoi scările, cravata în faţa uşii indiferente şi soneria. Nu trebuia să se abată cu un milimetru de la planul său dacă voia să meargă totul ca pe… apoi, înăuntru, vedea el! Ar fi fost prosteşte să schiţeze acum un plan şi pentru înăuntru. Totul depindea de inspiraţia momentană, şi apoi, de experienţa sa! Nu avea decât să se lase în voia experienţei sale, orice calcul, cât de mărunt, de bine ascuns, ar fi putut deveni suspect.

Un val de căldură îl inundă, o scurtă panică internă îi mătură viscerele, şi Minda aruncă o privire rătăcită în jur, de parcă cineva l-ar fi putut ajuta! Bah! mai trase o duşcă, şi stomacul său, neobişnuit cu acest tip de băutură necruţătoare, se contractă şi o clipă simţi gustul vomei în gură. Bah, *să* aplicăm leacul paradoxal, ficatul se vindecă cu ficat, rinichiul bolnav cu rinichi, *similia sitnilibus curantur*; şi vodca cu vodcă! Bău încă o dată, vidând paharul, şi, fără întârziere, se îndreptă spre bar şi mai luă unul. „Pe acesta va trebui să-l beau mai gânditor, se hotărî

el, altfel, neobişnuit cum sunt cu băutura, s-ar putea să clachez! Ce-or să zică cei din jurul meu?” şi Minda se întoarse pe jumătate, urmărind câteva clipe cele ce se petreceau în grupul care avea în mijloc câinele. Lângă el se aşează o femeie tânără şi murdară, cu o sacoşă, şi imediat sosi bărbatul ei sau amantul ei, cu două pahare de coniac. Băură amândoi schimbând o privire fără să-şi spună o vorbă, apoi, pe rând, îl priviră pe el. Minda îşi bombă pieptul şi îşi strânse buzele, era o atitudine care îl avantaja. Câinele din grupul vecin veni la picioarele femeii şi ea îl privi cu uimire. Apoi îi şopti ceva la ureche bărbatului cu care era şi acesta dădu din cap şi abia atunci observă doctorul că era nebărbierit. Şi încă o barbă de câteva zile, neagră, murdară! apoi râseră ambii, de câine, probabil, de ceea ce spusese ea, şi atunci, după ce râseră, se uită şi el în jos la câine. Minda privi şi el spre animal, împreună cu cei doi, câinele însă se uita ţintă la ceilalţi, mai ales spre bărbatul neras. El zâmbi, avea dinţi frumoşi, albi, puternici, mai frumoşi că ai lui Minda, şi spuse, adresându-se probabil femeii: „Pentru mine ea e ca şi inexistentă!”. Apoi băură, ambii în acelaşi timp, fără să se mai privească de astă dată. Doctorul fu tentat să tragă şi el o duşcă, dar se stăpâni: Alcoolul, în cantităţi prea mari, nu îi făcea bine!

Al doilea val de căldură înecăcioasă, asfixiantă, îl inundă; o alarmă surdă călători scurt, zigzagat, prin cutia trupului său, ca un fulger ce caută pământul. De data aceasta rezistă tentaţiei de a bea. Ţinea paharul strâns cu mâna stângă şi privea uşor într-o parte şi în jos, unde fusese câinele, zâmbind, de parcă şi-ar fi amintit ceva agreabil. Totodată se aplecă cu ochii holbaţi asupra cutremurului dinlăuntrul său, asupra cazanului uriaş de tuci crăpat în care fierbeau sila şi spaima. Ar fi făcut orice, ar fi dat oricât să nu trebuiască să dea acel telefon

nevinovat, să nu se afle în perspectiva acelei seri galante. Silueta durdulie a Miei Fabian devenea colosală, faţa ei botoasă şi veselă, maliţioasă, prindea proporţiile unui bloc, ale unui siloz cu zece etaje, sub sprâncenele ei se aduna praful, noroiul tăiat de roţile căruţelor se aduna la colţurile buzelor ei, pe nările ei late, porii se deschiseseră imens, ca nişte gropi vulcanice, de gâtul ei ridat se prinseseră sute de lilieci. Şi el stătea în faţa capului ei colosal, care-i zâmbea, în marmură, privind în sus, cu inima-i bătând în piept, cu coastele subţiate, puberale, naive, cu palma dreaptă ridicată la piept, uitată acolo, cu ochii puţin îngustaţi, încercând parcă să înţeleagă ce se întâmpla acolo, sus, de ce fusese chiar el ales, pentru a fi azvârlit în gura aceea cărnoasă, zâmbitoare, fixat pe masa aceea uriaşă, de piatră, aflată la o atât de mare înălţime, deasupra oraşelor care se mişcau, jos de tot, văzute ca printr-o lupă de apă, acolo, în prăpăstiile acelea senine, unde se zăresc o bisericuţă şi câteva mărunte animale, un petec de iarbă verde, neverosimil, totul respirând atât de senin şi de blândseducător din înălţimea acelor vârfuri tăioase, de sticlă şi gheaţă, plutind în înălţimea la care ameţeşte vulturul.

Încet, încet, viscerele sale morale se calmară, de data aceasta nu perfect. Ceva surd, uruitor rămase, aşa cum se zăreşte coada unui şobolan ascuns sub o mobilă. Palma sa stângă, crispată în jurul paharului, se relaxă, cu un scâncet pe care-l auzi doar câinele, şi Minda ridică lichidul şi bău. Acum, comic, pentru prima oară, băutura nu-i mai produse greaţă. O uşoară arsură binefăcătoare înaintă de-a lungul traiectului digestiv şi el o urmări, ca un scafandru, cum lunecă în labirinturile sale, luminate difuz, ca peşterile. Acum, mai relaxat, se gândi din nou la ea, la Fabian, şi-şi surprinse un sentiment de admiraţie faţă de el însuşi, faţă de performanţele sale, de victoriile sale, pe care le trăise

singuratic, faţă de eroismul său solitar, bărbătesc şi mai ales solitar, solitar, bărbătesc, bărbătesc... îi privi pe cei doi de lângă el, perechea aceea murdară, tânără (ea scosese acum din sacoşa ei un pachet cu salam şi nişte felii de pâine, el aduse, fără o vorbă, o solniţă de undeva şi ambii mâncau şi lui Minda i se făcu foame, ca în copilărie, când aveau câte un muncitor cu ziua şi el îl asista când acesta, trântit pe jos în paiele din şură, lângă uriaşa batoză de treierat, îşi liorpăia ciorba sa de fasole), îi privi cu mândrie, bombându-şi pieptul, încercând să le atragă într-un fel atenţia asupra siluetei sale nobile, asupra curajului său. Ea întindea mâna în pachetul cu hârtie albă, pătată de grăsime, lua o felie de salam şi cu dosul mâinii împăturea hârtia la loc, întingea salamul în sare şi îl băga în gură, el făcea la fel, întindea mâna stângă, strecurând degetele sub hârtia ce se mişca uşor, ca de-un vânt ce zbura peste tejgheaua aceea de lemn, lua o felie ce se agăţa în maţul în care era învelită, o băga în sare şi-apoi în gură, şi doctorul le urmărea expresia feţei când gura se deschidea ca să primească felia de carne, era ceva atât de curat, de total, de unitar, şi el îşi aminti de expresia feţei celui care aştepta să i se arunce, să prindă o cheie ce cade de undeva, de sus, a tânărului aceluia din barca legănătoare, crispat asupra mişcării pe care o făcea logodnica sa în timp ce se desprinde de pe scândurile debarcaderului, ridică piciorul stâng, dezvelind coapsa, plutind o fracţiune deasupra apei, între mal şi barcă, încrezându-se în luntrea aceea instabilă, în derbedeul care o asista flegmatic, indiferent, încrezându-se în protecţia celui din barcă, şi numai el ştia cât era de neputincios, deşi tot trupul i se suise acum în privire, gura era uşor întredeschisă, pasionată, uitată astfel, şi, încă o clipă, şi saliva i s-ar fi prelins pe bărbie, ca în somn, şi Minda tresări, dinţii se loviră sec şi el îşi şterse bărbia.

Era aproape beat, bine ameţit, şi două lucruri îl linişteau acum: faptul că era astfel şi că se afla acolo, în săliţa birtului. „Cât timp mă aflu aici, gândi el înfrigurat, nu mi se poate întâmpla nimic!” E doar foarte firesc ca cineva, să zicem, în drumul său, să se oprească şi să intre într-un birt din ăsta, de trecere, unde se bea în picioare, la botul calului, şi să tragă o sută de vodcă. Faptul că el nu făcuse asta niciodată până acum nu explica nimic, dimpotrivă! Ceea ce făcea era un lucru total paşnic, nu-i aşa, conform legilor, putea să mai ia o porţie şi s-o bea, putea să iasă în clipa aceea din birt, coborând cele două trepte, continuându-şi drumul, apoi, după câţiva paşi pe stradă, zece-douăzeci de metri, să zicem, pe furiş (dar nimic în atitudinea sa nu trebuia să lase să se vadă aceasta), ar fi putut să se întoarcă, să urce exact aceleaşi trepte şi să ceară din nou… e adevărat că până atunci, cele câteva minute câte i-ar fi trebuit să meargă şi să se întoarcă, locul la tejghea, lângă perechea aceea care mânca salam, s-ar fi putut să fie ocupat sau chiar perechea să fi plecat, timpul, nu-i aşa, ar fi trecut, *între timp*, dar libertatea lui, nesfârşită!… Nici nu ştim cât de liberi suntem! jubila Minda, privindu-şi cu un ochi critic paharul de vodcă umplut pe jumătate, aşa cum văzuse că fac şi ceilalţi băutori, adevăraţii băutori, printre care se strecurase şi el, ca un câine, inima sa îi zvâcnea în piept, plutind peste valurile acelea mari, de febră, din el, iată, din ceaţă, apare, se mişcă un perete întreg, uriaş, alb, e un vas, cu siguranţă, din care nu se zăreşte decât o parte, o bucată, ca şi cum m-aş afla pe un gheţar şi el ar trece aproape, invizibil, cu mârâitul acela de animal colosal, un perete ce se surpă încet, solemn, din ceaţă şi alunecă pe milioanele sale de rulmenţi, totul într-o tăcere divină, ca o apariţie! Şi trupul său, deodată micşorat de apariţia aceea, priveşte fermecat prin toţi porii săi, mii şi mii, cei doi

„ochi” au devenit inutili şi meschini, iată, clipesc încă descurajaţi, ca aripile unui fluture de noapte lipit de globul incandescent, clipesc şi se atrofiază „văzând cu ochii”, trupul întreg priveşte acum, ha, ha, dacă această senzaţie o putem numi „privit”! Să zicem, să zicem!

În definitiv, va suna şi se va lăsa să cadă, să se surpe încet, cum făcuse şi prima oară, trupul său greu îl ajuta bine la aceasta. Nu facem totdeauna ceea ce ne place în viaţă; sunt atâţia, nu-i aşa, care, la ora aceasta, se îndreaptă spre schimbul trei, schimbul de noapte, iar el, chiar dacă nimeni nu ştia, se va încheia la haină, îşi va verifica, făcând un gest care va părea involuntar, dar nu va fi nici pe departe astfel, nodul de la cravată, puţin alunecat spre dreapta şi îngropat sub guler, îşi va învinge, îşi va înghiţi pur şi simplu sila şi frica, aşa cum făcuse şi cu vodca din faţă, şi se va lăsa să cadă uşor, să se prăvălească susţinut de îngerii săi, în cloaca aceea, dedesubt. Silă şi spaimă, da-da, silă şi spaimă simţea şi nu trebuia să ocolească acest gând, aceste litere, orice e numit îşi pierde pe jumătate din forţă, îi era pur şi simplu greaţă şi frică, greaţă de curajul pe care-l avusese până acum, până astăzi, în acea clipă, frică de curajul pe care trebuia să-l aibă de acum înainte, în definitiv era ceva foarte normal, orice om curajos simte această greaţă o dată, încă o dată şi încă o dată! Va fi încă o dată curajos în singurătatea sa mare, apoi, n-avea decât să se admire în poziţii nesfârşite, aşa cum fac eroii!

— …Ce faci, Doc, auzi el în receptor timbrul ei cald, răguşit, înspăimântător, nu vii? Unde eşti, uite, e aproape nouă şi jumătate?!

— Da, da, viu, spuse el cu aţâţare, sunt în daim!

Apoi, cu uşurare, o auzi râzând: Ce faci acolo, băieţaş, bei?! Te pomeneşti că eşti beat?!

— A, nu – nu, făcu el calm, am lucrat… am lucrat, am

citit, ştii tu, notele acelea pentru…

— Bine-bine, făcu ea veselă, şi într-o clipă toată greaţa sa se topi, de parcă totul ar fi fost o iluzie, o panică prostească, puerilă. Te aştept, vezi, nu întârzia prea mult, că altfel, mai ştii… îţi scapă păsărică! Nu lăsa să-ţi scape ocazia, Doc! şi ea râse cu râsul ei liniştitor, sportiv, tonic, şi el se pomeni râzând la rându-i, ca un perete de care se loveşte ceva.

— Să nu mi se strecoare printre degete, he, he! râse şi el şi se despărţiră sub cele mai bune auspicii.

Iată, realitatea se făcuse la loc şi el înainta cu paşi solemni în căutarea unui carton cu prăjituri, la cofetăria din colţ, de fapt era un întreg complex comercial. Aşa i se şi spunea: „La complex!”. „Spre complex!” îşi comandă el, simţind, abătut, resemnat însă, acum, cum îl invadau din nou febra, greaţa, frica, vremelnic şi înşelător dispărute, dar nu conta!

Ar fi vrut să întârzie acolo, în cofetărie, dar în halul în care se afla… Ce-ar spune lumea?… Totuşi, nu putea să mai amâne puţin… puţin, puţin de tot?!… Şi cineva, sub gulerul lui imaculat, scânci încet, un sunet plin de milă, un scâncet care îi făcu milă, ca o suferinţă atât de umilă, încât nu îndrăzneşte să se demaşte. Bine, va fi generos, va fi înţelegător, se va arăta tolerant şi laş, ca în marile secole. „Să vină o ruladă proaspătă şi o cafea babană!” comandă el, fără să-i pese dacă era urmat sau nu, un Coriolan cu scutul ascuns politicos sub haină şi cu spada rulată pe mână, putând fi şi înghiţită în extazul maselor, şi tot ceea ce făcea părea tuturor din jur foarte firesc, cu toţii se aşteptaseră ca el să ia loc la o masă, acolo, lângă cactus, şi să aştepte în linişte şi cu demnitate ceea ce comandase, pentru că nu protesta nimeni. Deşi, ceea ce făcea era interzis, ilicit, nepermis, dar iată cât de mare e libertatea noastră! Minda râse uşurel, în febra aceea a lui,

scuturându-şi umerii, cu privirea plecată, după ce-şi ştersese meticulos ochelarii cu batista, iată, nimeni nu se găsea să-l ia cumsecade de guler şi să-l arunce afară, „să-l dea pe scări”, cum se spune, strigându-i: „Afară, ticălosule, n-ai ce căuta aici! Ar trebui să fii în cu totul altă parte!”. A, nu, asta nu i-ar mai striga-o, asta însă s-ar înţelege din gestul său, din indignarea care i-ar cuprinde privirea acelui cetăţean de treabă în clipa când şi-ar scutura mâinile una de alta, aşa cum se face de obicei, când dai pe cineva pe scări. „Ce cauţi aici, în cofetăria asta, unde nu intră decât oamenii cumsecade, cu frica lui Dumnezeu, care îşi plătesc cu regularitate impozitele, care-i iubesc pe taţii şi pe mamele lor, ca să trăiască mult şi bine pe pământ? Hai?!”

Şi altele de felul acesta. Oricare dintre ei se putea transforma în acel cetăţean-Nemesis, oricare era în drept să o facă, chiar şi o femeie sau una din fetiţele acelea care cumpără bomboane. Era lăsat în pace însă, libertatea lui se mărea, nesperată, şi el încerca să-şi ascundă uimirea, uimirea de care e cuprins orice băiat care face una „groasă”, şi tatăl său sever şi mama sa uscată îi zâmbesc şi îl mângâie pe creştet în loc să-l… ce uimit îi priveşte el pe noii săi părinţi şi ce liber devine el deodată! Minda putea să-i înţeleagă. De câte ori, când era copil, nu se întorsese pe înserat, la o oră când ar fi trebuit să se afle de mult între zidurile casei sale părinteşti, înaintând şovăitor prin seara care se lăsa, cu frica pulsându-i în piept, parcă abandonat, în afara tuturor forţelor morale, mergând pe marginea trotuarului, intrând în frică aşa cum intri în mare, progresiv, înfiorat de răceala apei, lovit neplăcut de valuri. Apoi se strecura în curte, făcând un lung ocol pe după nuc şi stiva de lemne, şi pândea mişcarea celor mari, din casa luminată, şi deodată se auzea vocea *lui*, tunătoare, ca a lui Zeus, deşi nu făcuse (pentru ceilalţi!)

decât să ceară ceva sau să spună o frază banală, cum ar fi „unde-i cheia de la bufet” sau „vreo cămaşă, mamă, de unde pot să iau” sau

„Mai e mult până la cină?”, lucruri care făceau să se încrânceneze carnea pe cel ascuns în dosul lemnelor. Apoi, nu ştiu cum, parcă trasă pe o aţă, venea la el, în întuneric, bunica lui tânără, cu pasul elastic, îi spunea ceva, îl certa scurt, cu vocea ei lătrătorşoptită, pleca, se întorcea iarăşi, după un timp, după ce se amestecase printre ei, trecând alături de *el*, venea din nou şi îi spunea să fugă în dormitor, îi va duce ea acolo ligheanul să se spele pe picioare şi apoi să se culce, să doarmă, prefăcându-se, bineînţeles, ca *el* să fie pus în faţa unui fapt împlinit. Şi aşa se şi întâmpla totul. *El* era pus în faţa unui fapt împlinit şi autoritatea lui salvată. Ce teribil şi ce simplu se petreceau toate atunci, gândi doctorul înduioşat, spaima era simplă şi teribilă, salvarea simplă şi teribilă, o conspiraţie pusă la cale de alţii, care reuşea. *El* însuşi „făcea cu ochiul”, încruntându-se apoi şi tuşind fioros, cu gravitate, bunica sa tânără, elastică, care îl ura pe fratele său bun şi îl iubea pe el până la orbire, unduia printre lucruri, cu supărarea ei de două parale care ar fi trebuit să-l facă să pufnească în râs, „să-l umfle râsul”, dacă n-ar fi fost atât de preocupat!…

Acum însă, unde erau toţi?!…

El se furişase, la fel ca şi atunci, cu frica zvâcnindu-i ca o pasăre, ca o inimă care-i bătea în gât, nebună, el se ţinuse de cuvânt, sosind cu spaima sa acolo, la locul comun de întâlnire, ocolind nucul şi aşteptând în spatele grămezii de lemne! în spatele său, ca şi atunci, gemea înăbuşit grădina întunecată, ţăpligele aspre de lemn îi intrau în piele şi sub unghii şi ochii săi negri, catifelaţi, nătângi, se strecurau spre coridorul deschis, întunecat, pustiu, urechile sale se ciuleau dureros să prindă vocea Lui, cel ce putrezea în depărtare, cel care lipsea atât de nechibzuit de

la seducătorul *fait accompli*, iată, autoritatea sa ilustră, atât de calm şi de grav apărată de-a lungul unei lungi vieţi, ameninţa să se năruie! Deşi, el era acolo, nu-i aşa, venise, ce dracuM Inima şi stomacul şi plămânii săi erau răscoliţi de aceeaşi spaimă, de aceeaşi greaţă pe care o aduce spaima în viscerele eroilor, iată, el întârziase afară, fusese catapultat din orarele convenţiilor dintre popoare, el intuise libertatea şi îi era silă şi frică să se apropie de ea, deşi, ştia asta, destinul îşi pusese deja pecetea pe fruntea sa ce fumega, aşa cum sunt însemnaţi viţeii cei nebuni în vestul sălbatic! El alerga, zburda prin lume cu fruntea sa fumegândă! întârzia încă, într-un joc crud cu el însuşi, deşi nu mai era niciun fel de scăpare, el însuşi nu mai voia, nu mai avea chef să scape, dar amâna, amâna încă clipa aceea când, cu ochii injectaţi, se va nărui ca un bivol inofensiv peste altarul său de piatră încinsă, peste care soarele va mătura razele lui de apă. Unde erau însă toţi, ei toţi?!… Fugiseră cu laşitate puerilă în umbra acelui coridor, se topiseră grăbiţi, îmbulzindu-se, în propria sa memorie, scânceau ca nişte şobolani jigăriţi, în visele sale, lăsându-l singur, acum, neajutorat şi singur, să tremure în dosul lemnelor, ascultându-şi clănţănitul dinţilor, speriindu-se de paloarea şi răceala propriilor sale mâini, tresărind şi uitându-se pe furiş în jur, când gura sa râdea uşurel, paşnic! Fugiseră cu toţii, o tuliseră, o şterseseră lamentabil, lăsându-l singur în tot acel vast teatru, printre practicabilele în care se împotmolea vântul, cu podelele care se mişcau sub paşii săi, în convenţiile acelea care se ruşinau de ele însele, ca nişte fete mari încărunţite şi cu picioarele sfârtecate de varice. Să-i ia dracu’ pe toţi, cum stătea el, un om în toată firea, în spatele grămezii aceleia şi tremura, cu frica umplându-i gura de salivă, aşteptând, doar – doar o să…

Dictes-moy où, n’en quel pays.

Est Flora la belle Romaine.
Archipiade, pe Thaïs.
Qui fut să cousine germaine;
Echo parlant quand bruyt on mâine
Dessus rivière ou sus estan
Qui beutè eul trop plus qu'humaine?
Où est la très sage Héloïs.
Pour qui fut chastré et puis moyne Pierre Esbaillart, à Sainct-Denys?
Pour son amour eul acest essoyne.
Semblablement, où est la royne Qui commanda que Buridan Fust gecté en ung sac en Seine?
La royne Blanche comme ung lys.
Qui chantoit à voix de sereine.
Berthe au grand pied, Bietris, Allys;
Harembourges qui tint le Mayne.
Et Jehanne, la bonne Lorraine.
qu'Anglois bruslèrent à Rouen;
Où sont-ils, Vierge souveraine?…

Trecu alături, mai bine zis *vis-à-vis*, cu cartonul mare în mână şi cu şampania, oricum, curajul trebuie hrănit. îi va da însă telefon, imediat după ce va face comanda, x un telefon liniştitor, bineînţeles, fără niciun indiciu trădător al locului unde se afla, ea era capabilă, în marea ei dezinvoltură şi spirit de iniţiativă care o caracterizau, să… când dracu' ajunsese aici?! Se afla în piaţa Kiseleff, în faţa unei zahanale, cum făcuse tot acel drum destul de lung, mai bine zis… ce gândise în tot acest răstimp?! Bah, îşi va reaminti, avea o înaltă specializare în a-şi reaminti visele, un simplu joc de *puzzle*, la urma urmei, un joc pe care nu poţi să-l joci în doi. Probabil că se gândise, se preocupase de politica preţurilor, pe care, nu-i aşa, cineva trebuia s-o facă, sau cu… aha, da-da, laminorul de şase ţoli, care, odată bine pus la punct, strunit bine, cum se zicea, avea să

ne poarte tot mai… prostii, era ceva cu iubirea, un fel de şlagăr, sprinten… în centrul preocupărilor se afla congresul Ucecom, pivotul…

Trecu cu o anume degajare prin săliţa aceea lungă ca un maţ, pătrunse în salonul propriu-zis şi ceru să i se schimbe faţa de masă. „Vreau să mănânc şi să beau”, anunţă el pe unul din reprezentanţii casei, un domn bine, corpolent, îmbrăcat într-o pijama albă, fost jucător de golf. Discutară împreună, cu multă seriozitate, cu umor uneori, întreg meniul, pentru început căzură de acord asupra unei ţuici de Văleni, cum se zicea înainte, un platou de *hors d œuvre* cu o cutie de sardele „Roberts”, mai aveau aşa ceva, prin anii ’50 astfel de containere se umpleau de praf sub toate tifoanele… din vitrine, da, foarte bine, după aceea? O ciorbă de burtă! „Fantastic, să găseşti la ora aceea o ciorbă de burtă, asta zic şi eu!…”, apoi, evident, nişte produse de zahana, ne aflăm doar, cum se zice, la izvor, măduvioare, bineînţeles, creier (*à la grec*, în mălai, adică pane, sau în pergament?!). „În pergament, ce dracu’, spuse Minda, şi domnul râse, îndreptând ceva pe masă. Cel mai bine ar fi fost în *papyrus*, dar mi se pare că aşa ceva…” „Nu-nu, ne pare rău, lipseşte!” „Ei vezi, atunci rămânem la pergament”, conchise doctorul, sentenţios. „Rinichi?!” „Da, n-ar fi exclus…” (Minda nu era convins, şi domnul îl privi cu oarecare nedumerire, chiar îngrijorare, atât de repede se apropie uneori cei ce…) „Dar… se interesă el, aplecându-se puţin în faţă, ca totdeauna când vrei să pui o întrebare delicată care nu suferea amânare, pot să te întreb, sunt ei bine spălaţi, vreau să zic…” „Aa! nicio problemă, nu vor avea niciun fel de miros, el însuşi îi va returna fără nicio pretenţie dacă, măcar aşa, prin vis, se va simţi ceva, cât de cât! Nu-nu, nici vorbă de aşa ceva!” şi domnul aranjă din nou scrumiera şi solniţa, una la mijloc, chiar în faţa clientului, cealaltă în colţ, alături de olivieră,

chiar lângă… „Dacă-mi permiteţi, pachetele astea să le depun…” „La garderobă?!” întrebă cu umor Minda, lăsându-se uşor pe spate, vârându-şi un deget în buzunarul jiletcii, dar, uite, al naibii, el nu avea jiletcă, domnul surâse blând şi… nu, nu la garderobă, avea el un loc, nu-i aşa, ca să nu incomodeze! Foarte bine, foarte bine! şi el plecă cu pachetele, trecu şi fata, una durdulie, cu picioarele groase, cu fusta scurtă, coafată cuminte, cu o bentiţă albă, şi aduse tacâmul, şerveţelul de hârtie îndoit corect şi îşi făcu de lucru (deşi era atâta lume în jur care trebuia servită, dar, aşa se întâmplă, sunt unii clienţi simpatici de la început, şi Minda asta era, evident, căzuse din prima clipă cu tronc *team*-ului aceluia condus de fostul jucător de golf!) la masă, în jurul lui Minda, până veni domnul acela şi o alungă. Trebuiau să hotărască finalul! Minda îşi aprinse o ţigară (din ţigările sale bune, americane) şi îi oferi, natural, şi celuilalt una, apoi ajunseră rapid la ultimele concluzii: o brânză, evident, „avem o brânză de Dobrogea excepţională”, se înfrigură subit domnul, dar Minda nu renunţă la ideea că o telemea bună, albă, era cea mai nimerită încheiere, mă rog, putea să-i aducă o porţie de Dobrogea, dar telemeaua… prăjituri, cafele, peste acest episod se trecu rapid şi Minda îl privi pe celălalt satisfăcut de puterea sa de disimulare, dacă ar fi ştiut el, simpaticul camarad, peste ce mină trecuse (ruladele şi cremşniturile! despre care nu se aminti o vorbă, un sunet, nimeni nu bănui nimic, nicio suspiciune nu se trezi măcar în ochii blânzi, inteligenţi, ai acelui domn serviabil, atât de încărcat de experienţă) şi, frecându-şi scurt şi puternic mâinile de satisfacţie, Minda se despărţi de prietenul său. Fata, pe care o chema Marica, aduse ţuica.

Comandase mâncare din belşug, şi în faţa acestor porunci largi, înţelepte, de perspectivă, el simţi cum panica sa cedează uşor, îndepărtându-se, undeva într-un

colţ, ca o javră pedepsită. Febra se dizolvase bine în vodcă. (Lăsase al doilea pahar, pe jumătate plin, acolo, pe tejghea, îşi aminti abia acum, dar, uite, sosise ţuica, adusă de Marica, cu picioarele ei durdulii şi braţele ei goale, nu prea curate.) Minda bău şi apoi privi în jur, bine dispus. Da-da, se încadra bine, făcea exact ceea ce făcea toată lumea. Câte figuri, ce lume simpatică! Uite, să luăm, de exemplu, masa aceea de colo, de lângă orchestră, de fapt, erau două mese lipite, se mânca şi se bea bine, discuţiile erau în toi. Doamnele, cu rochiile pătate de grăsime, discutau leneş între ele, una ţinea cu mâna dolofană un copil neastâmpărat, cum sunt copiii, care răsturna metodic toate scrumierele, domnii vorbeau cu aprindere despre fotbal. În general, în toată ţara, campionatul diviziei A suscita discuţii aprinse, pasionate, şi doctorul se aplecă uşor, spre stânga, din scaunul său, vrând să prindă câteva din replicile celor care… dar muzica asta, orchestra acoperea cu notele ei totul, dizeuza mai ales, o femeie foarte serioasă, un fel de matroană romană, cu sânii opulenţi, cum se spune pe undeva, cu mâinile îngrijite, care, ce ciudat! îl pironea chiar pe el cu privirea, ha, asta i se întâmplase şi când era student, la cursurile lui Haţieganu, ce om formidabil! Abia acum, după ce murise, îl înţelegea, abia acum reuşea să-l iubească: Iuliu Haţieganu! După ce nu mai fu niciun dubiu, da, el era „alesul”, spre el se îndreptau privirile acelea grave, blânde, doctorul ridică paharul încet, insinuant, dădu din cap şi – formidabil! – i se răspunse cu o uşoară aplecare a privirii şi cu un zâmbet reţinut, totul fără să se piardă nicio clipă ritmul sacadat, antrenant. Bravo! era un local din cale-afară de simpatic, n-avea rost să bată toate cofetăriile când, iată, era atât de bine primit aici de toată lumea. Se va interesa, natural, cu discreţie, cine era distinsa doamnă care cânta, îi va trimite chiar un bilet, cu două rânduri

vagi, ceva extrem de bine ales, cum ar fi: „Ce noroc când Arta îşi alege ca mesager „nu – nu, prea pedant, mai bine: „Permiteţi unui modest anonim să vă exprime întreaga sa…”. Nu-nu, fals, mai bine să-i adreseze câteva cuvinte în legătură cu trupul ei!… Uite, de exemplu: „Dacă Apollo, în locul lui Marsyas… ar fi ucis a doua oară, dacă o Venera… dacă Venera din Capitoliu n-ar fi „Nu-nu, ce prostii! mai bine, aha: „În trupul lui Venus, sub sânul ei gingaş, o ciocârlie…”. Aha, ce-ar fi să compună o strofă galantă, da-da, o idee colosală, va scrie un fel de epigramă galantă, ia să vedem… Şi, scoţându-şi stiloul, Minda încercă mai bine de un sfert de oră, neatingându-se de platoul uriaş aflat în faţa sa, întrerupându-se doar pentru a mai comanda (lui Marica de astă dată) încă „o sută”, vinul „rămânând să se mai răcească”, variante, în sfârşit, ceru un şerveţel curat, pe care scrise, cu atenţie, următoarele: „Ciocârlia cea măiastră/ Cântă-n viers şoptit/ Sub sânul dumneavoastră/ Gingaş arcuit”. Şi iscăli: „Un ucenic al lui Hippocrates” şi, după o ezitare, adăugă şi un P.S.*: „În rariştea de lângă vii*, vă spune ceva?! Sau, dacă nu sunt prea impertinent, *îţi mai aduci aminte*, *Doamnă*? Mulţumiri”.

Trimise şerveţelul, împăturit, aşezat pe o farfurioară de cafea, prin Marica, a cărei figură serioasă, cu ochelari, va face o bună impresie. Pe şerveţel! Pe şerveţel! făcu radios Minda şi, frecându-şi încă o dată, scurt, energic, palmele, se lăsă servit din platoul din faţa lui. Orchestra avea pauză, i se spuse, dar mesajul fusese predat. Şi, într-adevăr, în timp ce „i se serveau” rinichii, excelenţi, fără urmă de miros, orchestra intona, şi dizeuza, pe care o chema Graţiela Ifcu, lansă peste mesele gălăgioase, în comenzile ospătarilor, acoperind zgomotul strident de tacâmuri pe care-l făceau debaraseuzele: „În raaariiş-lea de lâââângă viii, te-aş-teept iubii-ii-tooo ca să viii şi imediat apoi: „Îţi mai aduci aminte, Doamnă”, pe versurile lui, fie

iertat, Cincinat Pavelescu.

— Bravo! doctorul era mulţumit de sine însuşi şi, după ce mai ridică o dată, discret, paharul, în cinstea dizeuzei, îi trimise, tot prin Marica, o sticlă de şampanie.

„Sunt un domn!” gândi el, bucurându-se de pe acum de prăjiturile şi cafeaua cu ţigara „aferentă” ce trebuiau să urmeze, când sosi şi răspunsul. „Doamna Graţiela, îi raportă Marica, cu figura ei serioasă, pe care ochelarii se potriveau atât de bine („Să nu uit s-o întreb, gândi Minda, dacă nu ţine cumva un jurnal intim!”), doamna Graţiela mulţumeşte din suflet pentru atenţie şi întreabă – «pe domnu’» dacă n-ar dori să servească şampania împreună, după terminarea programului?!” „Dă-mi un şerveţel!” începu să strige Minda, cu o oarecare exaltare, şi îi scrise dizeuzei că regreta din suflet, dar era nevoit să respingă propunerea doamnei, atât de graţioasă (făcu chiar în treacăt un joc de cuvinte), obligaţii urgente îl reclamau, dar, nu-i aşa, rămânea pe altă dată, atunci când o seară întreagă i-ar fi stat la dispoziţie pentru a exprima admiraţia şi gratitudinea sa cea mai profundă, încă o dată, regrete, mulţumiri, aplauze ale inimii etc., etc. Şi expedie apoi misiva pe aceeaşi cale. Oricum, nu pierduse vremea, vrând-nevrând, se pusese o bază, se făcuse cunoscut, stimat, dorit, invidiat chiar, pentru că, he, he, era sigur de asta, membrii orchestrei, precum şi alţi câţiva intimi ai vedetei, din cadrul conducerii T.A.P.L.-ului, în speţă, a cunoscutei zahanale, erau la curent deja cu întreaga corespondenţă, clipirile din ochi, pahare ridicate, şampania frapată, care, evident, ca atâtea alte ofrande pe care le va primi doamna Graţiela în acea seară, urmau, nu-i aşa, să treacă în contul… parcă auzea o voce simpatică anunţând, în orele dimineţii, undeva, în spatele garderobei: „Cincisprezece cafele, trei şampanii, cinci coniacuri trei stele, unul «Dunărea* («Ah, ăsta a fost

maiorul, cred! *), trei tarte, ba nu, cinci tarte cu portocale, o friptură!”. „Asta-i culmea, cine a fost măgarul ăsta?! Ha, ha, auzi, o friptură, arăt eu aşa nemâncată?!” „Lăsaţi doamnă, ce, vă puneţi mintea cu… ia uite, dintr-un condei se făcu…” Ei, da, da, dar o epigramă ca a lui cine îi mai trimisese?! Ei vezi, asta era ceva care nu se putea nici aduna şi nici înmulţi, Arta răspunzând Artei, Frumuseţea şi Spiritul, *l honnête homme* în faţa ducesei d’Este sau în salonul principesei Bonaparte! Minda îşi depărta puţin scaunul de masă, puse picior peste picior şi, fumând, privi în jur, bine dispus. Cafeaua se afla în faţa lui, o cafea mare, fără zahăr, preparată special de prietenul său şi, dacă n-ar fi fost gândul acela bâzâitor al datoriei neîmplinite (de fapt, amânate!), totul ar fi fost cât se poate de… din când în când, domnul în alb, pasionatul jucător de golf, trecea pe la masa lui şi ciocnea un pahar din vinul bun, de trei sferturi. Minda nu suferea să bea singur. Ca şi în cazul Graţielei Ifcu, doctorul mai primi o propunere amabilă de a împărţi singurătatea, de data aceasta din partea a doi bărbaţi negricioşi care se aflau în imediata sa apropiere, de la masa cărora se auzea foarte des pronunţat cuvântul „sindicat”, dar Minda refuză, politicos, şi de astă dată. El nu trebuia greşit înţeles; lui nu-i plăcea să bea singur în sensul sentimental al expresiei, de altfel, lui nu-i plăcea să bea în general, şi iată că bea, imitându-i pe cei din jur, şi aceasta, trebuia s-o recunoască, nu era decât tot un efect al spaimei cu care, după cum se vedea, se obişnuise, încheiase un armistiţiu, ale cărui clauze… printre ale cărui clauze se afla şi această maimuţăreală atât de amuzantă, la urma urmei! Ce face, în definitiv, un om care se îneacă? Foarte simplu, imită mişcările pe care le-a văzut făcute de alţii, mai norocoşi, şi care, printr-un efect ciudat, lipsit total de logică, duceau la un efect pozitiv.

— Ce-i cu tine, Doc, iubitule? i se auzi glasul ei

mângâietor, cald, de la o foarte mare distanţă, deşi se aflau ambii în acelaşi oraş. Pe unde te-ai împotmolit?! M-ai minţit spunându-mi că eşti acasă, şi tu… uite, se apropie de ora douăsprezece, mai vii? Să mă culc?!

— Nu-nu, se alarmă el, pentru nimic în lume!… Adevărul era că… Se întâlnise cu o grămadă de cunoştinţe, extrem de simpatice, faţă de unii avea şi unele obligaţii. Ştii cum e, he, he!

— Hi, hi, se auzi dincolo gâlgâitul ei reconfortant.

Era într-adevăr grozavă femeiuşcă asta, domnule, ia uite, nu-i trântea receptorul, nu-i făcea scene, timbrul nu-i devenea glacial, nu apăreau expresiile studiate, preţioase, scârbos de politicoase, nu – nu, era ceea ce se cheamă o fată bună, tonică, ar fi fost interesant de constatat câţi dintre soţii aflaţi în localul de faţă ar fi primit un astfel de răspuns de la soţiile lor, presupunând, nu-i aşa, că soţiile lor…

— Doc, iubitule, îi şopti ea, vino, am pentru tine o surpriză plăcută!

— Zău? făcu Minda, cu un început de aţâţare în voce, ridicându-se uşor pe vârful picioarelor şi privind îngâmfat în jur.

Iată ce relaţii fireşti stabilise el, deodată, era tocmai anunţat că i se pregătea o surpriză, el se arăta uşor încântat, uşor surprins – era chiar astfel, uşor încântat, uşor surprins, cum se spune –, dar, nu spusese el, odată, sau Laurenţiu, într-o clipă de destindere: „Noi nu spunem adevărul decât ca să ascundem adevărul?!”. Da-da, se încadra perfect, din ce în ce mai bine, făcea progrese uimitoare şi în acest…

— Nu, nu-ţi spun la telefon, gânguri vocea ei de dincolo, vino şi ai să afli ceva extrem de plăcut pentru tine, extrem de…

Minda râse încet, satisfăcut („Un râs de proprietar!”

ar fi spus Ludmila, cu pedanterie), dar el era realmente satisfăcut, el, nu-i aşa, se prefăcea că e satisfăcut, ca să ascundă că era cu adevărat satisfăcut, he, he! într-adevăr, totul era în ordine, aşa se face, de altfel, se anunţă o surpriză, apoi se amână cu câteva minute, o jumătate de ceas... ei, cât i-ar fi trebuit lui să ajungă, într-un iureş, până acasă...

— Pardon, nu vă supăraţi, domnişoară, există pe aici o staţie de taxiuri? Iartă-mă numai o clipă, draga mea, da-da, taxiuri... *vis-à-vis*?! Perfect, alo, draga mea, în jumătate de oră sunt la picioarele tale!

— Hi, hi, hi, se auzi de dincolo râsul ei cald, liniştitor.

Şi el răspunse cu un „Ho, ho, ho!" calm, previzibil, un semnal pe care instalaţia ei de radar îl va recepţiona cu siguranţă.

— O jumătate de oră şi, dacă totul merge bine, chiar mai repede, douăzeci de minute...

— Vino când vrei, spuse Fabian, te aştept îmbrăcată până vii! I-am spus portarului să lase uşa de jos deschisă, oricum, dacă o trânteşte un imbecil, dă-mi un telefon de *vis-à-vis*, acolo e deschis până la unu!

— Perfect, perfect! răspunse Minda, simţind cum îi freamătă umerii de entuziasm reţinut, bărbătesc, racroşă şi se reîntoarse la masa sa, din fundul salonului, trecând printre toţi acei cetăţeni respectabili.

Trase uşor scaunul, aşa cum văzuse că fac cu toţii, se aşează, tuşi scurt, de două ori, fără să fie nevoie, şi bău puţin, gustă din paharul pe care îl avea, plin, în faţă.

— Nota! Socoteala! bătu el din palme, şi domnul în alb, puţin corpolent, se prezentă şi îndeplini ultimele formalităţi.

Se constată chiar că sticla de vin, din frapieră (a doua!), era încă pe trei sferturi plină şi se făcu propunerea radioasă ca ea să fie ambalată, astupată cu un dop, nu-i

aşa, şi…

— Nu-nu, refuză Minda, cu un gest simplu, faceţi-mi plăcerea!

— Poftim? întrebă camaradul holbându-şi, e drept, puţin, ochii săi, pentru prima oară descumpănit. Adică…

— Lasă, lasă! spuse Minda şi făcu acelaşi gest, de dinainte, cu mâna, puţin mai nervos de data aceasta, şi, în timp ce ieşea, salutat în stânga şi în dreapta, îşi dădu seama că greşise.

Marica chiar, cu frumoasa ei figură de intelectuală, îl privise cu o anumită gravitate, cu un reproş mut, relaţiile lor s-ar fi putut termina altfel, puţin tact din partea lui, un efort mărunt şi, nu-i aşa, atâţia oameni n-ar fi fost jigniţi! E adevărat, dar… el era fericit şi cu atât, pentru el era şi asta o realizare neaşteptată, păruse foarte la locul lui, în tot timpul serii, şi el era sigur de asta, atât jucătorul de golf, cât şi Marica, chiar şi doamna Graţiela, la rigoare, ar fi putut depune mărturie că el se încadrase foarte bine, onorabil. Aparenţele erau salvate, şi nu numai atât! Oare dacă n-ar fi fost astfel, relaţiile lor ar fi fost atât de spontane, el aproape nu se atinsese de prima sticlă, pe care atât camaradul său în alb, cât şi Marica, îl ajutaseră s-o lichideze, cum se spune în limbajul politic, Marica, mai ales, cărase în trei rânduri câte un pahar pe masa ei de debarasaj, deşi figura ei frumoasă, gravă, păstrase tot timpul o expresie oarecum enigmatică, ceva nu prea forţat, uşor neliniştitor însă, ei bine! nici el însuşi nu pretindea că totul ar fi decurs perfect! Era loc de mai bine! Ciudat, barometrul social se ascunsese în faţa aceea modestă, grăsulie, cu ochelari încadrându-i figura ei frumoasă, severă, circulând tăcută printre mese, spre deosebire de alte colege de-ale ei, debaraseuze, surprinzător de puţin sociabilă, cum se spune, când o căutai din ochi, o vedeai alegând tacâmuri din sertarul de lemn, deschis pe

jumătate, cu un colosal zgomot de metal, îndoind şerveţele sau alergând în mână cu o frapieră plină de gheaţă sau cu o cafea aburindă. Când ieşise, doctorul observase aceasta în oglinda dreptunghiulară, prinsă în perete, chiar lângă garderobă, ea îl urmărise cu privirea, stând lângă masa ei de debarasaj, cu piciorul drept uşor îndoit (avea picioare frumoase, durdulii, peste care fusta ei neagră, mini, plesnea), cu ceva ascuns, neliniştitor în privire. Greşise, hotărî doctorul, ieşind grăbit în stradă, paharele acelea de vin, cărate nu ştiu unde, şi bancnota de 5 lei, lăsată pentru ea, pe masă, fuseseră o greşeală. Dar dacă ea… sigur, ea acceptase totul, alergătura aceea cu bileţelele, ea făcuse jocul până la sfârşit, dar cu ce fineţe! Cu cât simţ al dedublării, al nuanţelor, ea, el era sigur de asta, ea nu imita pe nimeni, nu era terorizată de ideea că… Afară! Afarăi la aer, Minda respiră, trase cu putere aerul curat în plămâni, căutând din ochi un taxi! în staţie nu se afla însă niciunul şi el aşteptă, cu pachetele sale în braţe, aşa cum se întâmplă uneori, nimic neobişnuit în asta, într-o staţie de taximetre, cu deosebire în apropierea vreunui restaurant mai frecventat, cineva, îmbrăcat decent, cu un pachet în mână, făcând câţiva paşi în sus şi în jos.

…Când maşina se opri fornăind, zârâind, hârâind, în staţie, el deschise portiera şi se aruncă pe banchetă, imitând perfect (asta-i ieşi!) un om, un cetăţean care se aruncă pe bancheta din spate a unui taxi. Şi comanda o dădu cu aceeaşi voce fermă, puţin înăbuşită, tolănit pe canapea, ocupând puţin şi din locul de alături, şi dacă ar fi avut mai mult curaj sau… experienţă, spirit de iniţiativă, mă rog, cum se cheamă toate acestea în limbajul modern, ar fi început şi o conversaţie cu cel din faţa sa, un om în vârstă, cu ochelari şi nasul mare, trădând personalitate. Ia să vedem, vasăzică, s-ar putea începe, aşa, cu o tuse scurtă, repetată, una după alta, de două ori, scurt, sigur pe

el (şi el tuşi „în gând”, de câteva ori, ca un timpanist care-şi acordă instrumentul, bătând cu dreapta pielea întinsă, cu urechea stângă aplecată, lipită de membrană aproape), da, apoi… ceva în legătură cu vremea, bah, total nepotrivit, s-ar putea crede că e un simplu palavragiu, nu, mai bine ar fi fost, să zicem… da-da, el putea ataca cam aşa: „Ploile astea pentru grâul de toamnă!”… Nu-nu, mult mai bine era: „Cred că rabla asta a trecut de mult de două sute de mii, de a doua reparaţie” etc… la care celălalt, „ceafa”, ar fi putut răspunde nestingherit: „Ce a doua? A treia, are trei alezaje deja!”. „Dar merge”, ar fi răspuns el cu o anume indolenţă, lăsând să se scurgă, aşa, câteva zeci de secunde, ca şi cum între timp ar fi privit pe geam sau ar fi fost absorbit de „gândurile sale, mai înalte”… „Dar merge încă, se târâie, ce?!” „Se târâie, se târâie! He, he!” ar fi admis ceafa, râzând uşurel, un râs fără dinţi, la care şi el, normal, ar fi marşat: „He, he!”. „Nu ştiu cu ce-or să le schimbe”, ar fi început „ceafa” preluând iniţiativa de data aceasta, şi Minda ar fi trăit o internă jubilaţie, uraa! Caruselul se pornise, visul lui da Vinci, perpetuumul mobile, şi acum el n-avea decât să riposteze calm, cu tact, atent ca mingea să nu atingă pământul… Deci: „Nu ştiu cu ce-or să le schimbe când or fi astea pe dric!”. „Poate din import?!…” ar fi putut tenta el, şi aici se va intercala o scurtă pauză, probabil, „ceafa” încerca să se redreseze după insinuarea cu „importul”, o lovitură sub centură, la urma urmei, adică, ce-i asta, mă provoacă, ştie ceva?!… E un simplu găgăuţă care azvârle cu cuvintele, sau… Aici, totul risca să se împotmolească, orice curbă, viraj, intersecţie putea fi folosită de celălalt pentru a curma discuţia. Cu tot riscul, Minda n-ar fi renunţat însă la sugestia cu „importul”, altfel tot ce construia putea fi fals, un călător în taxi, un client putea foarte bine să facă această insinuare, alarma secretă, măruntă, a celuilalt era

şi ea posibilă, imprevizibilul face parte din previzibil, viaţa adevărată înaintează tocmai prin astfel de linii frânte, întrerupte, puncte, prin segmente de linii, uneori. Apoi, cu mult mai firesc de data aceasta, dacă tăcerea „cefei” s-ar fi prelungit periculos, dacă celălalt s-ar fi dovedit unul din tipii aceia încăpăţânaţi, suspicioşi, se putea ataca (de-abia atunci!), chestia cu vremea. „Ia uite, în partea asta a oraşului se vede că n-a plouat” sau: „Donvle, mult o să mai ţie ăştia strada asta răscolită, la început au fost ăia de la IC AB, acum a venit TREB-ul, de ce dracu’ nu se coordonează, a scris şi *Scânteia*, te pomeneşti, că, odată terminaţi ăştia, apar şi ăia de la teapele, direcţia generală a cofetăriilor statului, ha, ha! Hă, hă!” Sau: …

Ajunse, fu depus în faţa blocului şi, spre deosebire de momentul când ieşise din zahana, de data aceasta doctorului i se păru că totul fusese OK. Modest, fără mari virtuozităţi, discuţia amintită nu fusese decât intuită, schiţată în grabă, oho, câte s-ar fi putut face, câte s-ar fi putut petrece, erau, într-adevăr, posibilităţi nelimitate aici, dar… calm, răbdare, nimic nu se face fără răbdare! Preferabil un rezultat modest, dar sigur, pipăibil, ca să zicem aşa, ceva pe baza căruia, ulterior, se poate construi cu mai mult avânt, cu încredere mărită în forţele proprii. Privi în sus: era aşteptat, toate geamurile erau luminate. Cu un gest reflex, îşi aruncă privirea şi peste drum, acolo de unde ar fi trebuit să dea un telefon în cazul în care nea Pândele ar fi aţipit cu capul pe masă, în cămăruţa sa de lângă poartă. Era un birt modest, care purta pompoasa firmă de „restaurant”, mai precis: Restaurantul „Timpuri noi”! Ruloul de metal, ruginit, era tras pe sfert, geamul mare, gălbui, pe care erau desenate, cu tuş roşu, litere într-o limbă a yahooilor, luminat însă, şi doctorul, suplu, se strecură înăuntru. Oho, dar acolo era infernul! Lume, fum, muzică, femei, chelneri care râdeau, mese pe care pluteau

băuturile, tavanul scund, boltit, dale de piatră şi… telefonul, unde era telefonul?!…

— Dacă sunteţi amabilă, nu vă supăraţi, vă rog, unde e telefonul?

— Acolo, în perete, dar e defect…

— Alo, ăăă, o clipă, vă rog… Vă rog, nu vă supăraţi, telefonul…

— E acolo, dar e defect, de două ori coniac, un şpriţ dublu!…

— Nu vă supăraţi, aveţi cumva un telefon al localului, bineînţeles al conducerii…

— Poftim?

— Spuneam că dacă e şi un alt telefon…

— Este, dă-mi şi o baterie, sifonul ăsta e defect… a, da, este, tovarăşe, vorbeşte cu responsabilul!

— Mulţumesc, mulţumesc foarte mult!…

— Nu dăm acasă apă minerală, mai am doar 40 de sticle pentru 550 de vin, porţia de mâine, aşa că…

— Nu vă supăraţi, vă rog, tovarăşul responsabil?

— Poftim? Gică, ia spală-mi nişte pahare, unde a plecat fata aia?…

— Tovarăşul responsabil dacă nu…

— E plecat! Ce doriţi cu dânsul?!

— A, nimic, voiam să-i cer voie, dacă e posibil, bineînţeles, să dau un telefon!…

— Un telefon? Uite e aicea, după uşă! Fane, ce faci, nu-ţi iei fripturile?!… Alo, domnu'\ sper că nu e o convorbire interurbană?!

— Dimpotrivă, dacă pot să… e chiar aici, peste drum, *vis-à-vis*!

— Poftiţi!

— Bine, dar tovarăşul responsabil…

— Nu e nevoie, puteţi vorbi, Gică, ia coşul ăla de după uşă, pac, pac, o navetă, a doua, a treia, a patra,

poftiţi… poftiţi, lasă-l, mă, să treacă pe dânsul!… O baterie şi un rom mic… Ce faceţi, domnu’ … nu mai daţi telefon?! …

— Mai târziu, mai târziu! făcu doctorul cu un zâmbet vinovat. Un rom mic şi mie, te rog!

— Marchează-i, Fane, un rom mic! trecu, cu indiferenţă, comanda lui mai departe, intrând definitiv în lumea legilor obiective.

El îşi depuse pachetele undeva, pe un colţ, i se făcu loc şi, în câteva minute, fu înglobat. Minda însă încetase să se mai mire, se adapta pur şi simplu situaţiei. Evident, poarta blocului era deschisă, dar, aflându-se aici, chiar *vis-à-vis*, putea telefona oricând, ea va coborî, mă rog, restul e previzibil. Dar turul de forţă cu telefonul din birou, al responsabilului, ce zici?! şi Minda, cu o destul de prost ascunsă mândrie, „gustă” din paharul subţire de rom. Se aranjase perfect, cu un oarecare aplomb chiar, sub masca lui de găgăuţă, nimeni nu băgase de seamă nimic, toate gesturile sale studiate fuseseră considerate previzibile, perfect verosimile. Evident, altă dată ar fi intrat (dacă ar fi intrat în spelunca asta) cu multă impertinenţă şi scârbă (oho! cu totul altfel de scârbă!), ar fi privit bănuitor în jur, la toţi cei care benchetuiau paşnic acolo, iar ei toţi, până la unul, s-ar fi crispat la vederea lui, unul din ei, nu cel mai reprezentativ, evident, ar fi izbit chiar cu pumnul în masă şi ar fi înjurat, cu ochii umezi, dar, mă rog… un fel de linişte suspectă i-ar fi aureolat prezenţa, totul în jur, ca sub o baghetă magică, ar fi devenit mai strâmt, mai sordid, cu toţii ar fi început să se simtă stingheriţi de ceea ce făceau acolo, de ora târzie, „neobişnuită”, pe care ar fi observat-o abia acum, o neplăcută, igrasioasă luciditate ar fi bătut peste creierele lor înfierbântate, pe scurt, ar fi fost personajul de departe cel mai puţin popular, în câteva secunde ar fi devenit cu totul inutil, iar după ieşirea sa, ce

uşurare, ce aer curat, ce destindere!

Aşa însă, se schimbă chestiai. Se încadrase şi basta! Aproape că nu mai exista, fusese înglobat şi, ce mai... o astfel de siluetă care, în drumul spre casă (ca orice fiu al lui Laerte), întârzie, în picioare, lângă un bar, unde se fac afaceri atât de prospere, ce poate fi mai normal, mai previzibil? Iată, în seara aceea, în acel loc, pe acel metru pătrat, cu un rom Jamaica" în mână, privind interesat, amuzat, la forfota veselă din jur, cu toţii erau teribil de ocupaţi şi de veseli, şi el, Minda, devenise unul dintre ei, ocupase acel loc liber, în picioare, lângă bar, intrase perfect în pielea „acelei siluete" care stă, la o astfel de oră, cu o vodcă sau cu un rom mic în mână, a celui căruia, într-o pauză, în timp ce se spală paharele, una, două, trei, barmanul îi trece o informaţie, o interjecţie amicală, un *clin d œil*, corul secolului nostru de bistrouri, un *maquis* al păcii burgheze, carbonari de cinci minute, cea mai perisabilă confrerie pe care poliţia mondială, Interpolul, nu o poate depista, evident, doar din lipsă de personal. Dar, gluma la o parte! El luase acel loc, acel rol, şi totul era OK în cea mai OK din lumile posibile! Primul rom fu urmat de un al doilea, al doilea de al treilea, din aceeaşi dinastie, a lui Pepin cel Scurt! Domnia majordomilor! El însuşi, Minda, devenise propriul său majordom, îşi gusta deliciile propriului său valet, dacă l-ar fi avut, o jumătate de oră furată unei curse ce avea ca scop călcarea unui pantalon sau transportul acasă al unei jumătăţi de duzină de cămăşi la care fusese înlocuit gulerul. Era aici un început de democraţie, de liberalizare, jos tiranii de orice fel, *în tyrannos*, cum spusese Schiller, iar dacă el însuşi era un astfel de individ, cu atât mai rău, jos cu el însuşi! Minda respiră adânc, ridicându-se involuntar, uşor, pe vârfurile pantofilor: începuse să simtă mirosul libertăţii în spelunca aceea cu tavanul jos, prin fumul şi râsetele oamenilor,

înfrăţiţi, descătuşaţi, briza libertăţii îşi făcuse loc, surprinzător, şi îl întâlnise, se izbise de stâlpul rigid al trupului său buimăcit, apoi dispăru, dar fusese acolo, fusese! Iată, nu aşteptase degeaba, ce repede venise răsplata, promisiunea răsplăţii, fantastic, doctorului i se umeziră spontan ochii, globii oculari ei înşişi zvâcniră în afara orbitelor, de parcă cineva ar fi plimbat prin faţa obrazului său un magnet. E suficient puţin curaj, răbdare, puţină încredere absurdă în forţele proprii şi, iată, recompensa se precipită, fericită, curajul de a nu cere nimic, curajul de a crede, curajul credinţei, curajul spaimei, al strămoşilor care surâdeau în morminte, curajul de a fi stupid, leneş, religios, de a iubi, de a nu fi singur… curajul de a nu fi singur! Curajul mărunt al celui care plânge, curajul de a cerşi, curajul de a cădea… „Pe cel ce se aruncă în gol îl sprijină Dumnezeu!” Iată, şi pe el, Dumnezeu şi îngerii săi îl ţineau cu grijă de subţiori, ca pe un vicar al său, îmbătrânit, cu încheieturile dogite, cu gâtul tremurând ca guşa unei rândunici, cu degetele lungi vibrând în aerul de seară, dens! Cine era dumnezeul său?! Minda ridică privirea, răsucindu-şi gâtul său musculos, căutând să vadă cu claritate prin perdeaua de fum, în bârnele îndoite ale tavanului, jos, aşa cum zboară vârfurile de stâncă printre norii umezi, exista oare cineva acolo?!… Era ridicol, bineînţeles, dar avea şi acest curaj, de a fi ridicol!… Cine era dumnezeul său, al său, de care, iată, avea nevoie, de vreme ce îşi tot răsucea gâtul încoace şi încolo, el, un eminent om de ştiinţă, ajunsese un biet, năpăstuit episcop de ţară, monseniorul Bienvenu, fericit că poate întinde, desface, în faţa primului derbedeu, muhaiele, târle, golan ciolănos şi murdar, aducând noroi gros pe scândurile sufrageriei, ca un tractor obraznic ce iese din arătură, argintăria sa veche de un secol, fericit că ea îi va fi furată… ce preţ va prinde, ce şansă are prăpădita

sa de argintărie, el însuşi odată cu ea, când va fi îndesată în rucsacul acela soios şi el însuşi, prefăcându-se grav, blând, distrat, în timp ce e furat, în timp ce e eliberat de povară, în timp ce îl încarcă pe celălalt cu povara sa, celălalt, fratele său! Ceva de prost gust, evident, dar el avea, ha, ha, şi curajul prostului gust! Exista oare ceva ce nu avea el, Minda? Iată, prima vanitate, păcatul superbiei!

...Ruloul de afară nu mai era pe sfert tras, ci pe trei sferturi, în cârciumă mai erau doar două mese ocupate, în jurul lui Minda însă se adunaseră câţiva inşi, tovarăşi simpatici, printre care şi o femeie şi un ins foarte bine îmbrăcat. Se vorbea, se discuta cu lejeritate, se bea, bineînţeles, responsabilul însuşi dădea uneori pe la ei, odihnindu-se o clipă, două, în drumurile sale atât de zigzagate. Minda era plin de vervă, gesticula cu aprindere, se atingeau o grămadă de chestiuni, de probleme, de la fotbal la îngrăşăminte artificiale, de la medicină la flota a şasea, de la modă la revoluţia culturală... Medicii nu prea erau iubiţi în acel cerc, pentru conferenţiarul Minda se făcea însă o excepţie, era un băiat simpatic. Uneori, e drept, el ridica tonul, nepermis, faţa lui lucea prea tare sub pelicula fină de transpiraţie, ochii îi sclipeau uneori cu prea mare violenţă, în toate trăda o vitalitate care era aceea a impostorului, evident, chiar felul în care bea era semnificativ: mult timp nu se atingea de băutură, apoi, deodată, complet inelegant, dădea de duşcă un ţoi de o sută, apoi încă unul, creând un moment de stânjeneală. În jur se găseau însă, ce noroc, gentlemani, majoritatea din cartier, care se cărară pe rând, la o anumită oră, şi Minda se pomeni singur, aproape singur, în faţă cu acea femeie şi cu responsabilul, care era totodată şi barman, domnul Ştefan. Doamna, care le acceptase compania, stătea şi ea în picioare, lângă bar, prietenul ei se pare că plecase la un moment dat, numele ei doctorul nu-l reţinuse prea bine,

dar el se descurca foarte bine cu: „Doamnă! Stimată doamnă! Dumneavoastră, care…” etc., responsabilul însuşi, domnul Ştefan, se pare că nu o cunoştea prea bine, dar, cu toate acestea… se simţeau bine împreună, asta conta! Minda era, bineînţeles, amfitrionul şi făcea asta cu o plăcere copilărească, se interesă dacă nu aveau şi prăjituri, la un moment dat, nu – nu, le părea rău, nu ţineau, erau acolo nişte plăcinte cu brânză, erau vechi de două zile însă, aşa că… o idee, nişte salam de Sibiu, pe o farfurie, tăiat subţire?! Perfect! Doamna fu şi ea de acord, şi doctorul veni şi el cu o idee: să se destupe o şampanie! Grozav, se găsea una chiar în frigider, şi Minda insistă, e adevărat, cu un entuziasm uşor deplasat, să mai fie instalate încă două acolo, dar nu, cel mai bine la frapieră, îngropate în gheaţă, până se răcesc în frigider!… Domnul Ştefan, un om, se vede bine asta, rece, stăpân pe mişcări, chel, cu un cap mic, rotund, cu mâinile îngrijite, cu un inel de aur, cu pecete, pe inelarul stâng, cu monograma sa, fin cizelată, se interesa, cu multă bunăvoinţă, de femeia care era cu ei, şi ea, într-un fel foarte acoperit, decent, îi accepta curtea.

— Cum de nu v-am văzut până acum pe la noi?!

— Mă mir, răspundea dânsa, râzând, făcând gropiţe, e a nu ştiu câta oară că venim aici, lui Tică îi place localul, e adevărat că se întâmplă rar, dar venim, o dată am venit cu o societate întreagă, cumnatului meu i s-a născut a doua fetiţă şi am sărbătorit botezul, cum ar veni, aici, la dumneavoastră!

— Aha, parcă mi-amintesc, era la masa aia de lângă perete, nu?!

— Nu, nu, eroare, râse doamna din nou, şi ochii i se îngustau cu ironie, acolo lângă soba de teracotă, de altfel e masa noastră preferată!

— Aha, făcu domnul Ştefan, atunci probabil că…

Minda îi asculta pălăvrăgind, fericit, atent ca paharele să fie totdeauna pline, deşi, evident, băutura era doar un pretext pentru a fi împreună.

— Sunteţi deci măritată?!

— Nu sau, mă rog, într-un fel, răspundea doamna râzând, ca să-şi ascundă stinghereala, şi domnul Ştefan, uşor fâstâcit, râse şi el.

— Dar de ce să stăm în picioare, să luăm loc, nu vreţi?! propuse el.

Şi ea răspunse:

— Cum să nu, cu dragă inimă, am propus asta în câteva rânduri, dar domnul doctor!…

— Dar de ce, se apără Minda, cu plăcere, să ne aşezăm, eu nu ştiu dacă…

— Fane, ordonă responsabilul băiatului, ia eliberează masa de colo, adă şi o faţă de masă, lăsaţi, domnu' doctor, cară băiatul paharele sau, uite, le luăm noi, aşa, doamnă, aşezaţi-vă dincoace, vă rog, acolo trage curentul, e chiar în faţa uşii, am făcut până acum de două ori cerere anexată cu schiţe şi memoriu justificativ, ca să zidim uşa aceea, dar se mişcă greu, staţi o clipă, vedeţi, scaunul e ud şi…

Cineva bătu în rulou şi intră Nicodim, miliţianul de sector, şi stătu cu ei câteva minute; Stelică, i se zicea acolo. Bău şi el împreună cu ei un pahar de şampanie, teribil de amuzat de băutura asta (doar pentru că ceilalţi insistară), luă şi o felie de salam, pe care o roase încet. Pe femeie o cunoştea, se pare, pentru că de la început i se adresa cu „dumneata" şi îi spuse şi pe nume, dar Minda nu-l reţinu. Doctorul, în primele minute, se fâstâci la apariţia omului legii şi ordinii, *the man of law and order*; ora de închidere trecuse de mult, ceea ce se întâmpla acolo nu era întru totul curat. Dar Stelică privi peste toate cu o anume caldă bunăvoinţă, doctorul nu îi atrase atenţia în niciun fel, ba chiar, când Minda îi turnă, respectuos,

şampania în pahar, începu să râdă, înveselit de lichidul caraghios, aşa cum dăruieşti o jucărie copiilor, un arc care se trage cu o cheie, dar cine întorsese arcul acelui lichid de se umfla atât de impetuos în paharul de apă, mare, evident nepotrivit, în care fusese turnat?! Ciocniră şi băură, cineva de la una din cele două mese îl strigă pe Nicodim, dar omul legii bău netulburat, calm, paharul până la fund, mânjindu-se cu spumă la colţurile buzelor, apoi se întoarse abia şi, fără să privească, se îndreptă spre masa de la care fusese strigat: îşi recunoscuse prietenul după glas!

Destupară şi a doua sticlă, cea din frapieră, se răcise binişor, a treia va fi perfectă, prognostică Minda, în timp ce domnul Ştefan, cu un gest, totodată simplu şi îndrăzneţ, o prinse de mână pe femeia care era cu ei, şi ea îi lăsă mâna, cu politeţe, şi prin întreg trupul ei trecu un zvâcnet pe care Minda îl simţi prea bine (se discuta nu ştiu ce despre o crimă feroce care avusese loc chiar pe strada unde se afla localul), şi acel şoc, al trupului ei, i se zugrăvi şi pe faţă, aproape instantaneu, sub forma unui zâmbet indecis, dureros, un zâmbet adresat, comic, lui, doctorului! într-adevăr, erau doar împreună, erau camarazi, şi Minda îi răspunse cu o privire caldă, veselă, senină, şi ea acceptă mâna responsabilului, ea îşi lăsă palma inertă în voia mângâierilor celuilalt. Era bine! Stelică trecu pe lângă masa lor, salutând, şi ieşi în furtuna de afară, la datorie, refuzând categoric, din uşă, al doilea pahar cu şampanie. Era de serviciu! Bravo, totul mergea perfect, Minda nu lăsa pe nimeni să toarne, era obligaţia, dar şi plăcerea lui! Ştefan o ţinea încă de mână pe femeie, ea îşi lăsa mâna inertă, dar totul era plin de bună-cuviinţă, se discuta liber, aprins, Minda era convins că mâinile celor doi, nemişcate, concrescute în desenul lor, începuseră să transpire uşor şi ambii căutau un motiv plauzibil, nejignitor, pentru a se

desprinde, chiar şi numai pentru un minut, mâna dusă la bucle, o ţigară care ameninţă să cadă de pe marginea scrumierei etc… Aha, ia uite, ei îşi desprinseră într-adevăr mâinile, Minda o intui, o privi, ea avu un oftat abia simţit, de uşurare, era într-adevăr o femeie politicoasă, politeţea aceea rară, la femei, care, uneori, e de-a dreptul candoare! Da, ea cheltuia candoare veritabilă cu ei doi, acolo, cu responsabilul şi cu el însuşi, un doctor de ţară ratat, un bun doctor de circumscripţie ratat, iată, candoarea în acest sfârşit de secol fără candoare, împotriva candorii! Ea roşi din nou – aha, da, desigur, o chema Valentina, i se spunea doamna Vali sau Tina, el avea să-i spună în gând Valentina! –, ar putea, era convins de asta, mai ales că Ştefan se ridicase şi dispăruse în dosul barului, în cabina sa de comandă, putea foarte bine să întindă şi el mâna, să-i mângâie stânga pe care ea o ţinea leneş rezemată pe tăblia mesei, ea ar fi acceptat, ochii ei îl priveau chiar astfel, oferindu-i acceptarea, îmbiindu-l blând, în timp ce gurile lor spuneau, şovăind, nu ştiu ce, ciudat, de parcă ar fi fost un adolescent, iar ea o femeie matură, cu experienţă, înţeleaptă!… Da, candoarea îi dădea această înţelepciune! Trebuia să îndrăznească măcar s-o atingă uşurel, ia uite, se înroşise la tâmple, simţea cu precizie asta, artera temporală i se umflase, pulsa dureros, şi acest puls alergase, izbindu-se de buzele ei subţiri ce zvâcneau la fel, şi ochii ei calzi… Mâinile sale împietriseră acolo unde se aflau, şi Valentina dădu atunci uşor din cap, fără nicio legătură cu ce se vorbea, evident, înţelegându-i teama, şi în clipa aceea, dacă nu s-ar fi întors animalul acela de Ştefan la masă, el ar fi îndrăznit cu siguranţă. De ce?! Ea era doar sortită lui sau altora, ea va merge cu Ştefan, în noaptea aceea, cu aceeaşi resemnare blândă, deşi… poate l-ar fi plăcut mai mult pe el, pe Minda, dar el era, bineînţeles, inaccesibil, ea simţise prea bine asta, clipa

aceea când el nu îndrăznise s-o mângâie uşor, prieteneşte, pe dosul mâinii ei prelungi, cu unghiile prost întreţinute, făcându-i ei, normal, în primul rând, un hatâr! El nu-i putuse face acea favoare, nu fusese în stare, rămase înţepenit ca un păduchios, dar el însuşi, Doamne, Doamne, nu era sortit jertfirii?!... Şi ca un miel, nevinovat, la înjunghiere...

— Să bem, să bem, până nu se face ziuă!

Şi, într-adevăr, de la masa aceea de lângă fereastră, singura ocupată încă, se auzi un uşor zvon, un cântec, erau acolo doi bărbaţi şi două femei, două perechi, şi câteva minute ei ascultară, în linişte, o doină bănăţeană: „Cătălină, Cătălină... Cătălinăncoace vină!...”. Cei patru cântau încet, numai pentru ei, bărbaţii schiţau terţe, cvinte, cu un bun auz muzical, nu cântau pentru prima oară împreună, se vedea asta, femeile aveau obrajii coloraţi, tâmplele emoţionate, vii, afectând dezinvoltura, scuturând la nesfârşit aceeaşi ţigară... „Cătălină, Cătălină, / Ce-ai făcut la om la cină?!... / Varză dulce din grădină... / şi cu clisă de-a bătrână!... u Ha, ha, ce frumos era!

— Nu s-ar putea, tovarăşe Ştefan, să le trimitem o şampanie şi dumnealor?!

— Ia te uită, dumneata, doctore, îmi cumperi toată şampania ce stă aici de-o jumătate de an nefolosită, uite, asta are eticheta galbenă de-atâta fum!...

— Cu atât mai bine! Cu atât mai bine! irupse Minda.

Şi ceilalţi doi îi făcură semn:

— Psst! mai încet!

Într-adevăr, se cânta încă, uşor, fumul se ridicase spre tavan, vocile se împleteau într-o armonie şovăitoare, binefăcătoare, caldă, aerul se rarefiase, se limpezise, stâncile se dezveleau încet, abisul devenea real, concret, ameţitor, oho, ce atrăgător pulsa şesul verde, era un orizont răsturnat acolo afund, turnul bisericuţei de lemn, o

căsuţă, două respirând naive… da-da, se zăreau parcă şi nişte blânde animale cocoţate pe pajiştea aceea care flutura… rândunelele săgetau aerul acolo, jos, parcă… Minda se aplecă, vrând să vadă cât mai bine, avid, cu inima zvâcnind încet, peste parapetul acela, peste…

— Bravo! Bravo!

Toţi trei, ca într-un consens, aplaudară, şi cei de la masă întoarseră capul uimiţi, zâmbind stingheriţi, unul din bărbaţi, cel cu vocea de bariton, tuşi de două ori, complet zăpăcit, femeile îşi păstrară sângele rece, aplecară timide capul zâmbind şi, în clipa aceea, doctorul intră în agitaţie, îi făcu semn băiatului care era, bineînţeles, cu gândul aiurea, Ştefan o prinsese din nou de mână pe Valentina, el singur trebuia să se descurce, nu se putea baza pe absolut nimeni, se ridică, fugi la frigider şi le duse sticla. Doamne, ce surpriză, unul din bărbaţi se ridică în picioare, fu invitat să ia loc, cele două femei erau într-adevăr foarte tinere, una nu trecuse de douăzeci, Minda era vizibil emoţionat, ar fi vrut să se ascundă sub podea, cu toţii îi dădeau importanţă, o clipă se crea pericolul ca mesele să se unească, şi-atunci, nu-i aşa, s-ar fi pierdut atmosfera aceea calmă, paşnică, patriarhală!… Bah, ce stupid, într-un astfel de birt nenorocit, o adevărată speluncă, atmosferă patriarhală, Dumnezeu îi luase minţile?!… Minda se retrase de-a-ndărătelea, politicos, dar decis, cei patru nu trebuiau deranjaţi!… La masa lui, iată, se crease o intimitate doar în cele câteva minute ale lui de absenţă, el dusese doar sticla acolo, nici nu luase loc măcar, deşi fusese invitat cu atâta stăruinţă, şi acum, iată, la întoarcere, pe Ştefan îl regăsea aplecat peste masă, cu tâmpla apropiată de gura ei spirituală care spunea ceva, murmură ceva, mâinile le erau încleştate, uitate astfel, şi el nu mai încăpea acolo, sigur, ar fi putut tuşi şi trage cu grosolănie scaunul, cei doi poate nici nu l-ar fi observat, n-

ar fi bruscat pe nimeni, într-un fel era aşteptat doar, fusese înscris în ultimul recensământ acolo, pe locul acela liber, iată, nu era un scaun acolo, întors puţin şi depărtat de la masă? El însuşi îl lăsase astfel când sărise cu atâta impetuozitate, niţel deplasată, desigur, să ducă sticla aceea dincolo, să fie serbat succesul celor care cântaseră, da, era scaunul său, fostul său scaun, pe care ar fi avut tot dreptul să se aşeze, confortabil, în faţa ochilor ei, Valentina, sora sa blândă, căreia el, dacă ar fi fost o noapte întreagă împreună şi singuri, i-ar fi mângâiat uşurel mâna, liniştind-o, protejând-o, calmând-o cu mult tact, infinit, de goana aceea de ciută printre crengile ce-i zgâriau pielea şi strigătele vesele, bărbăteşti, ale vânătorilor în aerul limpede al dimineţii de duminică, cu cerul dureros de albastru, întrevăzut fulgerător printre două pete verzi, mişcătoare, spălăcite…

Îşi luă singur un pahar de la bar şi-şi turnă şampanie, stând în picioare, afectând relaxarea, cu cotul rezemat de tabla umedă, bând cu sorbituri mici lichidul verzui, care-i înţepa nasul. Cei patru discutau ceva, una din femei râdea, Valentina asculta acum, gânditoare, Ştefan îi săruta mâna cu delicateţe şi ea râse uşurel:

— Au, auzi el, eşti nebărbierit! şi responsabilul râse la rându-i, probabil aşa se cădea.

Ce-ar fi făcut el într-o asemenea ocazie?!… Greu de spus! Să bem mai bine, ce-ar fi să fredoneze încet o melodie? Care?!… Ceva nu prea pretenţios, dar nici prea trivial… unde se dusese băiatul acela, ar fi putut să-i ofere şi lui un pahar, să bea în doi… Plecase probabil, o uşchise! De, dacă şeful se ţine de galanterii! Ha, ha, într-adevăr, omul acela atât de serios, copleşit de răspunderi, care cunoştea atâta lume, se prinsese! Da, da, se prinsese, ia te uită cum o privea pe Valentina, ea însăşi zăpăcită toată, cu părul zburlit uşor la tâmple, cu zâmbetul ei ce ajunsese o

simplă crispare, dureroasă şi încântată, o pereche frumoasă la urma urmei. De ce o lăsase Tică al ei acolo? Se scula de dimineaţă, mergea la lucru?! Mă rog, tot ce e posibil, dar ea, Valentina, avea chef să mai stea, ei nu-i era somn, voia să se mai distreze puţin în compania unor oameni de bine, de altfel totul decursese perfect, restaurantul se golise treptat, cum se întâmplă în asemenea ocazii, femeia spălase pe jos, fără multă gălăgie, Fanebăiatul o ştersese la rându-i, responsabilul însuşi devenise un simplu client, ei nici nu mai beau, se priveau doar în ochi, surâdeau crispaţi, dacă n-ar fi fost el acolo să le toarne în pahare!... Cei patru se ridicară şi trecură prin faţa lui, salutându-l. Ştefan se rupse şi alergă să tragă ruloul, ieşi chiar în stradă şi se auzi cum trebăluieşte la oblonul de la vitrină, Valentina îşi refăcu machiajul, apoi se ridică şi se duse până undeva. îi zâmbi, recunoscându-l, dar atât, nu-l îmbie să ia loc la masă, nu-i rămânea decât să bea acolo singur lângă tejgheaua lui! Era momentul, bătrâne, să-şi ia tălpăşiţa, trebuia să achite însă şi mai vrea să bea încă un pahar, aşa se face, umpli un pahar, din păcate nu aveau acolo cupe de şampanie, şi se bea din pahare de apă, total dizgraţioase...

Apoi, şi Minda nu tresări în niciun fel, apăru *earn* uşă. Stătea doar *vis-à-vis*, ce era aşa de mirare, cineva, probabil, o informase că el se afla acolo, atât de aproape, de altfel, el însuşi îi telefonase că... scăpase el cumva vreo vorbă că... ce conta, ea veni drept la el şi spuse, în felul ei, radioasă, şi totul se calmă în jur:

— Doc, te-ai îmbătat, ştii că e aproape dimineaţă?!

— Ei, cum aşa, se revoltă el şi se repezi să-i ofere şi ei un pahar, dar Fabian refuză net.

— Să mergem! spunea ea mereu. E timpul!

Intră şi Ştefan, grăbit, salutând în treacăt, Valentina apăru şi dispăru apoi fără cel mai mic semn, o intimida

prezenţa ei, cu siguranţă, un burete ştersese orice urmă a prezenţei sale acolo, timpul trecuse, cum spusese şi acel zăpăcit *Herr Doktor*: *„Es ist die Zeit für mich vorbei*!… *Die Uhr mag stehn, die Zeiger fallen, es ist die Zeit für mich vorbei”*, tra-la-la, şi Minda se lăsă, cu bunăvoinţă, transportat în afara zidurilor!… Aha, acolo stătea trădătorul, misteriosul domn Pândele, care era mult mai la locul lui cu capul pe măsuţa din spatele panoului de afişaj decât să stea astfel, rânjind, pe trotuar, când un domn bine, decent îmbrăcat, care-şi schimba zilnic lenjeria, era îndrumat cu atâta grijă spre treptele acelea din depărtare! … Asta-i culmea, ce se întâmplase în definitiv?! făcuse şi el, ca atâţia alţii, o escapadă, unde sunt pachetele lui!?…

— Pachetele, unde sunt pachetele mele?! făcu el, mimând, cu ultimele forte, indignarea, încercând s-o convingă şi pe ea, care-i povestea ceva confuz despre un geamantan cu lucruri transportat cu taxiul la Babeş, microbiologul, şi probabil că acest fapt o enervă.

Fusese întreruptă de pachetele sale stupide tocmai când povestea istoria dramatică cu un geamantan cu lucruri, pijamale, cămăşile, cravatele, un costum, cel de gabardină, pe care i-l luase ea anul trecut, de ziua lui, şi el, dobitocul, începuse să plângă când omul acela neîndemânatic trântise sacoşa mare, neagră. Valiza, cu un scâncet, sărise din broaştele ei şi o cămaşă şi haina de la pijama, din poplin de mătase, alunecară pe covor! Sărmane Geiger, trebuie să plângi, admirându-ţi nefericirea, ca un clovn, iată, el însuşi ar fi preferat de o mie de ori să plângă, să înceapă să plângă, decât să traverseze strada aceea antipatică, nesfârşită, în halul în care se afla! Plânsul e un lux însă, să plângi în faţa unei oglinzi, să plângi în faţa unei femei, îngenunchind pe covor, lângă canapea, acolo unde stă ea aşezată, gata de plecare, cu buzele nemilos strânse, în mână încă cu restul

pe care i-l dăduse şoferul, din delicateţe ea nu-l rugase s-o aştepte jos, trebuia, nu-i aşa, să asiste la durerea lui sinceră, neprefăcută! Şi ea ar fi plâns, cu ce bucurie, dar unul din doi trebuia să rămâie tare, şi iată venise rândul ei. Trebuia să-l vegheze, atâta lucru mai putea face pentru el, adevăratul ei amant, cum visaseră ei doi, în atâtea rânduri, nunta, casa lor viitoare, făcuseră şi o listă de invitaţi posibilă, el vorbise chiar cu cineva pentru vin, un vin natural, să ajungă la o sută de inşi, şi acum era rândul lui la nefericire, trebuia să-l asiste, rece, neprefăcută, când îşi voma plânsul, zguduindu-se tot, deodată, atât de neajutorat, de singur, de nefericit, de demodat în nenorocirea lui, iată, se târa pe jos, acum, în costumul său nou, de mohair, îşi rupsese cravata de la gât, care-l sugruma, şi atunci ea se ridică, era momentul să plece, să se depărteze, ea însăşi nu mai putea rezista mult! Şi ajungea, pentru acea seară, o victimă. Ea plecă, apoi, pe paşii ei mărunţi, aroganţi, şi el rămase cufundat în hohotele sale mult după ce auzi uşa de la intrare pocnindu-se, şi o furie rece îl cuprinse când rămase singur, îi fusese luată şi această umilinţă, de a plânge în faţa ei!

— Încet, încă o treaptă, încă una, nu – nu, aici nu e scară, psst, mai încet, lumea doarme, mai avem un etaj şi… stai să deschid uşa, ia uite ce întuneric, ce-i, Doc, am senzaţia că mai mult te prefaci, ha, ha, ai dreptate, pentru banii tăi vrei să te şi datini, cum spunea şi dentistul apăsând pe pedală, încet-încet, Miuţa te va dezbrăca şi te va întinde în patul conjugal… aşa, şosetele, pantofii i-am scos, normal, iar ghetre tu nu porţi, nu mai poartă nimeni, aşa, cravata, încet, totdeauna mi-a plăcut cravata asta, ar trebui s-o pui mai rar, acum haina, ridică-te într-un cot, haide, nu fi indolent, poţi să râzi şi pe urmă, ei, vezi, acum pantalonii… sigur, o să bem ceva, ia vezi, îţi vine pijamaua asta, e absolut nouă, sper că ţi-am ghicit măsura, nu – nu,

nici pomeneală, fără pijama nu intri în pat… ce-i, ţi-e rău?! Stai o clipă, stai că viu imediat… aduc imediat un lighean! …

…Vezi, Doc, se luminează, se face ziuă, nu ţi-e somn? Uite, ţi s-a răcit cafeaua, îmi dai voie să gust şi eu puţin? Da, e bună, poţi s-o bei… ia uite, dar tu ai febră, ştii că am descoperit o pată mare pe pardesiul tău, ulei, ceva, unde te-ai frecat? Şi taxiurile astea, ar trebui să le dea foc, în loc să… hi, hi, stai că mă gâdili, vezi că verşi cafeaua, patul e înfăţat proaspăt, vrei să fii un purceluş?! Nu-nu, eu am să dorm dincolo, pe canapea, de altfel, în două ore… vrei să-ţi pun un disc? Serios?! Ce vrei… Straviński! N-am, n-am nici Bartók! Ai să-mi faci tu cadou, când… uite, am *Valurile Dunării*, cu Karajan, ce zici? *Auf die schöne blaue*… da-da, e ca un marş, şi ţie ţi-a lăsat impresia asta? Nu mai bea atât, că ai s-o păţeşti iarăşi!… Da-da, beau şi eu, crezi că mă las rugată? Mai ales că eu am rămas în urmă, cu mult în urmă, ha, ha! Ia uite, Doc, eşti ca un copil, de te-ar vedea acum studenţii tăi şi colegii, corpul profesoral, ha, ha, ca un căţeluş murat, şi toţi cunoscuţii tăi, distinşi!… De ce înjuri, Doc, nu-i frumos în prezenţa unei doamne, m-ai auzit tu pe mine înjurând vreodată?!… Cum, ha, ha, m-ai auzit? Atunci e-n regulă, dă-i înainte, nu te jena, cum spunea bicicleta… nici nu ştii ce dor mi-a fost de tine, te aştept de opt ore, dar, ai dreptate, un adevărat bărbat trebuie să se lase aşteptat, să se impună şi să… un adevărat bărbat trebuie să aibă curajul… Ce spui, îţi place cum îmi vine materialul ăsta de rochie, e şantung veritabil, e cadoul tău, Doc, nu-ţi aminteşti, zăpăcitul meu scump?… Uite şi poşeta asta merge, ce zici, pantofii îi am deja, hai, uită-te o clipă, nu fi urâcios, Miuţa ta trebuie să fie frumoasă, ai să fii demn de mine, dar bluza asta, ce zici, eu singură mi-am croit-o, mânecile astea sunt invenţia mea, se poartă acum, astfel, bogat, bufant, la gât am s-o mai iau

puţin, ştii de unde am copiat-o? Dintr-o fotografie a unei mătuşi a mamei mele, Minodora, e formidabil cum revine moda, stai o clipă, viu imediat, mă duc să mă schimb, ai să ai o surpriză, mi-a lăsat Veronica în custodie un costum, pantaloni şi jachetă, din velur, un vis!... O clipă, numai, vezi să nu-ţi verşi cafeaua!...

...M-auzi, Doc, vezi să nu adormi până viu, para-ram-pam, tra-la-la, să ştii că sunt fericită, bătrâne, că eşti aici, toată casa respiră altfel, ştii cum e când un bărbat... eu însămi nu mai ştiu ce e cu mine, m-am pierdut toată, uite, acum, că nu-ţi văd ochii, uite, am curajul să-ţi fac mărturisiri!... Doc, spune-mi ceva, ai adormit?! De ce râzi? Spune-mi şi mie, am un chef de râs... de cântat! Vrei să mai pun o placă, nu ştiu cum, prezenţa ta mă linişteşte, îmi dă un fel de echilibru, de linişte interioară, m-auzi, Doc?! Serios, parcă aş fi alergat pe nişte scări, în sus, şi acum pot să respir în voie, sus, pe platformă! Doar câteva clipe şi am sosit, ai să vezi, e adorabil, sunt foarte tentată să-l iau, deşi, e adevărat, preţul e cam... dar, nu-i nimic, am să renunţ la pardesiu anul acesta, de altfel nici nu se mai poartă!... Spune ceva, Doc!... Te pomeneşti că tu râzi în somn, he, he aşteaptă, viu imediat, ai să te minunezi când voi apărea în cadrul uşii, zău, nu fac literatură, îmi face bine prezenţa ta acolo, parcă şi lucrurile din jur, nu ştiu cum, sunt mai umanizate, ţi-am aşteptat telefonul cu o emoţie absolut caraghioasă, tu ai sunat doar de atâtea ori, dar astăzi... nu ştiu cum, astăzi te aşteptam toată, astăzi ştiam că voi fi a ta chiar dacă... numai aşa, să stăm şi să ne privim, nici nu ştii ce caraghios eşti, Doc, în pijama, cocoţat în vârful patului, am să-ţi fac nişte mustăţi, cu cărbune, când ai să adormi, dacă ai să dormi, ha, ha!... Viu, Doc, viu, închide ochii, şi când îţi spun eu să-i deschizi, m-auzi? Viu... viu... bucură-te, Doc, ţine-ţi ochii strâns lipiţi, până când ai să mă simţi lângă tine!... Unu,

doi, trei, unu, doi, trei… unu… doi… trei…! Bău!

Capitolul XIV

…Când a intrat panica în viaţa mea? spuse Laurenţiu Ceea. Când am încetat să lupt contra ei?! Tendinţa mea, firească, e de a mă afunda tot mai adânc în existenţă, natural, în propria mea existenţă, episodul cu ea, apoi felul în care mă apropiam de ea, Lepădatu, care a scos-o din haos, acum ar trebui să-ţi vorbesc de întreaga istorie de dinainte de acest Lepădatu… Curios, n-ai observat, „episodul ei" nici nu ţi l-am spus, cu el ar fi trebuit să încep, „iubirea noastră", felul în care odată am încercat să ne culcăm împreună, cum ne-am dezbrăcat undeva, într-o cameră străină, sărăcăcioasă, friguroasă, şi ne-am culcat alături, râzând stânjeniţi, totul făcut cu o extremă politeţe, în silă, dar era ceva care trebuia făcut, imitat… pe cine imităm noi? Habar n-am! Când, la a cincizeci şi una generaţie de şoareci, individul adult se pomeneşte încărcat de o memorie străină care îl activează subit, într-o direcţie, unde va găsi hrana, pe cine imită el? Ce model?! De altfel, când noi doi ne-am întins pe canapeaua aceea prea scurtă, îngustă (ea trebuia să mă ţie de mână, să nu alunece), noi nu imitam niciun act vital, ca şoarecele care aleargă spre farfuria cu mâncare la lumina becului, noi imităm pur şi simplu forma unui act vital, finalitatea acelei forme, conţinutul acelui act ne speria prea mult pe noi, atunci, oricum, în după-amiaza aceea ne-am speriat suficient ca să nu fim în stare de un „act" normal, am sărutat-o doar, distanţaţi respectuos, deşi eram întinşi alături, goi, fără să simţim nici umbra unei plăceri. Altă dată, când ne sărutam în parc sau pe stradă, seara, excitaţia era mult mai mare, era reală, acolo însă ne speria ceva, dinţii ne clănţăneau uşor la amândoi şi zâmbeam, zâmbeam neîntrerupt, ca să ne asigurăm unul pe altul că totul e în ordine şi că facem ceva care ne produce plăcere. Nici nu ştiu de ce a făcut-o,

până la urmă, ideea a fost mai mult a ei decât a mea, bineînţeles, eu am enunţat-o, orice mucos de 16 ani îşi închipuie că primul lucru pe care trebuie să-l propună fetei pe care o ţine de mână la cinematograf e să se culce cu el, tot restul e „platoneală”! Ce speriat am fost, Dumnezeule, când ea a zis: „Da! \ Şi a întrebat: „Unde?!”. Apoi, fără să am timp să răspund, a adăugat: „Ne dezbrăcăm, nu-i aşa? Goi, absolut goi, nu-i aşa?!”, şi eu am dat din cap, de parcă mi-ar fi ieşit un şarpe libidinos din mânecă, cu toată saliva uscată din gură, cu pulsul mărit. Şi ea îl iubea pe Guga, cu care se şi potrivea mult mai bine, erau egali, comunicau foarte bine prin fanatismele lor politice, prin „nuanţa” lor politică, ei erau „comuniştii intelectuali”, ei, cu lenjeria lor curată şi cu auziţii din Straviński, şi el sunt convins că o iubea dacă şi-ar fi permis să-şi mărturisească lui însuşi aceasta, dacă Revoluţia nu l-ar fi împiedicat (ca şi pe ea) de la astfel de sentimentalisme mic-burgheze, strângeri de mână, ochi calzi, căprui, buze reci, virgine, sex misterios, candid, şi toate celelalte „mofturi”. Mi s-a mai întâmplat o dată acelaşi lucru, mă rog, cu datele schimbate, sub o altă tensiune, ca bărbat matur etc. O cucoană nostimă, frumoasă chiar, pe care o curtasem după toate normele (era măritată, dar soţul ei o „neglija”!), când mi s-a strecurat în pat, în sfârşit, goală puşcă, n-a mai vrut! şi s-a întors la el sau la altul, neatinsă! Ei vezi, ăsta e un exemplu banal, vulgar aproape, e o simplă spaimă a ei, a femeii adulterine, de actul real, fizic, un act pe care psihic ea îl consumase deja, şi a doua încercare, sunt convins, s-ar fi realizat, dacă, în acest caz, n-aş fi fost eu acela care să renunţe de a o mai vedea. Atunci însă, cu Pitina, frumoasa şi grava Pitina, era perfect invers, deşi e fals şi asta, gândurile noastre, psihologiile noastre erau cu mult mai curate decât trupurile noastre virgine, ţii minte, ea a început să râdă nestăpânit, când m-a văzut, o clipă

fulgerătoare, gol, s-a roşit, de parcă făcuse o necuviinţă, apoi a început din nou să râdă, cu lacrimi, cerându-mi iertare! Era într-adevăr comic şi, de voie, de nevoie, am rânjit şi eu, adevărul era că îmi făcea mult mai mare plăcere să râd şi s-o mângâi pe păr, de la jumătate de metru, decât să… să fiu bărbat cu ea şi s-o fac femeia mea! Eterna poveste, Daphnis şi Chloe! Ea însă a avut o bună intuiţie, dacă ne-am fi păstrat hainele, am fi devenit amândoi mai îndrăzneţi şi istoria ar fi început atunci. Astfel însă, odată cu hainele, au căzut de pe noi şi cărţile, prejudecăţile vârstei, falsa, premeditata mea bărbăţie, falsa ei spaimă şi candoare, acolo, pe canapeaua din camera colegului meu, pe care mi-o cedase pentru câteva ore, ne-am întâlnit într-un sex unic, pentru ultima oară în viaţă. Ea s-a îmbrăcat, după o oră, după ce pălăvrăgisem şi fumasem, înecându-ne, un pachet întreg de ţigări, şi mi-a promis serios, la despărţire, că data viitoare va fi „altfel”, va fi cu adevărat „a mea”, că aprecia delicateţea mea, prostii, era pe jumătate absentă, preocupată de lecţiile ei, de părinţi, organizaţie, o şedinţă, o acţiune viitoare etc. Cum am ajuns aici, toată falsa mea iubire, falsa noastră iubire, inventată de Lepădatu şi dusă până la „capăt” de o ciudată încăpăţânare a mea (erau colege de-ale ei care-mi plăceau cu mult mai mult, care-mi plăceau cu adevărat, ca frumoasa Scarlett O’Hara), despărţirea noastră, toate astea te-ar fi putut interesa, chiar voiam să ţi le înşir, dar, nu ştiu de ce, nu mai am chef acum! De altfel, poate că nici nu sunt atât de interesante sau… nu mă interesează pe mine acum, habar n-am! în directă legătură cu Pitina şi Lepădatu, îmi vine să-ţi povestesc ceva, un sunet, o frântură doar, se înţelege, din tot ceea ce a precedat aceste două nume, un alt nume, din copilăria mea, din prepubertate. Am să amân însă şi acest lucru…

Eu am suferit toată copilăria mea de-o sexualitate

precoce. Dacă aş fi mai grăbit, aş spune că sufeream de boala secolului. Fals, sufeream de propria mea boală, precocitatea e, evident, o anormalitate, o infirmitate, dar şi o distincţie, o nobleţe. Vai de cei precoci, sunt destinaţi gloriei cu mult înainte de vreme, şi precocitatea mea, una dintre cele mai ciudate, şi gloria ei la fel. Oricum, eram glorios în singurătate, eram aclamat, chemat la rampă în singurătate, mă simţeam „ales”, eram deznădăjduit şi fericit până la lacrimi, în singurătate. Un exerciţiu colosal al singurătăţii şi al orgoliului. În asta, da, eram contemporan cu secolul meu, cu acest *fin de siècle de* care încă nu îndrăznim să vorbim. Nu sexualitatea, ci orgoliul şi singurătatea sunt bolile noastre, monomania… panica de care-ţi vorbeam, poate de aici a apărut panica existenţei mele! Şi, în asta eram un copil al secolului! Iată destule defecte fundamentale, spuse Ceea zâmbind, ca să fiu un om modern! Şi sunt astfel, sunt un om modern, tocmai pentru că simt un gol imens în jurul meu, de parcă m-aş plimba singur, cu mâinile la spate, în Peninsula Florida sau Peninsula Iberică, aşteptând să se pregătească cina în castelul meu dărăpănat, de ţară, castelul meu de hidalgo, în care doar o singură aripă e locuibilă, o aripă şi casa slugilor, slugile mele numeroase. Eu sunt, dragă doctore, un ins feudal, fără nostalgia feudalităţii, însă eu ţin la closetul meu cu apă… eu am responsabilitatea slugilor mele, le protejez, le apăr, eu sunt ceea ce se cheamă un reacţionar. Un ins fix, stabil, incapabil de evoluţie, un ins fără de care revoluţiile se pulverizează. Eu nu pot fi altfel, deci e inutil să devin altfel, e chiar periculos, pentru mine, bineînţeles, dar nu sunt eu, oare, cheia universului?! A universului vizibil, evident, a universului orizontului meu, cei şase plopi, din depărtare, marginea lacului, sclipitoare, de la sud-est şi linia ferată la nord. Am o soţie, o soacră, trei fete şi câteva rude îndepărtate, pierdute în provincie.

Nimeni în afara ta nu ştie nimic, toată lumea ignoră perfect această panică, această fugă a mea de peste tot, uite, acum simt o dorinţă irezistibilă de a „ieşi” din această sporovăială care a început între noi, apoi, după un timp, voi avea nostalgia ei. Doar vorbisem atât de frumos, abjecţiile şi bâlbâielile mele sunaseră atât de legat, de elegant, prinseseră chiar un anume sens mai general, uneori tresărea pe ici, pe colo, chiar, câte o idee, aşa cum sar broaştele dintr-o baltă. Există ceva blestemat, *diletant* în noi, care ne împinge să ordonăm lucrurile a căror fiinţă intimă e haosul, să dăm un sens unor întâmplări care trăiesc în anarhie, care e şi ea, probabil, un sens superior sau „inferior”… Ai întâlnit, de-atâtea ori, nu-i aşa, oameni care se apucă să scrie o scrisoare cuiva apropiat şi au de gând, cu toată seriozitatea, să transmită celui drag, celui legat prin sânge, ideile şi întâmplările lor. Ce se întâmplă? Amicul nostru, cum era de aşteptat, nu transmite nimic sau penibil de puţin, restul sunt fraze de felul: „Ai noştri sunt bine, sănătoşi!” sau: „Ni s-a îmbolnăvit un animal sau bătrâna suferă de urechi…”. Sau: „Ne vom muta într-o casă nouă, am primit aprobarea ca grădina s-o parcelăm ca loc de casă!”. Sau: „Cel mic, Florin, are a doua medie din clasă şi a fost trimis într-o tabără de iarnă, maică-sa i-a croşetat un pulover roşu, cum şi-a dorit totdeauna!”. Sau: „A murit socru-meu, în vara viitoare vom merge singuri la Sovata, tu ştii ce bine mă înţelegeam eu cu el, de parcă am fi fost fraţi!”. Sau: „Cumnatu-meu a ajuns director adjunct al torcătoriei şi insistă să ne mutăm şi noi acolo!”. Sau: „Anul ăsta s-au împlinit zece ani de când a murit şi n-am reuşit să-i ridic o cruce, marmura se găseşte greu, dar nici acesta nu e motivul, de fapt, aş fi putut în delegaţiile mele să mă abat şi pe acolo, la mormânt, femeia care-l îngrijea şi căreia îi trimiteam două sute de lei anual a murit şi ea şi ne-a spus cineva, care a trecut anul trecut pe acolo, că

crucea, pe care acum zece ani am pus-o în mod provizoriu, e putrezită!”. Sau: „Mai am de cumpărat lemnul şi pot să mă apuc de ea, Velescu de la consiliu mi-a promis că-mi face rost de-o aprobare, a trebuit să mai cumpăr nişte foi de gudron, a început să plouă în magazia aceea de lângă garaj, unde-mi ţin cimentul, cercevelele, uşile, fierul pentru beton, trebuie să mă grăbesc, nu se ştie cât vor dura aprobările astea pentru construcţii, Bagiu spunea că doar până la iarnă, dar nouă ne e imposibil să ne mai apucăm în vara asta, pe de altă parte, se degradează materialele, necazuri, cum ştii şi tu! Alaltăieri am fost la un concert şi ne-am întâlnit cu nepotu-meu, ne-a povestit cum a fost în Germania, era cât pe-aci să se însoare cu una de pe-acolo, am râs cu toţii, a râs şi Vera…”. Sau: „Pitina, Pitina, ăsta e un nume, un nume pe care îl ştiu bine, pe de rost, dacă nu l-aş fi ţinut minte, poate că aş fi uitat totul, precis aş fi uitat totul. Mi-aş fi pierdut vremea cu disecţii, ca tine, sau, şi mai bine, colecţionam timbre. Dar eu am făcut invers, exact invers: am primit pe când aveam vreo 12 ani un album de timbre ca moştenire, de la un unchi pe care nu l-am văzut niciodată, cine ştie ce maniac bătrân…”

Tot lucruri care se întâmplă la milioane şi milioane, dacă nu eşti destul de atent, abia bagi de seamă în ce secol te afli. Cineva, un răutăcios, stă în spatele nostru, aplecat uşor peste umărul celui care vorbeşte despre el însuşi, şi îl împiedică să scrie ce are de gând să scrie. În loc să faci un romb frumos, cu mustăţi, mâna-ţi alunecă uşor, cu pedanterie, într-o filosofare despre vreme sau despre vecini, despre vecinii răi şi vecinii buni! în loc să faci o casă frumoasă, cu acoperişul mişcat de valuri şi un plop în cel mai izbitor ocru de pe lume, te trezeşti vorbind de o excursie în Ungaria sau despre bolile secolului. În loc să cânţi o melodie tristă, urcat într-un corcoduş, trebuie să te speli, să mănânci şi să pleci la serviciu mai devreme,

pentru că a explodat din nou pneul din faţă al bicicletei, şi doar fusese vulcanizat de curând! în loc să-ţi priveşti prelung, gânditor, degetul mare de la piciorul drept, uimit, fermecat de frumuseţea, nobleţea, linia sa elegantă, absolut originală, sau, mă rog, să fii indignat de apendicele dizgraţios pe care trebuie să-l târâi o viaţă după tine, cochetând cu ideea dacă n-ar fi mai bine, într-un moment de neatenţie al tuturor, să-l tai pur şi simplu, harşt, cu briceagul cel nou, cumpărat de curând, cu mânerul în formă de peşte? în loc să faci toate aceste acţiuni interesante, profund pasionante, ei bine, tu trebuie să devii „mai cult”, să-ţi depăşeşti norma în producţie, fără de care binele întregii omeniri s-ar trezi periclitat, trebuie să repari streaşină de la casă, să-ţi întăreşti toţi nasturii de la haină sau cămaşă, care ameninţă să cadă, trebuie să-ţi respecţi superiorii, prefăcându-te că eşti egal cu ei, trebuie să te amesteci la spălatul vaselor, ca nu cumva să se creadă că ai rămas în urmă în blocul tău, trebuie să iei cuvântul ori de câte ori se aşteaptă asta de la tine şi, invers, trebuie să cânţi un imn de slavă atunci când te slăbeşte durerea de cap, populara migrenă, trebuie să te simţi mereu vinovat de ceva, fără să întrebi prea multe, chiar şi atunci când te repezi să-ţi faci o fotografie la minut, ca un tâmpit, fără să-ţi dai seama că ai neapărată nevoie de cravată şi cămaşă pe fond închis. Doamne, trebuie să renunţi în fiecare zi la lucruri în care eşti, exişti cu adevărată originalitate, ca să faci tot felul de treburi „folositoare”! Ne-am cam săturat de treburile folositoare, din care răsar războaiele mondiale ca ciupercile!

— Ne vom gândi şi la războaiele astea mondiale cu nostalgie, când n-o să le mai avem! pufni Minda.

— Se poate, răspunse Ceea, aplecându-şi privirea, omul e un animal totalmente scârbos: e în stare să regrete totul cu condiţia să-i fi aparţinut! Pe vremuri posedam zei,

frumoşi, graşi, isteţi, pe care îi îngrijeam şi îi ţesălam în grajdurile noastre din Olimp şi din altă parte; astăzi avem obiecte, cele mai frumoase şi lucitoare obiecte! Sentimentele noastre însele, fostele noastre pasiuni sau erori nu sunt atât de frumoase ca obiectele noastre! Ca automobilele, mixerele, covoarele sintetice, bordul avioanelor, difuzoarele, storcătoarele de lămâi, rachetele teleghidate, supele conservate…

— Te plângi, *commendatore*?!…

— Eu? De ce să mă plâng? Eu vorbesc, pălăvrăgesc, pur şi simplu! Te incomodează cu ceva?! Sau ţi se pare că bat câmpii?! Te jignesc în sentimentul tău de cetăţean?! Uite, ţi s-a răcit desertul, nu-ţi place orezul fiert în lapte?! E prima oară că vii la noi după atâta vreme şi nici nu ştii să te porţi ca lumea…

— Îmi place, dar să fie şi cu scorţişoară.

— Păi… are scorţişoară! spuse soţia lui Ceea, roşindu-se, privindu-şi întrebător soţul.

— A, pardon, iertaţi-mă, spuse Minda, complet fâstâcit, tocmai că-mi place fără scorţişoară! Dar nu face nimic, am să răzui eu încet cu linguriţa, uite-aşa…

— Ei, asta-i, interveni Laurenţiu cu autoritate. Măriuţă, adu-i o altă farfurie!

— Nu-nu, se încăpăţâna doctorul, şi cele două fetiţe izbucniră în râs văzând că musafirul lor se agaţă de marginea farfurioarei cu o forţă disproporţionată. Daţi-mi voie, am s-o răzui atât de fin, încât…

— Nici vorbă nu poate fi! spuse doamna Ceea.

Între timp, bătrâna, umblând greoi pe picioarele ei hidropice, aduse o altă porţie pe o farfurioară din acelaşi serviciu. După o scurtă luptă, o luptă pierdută dinainte, Minda trebui să se mulţumească cu o porţie fără scorţişoară, aşa cum îşi dorise, şi el se apucă să mănânce din ea, în silă, sub zâmbetul ironic al lui Ceea. Între timp

se aduseseră şi cafelele, Sabina, cuminte, aduse încă o sticlă de vin din hârdăul cu gheaţă şi un sifon. Ceea turnă în pahare. Bău şi bătrâna, şi lui Minda îi făcea o adevărată plăcere s-o urmărească, capul ei mare, cu fălcile tremurânde, ca nişte bronhii, de o parte şi de alta a bărbiei, ochii ei flasci, umezi, nasul ei cu nările evazate, turtite, gura încă frumoasă, cu toţi dinţii de deasupra întregi, mâinile umflate, strangulate, care trebăluiau de dimineaţă până seara, care împletiseră costumul de iarnă al Franciscăi. Pe fetiţele lui Ceea le chema Sabina, Francisca şi Cristina, cea mai mică. Sabina, cea mai mare, avea 11 ani, Francisca, opt şi Cristina, trei. Era o familie unită, în care şi divergenţele, apărute cum e şi firesc, de-a lungul anilor, se resorbiseră între alte griji sau mulţumiri mai mari, mai profunde, în casa lor se mânca şi se bea bine, şi Minda în ultima lună fusese de două ori la ei, prima oară fusese invitat împreună cu Ludmila, a doua oară venise singur, neinvitat, surprinzându-i la masa de seară, încărcat el însuşi de pachete, pungi de bomboane şi sticle şi, bineînţeles, fu pus imediat un tacâm şi pentru el. La Ceea exista, la masă, un adevărat cult al supei, la prânz şi seara; uneori, bătrâna liorpăia supa rămasă de cu seară dimineaţa, la micul dejun, şi ceilalţi o imitau. Aşa că, vrând-nevrând, Minda trebui să înfulece o supă de roşii cu orez, rece, şi nemulţumirea lui nu era decât superficială, mimată, deoarece lui îi plăcea supa de roşii, servită rece. Mânca astfel la rând toate felurile, urmărit de întreaga familie, care mâncase deja, şi se afla la desert, mai ales Francisca nu se dezlipea de lângă cotul musafirului, deşi mama ei o trase de două ori, cu un gest nervos, mai într-o parte, dar doctorul îi luă apărarea şi spuse că între ei doi „era ceva, o înclinaţie instinctuală”, şi, bineînţeles, mucoasa întrebă imediat ce înseamnă de fapt „instinctual”. Cafelele le făcuse bătrâna, şi Minda rămase uimit de

gustul potrivit, perfect, fără ca el să fi dat cea mai măruntă indicaţie. „O întâmplare!” îşi spuse el, ridicând din umeri, şi o trase pe Francisca lângă el, mângâind-o cu grijă pe pletele ei lungi, negre, cu un breton perfect întreţinut. Sabina îl privea mai de la distanţă, ea, de altfel, se făcea utilă la masă, ajutând-o pe „maica”, şi, în pauzele dintre alergături, privea cu răceală la musafir şi cu dispreţ evident la soră-sa, o fiinţă lipsită complet de demnitate. Iar când Minda, aşteptând să i se răcească cafeaua, se sculă şi o ridică pe umeri pe Francisca, care chiuia de spaimă, ţinându-se crispată de pletele conferenţiarului, tropotea cu seriozitate printre mobile, urmărit de privirile îngrijoratrespectuoase ale celor mari, răceala ei luă definitiv forma indiferenţei. Maica râdea cu lacrimi, dar, spre sfârşit, fetiţa, încrezătoare, începu să se balanseze mult prea periculos, şi Minda însuşi, dus de entuziasm, făcu o mişcare pripită şi, înainte de a se termina totul în plâns, doamna Ceea interveni cu energie şi o depuse pe Francisca pe pământ, recomandându-i să se ducă la bucătărie, unde „ştia ea ce trebuia să facă”. „Ce anume?” se interesă şi Minda, gâfâind încă, şi i se spuse că cea mare îşi făcuse pantofii pentru a doua zi, cealaltă încă nu. Francisca ceru, cu o surprinzătoare siguranţă a vocii, de care mama ei roşi involuntar, să fie însoţită de musafir în bucătărie, unde era cald, plăcut şi aveau şi un canar, pe care îl îngrijea numai ea, şi Minda se arătă gata s-o întovărăşească, declară, glumind, că şi el cam trebuia să-şi lustruiască pantofii, iar canarul, ştiuse de existenţa lui, dar… oricum, trebui din nou să intervină doamna Ceea, contrariată puţin că era pusă mereu în astfel de posturi didactice negative, şi fetiţa fu obligată să mărşăluiască singură la bucătărie.

— Ce fericită va fi! spuse Minda, cu o ciudată încântare, răsturnându-se într-un fotoliu. Când eram mic,

ţin minte, ardeam de dorinţa de a fi persecutat, şi cum se întâmpla foarte rar acest lucru, să mi se facă o măruntă nedreptate, eu îmi imaginam tot felul de situaţii în care cei mari, duşi de un sadism inexplicabil, m-ar fi aruncat. Ba că mi s-ar fi interzis să mănânc în salon, cu ceilalţi, ba că sunt închis în scara de la pod, ba că trebuie să port costumul vechi, de anul trecut, ba că sunt lăsat să umblu cu pantofii nepingeliţi, toamna, pe ploaie, ca să răcesc, dar… nu să mor, ha, ha, ci să trăiesc mai departe, ca să pot fi chinuit, hărţuit, de fapt ca să-mi imaginez aceste suferinţe, cu un masochism pueril, care a dispărut repede, apoi, pe la 15 ani, când caracterul meu s-a „pozitivat" de la o lună la alta, probabil rodul lecturilor sau, şi mai probabil, al absenţei unei suferinţe reale. Adeseori mi-amintesc cu uimire ce embrion sentimental fusesem în pubertate, o sensibilitate şi o imaginaţie maladive, care au dispărut apoi complet din caracterul meu!

— Nimic mai firesc! spuse doamna Ceea. Eu nu mi-am cunoscut bunicii şi aveam un dispreţ total pentru părinţii mei, cărora le descopeream tot timpul defecte imaginare! Tatăl meu mi se părea că tuşeşte prea des, prea afectat, mama mea mi se părea o ipocrită care-şi scutură buclele la cel mai mic prilej, ca să iasă în evidenţă, pe o soră a tatălui meu, o femeie cumsecade, care-mi aducea jucării şi hăinuţe de Paşti şi la Crăciun, o suspectam că-şi pune picior peste picior numai ca să i se vadă dunga de la ciorap, la vârsta aceea mi se părea că e foarte şic să ţi se vadă dunga de la ciorap, ha, ha!

Bătrâna veni şi ea să se aşeze lângă ei, aducându-i doamnei Ceea lucrul ei de mână, un capişon şi un fulăraş galben pentru cea mică. Se servi cozonac de casă cu migdale, Cristina fu culcată, Francisca dispăru şi ea pe undeva, Sabina avu voie să stea cu cei mari. Laurenţiu puse un disc, Rubinstein, cu valsuri de Chopin, care fu

reluat la cererea generală. Apoi, uvertura la *Tannhäuser*.

— Nu beţi mai deloc, domnule doctor! spuse Măriuţa, care refuza, nu se ştie din ce pricină, să-l tutuiască pe Minda.

Îi spunea: „Domnule Ovidiu, domnule profesor” sau, simplu, „domnule doctor!” şi, în ciuda politeţii perfecte cu care îl trata, nu-şi putea ascunde o anume răceală cauzată de despărţirea sa de Ludmila, care devenise un fapt public. Aducea de altfel mereu vorba de Ludmila, încercând parcă să lupte împotriva ireparabilului, deşi ei înşăşi îi ajunseseră la ureche zvonuri că doctoriţa Ogrin urma să se logodească, şi apoi, foarte repede, să se mărite cu Papadimitriu. Zvonuri nefondate, pentru că nimeni nu îi văzuse pe cei doi împreună, ei nu se arătau încă, dar era unanim cunoscută pasiunea veche, neconsolată, a frumosului arhitect, tenismen renumit, ins cu solide relaţii în lumea bună. El nu se consolase niciodată, ani de muncă asiduă, necruţătoare, reuşiră să-l facă repede cunoscut şi peste hotare, locuia împreună cu părinţii în acelaşi apartament, mama sa era o fiinţă foarte religioasă, o puteai vedea în fiecare dimineaţă, retrasă, gravă în colţul ei, de ani de zile în Catedrala Sfântul Iosif, sau la Bărăţiei; ei erau catolici. Tatăl său, fost farmacist celebru în Bucureşti, era paralizat, o hemiplegie dreaptă, i se angajase o femeie special să-l îngrijească, o bătrâneţe tristă. O dată îl surprinseseră încercând să-şi facă felul, şi de-atunci se impunea, normal, o supraveghere atentă. Oricum, pe Minda îl condamna toată lumea, făcuse să sufere o femeie absolut nevinovată, şi dacă n-ar fi fost respectul faţă de profesiunea sa, de priceperea sa, de mult i s-ar fi trântit în nas nişte uşi. Şi aşa…

Apoi, Maica povesti cu o surprinzătoare concizie o întâmplare petrecută în blocul lor, al cărei erou principal era tânărul caloriferist, un individ angajat acolo de nici

şase luni şi care se pare că era pictor, făcuse chiar o expoziţie, dar nu într-o sală legală, ci la un liceu, numărul cinci sau şaptesprezece, bătrâna nu-şi amintea prea bine, şi asta cu complicitatea fetei celei mari a familiei Moradi, de la etajul doi, care, asta-i bună, indusese în eroare direcţia şcolii, zicând că Mişu (aşa îl chema pe caloriferist) era pictor, membru al Societăţii Pictorilor, şi expoziţia avu succes, se scrisese şi în ziare, şi acum, în bloc, toată lumea era nemulţumită pentru că, colac peste pupăză, Mişu ăsta, un individ foarte impertinent, nu intenţiona să-şi dea demisia şi să plece de acolo, undeva, acolo, la pictorii lui, ci se încăpăţâna să rămâie mai departe în slujbă, or, cum dracu' să ţipi acum la cineva care e un intelectual?! Ceva foarte neplăcut, blocul rămăsese fără un „om de alergătură11, şi cum Mişu la toate şicanele rămăsese total insensibil – avea, dragă, băiatul ăsta o nesimţire! –, se pusese foarte serios problema alocării a încă unui post pentru o femeie care să spele scările, să alerge după ziare, după reparaţii etc. O istorie ca oricare alta, dar Minda râdea de se prăpădea şi, amintindu-şi de felul uscat, foarte detaşat, în care povestise bătrâna, se punea din nou pe râs.

— Şi, întrebă doctorul, în sfârşit, de ce nu se duce Mişu ăsta la pictorii lui?

— Nu ştiu, dădu Maica din umeri, zice că din cei cinci sute care îi dă blocul numai bine îşi cumpără culorile. Ştii, se adresă ea fiicei sale, săptămâna trecută, când a fost chestia cu boilerul, nu era vorba de nicio defecţiune; Mişu a încuiat pur şi simplu jos şi a plecat. Nu i-a păsat că au rămas sute de oameni fără apă caldă. S-a întors abia spre seară, după opt, cu încă doi hăndrălăi şi o fată lăţoasă, îmbrăcată în pantaloni, şi a fost apoi un râs şi un chihot în cămăruţa lui, încât, să-i vezi, alergau cu toţii ca nişte şobolani şi puneau urechea, şi Smărăndescu, arhitectul, şi

tovarăşul Marcu, chiar şi doctorul Pintea, orelistul, omul acela atât de serios! S-a descoperit acum că individul n-are buletin de Bucureşti şi cu acest argument vom scăpa de el. Miliţia a şi fost informată, mâine după-masă, mi-a spus Leii, trebuie „să se prezinte” la secţie. Vă daţi seama ce înseamnă asta „să te prezinţi la secţie”! mai ales artiştii ăştia, dintre care rar unul să fie în regulă cu buletinul, au o frică de acest „să se prezinte” încât…

— Foarte bine, spuse Minda, râzând încă, pictorul să nu se adăpostească în locuri ferite, la căldură, în spatele a zeci de oameni ai muncii, care, abia veniţi de la serviciu, din fabrici şi din instituţii, au dreptul la apă caldă, linişte, ziare proaspete, în care să afle ce e nou în lume, o atmosferă paşnică! Pictorul să-şi urmeze calea sa de vicisitudini, arta nu e numai talent, e şi suferinţă! Daţi-I afară! făcu Minda cu un gest magnanim. Dacă talentul lui e puternic, nu va crăpa, dimpotrivă, se va căli, noi frumuseţi vor ieşi din paleta sa!

— Ha, ha! râdea cu hohote Ceea, şi soţia lui îi făcu semn să-şi tempereze voioşia, că scula odraslele din somn. Mi-a plăcut asta: „Dimpotrivă! u. Ia mai zi o dată, doctore: „Dimpotrivă”!

— Fără glumă, spuse Minda, fără ironie! Nesimţirea sa nu e decât o bravadă, aflaţi că insul e un tip foarte sensibil şi susceptibil! Mârlăniile pe care vi le face nu sunt decât ca să se convingă pe sine însuşi că e un individ apt pentru lupta cu existenţa, apt de a ţine piept unei colectivităţi obtuze, care ignoră arta! E un exhibiţionist!

— Împingeţi totul prea departe! spuse doamna Ceea, netezindu-şi fusta, gânditoare. E un simplu pierde-vară, fugit din provincie, care încearcă şi el marea cu degetul. N-ar fi exclus să aibă talent, dar…

— Nu mai avem nevoie de artă! afirmă Minda cu o mare degajare, şi o clipă doamna Ceea se uită bănuitor la

el; apoi îşi aminti că nu golise toată seara niciun pahar de vin întreg, toată sticla o băuseră Laurenţiu şi bătrâna. Sunt şi-aşa prea mulţi artişti în viaţă, adăugă doctorul, să mai creştem şi alţi tineri acum, guzgani care or să roadă la temeliile societăţii?! Ce nevoie mai avem astăzi, în secolul ştiinţei, al materialelor semifabricate, al tranzistoarelor şi ciberneticii…

— Hoo! Hoo! făcu Laurenţiu, râzând mereu, cu un spasm icnit, bolnăvicios, intermitent, şi Măriuţa se ridică şi se apropie de scaunul lui, stând în spatele său, cu palma stângă atingându-i gâtul uşor, şi Laurenţiu se linişti.

Minda nu glumea însă, era totalmente serios şi îl privea intrigat pe Ceea că râdea în felul acela copilăros. Vorbele sale, iată, aveau un efect paradoxal; cu Ceea însă nu i se întâmpla acest lucru pentru prima oară.

— Nici eu nu sunt nebună după artă, spunea Măriuţa, în picioare, în spatele scaunului lui Ceea, ca într-un tablou de Magritte, dar chiar aşa… să-i dăm afară!

— Afară! Afară! spunea râzând Minda, cu ochii lucind serios, însă cu trăsăturile aspre. Ce servicii aduc ei umanităţii?! Şi, pe deasupra, sunt şi foarte încrezuţi… chiar obraznici, ca Mişu ăsta al vostru! auzi nume de pictor: Mişu! Ar merita să fie dat afară şi numai din pricina unui astfel de nume! Pe vremuri, pictorii, artiştii îşi alegeau mai cu grijă numele, să sune frumos, atracţios, uite, cum era, de exemplu: Edmondo de Amicis! Sau Axei Munthe, nu-i aşa…

— Ah, Axei Munthe, suspină Măriuţa, *Cartea de la San Michele*, ce operă minunată şi plină de…

— Ei, poftim! spuse triumfător doctorul. Sau altul… ia să vedem: Barbu!… Ştefănescu!… Delavrancea!… ei, ce zici?!

Minda nu spusese ultimul nume, îl recitase pur şi simplu, cu braţul întins, ca un tribun roman, şi toţi trei

rămăseseră o clipă serioşi, reculeşi. Maica adăugă, apoi:

— Frumos! Dar şi vremurile erau altele!

— Bineînţeles, spuse Ceea, bătrânii erau încă tineri, iar cei morţi erau doar bătrâni!

— Laurenţiu! spuse Măriuţa cu reproş, ridicând ceva de pe jos, dar vocea ei şovăi şi chiar şi Maica izbucni în râs.

Avea o natură fericită.

— Nu-nu, gesticula Minda, adresându-se, nu se ştie de ce, bătrânei, care îl privea cu multă atenţie (de altfel, ei stăteau pe două scaune chiar unul în faţa altuia), noi suferim de un veritabil şi ruşinos complex de inferioritate faţă de inşii ăştia bărboşi, soioşi, imorali, care umblă toată ziua beţi şi urlă că noi suntem nişte burghezi nenorociţi, care nu înţeleg arta! Ba, pardon, noi înţelegem arta, dar ceea ce fac ei, aceşti domnişori, s-avem iertare, asta nu mai e artă; e curată scălâmbăiată! Şi-apoi, iată: toată lumea se duce cuminte, harnică, dis-de-dimineaţă la serviciu, că nu ai unde să scapi un ac în troleibuzele şi autobuzele de pe traseu! numai ei nu, se scoală pe la douăsprezece, cu ochii cârpiţi, duhnind a alcool, cu părul ciufulit şi cu pene în păr, şi se duc să bea o bere sau o ciorbă de burtă, de potroace, ca să se dreagă! Nu-nu, aici statul nostru se arată mult prea blând, eu i-aş aduna pe toţi ăştia şi i-aş…

— Ei, haide, haide, făcu Ceea, te faci mai rău decât eşti!

— Eu?! spuse uimit Minda, privindu-l pe celălalt cu ochii uşor holbaţi.

— Ei, doctore, spuse Măriuţa, gustând din paharul ei de vin, ce-ai face dacă ai fi… dacă ai fi…

— Dacă aş fi în locul statului?! Ordine aş face, stimată doamnă, în aşa fel încât… să picteze, mă rog, dacă nu ştiu să facă altceva mai folositor, dar să se integreze

societăţii! De altfel, mâzgăliturile lor şi poezelele astea cu îngeri şi vulcaloborgi, sau cum le mai zice, şi un copil de 6 ani...

Maica îi privea pe toţi trei cu seriozitate, cu atenţie. Se simţea bine între ei, îi plăcea Minda. îl găsea un om serios, aşezat, faima sa i-o luase înainte, adeseori doctorul îi trimisese reţete prin Ceea, dibuindu-i leacul miraculos de la distanţă. Un doctor cum rar găseşti în ziua de azi. O nedumerea entuziasmul prea mare pe care îl punea el într-o simplă discuţie ca aceea a lor, după masă, într-un cerc intim, familial, ca şi o anume strălucire a ochilor, apăraţi de lentilele groase, dar fiecare îşi are ciudăţeniile sale. Sabina îi privea, aşezată jos, pe o pernă groasă, de mătase, lucrată înainte de 1900, tăcută, fericită că n-o trimite nimeni la culcare. Era atentă şi umplea regulat paharul tatălui şi al bunicii, care mai şi fuma pe deasupra. Minda scoase la un moment dat un etui de piele, cu trabucuri, oferind şi celorlalţi, cu toţii refuzară însă, râzând (chiar şi Sabina!), numai Maica acceptă unul şi, în stupoarea generală, declară că vrea să-l „puie bine" şi să-l fumeze, în rate, bineînţeles, în unele după-amiezi de duminică, când plouă, ceilalţi dorm sau sunt la cinema şi la televizor nu e nimic interesant. Iar ca să se plimbe, să umble prin parcuri, ea era deja prea bătrână şi n-o mai duceau picioarele. (Minda îi promise că îi va trimite un medicament străin contra varicelor.) Avea o prietenă însă, doamna Lamotescu, o fostă mare moşiereasă, care venea pe la ea, niciodată cu mâna goală. Fetele n-o prea iubeau, pentru că fuma ţigară de la ţigară (ea, Jenny, aşa o chema, Jenny Lamotescu, o învăţase, afurisita, să fumeze, acu câţiva ani, în scandalul familiei, dar, mă rog, era şi ea fericită să facă ceva, aşa, mai anticonformist, contra societăţii, cum se face astăzi), dar ce rochii avea, ce cercei, lungi, ca ţigăncile, ce unghii, ce maniere, corespondenţă în

străinătate, cineva voise chiar „s-o cumpere”, dar bătrâna hotărâse să fie îngropată aici, alături de soţul ei şi de un frate al ei, ce murise de tânăr, ca aviator. E de mirare ce găsise la ea, dar prietenia lor se înfiripase fulgerător, a fost un *coup de foudre*, cum se spune (toată familia Ceea privi mândră spre musafir, că maica lor învăţase astfel de expresii de la prietena ei, ciocoaica, deşi se cunoscuseră, banal, pe o bancă, în scuarul din faţa alimentarei). Suferea şi ea, Lamotească, de picioare, şi apoi îi mărturisi că se simţea singură. Era fals, atâta lume venea pe la ea, carnetul ei de telefon era burduşit de numere, casa ei era ca o expoziţie, ce servicii de porcelan de Meissen şi Capo di Monte, ce cristale, Gallé-uri, argintărie, dar ea lăsa pur şi simplu toate baltă şi venea la ea, la Maica, să bea o cafea şi să se joace cu fetele care nu o puteau suferi şi cărora le aducea panglicuţe, dantele, Francisca primise chiar o sticluţă de parfum pentru mai târziu. Maica mai folosea expresii ca *c’est à prendre ou à laisser*; *par acquit de conscience*; *un homme averti en vaut deux*, *c’est le ton qui fait la musique*, *qui donne aux pauvres prête à Dieu*, *Le jeu ne vaut pas la chandelle* etc., etc., în general întrebuinţate la locul lor în frază.

— Arta trebuie să dispară şi va dispărea, spuse Minda, de data aceasta mai liniştit, masându-şi încet ochii.

Maica o dusese pe Sabina la culcare şi nu mai reveni. Cei trei stăteau faţă în faţă, Măriuţa, Ceea şi doctorul – care se afla la a doua ceaşcă de cafea –, pe trei fotolii aşezate în unghi, între ei cu o măsuţă rotundă, din furnir de nuc, acoperită cu un cristal rotund, sub care se aflau poze de actriţe americane şi ilustrate din staţiunile climaterice, unele vechi-vechi, de la începutul secolului, unde se mai vedeau încă trăsuri cu roţi de cauciuc şi doamne îmbrăcate în alb, cu coafuri montante, cu umbreluţe albe, privind ţeapăn spre aparat, cafenele cu

terase în stradă, cu diverşi gură-cască, în jiletcă şi cu pălăria dată pe ceafă, cactuşi uriaşi la Băile Herculane şi o societate întreagă ce putrezea cu zâmbetul pe buze, cu fulare albe de mătase, rochii lungi, de satin, cu bastoane subţiri, evantaie, amoraşi, coloane, îngeri de gips, o carte veche, de versuri, deschisă la întâmplare, o plajă cenuşie, costume extravagante, cu toţii fascinaţi de aparatul mare, greoi, de lemn, pe trepiedul său monstruos, fixat pe nisip, funcţionari umili de bancă (băncile agricole, de schimb, naţionale, comerciale, de credit), domnişoare în căutare de un post, comercianţi împreună cu soţiile lor prospere, tinere calfe, pensionari cu un umor educat o viaţă întreagă, anarhişti bine-crescuţi, idealiştii lumii, bastarzi cu cont la bancă, ţărani înstăriţi, chiaburi, cum se zicea odinioară, cu nevestele lor atinse de ftizie şi care se ascundeau sub marile şi stridentele umbrele, şefi de state în retragere, miniştri ad-interim cu zâmbetul lor duplicitar, coafeze imitând pe Greta Garbo, proprietarii unor mărunte fabrici de sifoane cu un volum de Samain sau Théodore de Banville uitat în mână, morari şi îngeri mascaţi.

— Arta e strâns legată de manufactură, continuă doctorul, de aceea şi-a găsit în Evul Mediu o astfel de înflorire, ea dispare odată cu industrializarea. Sigur, rudimente vor mai exista încă, procesul e dialectic, se vor mai vedea pe ici, pe colo câte un individ cu un şevalet, la umbra pricăjită a vreunui pom singuratic, sau vreun beţiv care să improvizeze un sonet, de dragul unei cafele bune, fără zahăr. Într-o vreme când pătrundem în spaţiul cosmic, ce să-mi mai spună un mărunt pastel sau o elegie pe marginea unui eleşteu?! Nimeni nu va mai şti cum arată un eleşteu adevărat! A, ceea ce a fost până acum, arta trecutului, ca să zic aşa, se va păstra, va primi chiar o preţuire mărită, o atenţie de care cei vechi n-au fost în stare; ea va deveni din ce în ce mai mult un document de

epocă, dar nu etnologie sau moravuri, nu vreau să fiu greşit înţeles sau vulgarizat; pur şi simplu un document valoros ca un testament unic al unei averi încâlcite sau, şi mai bine, ca o serie de timbre, limitată, cu un defect oarecare, care o face celebră, cu care se pot cumpăra acţiuni la un mare trust metalurgic. Vom privi aceste mostre de artă cu respectul şi naivitatea cu care privim la un copil care se joacă, înţelegându-i gravitatea şi sudarea cu prezentul lui, noi, inşi incapabili, tocmai prin complexitatea noastră adultă, de a ne uni perfect cu prezentul. Nu trebuie să ne neliniştim, arta va dispărea!

— Domnul Lebeziatnikov în acţiune, spuse rânjind Laurenţiu.

— Tu nu ai încredere în viitor, dragă *commendatore*, dar viitorul îţi va arăta că greşeşti. Peste o sută de ani, faţa lumii va arăta cu totul altfel, lucrurile vor fi privite cu…

— Peste o sută de ani, coşmelia asta în care locuim noi, spuse Ceea, privind-o vesel pe nevastă-sa, cu scara de lemn aplecată într-o parte şi podul de lut prin care au loc, în fiecare noapte, cavalcade de şoareci, filmate de „20th Century Fox”, va fi exact pe acelaşi loc în care se află astăzi, numai jos, la parter, se va deschide o prăvălie de mănuşi, cu un rulou electric şi un bec de neon mare pe stâlp!

Şi Ceea râse cu poftă, grosolan, şi Măriuţa îl urmă, privind puţin jenată spre musafir, dar neputându-se împotrivi soţului ei şi expansiunii sale contagioase.

— Aşa vezi tu viitorul? spuse Minda, privindu-l contrariat, oarecum trist, pe amfitrion. Asta aştepţi tu de la viitor, o nouă prăvălie de mănuşi şi… cavalcada aia… cum îi zice?!…

— Prostii! făcu Laurenţiu, bine dispus. Să mai bem un pahar! N-ai băut aproape deloc, doctore, s-ar zice că te îmbeţi fără să bei! Bravo, foarte economic! Haide, dă pe

gât restul ăla, să-ţi mai torn unul. Ce dracu', de când a plecat soacră-mea, am rămas să beau singur, ca un câine!

— Ha! Ha! Ha! râdea Măriuţa, rupând puţin din marginea arsă a cozonacului.

…Peste câteva zile, Minda, care se simţise foarte bine în casa lui Ceea, se abătu din nou pe acolo, dar fie din pricină că nu se anunţase, fie din pricină că era încă dimineaţă, cu puţin înainte de prânz, nu găsi acasă decât pe Maica, pe Cristina, care săpa tuneluri pe sub mobile, şi pe Sabina. Francisca era la şcoală. Doctorul stătu doar câteva minute, se afla odată cu el, acolo, şi cineva de la societatea de gaze care verifica branşamentele, o persoană care ocupase atenţia întregii case, şi Minda plecă, precipitat, cerând voie să facă o plimbare cu Sabina, prin apropiere, s-o invite la o cofetărie, eventual. Nici fetiţa, care imita pe cei mari, şi nici Maica, care gătea (cel de la gaze, el însuşi, păru o clipă mirat sau doar distrat), nu fură prea încântate, fetiţa încă nu luase masa, avea să-şi facă ghiozdanul, bine, dar e numai pentru un sfert de oră etc., etc., şi iată-i pe cei doi, doctorul de mână cu Sabina-cea-serioasă, pe stradă. Ea încercase de vreo două ori să-şi elibereze mâna din palma mare, caldă, puternică, a tovarăşului ei, dar Minda nu cedă, strângând uşor dinţii, şi, mai înţeleaptă, Sabina cedă. Făcură de vreo două ori înconjurul casei ei, fetiţa se uită mereu la ceas, apoi intrară la o cofetărie, unde Sabina, crezând că intraseră de dragul ei acolo, refuză orice fel de prăjitură. Văzându-l apoi pe doctor că înfulecă cu mare apetit două rulade cu frişcă şi două cremşnituri, acceptă să ia o savarină, pe care o mâncă îndelung, absentă, cu gesturi studiate, şi Minda izbucni în râs, gândindu-se ce-ar fi dacă i-ar oferi o ţigară. Gustă puţin şi din cafeaua doctorului, declară că e reuşită, dar are prea mult zahăr, apoi acceptă să aleagă, pentru Cristina, Francisca şi Maica, un carton de prăjituri. Abia

acum fetiţa se însufleţi uşor, în emoţia căutării prăjiturilor prin vasta vitrină, comandând cu o voce şoptită, categorică, vânzătoarei, dar, odată ieşiţi în stradă, refuză să-l mai ia de mână pe Minda. În faţa casei dădu mâna politicos cu el, mulţumi frumos pentru plimbare, făcu chiar un knix uşor, din genunchi şi urcă treptele ducând solemnă marele carton cu ambele mâini, cel mai colosal carton de prăjituri pe care ea îl ţinuse vreodată în mână. Minda aşteptă până se auzi sus uşa de la intrare trântindu-se pocnind, apoi îşi văzu de drum. Era în întârziere, peste o jumătate de oră avea curs şi, nu ştiu cum se făcea, de când îşi vându-se maşina, era mereu în panică de timp. Nu întârzia nici acum, se înţelege, el ar fi suferit prea mult dacă s-ar fi întâmplat asta o singură dată, se gândea doar dacă n-ar fi mai potrivit să-şi cumpere o bicicletă, s-ar fi putut strecura foarte bine prin circulaţia oraşului, la anumite ore nu prea intensă. Ezita încă, se vedea pedalând pe velociped cu pardesiul fluturând, cu servieta sa, în care se aflau foile de hârtie, agăţată de ghidon, urmărit de ochi sceptici. Prostii, până la urmă aşa va face, ştia sigur că aşa va face, era o idee practică, de bun-simţ, şi raţiunea va trebui să iasă învingătoare. Se complăcea însă în această plăcută ezitare încă un timp, de altfel venea şi iarna, până la primăvară putea rezista, nu ştiu, nu ştiu… De câteva ori trecuse foarte aproape de biroul unde se dădeau anunţuri de mică publicitate, şi nu se putu împiedica să formuleze anunţul în gând. Voia o bicicletă solidă, cu genţile subţiri, nichelate, să fie uşoare şi întreţinerea lor să nu-i ia prea mult timp, cu un solid acumulator pentru orele de înserare. îşi aducea aminte, zâmbind, de Drăgănescu, pedichiuristul lumii bune din orăşelul în care copilărise, cel care-şi petrecea jumătate de viaţă pe bicicleta sa, marca „Wanderer”, alergând de la o cucoană la alta, sau pe bătrânul Deutsch, vânzătorul de ziare, proprietar de vie şi

a trei corpuri de casă, care pedala toată dimineaţa pe „Diamantul” său, cu cele două sacoşe de trestie atârnate de ghidon, burduşite cu reviste şi ziare străine şi indigene, alături de un *Maxply* cu care, la ora şaptesprezece precis, în mijlocul unei droaie de puberi şi adolescenţi, pe terenul secund de tenis din parcul mare, desena cele mai viguroase *drive*-uri şi *backhand*-un Sau Duma, antreprenorul, alt mare ciclist! Sau Juhasz, zugravul, un om de peste o sută de kilograme, pe o bicicletă subţire, parcă decupată din hârtie, marca „Es-Ka”, pedalând leneş în costumul său de lucru stropit în cele mai vesele culori, Arlechinul placid al orăşelului, bucuria tuturor celor ce-l întâlneau, alergând de colo-colo, cu servietele subţioară, de la Bancă la Administraţia financiară, de la Episcopie la Casa cercuală, de la Ocolul silvic la Aşezămintele de binefacere. Ce mai ciclişti, domnule! Va fi oare vrednic de ei?!

În aceeaşi săptămână, într-o după-amiază, în jurul orei şaisprezece, Laurenţiu nu ajunsese încă acasă de la tribunal, Minda urcă din nou la familia Ceea şi le invită pe cele două domnişoare mai mari, Francisca şi Sabina, la o scurtă plimbare în jurul casei, la o prăjitură. Era zi de curăţenie mare în casă, mobilele erau cu susul în jos, toate covoarele strânse, şi doamna Măriuţa fu bucuroasă să scape, pentru o oră, de fetiţele care i se încurcau printre picioare (Sabina era uşor gripată, era a doua zi că lipsea de la şcoală, fu îmbrăcată cu o excesivă grijă, svetere, fulare, şosete, plictiseli enorme!), şi Minda, ţinându-le de mână, posesiv, pe cele două tinere, radia de fericire. De data aceasta, curios, Francisca, admiratoarea lui, fu cea îmbufnată, şi Sabina, echilibrata Sabina, mai concesivă, mai îngăduitoare cu cavalerul lor. Cu Sabina mai „ieşise” o dată şi asta se vedea, se „simţea” în dezinvoltura „domnişoarei Sabina”, auzi, impostoarea, câtă

impertinenţă! Minda surâdea blând deasupra acestor mărunte vanităţi şi le declară formal celor două fete că, peste zece ani, când vor fi ambele bacalaureate, le va cere familiei lor, în fiecare primă duminică din lună, să ia masa de prânz cu el, la cel mai *chic* restaurant din Bucureşti. La „Athénée Palace" sau la „Capşa"... avansă doctorul, amabil, prudent. Nu-nu! ripostă cu oarecare vigoare Francisca, „preluând conducerea", la „Moldova", unde merge şi Tuşi-Roşi. Evident, evident, se grăbi să accepte Minda, „Moldova" era un restaurant foarte cochet, poseda şi o grădină cu o logie parcă... dar cine era Tuşi-Roşi, dacă nu comitea o indiscreţie?!... Numele, oricum, suna foarte atrăgător, simpatic chiar... Sabina nu răspunse, tăcea ostentativ, cu sprâncenele uşor strânse, contrariată, evident, că se aprobase atât de uşor, cu atâta „nesocotinţă", propunerea „celeilalte", care, bineînţeles, ştia să se „infiltreze", ignorând cerinţele elementare ale demnităţii de care orice tânără de familie bună, care se pregătea de pe acum pentru bacalaureat, trebuia să... Francisca dădu unele informaţii, spunând că Tuşi-Roşi (ea atrase atenţia în primul rând asupra grafiei numelui: e adevărat că se pronunţa Tuşi-Roşi, dar se scria Tuşi-Roci, lucru pe care Minda îl acceptă cu gravitate, dând din cap) era una din admiratoarele lor, a ei şi a Sabinei. „A mea şi a ta, nu invers!" rectifică Sabina, şi Francisca acceptă că greşise. Tuşi-Roşi era una din admiratoarele, poate cea mai mare admiratoare a Sabinei şi a ei, a Franciscăi. „Vrei să spui, poate, îşi permise doctorul, cu un ton cald, o rectificare, vrei să spui că voi două sunteţi admiratoarele dânsei, poate cele mai serioase admiratoare ale ei?!" „Da, acceptă Francisca, de fapt aşa e!" Ele o admirau pe Tuşi-Roşi, soţia lui Baciu-Traian, şi o considerau idolul lor. Şi asta de aproape un an de zile! „Grozav, spuse Minda, văzând că Sabina nu obiectează cu nimic. Dar cine e Baciu-

Traian?” La această întrebare-cheie, cum credea el, nu primi însă niciun răspuns, ambele fetiţe începură să privească cu insistenţă într-o vitrină cu conserve de mazăre boabe, apoi Francisca se smulse din mâna lui şi alergă pe trotuarul de *vis-à-vis*, unde o cunoştinţă a lor, tânărul Pavlovici, împreună cu bunica lui, tocmai… trecuse bine de două ore, două ore şi jumătate, poate chiar şi mai mult, când Minda se despărţi în faţa uşii de cele două domnişoare Ceea, care duceau sus, ca de obicei, un carton de prăjituri şi o sticlă de şampanie pentru tăticu’. Mergând alene spre casă, avea o după-amiază întreagă şi o seară de lucru înaintea sa, Minda se gândi cu oarecare emoţie la Sabina şi Francisca, la Cristina, care săpa culoare întunecate prin aerul camerelor, la Maica, cu pielea gâtului atârnând ca nişte steaguri, cu picioarele ei groase, diforme, cu veşnica ei bună dispoziţie, la Ceea, atât de sensibil, de plin de tact, la doamna Manuţa, o femeie echilibrată, serioasă, muncitoare (pe care Sabina o imita deja atât de bine, maimuţărind-o, fără să-şi dea seama, ha, ha!), doamna Măriuţa faţă de care el avea sentimentele cele mai alese, pline de stimă, şi doctorului i se păru că şi soţia prietenului său îl înţelege, începe să iasă din rezerva sa, de aproape doi ani, şi îl simpatizează tot mai mult, chiar dacă o face în felul ei, rezervat, gradat, fără exaltări care, poate plăcute în primul moment, lasă, nu ştiu cum, un iz neplăcut apoi. Avea şi dreptate doamna Măriuţa să manifeste oarecare rezervă, timp de mai bine de doi ani, deşi prieten atât de intim cu Laurenţiu, el şi Ludmila nu le intraseră decât o dată sau… nu, de două ori, exact de două ori, în casă, deşi fuseseră, la început mai ales, de nenumărate ori invitaţi şi aşteptaţi chiar. Minda trebuia să roşească acum pentru lipsa sa de civilizaţie, pentru grosolănia pe care şi-o permisese faţă de familia atât de serioasă, de simpatică a unicului său prieten adevărat, a

confidentului său, singurul om care nu manifestase niciodată vreo umbră de interes în relaţiile cu el, asta era culmea. Ceea avea chiar un medic consultant, refuzase să-l deranjeze pe el, pe care atâţia străini şi impertinenţi necunoscuţi îl deranjau cu telefoane în miez de noapte, şi asta era o poveste veche, o discuţie veche a lor, cu oricâte insistenţe ale internistului, Laurenţiu nu acceptă să-l consulte, atunci când avea nevoie de o reţetă sau de sfatul medicului pentru el şi pentru familia sa. (Deşi nu prea avea timp, Minda accentuase, de la început, da, asta făcuse, că nu-l deranjează deloc, dimpotrivă, să devină medicul său şi al familiei sale.) Laurenţiu, excedat de insistenţele lui Minda, chiar dacă accepta, după trecerea câtorva luni, se verifica faptul că el îşi găsea aiurea asistenţa medicală, deşi îl vedea curent pe Minda, uneori de câte două ori pe săptămână. Bah! O formă a marii sale delicateţi, şi Minda, la timpul potrivit, adăugă această calitate celorlalte calităţi ale lui Ceea: stabilitatea sa sentimentală, inteligenţa deosebită, cultura, o viaţă onestă, curajoasă, candoarea. Bine-bine, dacă nu voise să-i deranjeze ca medic (deşi Minda îl deranja şi-l suna la orele cele mai imposibile, chemându-l în oraş sau comandându-l la el acasă), de ce trebuise el să se poarte astfel cu familia sa?! E adevărat că, la început, Ludmila o vizitase în vreo două rânduri pe doamna Ceea, pe fetiţe, da-da, ea fusese prima care o descoperise pe Maica, cum de uitase, apoi, nu ştiu cum, renunţase şi Ludmila şi totul se petrecu ca şi cum ar fi fost normal, în câteva rânduri (Minda roşi cu putere acum, amintindu-şi) Ceea şi familia sa îi aşteptaseră cu masa pusă şi cu alţi musafiri, chemaţi anume pentru ei, şi ei se scuzaseră în ultima clipă. Impardonabil, mai ales că o dată, el ţinea bine minte, nici nu intervenise „ceva”, aşa cum minţise el la telefon, ci, pur şi simplu el, Minda, nu mai avu chef să meargă acolo, în mijlocul acelor oameni. Neplăcut,

trebuia să roşească, acum, pentru el însuşi, şi el, Laurenţiu, niciodată nu făcuse cea mai măruntă aluzie, totul era ca şi cum Minda reprezenta corectitudinea în persoană, şi ei încetară să-l mai invite. Ei bine, făcu doctorul, mergând cu paşi grăbiţi, cu mâinile la spate, absent, printre numeroşii trecători, împins de unul, privit o clipă cu uimire de altul, spre casă, ei bine, a venit clipa nu să repare jignirea şi grosolănia sa trecută, aşa ceva nu se putea repara! Nu, ci de a-i descoperi pe prietenii săi, familia prietenului său, celula aceea caldă, umană, sfioasă, care pulsa anonimă în marele ciclon al existenţei din jurul său. Celula aceea în care se simţea atât de bine, în care era primit cu atâta relaxare, ca şi cum totul se înţelegea de la sine, aşa cum sunt adevăraţii prieteni, care nu pun prea multe întrebări, în faţa cărora ai totdeauna dreptate, mai ales când ai dreptate, ha! în faţa cărora poţi îndrăzni să fii drept, inteligent, curajos, darnic, fără a stârni resentimente, invidii mărunte, jegoase! Da-da, făcu el, grăbind involuntar paşii, adevăraţii prieteni! Adevăraţii prieteni! Pe cine avea el în jur, dacă privea o clipă, calm, lucid?! Mulţi amici, nenumăraţi amici şi confraţi politicoşi, respectuoşi, cărora nici prin gând nu le-ar fi trecut să-l iubească, ba, dacă cineva le-ar fi propus acest lucru, cred că ar fi ridicat foarte jigniţi din sprâncene, ce, doctorul Minda, somitatea, monstrul, are nevoie de iubire?! Ce prostii! „Evident-evident, murmură doctorul, mărşăluind spre casă printre atâtea fiinţe ca nişte umbre ce treceau pe lângă el, nu era nicio nevoie! Nu-nu, domnilor, respectaţi-mă în continuare, acoperiţi-mă ca într-o hlamidă comodă cu abjecţia şi balele sincerei voastre stime, oferiţi-mi cuminte, mai departe, spre placidă vizionare, cefele voastre congestionate, în mod ierarhic, faceţi-mă modelul vostru social şi profesional, până am să încep să urlu, ca un animal singuratic, închis într-o peşteră, fără apă, fără

lumina reflectată de pupilele semenilor săi, să urlu şi să-mi sfâşii tâmplele, într-o durere enormă în indecenţa ei, pentru că… cui te poţi plânge de aşa ceva?! Respectaţi-mă, domnilor, poftiţi poftiţi, vă rog, încet, nu e nevoie să vă îmbulziţi, treceţi pe rând prin faţa mea şi scuipaţi-mă, aşa, chiar pe faţă, între ochi, în colţul buzei, pe mâini, dar, vă rog, nu face nimic, chiar dimpotrivă, ei, cum o să mă şterg?! Cum s-ar putea să manifest atâta nedelicateţe, grosolănie chiar faţă de…?! Nu-i aşa? De respectul, de amabilitatea cu care mă daţi de exemplu, de privirile bovine cu care mă urmăriţi, şi dacă mi-aţi atinge, aşa, din greşeală, o, nu halatul, ci chiar pielea mea privată, palmele, tâmplele, gura, dacă m-aţi săruta din greşeală, oh, cum aţi tresări, cu câtă scârbă! Poftiţipoftiţi, ei, domnule asistent, de ce treci înaintea domnului Ionescu?! Dânsul e doar lector! Nu-nu, nicio grijă, voi veghea ca nici dânsul, care e doar suplinitor, să n-o ia înainte cu respectul domnului doctor Tarna, care e lector numit! A, dumneata, da, dumneata de colo, ce te fofilezi, uiţi că eşti plătit cu ora, dacă decanatul, la un moment dat, nu-i aşa… rămâi simplu medic primar, acolo, la dracu-n praznic! Aşa că… la coadă, domnilor, la coadă şi răbdare! Eu am răbdare, oho, ce răbdare şi, he, he, de altfel, nici nu mai simt nimic! Sunt ceea ce s-ar putea numi o statuie de scuipat, ceva ce arta modernă plastică încă nici n-a descoperit, oricum, ceva foarte modern! Ei, m-am zbătut eu cât m-am zbătut, dar mi-am dat seama că cel mai bun lucru ar fi… poftiţi, poftiţi, intrarea e pe aici! Ei, e puţin cam strâmtă, treptele astea sunt cam incomode, aici, în locul ăsta, inevitabil, te freci de pereţii acoperiţi de funingine, dar, ce să-i faci, am făcut memorii peste memorii! Nu face nimic, când vrei să-ţi manifeşti respectul sincer, nicio incomoditate nu-i prea mare! Nu la serviciu, bineînţeles, pe culoarele clinicii, pe stradă, la spectacole sau la facultate, nu – nu! Acolo

suntem cu toţii egali şi ne prefacem foarte bine că suntem, asta ajută imaginii noastre în oglindă, asta ajută posterităţii! Dar aşa, când suntem între noi, nu-i aşa… când suntem singuri, între noi, aplecaţi deasupra unei cărţi, când ridicăm în aer un film, la o auscultaţie îndelungă, la un ceagheu, când vorbim despre «cu totul altceva», da, atunci, da, cu lăcomie şi furie, cu o anumită hulpăvenie pe care nu ne-o poate reproşa nimeni, absolut nimeni, atunci repeziţi-vă, atunci, domnilor şi stimaţi tovarăşi, să ne repezim cu toţii, fiecare la aparatul său, fiecare în postura sa, dinainte şi milimetric cunoscută! Eu voi sta drept, ţeapăn chiar, iar voi, frecându-vă de zor parotida şi sublinguala, mă veţi acoperi de scuipat, de bale chiar, cei mai exersaţi, cei ce au mai multe şanse, cei cu talent «înnăscut"! A, bineînţeles, fără niciun folos imediat, practic, aşa ceva ar fi şi înjositor pentru ambele părţi. Vai de mine, nici nu se pune problema! Cel mai intim, cel mai profund respect! Şi dorinţa de a mă imita, evident, nu e nimic ruşinos în asta, dimpotrivă… Ha, ha, îmi place cum sună asta: «Dimpotrivă – Firesc, vreţi cu toţii să imitaţi trecutul meu, evident, esenţa trecutului meu, bineînţeles nu momentul când stăteam cu degetul în nas în faţa stâlpului de afişaj sau în felul în care băteam cu degetele claviatura unui marş inventat! Să-l imitaţi, nu-i aşa, scontând, cum e şi logic, că se vor arăta şi roadele mănoase, la început mai firave, timide, apoi… să te ţii! Aşa ne învaţă logica, experienţa, cine se îneacă ce face?! începe să imite un om care înoată, face exact aceleaşi mişcări ca cineva, se vede asta prea bine, care pluteşte la suprafaţa apei, parvine să plutească! Evident, asta o vede şi un copil, nu e nicio legătură între înot, propriu-zis, şi plutire! Ce-i abstracţiunea asta dubioasă, idealitatea asta reacţionară, cum poate, cum ar putea înotul, în sine, să te ţină la suprafaţa apei?! Nici pomeneală, ei, da, dumneata

eşti încă foarte tânăr, crezi tot ce scrie în cărţi, ia stai numai să treci de douăzeci de ani, fă-ţi armata, binişor, culcat, drepţi, culcat, drepţi, târâş, cu lopata în mână, pune-ţi masca, vine gaze, drepţi, culcat, la mine-fuga-marş, stânga-mprejur, şi atunci ai să-ţi dai încet seama că o simplă abstracţiune nu te poate salva! Ei bine, fătul meu, când te îneci, când simţi că te îneci cu zâmbetul tău fotogenic cu tot, să imiţi pe cineva mai prost, mai incult, mai puţin sensibil, ca să zicem aşa, dar care… da-da, care pluteşte, care înoată! Nu înotul, ce prostie, ci pe «cel care înoată –, el trebuie imitat! Laşi binişor ruşinea şi vanitatea deoparte şi faci ca el! Nu întinde el mâna, n-o întinzi nici tu, ce dacă la carte scrie că… ce legătură are aici cartea, aici e viaţă, domnule, viaţă milion la sută, dezvaţă-te, dacă ai învăţat «corect», ei, asta-i, ce, mişcarea corectă te ajută la ceva?! Aiurea, mai mult te induce în eroare, cum spunea deunăzi nu ştiu cine! Dă el dintr-un singur picior? Foarte bine, dă şi tu, măgarule, tot dintr-un singur picior! Şi ce dacă nu-i «aşa de elegant»? Bravo, parcă eleganţa… ei, asta-i, acum vrei să te salvezi şi într-un mod elegant! Ţine el mâna răşchirată?! întocmai să faci şi tu dacă vrei să trăieşti mult şi bine pe pământ! A, vrei să mori ca un erou, cum scrie în cartea de citire?! Mă rog, n-ai decât, dar atunci fereşte uşurel din drum, mai avem şi altceva de făcut decât să strângem toţi pisoii care… nu – nu, dânsul nu face parte din… nu – nu, dă-te, domnule, la o parte, ce dracu’, n-auzi, suntem şi-aşa în întârziere, ne mai arde acu şi de tot felul de miorlăieli şi de teorii!

Da-da, stau, domnilor confraţi, stau şi nu mă mişc! Măsuraţi-mă, luaţi-mi modelul, umerii, atâta, la pantaloni, atâta, stau drept, uite, ridic şi cotul, nu-i nimic dacă dânsul n-a apucat, îl mai ridic o dată, desfac picioarele, la centură, atâta, peste fese, atâta, nu-i nimic, ce dacă m-aţi scuipat drept în ochiul drept, he, he, am trecut noi şi

prin… uite aici, în păr, sau, şi mai bine, îmi dezgolesc braţul, ha, ha, ia uite ce piele albă, scârboasă, ce poţi să faci decât să scuipi pe săturate, eu însumi aş scuipa pe ea, credeţi-mă, dacă n-ar fi un gest cu totul deplasat, aşa, demagogic, cum se zice, chiar orgolios! Ha, ha, ha, ia uite, mă gâdilă chiar ceea ce-mi faceţi, n-am crezut niciodată că… hi, hi, hi, ce-i asta, domnule, dar ştii că e foarte plăcut?! Să mă întorc?! Dar cum să nu, cu toată plăcerea, de fapt chiar aşteptam să… ho, ho, ho! He, he, he! Ha, ha, ha, ha! Hu, nu, nu! Hi, hi, hi! Ha, ha, ha! Hă, hă, hă, hă hă hă!…

…Auuu!… Auuu!… Auuu!…

Dă-l dracului, nu-i daţi nicio atenţie, mofturi, un mărunt accident tehnic… Deci, pe-aici, poftiţi, poftiţi, domnilor, vedeţi că scara e cam strâmtă, poftiţi, poftiţi, vă stau la dispoziţie! Poftiţi!…”

Era prea târziu, sau doctorul nu a fost în stare, ca un adevărat bărbat, să aducă lumină în lucruri. După alte câteva vizite precipitate, anunţat sau neanunţat, la ore potrivite sau nu (într-un rând o scosese în stradă şi pe micuţa Cristina, fără să observe cu stricteţe regulile igienice, tocmai el, un ucenic al lui Hippocrates, ceea ce atrase copilei o bronşită cu complicaţii), Ceea fu rugat de către nevastă-sa să aibă o discuţie, cu toate menajamentele posibile, cu Minda.

— Nu înţeleg, se revoltă doctorul, ştergându-se cu o batistă mare, albă pe faţă, intenţia mea a fost cât se poate de…

— Nu vorbim aici de intenţie, replică rece Laurenţiu, soţiei mele şi mie nu ne convine, în lipsa noastră de acasă, ca cineva să târâie fetiţele pe străzi, în localuri!… Au devenit, de altfel, amândouă, cele mari, imposibile, întreabă mereu de tine, când se potriveşte şi când nu, au început să facă mofturi, educaţia lor începe să lase de

dorit! Se pare că tu aplici cu ele un limbaj… nu ştiu cum să spun, de la egal la egal, ceea ce sună foarte frumos, aşa, în teorie, adevărul e însă că…

— Dar bine, râse Minda, lovindu-şi coapsele cu palmele, e ceva total neinteresant procedeul meu didactic! De câte ori le văd eu pe săptămână şi cât timp, de fiecare dată? V-aţi întrebat?!

— Nu contează, răspunse Ceea, flegmatic, nu e bine să le vezi şi să le scoţi din casă în acest fel, dimineţile sau în primele ore ale după-amiezii, alergând cu ele pe străzi, prezentându-le unor persoane necunoscute, care…

— Dar bine!… râse dezarmat Minda.

Ceea însă continuă, inflexibil:

— Dă-mi voie! Dacă vrei să le vezi, dacă vrei să *ne* vezi (şi el sublinie cu intenţie acest „ne privindu-l adânc, în ochi, pe prietenul său), anunţă-te, o dată, de două ori pe lună, vei fi foarte bine primit, te asigur de acest lucru, şi poţi să-mi vezi fiicele, pe toate trei, în prezenţa părinţilor lor, a bunicii… şi toată comedia asta cu cartoanele cu prăjituri, sticle de şampanie! şi ceea pufni nemulţumit pe nări.

— Dar bine, omule, şampania era pentru tine, pentru Maica!

— Dacă vreau să beau şampanie, ne cumpărăm noi singuri. Iar cât priveşte fetiţele, acest exces de dulciuri, torturi…

— Dar e absurd, nu înţeleg!?… şi Minda îşi privi prietenul cu mâinile întinse, cu zâmbetul perplex agăţat pe buze.

Celălalt îi oferea umărul şi tâmpla, răsfoind, distrat, o carte, după cât se părea un manual al convenţiilor. *Usages du Monde – „Règles du Savoir-Vivre dans la Société Modernepar la Baronne Stoffe*, *Paris*, *„Victor Havard"*, *Editeur*; *1889*. Câteva minute bune nu scoase niciunul

niciun cuvânt. Minda se plimba încolo şi încoace, fumând, cu aceeaşi expresie, aproape imbecilă, pe figură, continuând să nu înţeleagă nimic, Laurenţiu răsfoind cartea legată în piele.

— Ce se mai aude cu… femeia aceea, cu Fabian?!… rupse Ceea primul tăcerea.

Minda se întoarse surprins şi îl privi, profund contrariat, uitând să-şi închidă gura de stupefacţie, dar celălalt nu păru să bage de seamă; fără să se mişte, cu ochii mereu în cartea aceea, adăugă:

— Mi se pare că e internată… că e bolnavă! Ce are?! …

Ceea nu părea foarte interesat de răspunsul doctorului, de altfel reproşul din tonul lui părea că i se adresează lui, de parcă boala Miei Fabian ar fi fost în legătură cu o neglijenţă măruntă a lui.

— O… pleurită, recidivată! răspunse Minda, şovăitor.

— Păi… luna trecută a fost încă o dată internată! De ce ai scos-o?! Ceea răsuci capul şi Minda se întoarse, la rândul său, fără să răspundă, şi celălalt adăugă: Nu cumva voiaţi să vă… căsătoriţi!

— Da, asta voiam, spuse doctorul, totul era pregătit, invitaţiile trimise, rudele sosiseră din provincie!…

— Dar bine, izbucni Laurenţiu, sărind de pe fotoliu, femeia era încă bolnavă! Nu puteaţi aştepta câteva săptămâni?! Ce-i tot scandalul ăsta?!

— Nu era bolnavă, răspunse Minda cu voce sigură, era perfect restabilită. Din vina ei, însă, a răcit la o curăţenie mare… a ieşit apoi în stradă dezbrăcată, tocmai când începuse să fulguiască, să umple nişte sifoane!…

Ceea îşi privi prietenul cu ochii holbaţi, apoi începu să râdă. Râdea din toată inima, fără să se poată opri, şi Minda dădu din umeri, continuându-şi plimbarea, atent să nud cadă scrumul pe covor. Slăbise, hainele atârnau pe el,

gâtul îi juca în gulerul cămăşii albe, mâinile i se subţiaseră, ieşeau din manşetele sale impecabile, ca nişte gâturi de lebădă.

— De ce n-o părăseşti pe femeia aceasta? întrebă Laurenţiu. Nu-ţi dai seama de ce scandal te înconjuri?!

— Ei bravo, ricana doctorul, pastorul luteran care…

— Nu-nu, întrerupse nervos, nepoliticos, Laurenţiu, nu te preface naiv, nu e vorba de scandal aici, ştii foarte bine, nu mă interesează asta! De altfel, nu acest lucru ţi-l reproşez, el te-ar putea umaniza dacă ar fi… dacă ar fi real! Dar aşa… dar aşa, e ceva pur şi simplu indecent, scârbos! Iartă-mă că-ţi spun, dar… tot ce faci de un an încoace e pur şi simplu jegos, absurd, ai ajuns o… jigodie, o jigodie lamentabilă! Bravo, mai şi râzi! Asta ai de răspuns?!

— Nu era mai bine, spuse Minda cu un sarcasm vesel, inofensiv, nu era mai bine dacă tăifăsuiam despre domnişoara Pitina, Lepădatu-cel-cu-ochi-de-viţeluş şi frumoasele vremuri apuse?!

— Ai sictir!

— Istoria pubertăţii noastre politico-erotico-sentimentalo-existentialo-proustiano-filosofardo…

Laurenţiu se întoarse cu o mişcare bruscă, încât Minda tresări, îl privi cu ură neacoperită şi îl înjură cu o plăcere care înflorea din fiecare cuvânt, o înjurătură grea, ordinară, profund jignitoare, şi Minda îi opuse zâmbetul său agăţat sub nas, care se strepezi însă, uşor, de aerul supra-încălzit al camerei. Apoi, doctorul se întoarse cu spatele, se depărtă instinctiv câţiva paşi şi, după rigiditatea umerilor săi, Laurenţiu ghici panica care îi bântuia fiinţa, plânsul comprimat, şi o clipă îşi regretă pornirea, el, un ins atât de reticent. Apoi dădu din umeri. „Plâns de paiaţă! gândi el, stă lângă perete ca lângă o oglindă de cristal şi e fericit când îşi simte lacrimile cum îi

cad pe guler! Probabil că şi le numără, ca să şi le noteze, diseară, în jurnalul său intim! O biată paiaţă abjectă!” Şi-l mai înjură o dată, în gând, mai calm, mai rece, mai dispreţuitor. Ţinea încă la el, era singurul care mai ţinea la el, aşa credea cel puţin, şi poate că acesta era şi adevărul, dar nu se putea abţine, cel puţin în după-amiaza aceea nu se putuse abţine. Vorbise de altfel numai spre binele lui, al lui Minda, chiar şi ura sa izbucnise din iubire. „O ură comodă!” ar fi spus cineva.

— Ce nevoie aveai de această femeie?! De altfel, se pare că în ultima vreme abia vă mai vedeaţi… ce rost avea să vă însuraţi atunci, voiai să-i dai o reparaţie morală, te pomeneşti?! Ceea vorbea acum cu un ton mai ponderat, mai blând, cu toate că Minda nu se întorsese de la perete. Un an întreg, adăugă Ceea, lovindu-şi palmele una de alta, un gest pe care-l văzuse la un ştiu cine, un an întreg, aproape, cu această femeie, cu această fiinţă! La un moment dat se pare că te-ai şi mutat la ea. Şi… se petreceau nişte orgii acolo, în locuinţa aceea…

Minda se întoarse. Avea faţa senină, surprinzător de uscată, de relaxată. Ridurile din jurul ochilor erau însă mai agravate, de parcă ar fi fost afumate:

— Orgii?! făcu el cu ironie. De unde ai scos-o şi pe asta?! Şi râse încet, dispreţuitor şi ceea, după o clipă, râse şi el.

Se aşezară, apoi, amândoi.

— Aveai nevoie de această femeie?! întrebă încă o dată Laurenţiu, vorbind încet de data aceasta.

Minda ridică din umeri:

— Probabil, de vreme ce… crezi că suntem în stare să… cine e cel care trăieşte în lux, care îşi poate permite să… să…

— …Să se folosească de un om, vrei să spui? completă Laurenţiu, râzând. Nu-i aşa?! Asta ai vrut să

spui?! De ce nu poţi să vorbeşti? De ce nu poţi să-ţi descleştezi fălcile alea groase, ale tale, şi să… mai ai cumva jenă faţă de mine, mai exist eu în faţa ta, aşa, ca o prezenţă străină, care intimidează?! N-am vorbit suficient încât să… ia ascultă, doctore, voiam de mult să te întreb un lucru care ţie, oricum, ţi-este indiferent, aşa că am să te întreb acum: spune-mi, ai vrut vreodată, ai simţit vreodată ispita să te omori, să te distrugi? în adolescenţă sau… altă dată. Ia spune?!…

Minda, distrat, dădu a „nu” din cap.

— N-ai avut niciodată tentaţia să-ţi tai venele?! insistă Ceea, aplecându-se uşor în faţă. Aşa, să scrii o scrisoare şi să… sau să iei cianură, să mori în scaunul din faţa biroului tău, lângă cărţile tale, să…

Minda ridică din umeri cu aceeaşi mină nedumerită, sinceră.

— Nici pomeneală, spuse el, nu sunt tipul! E adevărat, a fost ceva odată, în penultima clasă de liceu, ceva extrem de banal, ceva care nu a depăşit stadiul primului gând jucăuş!…

Laurenţiu tăcu câteva clipe, apoi adăugă:

— Ştii, mi-au trecut prin minte cele mai idioate gânduri… în legătură cu tine, bineînţeles!…

— Mai bine scrie direct o nuvelă! râse batjocoritor doctorul, privindu-şi scrumul care se ţinea încă.

— Cred că ştii, continuă netulburat Laurenţiu, că despre tine circulă cele mai stranii zvonuri! în şoaptă, e adevărat, colosala ta forţă de muncă astupă toate gurile, dar… ştii cum se întâmplă! Printre multe stupizenii se strecoară uneori şi adevărul, he, he!

— Începi să semeni cu un mărunt boier, cu un nobil de ţară scăpătat, *commendatore*\ râse Minda, pentru prima dată bine dispus în acea după-amiază.

— Crezi?! făcu Laurenţiu, neinteresat. Ascultă ce

vreau să-ţi spun: nu mă priveşte ceea ce faci tu din viaţa ta privată, nu priveşte pe nimeni, dar într-un lucru, într-o privinţă, te înşeli: nu poţi continua să rămâi într-un loc, printre aceiaşi oameni, care… du-te, cară-te de-aici, cară-te dracului undeva, ce mai aştepţi?!

Minda surâse, aşteptând ca zâmbetul său să se reflecte, să se lipească şi pe faţa lui Ceea, aflată la o jumătate de metru de a sa; obrazul lui Ceea rămase imobil, neexprimând nimic, profund rece, de parcă el însuşi nu înţelegea prea bine sensul cuvintelor pe care le exprimase.

— Şi dacă rămân, totuşi? făcu Minda, suflând încet fumul în faţa sa. Laurenţiu clipi de câteva ori, apoi începu să se frece la ochi de-a binelea: fumul îi intrase în ochi, el suferea de o sensibilitate mărită, şi Minda murmură, reflex:

— Iartă-mă!

Dar celălalt dădu din umeri, continuând să se frece.

— Pasionant, nu?! întrebă Laurenţiu, cu orbitele roşii, iritate. Aţâţător, nu?!

— Ce anume?!

— Aţâţător, nu?! Al dracului de… de aţâţător, nu?! Excitant, nu?

Minda dădu din umeri. Spuse apoi plictisit:

— Nu mai face pe detectivul! De altfel, eşti mai puţin inteligent, cel puţin astăzi, decât ţi se pare, bătrâne!…

— Ha, ha! Ce e nevoie de inteligenţă în tot rahatul ăsta?! Mi-ar face plăcere, iartă-mă că ţi-o spun, să-ţi dau un dos de labă peste mutra ta băloasă, de savant îmbălsămat, care…

— Vrei să-mi scot ochelarii, dragă?!… replică Minda, surâzând ironic.

— Ai sictir! se spune că… fostul amant al Miei Fabian te-a îmbrăcat în pumni, odată, cu o ocazie, şi că ai chiţcăit ceva, adunându-ţi cioburile tale „Zeissu de pe jos, din

rigolă! Ha, ha, ho, ho!

— Ţi-ar fi plăcut să fii de faţă, ce? întrebă Minda, bine dispus. Dacă ştiam, îţi dădeam un telefon!... De altfel, e perfect adevărat, Geiger mi-a tras un toc de bătaie, a făcut tot ce s-a priceput, săracul!

— Naivul, vrei să spui, nu?! Naivul!

— Cum vrei, fie şi naivul! Oricum, nu sunt atât de periculos cum ţi se pare...

— Mie?! Nu mi se pare defel că eşti periculos! Cred că eşti un porc, atât, asta cred!

Amândoi râseră uşurel, privindu-se cu satisfacţie în ochi.

— Ştii, spuse Minda după o pauză, dacă n-ai avea o familie atât de numeroasă, s-ar putea zice, de către cineva mai perspicace, că eşti, într-un fel, alter-ego-ul meu, ştii cum apar ei în filmele englezeşti... De altfel, resentimentul tău, ura ta măruntă e perfect explicabilă: dacă vrei să-ţi pierzi un prieten, roagă-l să-ţi povestească câte ceva din viaţa lui trecută, cum se spune! Nu te îngrijora, e ceva previzibil, perfect previzibil!

— Mă bucură! spuse Ceea, plescăind încet, mulţumit de sine, uitându-se la ceas.

Peste o săptămână, două zvonuri senzaţionale ajunseră la urechea lui Ceea şi a neveste-sii: faptul că Mia Fabian murise, femeia aceea atât de plină de viaţă, dintr-o banală congestie pulmonară, recidivată, şi că doctorul Minda (care, fapt scandalos, nici nu apăruse la înmormântarea prietenei sau amantei sale) se lăsase din nou văzut în imobilul lor, de data aceasta nu mai urca scările spre apartamentul familiei Ceea, ci cobora la demisol, intrând în cămăruţa caloriferistului cu care, se părea, se împrietenise la toartă. Soţii Ceea îşi făcură sincere reproşuri pentru faptul că îi interziseseră lui Minda accesul în locuinţa lor (deşi nu era propriu-zis o interdicţie,

în adevăratul sens al cuvântului, nu-i aşa?!), dar Laurenţiu adăugă, contrariat de mutra posomorâtă pe care o făcea soţia lui, după două zile încă de la aflarea acestor veşti:

— Inutil să ne facem probleme, el ar fi ajuns oricum acolo!... Am băgat de seamă încă din seara aceea, când povestea Maica, cum i se aprinseseră ochii ca unui şacal! Probabil ardea de curiozitate să vadă ce se petrece acolo jos, în lumea pictorilorcaloriferişti!

— Sărmana Fabian! spuse doamna Ceea.

— Ai cunoscut-o? întrebă cu vioiciune Laurenţiu.

— Nu, la drept vorbind nu... mi-a arătat-o într-o zi Tereza pe stradă. „Ia uite, mi-a spus, asta-i pipiţa prietenului vostru, profesorul universitar!” Era o femeiuşcă plină de viaţă, ieşea tocmai dintr-o librărie!

— Tereza nici nu ştia câtă dreptate avea, spuse Ceea, rânjind. Minda a fost într-adevăr făcut profesor!

— Ce vorbeşti?!

— Da-da, am uitat să-ţi spun! Lichelele astea, până la urmă, au şi noroc, fac şi carieră!

— Ce-ai cu el, e doar prietenul tău?!

— Da-da, Laurenţiu dădu din cap, aşa e! întocmai!

— Ei, hai-hai, nu te aprinde aşa, până acu parcă îl făceai lichea, mi se pare! Ce râzi?!

— Ei, râd şi eu, aşa... ce, nu e voie?! Ai citit cartea aceea, subţire, verde, *Un erou al timpului nostru*?

— *Un erou al timpului nostru*?! făcu Măriuţa gânditoare. Nu cred... e ceva de Şolohov?!...

— Nu-nu, spuse surâzând Ceea, e un mic roman, delicios, de Lermontov! Un fel de Stendhal rus!

— Dar de ce? întrebă Măriuţa.

— Aşa, pur şi simplu! Minda a păţit exact lucrul de care fugea mereu; el avea oroare să stea la masă, într-un restaurant, cu o societate gălăgioasă, care atrage atenţia asupra ei prin scandal, pe scurt, de vulgaritate! Ei bine,

iată-l pe doctoraşul nostru, he, he, ancorat până la urmă la o astfel de masă, şi iniţiatorul scandalului e, de multe ori, chiar el! Şi să nu crezi că a început să-i placă scandalul sau vulgaritatea, nu – nu, la fel de puţin ca înainte, dar… de ce să-i faci! Uneori, intrarea la iubita noastră candidă, cu genele veşnic speriate ca nişte aripi de porumbel, e tocmai o scară dosnică pe care se aruncă de predilecţie lăturile! Ha, ha, he, he!

— Nu prea înţeleg, mormăi Măriuţa, cu gura plină de ace, începuse să încheie ceea ce tricotase săptămâni la rând.

— Nici eu! completă Laurenţiu, şi ea ridică o clipă privirea, vrând să vadă dacă glumeşte sau nu, apoi îşi văzu mai departe de lucrul ei. Dumnezeule! făcu Ceea după câteva minute, trecându-şi mâna pe faţă, ce trebuie să fi trăit acest om lângă fiinţa aceea!… Cât trebuie să fi înghiţit, ce eroism stupid, inuman, lipsit complet de glorie! Iată, asta e ceva care se potriveşte cu vremea noastră: un eroism fără glorie, un eroism abject! Cine îl mai cântă pe Hercule astăzi sau pe Odysseus cel chior?!

— De ce… „cel chior”? întrebă, absentă, Măriuţa.

Laurenţiu dădu din umeri fără să răspundă.

— Şi unde pui, adăugă Laurenţiu, că el a nefericit-o pe ea! Nu a omorât-o, bineînţeles, adăugă el văzând expresia, o clipă nedumerită, a Manuţei, nu – nu, el a făcut-o total nefericită pe femeiuşcă aceea pe care nimic nu părea s-o dezechilibreze! Ai să râzi, mult mai nefericită decât pe Ludmila, care a suferit, evident, în felul ei nobil şi distins, apoi…

— Laurenţiu! făcu nevastă-sa cu un fel de reproş absent.

El continuă să râdă:

— Da-da, cu adevărat nefericită a ajuns această… Dumnezeu s-o ierte! Această femeie sănătoasă, echilibrată,

făcută pentru cea mai odihnitoare şi trivială dintre fericiri, ha, ha! în ultimele şase luni el nu mai dădea decât rar pe la ea. Fabian ajunsese să-l caute prin toate localurile, prin tot felul de locuinţe particulare, la amicul acela al lor comun, Nestorescu, a făcut un scandal monstru, o dată, când… nu ştiu cum s-a întâmplat! El nici măcar nu era beat sau să fi fost surprins cu altele, oricum, ceva cu ce se poate lupta, o josnicie care poate fi înţeleasă, dispreţuită, refuzată… Dar aşa! Să te baţi cu *nimicul*! auzi, ce ghinion, colosal, să te lupţi cu *nimicull* Sărmana Fabian! Am dat o singură dată în viaţă mâna cu ea, dar simt un respect şi o milă, crede-mă, nesfârşite pentru chinurile ei întortocheate, schizofrenice! A suferit colosal, abject, a fost împinsă cu brutalitate din lumea ei şi… bineînţeles că a murit! Ce rezistenţă morală mai putea ea să opună unei congestii pulmonare, chiar şi simple, ha, ha!

— Nu mai râde aşa de tare, lumea doarme!

— Ei, e imposibil să refac râsul meu de adineauri cu o octavă coborâtă! Ia uite, ia uite! uneori vorbind, pălăvrăgind, cineva prin gura ta îşi strecoară mâna sa lungă, păroasă, ca într-un desen futurist! O mână nici măcar prea curată, ca să apuce…

— Ce tot bombăneşti acolo…

Laurenţiu dădu din umeri şi nevastă-sa îşi văzu de treabă. „E un noroc, gândi el, să vorbeşti cu cineva care te aude pe sfert, o inimă curată, care e convinsă că tot ce spui… Dumnezeule, Dumnezeule! pe unde o fi umblând acuma, nenorocitul?! Cu cine o fi, cu ce manechin vesel, simpatic îşi umple acum libertatea sa… libertatea sa fără de care nu mai era în stare să trăiască nicio zi, nicio oră, niciun an în plus?! Parcă îl aud, aici, jos, în mijlocul tinereilor ălora ironici, perorând despre dispariţia artei sau cine ştie ce altceva, forţându-se să bea, cu silă, cu greaţă, ca să nu devină suspect, aşa cum, probabil, o îmbrăţişa cu

silă şi pe aia, ca să nu devină… suspect! Un ţicnit! Bineînţeles, un ţicnit! Dar dacă tocmai *ea* exprimase… dacă tocmai ea trăia, dacă în ea trăia moartea lui rozăsurâzătoare? Numai la el, la internistul nostru amărât, moartea părea atât de seducătoare, de irezistibilă, şi mai ales moartea sub acea formă… a unui chip ciudat de familiar, de cunoscut, perfect opus însă, perfect străin, dureros de străin s-ar putea spune, aşa cum ai întâlni pe stradă pe iubita unică, femeia unică, a existenţei tale, subit amnezică, căreia chipul tău, ochii tăi, aerul tău nu-i mai spun nimic, absolut nimic, şi te priveşte cu politeţe rece, indignată, ca pe un *acrocheur* oarecare, vulgar, care bate bulevardele şi se dă puţin îndărăt ca să te poată ocoli şi trece mai departe?! Cum să nu izbucneşti în plâns în faţa acestei «farse» şi cum, după prima clipă de stupoare, să nu te *iei după ea*} furiş, prin mulţime, cum să nu încerci s-o seduci a doua oară, aducându-i nefericirea şi moartea?! Cum să nu urmăreşti acea figură, pe care n-o zăreşte nimeni, dar parcă în «zilele noastre» vede cineva ceva, în afară de troleibuzul supra-încărcat care soseşte în staţia plină de oameni ca o gară?! Cum să nu te «ţicneşti», ca acel prinţ vesel la Elsinore, care se uita cu un ochi la slănină şi cu altul la făină?! A, nu, ce vulgar, ce «simplist» să te omori fizic, să transformi trupul tău într-un cadavru, aşa, ca oricine!… Nu-nu, să rămâi în viaţă, *commendatore*, he, he, să rămâi în viaţă! Iată noua deviză, noul şlagăr: «Să rămâi în viaţă!» Să intri în peretele acela opac ca într-un tunel, să pătrunzi prin fisura aceea de timp, prin crăpătura aceea, infimă, aşa, ca o fisură în porţelan, în dosul căreia se aude un şuierat uşor, un chicotit subţire, nespus de atrăgător!… Şi, deodată, să te atingi pe tine însuţi ca pe un corp străin, să nu mai recunoşti mirosul cărnii tale, al sudorii tale, să-ţi priveşti mâinile, la care, ca printr-o apă, să ţi se pară că recunoşti cea mai infimă trăsătură şi desen

cu o indiferentă spaimă, aşa cum privim o clipă mâinile unui tânăr trântit, mort, pe asfalt, călcat cu câteva minute mai înainte de un camion, alarma aceea surdă şi inumană în faţa unui corp care şi-a pierdut cel mai mărunt simţ de conservare! Un trup «în afara legii», o fiinţă pe care o poate omorî oricine, orice, aşa cum turtim şi distrugem atâtea stafii când înaintăm cu paşi agale, undeva, pe o cărare, sub lumina timidă a soarelui de primăvară!... O milă înecăcioasă de noi înşine ne cuprinde, o milă jalnică, păduchioasă, un plâns înecat, pe jumătate viu, ni se zbate în gât şi în stomac, lacrimile refuză să sară peste marginea pleoapei, nimeni, în nicio leprozerie a lumii, nu a văzut vreodată leproşi plângând, ei nu mai sunt, pur şi simplu, demni să plângă! în lături! La o parte!... în lături!... La o parte!... în la... tuuuri... laaooo partttt... în lllllllăăă... laaa oo parrrr... la o p ar te P

ar t la o".

Capitolul XV

La vreo jumătate de an de la moartea Miei Fabian şi de la ultimele evenimente, doctorul Minda se afla într-un compartiment de clasa întâi, într-un accelerat care-l ducea spre nordul ţării. Era din nou primăvară, ziua se apropia de echinocţiu, şi Minda, întreaga lui fiinţă morală şi fizică, înflorea odată cu ziua care se mărea, cu soarele care răsărea mai devreme. Era ceva ce urca din subsolurile existenţei sale, din cele mai afunde şi mai obscure galerii, această „deschidere", această „bucurie" faţă de victoria politică a zilei contra „dogmatismului" obscur, din nou învingea Ormuză în faţa lui Ahriman, şi el era hotărât, un partizan al lui Ormuză, al marelui Ahura Mazda, Minda, el însuşi un Parsi, un învăţăcel al luminatului, paradoxalului, lipsitului de prejudecăţi Zarathustra. Era singur în compartiment, se rezemă uşor pe spate şi, lăsându-se legănat de arcurile vagonului, o melodie se insinuă în

conştiinţa sa lenevită de monotonia drumului, de soarele care pătrundea pe geam. Glasul strident al lui Zarathustra, admiratorul soarelui şi al lui Dionysos, i se strecura în urechile nevăzute din jurul capului său paşnic, burghez, urechile prin care auzea doar el, internistul Minda. Surâse! într-adevăr, de câtă vreme nu mai auzise şoapta aceasta, timbrul acestei voci stridente, ciudat de familiare, şi zâmbetul său ironic se accentuă. Urechile sale nevăzute, transparente, începură să adie, ca şi urechile unui făt în valurile lichidului familiar, amniotic, şi el se lăsă în voia lui, în voia versurilor…

„… Trei înfăţişări vă numesc eu, ale spiritului: cum se transformă spiritul într-o cămilă, cum un leu se face cămilă şi, în sfârşit, într-un copil se transformă leul.

Multe sarcini îi revin spiritului, puternicului, răbdătorului spirit, pătruns de umilinţă: forţa lui cere sarcini grele, pretinde cele mai grele poveri.

Ce este greu? Astfel întreabă răbdătorul spirit şi astfel îngenunche el, asemeni cămilei, şi vrea să fie bine încărcat.

Care este cel mai greu dintre lucruri, o, voi, eroilor? Astfel întreabă răbdătorul spirit, ca să-l iau asupră-mi, bucurându-mi astfel forţa…”

…Cupeul se umplu încet, un militar, o femeie cu un copil mic, un înger de copil, un bătrân foarte bine îmbrăcat, cu părul alb, des, îngrijit, strecurat într-unul din acele costume de haine fără vârstă, de stofă englezească, întoarse de sute de ori pe faţă şi pe dos. Unul intra, altul ieşea. Minda îi privea cu bunăvoinţă, atunci când nu era cufundat în gândurile sale. Slăbise mult; cineva care ar fi deschis uşa compartimentului, cineva care nu l-ar fi văzut în ultimii doi ani ar fi avut un şoc. O, bineînţeles, unul din şocurile acelea scurte, pe care ne-am exersat atât de bine să le ascundem, ca o gafă a unuia, proasta-creştere a unui

copil, caria cuiva care ne-o arată mereu, atât de amabil. Chiar hainele stăteau altfel pe el, cămăşile sale albe, de care fusese tare mândru, era, nu ştiu cum să spun, un fel de eleganţă abia sosită de la curăţătoria chimică. Pantofii săi erau, ca de obicei, bine curăţaţi, manşetele pantalonilor nu erau roase, nici scămoşate, reverele hainei sale erau perfect călcate, dar, cum să vă explic… în sfârşit, să dăm la o parte, cu un gest neglijent al mâinii, aceste amănunte asupra cărora se împiedică doar un ochi pedant şi prea pătrunzător, acel aer ce pluteşte în jurul unui costum sau altul, Minda arăta, trecea drept ce era şi asta ajunge. Oricine ar fi fost întrebat, dacă s-ar fi iniţiat o anchetă-fulger prin celelalte vagoane, un reportofon, o redactoră tânără, cu un microfon şi un *keep smiling pe* buze, cu întrebarea: „Ce spuneţi de călătorul cu ochelari din vagonul nr… compartimentul nr?” ar fi primit, în medie, un răspuns cam astfel: „Hm, un domn bine… un intelectual, evident!… Director tehnic sau profesor universitar, cu ochii puţin obosiţi de lecturi nocturne, altfel… destul de *chici* He, he, cu cele două riduri paralele, pe care puţini bărbaţi, nu-i aşa… oricum, un om serios, un domn, un ins de încredere!” etc., etc., şi alte prostii asemănătoare care se îndrugă la o astfel de anchetă.

Minda privea pe geam, se afla aşezat cu spatele în direcţia mersului trenului, *vis-à-vis*, pe locul de *vis-à-vis*, vreau să spun, o mamă tânără, pe genunchi cu un şerveţel mare, de damasc, dădea să mănânce fiului ei, un băieţel de vreo 7 – 8 ani, mai mult interesat, ca şi Minda, de peisajul fulgerător de afară, peisajul nerăbdător care aluneca pe lângă şinele ce alunecau şi ele, decât de ouăle răscoapte, de şunca, de copanul de pui pe care ea, răbdătoare, le ţinea pregătite, trăgându-şi din când în când, cu mâna dreaptă, fusta peste genunchi, inutil însă, fusta nu voia să se lungească deloc peste genunchii materneli, groşi şi

nemişcaţi. Minda vru să se apropie, să se împrietenească cu tânărul călător, imitând pe cineva, un ins grav şi misterios, care, cu mai bine de treizeci de ani în urmă, tot într-un cupeu de tren, se împrietenise cu el însuşi, pe vremea când mătuşa sa îl hrănea în acelaşi fel, răbdător, fără să tragă de fustă, pentru bunul motiv că ea era îmbrăcată mai la modă, cu fustă lungă adică, lăsând să se ghicească cei mai divini genunchi. Acel domn, atunci, la începutul secolului, îl întrebase, amabil, cu o voce care ea însăşi făcea toţi banii: „Ia spune, tinere, eşti *sportsman*?” cu accentul cuiva care citise prima oară acest cuvânt într-un roman englezesc, care începe cu o partidă de golf şi sfârşeşte cu o traversare a Atlanticului, noaptea, pe puntea din spate, într-un şezlong, cu un *drink* în mâna absentă, doi soţi regăsiţi, unchiul bogat şi nepotul mofturos, prea inteligent ca să nu pară superficial, tânăra orfelină care e aşteptată dincolo de Ocean de un fermecător escroc etc. Ei bine, Minda, după ce încercă în câteva rânduri (mereu întrerupt de câte cineva care crăpa uşa sau chiar de mama cu şerveţelul care bătea din picior şi îi netezea copilului freza), reuşi să plaseze, în sfârşit acel: „Ia spune, tinere, eşti *sportsman*?” ce împlinea jumătate de secol. Rezultatul fu nul, cu toate că internistul mai încercă o dată, făcând toate eforturile să imite cât mai bine zâmbetul bărbătesc şi nonşalanţa acelui „Ins” răsturnat pe canapeaua trenului-fantomă care zăngănea încă, suav, în memoria sa prostită, dar nici de data aceasta copilul nu reacţionă în vreun fel inteligibil. Minda dădu plictisit din umeri: ei, da, băieţelul nu imita pe nimeni şi, bineînţeles, în asemenea condiţii… jocul lor nu putea să se înfiripe! Era inutil să mai încerce a treia oară! Pe vremuri întrebarea acelui domn, ce mirosea atât de suav a colonie *for men*, „Arden for men”, probabil, îl zăpăcise, îl lăsase *bouche-bée*, el însuşi, atunci, nu fusese la înălţimea acelei întrebări occidentale, ce venea,

oho, de departe! Oricum, atunci se tulburase, masa se întrerupsese brusc, fără ca mătuşa, ignorantă, să bănuiască pricina subtilă. Tot timpul apoi tânărul Ovidiu trăsese cu ochiul la acel bărbat, care purta pantaloni de golf dintr-o stofă „Prince de Galles" şi care se afundase apoi într-un ziar enorm, cu foiţa foarte subţire. Tânărul din faţa lui însă era total impertinent, nu se fâstâcise deloc, nu-i aruncase măcar o privire, aşa, ca unei muşte, ba, la un moment dat, îşi băgă un ou întreg în gură, de era cât p-aci să se înece, iar maică-sa îl privi cu ochi umezi de iubire. La dracu', nu era nimic de făcut cu acest sfârşit de secol! El avusese toată bunăvoinţa! Cineva vorbea despre silozuri.

Când se dădu jos din tren, se însera. B. era un orăşel de provincie care, în anii noştri, prinsese o importanţă deosebită. Devenise capitală de raion, apoi, după eforturi susţinute, capitală de judeţ, O merita! Industria sa de neferoase, precum şi exploatările silvice îl făcuseră celebru în toată regiunea. Totodată, oraşul, cum e şi firesc, cunoscu un nou avânt edilitar, blocuri muncitoreşti se alăturară unor imobile de interes obştesc, spitale, policlinici, un mare centru de pediatrie şi, *last but not least*, construcţia de locuinţe pentru oamenii muncii. Dar, despre asta, ceva mai încolo.

Cu geamantanul său de voiaj în mână, Minda păşea plin de voie bună pe trotuarele înguste ale „vechiului orăşel". Ia uite, da-da, aici fusese pantofăria lui Konrad, „pantofăria lumii bune", dincolo bisericuţa aceea cochetă a mineriţilor... dar, ia stai! Bisericuţa era încă acolo, da, formidabil, mica bisericuţă se afla încă în vechiul loc, cu aerul ciudat că fusese cărată acolo de cine ştie unde, există, în vremea noastră, astfel de cazuri, poduri, turnuri, mănăstiri spaniole care sunt cărate de colo-colo, din cauza valorii lor istorice. Minda o privi cu o detaşată înduioşare: ce bătrână era, sărăcuţa, aşa cum te uiţi la cineva care

trebăluieşte de decenii în câte o familie, un fel de servitoare, căreia i se lasă totul pe mână, un membru al familiei, în definitiv, oricum, ceva mai importantă decât o menajeră, mai puţin decât o rudă săracă. Era închisă de multă vreme, se putea vedea asta cu ochiul liber, chiar şi bisericile, neîntrebuinţate un timp, prind un fel de aer spăsit, pereţii se coşcovesc, tencuiala, nu-i aşa… cum spunea oare preşedintele sindicatului, în versurile sale şăgalnice?… „… Biserica-n ruină/ Stă cuvioasă, tristă, pustie şi bătrână, / Şi prin ferestre sparte, prin uşi ţiuie vântul, / Se pare că vrăjeşte şi că-i auzi cuvântul. / Năuntrul ei pe stâlpii-i, păreţi, iconostas/ Abia conture triste şi umbre au rămas. / Drept preot toarce – un greier un gând fin şi obscur, / Drept dascăl toacă cariul sub învechitul mur…”

…Ia uite, dincoace fusese locul acela viran, acum se afla, exact pe acelaşi loc, un bloc roşu, cu o intrare spaţioasă, mai departe, crama lui Adam, domnul acela cu ochi bulbucaţi, care dădea la toată lumea pe datorie şi care murise într-o zi, după ce dăduse peste cap o sută de horincă cu totul aspră, adusă de la Recea, unde se născuse fratele său, Sandei. În stânga şi în dreapta, case, cunoscute sau mai puţin cunoscute, se înşera încet, maşini, troleibuze se făceau simţite, claxonatul era interzis, ca în oricare altă metropolă. Da, ajunsese în centru, ăsta era centrul, noul şi vechiul centru. Coexistau în bună pace, şi Minda dădu mulţumit din cap. Era drept să fie aşa, peste patimile vremii şi ale oamenilor se aşternea încet indiferenţa, o nouă viaţă, o nouă istorie prindea să pulseze, realitatea, Dumnezeule, era făcută din atâtea feţe, cel puţin din 36 de feţe, ca ochii albinelor. Internistul privi în jur, înserarea îl prindea şi pe el în mantia ei de catifea, odată cu ceilalţi cetăţeni, locuitori ai orăşelului, cel puţin pentru o seară, pentru o noapte, era unul dintre ai lor.

Unde să tragă? Avea câteva cunoştinţe medicale, chiar adjunctul medicului şef de judeţ îi era prieten, deşi nu-l văzuse de câţiva ani, dar ar fi fost onorat să-l primească sub… ei, cu atât mai bine, va fi mult mai onorat dacă Minda va trage la un hotel, la o pensiune – oare mai există pensiunea „Vilmoş”? – şi îi va da ulterior un telefon. Aşa şi făcu. Trase la un hotel, unde obţinu o cameră după ce-l fermecă pe portar şi mai ales pe ajutorul său, un ins uscăţiv, cu un sindrom mizantropic destul de pronunţat, făcu un duş, ca în orice roman care se respectă, îşi puse o altă cravată şi ieşi. Ce avea de făcut?… Aha, telefonul acela lui Praida. Perfect, mai avea încă timp pentru acest lucru, încă o jumătate de oră. Şi Minda se afundă în această jumătate de oră cu o plăcere nespusă…

A doua zi se sculă relativ târziu, era în jur de opt. Ar mai fi dormit, n-avea nimic special de făcut, dar fereastra sa se găsea *vis-à-vis* de un antrepozit de băuturi şi o serie de cisterne şi camioane de mare tonaj făceau manevre încolo şi încoace. Se sculă, se apropie de fereastră, dădu la o parte perdeaua îngălbenită de nylon şi privi jos, în stradă, căscând şi scărpinându-se la ceafă. Se anunţa o zi cenuşie, înnorată, se anunţa o zi ca oricare alta. Se spălă, luă micul dejun – ia uite, aici se mai servesc cafea cu lapte şi chifle unse cu unt, Minda era cât pe-aci să-şi scape linguriţa pe podea de emoţie –, dădu, astfel întremat, câteva telefoane, apoi ieşi, cu capul sus. îi trebui o oră şi mai bine, schimbă un troleibuz cu un autobuz din seria veche, roşu, hârbuit, aplecat pe o parte, ca şi amintirile sale, linia 1, cu care merse până la capăt, amuzându-se de clopoţelul de care trăgea la fiecare staţie vânzătoarea de bilete, acţionând un fel de manivelă prinsă de un cablu subţire, de oţel, o invenţie pe cât de ingenioasă, pe atât de primitivă. Ia uite, domnule, de la capătul liniei 1 abia începea drumul. Nişte ghete ar fi fost mai potrivite acum

decât pantofii săi de antilopă, şi când ajunse pe şantier, pe adevăratul şantier, doctorul arăta ca un om al locului – pantaloni suflecaţi, pălăria dată pe ceafă, pantofii uzi şi acoperiţi de solzii noroiului.

— Nu ştiţi, vă rog, caut grupul P?

— Pe-aici, după betoniera aia… nu – nu, aia de colo! Trebuie să urcaţi însă pe partea ailaltă, au luat scândurile de acolo şi…

— Direcţia grupului P?

— Pe cine căutaţi?… Aha, da-da, trebuie s-o luaţi înapoi, pe partea ailaltă cu…

— Bine, dar mi s-a spus că s-o iau pe aici!

— Nu-nu, greşit, pe-aici au început excavările şi drumul…

— Nu vă supăraţi, biroul tehnic de la grupul…

— Sus, la etaj, urcaţi pe dincolo, treptele alea cu parmalâc de lemn… Forfotea lume multă, constructori în salopete, tehnicieni cu creionul după ureche, funcţionare cu fustele patinate, curieri, directori, accidentaţi, cu mâna sau piciorul în eşarfă, femei de serviciu apatice care spălau podelele cu cârpe ude, inovatori şi încurcă-lume ca eroul nostru. În sfârşit, găsi şi biroul căutat.

— Regretăm, tovarăşul inginer e la conducere… de cât timp? De azi-dimineaţă, tovarăşul director general s-a întors de la Bucureşti cu noi instrucţiuni, cu suplimentările de plan, cu noul pian de investiţii, cu defalcările de plan, se află şi nişte tovarăşi de la C.S.P., aşa că…

— Pot să aştept?!…

— Vă rog, dar…

— Totuşi, cu aproximaţie, nu aveţi habar cam cât…

Nu doriţi o ţigară… vai de mine, poftiţi de la mine… a, sunt *lung size*, veniţi din capitală… cum aţi ghicit?»., ei, se simte asta, un foc… nu – nu, pe-a mea o aprind la cafea… doriţi cumva o cafea?… cu plăcere, dar fără

zahăr… poftiţi, luaţi loc acolo, scaunul acela e scaunul lui, sunteţi cumva de la minister… nu – nu, sunt o cunoştinţă, un vechi prieten încă de pe băncile liceului şi m-am gândit să… aha, înţeleg, cum e vremea pe la Bucureşti, aici plouă de cinci zile… aşa şi aşa, a fost mai mult înnourat… *merçi*, lăsaţi-o pe masă, eu o prefer rece… lăsaţi că răspund eu, alo!… Alo!…

Ceasul arăta 12 fără 17 minute, când, în sfârşit, Medoia apăru transpirat, în uşă.

— Ura, bătrâne, îi aruncă el de parcă se văzuseră alaltăieri, azvârli un dosar pe biroul său şi se întoarse spre un grup de maiştri care îl aşteptau de aproape un sfert de ceas.

În sfârşit, când să se elibereze şi să se aşeze pe scaunul său de pe care Minda se ridicase respectuos, sună un telefon, şi inginerul, val-vârtej, trebui să alerge din nou la direcţie, cu dosarul economiilor. îi făcu cu mâna, din uşă, prietenului său un gest care putea să însemne: „Vezi şi tu ce iad e aici!” sau: „La balamuc sau aici tot aia, numai că acolo se mai şi vindecă unii!” sau: „Trag de mine ca de nevasta altuia” etc.

Minda mai fu servit cu o cafea, de data aceasta era perfect potrivită, şi el desfăcu banderola unei noi cutii de ţigări.

— Dacă vreţi, am şi „Pall Mall”?!

— A, nu, lăsaţi, sunt bune şi astea… alea sunt prea tari şi, ştiţi cum e, după aia îţi vine greu să cazi la o „Naţională”!

— Ha, hai

— Ia uite, iar se pregăteşte de ploaie, totul ar fi cum ar mai fi, dar ploile astea, şi de-aici până la capul lui 24 e aproape o jumătate de kilometru!

— Cum, dar eu am venit cu *17*…

— Aha, aţi venit prin partea ailaltă, da, e mai ocolit,

dar… alo! Alo! Cu cine?! Staţi o clipă… vreţi să fiţi amabil să bateţi în perete…

— Aveţi un cod, ceva?

— Nu-nu, bateţi cu pumnul, pur şi simplu, aşa… deci, ce spuneam?!… Aha, va să zică…

Medoia veni, fu din nou salutat de constructori, în grup sau câte unul, băieţi tineri cărora nu le dăduseră încă tuleiele sau oameni în toată firea, unii cu părul cărunt, trecuţi prin multe, plecă din nou, râzând, de unde avea omul acesta atâta energie, coborând în goană scările de scândură, ocolind în fugă balta uriaşă care se formase chiar jos, la intrare, reveni şi vorbi o jumătate de oră la telefon. În sfârşit, închise uşa şi-şi trase un scaun lângă fereastră.

— Ai o ţigară bună? îl întrebă pe Minda, apoi se interesă dacă avusese cineva grijă de el. Sunt zile, adăugă el, când nu-mi deschide niciun câine uşa, zile când plec pe jumătate beat de la serviciu, pentru că, ce să faci? La noi vodca e ieftină… ia spune, ce cauţi aici? Te pomeneşti că ai venit în vreo inspecţie, pe-aici pe la noul centru de…

— Da-da, dădu râzând Minda din cap, aşa ceva…

Cu ocazia asta se gândise însă să treacă şi pe la… De ce dracu’ nu dăduse telefon? Dăduse, dar i se spusese… şi preferase să vină la faţa locului, în dimineaţa aceea tot n-avea altceva mai bun de făcut şi… De câte zile se afla în localitate?… O, răspunse şovăind Minda, de două-trei zile, şi-şi ţuguie buzele, de parcă s-ar fi aflat în faţa unui subaltern.

— Dar tu, replică el, ai mai fost în capitală?

Da, a mai fost în câteva rânduri, o dată îi dăduse chiar un telefon, dar nu răspunsese nimeni, ce dracu’, nu se însurase încă?!…

Minda dădu vinovat din umeri şi privi pe geam. Medoia, gras, chel, respira greoi, de parcă abia atunci ar fi

urcat scările, de parcă i-ar fi plăcut acest lucru, de parcă şi-ar fi făcut un obicei din asta. Din când în când mai băga câte unul capul pe uşă, Medoia ieşea sau nu, pentru câteva minute, ziua oricum se terminase, ştabii plecaseră undeva, în apropiere, în pădure, la lacul Bodito, era şi o cabană acolo, aşa că puteau sta liniştiţi, a şi dat telefon acasă, pentru masă…

— Ia spune, îl interpelă Minda, tu nu trebuie să te duci acolo, sus, la lac, în pădure?

— De ce? făcu Medoia, bine dispus, ba da, dar de ce?

Nu era întotdeauna o distracţie, deşi pe el îl căra totdeauna directorul, că le spunea bancuri şi se pricepea „să servească anumite lucruri, ha, ha!”. Dar era şi asta, până la urmă, o corvoadă, aşa că prefera, uneori… mai ales dacă un prieten ca Minda îi făcuse plăcerea să…

— Ia ascultă, de ce ai slăbit aşa?! Am auzit că te-au făcut profesor, aşa că ce rost are să te mai târâi pe brânci aşa, ziua şi noaptea?!

— Pe brânci?! făcu mirat Minda, şi ambii izbucniră în râs.

— Ai mai recunoscut ceva din locurile de pe aici? îl întrebă Medoia.

Apoi adăugă, repede: Greu, nu-i aşa, ideea de a păstra lucrurile vechi, casele vechi, centrul, anumite cartiere, mai ales cele dinspre nord, pe malul Săsarului, ne-a venit târziu, dar totuşi s-a mai salvat ceva! E mai uşor, uneori, să construieşti, he, he, decât să întreţii, să reconstitui, pentru asta trebuie imaginaţie, ce! îmi dai voie să dau nişte telefoane, să vedem diseară câţiva amici, pe Turcu, pe Panciu, pe Giury Reisz, cu Giury vorbeam tocmai despre tine săptămâna trecută, m-a invitat la o expoziţie de pictură pe care a patronat-o el, ştii, când îşi termină treaba la laborator, fuge la Şcoala de artă populară, mofturi… Bine-bine, făcu râzând Medoia, dau mai târziu,

văd că ai oroare de telefon, nici eu nu i-am mai văzut de mult, am avut nişte surpări de teren pe-aici, a trebuit să resistematizăm, să restructurăm şi alte prostii de-astea! Construim, tovarăşe, pentru oamenii muncii… peste cel mult trei ani vor locui în jur de cincizeci de mii de oameni, bineînţeles, nu numai pe-aici, ceea ce vezi e numai o parte din…

— Bravo, bravo! făcu Minda. Şi tu ai să mai capeţi o primă sau o gradaţie, ce vi se dă vouă pe-aici!

— Uite, asta ni se dă! râse Medoia, făcând un gest neechivoc cu braţul. Dar ce, parcă trebuie să ni se dea mereu ceva? Ce-i mentalitatea asta mic-burgheză la tine, profesore?!…

— Da?!… făcu Minda puţin nedumerit. Mi se pare şi mie c-am cam întrecut măsura… dar cizmele astea de cauciuc nu-ţi ţin cald, nu transpiri la picioare? Astea-s ale tale sau ale statului?!…

Sporovăiră astfel aproape o oră, fumând, relaxaţi, uitându-se când unul, când altul pe fereastră, fericiţi că sunt împreună, savurând orele de singurătate bărbătească, urmau apoi masa, familia numeroasă, veselia şi strigătele nu ştiu cui, strângeri de mână, zâmbete obositoare şi, ceea ce era mai epuizant, adaptarea, uitarea, înăbuşirea aproape totală a acelor minute fireşti, într-un birou de şantier improvizat şi trainic, ieşit parcă din apă la ora aceea când se căraseră aproape cu toţii, când se auzea pe ici-colo câte o uşă trântită, telefonul, el însuşi suna mai rar, uneori era doar un simplu ţârâit care se întrerupea singur dacă îl lăsai liniştit, un semnal de cine ştie unde pentru cine ştie unde.

— Şi aşa, reluă Minda, bine dispus, legănându-se cu scaun cu tot pe spate, scuipând pe podele, vă bălăciţi prin noroaie, pe-aici, cât e primăvara de lungă şi de lată…

— Dar ce, ai vrea să alergăm în halate albe, sclifosiţi,

ca voi, paraziţi ai bolnavilor, cu… crede-mă, eu nici nu-mi mai dau seama dacă plouă sau nu. Cel mai bine e să plouă, de altfel pe toate şantierele plouă, şi astfel fiecare îşi are sticluţa lui, uite ici, jos, în stânga, asta mi-a adus-o cineva de la Cisnădie, un coleg cu care am fost la nişte cursuri, un tip care spune cele mai mari grozăvii cu aerul cel mai imbecil posibil! Ei uite, vezi tu, tu eşti un domn prea mare ca să mai primeşti peşcheşuri! Ar trebui să vii aici, la ţară, ai avea dulapurile pline!

— Da, spuse Minda şi oftă, m-am gândit şi eu uneori… uneori mi se pare şi mie totul fals, în legătură cu mine vreau să zic, cariera mea şi celelalte! Uneori mi se pare că sunt un medic de circumscripţie ratat!

— Un bun medic de circă, ratat! sublinie, râzând, Medoia.

— Mă rog, oricum… să umbli prin noroaie, uneori…

— Prostii! făcu inginerul, turnând din sticla adusă de colegul de la Cisnădie în două păhărele. Ai pornit-o, ţine-o aşa, lasă-te de demagogia asta cu… circa, cu noroaiele! Ai dat în poporanism, în narodnicism, cum îi spune! Ha, ha, pentru cine joci teatru? Noroc! Eu, dac-aş putea, aş pleca şi mâine…

— Unde?

— Oriunde! Medoia dădu din umeri. Au vrut să-mi impute un milion jumătate pentru nişte fisuri de pereţi, pentru nişte fundaţii denivelate, cică din pricina mea… bineînţeles că erau din pricina mea, şi le-am spus că foarte bine, n-au decât să-mi impute, trei zile nici n-am călcat pe aici, m-am sculat la nouă în fiecare zi şi mă duceam la cinema! Am văzut un film chirciz sau Azerbaidjan, o minunăţie, am plâns două ore! Era mai ales una, un fel de tânără solistă de operetă, cu un şlaier de ăla lung, pe care îl ţâra printre holdele de bumbac gata de cules şi cânta, bătrâne, cu o voce care îngheţa apele! mai apărea şi unul

negricios, cu nişte favorite…

— Cu un iatagan, nu?!

— Exact, un iatagan bătut în pietre scumpe, un flăcău noduros, cu şalvari de mătase şi nişte cizmuliţe de caftan, cu pinteni! Am admirat şi peisajul!… Noroc!

— Noroc! Zi-i cu imputarea…

— Prostii! Toată lumea a fost fericită că am luat totul asupra mea, de-atunci directorul mă pierde din ochi! Pentru că, bineînţeles, eu le-am atras atenţia, atunci, la început, că în coasta aia, fundaţia simplă fără nişte injecţii de beton laterale şi… în sfârşit, planul era în urmă şi mi-era lehamite să dau vina pe alţii, de unde şi marele meu farmec personal! Odată vinovatul găsit, tot tărăboiul s-a dezumflat şi, după cum vezi, suntem cu aproape două săptămâni înainte de termen! Un milion şi jumătate! Prostii! Un om cu cap economiseşte un milion, aici, în două săptămâni. Dacă le dai ceva de băut la băieţii de afară, de la materiale, magazionerii etc., poţi să le dai peste cap toate graficele! Evident, nici în direcţia asta nu e prea bine să exagerezi, altfel nu iese aria finală şi-şi închipuie trântorii ăia de la centrală că până la urmă tot în planurile lor, pe care şi le copiază unul de la altul, s-o fi strecurat vreo greşeală pozitivă, ceva, aşa ca o inovaţie, care îţi poate netezi drumul spre Bucureşti… prostii! Noroc! Află că sunt foarte bine văzut, doctore!

Băură, şi Minda îl privi cu ironie pe şeful grupei P. de construcţii, inginer-şef de lot, gras, apoplectic, hipertensiv, cu colesterolul în dezordine, tată de familie, Bibi Medoia, fostul său coleg de liceu.

— E în ordine, care vasăzică! spuse internistul.

— În ordine, bătrâne, făcu Medoia cu ochii închişi, savurând ultima înghiţitură de coniac de Segarcea din păhărel, de ce să nu fie în ordine? în curând o să mergem la masă (el vorbea de parcă visa, de parcă ar fi privit pe

fereastra unui vagon), o să luăm un antreu de sardele cu măsline puse de nevastă-mea la borcan, o supă fortifiantă de potroace, sărmăluţe în foi de viţă, *en feuilles de vigne*, i-am adus eu alaltăieri carne, mi-a făcut rost cumnatu-meu direct de la abator, şi, la sfârşit, ce crezi, profesore? Peşte, un peşte de jumătate de metru, crap, cu toţi solzii intacţi, vedeţi voi la Bucureşti peşte, ia spune?! Ai noroc, ai căzut la ţanc!

— Văd că eşti robit pântecului, dragă Bibi! Şi ce băiat frumos erai!

— Hai sictir! făcu Medoia, scuturându-se de râs. Află că sunt foarte bine văzut! Mergem înainte! Prin noroaie, bălţi, rapoarte, defalcări, suplimentări, mergem înainte! Ce, eu am inventat toată chestia asta?! Ai tu vreo altă variantă, doctoraş?! Ai?! N-aud o vorbă, o şoaptă! N-ai, este că n-ai? Nici nu e nevoie! Asta e cea mai bună variantă, pe cuvântul meu, cu condiţia… da, uite, am curajul s-o spun: să nu ne luăm prea în serios, zău. Trăim pe un pământ care ne hrăneşte ei singur, cu condiţia să mai tragem apa, din când în când, ha, ha!

— Te-ai îmbătat! făcu cu ironie Minda.

— Eu? făcu Medoia, privindu-l cu sprâncenele ridicate. Ce ştii tu ce-i aia? Şi pe urmă, *mon cher*, ce-ţi pasă, să presupunem că inginerul Medoia s-a îmbătat din două păhărele? Poate că are el un interes, nu-i aşa, care… să presupunem că despre lucrurile astea nu pot vorbi decât atins, aşa, cu toporul la muchie, ca taurul… ce-ţi pasă, ce te importă, profesore?!… Ţi-am spus că e în regulă, uite, ridic acest al treilea păhărel din recuzita lotului cinci pentru viitorul… nu – nu, ia uite ce prostie era să fac eu, om cu prestigiu! Pentru niciun viitor! Nu mai vreau să aud de niciun fel de viitor! Pentru prezent, nici măcar pentru viitorul meu personal sau al puiculiţelor mele, scumpele de ele, care-şi pun acum funde mari, de

jumătate de metru, să facă o bună impresie domnului pelican de la Bucureşti!... Nu-nu, pentru prezentul pur, să trăiască prezentul pur, ăsta de acum, de aici, baraca asta, noroaiele pentru care primim cizme nou-nouţe de la magazie, băieţii din jurul meu...

— Noroc! spuse Minda obosit, ridicând păhărelul din care abia gustase.

— Noroc! făcu inginerul, privindu-l puţin uimit, de parcă abia atunci îl văzuse. Încă un pahar, adăugă el, aplecându-se şi turnând cu atenţie în păhărelele disparate din plastic, şi mergem, că ne aşteaptă onorata familie! Vezi ce plăcut e aici când e linişte, când a plecat toată turma?! Uneori mă prinde seara aici, singur, la planşetă... ce să fac acasă?! Stau aici şi mă gândesc la ei, la domnişoarele mele bucălate... ce mai face prietenul tău, ăla, care are şi el trei fetiţe?... Cum îl cheamă?... Da, familia mai trebuie iubită şi de la distanţă, chiar dacă e numai o distanţă de două străzi! Nemernicule, când ai să ai şi tu o familie, când ai să ai şi tu familia ta?! Ce bază poate pune societatea noastră în tine, câine singuratic ce eşti?!...

Râseră şi băură. Minda se simţea perfect, aşa cum stătea, picior peste picior, scuipând din când în când (Medoia îl asigurase că nu trebuie să se jeneze) pe podelele negeluite de pe jos. Începea să se însereze, era mai mult o promisiune a serii ce urma să vină, era încă lumină peste tot, de la geamul lui Medoia se vedea bine oraşul, biserica protestantă cu un turn, cea ortodoxă şi greco-catolică cu două turnuri, vechea primărie. Apoi plecară, ajunseră destul de repede la autobuz, în drum, inginerul mai trebuia să se abată să cumpere nişte pâine. „Să nu uit, îi spuse el prietenului său, când ajung acasă, să fug să umplu sifoanele, e chiar peste drum, ţii minte fosta sifonărie a lui Westermeyer?... Am nişte vin tras în sticle de mine însumi, adus sub formă de must de pe valea

Târnava-Mică, dacă ai auzit. Să le chemăm la noi, ce zici, diseară, pe haimanalele alea, nevastă-mea vede cu ochi buni dezmăţul în cadrul familial, ne retragem în biroul meu, ne povesteşti amintirile tale din război şi pe urmă ne consulţi pe rând sau ne faci horoscopul? Te pricepi la magie neagră, se zice că ăsta e viitorul ultraştiinţific al meseriei voastre, he, he, ce zici?! Râzi, ai? Ce, crezi că dacă eu râd, e acelaşi lucru?... Măcar ştii să ghiceşti în palmă?!..."

Era un autobuz vechi, infernal de vechi, avea o foaie de arc ruptă la roata din stânga, spate, sau din dreapta, şi mergea valsând peste strada aceea lungă de periferie, presărată cu gropi enorme ca nişte pâlnii de bombe de calibru mediu, o stradă după bombardament. Cei doi bărbaţi se ţineau vârtos de curelele de siguranţă, deşi autobuzul era jumătate gol (se umplea pe măsură ce se apropiau de centru), rămaseră în picioare, Medoia îi povestea, unul după altul, bancuri, aduse de nu ştiu cine de la Bucureşti. Minda râdea, zgâlţâit încolo şi încoace, în colţul lui, şi în curând i se păru că valsează astfel, pe o parte, în nava aceea gemândă, eroică, de când lumea. Era foarte bine aşa, astfel şi autobuzul, care ar fi trebuit de mult să ruginească într-un cimitir al maşinilor şi care, ca o rablă bătrână şi cu imaginaţie, înainta, valsând, de la o pâlnie de bombă spre alta, întorcând în străduţele cele mai imprevizibile, atingând uneori blând streşini milenare, frecându-se de câte un arbore plin de prejudecăţile de dinainte de război, gloaba aceea metalică, cu brâul ei roşu spălăcit, îi dădea curaj. Curaj, evident, pentru o jumătate de oră, pentru jumătatea aceea de oră necesară, dar nu era oare acesta esenţialul?! „În vremea noastră, gândi Minda, atent să nu-i scape poanta, lucrurile, obiectele cu istorie au început să imite sau e pur şi simplu disperarea noastră conţinută în ele, nu contează, încât poate să-ţi dea

ghes o bicicletă hârbuită, din acelea cu plasă tricoloră la spate, pentru – domnişoare», sau un mamut de ăsta, al străzilor de provincie, un mamut fără dinţi, cu arcul rupt, aplecat duios pe o parte, atât de sociabil, fericit că nu i se dă foc!”

…Ce fericit ar fi Fost el să i se „dea pe mână”, lui singur, un astfel de autobuz!

…Se vedea pe câmpul imens, care curgea între apă şi mahalaua ce începea în zare, limitată de plopii piramidali, uitaţi de istorie, câmpul pe care se arunca gunoiul menajer, molozul, câmpul cu gropi unde jucau ei fotbal cu mingea de cârpe (cea mai frumoasă invenţie a războiului!), câmpul verde care avea, undeva, într-o limită, un şanţ, urma unui şanţ, îngropat în bălării, care îl înconjura rectangular, urma unui castru roman, pe câmpul acela, într-o dimineaţă însorită, se vedea, la bordul autobuzului cu dunga lui roşie spălăcită. Cu uşile deschise în lături, scârţâind dulce din încheieturi, aşa cum scârţâie anumite castele în Scoţia, cu canapelele dezarmate, înguste, autobuzul său cu botul lung, îngust, cu o apărătoare a motorului lipsă, fără buşon la radiator, iar ceainicul descoperit să fumege uşor, calm, spre cerul de vară, cu un optimism incalculabil!… Ce mândru ar fi fost, ce mândru se simţea! La volanul acela mare, negru, pe care l-ar fi învârtit cu importanţă la stânga şi la dreapta, lunecând încet peste gropile maidanului uriaş, peste moloz, cratiţe vechi, mături, roţi de bicicletă, radiatoare vechi, burlane şi alte invenţii ale vreunui maniac cu hormonii dereglaţi, valsând cu omnibuzul său gol, fericit ca şi el de această călătorie inutilă, profund practică şi misterioasă, fugărind te miri ce şoarece de câmp! Câmpul era pustiu, sclipitor de pustiu, lumea era la serviciu, cu toţii trebuiau să-şi câştige câte o bucată de pâine şi un păhărel de vin, era o prejudecată veche asta, el era singur aici, Minda cu

autobuzul său cu dunga roşie, spălăcită. Dintr-o groapă în alta, roata din stânga ieşea gemând dintr-o pâlnie de bombardament, roata din dreapta-faţă intra, chiuind, într-alta! Caroseria scârţâia, şasiul gemea şi el, înfundat, dedesubt, ca un bas, motorul sforăia ca un cal sigur pe el, Minda însuşi fluiera o melodie inventată, întorcând roata de bachelită neagră, crăpată, la stânga sau la dreapta, complet inutil, fireşte, bătrâna gloabă îşi cunoştea prea bine drumul. Fluiera şi privea încrezător prin geamul gros al parbrizului, cu ştergătorul înţepenit de un deceniu, la drumul acela neînsemnat, verde, şi ei doi care formau un cuplu imbatabil, invincibil, un cuplu închegat atât de fulgerător, cu atât mai trainic însă. Ei doi vor învinge lumea? Evident! La stânga… la dreapta… iar la dreapta, o jumătate de volan, la stânga!… Oho, Minda era un conducător încercat, să văd eu cine se poate pune cu el!… Şi rabla multimilenară se ţinea bine, o parte din sângele său se scurgea, evident, şi printre încheieturile ei ruginite, dar ce tablă groasă se punea, domnule, pe vremuri, doi milimetri, doi milimetri jumate, fără moarte! Scârţâind şi fonfăind, tuşind şi miorlăind, pârâind şi horcăind, ca orice bătrân care se respectă, rabla, care putea fi unchiul sau bunicul sau verişorul primar al nu ştiu cui, îl urma fără şovăire! Alianţa lor înainta cutezător, de la o groapă la alta, în volte şovăitoare şi cu atât mai simpatice, uneori, e adevărat, drumul înainta în volte, în spirale. Uneori, o groapă mai mare, aşa, trebuia trecută de câte două ori, alteori, o râpă trebuia urcată şi în marşarier, uneori trebuia, era obligatoriu, mersul cu roţile din stânga pe parapet, cu cele din dreapta jos, încât numai îngerii Domnului, cu aripile lor trandafirii, din hârtie de mătase, mai puteau susţine câte ceva, în pofida echilibrului, de care nimeni nu se preocupa prea mult! Există, cum se spune aşa de bine în popor, un Dumnezeu al beţivilor şi al

bătrânelor rable! înainte, mereu înainte, cu prudenţa, înainte, cu multe ocoluri, înainte, stând pe loc, turceşte, înainte, îngenunchind, înainte, mai ales: îngenunchind, înainte! Minda saltă pe „ziţul” său cu arcul scăpat din chingă, cu câlţii răzvrătiţi, saltă cu atâta frenezie încât adesea se loveşte cu tâmpla sa de intelectual de capota maşinii. Nu scapă însă cârma din mână şi, cum se întunecă cu rapiditate, de la o zi la alta, gropile acelea uriaşe, inepuizabile, se pot transforma foarte bine în valuri, un câmp de valuri, ce, nu s-a mai văzut?! Şi el se va opri undeva, la umbra unei sălcii prăpădite, care se profilează deja în zare, va opri, îşi va scoate traista sa cu merinde, pe care o ţine, în mod ilicit, pe locul trusei de prim-ajutor, va face să sară lama briceagului său de care e atât de mândru şi va mânca în pace, îmbucătură după îmbucătură, pe una din canapele, privind melancolic afară, pe uşa larg deschisă, prin care adie aerul curat al depărtărilor.

Singur, în bătrânul său autobuz! Ce poate fi mai paşnic, mai inofensiv?! Ce poate fi mai puţin suspect?! Hai?! Apoi, cu simţurile liniştite, se va scobi alene în dinţi, eu te miri ce aşchie ruptă de undeva, şi se va gândi la viaţa lui. Viaţa lui, care nu interesa pe nimeni, niciun birou, niciun serviciu, nicio companie de pe lume, niciun fel de trust sau guvern! Viaţa lui care se umfla încet, încet, aşa cum se umflă corturile circurilor, câte mai sunt, viaţa lui se umfla, da, se umfla, şi, iată, prindeau să plutească în ea atâţia peşti mici şi mari, atâtea siluete cunoscute, atâtea fosile, tot ce i se întâmplase era el însuşi, numai el însuşi, avariţia sa era fără margini, nu ceda nimic, absolut nimic, cu unghiile, cu dinţii, cu picioarele, ca o femeie isterică care-şi apără nedreptatea ei, profunda ei nedreptate, aşa era el în stare să-şi apere… vocea lui Ceea, stridentă, fesele Miei Fabian, calme, tibia gânditoare a Ludmilei, gulerul de celuloid al străveziului domn Gherman, domnul

acela atât de romantic, la care el ţinuse cu adevărat!... Bibi Medoia, cu cele treifete ale lui, la care le cumpăra mereu funde din comerţ, mâna chircită, de automutilat, a portarului de la clinică, care-l saluta întotdeauna cu atâta impersonalitate, zâmbetul rece, îngheţat, al mamei lui, una din monedele cele mai stabile din lume!... Şi Velici, care ar fi meritat să fie şchiop, a, nu, ceva mai grav, poate chiar din naştere sau de la patinaj, cum se întâmplă, era prea puţin profund ca să-l fi putut lovi, cu copita, un cal! I-ar fi stat bine şchiop, târând uşor, cu distincţie, un picior, asta i-ar fi ajutat şi mai bine la carieră, visul său, cariera!

Mia Fabian ce respira acum, moartă, atât de aproape de el! Mia Fabian, îngerul său de gips, îngerul său mortal! Ar fi putut să se îndrăgostească de ea acum abia, de trupul ei lăţăreţ, de inima ei vioaie, care bătea în pământ! Ea, dulcea, înecăcioasa lui moarte, greaţa din gură pe care o simţise când o îmbrăţişa cu atâta virilitate o avea şi acum, greaţa aceea scrâşnindă, ca atunci când iei pământ între dinţi. Fiecare fuge de moarte în felul său. Cum spusese cineva, o Voce: „Uneori, intrarea la iubita noastră candidă, cu genele veşnic speriate ca nişte aripi de porumbel, e tocmai o scară dosnică pe care se aruncă lăturile!” Pe scara aceasta fugise el, se salvase el, pe gangul acela mirosind suspect, pe care stau înşirate pubelele, pline, debordante, peste care mişună fiinţele acelea transparente. Gangul acela dolofan care fusese trupul ei, iubita lui, îngenuncheată cuminte, cu palmele lipite, pe care crescuse un lichen tânăr, verzui, veghind pe mormântul lui. Veghind pe eroismul său abject, atât de modern, un „eroism al timpului nostru”! Singuratic, împuţit, demn de secolul său. Un eroism pe măsură comandat la un demn croitor de mahala, la „croitoria lumii elegante”. Iată ce bine se umfla, toate acestea înotau în el, prindeau diverse culori, reflexe, mai ales privite în sursa

de lumină, hrănite multă vreme din el însuşi, începuseră sau vor începe, foarte curând, să prindă mirosul lui, patina lui neconfundabilă, vor deveni superbe şi necomestibile ca tot ce se hrăneşte în vremea noastră în mod artificial! Dar ce, trebuie să mâncăm totul?! Nici pomeneală, o parte infimă poate să plutească, să vorbească cu gura plină de apă, să pozeze pentru un reflector spart, să înşire la minciuni cu mâna pe inimă, să fugă de urmările propriilor coşmaruri! Iată, pieptul lui universitar se umflă, se umflă şi peştii aceia dragi, familiari, se puteau roti în voie, îşi puteau turti boturile lor inflexibile de peretele vitros al privirii sale bovine, aşa cum e orice uitătură cumsecade după masă, în timpul celei mai creştineşti digestii. Mâncase bine, liniştit, gloaba metalică de lângă el respira în voie, cu tabla sărind din timp în timp, la apropierea nopţii, putea să se odihnească, să stea pe o rână şi să delireze privind stelele fixe. Un delir firmamentul vizibil, un delir firmamentul invizibil, cel care, se jură unii făcând spume la gură, apare cu claritate, la anumite ore, pe anumite meridiane! Bah! Platitudini!

…Lângă el, sărise alături cu salturile sale scurte, icnite, greoaie, El… Doctorul întinse mâna să-l mângâie, simţindu-şi propria-i respiraţie accelerându-se din milă: sărmanul guzgan, era suferind. Pielea i se subţiase, nările fine deveniseră transparente, ca pergamentul, respiraţia îi era şuierătoare, de vis, aşa cum se urcă bulbuci rari de oxigen sub un clopot de sticlă. Coada sa groasă, virilă, se înfiorase! Se oprise, el era convins, cu totul din întâmplare, nu bănuia muntele de sentimentalism din apropiere, nu bănuia, de sub pleoapele sale coborâte, gânditoare, inima uriaşă care bătea ca o pânză de corabie, în aer! Era un sobol paşnic, meditativ, care nu făcea rău nimănui, doar locul îngust pe care se târa în salturile sale scurte, icnite, preferate, păstra câteva secole un miros nedefinit, ca al

algelor în timpul înfloririi… ca al algelor călătoare pe mări, împuţind ţărmurile insulelor sudice cu filosofia lor de două parale… era un animal suferind, poate chiar muribund. Dar, cine ştie, la unele animale agonia nu se termină neapărat cu moartea sau… chiar dacă e aşa, a adus cineva vreo veste de dincolo, e cineva care s-a întors de acolo să ne spună, să ne cânte, pe nas, ca un ţârcovnic, într-un sat pierdut în munţii anistorici, aria lui, refrenul lui stereotip, plin de înţelepciune?! „Lazăre, vino afară!” „Scula-mă-voi şi mă voi duce la tatăl meu, voi cădea înaintea lui şi-i voi spune”… împiedicându-se în bandajele sale mortuare… el era îngropat însă de trei zile şi… şi… piatra mare era dată într-o parte şi un înger veghea mormântul gol şi femeile se înspăimântară… femeile se înspăimântară… „Nu vă temeţi! … Nu vă temeţi: Eu sunt…!” Unde auzise aria asta?! Ce importă… tot ce putea să facă era să sufere alături de El, de cel care suferea cu adevărat, tot ce putea să facă era să-l imite în suferinţă, până când ar fi început să-şi simtă, cu repulsie, nările arzând de respiraţia şuierătoare, ochii uscaţi în orbite, mâinile tremurând de febră! De câtă vreme măsurabilă, oare, nu mai avea el încredere în propria sa reacţie, de când simţise că în el însuşi se cuibărise un animal sinucigaş?! De când oare începuse să imite, nu viaţa, ea nu exista, pentru că nu putea fi imitată, ci pe cei care se frecau de ideile sale moştenite, singurul său bun?… De ce atâta neîncredere în propria sa fantezie searbădă, de ce atâta panică în faţa gestului celui mai mărunt, celui mai puţin riscant?!… De unde tendinţa sa respectuoasă de a „face la fel” cu toleranţă grosolană, unde era animalul acela uriaş, prezent doar prin duhoarea sa, căruia îi întorceau cu toţii spatele, fâstâciţi, de ce îşi pierdeau oamenii atât de repede prejudecăţile, ca spada care se loveşte de metal? La o parte, mai avea atâta imaginaţie sau putere în el ca să facă loc prietenului său,

celui rănit de moarte… dar ce, poate el se născuse astfel, suferinţa lui era congenitală, cum se spune în anumite familii… Iată. El putea fi mândru de el însuşi, putea să-l suspecteze în linişte sub pleoapele sale bombate: lui nu-i fusese frică de moarte încât să tremure atunci când se lăsase să cadă, să lunece, să cadă, greoi, prin spărtura aceea pe unde licărea ademenitor… nu – nu, fals, îi fusese frică, dar numai atât! Nu înseamnă asta totul?! Fusese singur cu frica lui jegoasă, tremurase împreună cu frica lui, dar nu întinsese măcar mâna să-şi mângâie panica şi tot ce se spune despre ea. Nu. Nu făcuse asta, nu se odihnise în asta, putea să jure, niciun scâncet nu scăpase de sub tălpile lui nenorocite, cu care, în anumite nopţi cu lună, privise firmamentul. Nimic din ce se întâmplase nu trebuia să se întâmple, evident, şi acesta era coşmarul lui particular, solemn, acesta era guzganul lui! Dar, dacă nimic din ce s-a întâmplat nu trebuia să aibă loc, o, fraţii mei, acesta nu e un semn, oare, că totul era previzibil?! Cum să nu, cum să nu! Dacă el fusese atras prea mult, prea bolnăvicios, prea vesel, prea neînfrânat de crăpătura aceea prin care se zărea aşa de bine El sau… Ea sau al treilea, Mercutio, cel ce dansează peste inimile deasupra cărora se varsă pocalele cu vin, dacă nu-şi putuse dezlipi obrazul său fraged de locul acela îngheţat care-i luă pielea drept amanet, nu era asta doar vina sa?! Nu însemna, oare, dacă plătise şi i se dăduse voie să plătească, pe onoarea mea, nu însemna oare că era apt de plată, că era un adult, în sfârşit, visul oricărui adult de a ajunge în sfârşit un ins adult, nu însemna aceasta că… dacă îndrăznise să plătească, putea plăti cu adevărat, că avea cu ce să plătească, banii săi, nenorociţi, erau buni, banii săi asudaţi, meschini, tociţi erau totuşi… omul de la ghişeu, cu mânecile sale negre, din timpul serviciului, iată, nu lăsase să cadă gemuleţul de lemn ca o ghilotină peste degetele

sale, peste unghiile sale visătoare, nici măcar unghiile sale nu se însângeraseră.

Cum stătea acum, în iarbă, cu El în braţe, tremurând de febră, de nemulţumire, de veşnică nemulţumire, cine, ce reproş mai putea să-i facă? Mai avea el pe cineva, mirosul, putoarea aceea a Lui nu îndepărtase orice inimă sensibilă? Prostii, orice afară de băbeasca compătimire de sine a îngerilor, orice afară de suspinele cu care se consolează toţi idolii. El însuşi îşi avea idolul său, idolul său muribund, vizibil, respingător, scuturat de febră, bolnav, deci existând. Idolul său care îl va părăsi, de care se ciocnise cu totul întâmplător, ca în marile iubiri, pe care n-ar fi trebuit să-l întâlnească niciodată, ca totul să rămână imprevizibil. Odată ce era încă în viaţă, totul rămânea previzibil, o mână oarecare desena, cu coada unei crengi, drumul său pe nisip. Gum se rugase, nu demult, Cetăţeanul acela, asudând sudori de sânge (se poate, oare, să asuzi sânge, o capilarizare totală, de câteva secunde…). Ce teamă colosală te putea îndemna să asuzi roşiatic, ca o spumă a întregului trup livid, ce teamă neaşteptată, neomenească, profund binefăcătoare? O frică ca un ciocan pneumatic, o frică care te vindecă de tine însuţi, o frică căreia îi poţi supravieţui.

Cât mai avea până la sfârşitul… vieţii? Mult, puţin, mai mult, mai puţin?… Dar dacă… şi aici el zâmbi, involuntar, absolut involuntar, dar dacă, cine ştie, acesta nu era ultimul salt?!… Dumnezeule! încă o dată? Minda privi cu panică în jur, de parcă în iarbă s-ar fi aflat mânere sclipitoare de alamă, şlefuite de generaţii. Încă o dată, era asta posibil, sau vecinul său îi va trimite adevărata moarte, la timp, cu mult înainte ca să…?! Ar mai fi putut hoitul său nenorocit, care trăia doar aşa, prin simplă repetiţie, ca acei câini bolnavi, vara, cu limba culcată pe piatră, ar mai fi fost el în stare „să mai trăiască o dată”?! Să mai sară o

dată? încă o dată?!... Oare nu cumva acolo, în orizontul în care ar fi putut da cu piatra, conştiinţa sa l-ar fi putut salva? Conştiinţa sa cu care se încrucişa întotdeauna în faţa berăriei, cu zâmbetul Lui lipicios, de parcă el, Minda, ar fi avut 16 ani, pulpele goale şi cozile împletite pe spate, să-i zâmbească cineva, astfel, de parcă ar fi fost... Dumnezeule, de câte ori trebuie plătită aici intrarea, o dată, de două ori, de cinci ori?!... De câte ori să-i iert fratelui meu când îmi greşeşte... Doamne... de câte ori să-i iert fratelui meu, care sunt eu însumi... când îmi greşeşte.

Minda aruncă ţigara şi duse, involuntar, mâna la faţă: fumul îi intrase în ochi, şi el îşi apăsă cu teamă pleoapele inflamate, câteva secunde lungi nu văzu nimic, nu distinse nimic, era ca şi orb. îi era teamă să-şi frece orbitele, stătea astfel, înţepenit, aşteptând să-i revină vederea, îndurând, cu dinţii strânşi, durerea arsurii. Lacrimile inutile se strânseră la marginea pleoapei, el nu suferea, trupul său mare era atât de neajutorat, încât cineva, un copil, ar fi putut să-l răstoarne. îi veni să râdă, dar orbitele sale gemeau, în ele parcă năvăliseră roiuri de furnici lacome, era o suferinţă pe care n-o meritase.

Stătu astfel, rămase astfel, cu unghiile intrându-i încet în carne, în suferinţa aceea măruntă, nemeritată, orb pentru câteva clipe.

Animalul său, pe care nu i-l vându-se nimeni, sări o dată, încă o dată, printre bălăriile care se clătinaseră. Era trist şi greoi: nimeni nu privea în urma sa.

Apoi mai sări o dată. Încă o dată.

Un salt între două morţi.

3 octombrie 1972

Cuprins

Tabel cronologic 5
Lupta cu îngerul li
Partea întâi

Capitolul 1 25
Capitolul II 51
Capitolul III 83
Capitolul IV 124
Capitolul V 165
Capitolul VI 197
Capitolul VII 236
Capitolul VIII 268
Partea a doua
Capitolul IX 307
Capitolul X 344
Capitolul XI 385
Capitolul XII 416
Capitolul XIII 451
Capitolul XIV 494
Capitolul XV 532
www.polirom.ro
Redactor: Ines Simionescu Coperta: Carmen Parii Tehnoredactor: Radu Căpraru
Bun de tipar: iulie 2008. Apărut: 2008
Editura Polirom

Coperta III:

Lacrimile inutile se strânseră la marginea pleoapei, el nu suferea, trupul său mare era atât de neajutorat, încât cineva, un copil, ar fi putut să-l răstoarne. îi veni să râdă, dar orbitele sale gemeau, în ele parcă năvăliseră roiuri de furnici lacome, era o suferinţă pe care n-o meritase.

Stătu astfel, rămase astfel, cu unghiile intrându-i încet în came, în suferinţa aceea măruntă, nemeritată, orb pentru câteva clipe. Animalul său, pe care nu i-l vându-se nimeni, sări o dată, încă o dată, printre bălăriile care se clătinaseră. Era trist şi greoi: nimeni nu privea în urma sa. Apoi mai sări o dată. Încă o dată.

Un salt între două morţi.

Fiction

„Am citit toate cărţile lui Nicolae Breban, de la *Francisca* la *Confesiuni violente*. Despre unele (*În absenţa stăpânilor*, *Îngerul de gips*, *Bunavestire*) am şi scris. La *Îngerul*... – cu mare entuziasm. Cred şi acum că este cea mai bună – şi mai durabilă – carte a scriitorului. Breban e prozatorul cu cea mai patentă constituţie dual din literele româneşti de după război."

George Pruteanu

„Un romancier pentru o generaţie a literaturii. Nici un prozator român nu a trăit, după 1960, o evoluţie atât de rapidă. Succesul fulgerător al lui Nicolae Breban nu poate şi nici nu trebuie să fie judecat independent de momentul 1965 al literaturii tinere. O generaţie de povestitori şi de poeţi avea nevoie de un adevărat romancier pentru a-şi consacra, aşa cum se cuvine, strălucirea. Nu de un romancier făcut prin aglomerarea povestirilor, strălucitor pe fiecare pagină, spectaculos prin fiecare personaj al său; generaţia reclamă nu un autor care ştie să povestească, ci un scriitor înzestrat cu vocaţie de romancier: de adevărat constructor."

Cornel Ungureanu

„Dramatismul şi fiorul metafizic fac de neuitat romanul lui Nicolae Breban."

Alex. Ştefănescu

Pe coperta: Jean-Léon Gérôme, *Pygmalion şi Galateea* (detaliu)

EDITURA POLIROM
ISBN 978-973-46-0988-8
www.polirom.ro